POLIROM
María Dueñas
Cumpătarea
BIBLIOTECA POLIROM
Un thriller pasionant, plin de aventură,
conspirații și romantism

María Dueñas

Cumpătarea

Traducere din limba spaniolă şi note
de Ileana Scipione

POLIROM
2016

MARÍA DUEÑAS, doctor în limba şi literatura engleză, este

profesoară la Universitatea din Murcia. Familia mamei sale a locuit în Protectoratul spaniol al Marocului, la Tetuan, locul unde se desfăşoară cea mai mare parte a evenimentelor descrise în *Iubirile croitoresei* (Polirom, 2011, 2013), romanul său de debut, care s-a vândut în peste un milion de exemplare. La Editura Polirom i-a mai apărut în anul 2013 romanul *Ce avem şi ce uităm*.

CUPRINS

I. Ciudad de México

II. Havana

III. Jerez

Mulţumiri

Tatălui meu, Pablo Dueñas Samper, care se pricepe la exploatări miniere şi preferă vinurile

I. Ciudad de México

1

Ce trece, oare, prin mintea şi trupul unui bărbat deprins cu succesul când, într-un amurg de septembrie, i se împlineşte cea mai neagră dintre temeri?

N-a făcut niciun gest necontrolat, nicio mojicie. Un singur fior, trecător şi abia simţit, i-a străbătut şira spinării, i-a urcat spre tâmple şi i s-a scurs apoi în unghiile de la picioare. Totuşi nimic n-a părut să-l afecteze când a constatat ceea ce de-acum intuia. Şi a rămas impasibil. Cu o mână încleştată pe lemnul de nuc al mesei robuste de scris, le-a ţintuit cu privirea pe vestitoare: chipuri slăbite de oboseală deasupra veşmintelor de doliu devastator.

— Beţi-vă toată ciocolata, doamnelor. Regret că v-am mâhnit, dar vă mulţumesc pentru onoarea pe care mi-aţi făcut-o venind chiar voi să mă informaţi.

Ca la comandă, americancele i-au dat ascultare imediat ce însoţitorul le-a tradus spusele lui, vorbă cu vorbă. Legaţia ţării lor le pusese la dispoziţie celor două femei împovărate de osteneală, veşti proaste şi necunoaştere a limbii, un intermediar cu ajutorul căruia să se facă înţelese, pentru ca voiajul lor să-şi atingă ţelul.

Cele două femei şi-au dus ceştile la buze şi fără chef şi fără plăcere. Mai mult ca sigur cu deferenţă. Ca să nu-l contrazică. În schimb, nu s-au atins de biscuiţii pregătiţi de călugăriţele de la San Bernardo, şi nici el n-a insistat să o facă. Şi, pe când sorbeau lichidul dens cu neplăcere prost disimulată, o tăcere care nu era chiar tăcere s-a strecurat în salon aidoma şopârlelor: lunecând pe podeaua din scânduri lăcuite şi pe tapetul de pânză care învelea pereţii; strecurându-se printre mobilele europene, printre peisaje şi *bodegones*[1] în ulei.

Interpretul, un imberb de vreo douăzeci de ani ce arunca priviri năuce în jur, îşi împreunase mâinile asudate în dreptul părţilor ruşinoase, întrebându-se ce naiba caut eu aici. În aer adăstau mii de sunete. Din patio răzbătea până sus ecoul stârnit de forfota slujitorilor care stropeau dalele cu fiertură de foi de dafin. Din stradă urcau, prin gratiile din fier forjat, răpăitul copitelor de cai şi catâri, vaietele calicilor care cereau de pomană şi strigătele pisăloage ale vânzătorului ambulant, care îşi lăuda mărfurile la colţ. Plăcinte cu de toate, cu lapte covăsit, marmeladă de guayaba, dulciuri din porumb.

Doamnele abia şi-au atins buzele cu şervetele din olandă, că a şi bătut de cinci şi jumătate. Apoi n-au mai ştiut ce să facă.

Atunci, stăpânul casei a risipit tensiunea.

— Îngăduiţi-mi să vă ofer ospitalitatea mea. Vă invit să petreceţi noaptea aici, şi apoi să porniţi la drum.

— Vă mulţumim din suflet, domnule, au răspuns cele două aproape la unison. Dar am reţinut deja o cameră la un han pe care ni l-au recomandat la ambasadă.

— Santos!

Deşi glasul puternic şi aspru nu li se adresase lor, femeile s-au înfiorat.

— Laureano să le însoţească pe doamne, să le ia bagajele şi să le ducă imediat la hotelul lui Iturbide, iar nota de plată să fie trecută în contul meu. Apoi tu te duci să-l cauţi pe Andrade, îl scoţi de la partida de domino şi-i ceri să vină neîntârziat.

Slujitorul cu piele oacheşă a primit ordinele cu un simplu cum porunciţi, stăpâne. De parcă, stând de cealaltă parte a uşii, cu urechea lipită de lemnul ei, n-ar fi aflat deja că soarta lui Mauro Larrea, până atunci un bogat proprietar de mine de argint, tocmai fusese peceltuită.

Femeile s-au ridicat de pe fotolii, iar fustele le-au foşnit, înfoindu-se aidoma aripilor unui corb sinistru. Urmându-l pe slujitor, au părăsit salonul şi au ieşit în galeria răcoroasă, închisă cu geamuri. Cea care se prezentase drept sora a luat-o înainte. Cea care zisese că e văduva a păşit în spatele ei. În urma lor, au rămas actele cu care veniseră; ele confirmau negru pe alb veridicitatea unei premoniţii. Ultimul a dat să iasă interpretul, dar stăpânul casei l-a reţinut.

Mâna lui mare şi noduroasă, aspră, încă puternică, s-a lăsat pe pieptul americanului cu fermitatea celui care ştie şi să poruncească, şi că e ascultat.

— Un moment, tinere, dacă eşti amabil. Interpretul abia a avut vreme să se oprească.

— Ai spus că te cheamă Samuelson, nu-i aşa?

— Aşa-i, domnule.

— Foarte bine, Samuelson, a zis el, coborând tonul. Inutil să-ţi mai spun că această convorbire a fost întru totul privată. O vorbă dacă sufli cuiva, voi avea grijă ca săptămâna care vine să fii deportat, iar în ţara ta să fii luat în armată. De unde eşti, amice?

Junele şi-a simţit gâtul uscat ca un acoperiş de colibă.

— Din Hartford, Connecticut, domnule Larrea.

— Cu atât mai bine. Aşa, îi voi putea ajuta pe yankei să-i bată o dată pentru totdeauna pe confederaţi.

Când a socotit că de-acum ajunseseră în vestibul, a dat puţin deoparte draperia de la unul din balcoane şi le-a privit pe cumnate ieşind din casă şi urcând în berlina lui. Vizitiul Laureano a îmboldit iepele, care au grăbit vioaie pasul, ocolind trecători respectabili, puşti zdrenţăroşi, fără pantofi ori sandale, şi duzini de amerindieni care, învăluiţi în ponchouri, iscau un puhoi haotic de glasuri, strigându-şi marfa în gura mare: vindeau untură şi covoraşe din Puebla, slănină, avocado, răcoritoare cu tot soiul de arome şi felurite figurine de ceară

ale Pruncului Iisus. Când s-a asigurat că berlina o luase spre strada Damas, a plecat din balcon. Ştia că Elías Andrade, împuternicitul său, avea să sosească abia într-o jumătate de ceas. Şi nu se îndoia câtuşi de puţin de ce urma să facă în acest răstimp.

Trecând dintr-o odaie într-alta ferit de priviri străine, Mauro Larrea şi-a dat furios sacoul jos. Apoi, trăgând de cravata uriaşă, a deznodat-o, şi-a scos butonii şi şi-a suflecat mai sus de coate mânecile cămăşii de chembrică. Ajuns la destinaţie, cu antebraţele goale şi gâtul liber, a tras adânc aer în piept şi a răsucit, în sfârşit, piesa de mobilier în formă de ruletă care ţinea tacurile în poziţie verticală.

Sfântă Născătoare de Dumnezeu, a murmurat.

Nimic nu sugera că va pune mâna tocmai pe cel pe care l-a ales în cele din urmă. Avea şi altele mai noi, mai sofisticate şi mai de valoare, strânse de-a lungul anilor ca dovezi palpabile ale avântului său de neoprit. Lovea mai sigur cu ele, erau mai echilibrate. Totuşi în acea după-amiază care i-a scos viaţa din ţâţâni şi a cărei lumină se stingea treptat, pe când slujitorii aprindeau lămpi cu gaz şi ulei prin cotloanele acelei hardughii, pe când casele musteau de viaţă iar ţara continua să orbecăiască neguvernabilă în dispute care păreau fără sfârşit, Mauro Larrea a tăgăduit alegerea previzibilă. Aparent fără logică şi fără temei, a ales tacul vechi şi butucănos care îl lega de trecut şi, în faţa mesei de biliard, s-a pregătit de o luptă crâncenă împotriva propriilor demoni.

Minute în şir a lovit bilele cu nemiloasă eficienţă. Lovitură după lovitură, auzind doar pocnetul bilelor care ricoşau în mantinelă şi sunetul sec al fildeşului izbit. A controlat, calculat şi hotărât aşa cum făcea întotdeauna. Sau aproape întotdeauna. Până ce un glas a răsunat din uşă, chiar în spatele lui.

— Nu-mi miroase a bine când te văd cu tacul acesta în mână.

A continuat să joace de parcă n-ar fi auzit nimic: ba îşi răsucea încheietura ca să desăvârşească o lovitură, ba forma pentru a nu ştiu câta oară cu degetele un inel solid, lăsând să se întrevadă mâna stângă, cu două burice zdrobite, şi cicatricea negricioasă care urca de la încheietura celui mare. Răni de război, obişnuia să spună ironic. Urmele trecerii lui prin măruntaiele pământului.

Totuşi auzise ce zisese împuternicitul, fireşte că auzise. Auzise glasul melodios al bărbatului înalt, de o eleganţă puţin perimată şi care ascundea, în căpăţâna şlefuită ca o piatră de râu, o minte energică şi ageră. Elías Andrade nu doar veghea asupra finanţelor şi intereselor lui Mauro Larrea, ci era şi prietenul lui cel mai apropiat: fratele mai mare pe care nu-l avusese niciând, glasul conştiinţei lui când bulboana zilelor agitate nu-i îngăduia seninătatea necesară pentru a judeca aşa cum trebuie.

Întinzându-se cu îndemânare peste masa de joc, Mauro Larrea şi-a

încheiat partida solitară, lovind cu putere ultima bilă. A pus tacul la loc şi, fără grabă, s-a întors către noul sosit.

S-au privit drept în ochi, ca de atâtea alte ori. La bine şi la rău, ca întotdeauna. Drept în faţă. Fără subterfugii.

— Sunt ruinat, frate.

Omul său de încredere a închis ochii strâns, dar n-a zis nimic. A scos pur şi simplu o batistă din buzunar şi şi-a trecut-o peste frunte. Începuse să asude.

În aşteptarea unui răspuns, proprietarul de mine a ridicat capacul unei cutii de tutun şi a scos două havane. Le-au aprins de la cărbunii dintr-un vas din argint, iar aerul s-a umplut de fum; abia atunci a reacţionat împuternicitul la înspăimântătoarea veste care tocmai îi ajunsese la urechi.

— Va trebui să ne luăm adio de la mina Las Tres Lunas.

— O să ne luăm adio de la tot. S-a dus naibii totul dintr-un foc.

Trăind între două lumi, Mauro Larrea folosea uneori expresii aspre din Spania şi alteori fraze mai mexicane decât Castelul de pe Chapultepec[2]. Trecuseră două decenii şi jumătate de când sosise în bătrâna Nueva España[3], devenită deja o tânără republică, după un lung şi dureros proces de cucerire a independenţei. Pe atunci, avea o rană în inimă, două răspunderi inalienabile şi o nevoie imperioasă de a supravieţui. Nimic nu dădea de bănuit că drumul avea să i se încrucişeze cu al lui Elías Andrade, ultima verigă a unei saga de familie creole[4] pe cât de nobilă, pe atât de sărăcită odată cu apusul epocii coloniale. Dar, cum se întâmplă mereu când intervine hazardul, cei doi bărbaţi se întâlniseră, totuşi, în infama tavernă a unei tabere miniere din Real de Catorce, când afacerile lui Larrea – cu doisprezece ani mai tânăr decât Andrade – începeau să ia avânt, iar visurile celui din urmă – cu tot atâţia mai bătrân – ajunseseră la fundul sacului. Şi, în pofida miilor de suişuri şi coborâşuri cu care s-au înfruntat, a necazurilor şi izbânzilor, a bucuriilor şi amărăciunilor pe care izbutise soarta să li le ridice în cale, nu s-au mai despărţit niciodată.

— Ţi-a tras clapa gringo ăla?

— Mai rău. A crăpat.

Sprânceana ridicată a lui Andrade părea un semn de întrebare.

— I-au venit de hac sudiştii în bătălia de la Manassas. Soţia şi sora lui au venit de la Philadelphia să-mi spună. Asta i-a fost ultima dorinţă.

— Şi maşinăriile?

— I le-au rechiziţionat mai înainte propriii lui asociaţi, pentru minele de cărbune din valea Lackwanna.

— Le plătisem integral, a murmurat Andrade uluit.

— Până la ultimul şurubel, ce mai! Dar n-a apucat să îmbarce nimic.

Fără o vorbă, împuternicitul s-a apropiat de un balcon şi a deschis

larg uşile, probabil dorindu-şi în van ca vreo pală de vânt să gonească tot ce tocmai auzise. Dar din stradă au suit doar vocile şi zgomotele obişnuite: forfota necontenită a celei care până în urmă cu câţiva lustri fusese cea mai mare metropolă a Americilor. Cea mai bogată, cea mai puternică, bătrânul oraş Tenochtitlán[5].

— Te-am avertizat, a şuierat Andrade printre dinţi şi fără să se întoarcă, cu privirea pierdută în tumultul străzii.

Larrea n-a făcut decât să tragă adânc din havană.

— Doar ţi-am atras atenţia că e o cutezanţă prea mare să reiei exploatarea acelei mine. Ţi-am spus să nu alegi acea concesiune diabolică, să nu investeşti o ciurdă de parale în maşini străine, să cauţi acţionari, ca să împarţi riscul… Să-ţi scoţi blestemăţia asta nebunească din minte.

Dinspre catedrală s-au auzit sfada a doi vizitii şi nechezatul unui cal. Fără să răspundă, Larrea a scos fumul pe nas.

— De sute de ori ţi-am atras atenţia că n-ai nevoie să sfidezi norocul atât, a insistat Andrade pe un ton tot mai aspru. Şi, în ciuda sfaturilor mele şi a celui mai elementar bun simţ, te-ai înverşunat să rişti până peste cap. Ai ipotecat moşia Tacubaya, ai vândut terenurile din districtul Coyoacán, fermele din San Antonio Coapa, depozitele din strada Sepulcro, grădinile din Chapingo, ogrăzile de lângă biserica Sfânta Martiră Catarina.

Andrade a recitat inventarul proprietăţilor de parcă scuipa fiere, apoi a venit rândul celorlalte.

— În plus, ai renunţat la toate acţiunile, la bonurile de tezaur, la titlurile de credit şi de valoare. Şi, de parcă nu ţi-era de ajuns să rişti tot ce-aveai, te-ai mai şi îndatorat până peste cap. Iar acum nu ştiu cum crezi că vom putea să facem faţă la ce ne aşteaptă.

În sfârşit, Larrea l-a întrerupt.

— Tot mai avem ceva.

A întins mâinile ca pentru a cuprinde întreaga încăpere. Şi, prin acest gest, a trecut imaginar prin ziduri şi tavane, curţi interioare, scări şi acoperişuri.

— Nici să nu-ţi treacă prin minte! a mugit Andrade, punându-şi în cap toate cele zece degete de la mâni.

— Avem nevoie de capital ca să plătesc întâi datoriile cele mai urgente şi să încep să mă mişc după aceea.

Dacă împuternicitul ar fi zărit un moroi, pe chipul lui nu s-ar fi aşternut o spaimă mai mare.

— Şi încotro s-o iei?

— Încă nu ştiu, nu mi-e limpede decât că trebuie să plec. N-am altă soluţie, frate. Aici sunt terminat; n-am cum s-o iau de la capăt.

— Aşteaptă, a insistat Andrade, ca să-l liniştească. Aşteaptă, pe ce-ai mai sfânt! Mai întâi să evaluăm situaţia, poate reuşim cumva să

ascundem totul o vreme, ca să cârpesc puţin lucrurile şi să negociez cu creditorii.

— Ştii la fel de bine ca mine că aşa n-ajungem nicăieri. Că, la capătul socotelilor şi bilanţurilor tale, o să dai doar de un pustiu.

— Potoleşte-te, Mauro, potoleşte-te! Nu te grăbi şi, mai ales, nu-ţi compromite casa. Doar ea ţi-a mai rămas intactă şi e singurul lucru pe care l-am putea folosi pentru ca totul să pară ce nu e.

Impunătoarea reşedinţă colonială din strada San Felipe Neri, la ea făcea aluzie. Vechiul palat baroc cumpărat de la urmaşii contelui de Regla, care fusese cel mai mare proprietar de mine din viceregat: această proprietate îl punea, social vorbind, pe coordonatele cele mai râvnite ale reţelei de influenţă din oraş. Numai pe ea n-o pusese gaj pentru căruţa de bani peşin de care avea nevoie ca să repună în funcţiune mina Las Tres Lunas; singura proprietate care îi mai rămăsese intactă din patrimoniul adunat de-a lungul anilor. Mai presus de simpla valoare materială, amândoi ştiau ce însemna reşedinţa: un punct de sprijin pentru precarul lui prestigiu public. Să o păstreze îl scutea de batjocuri şi umilinţe. Iar pierderea ei s-ar fi transformat, în ochii întregii capitale, în simbolul eşecului.

Între ei s-a aşternut o linişte grea. Cei doi prieteni, odinioară atinşi de aripa norocului, triumfători, stimaţi, admiraţi, respectaţi şi căutaţi de toţi, se priveau acum ca doi naufragiaţi care, în toiul furtunii, fuseseră aruncaţi fără de veste în apele îngheţate de o înşelătoare lovitură a mării.

— Ai fost un nemernic nesăbuit, a repetat la sfârşit Andrade, ca şi cum, exprimând iar şi iar ce gândea, ar fi putut atenua efectele teribile ale loviturii.

— La fel m-ai acuzat şi când ţi-am povestit cum am început cu mina Elvira. Şi când m-am apucat de mina Santa Clara. Şi când cu minele Abundancia şi Prosperidad. Şi de fiecare dată am ieşit în câştig şi am scos argint cu tonele.

— Dar pe vremea aia n-aveai nici măcar treizeci de ani, erai un adevărat sălbatic pierdut la capătul lumii şi îţi permiteai să rişti, nebun de legat ce eşti! Acum, că mai ai doar trei toamne până la cincizeci, crezi c-o mai poţi lua o dată de la capăt?

Minerul şi-a lăsat împuternicitul să-şi verse năduful în gura mare.

— Ţi-au propus să intri în consorţii şi să faci alianţe cu cele mai mari firme din ţară! Te-au ademenit liberalii şi conservatorii, ai fi putut să fii ministru alături de oricare dintre ei, de cum ai fi arătat cel mai mic interes! Nu există salon care să nu dorească să-i accepţi invitaţiile şi i-ai avut la masă pe cei mai iluştri fii ai naţiunii. Şi acum, de îndărătnic ce eşti, ai aruncat totul pe apa Sâmbetei. Reputaţia ta atârnă de un fir de păr, fără banii tăi fiu-tău e un nimeni şi eşti pe cale să dezonorezi poziţia fiică-tii!

Când a terminat să-l spurce ca la uşa cortului, Andrade a strivit havana pe jumătate fumată în scrumiera din cristal de rocă şi s-a îndreptat spre uşă. Silueta lui Santos Huesos, slujitorul indigen, tocmai se profila sub buiandrug: pe o tavă ducea două pahare din cristal faţetat şi două garafe mari, una cu rachiu catalan şi cealaltă cu whisky din Louisiana, de contrabandă.

Nici măcar nu l-a lăsat să o pună pe masă. Oprindu-l în drum, Andrade şi-a turnat furios de băut. A dat totul pe gât dintr-o înghiţitură şi s-a şters la gură cu dosul palmei.

— Lasă-mă să verific la noapte socotelile, să vedem ce-am putea salva. Dar, pe ce-ai mai scump, uită de vândutul casei. Numai ea ţi-a mai rămas, dacă tragi nădejde să mai aibă cineva încredere în tine. Ea o să fie alibiul tău. Scutul tău protector.

Mauro Larrea s-a prefăcut că-l ascultă, chiar a deschis gura în semn de aprobare, dar în clipa aceea mintea lui o luase în altă direcţie, complet diferită.

Ştia că trebuie s-o ia de la capăt.

Şi pentru asta avea nevoie de un răgaz de gândire şi de bani peşin.

2

După ce Andrade plecase scuipând înjurături în dreapta şi-n stânga, trecând pe sub arcadele splendidei galerii, Larrea nu s-a putut sili să cineze. În schimb, a hotărât să facă o baie, încercând să mediteze fără ca glasul împuternicitului să-i mai sfredelească nemilos conştiinţa.

După ce s-a cufundat în apa din cadă, Mariana a fost prima imagine care i-a venit în minte. Ca de obicei, numai ea avea să afle din gura lui cele întâmplate. Cu toate că locuiau separat, încă se frecventau. Se vedeau practic zi de zi, şi arareori se întâmpla să nu facă împreună o plimbare pe Bucareli sau ca ea să nu treacă la un moment dat pe la vechea sa locuinţă. Iar pentru slujnice, mai ales în starea ei de acum, era sărbătoare ori de câte ori se ivea în antreu: îi spuneau ce bine arată, insistau să mai stea niţel, scoteau bezele, prăjitură cu ou şi dulciuri cu zahăr candel.

Altfel stăteau lucrurile cu Nicolás, chinul vieţii lui. Din fericire pentru toţi, catastrofa îl prindea în Europa. În Franţa, la minele de cărbune din Pas-de-Calais, unde îl trimisese sub aripa protectoare a unui vechi prieten, tocmai ca să-l scoată o vreme din Mexic. Straniu amestec de sânge: înger şi demon, iscusit şi nesăbuit, impetuos, imprevizibil în orice făcea. Steaua lui bună şi umbra protectoare a tatălui său îl însoţiseră neîncetat, până ce începuse să calce în strâchini prea des. La optsprezece ani, făcuse o pasiune năvalnică pentru soţia unui deputat republican. Câteva luni mai târziu, dăduse cu amicii un chiolhan monumental, în urma căruia se prăbuşise podeaua unui salon. Până să împlinească Nicolás douăzeci de ani, Mauro Larrea pierduse şirul încurcăturilor din care trebuise să-l scape. Din fericire, îi aranjase deja o căsătorie promiţătoare cu fiica soţilor Gorostiza. Iar, ca să se desăvârşească în vederea intrării în afacerile tatălui şi să nu mai comită între timp excese înainte de căsătorie, îl convinsese cu destulă greutate să petreacă un an peste ocean. Dar din clipa aceea totul avea să se schimbe, aşa că fiece mişcare trebuia calculată cu mare grijă. În ierarhia frământărilor lui Mauro Larrea în faţa iminentei sale prăbuşiri, Nicolás ocupa fără îndoială locul de onoare.

A închis ochii, încercând să-şi golească mintea de necazuri măcar pentru moment. Să uite de acel gringo mort, de maşinăriile care n-aveau să mai ajungă nicicând la destinaţie, de monumentalul eşec al celei mai ambiţioase dintre afacerile lui, de viitorul fiului şi de prăpastia care i se căsca la picioare. Fără putinţă de amânare, trebuia să se mişte, să meargă înainte. Şi, după ce-şi întorsese alegerile şi pe faţă şi pe dos, ştia că nu-i rămăsese decât o ieşire sigură. Gândeşte-te bine, ticălosule, şi-a zis. Oricât te-ai învârtuna, n-ai de ales, i-a dat replica a doua voce. În capitală nu poţi face nimic fără să se afle.

Singura soluţie e să pleci din oraş. Aşa că hotărăşte-te o dată pentru totdeauna.

Ca atâţia alţi bărbaţi făcuţi să lupte fără răgaz, Mauro Larrea dezvoltase o capacitate uimitoare de a privi mereu înainte. În primii ani de şedere în America, îşi călise caracterul în minele de argint din Guanajuato: trudise din greu unsprezece ore pe zi în adâncurile pământului, luptându-se cu rocile la lumina torţelor, îmbrăcat doar cu o pereche mizerabilă de pantaloni din piele şi purtând pe frunte o fâşie de pânză slinoasă, menită să-i apere ochii de amestecul infect de jeg, sudoare şi praf. Unsprezece ore pe zi, şase zile pe săptămână, spărgea piatra din răsputeri, în bezna infernului, iar asta i-a marcat definitiv felul de-a fi.

Poate de aceea sufletul său nu-şi îngăduia să dispere, pe când şedea în splendida cadă belgiană smălţuită care, la sosirea în Mexic, nu era decât o dorinţă la care nu-şi îngăduise să aspire. În acele timpuri de început se spăla sub un smochin într-o jumătate de butoi plină cu apă de ploaie şi, în lipsa săpunului, îşi ştergea jegul cu o cârpă veche. Se usca cu cămaşa sub razele soarelui şi îl bărbierea aerul tăios. Cel mai mare lux erau pieptenele cioplit grosolan din lemn şi pomada de roiniţă pe care o cumpăra cu ocaua în zilele de leafă şi cu care izbutea să-şi ţină cât de cât în ordine părul stufos şi îndărătnic, care pe atunci avea culoarea castanelor. Ce cumpliţi au fost anii aceia! Până ce mina l-a muşcat adânc în carne, iar el a hotărât că sosise clipa să-şi schimbe locul.

Iar acum – ce soartă câinoasă! — nu putea evita prăbuşirea absolută decât întorcându-se în trecut. În ciuda sfaturilor înţelepte date de împuternicit, dacă voia să nu răzbată nimic în cercurile prin care se mişca, dacă voia să meargă mai departe înainte să se afle totul şi să nu se mai poată ridica, îi mai rămânea o singură soluţie. Cea mai ingrată. Cea care, în pofida anilor şi a greutăţilor, îl obliga să se întoarcă pe vechile cărări întunecoase, înţesate de umbre.

Larrea a deschis ochii. Apa era tot mai rece, şi la fel îşi simţea şi sufletul. A ieşit din cadă şi a luat prosopul. Picăturile i s-au scurs pe piele, apoi pe podeaua de marmură. Ca pentru a-şi aduce tributul strădaniilor titanice din trecut, trupul nu i se lăsase marcat prea mult de trecerea timpului. La patruzeci şi şapte de ani, pe lângă o mulţime de urme ale unor vechi răni, pe lângă binecunoscuta cicatrice de pe mâna stângă şi cele două degete zdrobite, minerul încă avea braţele şi picioarele tari, abdomenul plat şi umerii robuşti, ceea ce nu trecea neobservat de croitori, adversari şi femei.

După ce s-a uscat, s-a bărbierit în grabă, şi-a uns fără să se uite în oglindă obrajii cu ulei de Macasar şi şi-a ales hainele potrivite pentru ce plănuia să facă. Închise la culoare, rezistente. S-a îmbrăcat cu spatele la oglindă şi şi-a atârnat la şold pavăza care îl însoţise negreşit

în momente aidoma celui pe care îl presimţea acum. Cuţitul. Pistolul. În sfârşit, a scos dintr-un birou un dosar legat cu panglici roşii. A luat din el câteva hârtii, pe care le-a îndoit fără prea mare grijă şi le-a ascuns la piept.

Doar când a fost gata s-a întors către oglinda mare de pe uşa şifonierului.

— Ultima ta partidă, cumetre, a spus către propria imagine.

Apoi a suflat în lampa cu gaz, l-a strigat pe Santos Huesos şi a ieşit pe coridor.

— Mâine în zori te duci acasă la don Elías Andrade şi-i spui că m-am dus acolo unde el n-ar fi vrut niciodată să mă duc.

— La don Tadeo? a întrebat chichimecul[6], nelămurit.

Dar stăpânul o luase deja din loc spre grajduri cu pas grăbit, iar băiatul a trebuit să-şi pună picioarele la treabă, ca să ţină ritmul. Întrebarea a rămas fără răspuns, dar sfaturile au continuat.

— Dacă vine coniţa Mariana, nicio vorbuliţă. Şi oricui s-ar aţine la poartă întrebând de mine îi spui prima grozăvie care îţi trece prin minte.

Slujitorul a dat să deschidă gura, dar stăpânul i-a luat-o înainte.

— Şi nu, de astă dată nu vii cu mine, băiete. Oricum s-ar sfârşi nerozia asta, o să intru şi o să ies singur din ea.

Era trecut de nouă şi nu părea că pulsul străzilor ar încetini vreodată. Călare pe un armăsar indigen, cu chipul aproape ascuns sub un sombrero cu boruri foarte late şi învăluit într-o pelerină de Querétaro, Mauro Larrea se străduia să ocolească răscrucile şi trecerile cele mai aglomerate. Furnicarul de oameni l-ar fi distrat în alte împrejurări, poate pentru că în mod normal era preludiul sosirii sale la o întrunire interesantă sau la o cină utilă de afaceri. La cine ştie ce întâlnire cu o femeie. Dar în seara aceea nu-şi dorea decât să lase totul în urmă.

Gringo ticălos, a bombănit printre dinţi, dând pinteni bidiviului. Dar ştia prea bine că nu el era de vină. Acel gringo, fost inginer în Armata Statelor Unite şi puritan până în măduva oaselor, îşi făcuse datoria şi avusese până şi buna cuviinţă postumă de a-şi trimite în Mexic soţia şi sora, ca să-i aducă la cunoştinţă tot ce el n-avea să-i mai poată spune, căci se afla într-o groapă comună, cu un ochi scos şi craniul făcut fărâme. Al naibii război, blestemaţi proprietari de negri, a bombănit iar. Cum se strânseseră claie peste grămadă atâtea belele?! Cum de-i jucase soarta un asemenea renghi?! Trecând în galop prin bezna care se lăsase peste strada Misterios, toate aceste întrebări îi măcinau creierii.

***

Deşi în clipa aceea îi purta pică, Mauro Larrea ştia că yankeul Thomas Sachs nu fusese nicicând o pacoste, ci un metodist ca la carte,

scrupulos şi cinstit. Se ivise în viaţa lui cu treisprezece luni în urmă, trimis de un vechi amic din San Luis Potosí. La sosirea lui, Larrea tocmai îşi isprăvea micul dejun, cu casa încă pe jumătate adormită, iar din fundul bucătăriei se auzeau vocile slujnicuţelor care tocau ceapă şi măcinau porumb. Santos Huesos îl însoţise până în birou şi-i ceruse să aştepte acolo. Gringo Sachs rămăsese în picioare, legănându-se, cu privirea în podea.

— Mi s-a spus că v-ar putea interesa să cumpăraţi maşinării.

Aşa l-a salutat de cum l-a zărit intrând. Înainte să-i răspundă, Mauro Larrea l-a privit. Era vânjos, se îmbujora uşor şi vorbea o spaniolă acceptabilă.

— Depinde ce-mi puteţi oferi.

— Maşini cu abur noi. Produse în fabricile noastre din Harrisburgh, Pennsylvania, de casa industrială Lyons, Brookman & Sachs. La comandă, în funcţie de nevoile speciale ale cumpărătorului.

— În stare să evacueze apa la şapte sute de *varas*[7]?

— Chiar şi la opt sute cincizeci.

— Dacă-i aşa, vă ascult.

Şi l-a ascultat. Curând, a simţit fierbând iar în el ceva ce dormitase ani la rând. Dorinţa de a reda splendoarea de demult vechii mine Las Tres Lunas şi de a o ridica din nou.

Potenţialul maşinăriilor prezentate de Sachs i s-a părut copleşitor. Nici vechii mineri spanioli din vremea viceregatului, nici englezii instalaţi în Pachuca şi Real del Monte, nici scoţienii stabiliţi în Oaxaca, nimeni n-ajunsese atât de departe în Mexic, şi de aceea a ştiut de la început că maşinăriile acelea erau cu totul altceva. Ceva gigantic. Nespus de promiţător.

— Daţi-mi o zi de gândire.

L-a primit a doua zi de dimineaţă, întinzându-i o mână zdravănă de miner. Era din stirpea pe care străinul o cunoştea bine: cea a bărbaţilor îndrăzneţi şi intuitivi care ştiu că îndeletnicirea lor e o spirală neîntreruptă de izbânzi şi căderi. Care iau, sigur şi direct, hotărâri temerare, chiar sfidătoare, provocând fără răgaz hazardul şi providenţa. Bărbaţi teribil de pragmatici şi cu o inteligenţă ascuţită, cu care acel gringo era obişnuit s-o scoată la capăt.

— Vom negocia, prietene.

Au bătut palma, a cerut avizele de rigoare de la Comisia pentru Minerit, a elaborat un plan riscant de finanţare pe care Andrade l-a criticat necontenit. Şi, de atunci încolo, cu termenele stabilite dinainte, a început să ramburseze periodic sume mari de bani, până şi-a epuizat tot capitalul şi toate investiţiile.

În schimb, la fiecare trei săptămâni era informat cum se cuvine din Pennsylvania despre cum avansa proiectul: maşinăriile complexe care erau montate, tonele de piese care se acumulau în depozite. Cazanele,

macaralele, uneltele auxiliare. Până când, într-o zi, scrisorile din nord au încetat să mai sosească.

***

Trecuseră un an şi-o lună între drumurile acelea pline de iluzii şi noaptea în care silueta neagră a lui Mauro Larrea se profila călare pe drumuri părăsite, gonind sub cerul fără stele în căutarea soluţiei care să-i îngăduie cel puţin să mai tragă o gură de aer.

Se crăpa de ziuă când s-a oprit lângă o poartă mare din lemn gros. Era vânăt, cu gura uscată şi ochii înroşiţi; abia respira, la fel ca bidiviul. Chiar şi aşa, a descălecat grăbit. Armăsarul, sfârşit şi însetat, şi-a îndoit picioarele din faţă şi s-a lăsat să cadă, iar pe bot îi şiroiau şuvoaie de spumă.

Prânzul l-a ajuns lângă o vâlcea de la poalele vârfului San Cristóbal, la o aruncătură de băţ de Mineral de Pachuca. Nimeni nu-l aştepta la ferma aceea îndepărtată, nu şi-ar fi închipuit nimeni de acolo că ar putea sosi cineva la o oră atât de neobişnuită. Dar câinii au prins de veste. Probabil că l-au auzit. Sau l-au mirosit.

Un cor de hămăituri frenetice a zdrenţuit pacea zorilor.

Abia câteva clipe mai târziu, Larrea a desluşit zgomot de paşi, plesnete de bici şi strigăte ce încercau să amuţească dulăii. Abia când aceştia s-au mai domolit, din casă s-a auzit o voce tânără şi aspră:

— Cine-i acolo?

— Îl caut pe don Tadeo.

Două zăvoare au fost trase, scârţâind zgrunţuros. Grele, pline de rugină. Apoi s-a auzit şi-un al treilea, care s-a împotmolit la jumătatea drumului, ca şi cum cel care trăgea de el s-ar fi răzgândit în ultima clipă. După câteva secunde de linişte, Larrea a auzit paşi care se târşâiau pe pământ, îndepărtându-se.

Dar au mai trecut trei, patru minute până să audă iar glas omenesc de cealaltă parte a gardului. În loc de unul, acum erau doi indivizi.

— Cine-i acolo?

Întrebarea era aceeaşi; doar glasul era altul. Deşi nu-l mai auzise de mai bine de cincisprezece ani, Mauro Larrea l-ar fi recunoscut oriunde.

— Cineva pe care nicicând nu ţi-ai închipuit că o să-l revezi.

Al treilea ivăr a fost, în sfârşit, tras cu un scârţâit ruginit, şi poarta uriaşă a dat să se crape. Parcă biciuiţi de Belzebut, dulăii s-au mâniat din nou, hămăind feroce. În plin tărăboi, o detunătură a cutremurat aerul. Pe jumătate adormit după galopul prin beznă, bidiviul a săltat capul şi s-a ridicat dintr-o smucitură. Umbrele celor patru, cinci câini murdari, scheletici şi cu blana zbârlită au fugit din poartă, târând după cozi un alai de gemete sfâşietoare.

Bărbaţii se opriseră, aşteptându-l cu picioarele crăcănate. Cel mai tânăr, un simplu paznic de noapte, ţinea pe jumătate ridicat *Trabuco*-ul[8] cu care trăsese. Celălalt îl sfredelea cu ochi urduroşi. În spatele

amândurora, la capătul unei esplanade largi, conturul casei începea să se profileze pe cerul dimineţii.

Minerul şi cel mai în vârstă dintre bărbaţi au schimbat priviri încordate. Acesta era Dimas Carrús, subţiratic şi trist ca întotdeauna, nebărbierit de cel puţin o săptămână, pe care paznicul abia îl trezise de pe salteaua de paie pe care dormea. Lipit de partea dreaptă a trupului îi atârna braţul ologit în copilărie, în urma unei bătăi primite de la tătâne-său.

Fără să-şi ia ochii de la Mauro Larrea, a râgâit cu gura închisă şi a scuipat.

Abia apoi a urmat salutul.

— Ia te uită, Larrea. Nu m-aş fi gândit niciodată că eşti într-atât de nebun încât să te întorci aici.

A bătut o rafală de aer rece.

— Trezeşte-l pe taică-tău, Dimas. Spune-i că trebuie să-i vorbesc. Bărbatul a mişcat lent din cap dintr-o parte într-alta, dar nu a refuz, ci a neîncredere. Să-l mai vadă o dată. După ce cursese atâta apă pe gârlă.

S-a dus spre casă fără un cuvânt, cu braţul inert atârnându-i de umăr ca un ţipar mort. Larrea l-a urmat până în patio, călcând apăsat pe pietre; apoi s-a oprit să aştepte, în vreme ce moştenitorul întregului domeniu se strecura pe una din uşile laterale. Fusese în casa aceea doar o dată, după ce totul sărise în aer, când zilele din Real de Catorce rămăseseră în urmă. Proprietatea părea să se fi schimbat prea puţin deşi, în pofida luminii chioare, era evidentă dezolanta lipsă de îngrijire. Aceeaşi harabaie mare, grosolană, cu ziduri zdravene şi prea puţin rafinament. Aceleaşi grămezi de unelte nefolosite şi stricate, de gunoaie şi bălegar.

Dimas a revenit după puţină vreme pe o altă uşă.

— Intră şi aşteaptă. Ai să-l auzi venind.

3

Nici în odaia scundă de unde îşi conducea Tadeo Carrús afacerile nu părea să se fi mişcat ceva cu trecerea timpului. Aceeaşi masă butucănoasă, acoperită cu hârtii trântite claie peste grămadă şi cu dosare ferfeniţite. Călimări pe jumătate uscate, pene de scris cu lamelele rărite, o balanţă veche cu două talere. De pe peretele scorojit şi întunecat continua să-l ţintuiască cu privirea, ca şi odinioară, icoana Fecioarei din Guadalupe, indigenă şi brună între raze de aur vechi, cu mâinile încrucişate pe piept, cu luna şi îngerul ei la picioare.

A auzit paşi greoi, târşâiţi, pe dalele de lut ars de pe coridor, dar n-a bănuit că erau ai bărbatului pe care îl aştepta. Când a intrat în birou, abia dacă l-a recunoscut. Trupul lui nu mai păstra nimic din vigoarea şi fermitatea din trecut. Chiar şi înălţimea considerabilă de pe timpuri părea să i se fi redus cu cel puţin o palmă şi jumătate. Încă nu împlinise şaizeci de ani, dar era aidoma unui nonagenar decrepit. Pământiu, gârbov, firav, îmbrăcat ca vai de lume, se apăra de umezeala nopţii cu o pătură cenuşie şi roasă.

— Dacă tot nu ţi-ai amintit de mine atâţia ani, puteai să mai aştepţi până la amiază.

În mintea lui Mauro Larrea s-a revărsat brusc un şuvoi de amintiri şi senzaţii. Amiaza zilei când cămătarul venise să-l caute la săpăturile pe care voia să le exploateze; dugheana cu mărfuri pe care o ţinea pe atunci la puţurile din Real de Catorce. Stând faţă în faţă, fiecare pe taburetul lui, cu o lampă de ulei şi o garafă de *pulque*[9] între ei, cămătarul îi făcuse o propunere tânărului miner plin de ambiţii care era pe atunci Mauro Larrea. Am să te sprijin ca un nabab, veneticule, îi făgăduise, bătându-l zdravăn pe umăr. O să facem avere împreună, ai să vezi. Şi, cu toate că era conştient că zaraful îi vorbea de sus, cum n-avea deloc capital, ci doar visuri fără număr, minerul se învoise.

Spre norocul amândurora, a avut profituri mari şi a respectat înţelegerea făcută. Şapte părţi de minereu pentru cămătar, trei pentru el. Apoi a venit altă afacere bună, şi Mauro Larrea s-a împrumutat iar de la Tadeo Carrús. Cinci şi cinci, a îndrăznit să-i propună. De astă dată, să câştigăm egal. Tu pui banii, eu truda. Şi flerul. Şi viaţa. Cămătarul a hohotit. Ce nebunie mai e şi asta, băiete? Şapte şi trei sau nimic. Au dat câteva tunuri mari şi au mai câştigat o dată. Dar împărţeala a fost din nou spectaculos de inegală.

Totuşi, la următorul asalt, Mauro Larrea s-a pus pe făcut socoteli şi a aflat că nu-i mai trebuia ajutorul nimănui; că se descurca şi singur. Aşa i-a şi spus-o lui Tadeo Carrús în aceeaşi dugheană, în faţa altor două pahare cu *pulque*. Dar acesta nu i-a primit avântul cu plăcere. Ori te prăbuşeşti singur, pramatie, ori te scufund eu. Hărţuiala a fost feroce. N-au lipsit ameninţările, bănuielile, josniciile, piedicile. A curs

sânge între adepţii unuia şi altuia, l-au asediat, l-au blocat. I-au tăiat picioarele catârcelor, au încercat să-i fure fierul şi mercurul. De nenumărate ori i-au pus pumnalul la gât, într-o după-amiază ploioasă a simţit ţeavă de puşcă în ceafă. Hapsânul cămătar s-a făcut luntre şi punte, doar-doar l-o face să dea greş. Însă n-a izbutit.

Nu-l văzuse de şaptesprezece ani. Iar acum, fanfaronului burduhănos, mârşav şi fără scrupule pe care îndrăznise să-l înfrunte îi luase locul un schelet ambulant, cu coaste umflate care îi ieşeau obscen în afară, piele galbenă ca untul rânced şi respiraţie mirositoare, pe care o simţea de la câţiva paşi.

— Aşază-te unde poţi, i-a poruncit Carrús, trântindu-se cu toată greutatea de cealaltă parte a mesei.

— Nu-i nevoie, am să fiu concis.

— Stai jos, mama mă-tii! a insistat zaraful cu glas gâtuit.

— Dacă tot ai călărit întreaga noapte până aici, mi-ai putea acorda, totuşi, un sfert de ceas înainte să te duci învârtindu-te de unde ai venit.

S-a învoit, aşezându-se pe un scaun îngust din lemn, fără să se rezeme de spătar sau să dea cel mai mic semn că s-ar simţi comod.

— Am nevoie de parale.

Cămătarul a dat să râdă, dar n-a putut din cauza salivei. Rictusul s-a transformat într-un puternic atac de tuse.

— Vrei să fim iar asociaţi, ca pe vremuri?

— Tu şi cu mine n-am fost nicicând asociaţi; tu doar ţi-ai băgat banii în proiectele mele, ca să obţii beneficii grase. Asta îţi cer să faci şi acum, mai mult sau mai puţin. Şi cum încă avem socoteli neîncheiate ştiu că n-ai să mă refuzi.

Pe chipul veştejit al bătrânului s-a aşternut o expresie cinică.

— Mi s-a povestit că eşti pe cai mari, veneticule.

— Te pricepi la afaceri ca şi mine, i-a răspuns neutru. Afacerile urcă şi coboară.

— Urcă şi coboară, a şoptit cămătarul ironic.

Apoi a tăcut şi nu i s-a mai auzit decât şuieratul întretăiat al respiraţiei.

— Urcă şi coboară, a repetat.

Printr-o crăpătură a oblonului s-a strecurat o fărâmă de dimineaţă timpurie.

Lumina a dezvelit contururile, şi totul a părut şi mai părăginit.

De astă dată, râsetele n-au mai fost false.

— Şi pe ce bază vrei să-ţi dau capitalul?

— Pe baza actului de proprietate al casei.

Vorbind, Mauro Larrea şi-a dus mâna la piept. A scos actele din haină şi le-a pus pe masă.

Sacul de oase în care se transformase Tadeo Carrús a înălţat sternul

suflând cu putere, ca şi cum ar fi vrut să se încarce cu o energie iluzorie.

— Eşti pe muchie de cuţit, ticălosule, dacă eşti dispus să-ţi pui la bătaie cea mai bună dintre proprietăţi. Ştiu prea bine cât face vechiul palat al lui don Pedro Romero de Terreros, calicul conte de Regla. Chiar dacă n-o ştii, eu te-am urmărit în toţi anii ăştia.

O intuia, dar n-a vrut să-i facă plăcerea de a-i confirma. Aşa că a preferat să-l lase să continue.

— Ştiu unde locuieşti şi pe unde te învârţi. Sunt la curent cu toate investiţiile pe care le-ai făcut. Ştiu că ţi-ai măritat-o foarte onorabil pe Marianita şi că acum pui la cale o altă nuntă, pentru băiat.

— Mă grăbesc, i-a tăiat-o Larrea din scurt.

Nu voia nici să-l audă pomenind de copiii lui, nici să afle ce bănuia bătrânul: că se îndatorase până la ruină.

— De unde atâta grabă, dacă se poate ştii?

— Trebuie să plec.

— Unde?

— Asta nu-i treaba ta, i-a răspuns însă. Tadeo Carrús a rânjit cu gură de stârv.

— Tu eşti în întregime treaba mea acum. La ce-ai venit, dacă nu de-asta?

— Am nevoie de banii notaţi pe înscris. Dacă nu ţi-i înapoiez la termenele pe care le vom stabili, rămâi cu casa. Toată.

— Şi dacă-mi aduci banii?

— O să-ţi plătesc toată datoria plus dobânda pe care o stabilim azi.

— Clienţilor mei obişnuiesc să le cer ca dobândă cincizeci la sută din împrumut. Dar cu tine vreau să procedez altfel.

— Cât?

— Pentru tine, sută la sută.

Cărpănos şi mizerabil, cum fusese din ziua când îl adusese biata maică-sa pe lume, a bombănit pentru sine. Ce-aşteptai, cumetre, ca timpul să facă din el o călugăriţă franciscană? i-a strigat conştiinţa. De aceea şi ştia că n-avea să spună nu tentaţiei de a-l avea din nou alături. Ca să-l prindă iar în gheare, la nevoie.

— Mă învoiesc.

S-a simţit de parcă mâini nevăzute i-ar fi legat o funie aspră de gât.

— Bun, să vorbim de termene, a continuat cămătarul. Obişnuiesc să accept unele de un an.

— Bine.

— Dar, în cazul tău, facem altfel.

— Spune.

— Vreau să-mi plăteşti în trei etape.

— Aş prefera să-ţi dau totul la sfârşit.

— Eu nu. O treime, de azi în patru luni. A doua, de azi în opt. Şi cu

a treia încheiem anul.

A simţit că funia imaginară îl strânge de jugulară, gata să-l sufoce.

— Mă învoiesc.

În depărtare, câinii au lătrat febril.

Aşa s-a semnat înţelegerea cea mai meschină din viaţa lui. În mâinile bătrânului rechin rămâneau, începând din acel moment, actele ultimei sale proprietăţi. În schimb, avea să ducă cu sine, în doi saci slinoşi din piele de vacă, capitalul de trebuinţă pentru o ciurdă de datorii şi pentru primii paşi spre o posibilă revenire. Cum şi unde, încă nu ştia. Iar la consecinţele pe care le-ar fi putut avea pe termen mediu acea înţelegere dezastruoasă prefera să nu se gândească încă.

De cum au încheiat, s-a bătut sec cu palma peste picior.

— Gata, deci, a spus, luându-şi haina şi pălăria. La timpul potrivit, ai să auzi de mine.

Era la doi paşi de uşă, când glasul gâfâit l-a înjunghiat în spate.

— Nu erai decât un spaniol fără căpătâi în căutarea viţelului de aur, ca atâţia alţi naivi sosiţi din calica patrie mamă.

A răspuns fără să se întoarcă.

— Era dreptul meu. Sau nu?

— N-ai fi ajuns nici la genunchiul broaştei dacă nu eram eu. Ţi-am dat şi de mâncare, ţie şi copiilor tăi, când n-aveaţi decât un pumn de fasole de dus la gură.

Ai răbdare, şi-a zis. Nu-i da ascultare, e doar acelaşi ticălos mârşav dintotdeauna. Tu ai obţinut deja ce voiai. Nu mai pierde nicio secundă. Şterge-o.

Dar n-a fost să fie.

— Ghiuju' dracului, a zis întorcându-se încetişor, nu urmăreai decât să mă înglodezi în datorii pe vecie, aşa cum ai făcut toată viaţa cu atâţia alţi nefericiţi. Dădeai împrumuturi cu dobânzi sufocante; ne strângeai cu uşa, ne înşelai şi pretindeai credinţă veşnică când nu făceai, de fapt, decât să ne sugi sângele ca o lipitoare. Mai ales mie, care te îmbogăţeam mai abitir ca toţi. De aceea nici nu voiai să mă laşi liber.

— M-ai trădat, fecior de lele.

S-a întors la masă, a bătut brusc în tăblie cu amândouă mâinile şi s-a aplecat, apropiindu-şi chipul la o palmă de al celuilalt. Duhnea ameţitor, dar el abia dacă a simţit mirosul.

— Niciodată n-am fost asociatul tău. Niciodată n-am fost prietenul tău. Niciodată nu te-am apreciat, aşa cum nici tu nu m-ai apreciat pe mine. Aşa că lasă-mă cu ranchiuna asta jalnică şi fă pace cu Dumnezeu şi cu oamenii în puţinul timp care ţi-a mai rămas de trăit.

Bătrânul l-a privit cu ochi tulburi, mustind de furie.

— Las' că nu crăp eu, dacă asta-ţi închipui. Cu plămânii ăştia bolnavi, trag targa pe uscat de mai bine de zece ani, spre mirarea

tuturor, începând cu neisprăvitul de fiu-meu şi sfârşind cu tine. Deşi să nu crezi că mi-ar păsa prea mult dacă ar veni mătuşa cu coasa să mă ducă dincolo chiar în clipa asta.

A ridicat privirea către tabloul Fecioarei metise[10], iar plămânii i-au şuierat ca două cobre la vremea rutului.

— Dar pentru orice eventualitate, îţi jur pe ce am mai sfânt că începând de azi am să spun în fiece noapte trei Ave Maria, ca să nu mă-ngroape înainte să văd cum te duci de-a dura în noroi.

Tăcerea a prins snagă.

— Dacă în patru luni, socotite zi cu zi începând cu azi, nu-mi vii cu prima rată, Mauro Larrea, n-am să-ţi păstrez palatul, nici vorbă.

S-a oprit, gâfâind, apoi a prins iar puteri.

— Am să-l dobor la pământ. Şi-am să-l arunc în aer cu şarje de pulbere de la fundaţie până la acoperişul-terasă, cum făceai şi tu când săpai ca un amărât de vandal neîmblânzit. Şi, chiar de n-aş mai putea face nimic după aceea, am să mă pun de-a latul străzii San Felipe Neri şi-am să mă uit cum ţi se prăbuşesc rând pe rând zidurile şi ţi se duc pe apa Sâmbetei numele şi ce ţi-o mai fi rămas, mult, puţin, din rang şi prestigiu.

Ameninţările mârşave ale lui Tadeo Carrús i-au intrat lui Mauro Larrea pe-o ureche şi i-au ieşit pe alta. Patru luni. Doar asta i-a rămas întipărit pe creier. Avea în faţă a treia parte dintr-un an ca să găsească o ieşire. Patru luni ca patru detunături de flintă i-au răsunat în cap pe când se ducea cât de departe putea de abjecţia aia de om, se suia pe cal sub primele raze călduţe de soare ale acelei dimineţi şi făcea cale întoarsă spre lumea şovăielilor.

A ajuns în vestibul după căderea serii şi l-a strigat cât a putut de tare pe Santos Huesos.

— Ia calul şi anunţă-l pe Laureano; berlina să fie gata în zece minute.

Fără să se oprească, a traversat cu paşi mari ograda, mergând spre cuhnii şi cerând cu glas tare apă. Slujnicele, înţelegând starea de spirit a stăpânului, au dat fuga îngrozite să-i împlinească dorinţa. Iute, iute, le-a dat el pinteni. Scoateţi găleţile, aduceţi ştergare curate.

Deşi trupul chinuit îi cerea un răgaz cât mai îndelungat, acum n-avea vreme de o baie liniştită. A avut trebuinţă doar de apă, săpun şi burete, ca să-şi rânească furios de pe piele mâzga groasă de praf şi sudoare. Apoi şi-a plimbat cu mare iuţeală briciul ascuţit peste obraji. Şi-a uscat bărbia şi şi-a descurcat părul; braţul drept i-a intrat pe mâneca de la cămaşă odată cu piciorul stâng pe cracul pantalonului. Au urmat nasturii, gulerul, ghetele din lac lucios. Cravata şi-a terminat-o de legat în galerie; jachetei i-a venit rândul pe scări.

Când vizitiul Laureano a oprit berlina într-o învălmăşeală de trăsuri luxoase de lângă Marele Teatru Vergara, Larrea şi-a potrivit

manşetele, şi-a netezit reverele şi şi-a trecut iar degetele prin părul încă umed. Reîntoarcerea în prezent, la noaptea agitată a premierei, îi cerea întreaga atenţie: trebuia să răspundă la saluturi şi să-şi amintească nume. Urmărea să se facă văzut. Şi nimeni să nu bănuiască nimic.

A intrat în foaier cu spatele drept, fracul impecabil şi un mers voit semeţ. Apoi a făcut gesturi protocolare cu aparentă naturaleţe: a schimbat amabilităţi cu politicieni şi bărbaţi care aspirau să ajungă aidoma lui, a strâns elegant mâinile unor posesori de nume, bani, putere sau strămoşi. Ca întotdeauna, fumul gros învăluia tot acel amalgam. Răspândiţi în grandiosul foaier, urmaşii elitelor creole rupte din bătrâna Spanie întâlneau acum negustori bogaţi din noua generaţie. Printre ei, puteai zări numeroşi militari acoperiţi cu decoraţii, femei splendide cu ochi negri şi decolteuri îmbăiate în zer, nenumăraţi diplomaţi şi înalţi funcţionari. Ce mai, oameni de bonton, crema societăţii.

A bătut pe umăr, după cum se cuvenea, bărbaţi care chiar o meritau; a sărutat apoi galant mâini înmănuşate de doamne care îşi fumau ţigaretele şi sporovăiau cu însufleţire, învăluite în perle de Ceylon, mătăsuri şi pene. Şi, de parcă lumea lui continua să se rotească în jurul aceleiaşi axe dintotdeauna, prosperul om de afaceri miniere de până mai ieri s-a arătat întocmai cum aşteptau toţi să o facă: imitând fidel purtarea pe care ar fi afişat-o în oricare altă noapte în compania celei mai selecte protipendade din Mexic. Nimeni n-a părut să observe că fiecare dintre paşii pe care îi făcea răspundea unei laborioase strădanii de a nu-şi pierde demnitatea.

— Dragă Mauro, în sfârşit te laşi văzut!

Abia dacă a mai avut vreme să adauge aerului său prefăcut o nouă doză de artificiu.

— Ştii cum e, multe întâlniri, invitaţii care nu mai contenesc, ca mai mereu, a răspuns, topindu-se într-o îmbrăţişare sonoră cu noul sosit. Ce faci, Alonso, cum îţi mai merge?

— Bine, bine, în aşteptare… Deşi faptul că femeile în starea ei nu-s bine văzute la întrunirile sociale de noapte devine un coşmar pentru Mariana.

Au izbucnit amândoi în râs; fiul contesei de Colima râdea sincer, iar el n-a părut să rămână de căruţă. Mai bine mort decât să arate cea mai mică urmă de îngrijorare în faţa celui care era soţul fiicei sale. Ştia că ea avea să fie prudentă când urma să se justifice, dar toate la timpul lor, s-a gândit.

Chiar atunci s-au apropiat de ei alţi doi bărbaţi cu care făcuse cândva afaceri, iar convorbirea s-a întrerupt. Împreună, au abordat teme fără nicio legătură cu cele dinainte, pe Alonso l-au strigat din alt grup, lângă Mauro Larrea s-a ivit imediat guvernatorul din Zacatecas,

apoi li s-au alăturat ambasadorul Venezuelei şi preşedintele Curţii de Justiţie, iar după aceea o văduvă din Jalisco, îmbrăcată în satin stacojiu, care de luni de zile îi dădea târcoale oriunde îl zărea. Aşa a trecut un timp, la răscrucea dintre bârfele politice şi îngrijorările serioase cu privire la destinul indescifrabil al naţiunii. Până ce uşierii au anunţat că spectacolul e pe cale să înceapă.

Ajuns în loja lui, Mauro Larrea a luat loc şi a continuat să salute pe unii şi pe alţii, încercând să nimerească fraza exactă sau complimentul care se potrivea întocmai fiecăruia. În sfârşit, luminile s-au stins una câte una, dirijorul a ridicat bagheta şi orchestra a inundat sala.

Patru luni, şi-a mai repetat o dată.

Ascuns în spatele dramaticului preludiu din *Rigoletto*, n-a mai fost, în fine, obligat să se prefacă.

4

A trecut pe la casa împuternicitului său, din faţa bisericii Santa Brígida, ca să-i amărască prima cafea a dimineţii.

— Dacă ai hotărât să-ţi pui singur funia de gât, nu prea mai am ce să fac, l-a avertizat aspru Andrade. Să dea Dumnezeu să nu te căieşti!

— Cu asta vom face faţă celor mai presante datorii, iar ce-mi rămâne am să investesc.

— Presupun că nu mai poţi da înapoi, a conchis prietenul său.

Ştia că lamentaţiile n-aveau să-i servească la nimic, aşa că a ales să-şi îndrepte mânia spre ceva mai constructiv.

— Hai, să ne punem pe treabă! Moşia Tacubaya o desfiinţăm prima: e mai departe de oraş, putem să lucrăm discret. O să scoatem toate mobilele şi uneltele şi-o să le vindem cât mai repede; aşa, putem să obţinem alte parale bunicele. La sfârşit, am să discut discret cu Ramón Antequera, bancherul, şi-am să-i spun că moşia trece în proprietatea lui, deoarece nu pot să plătesc creditul ipotecar pe care l-am contractat de la el. E un bărbat reţinut, va şti să abordeze chestiunea fără să dea nimănui de vorbit.

Două ceasuri mai târziu, doi slujitori de încredere împingeau o comodă burduhănoasă, iar Santos Huesos le arăta unde aştepta căruciorul în rotondă. În el fuseseră deja puse un şifonier cu două corpuri şi patru tăblii de pat din stejar. Lângă roţi, aşteptând să fie încărcată, stătea garnitura completă de scaune cu piele ghintuită, pe care în zilele ei bune se aşezaseră la masă o duzină şi jumătate de comeseni.

Aproape, dar în acelaşi timp departe de forfota casei, Mauro Larrea tocmai îi comunicase fiicei sale veştile triste. Pluteau în aer vorbe ca ruină, plecare, căutare, soartă încă nehotărâtă. Mariana a înţeles.

O luase cu el după ce părăsise casa lui Andrade, dar mai înainte îi trimisese un bileţel, rugând-o să fie pregătită. Ajunseseră împreună, cu berlina, la moşia de vacanţă şi tot împreună discutau acum pe o pergolă în marea grădină din faţa casei.

— Ce-o să facem cu Nico?

Prima reacţie a Marianei fusese această întrebare şoptită. Una care mustea de îngrijorare pentru fratele ei: al treilea membru al grupului impar în care se transformase familia în ziua când se născuse micuţul, iar febra puerperală luase, după naştere, viaţa tinerei care până atunci îi unise: mama Marianei şi a lui Nicolás, perechea lui Mauro Larrea, soţia lui. Se numea Elvira, la fel ca prima mină al cărei proprietar devenise, la câţiva ani după moartea ei; la fel ca ecoul care îi răsuna în minte în nopţile cu insomnie, până ce îl ştersese timpul. Elvira era fiica unui plugar care nu se învoise nicicând ca ea să poarte copilul nepotului nerecunoscut de tată al unui fierar din Ţara Bascilor, să se

mărite cu acel flăcău în zori, fără martori, şi să trăiască alături de el până în ziua când şi-a dat ultima suflare într-o fierărie cum nu se putea mai sărăcăcioasă, ridicată în locul unde satul spaniol, încetând să mai fie măcar cătun, devenea drum.

— Îi vom ascunde totul, fireşte.

***

Ocrotirea lui Nicolás fusese întotdeauna cuvântul de ordine dintre tată şi fiică: orfanul mititel, fragil ca o oglindă, trebuia protejat cu orice preţ. Aşa se face că Mariana crescuse rapid şi forţat. Sprintenă ca un iepure de câmp, vitează şi responsabilă cum poate fi doar cine a împlinit patru ani printre încărcăturile, şobolanii şi docherii din Bordeaux, îngrijind un copil care abia de ştia să meargă, pe când taică-său ducea toată averea familiei în două boccele. În acele vremuri de tensiuni între Spania şi Mexic, ei erau pe punctul de a se îmbarca pe un pachebot francez ca vai de mama lui, încărcat cu fier din Bizcaya şi vin din Gironda, care purta poeticul şi uşor ironicul nume de La Belle Étoile. Cât despre călătorie, nimic n-avea să fie liric în anevoioasa traversare a Atlanticului, căci au navigat timp de şaptezeci şi nouă de zile chinuitoare, neştiind absolut nimic despre ce avea să le rezerve soarta pe celălalt mal al oceanului. Capriciile întâmplătoare ale vieţii şi perspectivele optimiste ale câtorva mineri de pe puntea galeză, cu care s-au întâlnit în portul Tampico, i-au făcut să se îndrepte spre Guanajuato. Pentru început.

La doar şapte primăveri, Mariana se descurca de bine, de rău în bordeiul lor mizer şi cenuşiu cu acoperiş teşit, de lângă tabăra minieră La Valenciana. Zilnic pregătea o masă simplă în cuhnia comună, alături de nişte fete cu două capete mai înalte ca ea şi, dacă una dintre ele ori soţia vreunui miner se oferea din când în când să mai stea cu ochii pe micul Nico, o ştergea la şcoală, ca să înveţe să pună litere una lângă alta şi, mai ales, să facă socoteli, ca nu cumva băcanul, un bătrân compatriot aragonez, s-o înşele la adunat şi scăzut cei câţiva pesos pe care taică-său i-i dădea în fiecare sâmbătă pentru cheltuielile zilnice.

Un an şi jumătate mai târziu, şi-au luat iar catrafusele şi s-au mutat la Real de Catorce, îmboldiţi de virulenta febră a argintului, care se dezlănţuise pentru a doua oară în istoria acelor meleaguri pierdute printre munţi. Chiar în luna când au sosit, Mauro Larrea a dispărut patru zile şi patru nopţi, prins în gâtlejul minei Las Tres Lunas, cu o mână zdrobită între două pietre şi apa ajungându-i până la mărul lui Adam. Din cei douăzeci şi şapte de lucrători care trudeau la mai mult de 500 de *varas* sub pământ, când avusese loc explozia aceea monumentală, doar cinci au mai văzut lumina zilei. Mauro Larrea a fost unul dintre ei. Pe ceilalţi, cu bustul gol şi plini de scapulare şi medalioane împodobite cu fecioare protectoare care nu-i prea

ocrotiseră, i-au scos cu feţele vineţii, muşchii gâtului întinşi ca nişte coarde şi având pe faţă expresia chinuită a înecaţilor.

Catastrofa a adus cu sine tăieri din rădăcini, cum se spunea prin birouri când vorbeau despre închiderea unei exploatări. De atunci, Las Tres Lunas a rămas în mintea tuturor drept o mină blestemată, părăsită ca nefolosibilă, şi nimeni n-a mai îndrăznit vreodată să trudească acolo. Dar Mauro Larrea a ştiut mereu că adâncurile îi erau pline cu argint de înaltă puritate. Pentru moment, totuşi, să readucă la viaţă mina care fusese gata să i-o ia pe a lui era un proiect nebunesc, care nici măcar nu-i trecuse prin minte.

Odată cu acea întâmplare teribilă s-a născut în minerul Mauro Larrea voinţa de fier de a-şi schimba destinul. A refuzat să mai fie un simplu lucrător şi a hotărât să rişte: umblau zvonuri tot mai însufleţite despre filoane bogate care apăreau din neant, se redeschideau tot mai multe puţuri de mină, creştea tot mai mult euforia. Aşa, orbeşte, Larrea a pus bazele primei şi umilei lui afaceri. Dumneata îmi avansezi tot ce am nevoie ca să pot începe să sap, să cumpăr catârce şi să angajez câţiva oameni, spunea, arătând bucata de minereu cenuşiu din palma bătătorită. Apoi sufla peste ea până o făcea să strălucească. Iar minereul brut ca acesta, pe care am să-l scot, îl facem jumi-juma. Aşa propunea prin cârciumile şi tavernele unde se bea *pulque*, primprejurul taberelor, la răspântii şi pe la colţul uliţelor din cătune. Apoi adăuga:

— Şi fiecare să-şi prelucreze partea lui cum l-o învăţa Dumnezeu.

Curând, un investitor rahitic şi oportunist, un trişor oarecare – „aviatori“, aşa le ziceau celor de teapa lui – s-a încrezut în afacerea lui, dacă putea numi aşa umilul puţ inundat în care îşi pusese toată nădejdea. Dar intuiţia i-a şoptit că, spre apus, acesta mai putea da oarece randament. I-a pus numele soţiei moarte, al cărui chip aproape i se ştersese din memorie, şi a început lucrul.

Cu puţul Elvira a dat lovitura şi a instalat un troliu; aşa a început, mişcându-se după cum istoriseau cei mai bătrâni că făceau pe vremuri compatrioţii lui, minerii spanioli din vremurile coloniale. Pe dibuite. Perforând cu ignoranţă absolută, bazându-se doar pe miros, ca un câine; prin deducţie. Fără să apeleze la socoteli mediocre, fără urmă de rigoare ştiinţifică. Cu greşeli colosale, fără pic de prudenţă. Nu-l sprijineau decât îndărătnicia, trupul robust şi cei doi copii pe care trebuia să-i crească.

Tadeo Carrús a intrat în viaţa lui odată cu Santa Clara, cel de-al doilea proiect. Două întreprinderi, trei ani şi multe necazuri, apoi a izbutit să scape de el şi să acţioneze din nou pe cont propriu. Dar, în pofida tuturor provocărilor şi a încercărilor încăpăţânate ale cămătarului de a-l face s-o dea în bară, nu s-a mai oprit. Chiar dacă în acele zile a suferit şi înfrângeri ori s-a îndărătnicit fără rost să-i dea

înainte şi chiar, în câteva ocazii, l-a orbit graba şi a fost primejdios de temerar, zeiţa geologiei s-a aliat cu el, punându-i în cale filoane cu noroc în zbârciturile terenurilor pe unde trecea. În mina Buenaventura, zeii i-au ieşit în întâmpinare pe trei căi; în cea numită Prosperidad a învăţat că, atunci când o excavaţie e bântuită de ghinioane, retragerea la vreme e cel mai mare câştig. În canionul Abundancia, a început să extragă un minereu atât de bun, că au venit să i-l cumpere chiar şi rafinori independenţi din alte ţinuturi.

N-a fost, totuşi, singurul care s-a remarcat. Pe atunci şi, după decenii de când fusese părăsită, Real de Catorce redevenise, ca pe timpul viceregatului, un meleag agitat, plin de aruncări în aer, forări şi explozii; un ţinut haotic, sălbatic, convulsiv, unde păstrarea liniştii şi a ordinii nu era decât un vis. Banii pe care i-a adus cu ghiotura revenirea argintului în adâncurile care musteau de bogăţii au provocat – şi nici că ar fi putut să fie altfel – conflicte fără număr. Ambiţii şi tensiuni nemăsurate, samavolnice bătăi cu pumnii între tovarăşi de muncă, dezordini fără şir, cuţite scoase din teacă, încăierări cu sape şi pietre. Asta până în noaptea de sâmbătă când, ajuns beat acasă după ce vânduse un lot de argint unui neamţ, chiar când descăleca a auzit-o pe Mariana strigând şi căinându-l pe Nico. Iar dincolo de porţi domnea vacarmul.

După primele reuşite, cumpărase o casă decentă la ieşirea din sat; angajase o bucătăreasă bătrână, care la sfârşitul zilei pleca acasă, şi o slujnicuţă ce tocmai în seara aceea tropăia în ritm de fandango la o petrecere. De copii se ocupa Delfina, o tânără *otomí*[11]. De parcă ei n-ar fi ştiut să-şi poarte şi singuri de grijă! Dar ce a auzit atunci i-a arătat că micuţii aveau nevoie de mult mai mult ajutor decât le putea da dulcea indigenă cu plete negre şi lucioase.

A urcat treptele din trei în trei, închipuindu-şi îngrozit peste ce avea să dea, şi a văzut mobile răsturnate, perdele smulse de pe galerii şi o candelă care ardea pe podea într-o baltă de ulei. Era mai rău decât prevăzuse: mai rău ca într-un coşmar. Pe propriul lui pat, un bărbat cu budigăii în vine se hâţâna ca un animal apucat de streche peste trupul imobilizat al indiencei Delfina. Încolţită în odaia ei, cu cămaşa de noapte sfâşiată, cu o zgârietură care îi sângera pe gât şi cleştele de aţâţat focul drept armă, Mariana îi administra între timp lovituri furioase şi smintite unui al doilea bărbat, fără urmă de îndoială abţiguit. Ascuns într-un cotlon şi pe jumătate acoperit de salteaua din lână pe care o aruncase sora lui peste el drept pavăză, Nicolás plângea necontenit şi ţipa ca din gură de şarpe.

Năpădit de putere şi mai ales de furie, Mauro Larrea l-a apucat pe agresor de spate şi de părul de la ceafă şi l-a dat de câteva ori cu faţa de perete. O dată, încă o dată şi apoi iar, cu lovituri seci şi zdravene, şi încă o dată, sub ochii zăpăciţi ai copiilor. L-a lăsat să lunece pe

podea, în timp ce pe tapetul cu buchete de flori nevinovate din dormitorul Marianei se imprima un râu de sânge negru ca miezul nopţii ce se strecura de pe balcon. S-a asigurat rapid că niciun copil n-avea alte răni decât cele vizibile şi s-a aruncat fără să mai piardă o clipă în odaia alăturată, în căutarea celui care o agresase pe Delfina şi care încă gâfâia plin de râvnă peste trupul înspăimântat al fetei. A făcut exact acelaşi lucru, la fel de repede şi cu acelaşi rezultat: l-a desfigurat pe agresor, i-a turtit capul şi i-a scos pe gură şi pe nas şuvoaie şi mai grase de sânge. Totul a decurs repede; ar fi fost greu să spună – şi nici nu-i prea păsa – dacă bestiile alea erau moarte sau doar inconştiente.

N-a stat să afle: şi-a luat pe loc copiii în braţe şi, strângând-o la piept pe Delfina, toată numai lacrimi, a ieşit să-i dea în grija vecinilor. Câţiva curioşi se strânseseră în faţa casei, speriaţi de hărmălaie. Cu ei era şi un băiat care lucra de vreo două luni la puţurile lui: un indian ager şi descurcăreţ, cu pletele până la mijlocul spatelui, care în noaptea aceea se întorcea de la dans. Nu-şi amintea cum îl chema, dar l-a recunoscut de cum a făcut doi paşi hotărâţi în faţă.

— La porunca domniei voastre, stăpâne! Cu ce vă pot fi de folos?

I-a cerut din cap să aştepte o clipă. A găsit două femei să le poarte de grijă celor trei copii, apoi i-a minţit pe cei de faţă că răufăcătorii fugiseră pe o fereastră, şi de cum s-a convins că şleahta de curioşi se risipea, l-a căutat pe băiat în întuneric.

— Înăuntru sunt doi bărbaţi, nu ştiu dacă mai trăiesc sau nu. Scoate-i prin ograda din spate şi ocupă-te de ei.

— Ce ziceţi, să-i las aşa, cuminţi, rezemaţi de gardul cimitirului?

— Hai, nu mai pierde niciun minut.

Aşa a intrat Santos Huesos Quevedo Calderón în viaţa lui Mauro Larrea; chiar din clipa aceea, n-a mai lucrat sub pământ şi a devenit umbra lui.

Şi, pe când băiatul îşi îndeplinea în zorii acelei zile sinistre prima însărcinare, Mauro Larrea a sărit pe cal şi s-a dus în căutarea lui Elías Andrade, care pe atunci îi ţinea socotelile şi se ocupa de lucrători. L-a smuls din braţele somnului şi i-a încredinţat două misiuni: s-o ducă pe Delfina la părinţii ei cu o pungă de argint drept inutilă compensaţie pentru dezonoarea suferită şi să-i scoată chiar în noaptea aceea familia din sat, odată pentru totdeauna.

***

— Dar contractul de căsătorie între Nicolás şi Teresita e sigur, nu-i aşa? După atâţia ani, aceeaşi Mariana care urcase lovită, murdară şi în cămaşă de noapte într-o căruţă, îl chestiona, cu burta mare acoperită de muselină brodată, în timp ce îşi scotea o ţigară dintr-o tabacheră de sidef.

Zgomotele dezmembrării gospodăriei nu conteneau: zarvă şi ţipete,

grabă, larmă şi un du-te-vino neîncetat printre magnolii şi fântânile din grădină. Scoateţi, împachetaţi, pregătiţi. Mai iute, puturoşilor, urcaţi vitrinele în altă căruţă; aveţi grijă de piedestalurile din alabastru, pentru numele lui Dumnezeu! Luau cu ei chiar şi tigăile şi marmitele. Ca să le amaneteze, să le vândă sau să scoată cumva un câştig imediat de pe urma lor, cu care să înceapă să astupe câte o gaură. Andrade dădea porunci: între timp, fiica şi tatăl continuau să vorbească sub lumina cernută printre plantele agăţătoare de pe pergolă. Ea se aşezase într-un fotoliu salvat de cineva de la mutare, cu mâinile sprijinite pe rotunjimile pântecelui. El, în picioare.

— Mă tem că poate fi anulat la cererea oricăruia dintre soţi. Şi mai ales acum, că ar avea motiv.

Aproape şapte luni de viaţă adăpostea Mariana în pântece, câte avusese Nicolás când se născuse înainte de termen, fragil ca o păsărică, în Spania, ţară în care niciunul dintre ei nu mai pusese vreodată piciorul de când o părăsiseră. Un sat din nordul Vechii Castilii, râsul frumos şi plin al tinerei femei care îi părăsise, zvârcolindu-se plină de sudoare şi de sânge, pe patul cu saltea de paie, apoi crucea din fier înfiptă în pământul cimitirului într-o dimineaţă cu ceaţă deasă. Neîncrederea, nelămurirea, dezolarea, toate erau de-acum frânturi estompate din amintirile pe care le evocau tot mai rar.

Capitala Ciudad de México era acum universul lor de zi cu zi, ancoră pentru tustrei. Nico nu mai era un mormoloc pirpiriu, devenise un băiat plin de viaţă, un seducător înnăscut care trezea simpatie, dând dovadă în acelaşi timp de iresponsabilitate şi lipsă de tact, şi pe care izbutiseră să-l trimită câteva luni în Europa, ca să uite de pozne până avea să se căsătorească cu una dintre cele mai bune partide din capitală.

— Alaltăieri m-am întâlnit chiar cu Teresita şi cu maică-sa la chioşcurile din Porta Coeli, a adăugat Mariana scoţând fumul pe nas. Cumpărau catifea de Genova şi dantelă de Malinas; pregătesc rochiile de nuntă.

Logodnica lui Nico se numea Teresa Gorostiza Fagoaga şi descindea din două neamuri de spiţă veche din viceregat. Nici prea frumoasă, nici prea graţioasă, dar extrem de plăcută. Plină de bun simţ. Şi îndrăgostită lulea. Tocmai ce-i trebuia, după Mauro Larrea, haimanalei de fiu-său: o legătură, o certitudine care să-i bage minţile în cap şi să ajute totodată familia să-şi reafirme poziţia în cel mai înalt loc din societate, pe care şi-l câştigaseră cu propriile puteri. Banii proaspeţi şi mulţi ai unui bogat proprietar de mine spaniol uniţi cu un neam creol, ilustru de generaţii întregi. Cu greu ai fi putut concepe o căsătorie mai bună. Numai că acel proiect excepţional tocmai se destrămase: dacă familiei Gorostiza tot îi mai rămânea nobleţe cu carul, averea familiei Larrea se evaporase, din capricioasa vină a unui

război străin.

Fără o para chioară în buzunar, fără un cont deschis la cel mai bun croitor de pe strada Cordobanes, fără caretă căptuşită cu satin care să-l ducă la petreceri, serate şi praznice, fără un bidiviu elegant cu care să se dea rotund în faţa tinerelor şi lipsit de caracterul ferm al tatălui său, Nicolás Larrea avea să se mistuie ca fumul. Un tânăr atrăgător şi simpatic, fără meserie şi venituri, nimic mai mult. Un filfizon, un fante, cum erau numiţi îndeobşte încrezuţii fără avere şi dedaţi vieţii frivole. Fiul unui miner ruinat, care a plecat cum a venit.

— Familia Gorostiza nu poate să afle, a bombănit printre dinţi, cu privirea pierdută în zare. Şi nici familia soţului tău. Asta rămâne între noi doi. Şi Elías, logic.

Din noaptea tulbure în care Elías Andrade îi scosese din Real de Catorce, cel care până atunci fusese contabil la minele tatălui lor devenise pentru Mariana şi Nicolás ruda pe care n-o avuseseră nicicând. El venise cu ideea să-i instaleze pe copii în Ciudad de México, capitala, oraşul lui de baştină, ale cărui coduri şi chei le cunoştea îndeaproape. Propusese drept şcoală pentru Mariana Colegio de las Vizcainas. Iar pentru Nicolás, casa unei rude din strada Doncellas, unul dintre ultimele personaje din povestea cândva iluştrilor Andrade, a căror glorie era acum acoperită de pânze de păianjen.

Iar azi, glasul împuternicitului, indiferent la toate, turuia o şarjă implacabilă de instrucţiuni. Împachetează bine în pânză farfuriile mari din porţelan de Talavera, nu cumva să se spargă; saltelele le vreau rulate. Balansoarul ăla stă să cadă, nu vedeţi, derbedeilor? Speriate de furia lui don Elías din acea dimineaţă în care nimic nu mai era ca înainte, slugile se străduiau să-i dea ascultare între două curse, făcând din casa şi grădina a ceea ce fusese cândva o superbă moşie de vacanţă ceva aidoma unei cazărmi sub asediu.

Mariana şi-a arcuit spatele, punându-şi ambele mâini sub rinichi, ca să-şi uşureze greutatea supărătoare a sarcinii.

— Poate că n-ar fi trebuit să râvneşti la atâtea. Ne-am fi putut mulţumi cu mai puţin, cu o viaţă mai simplă.

Mauro Larrea a negat din cap, corectând-o. N-avusese vreodată intenţia să facă precum proprietarii legendari de mine din perioada colonială, care se străduiau să-şi consolideze locul în aristocraţie dând mită şi plocoane viceregilor nesătui şi funcţionarilor corupţi. Să cumperi titluri nobiliare şi să-ţi afişezi averea era ceva obişnuit pe atunci. Dar el era un bărbat din altă stofă şi alte timpuri. Nu dorise decât să prospere.

— Abia împlinisem treizeci de ani când am intrat pe uşa din faţă în afacerile cu argint, dar am refuzat să-mi vând sufletul ca să adun bani cu nemiluita şi să rămân o brută fără morală şi fără clasă. Nu voiam

să-mi petrec restul vieţii printre sălbatici, într-o casă opulentă unde să mă duc doar ca să dorm, ori împăunându-mă prin bordeluri în faţa tuturor fufelor şi a fanfaronilor, ca mai apoi să nu ştiu nici să mă port, nici pe ce lume trăisem. Nu voiam ca ţie şi lui Nico, care pe atunci eraţi deja în capitală, să vă fie ruşine cu mine.

— Dar noi niciodată…

— Ani la rând am avut coşmaruri. N-am izbutit să-mi scot cu totul din suflet teama neagră pe care ţi-o trezeşte clipa când vezi moartea cu ochii. Poate şi de aceea am visat să-mi iau revanşa şi să sfidez această mină, care a scos ghearele la mine şi a fost gata-gata să vă lase orfani.

A tras cu putere în piept aerul pur şi uscat care făcuse din Tacubaya destinaţia de vacanţă preferată a elitelor din capitală. Ştiau amândoi că n-aveau să se mai întoarcă vreodată la acea moşie frumoasă, unde trăiseră atâtea momente plăcute. Debutul ei în societate, petrecerile cu cântec, sporovăielile din serile răcoroase printre sălcii, tufe de caprifoi şi lămâi cu fructe verzi, pe când cei de la oraş se prăjeau la căldură. De undeva din depărtare s-au auzit salve de artilerie, dar niciunul nu s-a speriat; erau mai mult decât obişnuiţi cu zarva lor, în acele zile agitate de după sfârşitul Războiului pentru Reformă. Străin de toate, Andrade a început iar să strige în spatele lor. Eliberaţi ieşirea, daţi-vă la o parte! Bufetul sus, număr până la trei!

Atunci, Mauro Larrea a părăsit adăpostul pergolei şi a făcut câţiva paşi, apropiindu-se de balustrada terasei. Mariana l-a urmat imediat. Au admirat valea şi vulcanii impunători. Până când ea i s-a agăţat de braţ şi şi-a sprijinit capul pe umărul lui, ca pentru a-i spune sunt cu tine.

— După ce lupţi atâţia ani, nu e uşor să priveşti lucrurile de la distanţă, ştii? Trupul îţi cere alte provocări, alte aventuri. Devii ambiţios, refuzi să te opreşti.

— Dar de data asta lucrurile ţi-au scăpat de sub control.

În vocea fiicei nu era niciun reproş, doar cumpănire calmă şi nedisimulată.

— Aşa merg lucrurile, Mariana; nu eu am făcut regulile. Uneori câştigi, alteori pierzi. Şi, cu cât mizezi mai mult, cu atât cazi mai de sus.

5

A ajutat-o să coboare din berlină, a prins-o de umeri şi i-a pus un sărut pe frunte. Apoi a îmbrăţişat-o. Nu ştia să-şi exprime afecţiunea în public. Nici cu copiii lui, nici cu femeile care îi trecuseră la un moment dat prin viaţă. Dar în ziua aceea nu s-a reţinut. Poate fiindcă încă îl năucea s-o vadă pe Mariana însărcinată. Sau pentru că ştia că timpul de care dispuneau era pe sfârşite.

Spre deosebire de alte ocazii, în acea seară a plecat din palatul de pe strada Capuchinas, unde locuia acum fiica lui, fără să treacă să-şi salute cuscra. Nu intenţionase să se ascundă de bătrâna contesă de Colima, cu titlul ei prăfuit şi firea agitată; dar pur şi simplu avea alte urgenţe. Nevoia de a pleca în căutarea salvării era tot mai presantă; trebuia să caute o ieşire în caz că ştirea despre prăbuşirea lui devenea publică. Ca să nu se vadă lipsit de orice sprijin, cu pieptul gol în faţa realităţii dureroase pe care toţi ar fi ajuns s-o cunoască. S-o bârfească. S-o poarte din gură în gură. De care să se veselească destui, cum se întâmpla îndeobşte când cineva era înfrânt. Căci începuse deja numărătoarea inversă către termenul de patru luni pe care i-l dăduse Tadeo Carrús.

Pe la jumătatea serii, a mers la cafeneaua Progreso. La ora aceea numărul muşteriilor atingea apogeul, înainte să-şi ia zborul către dineuri de societate sau cine în familie. Apoi, localul se umplea de clienţii trândavi de noapte, pe care nu îi invita nimeni în vreun loc mai bun. Aici, în cea mai la modă cafenea, se întâlneau cele mai importante persoane, bărbaţi la fel ca el. Cu parale. Cu negoţuri. Cu putere. Doar că majoritatea nu erau încă ruinaţi.

Nu-şi dăduse întâlnire cu nimeni, dar îi era nespus de limpede de cine voia să dea şi de cine nu. Nu dorea decât să asculte. Să afle noutăţi. Şi poate să lase şi el câte o fărâmă de veste la locul potrivit, dacă se ivea ocazia.

Aşezaţi pe divane şi fotolii tapiţate cu brocatel, bărbaţii cei mai însemnaţi şi mai cu greutate în economia capitalei mexicane fumau şi beau cafea neagră ca şi cum s-ar fi înhămat cu toţii la această cauză comună. Citeau jurnalele şi dezbăteau cu înflăcărare chestiuni de politică internă. Însă vorbeau şi despre ce se petrecea în lume, despre legile care se schimbau fără răgaz, după toanele iluştrilor bărbaţi ai patriei, dar şi despre amorurile, încăierările şi cumetriile din societate, dacă prezentau vreun interes legitim.

De cum a intrat, a evaluat situaţia dintr-o singură privire. Aproape toţi erau obişnuiţi de-ai locului şi îi şi cunoştea pe aproape toţi. La prima vedere, nu l-a zărit pe Ernesto Gorostiza, viitorul lui cuscru, şi s-a liniştit. Pentru moment, era mai bine aşa. Nici de Elíseo Samper n-a dat cu ochii, ceea ce l-a contrariat. Nimeni nu era mai la curent ca ei

cu politica Guvernului în ce priveşte finanţele şi împrumuturile, aşa că i-ar fi prins bine să-i consulte. Nici pe Aurelio Palencia nu l-a văzut, alt nume important, care cunoştea în profunzime dedesubturile tentaculare ale vieţii bancare. A remarcat însă prezenţa formidabilă a lui Mariano Asencio. S-o luăm de-aici, şi-a zis.

S-a apropiat de masă cu aparentă naturaleţe: salutând în stânga şi în dreapta, oprindu-se din loc în loc să schimbe câteva cuvinte, cerând o cafea unui picolo. Până ce şi-a atins ţinta.

— Ia te uită, Larrea! l-a salutat Asencio fără să-şi scoată trabucul din gură, cu vocea puternică şi dezinvoltura lui obişnuite. Greu te mai vede omul la faţă!

Fost ambasador al Mexicului la Washington, uriaşul Asencio revenise în afaceri şi se băgase imediat în tot felul de înţelegeri cu vecinii din nord şi cu oricine îi tăia calea. În plus, era căsătorit cu o yankee de două ori mai mărunţică decât el şi cunoştea ca puţini alţii tot ce se petrecea în ţara vecină. Discuţiile se învârteau în momentul acela mai ales în jurul războiului fratricid.

— Şi faptul că Sudul luptă pe teren propriu e un avantaj enorm, a subliniat cineva de la un capăt al mesei, când s-au reluat discuţiile. Se zice că soldaţii lor luptă neînfricaţi şi continuă să aibă un moral excelent.

— Dar sunt şi mult mai puţin numeroşi, a răspuns un altul.

— Desigur, şi se mai zice şi că Uniunea, Nordul, e dispusă să-şi tripleze numărul de ostaşi în scurtă vreme.

Lui Mauro Larrea nu-i prea păsa de numărul de ostaşi şi de moralul trupelor, deşi asculta cu prefăcut interes. Până ce, ca din întâmplare, a băgat o strâmbă.

— Şi cât socoteşti tu, Mariano, că mai durează războiul?

Totul sugera că acel conflict avea să fie lung şi sângeros, iar el o ştia prea bine. Dar se agăţa cu persistentă şi inutilă nădejde de iluzia unui deznodământ rapid. Dacă totul s-ar sfârşi relativ repede, ar putea încerca să-şi recupereze maşinile-unelte. Sau, cel puţin, parte din ele. Ar putea să se îmbarce şi să cerceteze ce s-a ales de proprietăţile lui, să angajeze un avocat gringo, să ceară compensaţii…

— Tare mă tem că mai durează mult, prietene. Cu siguranţă mulţi ani. Toţi cei prezenţi au murmurat aprobator, de parcă erau la fel de siguri.

— E o bătălie mult mai complicată decât înţelegem noi de aici, a adăugat uriaşul. Totul pe fondul înfruntării dintre două lumi distincte, cu două filosofii de viaţă şi două economii radical diferite. Ele se luptă pentru ceva mult mai profund decât sclavia. Sudul îşi urmăreşte pur şi simplu independenţa, fără nicio îndoială. Acum chiar că-i putem numi pe mişeii ăştia Statele Dezbinate ale Americii.

Au hohotit cu toţii; rănile invaziei suferite cu câţiva ani în urmă

erau încă proaspete, şi nimic nu le plăcea mai tare mexicanilor decât atacurile frontale la adresa vecinilor. Dar nu asta îl neliniştea pe proprietarul de mine; din întreaga lor conversaţie reieşea limpede că i se reconfirma ce ştia deja, faptul că acea bătălie era de-acum pierdută. Nici chiar în cele mai optimiste visuri ale sale n-ar fi avut cea mai mică şansă de a recupera măcar o piuliţă din maşinile lui, măcar un peso din cei pe care îi investise.

Mai toţi erau de-acum gata de plecare când, pe neaşteptate, Mariano Asencio l-a oprit prinzându-l de cot cu mâna lui de urs.

— Încerc de zile întregi să dau de tine, Larrea. Dar, dintr-un motiv sau altul, n-am izbutit să ne întâlnim.

— Desigur, ştii că de la o vreme sunt destul de ocupat.

Vorbe goale, ce altceva i-ar fi putut spune? Din fericire, Asencio nu i-a dat prea multă atenţie.

— Aş vrea să te consult într-o chestiune.

I-au lăsat pe ceilalţi să plece din cafenea şi să se împrăştie care încotro; abia atunci au ieşit şi ei. Pe Larrea îl aştepta Laureano în berlină, dar Asencio nu părea să fi venit cu vreo caretă. A aflat imediat de ce.

— Măcelarul de Van Kempen, Nichipercea ăla de medic german, de ale cărui vorbe goale consoarta mă obligă să ţin negreşit seama, se încăpăţânează să susţină că ar trebui să fac mişcare. Drept care i-a dat chiar ea poruncă vizitiului meu să nu mă aştepte nicăieri.

— Eu te pot duce unde vrei…

— Nici vorbă, m-a prins deja alaltăieri noapte, când am ajuns acasă cu landoul lui Teófilo Vallejo şi nici nu-ţi închipui ce scandal mi-a făcut. Cine m-a pus să mă-nsor cu o muiere de rit episcopal din New Hampshire? s-a văitat uşor ironic. Ţi-aş fi nespus de recunoscător, prietene, dacă m-ai însoţi pe jos, în caz că n-ai nicio grabă. Locuiesc pe strada Canoa, n-o să ne ia prea mult timp.

L-a concediat pe Laureano, comunicându-i noua adresă; caleaşca lui a plecat goală, iar el s-a pregătit să-l asculte pe bărbatul acela, care îi trezise întotdeauna sentimente contradictorii.

Ca în fiecare zi, străzile musteau de trecători de toate naţiile, ale căror cărări se încrucişau într-un du-te-vino zgomotos. Indigene cu buchete enorme de flori în braţe şi bebeluşi pitiţi prin mantile; bărbaţi cu pielea lucioasă, care purtau pe creştet oale din lut pline cu dulceţuri ori cu untură; cerşetori, oameni de bine, soldăţime şi şarlatani, vagabondând fără odihnă din zori până-n seară şi rotindu-se la nesfârşit.

Asencio îşi croia drum printre ei cu forţa unui galion, dând la o parte cu lovituri de baston cerşetori şi sărăntoci în zdrenţe care, printre vaiete şi gemete, le cereau de pomană în numele sângelui preacurat al Domnului Nostru Iisus Hristos.

— M-au contactat nişte investitori britanici. Au totul pus la punct pentru o promiţătoare exploatare minieră în munţii Apalaşi. Dar i-a oprit războiul, fireşte. Se gândesc să-şi mute afacerile în Mexic şi-mi cer informaţii.

O glumă. O greţoasă ironie a sorţii. Acesta a fost primul gând al lui Mauro Larrea la auzul veştii. El se prăbuşise în mizerie din vina acelor lupte pe care nu dădea doi bani, şi tocmai acum Asencio îi spunea că vechii fraţi englezi ai celor pe care el îi numea gringos şi care acum se băteau între ei aveau pretenţia să se instaleze pe domeniile pe care el le lăsase libere în urma acelei prăbuşiri.

Nedând nicio atenţie angoasei care îl chinuia pe miner ca o goangă lipită de maţe, Asencio vorbea neîntrerupt, în vreme ce înainta ca un pachiderm, încercând să scape cu lovituri nemiloase de baston de orbii cu găvanele pustii şi de duzinile de mutilaţi care îşi expuneau obscen tarele şi cioturile.

— Eu le-am spus insistent acestor domni că nu e momentul să investeşti nici măcar un sfanţ în Mexic, a adăugat pufnind. Şi asta în pofida faptului că guvernele le dau de ani de zile toate binecuvântările posibile, încercând să atragă capital străin.

— Aşa ceva au încercat deja compatrioţii tăi din Compania Aventurierilor din Real del Monte şi Pachuca. Şi au dat chix, a adăugat, străduindu-se ca vocea să-i sune natural, în ciuda temerilor care îl luau cu asalt. N-au izbutit să adopte felul de a munci al mexicanilor, au refuzat să dea avans…

— Ştiu şi ei asta, sigur că o ştiu, i-a tăiat-o Asencio. Dar se pare că acum sunt mai pregătiţi. Şi au maşinile-unelte gata de îmbarcare la Southampton. Iar mie îmi convine de minune să le aducă aici, fiindcă pot să-mi trimit mărfurile în Anglia cu aceeaşi navă, la întoarcere. N-au nevoie decât de un loc bun să-şi arunce năvoadele, dacă îmi permiţi să mă exprim astfel; scuză-mi ignoranţa în afacerea voastră. Adică de o mină bună, care să nu fi fost exploatată în ultima vreme, cum s-ar zice, dar care să aibă potenţial garantat.

S-a oprit, ca să nu izbucnească într-un râs bolnăvicios, plin de amărăciune. Las Tres Lunas. După o mină ca Las Tres Lunas, marele său vis, umblau englezii aceia, deşi habar n-aveau. Mama lor de investitori!

— Le-am promis să mă interesez, a continuat uriaşul. Şi m-am gândit să te întreb. Fără să-ţi afectez interesele, fireşte.

Şi, culmea ironiei, chestia cea mai teribilă era, şi-a spus Larrea, că Las Tres Lunas nici măcar nu era proprietatea lui, după normele obişnuite ale minelor. Că de-ar fi fost, le-ar fi putut-o vinde, poate, sau arenda englezilor, luând el tot caimacul. Sau s-ar fi putut erija în faţa lui Asencio drept asociat în acea ipotetică viitoare afacere. Dar n-avea niciun titlu de proprietate asupra minei, fiindcă nu i-o îngăduiau

vechile ordonanţe de pe vremea viceregatului, care încă erau în vigoare. O licenţă de protecţie: dispunea de un dosar care îl autoriza să intre în posesia minei şi s-o exploateze, atâta tot. Dar aceasta putea fi declarată nulă dacă nu începea cât mai repede, deschizând astfel drumul cui venea din urmă.

Asencio l-a luat iar de braţ, de astă dată pentru a-i propune să se oprească la un colţ de stradă, în faţa unei bătrâne vânzătoare de mâncare, instalată în spatele unui *brasero*[12] slinos. Pe acesta încălzea câteva *tortillas* pe care le frământase cu mâinile ei cu unghii lungi şi negre. Printre miile de vânzători de mâncare care înţesau străzile, nici într-adins nu s-ar fi putut hotărî pentru un loc mai imund.

— Prostovanul ăsta de Van Kampen i-a mai băgat în cap nevesti-mii şi că trebuie să mănânc mai puţin, şi ăştia doi mă omoară de foame împreună, a spus, scotocind în buzunarul vestei după niscaiva pesos. Mi-ar fi prins mai bine să mă însor cu o *doña* mexicană de nădejde, din alea care te aşteaptă mereu cu masa plină-ochi. Ce-ai zice de un *taquito*[13] de porc, cumetre? O *gorda*[14] cu untură?

Şi-au continuat drumul, pe când Asencio înghiţea de unul singur mâncarea abia cumpărată, vorbea fără răgaz şi gonea cerşetorii cu o uşurinţă demnă de invidiat. Între timp, îşi mai decora şi piepţii sacoului cu resturile unsuroase care îi plouau din gură.

— Presupun că şi pe tine te deranjează acest război, l-a iscodit atunci Mauro Larrea. Cu porturile confederaţilor din Sud blocate de Uniune.

— Ba deloc, iubite prieten, a răspuns Asencio, mestecând din răsputeri. Din pricina blocadei, sudiştii încep să facă negoţ încă din portul Matamoros, unde am ceva interese. Şi, cum Nordul nu mai cumpără bumbac din Sud, care era principalul lor negoţ, am început şi eu să-l vând tot yankeilor; am pe-aici câteva moşii cumpărate la preţ de solduri, înainte de izbucnirea conflictului.

A dat gata şi ultima înghiţitură din cel de-al treilea *taco* şi, fără să-i dea prea multă atenţie, s-a şters la gură cu mâneca sacoului. Apoi a râgâit sonor şi s-a scuzat de complezenţă.

— Ei bine, revenind la chestiunea noastră, ce mă sfătuieşti să le spun supuşilor Graţioasei sale Maiestăţi? Aşteaptă un răspuns cât mai rapid, sunt îngrijoraţi. Eu am să-mi continui cercetările, să văd ce-mi zice şi Ovidio Calleja, care lucrează la Arhivele Consiliului Minier şi are unele datorii la mine. Nici nerodului ăstuia nu-i scapă nimic, şi mai ales dacă există şansa să obţină vreun avantaj pentru sine. Dar mi-ar plăcea să-ţi cunosc părerea, fiindcă eu cred că argintul continuă să fie o afacere bună, nu-i aşa?

— Da’ de unde? a improvizat pe loc Mauro Larrea. Greutăţile cresc necontenit, uneori cheltuielile nici nu acoperă câştigurile. E nevoie de tone de mercur şi pulbere, care îşi schimbă zilnic preţul. Tâlhăriile au

ajuns un coşmar, şi trebuie plătită pază militară pentru conductele de metal; e tot mai puţin minereu de bună calitate, iar lucrătorii devin mai combativi ca demonii…

Nu minţea. Dar exagera. Toate acele probleme existau, ca întotdeauna de când intrase în lumea aceasta, nu erau o noutate. El însuşi se înfruntase cu ele ani la rând.

— De fapt, a adăugat minţind din mers, eu însumi mă gândesc să-mi diversific afacerile peste hotare.

— Ca să le îndrepţi încotro? a întrebat Asencio cu neobrăzată curiozitate. Pe lângă faptul că avea cunoştinţă de problemele Nordului, pe lângă verbul său impetuos şi extravaganta varietate a afacerilor, uriaşul avea şi faima că vâna oportunităţile străine cu nespusă repeziciune.

Mauro Larrea nu fusese nicicând mincinos, întotdeauna mersese drept la ţintă. Dar, în faţa atacului, n-a putut decât să născocească niscaiva minciuni grăbite bazate pe cele auzite ici şi colo în diferite discuţii.

— Nu mi-e prea limpede, mai studiez câteva oferte. Mi-ar plăcea, poate, să mă extind spre sud, să bag bani în culturile indigofere din Guatemala. Am un vechi asociat care mi-a propus ceva legat de cacao la Caracas. În plus, e… Mâna uriaşă a lui Asencio i-a căzut atunci pe braţ ca plumbul, obligându-l să se oprească în mijlocul străzii.

— Dacă aş avea banii peşin pe care îi ai tu, Mauro, ştii ce-aş face eu?

Şi, fără să mai aştepte un răspuns, şi-a apropiat de urechea lui buzele care încă miroseau a ceapă, ardei iute şi porc şi, printre arome şi litere, i-a trimis un mesaj care l-a pus pe gânduri.

6

Andrade îl aştepta cu ţeasta lucind şi ochelarii pe nas, aşezat în faţa unui teanc de acte.

— Hoţoman oportunist! a bombănit minerul după ce s-a despărţit de lumea de afară, trântind uşa.

Agentul abia a ridicat privirea din socotelile pe care le verifica.

— Socotesc că nu te referi la mine.

— Vorbesc de Mariano Asencio.

— Uriaşul?

— Piratul ăla uriaş.

— Nimic nou sub soare.

— Se târguieşte cu nişte englezi. O companie de aventurieri gata să se înfigă cu toată înverşunarea acolo unde vor fi sfătuiţi. Aduc bani peşin, proaspeţi, şi n-au de gând să piardă vremea riscându-i în mine virgine. O să se încreadă în ce-o să le zică el, iar Nichipercea ăsta o să răstoarne cerul şi pământul ca să le ofere ceva atrăgător şi să-şi ia apoi o porţie zdravănă şi pentru el.

— Nici să nu te-ndoieşti.

— M-a anunţat deja că primul loc unde îşi bagă năsoiul sunt Arhivele Consiliului Minier, unde o să dea de o ciurdă de proiecte…

— … minore, aproape toate, pentru ambiţiile acelor oameni. Cu excepţia…

— … proiectului nostru.

— Ceea ce înseamnă…

— … că, de cum va vedea că nu începem cu Las Tres Lunas, Asencio le va deschide drum, luându-se după urmele pe care le-am lăsat…

— … şi că, acolo unde vor afla că ai mirosit urme de minereu valoros, ei se vor instala în trei zile.

Tăcerea era încordată ca o catapultă gata să intre în funcţiune. Cel care a rupt-o a fost Andrade.

— Cel mai rău e că vor acţiona strict legal, fiindcă am depăşit termenele… a sugerat înnegurat.

— … cu prisosinţă.

— Ceea ce înseamnă că Las Tres Lunas poate fi declarată…

Vorbele sinistre au sunat la unison:

— … pustie şi lăsată de izbelişte.

În jargonul afacerilor din domeniul minier, asemenea vorbe, spuse chiar în această ordine, sugerau un fapt funest: acela că dacă începând cu data prevăzută nu se împlineau condiţiile stipulate, dacă nu porneau lucrările ori dacă ele erau suspendate pe termen lung fără nicio justificare, oricine putea să solicite un nou ajutor, să-l priveze pe anteriorul întreprinzător de drepturile asupra zăcământului şi să intre în posesia acestuia.

— Ca atunci când trebuia cerută îngăduinţa regelui Spaniei pentru a pune mâna grabnic pe proprietăţile Coroanei, blestemat fie-i numele! a bodogănit.

Mauro Larrea a închis ochii câteva clipe şi şi-a apăsat pleoapele cu buricele degetelor. Printre negurile de moment, pe retină i-au apărut cele unsprezece teancuri de hârtie timbrată pe care le depusese sub semnătură proprie la Arhivele Consiliului Minier. În ele solicita, în deplin acord cu normele în vigoare, sprijin oficial pentru exploatarea minei părăsite şi îşi expunea conştiincios ţelurile, ca şi întinderea pe care voia s-o cerceteze, orientarea ei, adâncimea, diferitele traiectorii pe care le-ar fi urmat pentru a pătrunde acolo.

De parcă i-ar fi citit gândurile, Andrade a îngânat:

— Dumnezeu să ne prindă spovediţi…

Nişte străini se aleseseră cu maşinile lui, târându-l în ruina absolută. Şi, dacă nu dregeau busuiocul la timp, apăreau alţii gata să-i smulgă ideile şi cunoştinţele, singurul cârlig care îi mai rămăsese în cazul în care într-o zi roata se întorcea iar.

S-au uitat unul la altul şi au consimţit pe tăcute: în minţile amândurora se închegase aceeaşi decizie. Dosarul trebuia scos din arhive cu orice chip, ca să n-ajungă vreodată nici la Asencio, nici la englezi. Şi, pentru a nu trezi bănuielile nimănui, trebuia să umble cu mare băgare de seamă.

Apoi au discutat toată noaptea, după ce Andrade s-a înapoiat de la verificările pe care le făcuse. L-a pus pe Larrea la curent cu ele, în faţa mesei de biliard la care Mauro jucase până atunci de unul singur vreo două ceasuri; numai astfel putea păstra căluşul în gura demonilor, ca să ia hotărârile necesare.

— Calleja e plecat de câteva săptămâni, îşi face vizita anuală pe la birourile de deputaţi.

N-a fost nevoie să-i explice că Ovidio Calleja era administrator la Consiliul Mineritului: un vechi cunoscut din branşă cu care, în urmă cu ceva ani, avuseseră numeroase incidente. Pentru haturile dintre puţuri, o dată. Pentru nişte transporturi de mercur, altă dată. Şi mai fusese şi altă ocazie. În niciuna dintre aceste situaţii, Calleja nu izbutise s-o scoată la capăt şi aproape întotdeauna Larrea şi Andrade îşi luaseră partea leului. Aşa stând lucrurile, amândoi ştiau că, în pofida anilor scurşi, pe adversarul lor de pe vremuri încă îl rodea ranchiuna. Amândoi ştiau că nu se puteau aştepta la nimic bun din partea lui. Ba din contră.

Trăind de multă vreme departe de taberele miniere, după soarta nefericită a investiţiilor lui, Calleja obţinuse în cele din urmă un post de birou, care nu-i aducea pe faţă mari beneficii, dar îi facilita, într-adevăr, unele venituri adiţionale, graţie lipsei sale de scrupule.

— Poate că absenţa lui e în favoarea noastră, a reflectat

împuternicitul. Dacă ar fi aici, de cum ar afla că dorim să ne retragem proiectul, s-ar şi interesa de el. Şi, întârziind să ni-l înapoieze sub orice pretext, ar profita şi ar pune un funcţionar să-i facă o copie sau ar nota el însuşi unele amănunte, pe care le-ar păstra pentru el…

— … sau le-ar împărtăşi cu oricine s-ar arăta interesat.

— Nici să nu te îndoieşti, a adăugat împuternicitul, ducând la buze paharul cu brandy pe care prietenul său îl golise pe jumătate şi-l lăsase pe o margine a mesei. Nu i-a cerut îngăduinţa, nu era nevoie.

Cele două minţi lucrau la unison, cu disperare.

— Am putea profita de absenţa lui ca să ne înfigem dinţii într-unul dintre subalterni. În slăbănogul cu barba rară. Sau în ăla cu ochelari fumurii. Le-am putea sugera să scoată discret dosarul din arhivă, propunându-le în schimb ceva suculent; i-am putea tenta, de pildă, cu ceva de valoare, înainte să riscăm şi să pierdem, la urma urmelor, totul. Un tablou bun, un set de sfeşnice din argint masiv, o pereche de iepe…

Andrade părea să-şi fi concentrat întreaga atenţie asupra paharului de cristal bizotat, pe care încerca să-l aşeze exact în locul pe care îl ocupase cu câteva clipe mai înainte: cel marcat de un cerc umed pe lemnul de acaju.

— Calleja se bazează doar pe câţiva subalterni, pe care îi cunoşti bine. I-a dresat ca pe macacii de bâlci. Nu fac nimic pe la spatele lui, pentru că nu îndrăznesc să muşte mâna care le dă de mâncare. Dacă nu li se pune în faţă comoara lui Montezuma, lucru care îmi pare mult prea complicat, vor obţine mereu beneficii mai mari dacă rămân loiali superiorului lor.

Larrea n-a avut nevoie să-l întrebe cum de aflase acest lucru: în mănoasa reţea a birocraţiei din capitală, totul se putea afla cu doar câteva întrebări puse cu tact.

— În orice caz, să aşteptăm ziua de mâine, a conchis. Între timp, mai e ceva ce mi-a spus Mariano Asencio şi mi-ar plăcea să ştii şi tu.

I-a repetat ultimul sfat ieşit de pe buzele uriaşului, printre aburi de mâncare unsuroasă. Şi i-a mărturisit că se gândea, poate, că aceea nu ar fi fost cea mai proastă alegere. Iar Andrade, ca mai mereu când era sigur că prietenul său începe să se abată printre umbre de la drumul drept, chiar pe buza prăpastiei, şi-a scos batista din buzunar şi a dus-o la frunte. Începuse să asude.

***

Şi-au făcut apariţia în Palatul Mineritului pe la unsprezece şi jumătate dimineaţa, ca să nu lase să li se ghicească îngrijorarea. Ca şi cum ar fi trecut accidental prin impunătorul edificiu care adăpostea arhivele. Sau ca şi cum ar fi găsit un moment liber neprevăzut printre numeroasele lor îndatoriri. Înarmaţi cu nelipsitele suluri de hârtie caracteristice profesiei lor şi cu o mapă din piele plină cu presupuse

acte. Siguri pe sine, îmbrăcaţi elegant: jachete din alpaca englezească, lavaliere recent călcate şi pălării cu boruri mijlocii, pe care şi le scoseseră la intrare. Ca şi cum norocul încă le cânta în strună şi le făcea prieteneşte cu ochiul.

În birouri, abia dacă se desfăşura vreo activitate; la urma urmelor, în zilele acelea nu se prea înregistrau multe proiecte miniere. Aşa se face că nu i-au găsit decât pe cei doi amploiaţi de care aveau ştiinţă, fiecare cufundat în propriile treburi, apărându-se de cerneală şi praf cu ajutorul mânecuţelor din percalină. În jurul lor, o mulţime de vitrine cu uşi din cristal şlefuit acopereau pereţii de la podea până în tavan. Erau bine încuiate cu cheia, după cum şi-au dat seama dintr-o privire. Înăuntrul lor, bine îndesate şi în cea mai mare parte îngălbenite, mii de mape, certificate şi acte de proprietate, gata să ofere celor care ar fi avut răbdare să le citească o plimbare la pas pe întortocheatul drum al mineritului mexican din perioada colonială până în acel prezent.

Au salutat cu oarecare familiaritate; la urma urmelor, toţi patru erau sătui să se vadă la faţă de cel puţin două ori pe an. Dar, în alte ocazii, funcţionarii nu interveneau cu nimic; de ei se ocupa chiar Ovidio Calleja, cu purtări exagerat de formale care îi dădeau în vileag antipatia totală.

Subalternii s-au ridicat ceremonios.

— Domnul administrator nu e aici. Ce doi s-au prefăcut contrariaţi.

— Dar, dacă noi îi putem ajuta cu ceva pe domnii…

— Presupun că da; domniile voastre aveţi toată încrederea lui don Ovidio şi cunoaşteţi casa asta la fel de bine ca dânsul. Sau chiar mai bine.

Împuternicitul a aruncat prima piatră, cu linguşeala în vârf. Pe a doua a aruncat-o chiar el.

— Avem nevoie să consultăm dosarul unui denunţ. Pe numele meu, Mauro Larrea. Am adus dovada depunerii, ca să găsiţi uşor referinţa.

Cel mai înalt dintre amploiaţi, cu lentile montate într-un fir de metal, şi-a dres glasul. Celălalt, slab şi pipernicit, a dus mâinile la spate, lăsând privirea în jos.

Au trecut câteva clipe incomode, în decursul cărora s-a auzit doar pendulul unui ornic de perete aşezat deasupra biroului mare al superiorului absent.

Cel mai înalt dintre bărbaţi şi-a dres iar glasul înainte de a pronunţa vorbele pe care le aşteptau amândoi.

— Cu tot regretul, domnilor, nu cred că ne e cu putinţă.

Oaspeţii s-au prefăcut elegant surprinşi. Andrade a ridicat uimit dintr-o sprânceană, iar minerul şi-a încreţit uşor fruntea.

— Şi asta cum vine, don Mónico?

Funcţionarul a ridicat din umeri, în semn de neputinţă.

— Ordinul domnului administrator.

— Mi se pare de-a dreptul de necrezut, a răspuns Andrade cu retorică elaborată.

Atunci a intervenit slăbănogul, ca să-şi susţină colegul:

— Sunt ordine pe care trebuie să le respectăm, domnilor. Nici măcar n-avem acces la chei.

Nicio peniţă nu mişca în acel birou fără acceptul expres al lui Ovidio Calleja; la acea inflexibilitate de fier nu ar fi renunţat nici picaţi cu ceară.

Şi acuma, zi cumetre, pe unde scoatem cămaşa, s-au întrebat pe tăcute unul pe altul. Nu pregătiseră nimic, singura lor soluţie era să se arunce cu mâinile goale într-o umilitoare debandadă. Pentru numele lui Dumnezeu, uneori lucrurile se complicau în aşa hal, de parcă un emisar pervers al Satanei i-ar fi manipulat după bunul plac.

Încă şovăiau între a insista în continuare şi a se resemna în faţa loviturii, când au auzit scârţâitul unei uşi laterale din fundul încăperii. Cele patru perechi de ochi s-au îndreptat într-acolo ca atrase de un magnet, uşuraţi cu toţii că, pe moment, tensiunea slăbise. De cum a început să se crape uşa, trei motani sprinteni ca suflarea vântului s-au strecurat în încăpere. Apoi s-a iţit marginea unei fuste de culoarea muştarului. Şi, în sfârşit, când uşa s-a deschis de tot, în birou a intrat o femeie de vârstă nedefinită. Nici tânără, nici bătrână, nici frumoasă, nici urâtă. Nicicum.

Andrade a făcut un pas înainte, întinzându-şi pe faţă un zâmbet de vulpoi. În spatele acestuia, îşi ascundea imensa uşurare de a fi găsit o scuză neprevăzută pentru a-şi prelungi şederea în arhive.

— Ce plăcere să vă întâlnesc, domnişoară Calleja!

La rândul său, Mauro Larrea s-a abţinut să-i spună ironic prietenului său „bine ai mai cercetat, parşivule“. Ai aflat nu numai numele subalternilor, ci şi că are o fiică.

Pe chipul noii sosite se citea nelămurirea, semn că n-aştepta să mai întâlnească pe nimeni la ora aceea în arhive. Probabil că venise doar pentru un minut din locuinţa pe care administratorul şi familia lui o ocupau chiar în Palatul Mineritului. Fără să se fi aranjat, îmbrăcată în haine de casă.

Totuşi n-a avut ce să facă, a trebuit să-şi ţină rangul şi, cu o undă de sfială, le-a dat bună ziua.

Agentul a mai făcut doi paşi înainte.

— Chiar acum, don Mónico şi don Severino ne făceau cunoscută absenţa tatălui domniei voastre.

Chip rotund, păr întins şi strâns în conci pe ceafă, treizeci de ani bătuţi pe muchie, trup fără prea multă graţie, băgat cu încălţătorul într-o rochie anodină de dimineaţă, cu un guler modest de culoarea fildeşului. O femeie ca atâtea alte sute, care nu lasă nicio urmă pe

retina bărbatului cu care i se întretaie calea; o femeie dintre cele care nu par nicicând ingrate sau neplăcute. Aşa era Fausta Calleja, văzută de la distanţa aceea: o femeie oarecare.

— Într-adevăr, nu se află în oraş, a răspuns. Deşi credem că are de gând să revină curând. De fapt, chiar asta venisem să întreb; voiam să ştiu dacă aţi primit o scrisoare de confirmare de la el.

— N-avem încă ştire de aşa ceva, domnişoară Fausta, a răspuns cel cu lentile închise la culoare. Până acum n-a sosit nimic.

Cu excepţia împuternicitului, care făcuse câţiva paşi înainte ca să se apropie de fiica administratorului, cu toţii stăteau nemişcaţi, parcă bătuţi în cuie pe scândurile duşumelei, în vreme ce motanii se fâţâiau în voie printre picioarele mobilelor şi ale funcţionarilor. Unul dintre ei, roşcat ca o flacără, a sărit pe o masă şi a început să se plimbe cu neobrăzare peste hârtii şi dosare.

Andrade a reluat bruma de conversaţie.

— Şi doamna mama domniei voastre, domnişoară, cum se simte zilele acestea?

De nu s-ar fi aflat în faţa unei realităţi atât de teribile, Mauro Larrea ar fi izbucnit în hohote aspre. De unde-ai scos, diavol viclean, atâta interes pentru familia unui individ care ar fi dispus mai curând să i se taie o ureche decât să ne dea o mână de ajutor?

Cum era de aşteptat, tânăra n-a observat ipocrizia întrebării.

— E practic întremată, multe mulţumiri, domnule…

— … Andrade, Elías Andrade, devotat prieten al domnului tatăl domniei voastre, întru totul la dispoziţia domnişoarei. Iar domnul aici de faţă, la fel de devotat prieten al tatălui domniei voastre, e don Mauro Larrea, văduv, prosper proprietar de mine pe care am onoarea să-l reprezint şi pentru a cărui cinste, bunătate şi probitate morală îmi pot pune sufletul zălog.

Ai înnebunit, frate? Unde vrei s-ajungi cu vorbele astea de roman nesărat de domnişoare? Ce aştepţi de la această biată femeie, minţind-o cu privire la relaţia noastră cu tatăl ei, dezvăluindu-i detalii intime despre mine şi acoperindu-mă de laude ridicole?

Dar s-a prins imediat că nu-i trebuiau răspunsuri: din privirea Faustei Calleja, a priceput într-o strălucire de luciditate ce urmărea prietenul lui. Totul sălăşluia în ochii ei, în curiozitatea înfocată cu care fata i-a studiat trupul, hainele, faţa şi postura. Ia te uită, mizerabile. Vas'că ştii că fiica e becheră şi brusc ţi-a şi dat prin scăfârlie gândul să mă oferi don'şoarei pe tavă ca pe un posibil pretendent, în cazul disperat în care am putea merge înainte pe calea asta ocolită.

— Ne bucurăm enorm, domnişoară, că mama domniei voastre şi-a recuperat sănătatea. Şi ce neplăceri au supărat-o, dacă nu suntem indiscreţi?

Cu aceeaşi retorică încărcată, agentul îşi reluase conversaţia absurdă chiar din locul unde se oprise. Parcă prinsă cu fofârlica, domnişoara şi-a luat urgent privirea de la el.

— O răceală groaznică, din fericire depăşită.

— Să dea Dumnezeu să nu se repete.

— Aşa sperăm şi noi, domnule.

— Şi… şi… poate de-acum să primească vizite?

— Chiar în această dimineaţă au venit s-o vadă câteva prietene.

— Şi… şi… credeţi că ar putea accepta şi vizita umilului servitor al domniilor voastre? Însoţit de domnul Larrea, fireşte.

De astă dată, minerul a preluat iniţiativa. Cu niciun chip, şi-a zis. Sunt prea multe în joc ca să mai umblăm şi cu mofturi. Şi din blestematele alea de patru luni pe care le avea la dispoziţie pentru a se repune pe picioare irosise deja două zile.

Fără nicio reţinere şi cu tot aplombul pe care l-a putut aduna, a străpuns-o pe femeie cu o căutătură prelungă şi înflăcărată.

Ea a lăsat privirea chinuită în pământ. Motanul de culoarea focului i s-a frecat de picioare printre pliurile rochiei; s-a aplecat să-l ridice, l-a adăpostit în braţele ei şi i-a alintat boticul, şoptindu-i ceva ce n-au izbutit să audă.

Aşteptând răspunsul, cei doi prieteni au păstrat o postură cât mai cavalerească. Între timp, minţile lor continuau să lucreze. În definitiv, dacă amploaiaţii nu se grăbeau să le scoată dosarul din arhivă, poate că soţia şi fiica izbuteau să facă ceva pentru ei. De aceea, în cap îi ciocănea fiecăruia propriul glas. Haide, haide, haide. Hai, fato, spune că da.

În fine, Fausta Calleja s-a lăsat pe vine şi a dat drumul motanului. Când s-a ridicat, avea obrajii uşor îmbujoraţi şi le-a spus ce doreau să audă.

— Veţi fi primiţi cu bucurie în umilul nostru cămin oricând vor considera domniile voastre oportun.

7

Mama şi fiica au primit uriaşa şi somptuoasa carte de vizită la prânz, pe când tocmai savurau rasolul de berbec şi vacă. Domnii Larrea şi Andrade îşi anunţau vizita pentru acea după-amiază la şase fix.

Două ceasuri mai târziu, după ce înşirase prin toate cotloanele salonului cele mai de valoare piese din zestrea casei, soţia administratorului îşi apăsa pentru a nu ştiu câta oară misiva pe pieptul voluminos. Şi ce-ar fi fost să fie adevărat…

— Nu ştii cum m-a privit, mamă. Nu ştii în ce fel.

În urechile *doñei* Hilaria tot mai răsuna ecoul vorbelor spuse de fiica ei, când se întorsese copleşită de la arhive.

— Şi e văduv. Şi un bărbat bun, cum puţini mai sunt.

— Şi cu capital, fato. Şi cu capital…

Însă prudenţa a obligat-o să-şi tempereze iluziile. De când i se oferise soţului ei postul pe care îl ocupa acum, puţine erau săptămânile în care la uşa familiei să n-ajungă vreo dovadă de simpatie. Invitaţii la unele cine şi soarele, o tavă imensă cu plăcinte sau o pungă discretă cu câteva uncii[15] de aur. Lunile trecute fusese surprinsă – foarte plăcut, trebuia să recunoască – cu o cabrioletă. Totul pentru ca, printre duzinile de hârtii care treceau zilnic prin mâinile lui, Ovidio al ei să adauge o dată colo sau să scoată o ştampilă de dincolo, să afirme că o chestiune s-a rătăcit sau să se uite în altă parte.

De aceea, prima reacţie a soţiei a fost să se arate neîncrezătoare.

— Dar eşti sigură, fata mea, că te-a privit cum te-a privit doar aşa?

— La fel de sigură cum sunt că e ziuă afară, mamă. În ochi, mai întâi. Şi apoi…

Şi-a frânt pudic degetele.

— Apoi m-a privit cum… Cum priveşte un bărbat dintr-o bucată o femeie. Dar nici aşa nu s-a lăsat *doña* Hilaria convinsă. Cine ştie ce gânduri are?

Că, de nu, de unde până unde să se uite la Fausta tocmai unul ca don Mauro Larrea? Era dat naibii, din câte spunea bărbatul ei. El şi prietenul lui Andrade trecuseră prin multe şi le lăsa gura apă de cum amuşinau vreo ocazie. Ştia şi că Larrea se simţea ca peştele în apă între cele mai distinse şi sofisticate persoane, printre care nu se aflau şi cei din familia Calleja, din nefericire. Iar în acele medii, nu încăpea îndoială că erau o grămadă de femei dornice să-l scape de văduvie. Ceva îl interesa cu asupra de măsură, dacă se hotărâse să-şi arunce săgeata către fiica ei; era aproape sigură de asta. Ceva ce doar soţul ei putea să facă pentru el. Era de speriat hoţomanul de spaniol, repeta Ovidio al ei ori de câte ori avea ocazia. Adulmeca afacerile bune ca un

dulău, ca un vulpoi flămând. Nu lăsa să-i scape nicio pradă valoroasă.

Dar… Şi dacă… Îndoielile veneau şi dispăreau în valuri, pe când căuta în ladă cea mai potrivită faţă de masă. Cea cu fir de Scoţia, brodată cu cruciuliţe? Sau cea cu broderii Richelieu? Ce importanţă mai avea că totul putea fi un joc de interese? şi-a zis. Ce mai erau câteva favoruri în schimbul unui sprijin permanent pentru *niña*, al unui bărbat în viaţa searbădă şi în patul ei rece? Un soţ, pentru Dumnezeu. Tocmai acum. Avea să găsească ea o cale ca Ovidio să uite de toate neînţelegerile dintre ei doi. N-au fost chiar de neglijat, desigur, şi-a amintit, aburind o linguriţă de argint: i-au cauzat mari dureri de burtă bietului om, odată chiar a vomitat sânge, în acele vremuri pline de tensiuni, pentru câteva puţuri sau transporturi de mercur sau… Sau ce-o mai fi fost. Trebuia să uite de toate astea, a şopocăit, ridicând capacul zaharniţei de zile mari. În plus, era mai bine să profite de aceste zile în care el nu era în capitală. Aşa ar fi fost mai uşor să-l convingă, dacă treburile mergeau ca pe roate. Ce-a fost a fost.

Aşa se socotea *doña* Hilaria, în vreme ce Fausta, care îşi întinsese pe faţă o cremă din făină de migdale şi apă de tărâţe, ca să-şi albească pielea, dădea instrucţiuni slujnicelor din bucătărie despre cum să-i calce cea mai delicată rochie, cea din muselină. La câteva străzi mai spre sud şi străin de pregătirile care se făceau în onoarea sa, Mauro Larrea se închisese în birou, fără sacou şi cravată, şi se trântise într-un fotoliu cu o ţigară de foi între degete, îşi ştersese înadins din minte gustarea care îi aştepta în acea după-amiază şi, făcând un salt în timp, rememora fără oprire sfârşitul întâlnirii lui cu Mariano Asencio din ziua anterioară. Asencio era un oportunist, în stare să-şi vândă propriul tată pe un blid cu năut, e adevărat, dar ştia precis când să lupte pentru interesele lui dacă adulmeca oarecare beneficii. Poate că avea dreptate Asencio, a bombănit Larrea pentru a nu ştiu câta oară. A tras iar din ţigara de foi pe jumătate fumată. Poate că asta mi-e soarta.

Sunetul unor degete care loveau cu putere în ceva din lemn l-a readus la realitate. Uşa s-a deschis imediat.

Dar îşi reafirmase deja hotărârea.

— Tot mai fumezi ţigară de la ţigară? Nu te-ai îmbrăcat? a mugit împuternicitul când l-a văzut.

Bătea şase fix când au coborât împreună din berlină pe strada San Andrés, din spatele monumentalului Palat al Mineritului.

Un servitor adăsta la uşa mare, larg deschisă. Văzându-i venind, şi-a întrerupt sporovăiala însufleţită cu portarul şi, ignorând măreţia scării, i-a ghidat dintr-un patio central spre aripa de apus a parterului. Le convenea să-i ghideze: deşi îndeobşte se mişcau comod prin labirintul public al edificiului, nu cunoşteau încăperile private. Desculţ, tânărul amerindian luneca pe dale ca un şarpe. Lor, din contră, cu ghetele

englezeşti şi graba ritmată, paşii le răsunau ca un ropot pe piatra cenuşie.

N-au întâlnit pe mai nimeni la acel ceas al după-amiezii. Studenţii terminaseră orele de fizică subterană şi chimie anorganică şi spuneau deja vorbe dulci fetelor pe Alameda[16]. Profesorii şi slujbaşii se dedicau de-acum unor probleme private, după ce îşi terminaseră treburile zilei şi, spre uşurarea amândurora, nu i-au întâlnit nici pe rector, nici pe vicerector.

— Dacă don Florian ar mai fi lucrat încă, ne-ar fi putut da o mână de ajutor.

Dar capelanul, un bătrân arţăgos de o făţărnicie fără egal, cunoscut încă din epoca lui Real de Catorce, pusese sutana în cui de ceva vreme, în consens cu laicizarea tot mai pronunţată din întreaga ţară.

— Poate ar fi trebuit să-i aducem ceva fetei, a spus Mauro Larrea printre dinţi, în mijlocul unui coridor singuratic.

— Cam ce anume?

— Dar ce ştiu eu, cumetre?! a exclamat, deşi în glas i se simţea plictiseala, nicidecum vreo urmă de interes adevărat. Camelii sau cofeturi sau un volum de poeme.

— Aveai aşa ceva? a zis Andrade, reprimându-şi un hohot acid. Prea târziu, l-a anunţat, coborând glasul. Cred că aproape am ajuns; poartă-te exemplar, te rog.

O scară de serviciu îi dusese la mezanin, unde se înşirau camerele personalului. A treia uşă la stânga era întredeschisă; de acolo, altă tinerică indigenă, cu cozi strălucitoare, i-a condus în salon.

— Bună seara, stimaţi prieteni!

Încă în convalescenţă, doamna de Calleja nu s-a ridicat din fotoliul cel mare. Îmbrăcată în negru şi cu un colier discret de perle la gât, s-a mulţumit să le întindă o mână pe care ambii au sărutat-o ceremonios. Cu doi paşi în urma lor, Fausta îşi ţinea degetele încrucişate în faldurile rochiei anoste, care încă mai păstra ceva din căldura fierului de călcat.

După saluturi au luat loc, ocupând poziţiile strategic prevăzute de *doña* Hilaria. Domnia ta aici, lângă mine, don Elías, a spus arătând spre un fotoliu de lângă ea. Şi domnia ta, domnule Larrea, ia loc, dacă îţi place, pe divan.

În colţul din dreapta al aceluiaşi divan s-a aşezat fiica, desigur.

O Singură privire le-a fost de-ajuns ca să cântărească împrejurimile. Încăperea nu foarte somptuoasă avea tavanul nu prea înalt, dimensiuni nu tocmai generoase şi mobilier mediocru. Ici şi colo se întrezărea totuşi câte un semn de opulenţă. Două cornuri ale abundenţei din cristal faţetat pe un piedestal din cedru, un splendid vas de flori din alabastru pus la vedere. Ba chiar şi un pian nou-nouţ, ca o logodnică adolescentă. Amândoi au intuit originea acelor detalii:

semne ale gratitudinii pentru favorurile făcute. Pentru că administratorul se prefăcuse că nu vede o anumită chestiune, ori intermediase, ori oferise anume informaţii care n-ar fi trebuit să-i scape ca arhivar.

Cum era de aşteptat, conversaţia nu a avut mare substanţă la început. *Doña* Hilaria i-a pus în detaliu la curent cu starea sănătăţii ei, iar domnii au ascultat-o cu prefăcut interes, aruncând din când în când priviri piezişe către ornicul de pe perete. Din marchetărie de lămâi, splendid desigur; altă răsplată pentru cine ştie ce demers favorabil, fără îndoială. În timp ce prin sală zburau imparabil fraze pline de simptome şi remedii miraculoase, soneria mecanismului le amintea fiecare sfert de ceas care trecea fără ca ei să fi reuşit să înainteze vreun pic. După ce şi-a deplâns durerile trupului, stăpâna casei a continuat să monopolizeze conversaţia, de astă dată cu o amănunţită trecere în revistă a celor mai frapante întâmplări din ultimele zile: crima încă nelămurită care fusese comisă pe podul din Lagunilla, ultimul jaf din beciurile de la Porta Coeli.

Pe aceste pasionante căi rătăcea după-amiaza, şi era deja şapte şi un sfert. Sătul de atâta vorbărie goală şi nemaiputând să-şi ţină sub obroc nerăbdarea, Mauro Larrea începuse să-şi mişte inconştient piciorul drept, ca împins de un arc. Împuternicitul său îşi scotea batista din buzunar, simţind că e pe cale să asude.

Până când, parcă fără să vrea, *doña* Hilaria a hotărât să pună punctul pe „i“.

— Dar să nu mai trăncănim despre lucruri care nu ne interesează. Povestiţi-ne Faustei mele şi mie ce proiecte aveţi, dragii mei domni.

N-a fost vreme ca Andrade să mai toarne una dintre elaboratele lui scorneli.

— O călătorie.

Cele două femei şi-au înfipt privirile în proprietarul de mine. Acum chiar că Andrade şi-a trecut batista peste craniul chel şi lucios.

— Am să plec neîntârziat, deşi nu prea ştiu când anume.

— O călătorie lungă? a întrebat Fausta cu glas stins.

Până atunci, abia dacă avusese prilejul să spună ceva, înghesuită de incontinenţa verbală a mamei. Mauro Larrea a profitat ca s-o privească şi să-i răspundă totodată, încercând să-şi lăcuiască vorbele cu optimism.

— Într-o chestiune de afaceri. Sper că nu prea lungă.

Ea a surâs uşurată, fără ca faţa plată să i se lumineze. El s-a simţit oarecum vinovat.

Neputând să-şi ia mâinile de pe frâiele cu care conducea discuţia, *doña* Hilaria a pus şi ea o întrebare:

— Şi unde vă va purta călătoria, don Mauro, dacă îmi îngăduiţi această curiozitate?

Zgomotul cu care ceaşca, linguriţa şi farfurioara s-au izbit de podea a oprit brusc discuţia. Pe faţa de masă s-au ivit purcei de ciocolată, iar cracul drept al lui Andrade, de culoarea alunei, s-a umplut de pete mari.

— Pentru numele lui Dumnezeu, ce neîndemânatic sunt!

Deşi totul fusese un moft de-al lui pentru a-şi împiedica prietenul să mai vorbească, agentul s-a străduit să pară sincer.

— Vă rog să mă scuzaţi, doamnă! Sunt cu adevărat bădăran.

Urmările presupusului accident au durat câteva clipe care au părut eterne: Andrade s-a lăsat pe vine, ca să strângă cioburile de porţelan chinezesc căzute sub masă, iar stăpâna casei a insistat să n-o facă; Andrade şi-a trecut plin de râvnă un şervet peste pantalon, încercând să şteargă petele, iar ea i-a atras atenţia că face mai mult rău decât bine.

— Cheam-o pe Luciana, *niña*. Spune-i să aducă un lighenaş cu apă şi suc de lămâie.

Dar, profitând de zarva neprevăzută şi de plictisul purtării acaparatoare a mamei sale, Fausta şi-a făurit în minte planuri complet diferite. Pe mine au venit să mă vadă, mamă; lasă-mă să mă bucur de acest moment de glorie. Asta şi-ar fi dorit să-i strige, dar n-a făcut-o. Pur şi simplu, prefăcându-se că n-auzise porunca de-a o chema pe slujnică, s-a aplecat să ridice de jos un ciob de porţelan care îi nimerise la picioare. Pe când Mauro Larrea se uita stingher la jalnicul du-te-vino iscat de ciocolata vărsată între împuternicitul său şi stăpâna casei, Fausta, încă pe jumătate aplecată şi ascunsă în faldurile rochiei, şi-a trecut cu grijă tăişul unui ciob de ceaşcă peste buricul degetului mare.

— Pe toţi sfinţii, m-am tăiat! a şoptit, îndreptându-şi spatele.

Numai minerul, aşezat pe acelaşi divan, a părut s-o audă. Şi-a îndreptat atunci atenţia spre ea, lăsându-i pe ceilalţi doi angajaţi în lupta cu petele.

Fata i-a arătat degetul.

— Sânge, a zis.

Într-adevăr, sângera. Puţin, tocmai cât să curgă o picătură solitară pe tapiţerie.

Atent, minerul s-a grăbit să-şi scoată batista din buzunar.

— Dă-mi voie, te rog…

I-a luat mâna mică şi moale, i-a învelit cu grijă degetul cu unghie boantă şi a strâns uşor.

— Ţine-l aşa. Sângerarea se va opri imediat.

A simţit că Andrade îi priveşte cu coada ochiului, de aceea nu l-a mirat să îl vadă cum îşi prelungeşte ridicola discuţie cu *doña* Hilaria, pentru ca ea să nu le dea atenţie.

— Atunci, mă sfătuiţi să nu frec ţesătura? l-a auzit întrebând, ca şi

cum treburile gospodăreşti şi grija pentru propriile haine i-ar fi iscat o imensă nelinişte.

Cu greu s-a abţinut să pufnească în râs.

— Am auzit că cel mai bun leac e saliva.

Fausta a vorbit din nou.

— Ca să nu curgă sânge, vreau să spun.

Tonul ei era liniştit. Liniştit, dar ferm, fără poticneli.

Sfinte Dumnezeule! s-a mirat Mauro, ghicind intenţiile fetei. Dar ea îşi luase deja batista de pe deget şi, ca o Salomee prezentând pe tavă capul tăiat al Botezătorului, i-a oferit-o.

N-a avut altă soluţie decât s-o ducă la buze; nu era vreme de pierdut, modestul har dramatic al lui Andrade secase. Poate că, revoltată de vorbăria exuberantă a maică-sii, ori în căutarea unei dovezi a interesului minerului faţă de ea ca femeie, Fausta simţea nevoia să ia contact cu mâinile şi gura lui; o atingere carnală oricât de trecătoare. Iar el ştia că n-o putea dezamăgi.

Atunci i-a prins vârful degetului între buze şi şi-a trecut limba peste el. Ridicând privirile, a văzut că fata mijea ochii. După doar câteva secunde i-a lins iar buricul degetului. Din gâtul scurt şi lăptos al femeii a ieşit un sunet răguşit. Eşti o pramatie şi jumătate, l-a acuzat glasul îndepărtat al conştiinţei. Ignorându-l, i-a apăsat vârful degetului între buze şi i-a trecut pentru a treia oară limba umedă pe deasupra.

— Sper să ajute, a şoptit surd şi i-a lăsat mâna.

Fausta n-a avut vreme să răspundă; tusea cu care Andrade şi-a dres glasul i-a obligat să întoarcă privirile. *Doña* Hilaria îi privea încruntată; părea să se întrebe brusc ce a ratat.

Afară aproape că se lăsase întunericul, nu mai erau multe de făcut în acea după-amiază pierdută.

— N-am dori să vă mai deranjăm, au spus, mărturisindu-şi înfrângerea. Gustarea a fost minunată, iar domniile voastre, nespus de primitoare.

În timp ce bărbaţii înşiruiau o salbă de nimicuri politicoase, iar mama stăruia să mai rămână niţel, amândoi se întrebau ce nemernicie să mai născocească acum.

Cum nu putea fi altfel, soţia administratorului a preluat iniţiativa.

— Soţul meu o să-şi încheie imediat treburile din Taxco, a anunţat cu perversă lentoare, ridicându-se cu mare greutate din fotoliul uriaş. Chiar în această după-amiază am aflat, în sfârşit, că va sosi în capitală peste trei zile. Poate patru. Cel mult.

Acela era un anunţ în toată legea, sau drept asta l-au luat ei. Mişcaţi-vă fără întârziere, domnilor, le zicea. Dacă sunteţi atât de interesaţi să intraţi în graţiile tatălui, hotărâţi cum vă veţi purta cu fata. Şi, o spun spre binele domniilor voastre, dacă nu doriţi ca administratorul să vă scoată în pumni şi palme din casa lui, mai bine

vă grăbiţi şi terminaţi totul cum se cuvine înainte ca el să poată interveni.

Un coridor întunecos i-a dus la ieşirea din locuinţă, apoi s-au reluat vorbele goale, politicos-smerite, dintre mamă şi Andrade.

Când să iasă din galerie, motanul de culoarea focului şi-a făcut iar apariţia, mieunând chiar din fundul coridorului. Fausta s-a lăsat în jos, să-l ia în braţe, cu aceleaşi mângâieri ca de dimineaţă. Ultima ta şansă, cumetre, şi-a zis, văzând-o cum îşi îndoaie spatele. De aceea a şi imitat-o, ca împins de un nestăpânit interes de a mângâia animalul. Şi, cum stăteau amândoi aşa, aproape pe vine, Larrea i-a spus:

— Am să revin mâine dimineaţă în zori, când toată lumea doarme. Trimite-mi un bileţel în care să-mi explici pe unde să intru.

8

Douăzeci şi patru de ore după ce părăsise casa familiei Calleja, Mauro Larrea toasta, pregătindu-se să-şi trâmbiţeze intenţiile în faţa unei audienţe alese cu mare grijă. Exact contrariul a ceea ce îl sfătuiau împuternicitul şi propria prudenţă.

— Iubită contesă, dragii mei copii, iubiţi prieteni…

În sufragerie, punerea în scenă era fără cusur. Cele două duzini de lumini ale candelabrului care atârna din tavan străluceau peste argintărie şi cristaluri, vinurile erau pregătite, cina *à la française* aştepta să fie servită.

— Iubită contesă, dragi copii, iubiţi prieteni, a continuat Larrea, v-am convocat în această seară deoarece doresc să vă comunic o veste extrem de plăcută.

La un capăt al mesei era aşezat el, amfitrionul. La capătul opus, în doliu mare, trufaşă şi impunătoare ca întotdeauna, soacra fiicei lui: măreaţa contesă de Colima, care nu mai era contesă şi nici nu mai avea vreun rang aristocratic, dar se îndărătnicea în continuare să fie numită astfel. Mariana, soţul ei Alonso şi Andrade ocupau flancul mesei din dreapta lui. La stânga, doi amici de circumstanţă, bogaţi şi renumiţi, întovărăşiţi de soţiile lor, mari meştere în colportarea de bârfe şi noutăţi din viaţa socială a capitalei. Exact ceea ce dorea Larrea.

— Ştiţi prea bine cu toţii că situaţia din ţara noastră e departe de a putea asigura liniştea oamenilor de afaceri ca mine.

Nu s-ar putea spune că minţea, ci doar că ajusta realitatea după cum îi convenea. Incontestabil, măsurile întreprinse de liberali în ultimii ani aduseseră prejudicii vechii nobilimi creole, elitei moşiereşti şi anumitor întreprinzători. Dar nu şi celor care ştiuseră să se mişte cu abilitate. Unii dintre aceştia îşi dezvoltaseră chiar înţeleptul talent de a obţine beneficii din ape politice tulburi, dobândind venituri grase şi contracte publice. Mauro Larrea nu procedase întocmai aşa, dar nici lui nu-i mersese prea rău. Nici nu era împotriva măsurilor liberale ale momentului, deşi el prefera s-o scoată la capăt cu prudenţă şi să se ţină la distanţă de tot ce aprindea în suflete pasiuni mistuitoare. Pentru orice eventualitate.

— Tensiunile neîntrerupte ne obligă să reconsiderăm multe chestiuni.

— Păcătosul ăsta de Juárez[17] o să ne ducă la ruina absolută! l-a întrerupt cuscra lui în gura mare. Acest zapotec[18] îndrăcit are să ne ducă naţiunea la dezastru!

Atârnată de urechile bătrânei, o pereche de tortiţe uriaşe din aur cu briliante dansau în ritmul furiei sale, sclipind sub flăcările lumânărilor. Soţiile invitate au început să murmure aprobator.

— Unde, dacă nu la seminar, a insistat năvalnic, l-au învăţat pe acest amerindian să mănânce stând la masă şi cu lingura, să poarte pantofi şi să vorbească spanioleşte? Şi acum ne vine cu scorneli cum ar fi căsătoria civilă, exproprierea bunurilor Bisericii şi îndepărtarea sihaştrilor şi a maicilor din mănăstiri! Pe Sfântul Dumnezeu, unde-o să ajungem?!

— Mamă, te rog, a oprit-o Alonso răbdător şi resemnat, mai mult decât obişnuit cu ieşirile furioase ale despoticei lui mame.

Contesa a tăcut, deşi era clar că nu avea niciun chef; şi-a dus apoi şervetul la gură, iar buzele ei, acoperite de ţesătura din in, au şoptit furioase alte două fraze de neînţeles.

— Îţi mulţumesc din suflet, dragă Úrsula, a continuat minerul fără să se supere, căci o ştia deja pe bătrână şi nu-l uimea vehemenţa intervenţiilor ei. Ei bine, cum vă spuneam şi fără să intru în amănunte politice, a adăugat cu diplomaţie, vreau să vă anunţ că, după ce am reflectat serios, am hotărât să încep noi afaceri dincolo de graniţele Republicii.

Aproape de pe toate buzele s-a ridicat un murmur de uimire; mai puţin de pe ale lui Andrade şi ale Marianei, care erau deja la curent. Fiicei lui îi vorbise chiar în dimineaţa aceea, pe când se plimbau împreună pe Bulevardul Bucareli, în careta descoperită pe care obişnuia s-o folosească Mariana. Pe chipul tinerei se citiseră mai întâi uimirea, apoi înţelegerea şi aprobarea, pe care le însoţea cu un surâs. Va fi spre binele tău, i-a răspuns ea. Ai să izbuteşti cu siguranţă. Apoi şi-a mângâiat pântecele de parcă, prin căldura mâinilor, voia să-i treacă şi pruncului încă nenăscut liniştea pe care o afişa în faţa tatălui. Nesiguranţa care o asalta din plin o păstra pentru sine.

— Iubită contesă, dragii mei copii, iubiţi prieteni, a repetat pentru a treia oară cu domoală teatralitate. După ce am cântărit minuţios diferite opţiuni, am decis să-mi transfer toate capitalurile în Cuba.

Murmurele au devenit vorbe spuse cu glas tot mai tare, iar uimirea s-a făcut aprobare. Contesa a hohotit acid.

— Bună idee, cuscre! a strigat, dând cu pumnul în tăblia mesei. Du-te în coloniile patriei mume! Revino în dominioanele spaniole, unde domnesc legea şi ordinea, unde regina trebuie respectată, iar la putere sunt oameni de bine!

Exclamaţiile de uimire, aplauzele şi felicitările zburau de la un capăt al mesei la altul. Între timp, Mariana şi Larrea schimbau priviri fugitive. Amândoi ştiau că acela era doar primul pas. Nimic nu era încă hotărât, mai rămâneau multe de făcut.

— Cuba oferă încă multe şanse, dragă prietene, a afirmat Salvador Leal, puternic om de afaceri din domeniul textilelor. Ai luat o decizie înţeleaptă.

— Dacă aş izbuti să-mi conving fraţii să ne vindem moşiile, fii sigur

că aş face şi eu la fel, a adăugat Enrique Camino, proprietar al unor uriaşe ferme de cereale.

Discuţia a continuat în salon, între cafele şi lichioruri; previziunile şi urările s-au înşiruit până ce peste balcoane s-a strecurat miezul nopţii. Fără să lase garda jos nicio clipită, Mauro Larrea s-a ocupat în continuare de invitaţi cu cordialitatea obişnuită, răspunzând cu baliverne prefăcute la tirurile întrebărilor. Da, da, fireşte, aproape toate proprietăţile erau deja vândute; da, da, evident, avea colaboratori foarte interesanţi în Antile; da, da, plănuia totul de luni întregi; da, desigur, prevăzuse de ceva vreme că în Mexic negoţul cu argint era pe sfârşite şi n-avea să-şi mai revină. Da, da; da, da. Fireşte, desigur, cum să nu.

În sfârşit, i-a însoţit până în vestibul, unde s-au despărţit zgomotos şi şi-au făcut ultimele urări. Când duruitul copitelor ultimilor cai s-a pierdut în zori şi, odată cu el, au dispărut caretele şi invitaţii, Mauro Larrea s-a întors în patio. N-a izbutit să-l traverseze în întregime, ci s-a oprit în mijlocul lui şi, cu mâinile înfundate în buzunare, a ridicat ochii spre cer şi a tras cu putere aer în piept. L-a ţinut acolo vreme îndelungată, apoi l-a eliberat fără să coboare privirea, căutând poate printre stele una în stare să arunce puţină lumină asupra sorţii lui nesigure.

A rămas aşa câteva minute, între arcadele din porfir, fără să-şi ia ochii de la bolta cerească. Cu gândul la Mariana, la chipul cum ar afecta-o dacă n-ar izbuti să se repună pe picioare, şi totul s-ar duce definitiv pe apa Sâmbetei; la Nico şi la neliniştitoarele lui hoinăreli, la viitoarea lui căsătorie, mai înainte certă şi acum alunecoasă ca albuşul de ou.

Până ce a simţit în spatele lui nişte paşi tăcuţi şi o prezenţă. N-a fost nevoie să se întoarcă pentru a afla cine era.

— Bună, băiete! Ai ascultat totul, nu-i aşa?

Santos Huesos Quevedo Calderón, tovarăşul lui din atâtea şi atâtea aventuri. Chichimecul care abia dacă ştia să scrie şi să citească şi care, din vrerea nebunească a hazardului, purta nume de literat spaniol. Era lângă el, acoperindu-i spatele, ca în atâtea alte ocazii.

— Mai limpede nici că se putea, stăpâne.

— Şi n-ai nimic să-mi spui?

Răspunsul a venit imediat:

— Păi, că aştept să-mi zici când o luăm din loc.

Mauro Larrea a zâmbit strâmb, cu amară ironie. O loialitate de neclintit.

— Curând, băiete. Dar înainte de plecare, chiar în această noapte, mai am ceva de făcut.

N-a vrut să fie însoţit de nimeni. Nici de slujitor, nici de vizitiu, nici de agent. Ştia că acţiona la voia întâmplării, dispus să improvizeze în

funcţie de cât de receptivă avea să se arate Fausta Calleja. Pe la prânzişor, fiica administratorului îi trimisese un bileţel cu miros de violete. Îl instruia cum să intre în Palatul Mineritului prin lateral. Şi încheia cu un vă aştept. Astfel, minerul îşi asuma orbeşte riscul de a fi surprins pe când intra clandestin acolo unde cu niciun chip n-ar fi trebuit să intre. Asta-i mai lipsea.

A preferat să meargă pe jos: umbra lui neagră ar fi fost mai greu de observat decât berlina. Ajungând lângă capela Nuestra Señora de Belén, a intrat pe întunecata ulicioară Betlemitas; învăluit în mantie şi cu pălăria înfundată pe cap.

Şi dacă un mişel s-ar fi purtat astfel cu Mariana? s-a întrebat înaintând prin beznă. Şi dacă un ticălos i-ar fi trezit fiică-sii iluzii nevinovate? Şi dacă o canalie s-ar fi folosit în chip egoist de ea, pentru ca mai apoi s-o arunce ca pe chiştocul unei ţigări fumate cu nesaţ, de cum şi-ar fi atins interesele? S-ar fi luat după el, fără nicio îndoială. I-ar fi scos ochii cu unghiile. Nu te mai gândi, şi-a reproşat. Asta-i situaţia, iar tu n-ai altă ieşire. Asta ar mai lipsi, să devii sentimental la anii tăi.

Doar câţiva paşi mai încolo, sub lumina leşinată a unui felinar, a întrezărit ce căuta. O uşă de serviciu pe care intrau rapid şi direct amploiaţii care locuiau în palat, izolată de porţile mari şi impunătoare ale faţadei care dădea spre biserica San Andrés. Părea închisă, dar n-a trebuit decât s-o împingă uşurel, ca să-şi dea seama după scârţâit că nu era.

A început să urce pe furiş, pipăind cu grijă balustrada din fier forjat, atent la treptele pe care nu le vedea şi la scârţâitul scândurilor sub tălpi. Nicio amărâtă de lampă cu ulei nu lumina scara, de aceea l-au trecut fiori pe şira spinării auzind un susur vibrant de la etajul superior.

— Bună seara, don Mauro!

A preferat să nu răspundă. Încă un pas şi apoi încă unul. Mai avea puţin până la mezanin, când a auzit fâşâitul unui chibrit. Scânteia a devenit imediat o flacără, Fausta aprinsese o lampă cu ulei. Mauro continua să tacă, aşa că ea i-a vorbit din nou:

— Nu eram sigură că veţi veni până la urmă.

A ridicat privirile şi a văzut-o pe tânără sus, învăluită într-o lumină gălbuie. Ce naiba cauţi tu aici, cumetre? i-a strigat vocea antipatică a conştiinţei, când mai avea doar patru trepte. Nu complica lucrurile şi mai abitir, încă mai ai vreme, caută altă cale să-ţi rezolvi problemele. Nu-i da bietei femei speranţe deşarte. Dar graba îi sufla nemilos în ceafă, aşa că şi-a înghiţit temerile. Ajungând pe ultima treaptă, s-a scuturat de preocupările morale şi a arborat cea mai ipocrită politeţe.

— Bună seara, stimată Fausta! Ce plăcere să vă văd din nou! Ea a surâs tulburată, dar ochii nu şi-au recăpătat strălucirea.

— V-am adus un cadou. O umilă atenţie, nimic deosebit; presupun că mă veţi scuza.

Chiar înainte de cină, în vreme ce slugile puneau la punct ultimele amănunte şi forfoteau în goană prin încăperi şi coridoare cărând garafe cu apă rece şi buchete de flori, Mauro intrase în dormitorul Marianei pentru prima oară de când fata plecase de acasă. Încă mai erau acolo multe dintre lucrurile ei: păpuşi din porţelan, un gherghef pentru brodat, biroul plin de cutii. Străduindu-se să nu se lase copleşit de nostalgie, se dusese drept la vitrina în care ea îşi păstra nenumărate flecuşteţe. Cristalurile uşilor clinchetiseră când le deschisese fără urmă de băgare de seamă. Portmoneul din mărgele de sticlă pe care i-l adusese cu ani în urmă din Morelia? Oglinda micuţă cu ramă din turcoaz din ziua când împlinise şaisprezece ani? Fără să stea prea mult pe gânduri, luase un evantai oarecare, cu vergelele acoperite de broderie spartă, şi îl băgase într-un buzunar.

Fausta l-a primit cu mâinile tremurânde.

— Don Mauro, ce splendoare! a murmurat.

El s-a tulburat iar, dar nu era timp pentru compasiune; trebuia să meargă mai departe.

— V-aţi gândit la un loc unde ne-am putea aşeza? Încă stăteau pe palier, vorbind în şoaptă.

— Mă gândisem la o sală de studiu de la etajul întâi. Dă spre un patio din spatele clădirii, n-o să vadă nimeni lumina.

— Excelentă idee!

— Deşi mă gândesc că poate găsim un loc şi mai discret, mai personal, a sugerat el cu cinism. Mai puţin accesibil. O spun ca să vă apăr reputaţia, mai ales.

Tânăra a strâns din buze, gândindu-se. El s-a grăbit să sugereze:

— Arhiva, de pildă.

— Arhiva? a repetat fata uimită.

— Întocmai. E departe de locuinţe şi de dependinţele practicanţilor. N-o să ne audă nimeni.

S-a gândit prudentă preţ de câteva clipe care parcă nu se mai sfârşeau. Până ce a murmurat:

— Poate că-i o idee bună.

Aţâţarea i-a biciuit viscerele. A trebuit să se stăpânească să nu-i spună haide, frumoaso, să mergem într-acolo.

— Deşi presupun că tatăl domniei voastre, ca fidel executor al foarte înaltelor sale îndatoriri, o ţine închisă bine de tot.

— Cu două chei, mai precis.

Cu ce grijă îţi cauţi acoperire, mizerabile! a bombănit, amintindu-şi de administrator, dar fără ca de pe buze să i se desprindă vreun sunet.

— Şi… a început, dregându-şi glasul. Şi domnia voastră credeţi că aţi putea obţine aceste chei cu uşurinţă?

Ea a şovăit, calculând riscul.

— O spun ca să stăm mai comod. Fără nicio grijă, a spus, apoi a tăcut o clipă. Împreună. Amândoi.

— În seara asta e cu neputinţă; tata păstrează cheile într-un sertar dintr-o comodă care e în dormitorul lui, iar acolo doarme mama.

— Poate că mâine?

A strâns iar din buze, nu prea convinsă.

— Poate că da.

A dus încetişor mâna la obrazul ei şi i-a mângâiat faţa searbădă. Ea a închis pe jumătate ochii. Zâmbind fără niciun haz, s-a lăsat alintată.

Pune frână, ticălosule! i-a mugit iar conştiinţa. N-ai nicio nevoie. Dar blestematele de patru luni fără două zile ale lui Tadeo Carrús i-au ciocănit iar în minte.

— Atunci am să revin mâine, i-a şoptit la ureche. Anunţul a readus-o pe Fausta la realitate.

— Plecaţi aşa curând? a întrebat, rămânând cu gura deschisă de uimire.

— Mă tem că da, iubito, a spus şi a dus mâna la buzunarul vestei, a scos ceasornicul şi şi-a amintit că, probabil, şi pe acela ar fi trebuit să-l vândă. E aproape ora trei. Când mă trezesc, mă aşteaptă o dimineaţă complicată.

— Înţeleg, înţeleg, don Mauro.

I-a mângâiat din nou obrazul.

— Nu-i nevoie să-mi tot spui don Mauro. Nici domnia voastră.

Ea a strâns din nou din buze şi, cu un gest din bărbie, s-a învoit. Atunci, el a început să coboare scara, de-acum fără grijă, dornic să respire aerul răcoros al zorilor.

Gata să ajungă în stradă, a auzit că Fausta îl chema. S-a oprit şi s-a întors. Fausta a început să coboare, ieşindu-i în întâmpinare, aproape tropăind în beznă. Ce naiba mai vrei acum, femeie?

— Dormiţi liniştit, stimate don Mauro, şi fiţi sigur că am să vă fac rost de cheile de la arhivă, i-a spus, respirând întretăiat.

Apoi i-a apucat mâna muncită de minerit şi de viaţă şi şi-a dus-o cu palma deschisă la inimă. Dar el n-a simţit-o palpitând sau ticăind, ci doar pieptul moale, ce nu mai purta nicio amintire a semeţiei pe care o arătase cândva. Fata şi-a pus ambele mâini deasupra şi a strâns uşor.

Apoi s-a ridicat pe vârfuri şi i s-a apropiat de ureche:

— Gândeşte-te ce vei face tu, în schimb, pentru mine.

9

— O zi bună să ne dea Dumnezeu, cuscrule! Sper că nu te-am deşteptat cu cele ce vreau să-ţi cer.

— Nici vorbă, iubită contesă. Îndeobşte, mă scol în zori.

Abia dacă dormise vreo două ceasuri. Nu aţipise de cum se întorsese acasă, iar când se crăpa de ziuă era deja treaz, cu braţele goale puse cruciş pe pernă, capul sprijinit pe ele şi privind în gol, în vreme ce în minte i se adunau grămezi de amintiri şi impresii. Câini care hămăiau în zori, ciocolată vărsată pe podea, Nico mereu imprevizibil, chipul fără haz al Faustei Calleja, conturul uneia dintre insulele Antile, copilul nenăscut.

Aşa că nu Santos Huesos l-a trezit din somn, când a intrat în odaia lui înainte de ora opt.

— Doamna căreia *niña* Mariana îi spune mamă-soacră a anunţat că vrea să vă vadă, stăpâne. În casa ei de pe strada Capuchinas şi cât mai repede.

A ajuns acolo spre orele nouă, când slujnicele se pregăteau să golească oalele de noapte, iar în aer răsunau dangătele clopotelor de la bisericile din vecinătate.

Înaltă şi slabă până aproape de cadaveric, cu părul ei alb şi des pieptănat cu cea mai mare grijă, Úrsula Hernández de Soto y Villalobos l-a primit în cabinetul ei îmbrăcată în dantelă neagră, cu o camee la gât, perle-lacrimă în lobii urechilor şi un monoclu agăţat de un lanţ de aur pe pieptul uscat ca pastrama.

— Ţi-ai luat micul dejun, dragul meu? Eu abia mi-am băut paharul de *atole*[19], dar chiar acum cer să ni se mai aducă.

Larrea a refuzat oferta, făcând aluzie la consistentul mic dejun de care îl realitate nici nu se atinsese. Abia dacă băuse puţină cafea, iar stomacul i se strânsese ca un pumn.

— Din pricina vârstei, dorm tot mai puţin, a continuat contesa, ceea ce face bine la toate. La ora asta, când domnişoarele încă se mai lăfăiesc în braţele lui Morfeu, eu am fost deja la liturghie, am plătit câteva facturi şi am trimis după tine. Presupun că te întrebi pentru ce.

— Aşa e; mai ales dacă ţinem seamă că abia ne-am despărţit acum câteva ceasuri.

O tratase întotdeauna cu aleasă politeţe şi amabilitate, dar nicicând nu se simţise inferior în prezenţa ei. Nicicând nu se temuse de caracterul şi obârşia celei care era văduva ilustrului Bruno de la Garza y Roel, moştenitoarea în linie dreaptă a titlului nobiliar pe care Regele Carlos III i-l atribuise cu un secol în urmă bunicului ei pentru câteva mii de pesos din aur. Un titlu ca toate cele acordate în epoca viceregatului, pe care îl aboliseră dintr-o singură trăsătură de pană legile noii republici mexicane de după cucerirea independenţei şi pe

care ea, deşi conştientă că acesta nu mai e în vigoare, lupta din răsputeri să poată continua să-l folosească.

— Aşa că iată-mă aici, a adăugat Larrea, instalându-se într-un fotoliu, gata să te ascult.

Ca pentru a mai adăuga ceva solemnitate spuselor sale, înainte de a începe să vorbească, bătrâna şi-a dres glasul şi a verificat cu degetele-i ca mlădiţele de viţă-de-vie că-şi pusese cameea la locul potrivit. În spatele ei, o mare tapiserie de Flandra reproducea o scenă pestriţă de război, cu numeroase arme încrucişate, oşteni bărboşi neînfricaţi şi câţiva mauri descăpăţânaţi. Pe ceilalţi pereţi se înşirau portrete în ulei ale strămoşilor ei: impunători războinici decoraţi şi doamne minunate cu averi trecătoare.

— Ştii cât te apreciez, Mauro, a grăit contesa în cele din urmă. În ciuda distanţei dintre noi, tu ştii că eu te apreciez. Şi te respect, în plus, fiindcă eşti din stirpea minerilor măreţi din Nueva España, care au stimulat dezvoltarea economiei în această ţară în perioada colonială. Marile lor averi au impulsionat industria şi comerţul, au hrănit mii de familii, au înălţat palate şi sate, aziluri, spitale şi au înfăptuit o mulţime de opere de caritate.

Unde naiba vrei să ajungi, vrăjitoareo, cu bălmăjelile tale? a întrebat-o în sinea lui. Dar a lăsat-o să-şi depene amintirile din trecut.

— Eşti isteţ, la fel ca înaintaşii tăi, deşi spre diferenţă de ei, nu eşti prea înclinat spre caritate, iar la biserică abia dacă te vedem.

— Eu nu cred decât în mine însumi, dragă Úrsula, şi chiar şi în mine încep să-mi cam pierd credinţa. Dacă aş fi crezut în Dumnezeu, niciodată nu m-aş fi băgat în asemenea afaceri.

— Şi, la fel ca ei, eşti tenace şi ambiţios, a continuat contesa, făcându-se că nu-i aude erezia. Nu m-am îndoit nicicând de tine, încă din ziua în care te-am cunoscut. De aceea, îţi înţeleg perfect hotărârea de a pleca. Şi o aplaud. Dar eu cred că aseară nu ne-ai dezvăluit tot adevărul.

A primit ghiontul prefăcându-se că nu-l tulbură. Cu picioarele încrucişate şi purtând un costum excelent din postav de Manchester, potrivit cu tonul pielii sale. Aflase. Cuscră-sa aflase de prăbuşirea lui. Cumva, undeva, cineva săltase capacul. Poate că un slujitor indiscret auzise ceva, poate că pe vreun cunoscut de-al lui Andrade îl luase gura pe dinainte. S-o ia naiba pe nenorocita care i-a zămislit!

— Eu ştiu că tu nu pleci din Mexic din pricina tensiunilor interne din ţara asta de nebuni şi nici fiindcă s-a prăbuşit mineritul argintului. Până acum, puţurile ţi-au adus câştiguri mari, iar ele nu seacă de pe o zi pe alta; asta o ştiu până şi eu. Tu pleci dintr-o pricină cu totul diferită.

Mariana o să fie ţinta privirilor obraznice ori de câte ori va ieşi pe stradă, Nico n-o să se potolească nicicând şi va deveni un caraghios

jalnic, după ce i se va anula contractul matrimonial; prăbuşirea familiei va ajunge o bârfă suculentă în toate casele protipendadei şi în toate găştile din toate cafenelele. Chiar şi fioroşii ostaşi din tapiseria de Flandra păreau să fi lăsat baltă pentru moment înfruntarea cu necredincioşii, ca să întoarcă privirile spre el, cu spadele ridicate şi mustind de ironie. Vas'că te-ai prăbuşit, veneticule, păreau să-i spună.

De undeva, din adâncul fiinţei sale, a mai scos o umbră de aplomb.

— Nu ştiu la ce pricină te referi, mult stimată cuscră.

— Chiar fiica ta m-a pus pe urmele ei.

S-a încruntat, împletind neîncrederea şi curiozitatea. Nu era cu putinţă. Cu niciun chip. Mariana nu i-ar fi mărturisit în vecii vecilor socră-sii ceea ce el dorea să ascundă cu orice preţ. Nicicând nu l-ar trăda. Şi nici nu era vreo imprudentă căreia să-i scape din neglijenţă ceva atât de serios.

— Aseară, când ne întorceam acasă cu careta mea, în prezenţa împuternicitului tău, Mariana a făcut aluzie la ceva care mi-a dat de gândit. Mi-a amintit că, deşi te-ai stabilit de foarte mulţi ani pe această coastă a oceanului, tu continui să fii un cetăţean spaniol veritabil.

Era adevărat. În pofida îndelungatei şederi în Mexic, nu ceruse niciodată să-şi schimbe cetăţenia. Fără un motiv concret: nu se făIea cu originea lui, dar nici nu-şi ascundea condiţia. Indiferent ce paşaport, al oricărei naţiuni, ar fi avut, toată lumea ştia că el era spaniol prin naştere, şi nu îl deranja s-o recunoască, chiar dacă era conştient că nimic nu-l mai lega de-acum de îndepărtata patrie în care venise pe lume.

— Şi tu chiar crezi că asta are vreo legătură cu intenţiile mele?

În glasul lui se simţea o undă de agresivitate necontrolată, dar bătrânei nu i-a sărit muştarul.

— Chiar mai multe. Ştii la fel de bine ca mine că Juárez a suspendat plata datoriei externe, ceea ce dăunează Spaniei. Sigur, şi Franţei şi Angliei, dar mai ales Spaniei.

— Dar, după cum presupui, datoria asta n-are nici în clin, nici în mânecă cu mine.

— Nu, datoria în sine chiar n-are nici în clin, nici în mânecă cu tine, ai perfectă dreptate. Dar urmările neplatei s-ar putea să aibă. Ca ripostă faţă de decizia luată de Juárez, s-a auzit că n-ar fi o surpriză ca Spania să ia unele măsuri: se vorbeşte de anume represalii şi că n-ar fi de mirare ca patria mumă să iniţieze o nouă invazie pe teritoriul vechiului ei viceregat:

A întrerupt-o brutal:

— Pe toţi sfinţii, Úrsula, dar cum de ţi s-a năzărit o asemenea aiureală?

— Şi, drept urmare, a continuat contesa fără să se sinchisească,

dând din mână pentru a-i cere răbdare şi atenţie, îndrăciţii de liberali din guvern ar putea deveni agresivi cu domniile voastre, supuşii spanioli rezidenţi aici. Ceea ce s-a mai petrecut în Mexic şi în alte împrejurări: au existat chiar trei ordine de expulzare a veneticilor, cu care i-au trimis în patru zile peste graniţă. Eu însămi am văzut familii destrămate, averi distruse…

— Asta s-a petrecut acum mai bine de trei decenii, înainte ca Spania să accepte independenţa o dată pentru totdeauna. Cu mult înainte să sosesc eu în Mexic.

Chiar aşa se şi petrecuseră lucrurile. Coroana spaniolă trebuise să facă faţă unui sângeros război pentru independenţă şi multor ani de dârzenie până să recunoască noua patrie mexicană: perioada cuprinsă între chemarea la luptă lansată din Dolores de părintele Hidalgo[20] şi Tratatul de Pace şi Prietenie din 1836. Însă chiar de atunci s-a conturat politica reconcilierii dintre bătrâna patrie mamă şi tânăra republică, pentru a se depăşi eterna neîncredere reciprocă dintre creoli şi peninsulari, apărută încă de la începutul epocii coloniale. Pentru creoli, spaniolii fuseseră veacuri la rând o şleahtă de prădători fanfaroni şi zgârciţi, care veneau să le fure bogăţiile şi pământurile. Spaniolii îi considerau pe creoli inferiori, pentru simplul fapt că se născuseră în America, erau mai leneşi, mai labili şi mai risipitori şi dădeau dovadă de o înclinaţie nemăsurată pentru distracţie şi desfătare. Totuşi, ca fraţi ce erau, în cele din urmă, s-au îndrăgostit unii de altele, au legat un şir nesfârşit de căsătorii, au zămislit mii de fiice şi fii, şi-au plâns împreună morţii şi au picurat inevitabil unii în existenţa altora trăsături identitare comune.

— Totul se poate întoarce, Mauro, a insistat cu asprime contesa. Totul, deie Domnul să fie aşa! Deie Domnul să revină vechea ordine şi să redevenim viceregat!

Atunci în sfârşit i s-au destins şi lui muşchii înţepeniţi şi, izbucnind în hohote de râs, a dat la iveală întreaga uşurare care îl copleşise.

— Úrsula, eşti cea mai mare nostalgică pe care o cunosc.

Ori de câte ori bătrâna se punea pe şters colbul de pe amintirile din trecutele vremuri coloniale, toţi cei din jur începeau să tremure. Din pricina îndărătniciei cu care privea lucrurile şi a neputinţei sale de a-i înţelege pe ceilalţi. Şi fiindcă putea petrece ceasuri întregi scotocind într-o lume care pentru mexicani nu mai exista de o jumătate de secol. Dar lui nici că-i păsa dacă ea îşi răcea gura cântând osanale visurilor imperiale. El scăpase, şi asta era principalul. Era curat. Neatins. Contesa nici nu-i bănuia dezastrul. Nici măcar nu i-l intuia, şi era fals convinsă că dorul lui de ducă venea din nevoia de a scăpa de o presupusă măsură politică ce probabil n-avea să devină nicicând realitate.

— Greşeşti, cuscrule.

Şi-a pus mâna osoasă pe tabachera din aur cu pietre scumpe, iar el i-a întins un chibrit.

— Nici vorbă de melancolie, a continuat, suflând fumul printr-un colţ al gurii, deşi admit că-s o doamnă din alte timpuri şi că nu-mi place deloc ce ni se întâmplă astăzi. În rest, sunt o fire cât se poate de practică, mai ales în chestiuni de parale. Ştii că, de când mi-a murit soţul, acum treizeci şi doi de ani, eu mă ocup de fermele de *pulque* ale familiei din Tlalpan şi Xochimilco.

Sigur că ştia. De n-ar fi ştiut că afacerile contesei erau prospere şi n-ar fi cunoscut dinainte starea înfloritoare a culturilor ei de *maguey* de la ţară, precum şi câte *pulquerías* avea în capitală, n-ar fi primit cu atâta plăcere căsătoria Marianei cu fiul ei Alonso. Iar asta o ştia şi ea. Amândoi avuseseră de câştigat de pe urma acelei uniuni şi amândoi erau deplin conştienţi de asta.

— De aceea, a continuat contesa, am hotărât să-ţi cer o favoare.

— Tot ce depinde de mine, ca întotdeauna…

— Vreau să iei cu tine în Cuba o mică parte din capitalurile mele. Şi să le investeşti acolo.

El a răspuns dur şi tăios.

— Cu niciun chip.

— Acolo unde vei investi tu, pune şi banii mei, a insistat categoric. Am încredere în tine.

Dar chiar când Larrea voia să-şi întărească refuzul, a sosit Mariana: cu burta ţuguiată învăluită într-o tunică din voal de mătase şi părul pe jumătate strâns într-o anume dezordine casnică ce îi sublinia graţia naturală. Părea somnoroasă.

— Abia m-am trezit; mi-au zis că sporovăiţi încă din zori. Bună ziua şi bună să vă fie inima amândurora!

— Numai ce i-am împărtăşit noutăţile, a întrerupt-o soacră-sa.

— E o idee grozavă, nu-i aşa? Familiile noastre unite într-o afacere comună.

Apoi s-a lăsat să cadă molatic pe un divan din catifea grena, sub privirile aiurite ale tatălui ei.

— În Cuba ai să fii un privilegiat, a continuat contesa. Insula încă aparţine Coroanei iar ţie, ca cetăţean spaniol, o să ţi se deschidă o mulţime de porţi.

— Nu-i o idee bună să plec cu banii tăi, Úrsula, a refuzat-o din nou tăios. Îţi mulţumesc pentru încrederea pe care mi-o arăţi, dar răspunderea e prea mare. Poate când voi avea ceva mai sigur.

Bătrâna s-a ridicat, înfigându-şi mâinile în braţele fotoliului. Ca şi cum nu l-ar fi auzit, s-a apropiat de masa din lemn de brad de balsam de la care îşi conducea îndeletnicirile. Pe aceasta, la umbra unui grandios crucifix din fildeş, maldăre de hârtii şi registre stăteau mărturie că, pe lângă acte de caritate şi nostalgii prăfuite, această

doamnă mai avea şi alte preocupări. Scotocind printre terfeloage, contesa a continuat să-i vorbească fără să-l privească:

— Aş fi putut proceda ca mulţi dintre prietenii mei: să-mi scot paralele din Mexic şi să le investesc în Europa, în cazul în care dezastrul în care s-a cufundat ţara asta de nebuni ar deveni tot mai mare.

În timp ce cuscră-sa încă mai stătea cu ochii în hârtii, Mauro Larrea a căutat precipitat privirea fiică-sii. A ridicat din umeri şi din mâini într-un gest întrebător, cu neliniştea zugrăvită pe faţă. Mariana s-a mulţumit să ducă un deget la buze. Taci, îi poruncea.

— Niciodată n-am avut prea mult talent pentru aventurile speculative, să mă ierte bunul Dumnezeu, a continuat contesa, întorcându-se cu spatele la ei. Negoţul cu *pulque* a adus mereu venituri fixe. Culturile de *maguey* cresc cu uşurinţă, extragerea sucului e simplă, zeama fermentează singură şi toată lumea bea *pulque* zi şi noapte, atât indigenii, cât şi creştinii adevăraţi. Iar vânzarea de *pulque* îmbuteliat ne aduce alţi bani frumoşi.

Abia atunci s-a întors; în sfârşit, părea să aibă în mâini ceea ce se ridicase să caute: câteva pungi din piele burduşite, pe care i le-a întins. Între timp, Mariana continua să stea rezemată pe divan, alintându-şi pântecele, parcă străină de toată acea vânzoleală.

— Sunt ani de când ne aduc oarecare beneficii dar, la cum stau lucrurile acum, nu aflu nicio cale să le rentabilizez. De aceea şi vreau să-ţi dau o parte. Te şi rog să-mi investeşti banii în calitatea mea de soacră a fiică-tii şi de viitoare bunică a copilului pe care fiu-meu i l-a zămislit. Ca parte din familia ta, în definitiv.

El a refuzat ferm, scuturând din cap. Ea a continuat, cu perseverenţa unui ciocan.

— O parte îţi revin ţie, bineînţeles, aşa cum te-am auzit cândva zicând că ai făcut întotdeauna în minele tale. Am înţeles că între voi, proprietarii de mine, se obişnuieşte să reţineţi o optime.

— Există obiceiul de a da o optime, desigur, dar asta n-are nicio legătură cu minele. E o cu totul altă chestiune.

— Chiar şi aşa, doar pentru strădania ta de intermediar, eu îţi voi oferi dublu. Un sfert din câştigul pe care îl vei obţine cu banii mei ai să-l iei tu.

Amândoi au rămas fermi pe poziţie: ea a continuat să insiste, el să refuze. Până când a intervenit Mariana. Vioaie şi pe jumătate absentă în aparenţă, parcă neintuind importanţa celor ce se petreceau acolo.

— Da' de ce să n-accepţi, tată? I-ai face Úrsulei o mare favoare. Iar pentru tine e o onoare faptul că ea are atâta încredere în tine. Apoi a căscat din răsputeri şi a adăugat distrată: Sigur eşti în stare să-i investeşti paralele şi să-i aduci beneficii de invidiat. Nu-i prea mult pentru început; dacă totul merge bine, mai târziu ar putea veni şi mai

mulţi bani.

Mauro a privit-o uimit, iar bătrâna a zâmbit uşor ironic.

— Ca să fiu întru totul sinceră cu tine, Mauro, adevărul e că la început m-a interesat mult mai abitir zestrea fiică-tii decât frumuseţea şi virtutea ei. Dar, pe măsură ce-am cunoscut-o, mi-am dat seama că pe lângă sprijinul economic consistent pe care l-a adus în căsnicie şi pe lângă că l-a făcut fericit pe fiul meu, Mariana e o femeie isteaţă, la fel ca tine. Vezi doar ce repede a început să aibă grija alianţelor de afaceri dintre neamurilor noastre. De n-ar fi fost ea, poate că nici nu mi-ar trecut prin minte ceea ce te rog să faci pentru mine.

Chiar atunci a intrat un slujitor, s-a scuzat şi i-a distras stăpânei atenţia începând să-i povestească precipitat un mic dezastru casnic de prin ogrăzi sau cuhnii. I-au urmat alţi doi, cu noi argumente şi lămuriri. Contesa a ieşit bombănind în galerie şi, preţ de câteva clipe, şi-a îndreptat întreaga atenţie spre acele chestiuni.

Profitând de ieşirea ei, Mauro Larrea s-a ridicat imediat şi din doi paşi a ajuns în faţa Marianei.

— Şi cum de ţi s-a năzărit o aşa neghiobie? a bodogănit bâlbâindu-se.

În pofida sarcinii avansate şi a presupusei sale somnolenţe, tânăra s-a ridicat de pe divan cu sprinteneală felină şi s-a asigurat repede că soacră-sa rămânea departe de ei, dând porunci servitorilor cu despotismul ei obişnuit.

— Ca să-ţi începi noua viaţă cu paşi fermi. Ce, credeai că o să te las să pleci fără niciun sprijin în lumea asta mare?

I se rupea inima că-şi contrazisese fiica, dar a hotărât să plece din palatul contesei cu mâinile goale.

10

A părăsit reşedinţa din strada Capuchinas cu un gust amar. Fiindcă refuzase iniţiativa Marianei. Fiindcă o supărase pe matriarha familiei de care aparţinea acum fiica lui.

— Santos!

Porunca a fost categorică:

— Apucă-te să împachetezi. Plecăm.

Totul era hotărât şi anunţat cum se cuvenea. Nu-i rămânea decât să rezolve problema cu arhiva, dar aproape că o cucerise pe Fausta cu talentul lui imbecil de Casanova. Lucrurile ar fi trebuit să dea chix cu totul pentru ca în noaptea aceea să nu-şi atingă ţinta.

Între timp, era mai bine să se grăbească. De aceea, s-a închis în biroul lui cu Andrade, hotărâţi amândoi să încheie ultimele afaceri importante. Munceau din greu de când se întorsese Larrea din casa contesei: acte notariale, dosare uriaşe, registre vraişte, ceşti de cafea pe jumătate golite.

— Încă mai rămân câteva plăţi de făcut, a spus împuternicitul, trecând cu pana în zbor peste un act înţesat de cifre. Aşa că toate mobilele şi ustensilele pe care le-am luat de pe moşia Tacubaya vor ajunge în case de vânzare-cumpărare şi de amanet, ca să obţinem bani peşin pentru datorii. Aici, în San Felipe Neri, o să lăsăm strictul necesar ca palatul să nu-şi piardă prestanţa aparentă, dar vom renunţa la tot ce-i mai de valoare: cele mai bune tablouri, cristalurile de Bohemia, sculpturile în lemn, fildeşurile. La fel şi cu ustensilele personale şi hainele pe care nu le iei cu tine; alte parale de acoperit găuri. Începând din clipa asta, Mauro, nu vei avea alte bunuri decât cele cu care călătoreşti.

— Lucrează discret, Elías, te rog. Andrade l-a privit pe deasupra ochelarilor.

— N-ai nicio grijă, cumetre. Voi pune toate lucrurile în mâinile unor oameni de încredere, zarafi şi case de amanet din oraşe mici. Le voi împrăştia, dar întotdeauna prin interpuşi; nimeni nu le va bănui proveniența. Vom elimina iniţialele gravate ori brodate şi voi încerca să nu las nici cea mai mică urmă.

S-a auzit un pumn în uşa pe care o ţineau bine închisă. Înainte să i se permită intrarea, s-a iţit un cap.

— Tocmai a sosit don Ernesto Gorostiza, stăpâne, a anunţat Santos Huesos. Cei doi prieteni au schimbat priviri alarmate. Ce ghinion mizerabil, ăsta mai lipsea!

— Să urce, fireşte. Însoţeşte-l.

Împuternicitul a început să îngrămădească teancuri-teancuri în sertare actele cele mai delicate şi să-şi aranjeze cravata, ca să poată ieşi în întâmpinarea noului sosit.

— Înainte de orice, Ernesto, te rog să scuzi starea deplorabilă a casei mele, a zis Larrea, întinzându-i o mână. Nu ştiu dacă ai idee, dar sunt pe cale să plec într-o călătorie şi chiar aveam în plan să-ţi fac cât de curând o vizită, ca să-mi iau rămas-bun de la tine, de la Clementina şi de la draga noastră Teresita.

Era absolut sincer: n-ar fi fost în stare să plece din capitală fără să se vadă cu viitorii lui cuscri şi cu *niña*, care suferea din pricina nesăbuitului de Nicolás, fiu-său. Numai că ar fi preferat alt moment.

— De-acum o ştie tot Mexicul, prietene. Cuscră-ta a trâmbiţat-o în Puerta de La Profesa la primele ceasuri ale dimineţii, de cum a grăit don Cristóbal *Ite missa est*[21].

N-aduce nimic bun, a bodogănit Larrea în sinea lui. Din spatele noului sosit, agentul se făcea că-şi trage un glonţ în tâmplă cu arătătorul. Ajunsese, oare, la Gorostiza şi ecoul insolvenţei? Venise acesta hotărât să-i anunţe ruperea logodnei dintre copiii lor? Cele mai sinistre bănuieli goneau prin mintea minerului precum câinii loviţi de turbare. Nico supus umilinţei publice după ce-l va fi respins familia logodnicei. Nico bătând la uşi pe care nimeni nu i le deschidea. Nico în zdrenţe şi fără niciun viitor, devenind unul dintre filfizonii daţi afară din cafenele în pumni şi palme noapte de noapte.

Totuşi, din purtarea lui Larrea abia dacă s-ar fi putut ghici acele spaime. Ba din contră: aparent cordial ca întotdeauna, Mauro i-a oferit oaspetelui un scaun, pe care acesta l-a primit, şi o cană cu cafea, pe care acesta a refuzat-o. Un suc de papaya? Un lichior de anason franţuzesc? Mii de mulţumiri, prietene, dar plec imediat; eşti ocupat şi nu vreau să-ţi irosesc vremea.

La rândul lui, Andrade a anunţat că trebuie să plece inventând o scuză vagă, a ieşit discret şi a închis fără zgomot uşa. Odată rămaşi singuri, Ernesto Gorostiza s-a pornit.

— Să vezi, e vorba de o chestiune în care se întâlnesc aspectul material cu cel personal.

Era îmbrăcat fără cusur şi, înşirând fără grabă vorbele, îşi împreuna buricele degetelor ori de câte ori o frază urma alteia. Gorostiza avea degete foarte diferite de ale lui: subţiri şi delicate, ca ale unuia care n-a manevrat în viaţă nicio unealtă, nimic altceva decât cuţitul pentru deschis scrisorile şi furculiţa.

— Nu ştiu dacă ai cunoştinţă, dar eu am o soră în Cuba, a continuat Gorostiza. Carola, mezina. S-a măritat de foarte tânără cu un spaniol abia sosit din peninsulă şi au plecat împreună în Antile. De atunci, nu mai aflăm despre ei decât strictul necesar, şi asta sporadic; nu i-am mai văzut vreodată. Dar acum…

I-a venit să-l îmbrăţişeze, împuns de emoţie în străfundul sufletului. N-ai venit să sapi groapa fiului meu; n-ai să-l faci fărâme pe micul meu aiurit, încă îl mai crezi demn de voi. Mulţumesc, Ernesto, toate

mulţumirile mele, prietene, îţi mulţumesc din adâncul inimii.

— Acum, Mauro, am nevoie să-mi faci o favoare.

Nemaipomenita uşurare pe care a trăit-o aflând că primele gânduri ale lui Gorostiza n-aveau nici în clin, nici în mânecă cu Nico s-a împletit cu neliniştea iscată la auzul vorbei „favoare“. Ia te uită, acuşi vine factura!

— Abia acum câteva săptămâni am vândut moşia El Bajío a familiei mele din partea mamei; îţi aminteşti probabil că ea a murit acum câteva luni.

Cum să nu-şi aducă aminte de înmormântarea aceea de mare clasă! De catafalcul luxos, de dricul pe care îl trăgeau patru bidivii cu panaş negru şi de toată protipendada oraşului, venită să-şi ia adio de la matriarha acelui clan ilustru.

— Şi acum, cu toate deja lichidate, mă văd obligat să trimit în Cuba suma care îi revine Carolei de pe urma vânzării: a cincea parte, care îi revine în calitate de a cincea fiică.

Mauro Larrea începea să intuiască încotro bătea amicul său, dar nu l-a întrerupt.

— Ştii la fel de bine ca mine că tranzacţiile bune nu merg cu vântul în pupa dar, chiar şi aşa, e vorba de o sumă deloc neglijabilă. Plănuisem să-i trimit banii printr-un intermediar; dar aflându-ţi intenţiile, mi-am închipuit că tu, care faci deja parte din familie şi în care am toată încrederea, ai putea prelua comisionul, iar eu aş sta infinit mai liniştit.

— E ca şi făcut.

Siguranţa deplină pe care voia s-o transmită prin acele vorbe nu coincidea, fireşte, cu ceea ce simţea. Ce mai afacere! Alte angajamente. Alte legături. Mai puţină libertate de mişcare. Dar, dacă făcându-i această favoare, consolida unirea lui Nico cu familia Gorostiza, lăudat fie Domnul.

— N-am prea ţinut legătura cu ea în ultimii ani, s-a măritat de tinerică, parcă ţi-am mai zis, nu?

A încuviinţat cu o mişcare discretă din bărbie; nu voia să-l jignească recunoscând că se cam repeta.

— El era băiat chipeş şi aducea în America parale cu ghiotura. Rezervat şi foarte corect, venea dintr-o distinsă familie andaluză, dar cu care rupsese orice relaţie dintr-un motiv pe care n-am ajuns nicicând să-l aflăm. Şi, din nefericire, nu s-a arătat nici prea interesat să se integreze într-a noastră. Mare păcat, fiindcă l-am fi primit cu braţele deschise, aşa cum vom face şi cu fiul tău, de cum se va căsători cu Teresita.

A încuviinţat din nou, de astă dată cu un gest care vădea gratitudine, deşi măruntaiele i se strânseseră ghem. Dumnezeu să te audă, amice. Dumnezeu să te audă şi să te lumineze, aşa încât să nu te

căieşti vreodată de tot ce mi-ai spus.

— Deşi le-am oferit să locuiască în palatul nostru din strada Moneda, el a preferat să rupă orice legături şi să plece în Cuba. Iar Carola s-a dus cu el, cum era şi firesc. Ca să te pun cu totul la curent, îţi mărturisesc deschis că s-au luat cam la iuţeală, ca să prevină un scandal; ea a rămas grea înaintea căsătoriei, aşa că totul s-a precipitat. Şi, cu toate că sarcina ei n-a ajuns nicicând la termen, la trei luni după ce se cunoscuseră erau deja căsătoriţi. O săptămână mai târziu, ne-am luat adio de la ei şi au plecat în Caraibe. Apoi am aflat că el a cumpărat o plantaţie de cafea, că s-au instalat într-o casă bună şi s-au integrat în viaţa socială a Havanei. Şi că tot acolo sunt şi azi.

— Înţeleg, a şoptit.

— Zayas.

— Poftim?

— Gustavo Zayas Montalvo, aşa se numeşte soţul ei. Alături de banii pe care ţi-i dau am pus şi adresa lor.

Gorostiza a bătut leneş din palme şi apoi şi le-a frecat, încheind.

— Gata, deci; nici nu ştii ce m-ai liniştit.

Coborând scara, au decis că de amănunte şi de predarea bunurilor aveau să se ocupe agenţii lor. În patio, au mai schimbat câteva vorbe despre şederea lui Nico în Europa. Se va întoarce un adevărat bărbat, era de netăgăduit, tinerii vor forma o familie minunată, Teresita se roagă zi şi noapte ca totul să iasă bine. Iar lui Mauro Larrea i s-au strâns iar măruntaiele.

Îmbrăţişându-se zgomotos, şi-au luat adio pentru ultima oară în vestibul.

— Îţi rămân veşnic recunoscător, prietene.

— Pentru voi, fac orice e nevoie, a răspuns minerul, bătându-l pe umăr. Aflând că şareta era gata de plecare, Mauro Larrea s-a întors în patio şi l-a strigat pe Santos Huesos atât de tare, că s-au cutremurat ferestrele.

Pregătirile trebuiau terminate cât mai repede cu putinţă. Trebuia să plece, să se distanţeze de-acum de toţi, ca să nu mai primească rugăminţi şi cereri care să-i îngreuneze drumul.

Dar omul propune şi Dumnezeu dispune, şi de astă dată proverbul s-a adeverit printr-o reîntâlnire imprevizibilă, după prânz, cu bătrâna contesă. Credincioasă propriilor obiceiuri, aceasta a sosit pe neanunţate, când în toată casa domnea haosul. Când a aflat că bătrâna urcă scările, Mauro Larrea a pufnit mânios. Era îngropat în obiecte şi terfeloage, cu părul răvăşit şi cămaşa pe jumătate descheiată. Fir-ar să fie de babă, ce-o mai vrea acum?!

— Presupun că ţi-ai închipuit şi tu că am să insist.

Căra cele două pungi voluminoase de piele burduşite cu uncii din aur pe care el le refuzase cu câteva ceasuri mai înainte. Întâi, le-a pus

pe birou, dând fiecăreia câte o lovitură zdravănă, ca să le sublinieze greutatea şi să se audă clinchetul metalului. Apoi, fără să mai aştepte ca stăpânul casei s-o invite să ia loc, a dat la o parte câteva acte de pe un fotoliu din apropiere, şi-a suflecat fustele şi s-a aşezat.

Stând în picioare, cu braţele încrucişate şi un rictus sever, Mauro i-a privit mişcările fără să-şi ascundă sastiseala.

— Îţi amintesc, contesă, că am închis această chestiune azi-dimineaţă.

— Exact, dragul meu. Tu ai închis-o. Dar eu nu.

El a pufnit din nou. În clipa aceea, când arăta ca un Adam în zdrenţe şi toată casa era cu susul în jos, puţin îi mai păsa de etichetă.

— Pe tot ce-ai mai sfânt, Úrsula, fă-mi o favoare şi lasă-mă în pace!

— Trebuie să-mi dai o mână de ajutor.

Vocea imperioasă a doamnei a răsunat pentru prima oară lipsită de semeţie. Aproape umilă. Iar minerul, înarmându-se cu răbdare, şi-a impus să-şi amâne supărarea şi a ales s-o lase pe contesă să explice.

— Am să fiu sinceră cu tine, cum nu-s nici cu propriul fiu, Mauro. Mi-e teamă. Tare teamă. M-a cuprins o frică profundă, viscerală.

A privit-o cu o mină sarcastică. Să-i fie teamă curajoasei şi semeţei aristocrate obişnuite să aibă lumea la picioare? Cine-ar fi crezut aşa ceva?!

— Familia mea a fost întotdeauna credincioasă Coroanei. Am crescut visând să trec Atlanticul, să văd Madridul şi Palatul Regal, oraşul imperial Toledo, Escorialul… Până ce totul s-a dus de râpă când am încetat să mai facem parte din Spania. Dar ne-am adaptat, n-am avut de ales. Şi acum… Acum începe să-mi fie teamă de ţara asta: de guvernele ei nebuneşti şi de samavolniciile marilor bărbaţi ai naţiunii…

— Iar începi cu sacrilegul comis de Juárez şi cu afronturile pe care le-a adus Bisericii. Cunosc marota asta, draga mea.

— N-am încredere în nimeni, cuscre; nu ştiu cum o să se sfârşească aberaţia asta.

A lăsat privirea în jos şi a început să-şi frământe degetele lungi şi osoase ca mlădiţele de vie. Câteva clipe lungi, niciunul n-a deschis gura.

— Te-a convins Mariana, nu-i aşa?

Confruntat cu muţenia afişată de contesă, Mauro s-a lăsat în jos, până la înălţimea ei. Ce pereche ciudată formau bătrâna ilustră, învăluită în doliul ei permanent, şi minerul pe jumătate îmbrăcat, stând pe vine, ca să poată vorbi mai intim cu ea!

— Spune-mi adevărul, Úrsula.

A plescăit din limbă, de parcă ar fi zis blestemat să fie, m-a dibuit.

— Fata asta a ta are capul foarte, dar foarte bine aşezat pe umeri, fiule. Tot insistă de când ai plecat, şi până la urmă m-a convins să vin.

Mauro Larrea a hohotit sarcastic şi, sprijinindu-se pe genunchi, s-a ridicat la loc. Mariana, mereu aşa de iscusită şi de hotărâtă. Preţ de o clipă, fusese gata să cadă în cursă, să creadă că bătrâna contesă era tot mai timorată. Când colo, cea care mânuia aţele marionetelor era chiar fiica lui.

— La urma urmelor, a continuat Úrsula, tot ce am îi va reveni lui Alonso şi, ca atare, şi ei, în ziua când eu o să închid ochii. Ei şi copilului pe care îl aşteaptă, în al cărui sânge se unesc curat sângele meu şi al tău.

În aer a plutit o clipă tăcerea şi fiecare s-a gândit în felul lui la Mariana. Contesa, pe de o parte, o preţăluia cu isteţime de neguţător şi începuse să descopere că soţia fiului ei îi putea fi o admirabilă colaboratoare întru interesele familiei. Minerul, pe de alta, o vedea cu mintea tatălui care îi fusese alături pe toate potecile vieţii, din clipa când îşi ghemuise trupşorul de nou-născut în prosopul grosolan în care o învelise ca să-i ţină de cald, până ce, ţinând-o de braţ, o dusese la altar, în sunetul orgii din catedrală.

Nu-ţi da fiica la o parte, pramatie! şi-a zis. E intuitivă şi ageră la minte şi, mai ales, îţi poartă de grijă. Iar tu te-ai poticnit în viitura tuturor dezastrelor care te-au copleşit şi te îndărătniceşti s-o ţii deoparte. Fă-o pentru ea. Ai încredere.

— De acord. Am să încerc să nu vă dezamăgesc.

Ce mai, avea deja balastul misiunii primite de la Gorostiza. Ce conta dacă mai accepta încă una?

Contesa s-a ridicat cu oarecare greutate. Blestemat reumatism! a bodogănit. Şi, spre zăpăceala şi jena lui, a făcut doi paşi spre el şi l-a îmbrăţişat, înfigându-i în trup oasele ei artritice, ascuţite ca nişte pumnale. Mirosea a lavandă şi a încă ceva greu de identificat. Poate că pur şi simplu a bătrâneţe.

— Bunul Dumnezeu are să te răsplătească, dragul meu. Apoi, revenind la starea de spirit dintotdeauna, a continuat: Am mai mulţi prieteni care doreau să te ocupi şi de capitalurile lor, ştii? Dar fii liniştit, le-am tăiat-o tuturor.

— Nici nu ştii cât îţi mulţumesc pentru asta, i-a răspuns cu ironie prost disimulată.

— E timpul să plec; înţeleg că te deranjez.

El s-a pregătit să-i deschidă uşa.

— Nu-i nevoie să mă însoţeşti, mă aşteaptă indianca Manuelita în patio şi vizitiul în vestibul.

— Foarte bine, cuscră.

A renunţat, văzând-o cum mijea circumspect ochii. Falsa contesă îşi reintrase în rol; oare cum putuse să îi treacă lui prin minte că Úrsula a devenit o bunicuţă fricoasă şi vulnerabilă?

Tocmai ieşea în galerie, când s-a oprit sec, ca şi cum şi-ar fi amintit

brusc ceva.

L-a măsurat cu privirea din cap până în picioare, apoi a schiţat un zâmbet.

— M-am întrebat mereu de ce nu te-ai recăsătorit, Mauro.

Acelei întrebări neruşinate i-ar fi putut răspunde în numeroase feluri: fiindcă îi plăcea să trăiască singur, fiindcă nemiloasele tabere miniere nu erau potrivite pentru o soţie onorabilă, fiindcă nu era loc pentru o prezenţă străină în triunghiul pe care îl forma cu Mariana şi Nicolás. Ori fiindcă, deşi după Elvira îi trecuseră câteva femei prin viaţă, nu găsise niciuna care să-l determine să facă acest pas. Ca o umbră neagră, imaginea Faustei Calleja a zburat prin încăpere.

Dar nu i-a putut spune nimic, căci înainte de a izbuti să caşte gura, aristocratica, tiranica şi nostalgica fostă contesă de Colima, dreaptă ca un măturoi în superba rochie neagră din dantelă, a pus mâna pe mânerul din fildeş al bastonului şi l-a ridicat în aer de parcă ar fi mânuit o floretă.

— Dacă mă întâlneai când aveam cu treizeci de ani mai puţin, pe Dumnezeu zic că nu te-aş fi lăsat să-mi scapi.

11

A străbătut cu paşi mari ulicioara Betlemitas şi a urcat treptele din două în două. Nu mai era vreme pentru prudenţă şi remuşcări: ori îşi atingea scopul în seara aceea, ori trebuia să plece lăsând o gaură neagră în spatele lui. În cazul din urmă, ar fi fost doar o chestiune de zile până ce administratorul le-ar fi permis lui Asencio şi englezilor să se strecoare prin acea breşă. Iar proiectul său de o viaţă ar fi primit în foarte scurt timp lovitura de graţie.

— Aţi făcut rost de chei?

Până şi întrebarea asta a pus-o cu asprime, împins de grabă.

— Oare vă îndoiaţi de cuvântul meu, don Mauro?

Sub lumina unui felinar cu ulei, Fausta îi spunea iar „domnia voastră“, dar Mauro nu s-a ostenit s-o corecteze. De parcă voia să-i spună „excelenţa voastră“; în clipa aceea nu-l interesa decât să intre cât mai repede în blestemata aia de arhivă.

— Mai bine nu pierdem vremea.

Fausta l-a purtat printr-un hăţiş de culoare lăturalnice, depărtându-se de galeriile centrale şi de coridoarele mai ample. Mergând tiptil, lunecând lipiţi de ziduri şi fără să schimbe aproape nicio vorbă, au ajuns în cele din urmă în cealaltă aripă a clădirii. Din pliurile fustei, fiica administratorului a scos atunci un inel din fier cu două chei identice. Pe Mauro Larrea l-a lovit pofta feroce de a i le smulge din mână, dar s-a abţinut. Iar Fausta i le-a ridicat în dreptul ochilor şi le-a scuturat ca pe clopoţei.

— Vedeţi?

— Sunteţi foarte îndemânatică; sper ca *doña* Hilaria să nu vă ducă lipsa. Nici cheilor, nici domniei voastre.

A zâmbit printre umbre, cu o şiretenie uşor stângace. Poate că exersase întreaga după-amiază în faţa oglinzii.

— Nu cred. I-am pus câteva picături în tizană.

Minerul a preferat să nu întrebe de ce anume.

— Vreţi să deschid eu?

În vreme ce fata refuza propunerea, scuturând din cap, prima cheie s-a oprit în broasca de sus. Minerul ţinea lampa. Dar cheia n-a intrat.

— Încercaţi-o şi pe cealaltă, a poruncit.

Fără să vrea, vocea îi sunase aspru. Ai grijă, ticălosule. Nu cumva chiar acum, când am ajuns în antecameră, să strici totul. La a doua încercare răsucitul s-a auzit limpede, iar el a avut impresia că aude un cor de îngeri. O broască era rezolvată şi urma a doua.

Când Fausta era gata să bage şi a doua cheie în broască, ceva a alarmat-o, oprind-o.

— Ce se întâmplă? a întrebat Mauro în şoaptă.

În hăul coridoarelor s-a auzit un fluierat din depărtare. Cineva se

apropia, intonând fără haz melodia istovită a unui vechi dans popular.

— Salustiano, a şoptit ea. Paznicul de noapte.

— Deschideţi, repede!

Dar, în faţa acelei prezenţe neaşteptate, Fausta se pierduse cu firea şi nu izbutea să bage cheia în broască.

— Pentru Dumnezeu, grăbiţi-vă! Fluierăturile se auzeau tot mai aproape.

— Lăsaţi-mă pe mine.

— Nu, aşteptaţi…

— Nu, lăsaţi-mă…

— O clipă, aproape că…

În mijlocul disputei, inelul cu chei a căzut pe duşumea, ricoşând pe dale.

Sunetul metalului căzut pe piatră i-a paralizat. Fluieratul nu s-a mai auzit.

Ţinându-şi respiraţia, Mauro Larrea a coborât încetişor felinarul până aproape de podea. Speriată, Fausta a dat să se lase pe vine, ca să le caute.

— Nu vă mişcaţi! a şoptit, apucându-l de braţ.

A rotit felinarul în jurul ei de parcă mătura duşumeaua. Flacăra i-a luminat botinele, tivul rochiei, interstiţiile dintre lespezi. Dar cheile nu se vedeau nicăieri.

Fluieratul, sinistru ca o sumbră prevestire, a pornit iar.

— Ridicaţi-vă fusta, a şoptit minerul.

— Pe toţi sfinţii, don Mauro!

— Ridicaţi-vă fusta, Fausta, pe ce-aveţi mai sfânt!

Mâinile fetei au început să tremure sub lumina stinsă a felinarului. Cu o subită străfulgerare de luciditate, Mauro Larrea şi-a dat seama că Fausta avea să urle.

N-a avut nevoie decât de trei mişcări rapide. Cu prima i-a astupat gura, cu a doua a pus felinarul jos. Cu a treia a apucat ţesătura fustei şi a ridicat-o până la genunchi fără nicio şovăială. Înspăimântată, Fausta a închis ochii.

Cheile erau între escarpenii din satin.

— Voiam doar să dau de ele, şi iată-le, vedeţi? i-a bolborosit grăbit la ureche, acoperindu-i încă gura cu mâna. Şi acum vă rog să nu faceţi niciun zgomot; o să intrăm. De acord?

Fausta a consimţit din cap, tremurând. Între timp, fluieratul creştea în intensitate de la o clipă la alta. La fel de fals, dar mai însufleţit. Mai aproape.

Mauro a băgat în a doua broască o cheie la întâmplare, dar fără niciun rezultat, şi a tras o înjurătură. Fluierul dezacordat se apropia temerar, dar în cele din urmă a doua cheie a funcţionat. A răsucit-o o dată, a doua oară, şi gata. A împins-o pe Fausta înăuntru şi, cu trupul

practic lipit de spatele tinerei, a intrat în urma ei. Şi, chiar când fluierăturile şi paşii gardianului erau gata să dea colţul coridorului, a închis uşa. Pe întuneric, sprijinindu-se de lemnul aspru şi cu fiica administratorului tremurând lângă el, Mauro Larrea şi-a ţinut răsuflarea.

Era beznă ca într-o cavernă. Prin ferestre nu se strecura nicio rază de lună, cât de slabă. După câteva clipe pline de spaimă, paznicul şi fioroasa lui melodie au trecut pe lângă uşă şi şi-au continuat drumul, până nu s-au mai auzit deloc.

— Îmi pare cumplit de rău că v-am bruscat, au fost primele cuvinte ale minerului.

Stăteau tot umăr la umăr, rezemaţi cu spatele de uşă. Fausta încă mai tremura.

— Interesul domniei voastre pentru mine nu-i sincer, aşa-i?

Era gata-gata să-şi atingă ţelul, dar avea nevoie să recâştige încrederea fetei. Ea trebuia să-l creadă din nou, iar el să-i redea credinţa în fantezia ei. Văduvul chipeş şi prosper biruit de fata bătrână chiar când orice promisiune de căsătorie devenise o himeră: cu încă trei mângâieri şi două minciuni era posibil s-o facă să-i ciugulească din palmă. Dar ceva l-a trădat.

— Voiam să ajung aici.

În faţa acelui acces imprudent de sinceritate, conştiinţa lui a început să-l bombardeze cu întrebări. Şi-acum ce-ai de gând să faci, nesăbuitule? S-o ţii legată de un scaun, cât cauţi tu ce-ţi doreşti? Să-i pui un căluş în gură şi s-o constrângi să te-ajute? Sau ai montat tot spectacolul acesta nebunesc ca să ajungi, la sfârşit, un amărât de bun samaritean?

— Mai întâi, m-am iluzionat prosteşte, vă mărturisesc, a recunoscut Fausta. Dar apoi, socotind la rece, am devenit conştientă că nu era cu putinţă. Fiindcă bărbaţii ca domnia voastră nu fac niciodată curte femeilor ca mine.

Minerul n-a deschis gura, dar a simţit că are saliva amară.

— Am avut şi eu pretendenţi, ştiţi asta, don Mauro?

— La şaptesprezece ani, un tânăr croitor, cu care doar am schimbat răvaşe, a continuat Fausta. Mulţi ani mai târziu, un căpitan din miliţie, văr primar al unei prietene din copilărie. Şi, în sfârşit, chiar înainte să împlinesc treizeci de ani şi când toţi mă considerau deja fată bătrână, un proiectant. Dar niciunul nu li s-a părut suficient de bun părinţilor mei.

Pe când vorbea, s-a desprins de uşa de care stătuse rezemată şi a început să se preumble printre mobile. Ochii li se obişnuiseră cu întunericul şi erau în stare să distingă contururile.

— Salarii modeste, familii fără strălucire… Mereu apărea ceva care nu le convenea. Ultimul, proiectantul, locuia chiar în acest palat, şi ne

vedeam pe ascuns în odăile lui. Până ce într-o zi a îndrăznit să-i ceară tatei voie să mă scoată la plimbare pe Alameda. O săptămână mai târziu, l-au trimis la Tamaulipas.

Ajunsese lângă biroul administratorului. În tot acest timp, minerul stătuse nemişcat, o ascultase şi se străduise să-i descifreze gesturile.

Fausta a răscolit printre cutii şi sertare; câteva clipe mai târziu, flacăra unui chibrit a deşirat întunericul şi cu ea a aprins lampa cu ulei aşezată pe un colţ al mesei mari.

— Aşa că domnia voastră n-aţi fost primul dar, fără nicio îndoială, aţi fost cel mai convenabil; cel puţin pentru mama. Pe tata cu siguranţă nu l-aţi încânta, dar ar avea ea grijă să-l convingă.

În arhivă domnea o lumină slabă, care transforma umbrele în iluzii.

— Regret că m-am purtat astfel.

— Lăsaţi neroziile, don Mauro, l-a întrerupt Fausta cu acreală. Nu regretaţi niciun pic: aţi izbutit să ajungeţi unde voiaţi. Acum spuneţi-mi ce vă interesează mai precis de aici, din arhivă?

— Un dosar, a recunoscut proprietarul de mine.

— Ştiţi unde se află?

— Mai mult sau mai puţin.

— Poate într-unul dintre aceste dulapuri?

Mişcându-se cu lampa de ulei la înălţimea pieptului, Fausta se apropiase de şirul lung de rafturi apărate de uşi din lemn şi sticlă. De pe masa cea mai apropiată, a subalternului cu lentile închise la culoare, a luat cu mâna liberă un obiect pe care el nu l-a putut distinge. Apoi a lovit o singură dată geamul cu el, iar pe podea a căzut o cascadă de cioburi.

— Fausta, pentru Dumnezeu! Nu i-a dat timp să se apropie.

— Sau poate că ceea ce căutaţi se află în alt dulap?

Altă lovitură, alt şuvoi de cioburi pe dale. Se folosea de un *presse-papier* din jasp. Ca un cap de cocoş, şi-a amintit. Sau de vulpe. Ce importanţă mai avea, acum când ea îl mai mânuise o dată?

I S-a alăturat din doi paşi, încercând s-o oprească, dar fata i-a scăpat.

— Fausta, opriţi-vă odată!

A treia lovitură a avut acelaşi efect.

— O să vă audă paznicul, o să vă audă toată lumea!

În sfârşit, tânăra a pus capăt acelui asalt fără noimă şi s-a întors spre el:

— Căutaţi orice doriţi, dragul meu. Serviţi-vă. Pe toţi dracii, dar ce mama mă-sii i se năzărise?!

— A meritat să fac toată stricăciunea asta, numai ca să văd ce faţă va face tata, a spus ea, hohotind acid, ca un mango verde. Şi mama. Vă închipuiţi faţa mamei când are să afle că mi-am petrecut noaptea cu domnia voastră în arhivă?

Stai liniştit, prietene. Liniştit.

— Nu cred că-i de trebuinţă să afle.

— Pentru domnia voastră, poate că nu. Dar pentru mine, da.

Şi-a umplut plămânii cu aer.

— Sunteţi sigură?

— Absolut. Va fi mica mea răzbunare. Fiindcă nu mi-au îngăduit să duc viaţa oricărei tinere, fiindcă i-au respins pe oamenii care au arătat un interes adevărat pentru mine.

— Şi eu… Ce loc am să ocup în istoria asta? Cum le veţi lămuri părinţilor domniei voastre prezenţa mea?

Ea a ridicat lampa cu ulei la înălţimea ochilor şi s-a uitat la el cu cinism. În sfârşit, ceva strălucea niţel în privirea ei.

— N-am nici cea mai mică idee, don Mauro. O să mă gândesc. Pentru moment, luaţi ce aveţi nevoie şi căraţi-vă înainte să-mi pară rău.

Aşa că n-a pierdut nicio clipită; a luat cutia cu chibrituri, pe care ea o lăsase pe masa de scris, şi s-a pus să caute ca un posedat.

Avea o idee vagă despre locul unde trebuia să caute, dar nu era tocmai sigur. În fundul încăperii, cu siguranţă, unde erau cele mai recente dosare. Mergând de la stânga la dreapta, aprinzând chibrit după chibrit şi luminând cu ele până îi ardeau buricele degetelor, a măturat rapid cu privirea rafturile şi etajerele. Multe documente erau împachetate împreună; pe fâşia lată cu care erau legate se puteau citi chestiunea şi data care le corespundeau.

Ochii şi creierul îi munceau febril. Martie, actul era din martie. Sau din aprilie? Aprilie, luna aprilie din anul anterior, desigur. În sfârşit, la lumina slabă a unui chibrit aproape consumat, a dat de poliţa pe care erau hârtiile din luna aceea. Uşa era, la urma urmei, încuiată. Poate ar fi trebuit să-i ceară Faustei unealta ei. Sau nu, mai bine să n-o provoace tocmai acum, când părea să se fi liniştit.

Dând o lovitură cu cotul, Mauro a spart sticla fără urmă de menajamente.

Din spatele lui, Fausta a râs.

— Nici nu vreau să-mi închipui spaima tatei.

Dintr-un foc, a scos un pachet şi l-a pus pe masa tânărului subaltern. Cu mâini avide, a început să-şi caute dosarul. Ăsta nu, nici ăsta, nici ăsta. Până ce a fost cât pe ce să scoată un hăulit. Acolo, uite-acolo, numele şi semnătura lui.

O simţea încă pe Fausta în spatele lui, respirând zgomotos.

— Mulţumit?

S-a întors. Din cocul desfăcut pe care îl purta îndeobşte îi atârnau câteva meşe.

— Să vedeţi, Fausta, nu ştiu cum…

— E o trapă micuţă prin care se coboară în beci. De acolo veţi putea

ieşi în ulicioară, în faţa spitalului. Cred că o să vină cineva foarte curând, sunt sigură că paznicul a trezit deja jumătate din clădire.

— Dumnezeu să vă răsplătească, Fausta!

— Ştiţi ce, don Mauro? Nu-mi displace că am fost naivă. Cel puţin mi-am făcut iluzii.

Minerul a rulat dosarul găsit şi l-a pus în graba mare sub jachetă.

Apoi, cu mâinile libere şi călcând peste cioburi, a luat-o de obraji şi, de parcă ea ar fi fost marea dragoste a vieţii lui, a sărutat-o.

12

Plecarea lui Mauro Larrea către un destin imprecis era în acord cu viaţa lui din ultimii ani, ca şi cum lumea lui nu s-ar fi deschis la jumătate ca un imens pepene verde. A plecat în caleaşca lui, împreună cu Andrade, Santos Huesos şi două cufere, sub protecţia unei escorte zdravene de doisprezece bărbaţi: doisprezece *chinacos* înarmaţi până în dinţi, ca să poată ţine piept celor mai teribili bandiţi. Toţi călare, cu carabinele puse cruciş în şa şi pistoalele la cingătoare; luptători călîţi în Războiul pentru Reformă şi plătiţi peso cu peso de către Ernesto Gorostiza.

— Protecţia ta până la Veracruz, dragă prietene, scrisese viitorul său cuscru în misiva pe care i-o trimisese. E cel mai mic dar pe care ţi-l pot oferi în semn de recunoştinţă. Şlehtele de tâlhari la drumul mare sunt pâinea noastră cea de toate zilele, şi nici tu, nici eu n-avem nevoie să înfruntăm mai multe primejdii decât cele cuvenite.

De când se întorsese de la Palatul Mineritului, în dârdora zorilor, cu dosarul minei Las Tres Lunas ascuns la piept, totul fusese doar grabă. Haide, Santos, plecăm! Grăbeşte-i pe băieţi, nu putem aştepta. Cufere, pelerine de voiaj, apă şi merinde pentru primele etape, totul era pregătit. Începând din clipa aceea, totul fusese doar nechezat de cai, şoapte sonore, paşi încrucişaţi pe dalele din patio, ochii nenumăraţilor servitori mijiţi de somn şi zăpăceala lor când îşi dădeau seama că stăpânul chiar pleca.

Tocmai îi amintea chelăresei să zidească intrările de la etajele superioare, când şi-a auzit numele pronunţat de undeva din spate. A simţit cum i se urcă sângele la cap şi s-a încordat.

N-a fost nevoie să se întoarcă ca să ştie cine îl chema.

— Ce naiba cauţi tu aici?

Bărbatul care îl privea acum cu ochi mohorâţi aştepta acest moment de o zi şi jumătate: stătuse ghemuit la picioarele cine ştie cărui zid din apropiere, pe jumătate ascuns sub o pătură jerpelită, cu borurile pălăriei acoperindu-i chipul. Se încălzise la un foc anemic şi se hrănise cu mâncare de pe stradă, cum făceau zilnic atâtea şi atâtea suflete fără acoperiş şi fără stăpân în acel oraş suprapopulat.

Dimas Carrús, fiul zarafului, cu veşnicul lui aer de câine bătut de tatăl său şi de soartă, a făcut un pas către miner.

— Am venit în capitală cu o misiune.

Mauro Larrea l-a privit încruntat şi tot trupul i s-a pus în gardă. De astă dată, s-a apropiat el.

— Ce misiune, ticălosule?

— Să socotesc câte *varas* îţi măsoară casa. Câte intrări şi câte ferestre are; câte balcoane sunt şi câţi amerindieni lucrează pentru tine.

— Şi-ai terminat?

— Am pus şi un notar să le însemneze, pentru cazul că mă lasă capul.

— Atunci, cară-te.

— Am adus şi o însemnare…

— Santos!

— … că din cele patru luni pe care le aveai la dispoziţie ca să plăteşti prima rată…

— Dă-l afară…

— … au trecut deja…

— … în pumni şi în şuturi, dacă e nevoie!

Acel tânăr pe jumătate ofticos şi care târa după el un braţ de marionetă, n-avea ambiţia rânjită, nici caracterul vulcanic al tatălui său. Dar Mauro Larrea ştia că în trupul lui sfrijit se ascundea un suflet la fel de mizerabil. Aşchia nu sare departe de trunchi. Şi, dacă Tadeo Carrús ar ajunge să-şi dea obştescul sfârşit fără să primească ceea ce se înţeleseseră, fiul lui, Dimas, va avea grijă, într-un fel sau altul, să-l facă să plătească.

Când copitele cailor au început să răsune pe pavele, în caretă, Mauro Larrea a lăsat capul în jos şi şi-a privit casa pentru ultima oară: superbul palat pe care îl construise cu un secol în urmă Contele de Regla, cel mai bogat proprietar de mine din colonie. A mângâiat cu privirea faţada barocă din piatră vulcanică şi piatră de carieră cioplită, cu poarta ei mare şi grandioasă încă larg deschisă. Poate că, la o simplă privire, ea nu reprezenta decât o fărâmă din măreţia defunctului viceregat; reşedinţa unui mare bărbat din cea mai înaltă societate. Pentru el şi destinul lui, totuşi, avea o semnificaţie mult mai profundă.

Două felinare mari din fontă flancau intrarea; lumina le era distorsionată capricios de tulbureala geamurilor de la portierele caretei. Totuşi, l-a desluşit. Sprijinit de perete, în dreapta, privindu-l fix cum pleacă, Dimas Carrús scărpina botul unui ogar râios.

S-au oprit în strada Capuchinas. Îi anunţase deja pe Mariana şi Alonso. Îl aşteptau în vestibul, ciufuliţi, purtând haine de dormit şi de stradă unele peste altele. Dar erau tineri şi eleganţi, iar ceea ce la alţii ar fi părut doar un amalgam de lenjerie desperecheată la ei arăta graţie şi naturaleţe.

La etajul superior, contesa sforăia zgomotos, străină de toate, încântată că se făcuse pe voia ei.

Mariana i s-a aruncat de gât de cum l-a văzut, iar pe el l-a zăpăcit iar pântecele ei întărit care-i despărţea.

— Totul va fi bine, i-a şoptit ea la ureche.

Minerul s-a învoit fără nicio convingere, cu obrazul cufundat în umărul ei.

— Îţi scriu de cum mă stabilesc undeva.

S-au desfăcut din îmbrăţişare şi au împletit ultimele fraze sub flacăra slabă a unor lumânări. Despre Nico, despre casă şi despre cele o sută de mici chestiuni în curs de rezolvare de care avea să se ocupe ea. Până când, afară, Andrade şi-a dres glasul. Era vremea să plece.

— Pune bine chestia asta, a rugat-o, scoţând de la piept dosarul minei Las Tres Lunas.

Cine putea să-l păstreze mai bine decât fiica lui?!

Mariana nu i-a cerut lămuriri: dacă aşa voia tatăl ei, n-avea ce să întrebe. Apoi i-a luat mâinile mari şi i le-a pus pe rotunjimile pântecelui. Rotund şi plin, ţuguiat încă.

— Te aşteptăm, i-a zis.

Mauro Larrea a vrut să surâdă, dar n-a putut. Era prima oară când atingea cu vârful degetelor viaţa care palpita acolo. A închis ochii câteva clipe, s-o poată simţi. Un nod, ceva fără nume, i s-a dus de-a rostogolul pe gât.

Era deja cu un picior în stradă când Mariana l-a îmbrăţişat din nou şi a murmurat ceva auzit numai de el. A urcat în caretă strângând din buze; senzaţia că Mariana era carne din carnea lui îi rămăsese lipită de suflet. În urechi îi răsunau încă vorbele fiicei sale. Rupe din capitalul Úrsulei, dacă ai nevoie. Fără să te jenezi.

Străzile caroiate din centrul capitalei s-au transformat puţin câte puţin în ulicioarele cele mai murdare, mai strâmte şi mai vulgare. Şi-au schimbat şi numele: nu mai erau Plateros, Don Juan Manuel, Donceles sau Arzobispado[22], ci Bizcochera, Higuera, Navajas sau Cebollón[23]. Apoi, Larrea şi însoţitorii lui n-au mai zărit nici nume, nici lumini şi au părăsit în sfârşit oraşul cu palate, pentru a străbate cele optzeci şi nouă de leghe spaniole[24] de pe vechiul Camino Real care îi despărţeau de ţinta lor.

Trei zile întregi de drumuri pietroase, pline de gropi şi scuturături, de roţi înglodate în surpături şi, din când în rând, bătute de o vipie mistuitoare: asta îi aştepta de aici înainte. În trecere, li s-au arătat terenuri imense, întinderi fără suflet de prăpăstii şi râpe, în care caii puteau aluneca în timp ce urcau versanţii stâncoşi, plini de rugi-de-mure încâlciţi. Din când în când, o moşie ici şi alta colo, colibe şi porumbişti răzleţe, dar şi numeroase sate şi biserici devastate de ultimele decenii de război civil. Sporadic, mai lăsau deoparte câte un oraş şi întâlneau câte un fermier călare, câte un amerindian de la care cumpărau rodioare să se răcorească sau câte o mizeră cocioabă de chirpici, în faţa căreia o bătrână cu privirile pierdute îşi mângâia găina din poală.

Abia dacă se opreau cât le era de trebuinţă, ca să aline osteneala bidiviilor sfârşiţi şi însetaţi şi pe a oamenilor care îi îngrijeau. Dacă ar fi fost după el, ar fi mers până la capăt fără să-şi tragă măcar sufletul.

Ar fi putut poposi şi în conacul vreunui moşier prieten: acolo li s-ar fi pus la dispoziţie saltele din lână şi cearşafuri curate, bucate gustoase, lumânări din ceară albă şi apă proaspătă, cu care să scape de praf şi murdărie. Dar Mauro Larrea a preferat să meargă înainte fără să întârzie câtuşi de puţin, mâncând *tortillas* goale cu sare şi ardei iute ori de câte ori găsea un *brasero* şi o amerindiană aşezată pe vine care să le vândă; ori să cufunde o coajă de dovleac într-un pârâu, ca să bea apă din ea, şi să doarmă pe rogojini puse direct pe pământ.

— Era mai rău când ne speteam în tura de noapte de la Real de Catorce, cumetre, ori tu nici nu-ţi mai aduci aminte?

Era cu spatele la Andrade; avea trupul voluminos înfăşurat într-un poncho micuţ. Sub cap, o pungă mare din piele, cu paralele contesei şi ale lui Gorostiza. Avea ghetele puse, pistolul la cingătoare şi cuţitul în mână, în caz de nevoie. În jurul lui, ardeau înfipte în pământ numeroase torţe cu catran, ca să alunge coioţii.

— Ar fi trebuit să rămânem la ferma San Gabriel, suntem la doar câteva leghe de ea, a bodogănit împuternicitul, care nu-şi găsea locul.

— Ai devenit tare comod, Elías. Nu-i rău să-ţi aduci când şi când aminte de unde am plecat.

Oare de ce nu încetează să mă uimească pramatia asta? s-a întrebat Andrade înainte să închidă ochii, sfârşit de oboseală. Şi gândurile lui exprimau doar adevărul. Deşi îl cunoştea atât de bine, el însuşi era nedumerit de chipul cum primise Mauro Larrea nemaipomenita lovitură a sorţii. În lumea mereu schimbătoare prin care se mişcau de decenii, amândoi văzuseră multe dezastre: oameni sus-puşi care, în cădere, îşi pierdeau minţile şi făptuiau toate neroziile imaginabile; fiinţe a căror stăpânire de sine se legăna ca o trestie de cum simţeau lipsa bogăţiei.

Pe foarte puţini îi văzuse purtându-se ca Mauro când soarta le sărea la jugulară în chip atât de atroce şi de surprinzător. În lumea capricioaselor şi demolatoarelor suişuri şi coborâşuri ale întreprinderilor miniere, nu văzuse pe nimeni care să fi pierdut la fel de mult şi de brusc precum bărbatul care dormea acum lângă el pe jos, lipsit de orice confort. Ca un cărăuş, ca un animal de povară, ca oricare dintre acei *chinacos* care îi escortau, ţărani deveniţi de la o zi la alta oşteni. Pe cât de curajoşi, pe atât de indisciplinaţi; pe cât de fioroşi, pe atât de loiali.

De cum au intrat în Veracruz, au şi întrezărit ravagiile pe care le făcuse febra galbenă, flagelul care bântuia prin împrejurimile acelea. O miasmă ameţitoare plutea în văzduh, peste tot zăceau leşuri de catâri şi cai pe jumătate putreziţi, iar nelipsiţii vulturi pleşuvi – negri, mari, urâţi – stăteau pe stâlpi şi streşini, gata oricând să se arunce pe rămăşiţele de animale.

Ca şi cum fugeau de însuşi Necuratul, vizitiul i-a dus într-un suflet

la hotelul pentru diligenţe.

— Ce vipie, Sfântă Fecioară! a exclamat împuternicitul de cum a pus picioarele în praful de pe jos.

Mauro Larrea a dat deoparte batista care îi acoperea jumătatea de jos a feţei şi şi-a şters cu ea fruntea, studiind atent strada şi asigurându-se destul de făţiş că încă avea revolverul la locul lui. Apoi, ţinând strâns punga mare din piele în care înghesuise toţi banii, a strâns rând pe rând mâna fiecăruia dintre *chinacos* în semn de bun rămas.

Andrade şi Santos Huesos s-au apucat să ducă bagajele şi să mute caii, pe când el, după ce încercase să-şi potrivească hainele mototolite şi să-şi treacă degetele prin păr, din dorinţa imposibilă de a fi prezentabil, a intrat în han.

O oră mai târziu, sub magnificul portal de la intrare, Mauro Larrea îşi aştepta împuternicitul printre clienţii anonimi. Aşezat într-un fotoliu de răchită, bea o cană mare cu apă şi nu se mai sătura. Cu puţin timp înainte îşi stropise trupul cu un bidon întreg, frecându-se cu furie, ca să scape de urmele celor trei zile de drum chinuit. Îşi pusese apoi o cămaşă din batist alb şi cel mai uşor dintre costumele pe care le avea, ca să facă faţă ultimelor lovituri ale căldurii. Cu părul încă umed, dar în sfârşit cuminţit, şi în hainele acelea neprotocolare, nu mai părea nici tâlhar la drumul mare, nici filfizon de oraş, extravagant şi nelalocul lui.

Faptul că lăsase punga cea mare ascunsă sub patul lui şi pe Santos Huesos să păzească la uşă cu pistolul la cingătoare îl făcea să se simtă mai uşor şi să-şi uite grijile. Şi, dacă se gândea bine, poate că sufletul avea să i se liniştească după ce părăsise, în sfârşit, Ciudad de México. Cu toate presiunile şi hărţuielile şi minciunile de acolo.

Hotărâseră ca, în timpul rămas până la plecare, să facă multe demersuri sub anonimat. Voiau să vândă iepele şi careta, precum şi unele obiecte. Şi voiau să afle cât mai multe despre situaţia din Cuba, cu care Veracruz avea contacte intense, şi despre cum progresa războiul americanilor din nord, în caz că ar fi sosit veşti noi. Şi, poate, chiar să-şi ia adio cu un chiolhan grandios, în amintirea timpurilor trecute şi să creeze o atmosferă favorabilă viitorului mai mult decât nesigur.

Aşteptarea din faţa lor a fost, totuşi, mai scurtă decât crezuseră.

— Mâine ridicaţi ancora, vin de pe cheu.

Andrade sosise cu mersul lui hotărât dintotdeauna, chiar dacă nu-şi făcuse toaleta. Dar, în ciuda jegului, a hainelor şifonate şi a ostenelii, purtările lui aveau o anume eleganţă.

S-a lăsat să cadă într-un fotoliu alăturat, şi-a trecut o batistă nu prea curată peste ţeasta cheală şi lucioasă şi a luat paharul prietenului său. Fără să ceară îngăduinţa, ca întotdeauna, l-a dus la gură şi l-a golit.

— Am încercat să aflu şi dacă nu cumva am primit scrisori; toţi sacii cu corespondenţă din Europa trec pe aici. Pentru un pumn de pesos, mâine o să-mi spună dacă avem ceva.

Minerul a consimţit şi i-a făcut un semn chelnerului să ia comanda. Apoi au aşteptat în tăcere, fiecare cufundat în propriile gânduri. Poate că, dat fiind că se cunoşteau aşa de bine, erau aceleaşi.

Unde erau zilele în care ei erau un chipeş afacerist cu argint şi energicul lui agent, cum era cu putinţă ca toată gloria lor să se fi scurs ca apa printre degete? Acum, stând faţă în faţă şi fără să-şi vorbească în acel port de intrare în Lumea Nouă, erau doar două suflete sfârşite, care se scuturau de praf după cădere şi încercau orbeşte să desţelenească terenul unui viitor luat de la zero. Şi, cum poate că nu mai păstrau pe jumătate intactă decât luciditatea, au ales să-şi pună în cui pofta de a umple aerul de blesteme turbate, şi-au ţinut firea şi au acceptat cele două pahare cu whisky din porumb pe care chiar în clipa aceea le-a pus în faţa lor un chelner. Din comitatul Bourbon, tot ce avea casa mai bun pentru oaspeţii fini care tocmai picaseră din capitală, a subliniat băiatul fără urmă de ironie. Apoi le-a adus cina, iar ei s-au retras devreme, ca să se foiască fiecare cu demonii lui printre cearşafuri.

Larrea a dormit prost, aproape ca în toate nopţile din ultimele luni. A luat micul dejun singur, aşteptându-l pe agentul lui să coboare din odaie. Dar, când acesta s-a arătat în cele din urmă, n-a venit pe scara dinspre dormitoare, ci a intrat pe uşa principală a hanului.

— În fine, am obţinut corespondenţa, a anunţat fără să se aşeze.

— Şi?

— Veşti de pe celălalt mal al oceanului.

— Proaste?

— Infame.

S-a dezlipit înfiorat de spătarul fotoliului.

Agentul a confirmat cu un gest sumbru. Apoi s-a aşezat lângă el.

— A părăsit locuinţa lui Christophe Rousset din Lens. A lăsat pur şi simplu un bilet, în care spunea că se simte sufocat, că nu-l interesează deloc minele de cărbune şi că o să discute cu tine la momentul potrivit ce va face de aici încolo.

Mauro Larrea n-a ştiut dacă să izbucnească în hohotele cele mai amare şi mai feroce din viaţa lui sau să blesteme ca un condamnat la moarte în faţa zidului de execuţie; dacă să răstoarne masa cu ceşti şi farfurioare sau să dărâme dintr-un pumn pe oricare dintre clienţii nevinovaţi care la ora aceea a dimineţii îşi sorbeau, încă somnoroşi, prima ciocolată.

În faţa îndoielii, s-a străduit să rămână senin.

— Unde s-a dus?

— Se crede că a plecat cu trenul din Lille spre Paris. Un amploiat al

lui Rousset l-a văzut în gară.

Haide, frate, a vrut să-i spună prietenului său. Hai s-o luăm din loc amândoi, chiar dacă nu-i decât opt dimineaţa. Să bem prin crâşme până ne pierdem minţile; sigur că una a mai rămas deschisă de aseară. Să jucăm ultima noastră partidă de biliard, să ne destrăbălăm cu fufele în bordelurile din port, să lăsăm puţinul pe care îl mai avem la luptele de cocoşi. Să uităm de lume şi, în ea, de tot ce mă înăbuşă.

Cu mare greutate, a izbutit să-şi adune puţinul sânge rece care îi mai rămânea în vine; cu el bătându-i în tâmple ca o tobă nebună, a reevaluat situaţia.

— Când i-am trimis bani ultima oară?

— Şase mii de pesos cu Pancho Prats, când acesta şi-a dus soţia la apele de la Vichy. Presupun că i-au sosit încă de acum câteva săptămâni.

A strâns din pumni şi şi-a înfipt unghiile în carne până i s-au albit.

— Şi, cum a pus mâna pe ei, canalia a şi şters-o.

— În caz că i s-ar năzări să se întoarcă în Mexic când va rămâne fără nicio lăscaie, să ştii că de cum am citit scrisoarea, am şi făcut o înţelegere cu perceptorul din port. Controlează toate încărcăturile şi biletele care vin din Europa; o să ne coste ceva parale, dar mă asigură că are să fie cu ochii în patru.

— Şi dacă dă de el?

— O să-l reţină şi o să mă anunţe.

Gorostiza şi fiica lui de măritat se rugau Atotputernicului pentru nebunul de fiu-său, casa lui era pe jumătate zidită, Tadeo Carrús îl pândea. I s-au perindat cu toţii prin minte ca fantomele dintr-un groaznic coşmar.

— Pe ce-ai mai sfânt, frate, nu-l lăsa să ajungă acasă în absenţa mea. Să nu-l vadă nimeni, să nu vorbească cu nimeni, să nu se bage în nicio încurcătură, să nu se neliniştească din pricina plecării mele. Anunţ-o pe Mariana de cum soseşti; să fie atentă la orice bârfă care îi ajunge la urechi de la oricine vine din Franţa.

Şi Andrade, care îl iubea pe băiat ca pe copilul lui, pur şi simplu a consimţit.

La amiază, norii groşi de culoarea ardeziei care acopereau portul nu te lăsau să vezi unde se sfârşea cerul şi unde începea oceanul.

Totul era acoperit de un cenuşiu trist. Chipurile şi mâinile care îi dădeau ajutor, velele navelor care aruncaseră ancorele, pachetele şi năvoadele, sufletul lui. Chiar şi strigătele docherilor, apa care se lovea de trunchiurile de lemn şi scârţâitul vâslelor de pe vase păreau să aibă ceva cenuşiu. Blănile din lemn de pe dig urcau şi coborau sub picioare, în vreme ce distanţa dintre el şi împuternicitul său de suflet se mărea, iar el se apropia de feluca cu care trebuia să ajungă la Flor de Llanes, brigantina cu pavilionul acelei Spanii ale cărei probleme îi

erau acum atât de străine.

De pe covertă, a privit pentru ultima oară oraşul Veracruz, cu vulturii pleşuvi şi nisipurile lui: poarta atlantică a oamenilor şi bogăţiilor din viceregat, martorul mut al idealurilor tuturor acelora care de-a lungul veacurilor veniseră de dincolo de ocean, cu ambiţii nemăsurate, atraşi de un viitor mai demn sau de o simplă himeră.

În apropiere, fortăreaţa legendară şi pe jumătate părăsită de pe insuliţa mexicană San Juan de Ulúa, ultimul bastion ale metropolei de unde – bolnavi, flămânzi, zdrenţăroşi şi dezamăgiţi – au plecat, la mulţi ani după declaraţia de independenţă mexicană, ultimii ostaşi spanioli care luptaseră plini de speranţă, încercând să păstreze bătrânul viceregat legat pe veci de Coroană.

Pe felucă, încă îi mai sunau în urechi ultimele vorbe ale lui Elías Andrade.

— Ai grijă de tine, cumetre; de cele pe care le-ai lăsat în urmă am să mă ocup eu de-acum. Tu doar încearcă să-ţi repeţi propria istorie. La abia treizeci de ani ai provocat explozii în mine în care nimeni nu îndrăznea să intre şi ţi-ai câştigat respectul oamenilor tăi şi al minerilor de rasă. Ai fost om onorabil când trebuia să fii şi ţi-ai arătat bărbăţia la nevoie. Ai ajuns o legendă, Mauro Larrea, să nu uiţi asta. Acum nu-i nevoie să strângi o nouă avere; trebuie doar s-o iei din nou de la început.

II. Havana

13

S-au recunoscut de departe, dar niciunul nu s-a dat de gol. Câteva clipe mai târziu, chiar când se făceau prezentările, s-au privit ochi în ochi abia o clipă, şi amândoi au părut să-şi spună, chiar dacă pe muteşte, acelaşi lucru. Deci dumneata eşti.

Totuşi, întinzându-i mâna înmănuşată, ea a simulat cu neobrăzare o îngheţată lipsă de interes.

— Carola Gorostiza de Zayas, încântată, a murmurat pe un ton neutru, de parcă ar fi recitat un poem prăfuit sau ar fi răspuns la întrebările unei liturghii duminicale.

Semăna oarecum cu fratele ei, poate fiindcă buzele amândurora conturau un pătrat când vorbeau sau poate fiindcă aveau acelaşi ascuţiş al osului nazal. Frumoasă, fără nicio îndoială, chiar exagerat de atrăgătoare, şi-a mărturisit Mauro Larrea în timp ce-i săruta atlazul mănuşii. O puzderie de topaze îi împodobea bustul; din reţeaua în care îşi strânsese pletele negre şi dese se iţeau două pene exotice de struţ, în culori asortate cu rochia.

— Gustavo Zayas, la picioarele domniei voastre.

Asta a auzit apoi, deşi numitul Zayas nu era chiar la picioarele, ci în faţa lui, lângă soţie. Avea ochii deschişi la culoare, apoşi, şi părul, cândva în nuanţa grâului copt, dat pe spate. Înalt, frumuşel, mai tânăr decât îşi închipuise. Fără vreun motiv special, şi-l imaginase de vârsta cuscrului său, cu şapte sau opt ani mai mare decât el. Bărbatul pe care îl avea acum în faţă era abia trecut de patruzeci de ani, deşi chipul său osos vădea urmele unor greutăţi pe care mulţi nu le trăiau nici într-o sută de vieţi.

Abia dacă a fost vreme pentru ceva mai mult: după salutul protocolar al soţilor Zayas Gorostiza, fără să mai adauge ceva, amândoi i-au întors spatele şi şi-au croit drum printre cei prezenţi, încercând să intre în salonul de dans. Cu toate acestea, intenţiile doamnei erau foarte limpezi: soţul ei nu trebuia cu niciun chip să afle cine era necunoscutul.

Cum porunciţi, după voia domniei voastre, doamna mea. O fi având ea motivele ei, şi-a spus Mauro Larrea; sper numai că nu va întârzia prea mult să-mi dea de înţeles ce naiba vrea de la mine. Între timp, minerul a continuat să strângă mâinile altor invitaţi, pe măsură ce îi erau prezentaţi de către stăpâna casei, străduindu-se să adune în memorie chipurile şi numele acelei reţele dense de creoli şi peninsulari cu greutate, spanioli din două lumi strâns legate între ele. Arango, Egea, O'Farrill, Bazán, Santa Cruz, Peñalver, Fernandina, Mirasol. Încântat, da, din Mexic, o mare plăcere; nu, nu chiar mexican

cu totul, spaniol. Plăcerea e de partea mea, încântat, multe mulţumiri, şi pentru mine e o onoare.

Opulenţa era cuvântul de ordine în zona somptuoasă din jurul vilei El Cerro, un loc distins, în care numeroşi reprezentanţi ai oligarhiei havaneze îşi ridicaseră mari reşedinţe, după ce abandonaseră bătrânele palate dintre zidurile oraşului, unde familiile lor locuiseră generaţii la rând. Risipa şi somptuozitatea se vădeau în ţesăturile şi bijuteriile purtate de doamne, în şirurile de nasturi din aur, în galoanele şi banderolele de onoare care traversau pieptul domnilor; în mobilele din esenţe tropicale, în draperiile grele şi lămpile cu sclipiri copleşitoare. Bogăţia nesfârşită a ultimului bastion din decadentul imperiu spaniol, şi-a spus minerul; numai Dumnezeu ştia cât mai avea Coroana până să-l piardă.

Salonul s-a umplut treptat de perechi care se legănau în ritmul orchestrei de negri; în jurul lor şi pe margini, invitaţii sporovăiau în cete mereu schimbătoare. O armată de sclavi galonaţi ca nişte generali de brigadă trecea printre ei, servind şampania în şuvoaie şi făcând echilibristică pentru a nu înclina tăvile din argint pline cu delicatese.

S-a mulţumit să contemple scena: taliile frumoaselor creole care se legănau ca trestiile în ritmul muzicii dulcege, lâncezeala seducătoare a fustelor lungi aflate într-un du-te-vino elastic. Dar nu-i păsa de nimic nici cât o ceapă degerată. În realitate, aştepta ca frumoasa Carola Gorostiza să-i facă o sugestie, în ciuda aparentei lipse de interes de care dăduse dovadă la început.

Şi nu greşea; o jumătate de ceas mai târziu, a simţit cum umărul unei femei îi atinge uşor spatele, cu oarecare neobrăzare.

— Nu păreţi prea dornic să dansaţi, domnule Larrea; poate v-ar conveni mai mult aerul din grădină. Ieşiţi discret, vă aştept.

De cum i-a şoptit mesajul, mexicanca şi-a şi reluat drumul şerpuit, agitând în ritmul orchestrei un evantai strident din pene de marabú.

Înainte să-i dea ascultare, a străbătut salonul cu privirea. I-a zărit soţul în mijlocul unui grup mare. Părea să asculte înstrăinat, oarecum absent, ca şi cum gândurile i-ar fi fost într-un loc infinit mai îndepărtat. Mai bun. Abia atunci s-a strecurat spre una dintre ieşiri şi a trecut printre uşile mari, din vitralii colorate, care despărţeau salonul marelui conac de noaptea de-afară. În beznă, printre cocotieri şi *júcaros*[25], rezemate de balustrade ori aşezate departe una de alta pe băncile din marmură, sporovăiau în şoaptă câteva perechi: se atrăgeau, se respingeau, îşi reparau avariile inimii ori îşi jurau fals iubire eternă.

Câţiva paşi mai încolo, Mauro Larrea a ghicit silueta de neconfundat a Carolei Gorostiza: fusta foarte bufantă, talia bine strânsă, decolteul proeminent.

— Ştiţi, presupun, că am un comision pentru domnia voastră, a spus

el în loc de salut. Pe nepregătite, ce să mai piardă vremea!

Ca şi cum nici nu l-ar fi auzit, Carola Gorostiza s-a dus drept spre fundul grădinii, fără să se asigure măcar că el venea după ea. Când s-a convins că era suficient de departe de conac, s-a răsucit spre Mauro Larrea.

— Aş vrea să vă rog ceva.

Îşi închipuise: presimţea că e ceva neplăcut la mijloc încă de când îi primise răvăşelul la hanul din strada Mercaderes. Acolo se instalase cu o zi înainte, de cum debarcase la Havana, după câteva zile de călătorie infernală. Ar fi putut alege un hotel, erau cu duiumul în acel port care primea şi alunga zi de zi turme întregi de suflete. Dar când i se vorbise de un han comod şi bine situat, se hotărâse pentru acela. Era mai economic pentru o şedere cu durată incertă şi chiar mai potrivit pentru a putea lua pulsul oraşului.

În zorii primei lui dimineţi pe insulă, încercând să se adapteze la umezeala lipicioasă din aer şi dorind să scape de poveri, îl trimisese pe Santos Huesos cu un scurt mesaj pe strada Teniente Rey, să caute locuinţa Carolei Gorostiza. În răvaş îi cerea să fie primit prompt şi bănuia că ea se va învoi imediat. Spre descumpănirea lui, la întoarcere, slujitorul i-a adus în schimb un refuz în toată regula, scris cu o caligrafie măiastră. Stimate prieten, regret profund că nu pot primi în această dimineaţă vizita domniei voastre… Salba de scuze goale sosise însoţită şi de o surprinzătoare invitaţie. La un bal, chiar în seara aceea. La reşedinţa particulară a văduvei de Barrón, prietenă intimă a expeditoarei, după cum lămurea misiva. Trăsurica personală a amfitrioanei avea să-l ia de acasă la orele zece.

Recitise mesajul de câteva ori la a doua ceaşcă de cafea neagră, aşezat printre palmierii din patio, unde li se servea micul dejun oaspeţilor. Nelămurit, încercase să-l interpreteze. Şi, citind printre rânduri, dedusese că sora viitorului său cuscru, Ernesto Gorostiza, urmărea încă de la început şi cu orice preţ să-l ţină cât mai departe de reşedinţa ei. Pentru ca apoi să găsească o altă ocazie de a-l vedea, un teritoriu mai puţin privat şi mai neutru.

Se apropia miezul nopţii când, în sfârşit, s-au întâlnit faţă în faţă în bezna din grădină.

— Doar o amânare, asta doresc să vă cer, a continuat ea. Să ţineţi pentru moment la domnia voastră tot ce mi-a trimis fratele meu.

În ciuda întunericului, mina contrariată a bărbatului trebuie să fi fost evidentă.

— De două, trei săptămâni cel mult. Până ce soţul meu încheie câteva demersuri nerezolvate. Calculează… se socoteşte dacă să facă sau nu un voiaj. Şi, până ce va lua o hotărâre, prefer să nu ştie nimic.

Vom lua o hotărâre, s-a gândit el. Mizerabile daraveri matrimoniale, astea îmi mai lipseau!

— În numele prieteniei care leagă familiile noastre, a insistat ea după câteva clipe, vă rog să nu mă refuzaţi, domnule Larrea. După cum am priceput din misiva lui Ernesto, pe care am primit-o abia ieri, fratele meu şi domnia voastră sunteţi pe cale să clădiţi legături de familie.

— Sper să fie aşa, i-a răspuns scurt Larrea, cu amintirea lui Nicolás şi a fugii lui înfiptă ca un pumnal în inimă.

Ea a schiţat un zâmbet, mai degrabă un rictus amar sub pudra din scoarţă de odagaci.

— Mi-o amintesc pe logodnica fiului domniei voastre abia născută, printre dantelele din leagăn. Teresita a fost singura fiinţă de la care mi-am luat adio când am plecat din Mexic. Nimănui din familie nu i-a plăcut că hotărâsem să mă mărit cu un peninsular şi să mă mut în Cuba.

În timp ce evoca fără să roşească aceleaşi intimităţi pe care lui i le istorisise şi fratele ei, Carola Gorostiza a întors de două ori capul către conac. În depărtare, prin cristalurile mari, se distingeau figurile invitaţilor printre luminile aurii ale candelabrelor şi sfeşnicelor. Aduse de briză, le ajungeau la urechi ecourile unor glasuri, hohote de râs în rafale şi acordurile melodioase ale contradansurilor.

— Ca să evităm necazuri şi mai mari, a adăugat ea revenind în prezent, e bine ca soţul meu să nu ştie că domnia voastră aveţi vreo legătură cu ai mei din Mexic. De aceea, vă rog să nu mai încercaţi să vă apropiaţi de mine.

A spus-o de-a dreptul, fără delicatele înfloriturи din răvaşul scris de mână în acea dimineaţă. Aşa, fără menajamente, îi prezentase şi o cerere şi o realitate.

— Şi, ca o compensaţie pentru necazurile pe care vi le-ar putea aduce rugămintea mea, vă propun să vă plătesc generos, să spunem cu a zecea parte din banii pe care mi-i aduceţi.

Era să-l pufnească râsul. Dacă s-ar fi învoit la tot ce i se propunea, se îmbogăţea la loc fără să mişte un deget. Mai întâi cuscră-sa, acum altă femeie tulburătoare.

A privit-o mai atent în întuneric. Graţioasă, atrăgătoare fără îndoială, cu decolteul neobrăzat şi ţinuta somptuoasă. Nu părea victima unui soţ tiranic, dar pe teritoriul tensiunilor conjugale el n-avea niciun soi de experienţă. La urma urmelor, singura femeie pe care o iubise cu adevărat în viaţa lui îi murise în braţe, plină de sudoare şi sânge, după ce îi născuse ultimul fiu şi înainte de a împlini douăzeci şi doi de ani.

— De acord.

Chiar şi el a rămas uimit de iuţeala temerară cu care se învoise. Mare nechibzuit mai eşti! Dar cum de ţi s-a năzărit aşa ceva? şi-a reproşat de cum a închis gura. Însă era deja prea târziu ca să mai dea

înapoi.

— Sunt de acord să păstrez discreţia şi să vă ţin la mine lucrurile cât va fi necesar. Dar nu în schimbul unei compensaţii financiare.

Ea a făcut un gest tăios.

— Spuneţi, atunci.

— Şi eu am nevoie de ajutor. Am venit să caut oportunităţi de afaceri, să găsesc ceva rapid, care n-are trebuinţă de investiţii nemăsurate. Cunoaşteţi bine societatea de aici, vă mişcaţi printre oameni cu posibilităţi. Poate că ştiţi unde se fac afaceri profitabile.

I-a răspuns cu hohote de râs, acră ca un strop de oţet. Ochii negri i-au sticlit în beznă.

— Dacă ar fi chiar atât de uşor să ne înmulţim banii, probabil că soţul meu ar fi deja plecat, iar eu n-ar trebui să umblu cu atâtea şiretenii pe la spatele lui.

Nu ştia unde voia să plece bărbatul ei şi nici nu-l interesa. Dar se simţea tot mai prost în acea conversaţie neaşteptată şi dorea să-i pună capăt cât mai iute. Briza le-a adus zvonul unei discuţii nu prea îndepărtate, iar ea a coborât glasul. Cu siguranţă nu erau singurii care se fereau de urechi şi priviri în bezna grădinii.

— Lăsaţi-mă să cercetez, i-a spus surâzând compatrioata lui. Dar nu mă mai căutaţi; am s-o fac eu. Şi ţineţi minte: nici eu nu ştiu cine sunteţi, nici domnia voastră nu mă cunoaşteţi.

În foşnetul moarului cu ape multicolore, Carola Gorostiza s-a îndreptat spre lumini, orchestră şi mulţime. Cu mâinile înfundate în buzunare şi nemişcat în frunzişul negru şi des, Mauro Larrea a privit-o până ce a văzut-o cum trece de cristalurile uşilor şi o înghite petrecerea.

Odată cu singurătatea, i s-a trezit cu totul şi conştiinţa. În loc să scape de-o greutate, îşi săltase încă un sac de plumb în spate. Şi n-avea nicio cale să dea înapoi. De l-ar fi ajutat Dumnezeu şi i-ar fi înmânat pe loc Carolei banii moşteniţi, odată scăpat de obligaţii, ar fi sărbătorit invitând la dans o havaneză frumoasă, cu pielea de bronz, sau ar fi strâns în braţe o mulatră de caramel, chiar dacă mai înainte ar fi trebuit să se târguiască cu ea pentru preţul mângâierilor. De l-ar ajuta Dumnezeu să simtă iar pământul statornic sub picioare!

Şi totuşi imprudent şi nechibzuit, Mauro Larrea tocmai se aliase cu o soţie neloială, care arsese cu multă vreme în urmă toate punţile care o mai legau de familie şi încerca să-şi înşele soţul în legătură cu paralele pe care el le pitise în fundul dulapului. Pe toţi sfinţii din ceruri, frate, ce se petrece, ţi-ai pierdut şi puţina minte ce-ţi mai rămăsese? părea să-i urle Andrade în cap, cu bunul lui simţ care nu dădea nicicând greş.

A intrat din nou în casă, tocmai când plecau ultimii invitaţi şi, căscând, muzicienii îşi puneau instrumentele la loc în cutii. Pe

duşumeaua de marmură, unde paşi fără număr se întrecuseră la dans, se amestecau acum ţigări de foi pe jumătate fumate şi călcate în picioare, rămăşiţe de dulciuri stâlcite şi pene desprinse din evantaie. Sub tavanul înalt al salonului, printre stucaturi şi oglinzi, sclavii casei îşi turnau în gură şampania rămasă în sticle şi râdeau de se prăpădeau.

14

Zorii l-au prins cumpănind la cele petrecute cu o noapte înainte. Cântărind şi discutând totul cu sine însuşi. Până ce a hotărât să nu mai chibzuiască: graba îl presa, trebuia să se mişte. Şi n-avea să ajungă nicăieri tot dând ocol întâmplării.

A ieşit devreme cu Santos Huesos. Ţelul său imediat era să găsească un loc de încredere unde să depună paralele contesei, puţinii lui gologani şi moştenirea surorii lui Gorostiza, de care nu putea să scape pentru moment. Poate că ar fi fost bine să o întrebe pe stăpâna hanului la care trăsese de o firmă comercială de încredere, dar a preferat să nu atragă atenţia. În portul acela totul părea confuz şi mai bine nu dezvăluia nimănui mai mult decât era de trebuinţă.

Observând cât erau de incomode pentru temperaturile de la tropice hainele lui din cel mai bun postav englezesc, Larrea a traversat fără ţintă precisă marele careu format din străzi înguste care constituia însăşi inima Havanei. În ciuda limbii comune, străzile acelea nu semănau deloc cu cele pe care le străbătea zilnic în Mexic. Empedrado, Aguacate, Tejadillo, Aguiar. Şi brusc o piaţetă. San Francisco, Cristo, Vieja, Catedral: totul răvăşit într-o promiscuitate arhitectonică încâlcită şi umană, care plasa magazine de *bacalao*[26] uscat la partere închiriate în cele mai mândre locuinţe, în vreme ce dughenele de fleacuri şi gablonţuri convieţuiau perete în perete cu impunătoare reşedinţe de neam mare.

A coborât pe strada Obispo, plină de trecători, glasuri şi mirosuri înţepătoare. A traversat strada San Ignacio, a urcat pe admirata stradă O'Reilly, unde se zvonea că *vara* pătrată de terenuri şi localuri se plătea cu mai mult de o uncie de aur. Peste acele străzi strâmte care formau careul aproape perfect, aromea a mare, a cafea şi a portocale acre, iar mirosul sudorii a mii de oameni se împletea cu cel de peşte, silitră şi iasomie. Peste tot, fără excepţie, se respira o umezeală lipicioasă, pe care mai că o puteai tăia cu cuţitul. Un tămbălău febril umplea văzduhul de ţipete şi hohote: de la un colţ la altul, de la o caretă la alta, de la un balcon la altul.

Parasolarele dughenelor – mari coviltire din creton multicolor, atârnate de la un capăt la altul – filtrau lumina nemiloasă printr-o umbră foarte plăcută. Mergând şerpuit pe străzi paralele şi perpendiculare, Mauro Larrea a trebuit să ocolească peste tot fiinţe de toate culorile; copii, câini şi cărăuşi, mesageri, vânzători de fructe şi nimicuri, negustori care ieşeau încărcaţi din băcănii, ca să ducă mărfurile la caretele cu roţi foarte înalte numite acolo *volantas* şi *quitrines*, în care adăstau doamne şi tinere care nici măcar nu se oboseau să pună un picior pe pământ pentru a-şi face cumpărăturile.

După ce Mauro Larrea şi-a încercat norocul la două case de comerţ

care n-au izbutit să-i depăşească intuiţiile, a treia încercare a dat roade într-o hardughie din strada Oficios. Pe o placă smălţuită scria: Casa Bancară Calafat. Aşezat la o masă impunătoare din lemn de mahon, l-a primit chiar proprietarul, un bărbat cu mustaţă mongolă, păr alb bumbăcos şi mulţi ani în cârcă. În spatele lui, un tablou în ulei reprezenta portul din Palma de Mallorca, semn al originii deja îndepărtate a numelui său.

— Am intenţia să depun temporar ceva capital la dumneavoastră, a anunţat.

— Nu cred că păcătuiesc prin înfumurare dacă vă spun că v-ar fi fost greu să găsiţi în toată insula noastră un loc mai bun ca acesta, prietene. Faceţi-mi plăcerea de a lua loc, dacă nu aveţi nimic împotrivă.

Au discutat despre comisioane şi dobânzi, fiecare insistând politicos în favoarea sa. Apoi au ajuns la semnături şi la pregătirile de despărţire, după o înţelegere din care amândoi câştigau câte ceva şi niciunul nu pierdea nimic.

— E de la sine înţeles, domnule Larrea, a insistat bancherul la încheierea tranzacţiei, că rămân întru totul la dispoziţia domniei voastre cu sfaturi în orice chestiune legată de afacerile cărora intenţionaţi să vă dedicaţi aici, la noi.

Flerul îi spusese încă de la început că acel individ cu paşaport spaniol care arăta ca un docher din port, folosea vorbe de-ale lui Lope de Vega şi de-ale strănepoţilor lui Montezuma, dar negocia cu tăioasa îndemânare a unui pirat din Jamaica putea ajunge pe termen lung un bun client constant.

Mi-aş vinde sufletul ca să aflu care-s acele afaceri, cumetre, a bombănit minerul în sinea lui.

— O să mai vorbim despre aceasta pe parcurs, a răspuns însă evaziv Mauro Larrea, ridicându-se. Pentru moment, am să mă socotesc bine tratat dacă înainte de plecare îmi veţi recomanda un croitor bun, în care aveţi încredere.

— Italianul Porcio, din strada Compostela, fără îndoială; spuneţi-i că veniţi din partea mea.

— Gata, deci; vă sunt recunoscător.

— Şi, odată rezolvată chestiunea hainelor, stimate don Mauro, mă întreb dacă nu v-ar interesa să vă recomand şi o bună investiţie.

Îi venea să râdă din inimă în faţa impunătoarei mustăţi a lui don Julián Calafat. Ştiţi ceva, domnul meu? fusese tentat să-i spună. Din toate paralele pe care vi le las în grijă, din toţi gologanii care mă fac să par în ochii domniei voastre un străin prosper, căruia îi curg banii şuvoi pe ochi şi pe urechi, nici măcar a cincea parte nu-s ai mei. Şi, chiar pentru această cincime a trebuit să-mi ipotechez casa la un zaraf meschin, care nu visează decât să mă vadă prăbuşit în noroi. Asta ar fi

trebuit să-i răspundă. Dar, ros de curiozitate, s-a abţinut şi l-a lăsat pe bancher să continue.

— Nu e nevoie să vă spun că, investind în operaţiuni bine alese, aceşti bani v-ar aduce beneficii substanţiale.

În loc să aştepte nemişcat un răspuns imediat, vulpea bătrână de Calafat i-a dat un răgaz de câteva clipe ca să reacţioneze, cât s-a amuzat bancherul scoţând din cutia de lângă el două ţigări de foi de pe plantaţia Vueltabajo. Nu s-a grăbit, le-a pipăit uşor, încercând să le aprecieze umiditatea; le-a mirosit apoi liniştit şi în cele din urmă i-a întins şi lui una, pe care Larrea a primit-o stând în picioare.

Fără să mai scoată o vorbă, au tăiat capetele cu o ghilotină de argint. Apoi, cufundaţi într-o tăcere stăruitoare, fiecare şi-a aprins havana cu un chibrit lung din lemn de cedru.

Apoi, Mauro Larrea, ascunzându-şi strângerea de inimă, s-a aşezat iar în faţa mesei de scris.

— Vă ascult.

— Tocmai zilele acestea, a continuat bancherul scoţând primele volute de fum, încheiem o afacere din care ni s-a retras un asociat comanditar, o chestiune care v-ar putea interesa, cine ştie?

Minerul a pus atunci un picior peste celălalt şi şi-a înfipt coatele în fotoliu. Odată compusă această postură, a tras iar din havană. Din plin; de parcă era stăpânul lumii. Şi astfel a izbutit să-şi ascundă tăria înfrântă în spatele unei faţade de siguranţă cinică. Haide, dă-i drumul, şi-a zis. Nu pierd nimic ascultându-te, bătrâne.

— Sunt numai urechi.

— O navă-congelator.

— Poftim?

— Fantastica invenţie a unui neamţ; englezii încearcă şi ei să dibuiască tehnica, dar încă nu s-au lansat. Pentru transportul de carne proaspătă de vacă din Argentina în Caraibe. Conservată în condiţii perfecte, gata de consum, fără să mai fie sărată înainte, cum se face cu ciosvârtele greţoase de pastramă de „curea“, pe care le dau negrilor.

A tras din nou din ţigara de foi. Cu poftă.

— Şi care este, mai exact, propunerea?

— Să intraţi în comandită cu a cincea parte din total. Dacă intraţi, am fi cinci asociaţi. Dacă nu, partea aceasta mi-ar reveni mie.

Nu cunoştea potenţialul afacerii dar, judecând după calibrul investiţiei, era vorba de ceva important. Iar instinctul îi spunea să se încreadă orbeşte în Calafat. De aceea, a început să socotească cu viteza fulgerului. Şi, în chip previzibil, socotelile nu i-au ieşit. N-ar fi avut suma necesară nici dacă ar fi pus împreună cu ai lui şi banii contesei.

Dar. Poate. De pe biroul lui Calafat, dublonii de aur din pungile de piele pe care i le înmânase Ernesto Gorostiza păreau să-l atragă cu o

forţă venită din însăşi inima pământului.

Şi dacă îi propunea surorii lui Ernesto să investească împreună cu el? S-o facă pe jumătate, să se asocieze.

Nebunule, nebunule, nebunule! i-ar fi strigat Andrade de-ar fi fost lângă el. Nu poţi risca, Mauro, nici să nu-ţi treacă prin minte să te ambiţionezi cu ceva ce nu eşti în stare să-ţi asumi. Pe copiii tăi, cumetre, te rog pe viaţa copiilor tăi, ia-o pe pipăite şi nu te spânzura de prima cracă din primul copac care îţi iese în cale.

Nu mă lua tu pe mine cu precauţii, cumetre, şi dă-mi o mână de ajutor, a protestat în sinea lui în faţa presupuselor vorbe ale împuternicitului. Poate că toată chestia asta nu-i chiar atât de nesăbuită cum ar părea. Ceva o tulbură pe femeia aia, i-am citit-o în priviri aseară, dar nu pare să aibă nevoie disperată de parale. Nu încearcă decât să şi le apere de bărbatu-său, dintr-o pricină pe care vrea s-o ţină ascunsă de mine. Să nu i le risipească, cu siguranţă, sau să nu i le ia în voiajul pe care poate că îl va face.

Şi dacă află frate-său? Dacă se duce ea cu bârfa la viitorul tău cuscru? Asta i-ar fi răspuns agentul său, dar şi minerul avea un răspuns. Pentru paralele pe care i le aduci, are să tacă. Şi, de nu va fi aşa, o să am o discuţie cu Ernesto la momentul potrivit: eu cred că în mine are mai multă încredere decât în ea. Eu îi pot propune mexicancei să-i pun arginţii la loc sigur fără să afle nimeni din Havana; şi să-i ţin necontenit departe de bărbatu-său, să-i investesc cu înţelepciune. Să veghez asupra bunurilor ei, în definitiv, fără s-o ştie cineva.

Acestea erau toate argumentele pe care i le-ar fi adus prietenului său de-ar fi fost lângă el. Dar, cum nu era, a tăcut şi l-a urmărit cu atenţie pe Calafat.

— Uite ce-i, Larrea, ţi-o spun limpede, dacă îmi îngădui. Nu mai e mult şi insula noastră are să se ducă dracului, aşa că, pentru orice eventualitate, eu sunt interesat să mă mişc şi în afara ei. Aici toată lumea trăieşte fericită, cu convingerea că noi vom fi cheia Lumii Noi până la sfârşitul veacurilor şi că splendoarea trestiei, a tutunului şi a cafelei ne va ţine bogaţi în vecii vecilor, amin. Nimeni, cu excepţia a patru vizionari, nu pare să-şi dea seama ce se apropie de cel mai bogat fleuron al Coroanei. Toate coloniile spaniole de peste ocean şi-au câştigat independenţa, au luat-o pe drumul lor iar, cu certitudine mai devreme decât mai târziu, şi noi o să avem misiunea de a ne rupe cordonul ombilical. Problema e cum o vom face şi încotro ne vom îndrepta după aceea…

Cifrele continuau să dănţuiască în capul minerului în operaţiuni matematice: ce am, ce datorez, ce pot obţine. Pe moment, nu-i prea păsa lui de viitorul Cubei. Dar, din simplă politeţe, a simulat o oarecare curiozitate.

— Am priceput. Presupun că situaţia va fi ca în Mexic înaintea independenţei: patria mamă va impune contribuţii exagerate şi va menţine un control rigid, şi toţi vom fi supuşi legilor dictate de ea.

— Chiar aşa. Totuşi, insula noastră e într-o situaţie mult mai puţin complicată decât Mexicul. Ca întindere, ca societate, ca economie. Aici totul e infinit mai simplu şi n-avem decât trei opţiuni reale pentru viitor. Dar vă spun cu toată încrederea că nu ştiu care e mai rea.

Investiţia, don Julián. Chestiunea navei-congelator: nu mai divagaţi şi vorbiţi-mi despre ea, pe tot ce-aveţi mai scump! Însă bancherul nu părea să aibă harul de a citi gândurile, aşa că, străin de grijile noului său client, Calafat şi-a continuat peroraţia despre viitorul nesigur al Marii Antile:

— Prima soluţie, cea susţinută de oligarhie, e ca noi să rămânem definitiv legaţi de Peninsulă, dar să câştigăm tot mai multă putere proprie, cu o mai mare reprezentare în Cortesurile spaniole. De fapt, deţinătorii celor mai mari averi de pe insulă investesc deja milioane de reali pentru a cumpăra influenţă la Madrid.

Din nou şi din educaţie, Mauro Larrea n-a avut altă soluţie decât să intervină.

— Dar ei ar avea cele mai mari beneficii de pe urma independenţei: n-ar mai plăti impozite şi taxe vamale şi ar practica un comerţ mai liber.

— Nu, prietene, nu, i-a tăiat-o Calafat. Independenţa ar fi pentru ei cea mai proastă alegere, căci ar presupune sfârşitul sclaviei. Bogătanii ar pierde averile investite în cetele de sclavi şi, fără braţe africane zdravene care să trudească pe plantaţii şaisprezece ore pe zi, afacerile lor nu s-ar mai putea ţine pe picioare nici trei săptămâni. Chiar negrii lor îi împiedică să rişte să fie independenţi.

— Atunci, nimeni nu doreşte independenţa?

— Ba da, însă independenţa e dorită ca o utopie: o republică liberală şi antisclavagistă, laică dacă s-ar putea. Un ideal frumos, pe care îl promovează patrioţii visători din lojele masonice, la întrunirile secrete şi prin presa lor clandestină. Dar mă tem că asta nu-i decât o iluzie: adevărul e că, pentru moment, n-avem nici forţe, nici structuri ca să trăim fără tutelă. N-am rezista prea mult şi ne-ar cădea pe cap altă mână opresoare.

Larrea a ridicat o sprânceană.

— Statele Unite ale Americii, prea respectate don Mauro, a continuat Calafat. Cuba e principalul lor obiectiv dincolo de teritoriul continental; mereu am fost ţinta lor, ca o obsesie. În clipa asta le stă în cale războiul civil dar, de cum vor înceta să se mai omoare între ei, vor întoarce din nou privirile către noi, împreună sau separat. Ocupăm o poziţie strategică în faţa coastelor Floridei şi Louisianei, şi mai bine de trei sferturi din producţia noastră de zahăr pleacă spre nord; aici

sunt admiraţi şi se mişcă în largul lor. De fapt, de mai multe ori i-au şi propus Spaniei să ne cumpere de la ea. Nu le place deloc că mare parte din ghiotura de dolari pe care îi plătesc Statele Unite ca să-şi îndulcească ceaiul şi biscuiţii ajunge în cuferele Coroanei bourbonice sub formă de impozite, mă înţelegeţi?

Gringos ticăloşi, din nou!

— Vă înţeleg perfect, domnule Calafat. Adică, dilema Cubei e că şovăie între a continua să fie legată de hrăpăreaţa patrie mumă şi a trece în mâinile negustoraşilor din nord.

— Asta dacă nu se întâmplă ceea ce e mai de temut.

Bancherul şi-a scos ochelarii, ca şi cum îl deranjau, în pofida monturii fine şi uşoare de aur. I-a pus cu grijă pe masă apoi, uitându-se la Mauro Larrea cu ochi de miop, l-a lămurit:

— Răscoala cioroilor, prietene. O răzmeriţă a sclavilor, ceva aidoma celor petrecute în Haiti la începutul secolului, când au obţinut independenţa faţă de francezi. Asta-i cea mai mare teamă pe insula noastră, eterna noastră stihie: să nu ne lovească negrii. Coşmarul repetitiv din Caraibe.

A încuviinţat, căci pricepuse.

— Aşa că ne-am împuţit pe toate părţile, a adăugat cubanezul, dacă îmi îngădui o asemenea expresie.

Nu l-a scandalizat vorba aceea, asta era clar. Dar l-a şocat, în schimb, luciditatea cu care Calafat îi schiţase perspectivele.

— Şi între timp, a continuat acesta cu anume ironie, rămânem tot aici, în Perla Antilelor, zbenguindu-ne în luxul saloanelor şi dansând noapte de noapte contradansuri, copleşiţi de indolenţă, de gustul de a face totul de ochii lumii şi întru micimea ţelurilor. Toate sunt aşa pe insula noastră: fără conştiinţă, fără ordine morală. Pentru toate există o scuză, o justificare, un pretext. Nu suntem decât o mare tabără de târgoveţi frivoli şi iresponsabili, ocupaţi doar cu prezentul: nimeni nu-i interesat să-şi educe bine fiii, nu există mica proprietate, aproape toţi comercianţii sunt străini, averile se risipesc ca spuma mării pe mesele de joc, şi sunt rare afacerile care ajung la a doua generaţie. Suntem vii, simpatici şi generoşi, pasionaţi chiar, dar până la urmă neglijenţa o să ne ucidă pe toţi.

Interesant, şi-a zis. Un bun portret al insulei, scurt şi de bun simţ. Şi acum, domnule Calafat, intraţi în fondul problemei, dacă nu vă e cu supărare. Mandatul mental al domniei voastre a găsit, în sfârşit, răspunsul.

— De aceea, vă propun să intraţi ca acţionar în această afacere. Fiindcă sunteţi mexican. Sau spaniol mexicanizat, după cum m-aţi lămurit; pentru mine-i totuna. Dar averea domniei voastre provine din Mexic, unde doriţi să vă întoarceţi, o ţară soră şi independentă, lucru de care mie chiar îmi pasă.

— Scuzaţi-mi ignoranţa, dar tot nu înţeleg motivul.

— Fiindcă, prietene, dacă eu vă întind acum şi aici o mână şi vă includ în afacerile mele, sunt sigur că şi domnia voastră îmi va întinde una, dacă lucrurile s-ar tulbura pe insulă şi eu ar trebui să mă extind în alte teritorii.

— Situaţia nu permite acum mari investiţii în Mexic, dacă îmi îngăduiţi să vă lămuresc.

— O ştiu prea bine. Dar odată şi odată o va lua pe drumul cel bun. Iar domniile voastre aveţi bogăţii enorme încă neexploatate. De aceea vă şi propun să vă alăturaţi iniţiativei noastre. Îţi dau ca să-mi dai, cum se zice.

Deceniile de război civil, cuferele statului cotropite de pânze de păianjen, marile tensiuni cu puterile europene. Aceasta era, în realitate, panorama pe care o lăsase Mauro Larrea în urmă în patria-i de adopţie. Dar n-a insistat. Dacă bancherul întrezărea un viitor mai luminos, nu era treaba lui să-i deschidă ochii spre dauna proprie.

— Şi când credeţi că aş putea să obţin beneficii în afacerea cu nava-congelator? a întrebat, îndreptând conversaţia spre latura ei mai pragmatică. Iertaţi-mi sinceritatea, dar pentru moment nu ştiu cât voi rămâne în Cuba şi, mai mult decât orice, mi-ar fi de trebuinţă să mă pot baza pe această informaţie.

— Cam trei luni până la primirea primei încărcături. Poate trei luni şi jumătate; asta depinde de ocean. În rest, totul e gata: maşinăriile sunt montate, permisele obţinute…

Trei luni, trei şi jumătate. Exact cât avea nevoie ca să facă faţă primului termen de plată a datoriei. În minte i-a revenit Tadeo Carrús, îmbătrânit şi cărpănos, rugându-se Fecioarei din Guadalupe să-l lase în viaţă ca să poată asista la prăbuşirea lui. Şi Dimas, fiul său ca vai de mama lui, numărându-i balcoanele în toiul nopţii. Şi Nico, hăimănălind prin Europa ori gata să se întoarcă acasă.

— Şi despre ce beneficii vorbim, don Julián?

— Estimativ, cam de cinci ori mai mari decât investiţia.

A fost gata-gata să-i urle contaţi pe mine, bătrâne. Asta ar fi putut să-i fie ieşirea definitivă din bucluc. Salvarea. Proiectul părea promiţător şi solvabil; ca şi Calafat. Iar termenul, numai bun să încaseze banii şi să se poată întoarce în Mexic. Cifrele şi datele îi roiau nestăvilit prin minte, dar şi vocea agentului său îşi relua tunetele de la mari depărtări. Mituieşte un funcţionar de pe cheu, ca să-ţi dea un pont despre o încărcătură, fă contrabandă, la nevoie; tu şi cu mine am comis odinioară şmecherii şi mai rele, când făceam nelegiuiri îndrăcite cu mercurul pentru mine. Dar nu încerca, pramatie, să tragi după tine, pe la spatele bărbatului, şi o muiere pe care abia dacă o cunoşti. Pentru Dumnezeu, nu te juca cu focul!

— Cât timp îmi daţi ca să iau o hotărâre?

— Mă tem că nu mai mult de două zile. Doi dintre asociaţi sunt gata să plece spre Buenos Aires, şi totul trebuie hotărât definitiv înainte de ridicarea ancorelor.

S-a pus în capul oaselor, străduindu-se să liniştească hărmălaia cifrelor şi a vocilor care îi roiau în cap.

— Vă voi da un răspuns cât mai iute cu putinţă.

Calafat i-a strâns mâna.

— Vă aştept, stimate prieten.

Ei drăcia dracului, taci, Andrade! i-a strigat Larrea propriei conştiinţe, reintrând în vipia străzii şi mijind ochii când a dat de lumina nemiloasă din crucea zilei. A tras cu putere aer în piept şi a simţit iodul din apa mării.

Taci odată, frate, şi lasă-mă să gândesc!

15

Larrea încă făcea socoteli, în vreme ce-l lăsa pe croitor să-i ia măsurile şi comanda două costume de dril natural şi patru cămăşi din bumbac. Porcio, croitorul italian pe care i-l recomandase Calafat, se arătase la fel de dibaci la mânuit acul pe cât era de ager când îl informa despre moda de pe insulă. Omul acela era ciudat de iscusit la măsuratul braţelor, picioarelor şi spatelui în timp ce perora, cu accent melodios, despre cum se îmbrăcau cubanezii – ţesături mai uşoare, culori mai deschise, facturi nu prea încărcate – prin comparaţie cu peninsularii care se tot preumblau între Spania şi ultima ei mare colonie – care ţineau cu dinţii de jachetele cu rever lat şi postavurile aspre din podiş.

— Şi acum domnul nu mai are trebuinţă decât de două panamale.

Peste hoitul meu, a bodogănit Mauro Larrea printre dinţi, dar italianul nu l-a auzit. N-avea intenţia să-i imite pe antilienii pursânge, ci doar să combată cât mai eficient căldura lipicioasă în timp ce-şi limpezea cursul destinului. Dar, în vederea propriei supravieţuiri, a cedat până la urmă cât de cât şi a renunţat la pălăriile europene formale, cu calotă mijlocie, din fetru şi postav castor, pentru un exemplar mai mic şi mai larg, mai deschis la culoare şi mai flexibil, cu boruri suficient de mari încât să-l apere de caniculă.

Şi, odată îndeplinită această obligaţie, s-a pus pe chibzuit. Şi pe observat. Cu o parte din creier continua să desfacă în bucăţi propunerea bancherului. Cu cealaltă, diseca ambianţa şi cerceta afacerile pe care le întrezărea în jur, ca să afle ce se vindea la Havana. Ce tranzacţii se făceau, pe unde umblau paralele, unde putea da de un loc în care să poată arunca ancora. Ştia dinainte că minele de aramă, rare şi puţin productive, nu erau o opţiune: ele aparţineau marilor corporaţii americane, încă de când Coroana spaniolă redusese severitatea normelor, cu trei decenii în urmă. Mai ştia şi că, mai presus de orice, Cuba făcea comerţ cu zahăr. Aurul alb punea în mişcare milioane: se cultiva trestie de zahăr pe moşii imense, sute de fabrici o procesau şi peste nouăzeci la sută din producţia lor pleca imediat din porturile ţării spre altele din întreaga lume, ca să se întoarcă apoi pe insulă sub forma unor uriaşe beneficii în dolari, lire sau *duros*[27] de argint. Imediat după zahăr, urmau producţiile fertilelor plantaţii de cafea şi tutun. Rod al acestei economii era protipendada creolă foarte bogată, care protesta neîntrerupt contra taxelor ridicate pretinse de patria mamă, dar care n-ajungea să-şi ceară serios independenţa. Iar motorul care menţinea totul în funcţiune şi genera necontenit bogăţie cu ghiotura erau zecile de mii de braţe de sclavi care trudeau din zori până-n noapte.

Umblând la voia întâmplării, Mauro Larrea a trecut prin poarta

Monserrate şi a intrat în zona cea mai nouă şi mai extinsă a oraşului. Umbrele copacilor din Parcul Central şi chirăiala burţii lui flămânde l-au îndreptat spre coloanele unei cafenele despre care a aflat că se numea El Louvre şi care avea gata pregătite pentru prânz mese din marmură şi fotolii din răchită. A prins o masă pe care tocmai o lăsau liberă trei ofiţeri în uniformă; cu un gest, i-a indicat chelnerului că avea să ia şi el ce le servise unui cuplu de străini aşezaţi alături, ceva care părea răcoritor, numai bun să alunge vipia. Chiar acuş îi voi aduce domnului acelaşi suc de *mamey*[28], a răspuns tânărul mulatru. Între timp, el a continuat să chibzuiască. Şi a chibzuit. A tot chibzuit. Domnul va dori să ia şi prânzul? a întrebat chelnerul, văzând că golise paharul din două înghiţituri. De ce nu? a decis.

Aşteptând să i se servească un *ajiaco*[29] creol, a continuat să gândească. Şi tot asta a făcut şi în vreme ce mânca rasolul, însoţit de două pahare de vin rozé franţuzesc. A meditat la propunerea lui Calafat. La Carola Gorostiza. La cât de departe era de orice afacere legată de exploatarea pământului – trestie de zahăr, tutun, cafea – şi la circumstanţa agravantă a aşteptării, supusă ciclului natural al recoltelor. Până ce, văzând oraşul cufundat în somnul siestei de la primul ceas al după-amiezii şi cu nesiguranţa ancorată în viscere, a hotărât să se întoarcă la han.

— Scuzaţi-mă o clipită, domnule Larrea, i-a cerut stăpâna casei când a auzit că o lua pe răcoroasa galerie superioară.

Acolo, instalaţi în hamace şi balansoare şi apăraţi de lungi perdele de in alb, clienţii îşi deşertau toropeala, fiecare după gustul lui. Împreună cu ei au luat cina în prima lor seară acolo: un catalan vânzător de produse de papetărie, un nord-american butucănos care a consumat o garafă întreagă de vin roşu portughez, un prosper comerciant din Santiago de Cuba care vizita capitala şi o doamnă olandeză, rotofeie şi de neînţeles, despre care nimeni nu ştia ce caută pe insulă.

În drum spre camera lui, l-a oprit *doña* Caridad: era o femeie matură şi cam durdulie, îmbrăcată în alb din cap până în picioare. Ca majoritatea femeilor din Havana, avea câteva şuviţe cenuşii în părul negru şi mat şi manierele femeilor obişnuite să se mişte stăpâne pe sine, în ciuda faptului că şchiopăta vizibil. Lui Larrea i se spusese că era fosta amantă a unui chirurg din armata spaniolă. La moartea acestuia, nu primise pensie de urmaş, dar îi rămăsese casa aceea, spre nemulţumirea familiei legitime din Madrid a defunctului.

— Aţi primit ceva înainte de prânz.

A luat un răvaş sigilat de pe un birou aflat în apropiere. Pe avers apărea numele lui, reversul era alb.

— Vizitiul unei caleşti i l-a dat uneia dintre mulatrele mele; nu vă pot spune mai mult.

El l-a strecurat în buzunar, afişând o prefăcută lipsă de interes.

— Aţi dori să beţi o cafeluţă împreună cu restul oaspeţilor, don Mauro? Şi-a cerut iertare inventând un pretext vag: intuia cine îi trimisese răvaşul şi ardea de nerăbdare să afle ce scria în el.

Pronosticul i s-a confirmat de cum s-a încuiat în odaia sa. Carola Gorostiza îi scria din nou. Şi, spre stupoarea lui, adăugase misivei şi un bilet de spectacol. Chiar pentru seara aceea, la Teatrul Tacón. *Fata florilor* sau *Sunt nebuni cu toţii*, de Gertrudis Gómez de Avellaneda[30]. Cred că vă place teatrul romantic, presupunea. Sper să vă facă plăcere spectacolul. La timpul cuvenit, vă voi căuta eu.

— Vă duceţi din nou la un bal de bogătani în El Cerro, domnule Larrea? Întrebarea a răsunat în spatele lui câteva ceasuri mai târziu, la lăsatul serii, când pe galerie fuseseră aprinse primele lumânări, iar în patio mirosea a ghivece de flori de curând stropite. Cum naiba de ştie muierea asta cumsecade unde mă duc şi unde nu, s-a întrebat întorcându-se. Dar, înainte ca Mauro Larrea să-i dea replica *doñei* Caridad, ea însăşi i-a răspuns după ce l-a privit încet, dar aprobator:

— În bârfitoarea noastră Havană se ştie totul, stimate prietene. Mai ales când vorbim de un domn chipeş şi plin de posibilităţi ca domnia voastră.

Purta din nou frac şi tocmai făcuse o baie. Încă avea părul ud, iar pielea îi mirosea a brici şi a săpun. Dacă i-ai fi dezvăluit stăpânei acelei case ce fusese cât pe ce să-i răspundă Larrea, fraza ar fi distonat întru totul cu prestanţa lui: vedeţi-vă de treburile domniei voastre, doamna mea, şi lăsaţi-mă în pace. De-aia îşi şi înghiţise vorbele; în plus, intuia că-i prindea mai bine s-o aibă drept aliată, în caz că ar fi avut nevoie de ea pe timpul şederii acolo.

— Ei bine, acest domn chipeş şi plin de posibilităţi, după cum spuneţi domnia voastră, vă informează cu regret că astă seară nu merge la niciun bal.

— Atunci unde, dacă îmi permiteţi indiscreţia?

— La Teatrul Tacón.

— Ştiţi că există un proverb tipic havanez, pe care toţi cei care ne vizitează îl învaţă până la urmă?

— Mor de nerăbdare să-l aud, i-a răspuns Larrea nesincer.

— Trei lucruri sunt de admirat în Havana: forturile El Morro şi La Cabaña şi candelabrul din Teatrul Tacón.

Zărise El Morro şi La Cabaña, fortăreţele defensive din port, care primeau pe oricine sosea la Havana şi îşi luau adio de la oricine pleca de acolo, chiar când intrase în port la bordul navei Flor de Llanes, şi continua să le admire ori de câte ori îl purtau paşii spre golf. Dar, ca să admire candelabrul din Teatrul Tacón – o uriaşă lampă din cristal fabricată în Franţa care atârna din tavan – n-a trebuit să aştepte decât o trăsurică de închiriat, care să-l lase în faţa teatrului.

S-a instalat într-un fotoliu de orchestră, conform instrucţiunilor din răvaş; a salutat cu o mişcare politicoasă din cap în stânga şi în dreapta şi a început să studieze amănunţit împrejurimile. Nu l-au prea impresionat nici decoraţiunile în alb şi auriu ale celor cinci etaje impunătoare, nici colonetele îmbrăcate în catifea care sprijineau lojile; nici chiar miticul lampadar nu i-a atras atenţia prea tare. Printre sutele de spectatori care îşi ocupau treptat locurile, Mauro Larrea nu căuta decât chipul Carolei Gorostiza şi, în acest scop, a parcurs cu priviri lacome toate celelalte fotolii de orchestră, loji şi staluri, scaunele de sus, de la galerie, până şi scena. A fost chiar gata să ceară cu împrumut un binoclu de bronz împodobit cu sidef, pe care năucitoarea şi prea matura lui vecină de fotoliu îl ţinea în poalele rochiei de brocart în vreme ce şuşotea vorbe dulci la urechea însoţitorului ei, un tânăr cu favoriţi buclaţi, cu cincisprezece ori chiar douăzeci de ani mai tânăr ca ea.

L-a oprit ordinul venit din forul lui interior. Stai cuminte, cumetre, şi-a spus. Liniştit. O să vină ea.

Însă ea n-a venit. Au făcut-o vorbele ei, pe care i le-a înmânat un uşier, chiar când în sala imensă începea să se lase întunericul. A despăturit hârtia cu degete agere şi, înainte să se stingă ultima lumină, a izbutit să citească. Vestibulul din loja conţilor de Casaflores. Antract.

Mauro Larrea n-ar fi putut spune dacă spectacolul fusese sublim, suportabil ori execrabil; singurul calificativ pe care l-a găsit a fost „insuportabil de lung“. Sau cel puţin aşa i s-a părut, deoarece, cufundat în gânduri, n-a prea dat atenţie nici complicaţiilor dramei, nici glasurilor bine timbrate ale actorilor. De cum s-a umplut sala de aplauze, el s-a şi ridicat uşurat.

Vestibulul lojei în care îi dăduse întâlnire doamna Gorostiza era un salon opulent de dimensiuni moderate unde, după obicei, amfitrionii abonaţi ofereau în pauzele spectacolului răcoritoare invitaţilor şi celor cu care aveau întâlnire. Nimeni nu l-a întrebat cine era, nici cine îl invitase când, cu paşi pe care voia să-i dea drept siguri, a trecut de draperia groasă din catifea. Sclavii negri, îmbrăcaţi cu ostentaţia obişnuită, plimbau tăvi din argint pline cu lichioruri, garafe cu apă în care pluteau cuburi de gheaţă şi pahare din cristal faţetat, cu sucuri răcoritoare de *guayaba* şi *chirimoya*[31]. Autoarea misivei n-a întârziat prea mult. Purta o rochie ameţitoare dintr-un satin de culoarea coralului, cu o atrăgătoare bijuterie cu rubine la gât, iar părul negru şi des îi era plin de flori. Ca să n-o poată ignora nimeni. Şi cu atât mai puţin Larrea.

Carola Gorostiza a observat din primul moment că minerul era deja acolo, aşteptând-o, dar s-a prefăcut cu îndemânare, fiindcă a decis să-l ignore preţ de câteva minute. Între timp, Mauro Larrea s-a mărginit să adăsteze, schimbând din vreme în vreme câte un scurt salut cu

persoane cunoscute la balul Casildei de Barrón de la El Cerro, sau pe care i se părea că le cunoscuse în trecut.

Până ce Carola, însoţită de două amice, s-a apropiat de el şi, cu subtilitate, a izbutit să mute grupul pe o latură a vestibulului. Au schimbat complimente şi vorbe de circumstanţă: despre spectacol, măreţia teatrului şi înfăţişarea plăcută a protagonistei. După câteva nimicuri, însoţitoarele ei, pe care doamna de Zayas le atenţionase dregându-şi glasul, s-au strecurat prin asistenţă în zarvă de mătăsuri şi taftale. Şi atunci, în sfârşit, sora viitorului cuscru al lui Mauro Larrea i-a vorbit despre ceea ce dorea el atât de mult să audă:

— Mi se spune că a apărut ceva care v-ar putea interesa. Totul depinde de cât de multe scrupule aveţi.

El a ridicat dintr-o sprânceană, dând de înţeles că e curios.

— Nu suntem în locul cel mai potrivit ca să intrăm în amănunte, a adăugat ea coborând glasul. Mergeţi mâine seară la depozitul de faianţă Casa Novás, de pe strada Obrapía. Fix la unsprezece va începe o întrunire. Spuneţi că veniţi din partea lui Samuel.

— Cine este Samuel?

— Un evreu la care se pot amaneta lucruri din afara oraşului. A afirma că vii din partea lui e ca şi cum ai declara că vii din partea episcopului ori a unui general de armată: o relaţie care este pe cât de falsă, pe atât de sigură. Dar toată lumea îl cunoaşte pe Samuel, şi nimeni nu se va îndoi că el v-a chemat.

— Mai daţi-mi şi alte informaţii.

A suspinat, şi atunci a văzut că decolteul ei era mult mai adânc şi mai neobrăzat decât cele pe care obişnuiau să le afişeze compatrioatele lui la întâlnirile de societate din capitala mexicană.

— Veţi afla totul în detaliu.

— Şi domnia sau domniile voastre?

A reacţionat clipind de parcă nu se aştepta la îndrăzneala acelei săgeţi directe. În jur se auzeau sticle deschizându-se, clinchete de râs şi de cristaluri, iar în aer pluteau sute de voci şi o căldură densă şi lipicioasă ca mierea.

— Noi ce?

— Domnia voastră şi soţul veţi lua parte la această afacere? Carola şi-a înăbuşit un hohot sec de râs.

— Nici în glumă, domnul meu.

— De ce nu, dacă vorbim de o ocazie bună?

— Deoarece, în teorie, în acest moment nu dispunem de bani peşin.

— Vă amintesc că aveţi banii moşteniţi.

— Vă amintesc că încerc să-i ţin departe de soţul meu din motive personale pe care, dacă îmi îngăduiţi, prefer să le păstrez pentru mine.

Pentru mata, doamna mea, pe vecie chestiunile dumitale. Departe de mine să încerc a mă amesteca în problemele dumitale conjugale, şi-

a zis. Singurul lucru de care am nevoie pe loc, Carola Gorostiza, sunt paralele pe care le ai. Soţul, intrigile şi fâţâiala dumitale îmi sunt întru totul străine, şi aşa prefer să rămână.

— Eu pot să-i investesc pentru domnia voastră fără ca soţul sau oricine altcineva să bănuiască, a fost, în schimb, ceea ce i-a spus. Să-i înmulţesc.

Pe buzele ei a apărut un surâs împietrit. Unul fără sânge, faţada unei reacţii de stupoare.

— Vă propun să unim capitalul domniei voastre cu al meu, şi să mă implic eu pentru amândoi, a lămurit-o Mauro Larrea, fără să-i dea timp să intervină. La timpul potrivit, voi evalua afacerea despre care domnia voastră preferaţi să nu-mi vorbiţi acum, dar vă anunţ dinainte că şi eu am în vedere una. Solidă şi solvabilă. Garantată.

— Îmi propuneţi ceva foarte riscant. Abia dacă vă cunosc, a murmurat Carola.

Şi-a subliniat descumpănirea, agitând cu hotărâre splendidul evantai din pene de marabú. De culoarea coralului, la fel cu rochia. Cu viteza fulgerului totuşi, Carola a părut să-şi revină, surâsul ei de piatră şi-a recăpătat viaţa, iar ea şi-a reluat de la distanţă saluturile în dreapta şi în stânga.

Mauro a continuat să insiste, străin de strădaniile cu care ea încerca să se prefacă în faţa celorlalţi invitaţi. Vorbea ferm, convins. Acela era singurul lui atu. Şi acum era cel mai bun moment să-l arunce în joc.

— Mi s-a dat un termen de vreo trei luni ca să încep să obţin beneficii, investiţiile vor creşte masiv, iar eu vă garantez între timp toată discreţia. Cred că v-am demonstrat deja că vă puteţi baza pe onoarea mea: dacă aş fi dorit să profit de domnia voastră şi să păstrez ceea ce vă aparţine, aş fi făcut-o până acum. Nu mi-au lipsit ocaziile, încă de când m-a mandatat fratele domniei voastre să vă aduc banii. Vă propun numai să-i punem anonim în mişcare şi să-i facem să se înmulţească odată cu ai mei. Din afacerea asta câştigăm amândoi, să n-aveţi nicio îndoială.

Te-am văzut negociind la sânge preţul convoaielor cu argint, cu pistolul pus pe masă în faţa unor militari căliţi în mii de bătălii. Te-am văzut luptând feroce până şi cu Necuratul, ca să obţii concesiunea unui puţ minier pe care puseseşi ochii; te-am văzut îmbătându-ţi adversarii prin bordeluri, ca să scoţi de la ei informaţii despre cum mergea exploatarea unui filon plin cu minereu. Dar nicicând nu mi-am închipuit că ai să asediezi vreodată astfel o femeie, doar ca să pui mâna pe gologanii ei, ticălos ce eşti! Glasul lui Andrade îl sâcâia din nou, cu tenacitatea cu care, la vremea lui, şi el ciocănise pereţii minelor. Cu forţă brută, cu furie. În anii nesfârşiţi pe care îi petrecuseră împreună învăţase să prevadă reacţiile agentului său iar acum, ca un adevărat balast, această cunoaştere îl împiedica să se

elibereze de el.

Nu profit de nimeni, frate, l-a contrazis în gând, pe când Carola Gorostiza îşi muşca un colţ al buzei de jos cu intenţia de a-i primi propunerea. Nu seduc o porumbiţă nevinovată ca Fausta Calleja; femeia asta nu-i o mieluşea pe care o duce un bărbat de nas, ca s-o bage în patul lui ori să-i fure inima. Ea ştie ce vrea şi ce-o interesează. Şi, în orice caz, aminteşte-ţi că la început chiar ea a încercat să obţină ceva de la mine.

Dar soţul, ce-ai să faci cu soţul, nesăbuitule? a insistat fantoma lui Andrade. Ce-o să se-ntâmple dacă rechinul de Zayas află ce combinaţii ai cu nevastă-sa? Am să mă gândesc când se va ivi ocazia. Pentru moment, cară-te, ţi-o cer pe morţii tăi. Ieşi din capul meu, ieşi naibii odată!

— Socotiţi-vă fără grabă. Asociaţii sunt de toată încrederea, a insistat, apropiindu-se şi şoptindu-i răguşit la ureche. Aveţi încredere în mine.

Şi-a depărtat gura de chipul Carolei şi, împins de o precauţie ce ţinea de intuiţie, a întors faţa spre intrare. Chiar atunci l-a zărit pe Gustavo Zayas, care trecea pragul, cu o mână pe draperia din catifea. Cu o ţigară de foi între buze şi spatele drept, avea pe chip o umbră indescifrabilă. Ceva greu de precizat, între tulburare şi melancolie.

Privirile celor doi bărbaţi n-au ajuns să se înfrunte, dar s-au întâlnit în treacăt. Fugar, aproape imperceptibil, dar vădit pentru amândoi. Ca două trăsurici care ar circula în sensuri opuse pe orice ulicioară strâmtă din Havana; ca două fiinţe care ar încerca să treacă în acelaşi timp prin aceeaşi uşă. Pe-o parte, tangenţial. Apoi, ca pe două lumânări, amândoi şi le-au retras pe loc.

Dar salonul se umpluse deja până la refuz, iar Carola Gorostiza se făcuse deja nevăzută de lângă el. Trupurile se loveau între ele fără urmă de pudoare: se frecau umeri de torsuri, rinichi de coaste, braţe de bărbaţi de busturi de femei, într-un hăţiş uman care nu părea să incomodeze pe nimeni şi în care era greu să distingi cine cu cine se amesteca şi în ce grup, în ce convorbire, în ce ultimă bârfă de societate. În mijlocul acestui desiş, poate că Gustavo Zayas nu observase că soţia lui şi necunoscutul tocmai încheiaseră o conversaţie privată, străină de restul invitaţilor. Sau poate că da.

Mauro Larrea n-a rămas la a doua parte a spectacolului: s-a lăsat servit cu un ultim pahar, a permis tuturor să treacă şi, pe când se zbuciuma că nu izbutise să smulgă un da decisiv de la sora viitorului său cuscru, a început să privească ilustraţiile de pe pereţi: scene executate în peniţă cu donjuani şi bufoni, baritoni dramatici şi domnişoare leşinate, cu pletele lungi încurcate în lacrimile vreunui tânăr june-prim.

Când şi-a dat seama că toţi îşi ocupaseră iar locurile, când a avut

certitudinea că legendarul candelabru din Tacón îşi stinsese luminile, iar tăcerea învăluise teatrul ca o maramă uriaşă, Mauro Larrea a coborât tropăind surd pe scările de marmură, a ieşit în noaptea tropicală şi s-a făcut nevăzut.

16

Toată dimineaţa s-a tot fâţâit încolo şi încoace pe strada Obrapía. Îl însoţea Santos Huesos, care îi servea de avangardă.

— Haide, intră şi spune-mi ce vezi, i-a poruncit.

Era a patra oară când treceau prin faţa magazinului de faianţă.

— Mă gândesc că trebuie să am un motiv ca să intru, stăpâne, i-a răspuns chichimecul, vorbind rar şi cu precauţie, ca întotdeauna.

— Cumpără ceva, orice, l-a sfătuit, ducând mâna la buzunar şi dându-i un pumn de pesos. O zaharniţă, un ibric, ce-ţi dă prin cap. Important e să-mi spui ce-i înăuntru. Şi, mai ales, cine.

Sluga s-a strecurat tăcută prin uşa cu geamuri. Pe ea era o inscripţie: Casa Novás, Faianţă Locală şi de Import. În stânga, într-o vitrină cu rafturi erau expuse diverse obiecte din faianţă comună. Teancuri de farfurii, un castron mare de supă, ligheane de diferite mărimi, Sfânta Inimă a lui Iisus. Nimic important – ceramică obişnuită, din cea pe care orice creştin o pune pe masă în fiecare zi a anului.

Santos Huesos a ieşit după o vreme ţinând în mână un pacheţel învelit într-o foaie veche din publicaţia *Diario de la Marina*. Mauro Larrea îl aştepta la colţul cu strada Aguacate.

— Ce-ai văzut, băiete? a întrebat cu vechea familiaritate, în timp ce porneau la drum – un don Quijote fără barbă şi bidiviu, dar ceva mai tânăr decât originalul, şi un Sancho Panza slab, cu piele de bronz, care se mişcau prudent pe un teritoriu întru totul străin amândurora.

— Patru vânzători şi un domn care ar putea fi proprietarul.

— Vârsta?

— Eu aş zice că aceea a lui don Elías Andrade, mai mult sau mai puţin.

— Cincizeci şi ceva?

— Cam aşa mi s-a părut.

— L-ai auzit vorbind?

— N-am izbutit, stăpâne, ţinea capul plecat peste nişte registre. Nu l-am zărit să fi ridicat privirile cât am stat eu înăuntru.

Mergeau fără răgaz împreună printre duzinile de trupuri de pe străzi, pe sub umbrarele colorate care filtrau lumina soarelui.

— Şi de îmbrăcat, cum era îmbrăcat?

— Ei bine, ca un domn.

— Ca mine?

Primise unul dintre costumele făcute de croitorul italian chiar în dimineaţa aceea, de cum se crăpase de ziuă. Încântat că-l simţea uşor şi răcoros, îl îmbrăcase pe loc. Înainte de a ieşi, *doña* Caridad îi aruncase o nouă privire plină de admiraţie. E bun, deci, gândise.

— Aşa aş zice, îmbrăcat ca domnia voastră, care sunteţi deja pe jumătate aidoma unui pungaş de havanez, spusese Santos Huesos. Ce

păcat că nu vă pot vedea şi *niña* Mariana şi *niño* Nicolás!

N-au încetinit pasul, dar Mauro şi-a scos pălăria şi a tras o lovitură zdravănă în capul amerindianului.

— Dacă scoţi o vorbă la intrare, îţi tai ouăle şi le mănânc *rancheros*[32] la micul dejun. Altceva?

— Vânzătorii purtau halate cenuşii, toate la fel, închise de sus până jos.

— Erau albi sau negri?

— Albişori ca peretele.

— Şi clientela?

— Nu erau mulţi muşterii, dar nu-i serveau prea iute, fiindcă doar unul dintre vânzători se ocupa de ei.

— Şi ceilalţi ce făceau?

— Umpleau sertare şi făceau pachete. Or fi fost comenzi, cred eu; ca să le ducă apoi din casă în casă.

— Şi ce era în dulapuri? Dar în vitrine?

— Numai faianţă peste tot.

— De-aia bună, ca faianţa din San Felipe Neri? Sau obişnuită, ca aceea din Real de Catorce, înainte să plecăm noi în capitală?

— Păi, eu aş zice mai curând că nu-i ca niciuna din ele.

— Mai limpede.

— Nici atât de luxoasă ca prima, nici atât de sărăcăcioasă ca a doua. Mai curând ca aceea pe care o pune *doña* Caridad pe masă la ea acasă.

Ca în vitrină, a conchis Mauro Larrea. Şi iar l-au luat îndoielile. Ce afacere bună ar putea ieşi din acest stabiliment anonim? Încerca, oare, mexicanca să-l facă frate de negoţuri cu un vânzător de ghivece de flori şi oale de noapte; ori asociatul unui bătrân vânzător ambulant, pe care ai ei să-l bage repede în sicriu cu flori, iar el să-l moştenească? Şi oare de ce să-i dea întâlnire la unsprezece noaptea, la ceasul când în toată Havana se porneau chiolhanurile, se despachetau noi jocuri de cărţi, iar lăutarii îşi acordau instrumentele, căci stăteau să înceapă balurile şi soarelele?

Douăsprezece ore a trebuit să aştepte ca să afle răspunsul. Până ce, cu douăzeci de minute înainte de unsprezece, a părăsit iar hanul, îmbrăcat tot în negru, cu hainele lui dintotdeauna. Străzile erau încă pline de viaţă, deşi se apropia miezul nopţii; a trebuit să se dea de nenumărate ori la o parte, ca să nu-l calce vreuna dintre extravagantele trăsuri decapotabile care ciopârţeau noaptea antiliană, îndreptându-se către locurile de distracţie ale celor mai distinşi domni şi ale frumoaselor havaneze cu ochi negri şi umeri goi care râdeau fără nicio grijă şi-şi prindeau flori în păr. Unele l-au privit îndrăzneţ, una i-a făcut semn cu evantaiul, alta chiar i-a zâmbit. Pramatie yankee! a bombănit, amintindu-şi ce stătea la originea întregii lui catastrofe. Cel puţin, amintindu-şi de negustorul mort, avea o supapă pentru

nesiguranţă.

Santos Huesos l-a însoţit iar, dar de astă dată a rămas afară. Nu te mişca de la intrare, ai priceput? i-a cerut pe drum. Cum porunciţi, stăpâne. Am să aştept şi gata. Până în zori, de-o fi nevoie.

Trecuseră două minute după ora unsprezece când a împins uşa.

Dugheana era întunecată şi părea goală, deşi de departe, din fund, veneau câteva dâre de lumină şi vuietul pe jumătate stins al discuţiilor.

— Cine sunteţi, conaşule?

Prima lui reacţie a fost să ducă mâna la pistolul pe care, din pură precauţie, şi-l prinsese la cingătoare. Dar tonul lipsit de duşmănie al interlocutorului, probabil un simplu sclav, l-a liniştit.

— Sau spuneţi-mi doar din partea cui veniţi.

— A lui Samuel, şi-a amintit.

— Atunci intraţi; simţiţi-vă ca acasă, înălţimea voastră.

Înainte de a da de locul întâlnirii, a trebuit să traverseze un coridor lat, plin de cutii din lemn necizelat şi de grămezi de paie rezemate de pereţi; şi-a dat seama că serveau la ambalat. Apoi a ajuns într-un patio şi, la capătul acestuia, a văzut două uşi mari deschise.

— Seară bună să ne dea Dumnezeu, domnilor! a salutat sobru, când a trecut pragul.

— Bună să fie şi a domniei voastre! au repetat aproape la unison cei de faţă.

Cu toate simţurile în alertă, a măturat încăperea cu privirea.

Aşa a observat că dulapurile din acea zonă a faianţeriei gemeau de ceea ce alcătuia, fără urmă de îndoială, grosul negoţului adevărat, dincolo de faţada de ligheane, ghivece ieftine pentru violete şi banale figurine de sfinţi făcători de minuni. Apreciind pe loc calitatea mărfurilor, Larrea a observat şi duzini de piese sofisticate din porţelan fin venite din întreaga lume. Statuete din Derby şi Staffordshire deturnate din drumul lor spre din Jamaica engleză, cerbişori şi scene pastorale din porţelan de Meissen, păpuşi din biscuit, busturi de împăraţi romani, piese din majolică; chiar şi vase decorative, paravane şi figurine cantoneze aduse din Orient prin Manila, trecând cu uşurinţă de foarte severele controale vamale stabilite de Coroană între ultimele ei colonii.

Instinctul i-a spus că toate erau de contrabandă.

Auzul i-a indicat apoi că vocile celor adunaţi acolo – toţi cu un aer foarte onorabil – se opriseră brusc, aşteptând ca noul sosit să se prezinte.

Imediat, pipăitul i-a sugerat, la rând-i, că ar fi fost de preferat să-şi ia degetele de pe patul revolverului, de care făcuse rost cu câţiva ani înainte de la un traficant de arme de pe Mississippi pe căi nu mult mai curate decât cele pe care păreau să le urmeze şi cei prezenţi.

Iar gustul i-a poruncit, în sfârşit, să-şi înghită imediat nodul de precauţie cu aromă de bănuială pe care îl mestecase întreaga zi.

Contrabandă cu piese decorative de lux: acesta e afacerea în care vrea să mă bage doamna de Zayas, a conchis. Nu atentează prea mult la scrupulele mele, e adevărat, şi nici nu pare să fie ceva prea tulbure sau ruşinos. Dar, cu participarea atâtor asociaţi, mă îndoiesc că mi-ar aduce în cele din urmă prea multe parale. La toate astea se gândea minerul pe când întindea mâna şi saluta când pe unul, când pe altul dintre cei şapte bărbaţi prezenţi. Mauro Larrea, la ordinele domniei voastre; Mauro Larrea, la dispoziţia domniei voastre. N-avea niciun sens să-şi ascundă numele: oricăruia dintre ei i-ar fi fost cât se poate de uşor să se informeze a doua zi dimineaţă despre el.

Nici ei nu şi-au ascuns identitatea: un colonel din miliţii, patronul renumitului restaurant francez Le Grand, proprietarul unei plantaţii de tutun, doi funcţionari spanioli de nivel înalt. Spre surprinderea sa, acolo era şi Porcio, vorbăreţul croitor italian care îi lucrase costumul din dril pe care îl purtase mare parte din zi. Şi, ca amfitrion, Lorenzo Novás, proprietarul dughenei.

În pofida valorii indiscutabile a pieselor care îi înconjurau, locul nu era decât o dugheană cu pereţi cenuşii. Mobilierul, în ton cu această realitate, consta dintr-o masă grosolan alcătuită din scânduri, având de-o parte şi de alta două bănci puse faţă în faţă. Singura trataţie o reprezentau o sticlă mare cu rom şi câteva pahare pe jumătate pline. Ca şi un pachet cu ţigări de foi legate cu o panglică din bumbac roşu, două aprinzătoare cu iască: o atenţie din partea casei, a presupus.

— Bine, domnilor…

Ceremonios, Novás a lovit în masă cu nodurile degetelor, cerând atenţie.

Glasurile s-au liniştit, toţi se aşezaseră deja.

— Înainte de orice, vreau să vă mulţumesc că aţi avut încredere în mine şi aţi ascultat informaţii despre tot ce vă pot oferi în această promiţătoare aventură. Acestea fiind zise, să nu pierdem mai mult timp şi să începem cu chestiunile într-adevăr relevante, pe care toţi cei prezenţi sunt interesaţi să le cunoască. În primul rând, vreau să vă anunţ că a ancorat deja la cheul Regla viitoarea noastră navă: o brigantină construită la Baltimore, iute şi bine armată, ca toate cele ieşite din acest port înainte să intre yankeii în război. Una din navele care plutesc ca lebedele, dacă vânturile le sunt favorabile, şi care se apără cu neînfricare dacă înfruntă vânturi contrarii, nici vorbă să fie un simplu cuter de cabotaj sau o bătrână goeletă de pe vremea asediului Pensacolei: o navă excelentă, vă garantez. Cu patru tunuri moderne şi calele refăcute sub diferite punţi false, pentru a se îmbunătăţi depozitarea mărfurilor.

Audienţa a încuviinţat domol.

— Îmi face plăcere să vă comunic şi că avem deja căpitan, a continuat Novás. E din Málaga şi are experienţă în domeniu şi contacte interesante printre agenţii şi negustorii de aici. E de toată încrederea, credeţi-mă; cei ca el sunt tot mai rari în vremurile noastre. Contractează deja ofiţeri şi tehnicieni; ştiţi domniile voastre, piloţi, un sergent, un chirurg. Şi în scurtă vreme va fi lansat pavilionul triunghiular, iar contramaistrul va începe să angajeze marinari. În astfel de afaceri, după cum bine ştiu cei de faţă, sunt necesare echipaje mixte.

— Mulţi ticăloşi, a constatat cineva printre dinţi.

— Oameni curajoşi şi trecuţi de prima tinereţe, de mare valoare în ceea ce ne priveşte, a conchis faianţarul. Nu mi i-aş dori de pretendenţi ai fiicelor mele, dar pentru ce avem noi trebuinţă acum sunt cum nu se poate mai buni.

Trei sau patru chipuri au schiţat zâmbete sardonice; croitorul italian a hohotit scurt, dar nimeni nu l-a imitat. Între timp, minerul aştepta, strângând din măsele.

— Patruzeci de bărbaţi încercaţi, oricum, a continuat Novás, cărora le vom plăti optzeci de pesos pe lună şi o gratificaţie de şapte *duros* pentru fiecare piesă ajunsă întreagă în port, cum se obişnuieşte. Pentru orice eventualitate, i-am recomandat insistent căpitanului să aleagă cu mare grijă bucătarul; dacă îi hrănim bine, reducem riscul răzmeriţelor.

— Poate ni se pune la dispoziţie una dintre alesele reţete de la Le Grand, a sugerat italianul încă o dată, cu presupus umor.

Niciunul n-a făcut haz de spusele lui, cu atât mai puţin proprietarul restaurantului la care se făcuse aluzie. Făcând pe niznaiul, faianţarul şi-a reluat spusele:

— S-au comandat unui dogar două sute de butii pentru apă; restul merindelor se vor cumpăra zilele astea: poloboace cu melasă şi lichioruri, butoaie cu slănină, saci cu cartofi, fasole şi orez. Magazia de muniţie va primi pulbere cu ghiotura, iar un fierar pregăteşte tot ce-i necesar pentru… a făcut o scurtă pauză, apoi şi-a dres glasul. Ca să ţină încărcătura adecvat legată, mă înţeleg domniile voastre.

Au încuviinţat aproape toţi pentru a treia oară, cu gesturi şi sunete sparte.

— Şi când socotiţi că se vor încheia pregătirile? s-a interesat patronul de restaurant.

— Credem că în trei săptămâni, cel mai târziu. Pentru a nu trezi nicio bănuială, nava va fi împuternicită pentru Puerto Rico, deşi va naviga în direcţia pe care o cunoaştem cu toţii. Dar la întoarcere intenţionăm să nu ancoreze la Havana: debarcarea se va face într-un golf pustiu, vecin cu o fabrică de zahăr, unde am stabilit deja că-i vom întâmpina.

— Nu vreau să precipit cursul evenimentelor, dar s-a stabilit deja debarcarea?

Cel care ceruse aceste detalii era unul dintre spanioli.

— Fireşte; se va face cu canoele, iar noi, acţionarii, vom sosi pe uscat în caleşti, de cum prindem de veste că a sosit, ca să împărţim mărfurile. Apoi, în funcţie de starea navei, vom decide dacă o bortelim şi-i dăm foc sau o reparăm şi încercăm s-o vindem pentru altă operaţiune.

Prea multe precauţii, a apreciat Mauro Larrea după ce ascultase cu cea mai mare atenţie. Dar, fără îndoială, aşa se făceau lucrurile pe insula aceea. Complet diferit de Mexic, desigur, unde controlul în asemenea chestiuni clandestine era infinit mai puţin riguros. Presupunea că lungile tentacule ale birocraţiei peninsulare, ameninţătoare şi omniprezente, dictau asemenea procedee.

— În ceea ce priveşte implicarea asociaţilor, a continuat Novás, vă amintesc că suma totală a întreprinderii va fi împărţită în zece participări…

Creierul lui Mauro Larrea îi potrivea numerele în faţa ochilor. Singur, nu izbutea. Îi lipsea ceva. Ceva considerabil.

— … din care eu, ca armator, prevăd să rămân cu trei.

Cei de faţă au aprobat vorbele faianţarului cu mârâieli surde de încuviinţare, în vreme ce el continua să facă presupuneri. Îi scăpa ceva, cu siguranţă. Dar, dacă doamna Carola Gorostiza ar accepta…

— Despre ce termene vorbim între începutul şi sfârşitul expediţiei? a întrebat atunci colonelul.

— Între trei şi patru luni, aproximativ.

Şi-a simţit inima palpitând. Un termen similar cu al navei-congelator. Dacă doamna Carola Gorostiza s-ar învoi, ar putea să încerce. Era riscant; termenele ruinătoare ale lui Tadeo Carrús îl ţineau strâns înlănţuit. Dar chiar şi aşa. Totuşi. Poate.

— Va depinde de condiţiile de navigaţie, logic, a continuat Novás, pe când minerul îşi promitea să nu mai viseze cai verzi pe pereţi şi să-l asculte atent. Îndeobşte, fiecare călătorie nu ţine mai mult de cincizeci de zile, dar durata precisă va fi determinată mai ales de chipul în care se face, în cele din urmă, pe uscat ori pe platformele plutitoare din apropierea coastelor. Totul depinde de existenţa de moment a mărfurilor; uneori, cu ceva noroc, se fac cumpărături excelente fără să atingi măcar uscatul.

— La ce preţ?

— Acesta va depinde de ofertă. Înainte se făceau tranzacţii mai rentabile în schimbul câtorva poloboace cu rachiu de trestie, al câtorva yarzi de ţesături colorate ori al unei jumătăţi de duzină de butoaie cu pulbere; chiar şi pentru un sac plin cu oglinzi şi mărgele din sticlă se putea obţine ceva interesant. Dar acum, nici vorbă:

intermediarii se târguiesc la sânge şi nu există cale să faci negoţ fără medierea lor.

— Şi câte… câte piese din această marfă se estimează că ar ajunge în bună stare până în port? a vrut să afle celălalt funcţionar, cu accentul lui aspru spaniol.

— Presupunând că se pierd zece la sută în cursul traversării, calculăm că circa şase sute cincizeci.

Faianţarul părea să aibă un răspuns categoric pentru orice: nici vorbă să fi fost vreun ageamiu într-ale încărcăturilor clandestine.

— Şi, odată ajunse aici, care ar fi profitul? a mai întrebat cineva.

— Cam cinci sute de pesos în medie pe fiecare dintre ele.

S-a auzit un murmur general, care nu exprima prea multă satisfacţie. Blestemaţi zarafi, şi-a zis, ce mama naibii urmăresc? Pentru el, aceea era o sumă deloc de neglijat. Angrenajele din capul lui au început iar să rezolve operaţiuni matematice cu toată viteza.

Armatorul i-a întrerupt din nou gândurile.

— În unele cazuri, se va câştiga mai mult, desigur; după cum ştiţi, preţul variază în funcţie de ani, de moment, de starea generală. Pentru cele cu pui, preţul se poate dubla chiar.

Pierdea unele amănunte, dar a preferat să urmărească atent şi să nu intervină până la sfârşit.

— Iar, în alte cazuri, câştigul va fi mai mic, normal, din cauza deteriorărilor. Deşi, se subînţelege, vorbim întotdeauna de piese întregi.

Logic. Nimeni nu voia un castron pentru punch ciobit sau un îngeraş ciung.

— Vii, vreau să spun.

Toţi au încuviinţat, dar el s-a încruntat. Ce?

Piese vii, care aveau nevoie de butoaie cu apă, valorau mai mult ori mai puţin în funcţie de starea lor generală, riscau să piară în cursul traversării şi puteau avea un pui în ele. Nimic nu se potrivea cu mărfurile care umpleau până la refuz dulapurile din dugheană.

Doar dacă… Doar dacă afacerea pe care o pregăteau acolo, în dugheană, şi ceea ce avea să aducă brigantina din Baltimore în cală n-aveau nici în clin, nici în mânecă cu porţelanurile.

Şi atunci a priceput şi a fost cât pe ce să-i scape un îngrozit Dumnezeule mare.

Oamenii aceia nu vorbeau de negoţul cu figuri de păstori şi îngeraşi. Ci de trupuri vii.

Se refereau la comerţul cu negri în cea mai sinistră formă.

17

L-a aşteptat pe bancher, aruncând priviri nerăbdătoare din spatele uşii mari, rămase larg deschisă. În birourile de la parter intraseră până atunci doar doi caligrafi şi trei sclave tinere înarmate cu cârpe şi mături.

Mauro Larrea stătuse treaz aproape jumătate de noapte şi, ca să domolească efectele insomniei, până la acel ceas al dimineţii băuse deja trei ceşti cu cafea în La Dominica, localul elegant din colţul străzilor O'Reilly şi Mercaderes, la doar câteva străzi de locuinţa lui Calafat.

Începea deja să le zică ceva de mamă havanezilor bogaţi, fiindcă nu le prea plăcea să se trezească devreme când, la câteva minute după nouă şi jumătate, silueta inconfundabilă a bătrânului bancher s-a arătat în sfârşit în vestibul.

— Domnule Calafat! l-a strigat tare, traversând strada din trei paşi mari. Pe bancher n-a părut să-l surprindă prezenţa lui Larrea.

— Ce plăcere să vă văd din nou, prietene! Nici nu ştiţi cât m-aş bucura să veniţi cu un răspuns afirmativ la propunerea mea. În această după-amiază ridică ancora nava poştală care îi duce pe oamenii noştri în Argentina şi…

A strâns pumnii. Pierdea afacerea. Pur şi simplu îi scăpa din mâini. Dar poate apărea alta. Ori poate că nu. Ori poate că da.

— Pentru moment, sunt aici pentru o consultare rapidă, a recunoscut Larrea fără să se angajeze cu nimic.

— Sunt cu totul la dispoziţia domniei voastre.

— Nu-i nimic complicat, nici oneros; dar am nevoie de informaţii despre altă chestiune. Cum presupun că bănuiaţi deja, am de ales între mai multe posibilităţi.

Au intrat în birou, s-au aşezat iar pe două laturi ale mesei mari din mahon, în răcoroasa penumbră dată de jaluzelele pe jumătate trase.

— Daţi-i drumul. Indiferent dacă până la urmă vă veţi asocia sau nu cu noi în proiectul navei-congelator, pentru moment continuu să fiu curatorul bunurilor pe care mi le-aţi încredinţat şi sunt, aşa cum m-am şi oferit, în totalitate la dispoziţia domniei voastre.

N-a luat-o pe ocolite.

— Ce-mi puteţi spune despre comerţul cu negri?

Nici bancherul nu s-a pierdut în subtilităţi.

— Că-i o afacere murdară.

Adjectivul a rămas plutind în aer. Murdară. O afacere murdară, cu tot ce presupunea un asemenea calificativ.

— Continuaţi, vă rog.

— Legea spaniolă, aplicată şi în Antile, nu-l condamnă, deşi abolirea lui de drept s-a convenit cu britanicii, care au făcut-o primii. De aceea,

navele englezeşti urmăresc foarte atent aplicarea hotărârii lor în Atlantic şi Caraibe.

— Chiar şi aşa, în Cuba continuă să se facă astfel de comerţ.

— Mai puţin decât înainte, dar înţeleg că da. Zilele lui de glorie, dacă îmi îngăduiţi să folosesc o atare expresie macabră, au fost la începutul secolului. Dar toată lumea ştie că, în zilele noastre, filiera africană e tot activă, şi încă sunt debarcaţi mii de nefericiţi pe coastele insulei noastre.

— Li se spune încărcături de abanos, nu-i aşa?

— Sau de cărbune.

— Şi spuneţi-mi, cine le subvenţionează în mod normal?

— Oameni ca aceia pe care, deduc din întrebările pe care mi le puneţi, domnule Larrea, i-aţi cunoscut deja. Oricine are puterea financiară de a arma o navă şi de a finanţa total ori parţial o asemenea expediţie. Negustori sau patroni ai unor afaceri pestriţe, în general. Uneori chiar şi câte un oportunist care doreşte să-şi pună pielea în joc la o atare ruletă. Singur sau în tovărăşia altora, sunt de toate felurile.

— Şi bogaţii moşieri ai zahărului? Plantatorii de cafea şi tutun? Nu se bagă în asemenea afaceri, când ei sunt principalii beneficiari ai mâinii de lucru africane?

— Ca şi ceilalţi, oligarhii zahărului se opun tot mai abitir comerţului cu negri, oricât de ciudat vi s-ar părea. Dar nu vă lăsaţi înşelat: nu-i îmboldeşte compasiunea, ci frica. Aşa cum v-am mai spus, populaţia africană de pe insulă se înmulţeşte într-un ritm extraordinar şi, dacă vor mai sosi şi alte nave pline, riscul unor răzmeriţe va creşte proporţional. Şi asta-i cea mai rea ameninţare, credeţi-mă. Aşa că au adoptat poziţia cea mai convenabilă pentru ei, aceea de a se opune importului de braţe negre, deşi nici nu doresc şi nici nu vor să audă vorbindu-se de abolirea sclaviei.

Cu sprâncenele încruntate, i-au trebuit câteva clipe ca să digere ştirea.

— Oricine se poate ocupa de aşa ceva, don Mauro. Dacă am dori, domnia voastră ori chiar eu însumi am putea să devenim cu cea mai mare uşurinţă armatori care cumpără şi vând negri.

— Dar nu vrem.

— Eu, fireşte, n-am nici cea mai mică intenţie. Domnia voastră, habar n- am.

Cu obiectivitatea proprie profesiunii sale, fără teribilisme, dar departe de orice falsă delicateţe, bătrânul bancher a adăugat:

— Poate fi o afacere lucrativă, desigur. Dar e şi murdară. Şi imorală. Unde mama naibii eşti acum, Andrade, unde ţi-s dojenile? Merg desculţ pe muchia de cuţit abia ascuţit a unei afaceri sinistre şi nu-ţi aud vorbele. N-ai nimic să-mi zici, frate? N-ai nicio jalbă, niciun reproş? Conştiinţa lui încă îl interpela pe agent, în vreme ce Calafat îl

însoţea până la uşă.

— Domnia voastră ştiţi în ce vă investiţi capitalurile, stimate prietene, dar amintiţi-vă în orice caz că oferta mea rămâne în picioare.

A ridicat privirea spre ornicul care atârna pe un perete.

— Deşi numai pentru câteva ore, a adăugat. Cum v-am spus, în această noapte vor ridica ancora doi asociaţi care se îndreaptă spre Mar del Plata şi, odată ajunşi acolo, nimeni nu va mai putea să ridice obstacole în calea acestei afaceri.

Mauro Larrea şi-a mângâiat din nou cicatricea de pe mână.

— E de ajuns o semnătură, a conchis Calafat. Banii vă stau la bun adăpost; ca să fiţi cu noi, am nevoie doar să vă puneţi semnătura pe o hârtie.

O singură idee îl mai obseda când a ieşit din casa bancherului. S-o convingă pe Carola Gorostiza, nu-i rămânea altă alegere. S-o convingă că investiţia aceea merita riscul, că amândoi puteau scoate bani buni fără să se atingă măcar de afacerea murdară a negoţului cu sclavi.

În vreme ce, însoţit de Santos Huesos, hoinărea pe străzi aproape fără să ştie pe unde călca, se gândea numai la cum să se apropie de Carola. Dar ochii lui păreau să privească deja altfel în jur.

În apropiere de Plaza de Armas[33], s-au întâlnit cu zeci de slujnice negrese, care purtau în braţe copilaşi creoli lăsaţi în grija lor: îi răsfăţau, le dădeau să sugă, îi lăudau şi linguşeau. Au observat pe chei o mulţime de trupuri închise la culoare, îmbrăcate doar cu nădragi; trupuri care îşi plimbau muşchii asudaţi printre încărcături şi bărcuţe, în ritm de cântece. În careul străzilor comerciale, sub parasolarele multicolore care filtrau lumina, au zărit mulatre de douăzeci de ani cu buze cărnoase care păşeau senzual şi glumeau fără deosebire cu toţi cei care – mulţi şi de toate culorile – le aruncau în trecere câte un compliment.

Ici şi colo, în portalurile din Piaţa Veche, în piaţa de alimente Cristo şi în Cortina de Valdés, în faţa uşilor de la cafenele şi biserici, ca în fiece zi şi la orice oră, au zărit numeroşi africani: la urma urmelor, i se spusese că reprezentau jumătate din populaţie. Grăsanele sprijinite de faţade schimbau anecdote şi glume deşănţate. Cu biciul în mână, vizitiii caleştilor strigau în bocănit de copite, întrecându-se mândri să stabilească cine purta haine mai luxoase şi mâna bidivii mai frumoşi. Mulatri cu roabe, nădragi suflecaţi şi pălării din fibră de *yarey*[34] şi vânzători cu bustul gol cântau în ritmuri dulcege stihuri prin care se ofereau să ascută foarfeci sau să vândă alune de pământ. Iar în spatele zidurilor şi al grilajelor de la ferestre se ghiceau negrii din reşedinţe mai mult sau mai puţin de vază: douăzeci, treizeci, patruzeci, până la şaizeci sau şaptezeci de suflete în cele mai bogate, după cum i se povestise. Bine hrăniţi şi la fel de bine îmbrăcaţi, cu puţină trudă şi mult spaţiu, ca să întindă rogojini din frunze de palmier pe vetre,

lângă care să trăncănească şi să dormiteze cu toţii când era vipia mai mare, femeile să se pieptene una pe alta printre hlizeli, iar bărbaţii să glumească între ei sau să lenevească în aşteptarea stăpânului. Mulatra mea mititică, negruţa mea erau vorbele de alint folosite curent de stăpânii lor. Unele expresii denotau chiar politeţe: *ño* Domingo în sus, *ña*[35] Matilde în jos.

Nu par s-o ducă rău sclavii ăştia, a bodogănit Mauro Larrea, încercând să dea, prin aceste imagini, un aer mai dulceag atrocităţilor din sumbra afacere la care fusese invitat să ia parte. Infinit mai grea e truda minerilor mexicani, cu toate că nu aparţin unui proprietar şi au asigurată plata zilnică, şi-a zis. La asemenea lucruri se gândea când, în mijlocul străzii Teniente Rey, l-a zărit ieşind.

Gustavo Zayas ieşea în acel moment din vestibulul casei despre care Larrea a presupus că era a lui, ţinând sub braţ un baston şi punându-şi pălăria, îmbrăcat într-un costum elegant din dril de culoarea cafelei cu lapte. Strângea din dinţi şi avea trăsăturile încordate, sumbre, ca mai mereu. Nu-l văzuse niciodată surâzând.

Din fericire, din pricina înghesuielii obişnuite de pe străzile din Havana, cumnatul cuscrului său n-a putut să-l zărească, deşi era chiar în faţa lui. Dar, ca să se asigure că e la adăpost, Mauro Larrea a tras pentru orice eventualitate de braţul lui Santos Huesos şi, lipit de el, s-a înghesuit la intrarea unei farmacii.

— Aici locuieşte sora lui don Ernesto? N-a fost nevoie ca slujitorul să i-o confirme.

Întorcând capul pe ascuns, Larrea a urmărit spatele înalt şi distins al lui Gustavo Zayas, pe când acesta îşi croia drum prin norod şi se făcea nevăzut după colţ. După vreo două minute, a socotit că era destul de departe ca să nu se mai poată întoarce din drum după cine ştie ce-ar fi putut uita.

— Hai, băiete! Să mergem!

Au traversat strada şi au intrat în patio pe uşa mare, deschisă. Ajunşi acolo, a întrebat de Carola pe o mulatră slabă şi tânără, care scutura un covor.

— Aţi înnebunit sau ce? i-a strigat doamna Gorostiza de cum a închis uşa în urma lui.

Nici vorbă să-l invite să ia loc în odăile familiei de la etajul de sus, aşa că l-a tras într-o încăpere de la parter, un soi de debara în care erau trântiţi claie peste grămadă câţiva saci cu cafea şi numeroase vechituri inutile. Pletele negre îi curgeau până la jumătatea spatelui şi purta un halat din voal de culoare indigo legat neglijent în talie. Încă nu-şi pusese bijuterii şi nici nu se fardase, iar lipsa acestor excese o întinerea cu câţiva ani. Probabil că se deşteptase de curând; când Larrea o trimisese după ea, mulatra îi spusese că domniţa ei îşi lua micul dejun.

— Trebuie neapărat să vă vorbesc.

— Dar cum de-aţi îndrăznit să apăreţi la mine în casă, v-aţi pierdut minţile?

Din spatele uşii s-a auzit chirăitul unei căţeluşe care se ruga să fie lăsată să intre.

— Tocmai l-am văzut pe soţul domniei voastre ieşind, nu vă faceţi griji.

— Dar… Dar chiar v-aţi pierdut minţile, pentru numele lui Dumnezeu?

Un pumn a lovit în uşă de partea cealaltă şi s-a auzit glasului unui bărbat, un sclav din casă, cu siguranţă. O întreba pe stăpână-sa dacă totul e în ordine.

Căţeluşa a mai lătrat o dată.

— Ne întâlnim mai târziu unde vă convine, dacă nu vreţi să mă ascultaţi acum, dar trebuie să discutăm imediat.

Ea a pufnit neliniştită de câteva ori, încercând să se calmeze, iar pieptul abia acoperit de muselină îi urca şi cobora ritmic.

— Pe Alameda Paula. La douăsprezece. Şi acum, faceţi-mi plăcerea de a dispărea.

***

Pe bulevardul frumos care se deschidea spre golf era lume puţină, aşa că alegerea fusese nimerită. După-amiază, când soarele urma să apună şi căldura să se ogoiască, aleea avea să se umple de suflete: cupluri şi familii, soldăţime şi ofiţerime, tineri spanioli abia sosiţi pe insulă să-şi caute norocul şi frumoase creole la vârsta măritişului. Dar, pentru moment, pe esplanadă nu erau decât câteva figuri solitare.

A aşteptat-o cu coatele sprijinite pe formele fanteziste din fier forjat care despărţeau uscatul de apă, pe când vălurelele i se spărgeau ritmic la picioare. Ea a întârziat mai mult de jumătate de ceas şi a sosit expunându-şi în şaretă imaginea refăcută de doamnă cu aplomb: avea chipul pudrat, părul strâns, iar fusta amplă a rochiei de un galben canar i se întinsese de-o parte şi de alta în trăsurică, astfel că ultimele dantele ale juponului ajungeau până la o jumătate de palmă de pământ. În poală, cu o fundă mare din atlaz între urechi, ţinea căţeluşa care lătrase îndrăcit în spatele uşii în cele câteva minute cât stătuseră împreună în casă.

Ca o bună havaneză adoptivă şi aşa cum li se întâmpla adeseori şi compatrioatelor ei mexicane, să coboare din şaretă în plină stradă publică şi să păşească cu escarpenii din mătase prin glodul prăfuit i se părea Carolei Gorostiza la fel de necuviincios cum ar fi fost să rămână în pielea goală în faţa altarului din catedrală. De aceea, de cum a sosit, a concediat vizitiul cu un simplu gest şi a rămas aşezată în trăsurică.

Mauro Larrea, la rându-i, nu s-a clintit. Drept, în gardă.

— Fă-mi favoarea de a nu mai apărea în casa mea, domnule dragă. Niciodată.

Acesta i-a fost salutul.

Dar nici minerul n-a umblat cu ocolişuri.

— Aţi analizat ceea ce v-am dezvăluit la teatru?

De pe buzele soţiei lui Zayas nu s-a auzit nici da, nici nu. În loc de orice altceva, pe un ton hotărât care i-a amintit de cuscra lui, Carola i-a lansat altă întrebare directă:

— Cum v-a mers la faianţarul Novás?

— A fost o doar întrunire informativă.

— Asta înseamnă că vă mai gândiţi.

Carola Gorostiza era perspicace şi rece, dar el trebuia să se descurce şi să se arate şi mai rece. De aceea, şi-a schimbat pe loc atitudinea, revenind la ceea ce îl interesa.

— Aţi analizat oferta mea legată de nava-congelator? a repetat.

Doamna Gorostiza a tăcut câteva momente, strecurându-şi degetele în blăniţa deasă a minusculei căţeluşe. A scărpinat-o pe cap şi pe el l-a privit cu ochi atât de întunecaţi şi de impenetrabili, încât nu mai păreau nici frumoşi, nici urâţi, dar vădeau, în schimb, o hotărâre fermă şi de nestrămutat.

— Da şi nu.

— V-ar deranja să fiţi mai precisă?

— Aşa cum mi-aţi propus, sunt gata să mă asociez cu domnia voastră, domnule Larrea. Încuviinţez să ne unim capitalurile în beneficiul amândurora.

— Dar?

— Dar nu în afacerea pe care mi-o sugeraţi.

— E o afacere întru totul solvabilă, vă asigur, a întrerupt-o.

— Se poate. Dar eu o prefer pe cealaltă. Cea cu…

I-a aruncat o privire piezişă vizitiului său, un mulatru care purta cazacă roşie şi joben şi trăgea ultimele fumuri dintr-o ţigară de foi, aşezat pe o bancă din piatră ceva mai încolo.

— Afacerea bruneţilor. În ea vreau să intru. Numai aşa sunt dispusă să mă asociez cu domnia voastră.

— Înainte, permiteţi-mi să vă lămuresc, doamnă.

Replica a sunat la fel de puternic ca o lovitură de tun trasă din El Morro.

Ce nemernici pui de lele şi Gorostiza ăştia, blestemate să fie şi moştenirea lor şi boarfa care l-a adus pe lume pe faianţar! Prin minte începuseră să-i treacă grozăvii în limbajul necioplit al minerilor, nicidecum în cel al actualei lui poziţii sociale; pe când valurile blânde loveau în piatră şi el îşi ţinea gura strânsă într-un rictus sever, capul a început să i se legene domol de la stânga la dreapta, de la dreapta la stânga şi înapoi. Refuz, spunea fără glas.

— De ce? a întrebat Carola mirându-se cu aroganţă. De ce nu doriţi să intrăm împreună în această afacere? Capitalurile mele au aceeaşi valoare şi într-una, şi într-alta.

— Fiindcă aceasta nu-mi place. Pentru că nu…

Un hohot acru s-a rostogolit din gâtul acoperit cu bijuterii. În dimineaţa aceea purta acvamarine.

— N-o să-mi spuneţi, domnule Larrea, că sunteţi un liberal aboliţionist ridicol. Vă credeam om cu mai puţine prejudecăţi, prietene, date fiind prestanţa şi siguranţa de care daţi dovadă. Acum observ că aparenţele înşală.

A preferat să-i ignore observaţiile şi să-şi îndrepte toată puterea de convingere spre ceea ce îl interesa cu adevărat.

— Lăsaţi-mă să vă prezint amănuntele celeilalte afaceri pe care v-o propun; mai avem foarte puţină vreme, sunt gata să ridice ancora.

Carola a suspinat evident dezgustată. Apoi a plescăit, ca să-şi arate nemulţumirea. De parcă ar fi înţeles-o, căţeluşa a lătrat cu furie, iar pieptul proeminent al stăpânei a reînceput să urce şi să coboare în ritmul respiraţiei.

— Credeam că în Mexic şi în Cuba vorbim cu toţii aceeaşi limbă spaniolă. Chiar nu pricepeţi ce vreau să zic prin nu?

El a tras adânc aerul marin în piept, dorind ca sarea să-i aducă în trup răbdarea căreia începea să-i ducă lipsa.

— Nu vă cer decât să vă mai gândiţi, a insistat Mauro, adoptând un ton neutru, ca să n-o lase să-i întrevadă disperarea.

Capul femeii s-a întors semeţ spre golf, refuzând să-l asculte.

— În caz că vă răzgândiţi, să ştiţi că-mi voi petrece întreaga după-amiază la han, aşteptând răspunsul definitiv al domniei voastre.

— Mă îndoiesc că va exista unul, a exclamat Carola fără să-i arunce o privire.

— Pentru orice eventualitate, ştiţi unde să daţi de mine.

Şi-a dus degetele la borul pălăriei, punând astfel capăt discuţiei. Şi, în timp ce doamna Gorostiza, cocoţată în trăsurică, se abţinea de la orice gest şi se uita ţintă la catargele brigantinelor şi la velele desfăşurate ale goeletelor, el se îndepărta pe Alameda.

De hotărârea ei, atârnând de un fir la fel de fin ca acela ţesut de un păianjen, depindea pentru Mauro Larrea putinţa de a-şi căuta câştigurile cu un minim de demnitate sau de a rămâne pe buza prăpastiei.

18

După prânz, clienţii hanului începeau să se ridice de la masă şi să se îndrepte spre balansoare. Două fete cu pielea bronzată treceau din sufragerie în cuhnie, cărând farfurii cu rămăşiţe de curcan umplut şi orez cu lapte: amândouă erau tinere şi frumoase, aveau braţele subţiri, descoperite, şi zâmbeau senzual pe sub eşarfele mari şi colorate, legate cu multă artă în jurul capului, ca nişte turbane.

Dar niciuna din ele n-a adus vreun mesaj. Nici pentru el, nici pentru *doña* Caridad: n-au primit nimic de la Carola Gorostiza în ceasurile care s-au scurs după ce se văzuseră. Poate mai târziu. Poate.

— Nici nu-mi vine să cred, don Mauro, sunteţi la Havana de doar câteva zile, şi uite ce spor aţi avut!

Începea să se deprindă cu indiscreţiile stăpânei hanului, aşa că s-a mărginit să murmure ceva vag şi să-şi scoată şervetul, ca să se retragă.

— Mergeţi la baluri şi la teatru, a continuat ea fără să se tulbure, la fel cum mergeţi la întruniri nocturne dintre cele mai private.

I-a aruncat o privire în stare să taie o lămâie pe din două. Şi, în ciuda faptului că tocmai se scula în picioare, a ales să nu se ridice. Haida-de! şi-a zis. Continuaţi, *doña* Caridad, scoateţi ce vă vine pe gură. Deja am pierdut practic totul.

Ea a câştigat vreme dând câteva porunci inutile sclavelor, până ce restul mesenilor s-au risipit.

— Mă surprinde că vă interesează treburile mele, doamnă, a constatat Larrea de cum au rămas singuri.

— Ei, nici chiar aşa, doar superficial. Dar, când oaspetele primit sub acoperişul meu calcă-n strâchini, bârfele nu întârzie să ajungă şi până aici.

— Fie că ajung sau nu, ceea ce fac eu în afara acestei case nu cred că vă priveşte. Sau mă înşel?

— Nici vorbă, domnule, sigur că nu mă priveşte; în chestiunea asta, aveţi mai multă dreptate decât sfinţii. Dar, profitând de faptul că-mi faceţi onoarea de a continua să staţi la masa mea, permiteţi-mi să vă răpesc doar câteva clipe.

A făcut o pauză uşor teatrală şi pe buzele ofilite s-a ivit un surâs pe cât de radios, pe atât de fals.

— Pentru ca nu numai eu o să aflu unele lucruri despre domnia voastră, ci şi domnia voastră despre mine, a adăugat.

Şi mai du-te învârtindu-te, i-ar fi putut spune, presimţind că îi întinde cursă. Dar nici nu s-a clintit.

— Sunt o *cuarterona* din Guanajay, fiica unui bărbat originar din Canare, dar născut în La Gomera, şi a unei sclave de la fabrica de zahăr San Rafael.

Cuarterona înseamnă că tata era alb şi mama mulatră. Mămica mea

era o mică mulatră frumoasă, fiica unei negrese *bozal*[36] recent adusă din Gallinas, lăsată grea la treisprezece ani de stăpânul casei, care avea cincizeci şi doi. A prins-o de talie când fata tăia trestie şi a ridicat-o ca pe o pană, de slăbuţă ce era. Opt luni mai târziu, ea a născut-o pe mama. Şi, cum stăpânii n-aveau copii, iar doamna era mai uscată pe dinăuntru ca o mătură de palmier regal, a hotărât s-o ţină ca pe o păpuşă din carton. Ca să nu prindă dragoste de bebeluşa ei, pe micuţa negresă-mamă, bunica mea, au dus-o pe o altă proprietate. Şi acolo, neputând să-şi vadă fiica cum creşte, ea a devenit tot mai greu de stăpânit, iar la şaptesprezece ani a sfârşit prin a lua calea junglei. Domnule Larrea, ştiţi ce se întâmplă cu sclavii care ajung în junglă?

— Aş minţi dacă v-aş spune că da.

N-avea ştiinţă nici că prin venele *doñei* Caridad, cu pielea de aceeaşi culoare ca a lui, curgea o dâră de sânge african. Deşi acum, că se uita mai atent, poate că era ceva la ea care i-ar fi putut-o sugera. Textura părului. Lăţimea nasului.

În rest, fără să se mişte de la locul său şi rămas deja fără farfurii şi tacâmuri, Mauro Larrea a continuat s-o asculte cu aparentă indiferenţă pe stăpâna hanului.

— Ei bine, pentru *cimarrones* sunt îndeobşte trei căi. *Cimarrones* sunt, scuzaţi-mă, dacă nici asta nu ştiţi, sclavii care îndrăznesc să fugă de la stăpânii lor şi de cele şaisprezece ore zilnice de trudă pe care aceştia le impun în schimbul câtorva banane, al unei mâini de manioc şi al câtorva ciosvârte de carne uscată. Vreţi să ştiţi care sunt aceste căi, domnul meu?

— Sigur că da, dacă vreţi, cum să nu?

— Cea mai bună cale pentru ei e să ajungă la Havana ori în alt port şi chiar de pe chei să se îmbarce pentru o călătorie spre orice ţară americană independentă, ca să poată trăi în libertate. A doua e să fie prinşi şi supuşi la torturile obişnuite: o lună pe butuci de ocnaş în cotlonul cel mai întunecat al unui pavilion de închisoare; şi-s biciuiţi până îşi pierd cunoştinţa.

— Şi a treia?

— Să cadă victime câinilor, care îi prind şi îi omoară. Câini de pradă, dresaţi să dea de negrii şi mulatrii care au luat calea junglei şi care în mod normal le vin de hac muşcându-i. Vreţi să ştiţi pe care cale a nimerit s-apuce bunica mea?

— Vă rog.

— Şi mie mi-ar plăcea să ştiu. Dar nu s-a aflat niciodată. Absolut niciodată.

La masă rămăseseră doar ei doi. *Doña* Caridad în cap şi el pe o latură, cu spatele la draperiile albe care cerneau lumina şi-i despărţeau de patio. Au urmat câteva clipe lungi de tăcere; abia dacă se auzea vreun zgomot. Fetele frecau dalele, oaspeţii dormitau,

făcându-şi siesta printre liane şi bougainvillea[37].

— Îmi veţi dezvălui acum şi morala istorioarei, *doña* Caridad, sau va trebui s-o descopăr singur?

— Cine-a pomenit de vreo morală, don Mauro? a răspuns ea pe un ton uşor batjocoritor.

Poate că ar fi fost un moment bun s-o trimită drept la dracul. Dar stăpâna casei i-a luat-o înainte.

— E doar un episod pe care am dorit să vi-l relatez, o pildă dintre atâtea altele. Ca să ştiţi cum trăiesc sclavii din afara capitalei: cei de pe moşii, de pe plantaţiile de cafea şi tutun şi din fabricile de zahăr. Cei pe care domnia voastră nu-i vedeţi.

— Iată că aţi şi făcut-o, aşa că vă rămân recunoscător. Acum, vă deranjează dacă mă retrag în odaia mea, sau mai doriţi să-mi daţi şi altă lecţie de morală?

— Dar mai înainte nu doriţi să vă servim cafeaua chiar acum?

În ciuda aparentului aplomb, Mauro Larrea simţea o uşoară neplăcere în măruntaie.

— Prefer să mă retrag, dacă îmi îngăduiţi, a spus, ridicându-se în cele din urmă. Atâta cafea începe să nu-mi pice prea bine.

Era deja în picioare, cu o mână sprijinită de spătarul scaunului, când a privit-o din nou. Nu era nici tânără, nici frumoasă, deşi poate că odinioară fusese. Dar acum, trecută de cincizeci de ani, avea talia groasă, cearcăne întunecate ca nopţile cu lupi, iar pe părţile feţei pielea începea să-i pungească. Dar era vioaie, legată la trup şi avea înţelepciunea naturală pe care ţi-o dau ani întregi de contacte cu oameni de toate tepele. De când, în urmă cu două decenii, transformase casa pe care i-o lăsase bătrânul ei amant într-un han pentru oaspeţi aleşi, Caridad Cervera era mai mult decât obişnuită să se tutuiască până şi cu luceafărul de dimineaţă.

Fără măcar să se gândească, Mauro Larrea s-a aşezat din nou.

— Fiindcă ştiţi atâtea despre mine şi păreţi dispusă să mă dăscăliţi cu privire la faţa ascunsă a afacerilor mele, poate mă luminaţi şi într-o altă chestiune.

— Cum să nu? Orice îmi e la îndemână.

— Don Gustavo Zayas şi soaţa lui.

— Cine vă interesează mai mult, el sau ea?

— Indiferent.

A râs pe muteşte, molatec.

— Nu-ncercaţi să mă duceţi de nas, don Mauro.

— Departe de mine gândul.

— Dacă v-ar interesa soţul, n-aţi fi profitat azi-dimineaţă de momentul când a plecat de-acasă ca să vă strecuraţi acolo şi să încercaţi să-i vedeţi soţia.

De data asta, *doña* Caridad s-a ridicat şi s-a apropiat şchiopătând de

un bufet din apropiere. Nemernică şi clevetitoare, şi-a zis privind-o. Nici nu trecuseră câteva ceasuri de când îndrăznise să intre în casa familiei Zayas, că şi aflase: reţeaua ei de relaţii trebuie să fi fost uriaşă şi întinsă prin toate cotloanele oraşului.

— Serviţi, vă rog! O atenţie din partea casei.

I-a dat ascultare, umplând ambele cupe. Una pentru ea, alta pentru el.

— Cunosc această pereche, a grăit în cele din urmă. Toată lumea se cunoaşte în Havana. Din vedere, doar, nici măcar nu-i salut; nu suntem prieteni de curtoazie. Dar, fireşte, ştiu cine sunt.

— Atunci, povestiţi-mi.

— O familie ca atâtea altele. Cu toate intrigile, suişurile şi coborâşurilor ei. Lucruri obişnuite.

A sorbit uşurel din rachiu, iar el a imitat-o, luând o înghiţitură mai mare. Apoi a aşteptat-o să continue, convins că *doña* Caridad n-avea să se oprească la acele informaţii vagi.

— N-au avut copii.

— Asta ştiu.

— Sunt, însă, faimoşi.

— Pentru ce, mai exact, dacă se poate şti?

— Ea, pentru că-i pretenţioasă şi mână-spartă: are o gaură în fiece mână, nu trebuie decât s-o vezi. Dacă îi îngăduie familia, asta nu mai ştiu.

Dar el ştia. Prea bine. Şi a avut grijă să nu-i spună.

— Iar el?

— El are reputaţia de a fi fost întotdeauna cam instabil în afaceri, deşi nici asta nu-i ceva neobişnuit pe-aici. Tot aşa au venit şi alţi peninsulari cu o mână în faţă şi alta la spate, şi au făcut mari afaceri în cinci ani, pe când potentaţi creoli cu nume mari s-au prăbuşit în noroi şi au sărăcit cât ai zice peşte.

Cinci ani ca să te îmbogăţeşti, o veşnicie. Dar el n-avea nevoie de-o mare afacere, aşa cum bine subliniase Andrade când îşi luaseră adio în Veracruz. Nu căuta decât să adune banii de trebuinţă ca să scoată capul din glod şi să poată respira.

În orice caz, vorbeau despre cei doi Zayas şi era mai bine să nu schimbe vorba.

— Şi spuneţi-mi, *doña* Caridad, care-i acum situaţia lor financiară?

— În *duros* peşin? N-ajung să ştiu chiar asemenea amănunte, domnul meu. Ştiu despre ei doar ce văd şi aud pe stradă, ori ce-mi istorisesc amicele când vin în vizită. Amândoi se afişează în cele mai elegante saloane, cum bine ştiţi şi domnia voastră; el cu ţinuta-i de senior de vază, ea cu rochiile atrăgătoare cusute de costisitoarea *mademoiselle* Minett. Şi întotdeauna cu bichonul.

— Pardon?

— Bichoana, căţeluşa fină pe care o ia cu ea.

— Aha.

— Deşi există anumite chestii legate în ultima vreme de familia Zayas, pe care le cunosc toţi şi de aceea cred că, dacă vă pun la curent cu ele, n-am să scap nimic compromiţător…

A dus din nou cupa la gură şi a sorbit iar uşurel din ea.

— … fiindcă, în realitate, nu-i vorba decât de unul din multele episoade de pe insula noastră uimitoare, unde totul se schimbă după cum bate vântul. Mă înţelegeţi, don Mauro?

— Bineînţeles, doamna mea.

Doña Caridad a făcut un gest complice. Chiar aşa era.

— Au primit de curând o moştenire. Nişte proprietăţi, după cum umblă vorba.

O nouă pauză.

— În Andaluzia. Sau cel puţin aşa am auzit.

Sătul să primească informaţii cu pipeta, s-a gândit să-şi toarne altă cupă.

— Şi pe cine au moştenit, dacă se poate şti?

— În urmă cu ceva vreme au avut un oaspete. Un văr de-al lui.

— Un spaniol?

— Un spaniolaş, mai curând. La dimensiuni mă refer. Un bărbat micuţ, prizărit, părea aproape un copil. Don Luisito, aşa i se zicea prin Havana. N-a fost bal ori cină, nici soarea ori spectacol de la care cei trei să lipsească în acel sezon. Deşi, după cum se zvonea, deoarece eu nu l-am zărit…

S-a întrerupt, ca să mai soarbă o dată uşurel din cupă.

— După cum se zvonea, fiindcă eu n-am asistat, a istorisit mai departe *doña* Caridad, ea mai ales nu mai contenea cu vărul. Râdea în hohote de glumele lui, îi tot şuşotea la ureche, îl ducea încolo şi încoace cu trăsurica ei ori de câte ori soţul avea alte treburi. Până când s-a ajuns şi la cleveteli: că erau mai apropiaţi decât se cuvenea, că ea intra şi ieşea când îi venea din odaia lui. Chestii-trestii spuse de dragul spusului, don Mauro, ştiţi cum e. Din simpla plăcere de a colporta. Dar, fireşte, ce se zicea de ea se zicea şi de el.

Foarte interesant, şi-a zis Larrea. Era interesant ce se clevetea în Havana despre femeia care refuza să-i întindă o mână. A aruncat pe ascuns o privire ceasornicului de perete. Patru şi un sfert. Şi n-avea nicio veste de la ea. E încă devreme, s-a consolat. Nu deznădăjdui. Nu încă.

— Şi, mai precis, ce se spunea despre el?

Rachiul părea să-i fi dezlegat limba *doñei* Caridad; acum vorbea mai în voie, se oprea mai rar şi se străduia mai puţin să-şi dozeze informaţiile. Deşi poate că nu rachiul o însufleţise, ci simpla desfătare răutăcioasă de a cotrobăi prin răul altuia.

— Că vărul venise să încheie unele socoteli de familie nelămurite. Că don Gustavo fusese amestecat cu ani în urmă în afaceri urâte şi de aceea trebuise să plece din Peninsulă. Că în tinereţe se iubise cu o femeie care fugise cu altul. Că Zayas năzuise mereu să se întoarcă pe meleagurile pe care le părăsise. Născociri de-ale oamenilor în mare măsură; sau cel puţin eu aşa presupun, nu credeţi?

— Presupun că presupuneţi bine, a recunoscut Mauro Larrea. Ceea ce povestiţi seamănă cu libretul unei operete demne de Teatrul Tacón.

— Până ce vărul n-a mai fost văzut pe bulevarde şi la petreceri, iar la capătul câtorva săptămâni s-a dat de veste că murise. Se zice că pe plantaţia de cafea pe care o au în provincia Las Villas.

— Şi atunci ei au moştenit de la el câteva proprietăţi.

— Exact.

— Şi parale?

— N-am habar. Dar, din ziua când l-au înmormântat, ea a început să vorbească precum o coţofană despre moşiile pe care le au în Spania. Imobile senioriale, spune. Şi o plantaţie de struguri.

— O podgorie?

— Aşa i s-ar putea zice; tare mă tem că n-am ştire de numele acestor lucruri în patria mamă. În orice caz, şi ca să punem capăt chestiunii…

În clipa aceea, a intrat în goana mare o sclavă cu ceva pentru stăpână-sa, iar lui Mauro Larrea i s-a înţepenit şira spinării. Părea să fie o hârtie îndoită, poate că era mesajul Carolei Gorostiza, pe care îl dorea cu atâta ardoare. Primesc să mă aliez cu domnia voastră, goniţi la Calafat acasă şi spuneţi-i că da. Şi-ar fi dat şi degetele care-i mai rămăseseră intacte la mâna stângă să fie acesta răspunsul. Dar n-a fost.

— Tare mă tem, domnule Larrea, că trebuie să oprim aici plăcuta noastră conversaţie, a îndrugat *doña* Caridad, ridicându-se. Trebuie să mă ocup de o chestiune de familie. Pe nepoata mea au apucat-o durerile facerii la Regla, aşa că plec la ea.

El s-a ridicat la rându-i.

— Fireşte, nu vreau să vă fac să pierdeţi niciun moment. Erau gata să se retragă fiecare în odaia lui, când ea s-a întors.

— Vă e de trebuinţă un sfat, don Mauro?

— Dacă vine de la domnia voastră, de oricare, a răspuns fără să-şi vădească ironia.

— Oferiţi-vă afecţiunea alteia. Femeia asta nu-i de domnia voastră.

Cu mari strădanii s-a abţinut să râdă acru. Afecţiunea, spunea. Afecţiunea. Pentru Dumnezeu!

A stat toată după-amiaza în odaia lui, aşteptând. În cămaşă, cu jaluzelele trase atât de bine, că abia mai treceau câteva raze de lumină. Întâi i-a scris Marianei, începând prin a o întreba de Nico. Întinde punţi, fata mea; ai cunoscuţi care se tot vântură între cele două maluri. Verifică, află câte ceva despre el. Apoi i-a povestit în

amănunt despre Havana şi havanezi; despre străzile, magazinele, aromele din capitală. Toate imaginile le-a schiţat cu cerneală pe hârtie, păstrând pentru sine ce-l tulbura şi zăpăcea; tot ce-i biciuia sângele, îi întorcea stomacul pe dos şi făcea să se clatine pilonii pe care i se sprijinea moralul. La un moment dat, amintindu-şi că fiica sa e însărcinată, i-a trecut prin minte icoana negruţei de treisprezece ani pe care stăpânul o lăsase grea. Şi-a scos-o cu greu din cap şi a continuat.

Încheind acea scrisoare lungă, s-a uitat la ornic. Şase fără cinci. Şi Carola Gorostiza tot nu-i comunicase nimic.

În sfârşit, a început să-i scrie câteva rânduri şi agentului său. În principiu, mult mai puţine: avea să-i transmită patru sau cinci impresii generale şi câteva lămuriri despre cele două afaceri care pentru moment îi atrăseseră atenţia. Una curată şi alta murdară. Una sigură şi alta riscantă. Dar vorbele i se înnămoleau: nu ştia să formuleze ceea ce voia să istorisească fără să scrie literă cu literă vorbele pe care refuza să le folosească. Indecenţă. Ruşine. Lipsă de omenie. A umplut două foi cu pete şi ştersături. La urmă, a renunţat. A dat foc cu aprinzătorul de iască foilor pe jumătate mâzgălite şi a adăugat o însemnare la sfârşitul lungii scrisori adresate Marianei. Vorbeşte cu Elías, pune-l la curent, spune-i că totul merge bine.

S-a uitat iar la ceasornic. Şapte şi douăzeci. Nimic de la Carola Gorostiza. În amurg, a tras jaluzelele şi a ieşit în balcon, ca să termine de fumat, cu cămaşa descheiată şi braţele sprijinite de fierul forjat, şi ca să admire din nou forfota fără sfârşit a străzii. Albi şi negri, negri şi albi, precum şi toate tonurile intermediare, îndreptându-se spre mii de locuri la orice oră, strigând şi hohotind, strigându-şi marfa, adresându-şi saluturi şi jurăminte. Oameni nebuni, s-a gândit. Havana nebună, Cuba nebună. Oameni nebuni.

A făcut o baie şi s-a îmbrăcat iar, ca orice om de bine. Din pură întâmplare, a ieşit din odaie odată cu alţi doi oaspeţi, catalanul şi olandeza. Au coborât scara împreună dar, spre diferenţă de ei, Mauro Larrea nu s-a dus în seara aceea în sufragerie.

19

Când, la ora nouă, s-a auzit lovitura de tun din fortul La Cabaña, fanfara militară a dat semnalul retragerii. Plaza de Armas era plină, iar jumătate din Havana era gata să se bucure de muzica în aer liber şi de briza răcoroasă care venea dinspre mare. Unii se aşezaseră pe bănci, mulţi se plimbau liniştiţi printre rondurile de flori şi palmierii din jurul piedestalului pe care stătea statuia bocciului Fernando VII[38]. Un cordon de carete înconjura perimetrul grădinilor; acolo, junii-primi şi admiratorii le făceau curte la scară celor mai distinse domnişoare.

Sumbru şi cu braţele încrucişate, Larrea şi-a sprijinit spatele ca de plumb de una dintre coloanele palatului contelui de Santovenia. În vreme ce muzicanţii lansau în văzduh fragmente din opere şi *tonadillas*[39] la modă, Larrea ştia că, în aceleaşi clipe, doi dintre asociaţii bancherului Calafat îşi luau adio de la familie şi apropiaţi de pe coverta unui vapor al Mala Real Inglesa[40]. Ridicau ancora şi se îndreptau spre Buenos Aires, ducând cu ei un capital substanţial şi un proiect financiar cât se poate de promiţător. Un proiect la care ar fi putut participa şi el. Şi la care n-avea să ia parte niciodată.

Noaptea căzuse brusc şi, larg deschise, balcoanele care înfloreau pe palatul Căpitanilor Generali[41] îşi vădeau interiorul splendid în lumina mai multor duzini de lumânări. Cu Santos Huesos alături, Mauro Larrea continua să privească absent întreaga scenă. Era şi nu era acolo, îşi omora timpul şi strângerile de inimă cu spatele sprijinit de piatra unui pilastru. Un chior i-a oferit bilete la tombola pentru un purceluş de lapte. Un băietan cu mătreaţă i-a propus să-i facă ghetele; după o vreme, altul a încercat să-i vândă un cuţit. I-a refuzat pe toţi fără vreun soi de menajamente; începea să-l obosească toată neguţătoria aia de doi bani din stradă, când a simţit o mână aşezându-i-se pe mâneca dreaptă.

Gata să se smulgă dintr-o singură mişcare, s-a oprit auzindu-şi numele pronunţat. A întors capul şi a dat de o mulatră tânără.

— În sfârşit v-am găsit, *ño* Mauro, mulţumesc lui Dumnezeu! a exclamat fata gâfâind. Am răscolit toată Havana căutându-vă.

A recunoscut-o pe loc: era tânăra care scutura un covor când el se strecurase în reşedinţa familiei Zayas.

— M-a trimis stăpâna, vrea să vă vadă, a zis, străduindu-se să-şi tragă sufletul. O *volanta* vă aşteaptă în spate la Templete, pe ulicioară. O să vă ducă la dânsa.

Santos Huesos a întins gâtul, parcă dând să spună sunt gata, stăpâne. Dar fata a prins gestul şi l-a oprit brusc. Era slabă şi fină, cu gură mare şi gene nespus de lungi.

— Stăpâna mea doreşte să vă duceţi neînsoţit.

Poate că încă mai avea timp. O semnătură, asta era tot ce-i trebuia

lui Calafat de la el. Un consimţământ, o încuviinţare de cerneală. Poate că nava încă nu ridicase ancora, iar Carolei Gorostiza îi venise mintea la cap.

— Unde mă aşteaptă?

Era aproape sigur că va spune pe cheul Caballería. Poate că în apropiere de bătrânul bancher. Poate că ea se convinsese în cele din urmă.

— Da' de un' să ştiu eu, *ño* Mauro? De asta are grijă vizitiul; eu ştiu numai ce vrea să-mi zică *ña* Carola.

Muzicanţii interpretau primele măsuri din „La Paloma" lui Iradier când, croindu-şi drum cu umerii prin mulţime, Larrea s-a dus în grabă să caute *volanta*. Spre uimirea lui, locul ales nu era deloc cheul din faţa unei nave care se pregătea să ridice ancora. Se afla în biserica Cristo del Buen Viaje: o încăpere de lângă sacristie, în care doamnele din protipendadă coseau şi cârpeau marţea lenjerie pentru săracii din oraş. Printre dulapuri şi cufere pline cu yarzi de pânză. Acolo îl aştepta Carola Gorostiza la lumina unei lămpiţe cu ulei.

— Cineva din casă i-a destăinuit soţului meu că aţi venit la noi azi-dimineaţă, i-a trântit-o de cum s-a înfăţişat în uşă. Aşa că v-am trimis o *volanta* de închiriat şi am venit şi eu cu alta. Că de-acum nu mă mai încred nici în umbra mea.

Drept răspuns, el şi-a luat pălăria de pe cap. Dezamăgirea i se împrăştiase prin toate oasele din trup, dar şi-a adunat cum a putut ultimele fărâme de mândrie şi a hotărât să nu-şi dea cu niciun chip sentimentele pe faţă.

— Nici în mine, presupun.

— Nici, nu încape îndoială, i-a răspuns soţia lui Zayas. Dar acum nu mă interesează să mă despart de domnia voastră. Şi nici pe domnia voastră de mine.

Şi-a dat seama că ea ţinea în mâini ceva mic şi negru, dar din pricina întunericului n-a putut distinge ce.

— Au plecat deja ceilalţi prieteni ai domniei voastre, cei cu afacerea navei de gheaţă? a întrebat tăios.

— Nava-congelator.

— Tot aia. Răspundeţi, au plecat ori nu?

A înghiţit în sec.

— Presupun că da.

Sora cuscrului său a schiţat un zâmbet sarcastic.

— Atunci nu vă mai rămâne decât o carte de jucat. Cealaltă navă, cu o încărcătură cu totul diferită.

Nici cheu, nici semnătură în mare viteză, nicio navă gata să ridice ancora spre Mar del Plata, nimic din toate astea nu intra în planurile acelei femei. Brigantina care se îndrepta, încărcată cu belciuge şi lanţuri, spre coastele africane era singura levată care îi mai rămăsese:

durerosul comerţ cu sclavi. Altfel, trebuia să facă noi planuri, fără capitalul ei. Încă o dată singur şi uscat ca un ghimpe.

Chiar şi aşa, a încercat să reziste.

— Tot nu-s convins.

Ea l-a întrerupt nerăbdătoare, în timp ce cu degetele mâinii drepte făcea mişcări scurte şi nervoase în lumina opaiţului. Ca şi cum ciupea un obiect, îi dădea drumul şi îl ciupea din nou.

— Persoanele interesate, pe care le-aţi întâlnit în depozitul de faianţă, şi-au dat deja acceptul; nu mai lipsiţi decât domnia voastră. Totuşi, după cum mi-au afirmat, situaţia s-a schimbat de la o zi la alta. Mai e disponibilă o singură participare, cea pe care încă n-aţi confirmat-o, dar s-a şi ivit cineva interesat s-o obţină. Se numeşte Agustín Vivancos. Dacă cumva vă îndoiţi de vorbele mele, e patronul farmaciei din strada Merced. În caz că nu daţi un răspuns, el e dispus să vă ocupe locul.

S-a lăsat tăcerea. Prin fereastra închisă pătrundea uruitul unor roţi de car pe pavele. Şi au vorbit abia după ce zgomotul acela a devenit tot mai slab, mai stins. Până a dispărut.

— Îngăduiţi-mi să vă comunic, doamnă, că atitudinea domniei voastre mă tulbură enorm, a spus făcând un pas hotărât către ea. La început, nu eraţi deloc interesată să vă puneţi capitalul la mijloc, iar acum, brusc, păreţi sub imperiul grabei.

— Nu uitaţi că domnia voastră mi-aţi propus s-o fac.

— Aşa-i. Dar vă rog să-mi satisfaceţi curiozitatea, dacă nu vă deranjează.

De ce vă îndărătniciţi să luaţi parte la această afacere şi de ce acţionaţi, deodată, atât de impulsiv?

Ea a făcut o strâmbătură semeaţă şi un pas sfidător spre el. Mauro Larrea a desluşit, în sfârşit, ce avea în mână. O cutiuţă de ace dintre cele de care se foloseau doamnele acolo, în încăperea destinată cusutului caritabil. O cutiuţă de ace în care ea ciocănea neîntrerupt cu un singur ac, pe care îl înfigea şi-l scotea din capac.

— Din două pricini, domnule Larrea. Două, dar mult prea importante. Prima are legătură cu afacerea în sine. Sau, mai bine zis, cu cei implicaţi în ea. Fiica cea mare a celui care are depozitul în proprietate îmi e bună prietenă, o persoană de absolută încredere. Şi asta mă linişteşte, îmi oferă siguranţa că banii mei vor fi pe mâinile cuiva apropiat, care îmi va aduce treptat noutăţi despre cum evoluează lucrurile, în caz că vi s-ar năzări să vă faceţi nevăzut. O persoană care, să zicem, mi-e ca o rudă. Altfel, dacă aş intra în afacerea cu nava-congelator, m-aş trezi între nişte bărbaţi mintoşi, care fac de când lumea afaceri din care eu abia dacă pricep ceva, aşa că nu m-ar trata nicicând ca pe egala lor.

Deşi răspunsul era semn de oarece bun-simţ, Larrea a presupus că

doamna Gorostiza minte. În orice caz, a preferat să nu se întrebe dacă să o creadă ori nu.

— Şi a doua pricină?

— A doua, prietene, e mult mai personală.

A amuţit şi, pentru câteva clipe, Larrea a crezut că doamna Gorostiza nu va mai spune nimic. Dar se înşela.

— Sunteţi căsătorit, domnule Larrea?

— Am fost.

A mai trecut o caretă şi duruitul ei s-a auzit din nou pe pavele, mai rapid şi mai trecător.

— Atunci veţi fi de acord cu mine că o căsnicie e o alianţă complicată. Aduce bucurii şi amărăciuni… Iar uneori devine şi un joc al puterii.

Propunerea domniei voastre m-a pus pe gânduri. Şi am ajuns la concluzia că, având mai multe parale în mână, poate că voi avea şi în căsnicie mai multă putere.

Mai multă putere, la ce bun? a fost cât pe ce s-o întrebe. Dar înainte s-o facă, şi-a amintit de ce-i povestise în după-amiaza aceea *doña* Caridad: de marele interes pe care îl arătase Carola acelui văr al soţului ei care venise din Spania, de ciudatul triunghi pe care îl formaseră, de femeia căreia Gustavo Zayas îi dăruise inima dincolo de ocean şi care plecase în cele din urmă cu altul, dar şi alte mii de conflicte din trecut. A preferat să se abţină, în ciuda curiozităţii. S-o iscodească presupunea să accepte o contrapresiune, iar el nu era dispus să dea în vileag nimic despre sine. Între timp, Carola Gorostiza a continuat să se apropie de el până la marginea neruşinării.

Volanele rochiei i s-au încurcat între picioarele minerului. Iar pieptul aproape că i s-a lipit de al lui. Mauro îi simţea respiraţia.

— Domnia voastră mi-aţi băgat această bomboană în gură, a recunoscut ea cu voce cadenţată. Să-mi multiplic moştenirea fără să mă ating măcar de ea. Nu-mi plac bărbaţii care lasă baltă femeile.

Nici mie femeile care strâng pe cineva în cleşte, aşa cum m-ai strâns tu pe mine, i-a reproşat în gând Mauro Larrea. Dar s-a abţinut s-o spună cu glas tare şi, în loc de orice altceva, fără să rupă apropierea aceea intimă, i-a pus o întrebare. În şoaptă, cu glas sumbru.

— Nu-i aşa, Carola, că esenţa acestui negoţ josnic nu îţi provoacă nicio strângere de inimă?

Ea a întors calm capul într-o parte şi şi-a apropiat buzele de urechea lui. Şi, pe când îi şoptea ceva, părul ei întunecat i-a mângâiat chipul.

— În ziua când aş avea remuşcări, dragul meu, le-aş rezolva cu duhovnicul meu.

A făcut doi paşi înapoi, desprinzându-se de trupul femeii.

— Lăsaţi mustrările de conştiinţă pentru habotnici şi masoni, în numele Atotputernicului! a continuat doamna Gorostiza, revenind la

vioiciunea sa dintotdeauna. Scrupulele n-au să vă umple desagii, iar domnia voastră acţionaţi cuprins de aceeaşi deznădejde ca şi mine. Mâine de dimineaţă, la unsprezece fix, duceţi-vă iar la faianţar; intraţi ca şi cum aţi fi venit să cumpăraţi ceva. Dar mai înainte luaţi-vă paralele de la bancher, şi pe ale mele, şi pe ale domniei voastre, aşa încât să deţinem la un loc cât avem nevoie să investim împreună. Am hotărât ca Novás să ştie că iau şi eu parte la afacere, aşa că vă vom aştepta.

Imediat după aceea, a aruncat cutia de ace pe masă şi a stins opaiţul. Apoi, fără să mai spună vreo vorbă, şi-a pus pe cap o broboadă care până atunci stătuse pe spătarul unui scaun şi dusă a fost. El a rămas cu bezna lipită de pleoape, printre dulapurile pline cu cearşafuri şi cupoane. A lăsat să se scurgă câteva minute, ca nu cumva să li se mai întretaie drumurile. A ieşit tiptil în spatele bisericii, a verificat dacă nu-l mai aştepta vreo *volanta* şi a apucat-o neîmpăcat spre han, pe strada Amargura.

La sosire, a găsit casa cufundată într-o linişte de mormânt şi în beznă. Toţi dormeau şi, contrar obişnuinţei, slujitorul nu-l aştepta nici în vestibul, nici în patio. A trecut pe întuneric prin galerie, spre odaia lui; chiar când să intre, s-a întors. Păşind cu prudenţă, ca să nu facă vreun zgomot, a intrat în sufragerie şi a ocolit cu îndemânare mobilele, până a dat de ceea ce căuta. Până a atins sticla. A prins damigeana de rachiu de gât şi a luat-o cu el.

***

Dormea pe burtă, despuiat, de-a latul patului, cu membrele desfăcute ca braţele unei mori de vânt; piciorul stâng îi atârna peste marginea saltelei, de aproape atingea dalele cu degetele. A simţit o apăsare pe călcâi, ca şi cum i-l strângea cineva.

S-a deşteptat dintr-un salt şi, ridicându-se alarmat în capul oaselor, şi-a simţit capul greu ca de plumb. Sub plasa de ţânţari ridicată, fără altă lumină decât cea care venea din balconul deschis, a zărit un chip familiar.

— Ce-i, băiete, s-a întâmplat ceva?

— Nimic.

— Cum nimic, Santos? a bâiguit Larrea. Mă trezeşti… mă trezeşti la… cât e ceasul?

— Cinci din zori, acuşi se crapă de ziuă.

— Mă deştepţi la cinci dimineaţa, nerodule, şi-mi zici că nu s-a întâmplat nimic?

— Nu vă băgaţi, stăpâne.

— Nu vă băgaţi, a auzit încă o dată. Zăpăcit, şi-a trecut degetele prin păr.

— Şi tu ai băut peste măsură sau ce?

— Sunt oameni. Ca şi domnia voastră. Ca şi mine. Asudă, mănâncă,

gândesc, fac dragoste. Îi dor măselele, îşi plâng morţii.

Scormonind cu un efort titanic prin memoria tumefiată, a izbutit să-şi aducă aminte când îl văzuse ultima oară. În Plaza de Armas, pe când lumea începea să cânte primele stihuri din „La Paloma“ în acordurile fanfarei militare. „Când am plecat din Havana, Dumnezeu să mă apere…“ Îl lăsase lângă mulatra slabă, cu zâmbet larg, umăr la umăr cu ea.

— Te-a ameţit mulatra *doñei* Carola? Ţi-a îndrugat verzi şi uscate cât m-am dus eu după stăpână-sa? Te…? Te…?

— Sclava are un nume. O cheamă Trinidad. Toţi au nume, stăpâne.

Santos vorbea cu glasul lui dintotdeauna. Liniştit şi melodios. Dar ferm.

— Vă aduceţi aminte cum coboram în puţuri? Vă puneaţi oamenii la muncă până ajungea să ne doară sufletul, dar nu ne-aţi tratat nicicând ca pe animale. Deşi ne-aţi forţat cât era de trebuinţă, aţi fost mereu drept cu noi. Cine a vrut să vă rămână alături a rămas. Şi cine a vrut să-şi caute alt drum n-a fost niciodată legat.

Fără să se ridice, Mauro Larrea şi-a acoperit chipul cu mâinile, încercând să-şi recapete o fărâmă de luciditate. De aceea, glasul i-a sunat cavernos.

— Suntem în Havana asta mizerabilă, nebunule. Nu la minele din Real de Catorce. S-au dus timpurile alea, acum avem alte necazuri.

— Nici oamenii, nici copiii domniei voastre n-ar fi de acord să faceţi ce-aveţi de gând să faceţi.

Prin plasa de ţânţari se filtra silueta lui Santos Huesos ieşind din dormitor. De cum acesta a închis uşa pe tăcute, Mauro Larrea s-a lăsat să cadă pe pat ca un mort. A stat în aşternuturi până ce s-a statornicit dimineaţa, dar n-a mai izbutit să pună geană pe geană. Era ameţit, toropit de rachiul şterpelit de la stăpâna hanului ca să-şi înece amarul; pur şi simplu, n-avea habar dacă apariţia chichimecului fusese un simplu vis grotesc sau o realitate nespus de tristă. Cele câteva ceasuri cât a stat aşa, cu senzaţia de vomă lipită de cerul gurii şi cu dinţii îngrijorării înfipţi în viscere, i s-au părut fără sfârşit.

Nu mai gândi, ticălosule, nu mai gândi, nu mai gândi, îşi repeta mereu în minte pe când se spăla şi apoi pe când încerca să-şi potolească mahmureala infernală cu o cafea neagră şi tare, dar şi pe când ieşea din han fără să dea măcar de umbra lui Santos Huesos. Dar nici glasul prietenului Andrade nu a apărut.

Nu bătuse încă de zece când a nimerit în tumultul matinal de zi cu zi, târând după el o uriaşă durere de cap. Operaţia urma să fie simplă: va retrage banii, va semna chitanţa respectivă şi gata. O treabă uşoară. Rapidă. Inofensivă. Nu mai gândi, frate, nu mai gândi.

Dar mergea gândind atât de concentrat, atât de obsesiv dispus să-şi îndrepte atenţia într-o singură direcţie că, intrând în vestibulul

bancherului, a fost cât pe ce să se împiedice. A atins ceva neaşteptat cu piciorul şi a blestemat grosolan. Acel ceva neaşteptat era o negresă tânără care, instinctiv, a chiţăit ascuţit.

Stătea pe jos: îşi sprijinea spatele de pilonul uşii mari deschise, şi din cămaşa albă îi răsărea un sân. Înainte ca vârful ghetei purtate de miner să i se înfigă în coapsă, tânăra dădea liniştită să sugă unui copil înfăşat într-o cârpă de bumbac. Mauro şi-a recăpătat echilibrul, sprijinindu-se de perete. Dar, tocmai când îşi apăsa palma pe varul peretelui, a lăsat ochii în pământ.

Un sân mare şi plin cu lapte i-a umplut privirea. Prinsă de el, a zărit o guriţă care strivea sfârcul. Şi, brusc, în faţa simplei imagini a acelei mame tinere, cu pielea închisă la culoare, tot ce se străduise să ţină departe de gândurile sale s-a năpustit asupra lui ca un şuvoi de apă scăpat de sub control. Mâinile cu care îl scosese pe Nicolás din pântecele însângerat al Elvirei; mâinile lui care, puse pe burta Marianei în seara când îşi luaseră adio în Mexic, pipăiau fiinţa încă nenăscută. Sclava subţirică abuzată de un stăpân vârstnic în vreme ce tăia trestie; fetiţa căreia aceasta îi dăduse viaţă la doar treisprezece ani, ca apoi să fie înlăturată aşa cum arunci coaja unei banane stricate. Viaţă în şuvoaie, viaţă roditoare. Trupuri, sânge, răsuflări, suflete. Vieţi sosite în urlete de groază şi plecate din pricina fragilităţii; vieţi care la sosire aduceau consolare în faţa paraginii, dregeau fisurile dinaintea abisului şi intrau în lume aidoma certitudinilor care nu se puteau nici cumpăra, nici vinde. Viaţă omenească, viaţă totală. Viaţă.

— Bună ziua, Larrea!

Glasul bancherului, care îl saluta de departe, din patio, l-a readus la realitate. Fireşte, tocmai coborâse după ce luase micul dejun. Şi, când îl zărise, venea spre birou.

Drept răspuns, minerul n-a făcut decât să se îndrepte de spate şi să ridice un braţ deasupra capului. Nimic, a sugerat. Nu vreau nimic. Calafat l-a privit strâmbând din mustaţă.

— Sigur?

A încuviinţat dând din fălci, fără să deschidă gura. Sigur. Apoi s-a întors şi s-a pierdut în mulţime.

Si-a găsit odaia la fel cum o lăsase. Femeile încă nu intraseră ca să se apuce de curăţenie. Patul îi era tot desfăcut, cearşafurile atârnau pe podea, lenjeria lui murdară stătea tot aruncată claie peste grămadă, scrumiera era tot plină şi damigeana de rachiu, practic golită, zăcea trântită sub noptieră. Şi-a scos sacoul de dril, şi-a slăbit cravata şi a închis jaluzele din lemn. Apoi, lăsând toate lucrurile neatinse, s-a aşezat, în aşteptare.

A auzit ceasornicul de la Vamă bătând zece şi jumătate. Unsprezece fix, unsprezece şi jumătate. Lumina de afară se proiecta în întuneric cu

tot mai mare putere, desenând fine dungi orizontale pe perete. Se apropia miezul zilei când, în sfârşit, a auzit paşi şi ţipete, lătrături şi scandalul care se apropia. Lovituri, scârţâituri, uşi trântite, ca şi cum o mulţime de oameni ar răsturna casa cu susul în jos. Până ce, fără să se fi deranjat cineva să bată în ea mai înainte, uşa de la odaia lui s-a deschis larg.

— Sunteţi un trădător şi un pui de lele! Un laş, un nenorocit!

— Puteţi să vă luaţi paralele când doriţi de la casa bancherului Calafat, a afirmat el fără să se tulbure.

O aştepta de ceva vreme, căci îi bănuise reacţia.

— Nădăjduiam că veţi veni, i-am dat lui Novás cuvântul meu că veţi veni!

Doña Caridad a intrat după câteva clipe, şchiopătând şi acoperindu-l cu scuze. În urma ei, patru ori cinci sclavi s-au înghesuit sub buiandrug. Căţeaua, molipsită de ura pe care i-o arăta stăpâna ei lui Larrea, lătra ca posedată de câinele lui Belzebut.

În faţa tuturor, Carola Gorostiza şi-a umplut plămânii cu aer şi i-a vomitat un ultim avertisment:

— Un lucru să vă fie clar, Mauro Larrea: veţi mai auzi de mine.

20

N-avea niciun motiv concret, dar în noaptea aceea s-a întors la cafeneaua El Louvre. Poate că s-a dus acolo pentru ca gândurile să nu-i mai bată darabana în minte. Sau ca să-şi aline singurătatea în mijlocul oamenilor.

A ocolit mesele de sub portal, toate pline de tineri şi fanfaroni, şi a intrat. Cu palmierii stufoşi şi oglinzile ei enorme, care multiplicau înşelător prezenţele, nici sufrageria nu era lipsită de vitalitate. I-au servit peşte pagrus la grătar şi din nou vin franţuzesc, a refuzat desertul şi a încheiat cu o cafea pe gustul cubanezilor, foarte tare, cu puţină apă şi *raspadura*[42], ca să mai taie din amărăciunea cafelei. O minţise fără menajamente pe stăpâna hanului când, cu o zi mai înainte, îi spusese că atât de multă cafea începea să-i cadă prost; din contră. Cafeaua aceea atât de densă şi de neagră era practic singurul lucru care îl mai stimula de când sosise pe insulă.

Pe măsură ce-şi termina peştele, a observat că unii dintre noii sosiţi urcau pe scara din fund.

— Sunt mese şi sus? l-a întrebat pe chelner în timp ce plătea.

— Oricâte doriţi, domnule.

Erau la modă jocurile *Tresillo*[43] şi *Monte*[44], care nu lipseau nici din salonul de la etajul de sus al cafenelei. Cu toate că era relativ devreme, începuseră deja câteva partide. La o masă din colţ, un jucător solitar aşeza zgomotos fisele de domino; la alta, se auzea zgomotul zarurilor care se ciocneau între ele. Dar Mauro Larrea se uita în spate de tot, la spaţiul luminat de câteva mari globuri de sticlă care atârnau din tavan.

Sub ele erau trei mese de biliard. Două erau neocupate, la a treia se juca. Acolo trăgeau lovituri fără entuziasm doi spanioli, de originea cărora şi-a dat seama văzându-i şi auzindu-i: costume din postav, mai mult formalism în maniere şi, la vorbă, un ton mai dur, mai aspru şi mai tăios decât al celor originari din Lumea Nouă.

S-a apropiat de una dintre mesele goale şi şi-a plimbat domol mâna pe lemnul ceruit al mantinelelor. A luat apoi o bilă şi a strâns în mână fildeşul rece. A cântărit-o, a rostogolit-o. Fără grabă, prelungind fiece secundă, a scos un tac din dulap şi, pe neprevăzute, ca o mângâiere gingaşă după un coşmar, ca o gură de apă rece după o lungă drumeţie prin arşiţă, a simţit o consolare greu de descris. Poate că, de când debarcase în acest port, acela a fost singurul lucru în stare să-i aducă un fir de seninătate.

A pipăit vârful tacului, a închis şi deschis de câteva ori palma peste mâner, cântărind-i volumul şi textura; apoi a întors privirile către marea de fetru verde. În sfârşit, avea în faţa lui ceva cunoscut, apropiat, controlabil. Un lucru asupra căruia să-şi exercite abilităţile şi

voinţa. Amintirile i-au zburat pentru câteva clipe cu ani în urmă, spre unele colţişoare pierdute prin cutele memoriei: spre nopţile tulburi şi violente din tabere, spre atâtea şi atâtea după-amiezi irosite prin taverne imunde, mustind de mineri care vociferau, aveau unghii negre şi încercau cu lăcomie să-şi afle norocul într-un filon care să-i scoată din mizerie şi să le deschidă poarta de acces spre un viitor fără lipsuri. Zeci, sute, mii de partide jucate în bezna tripourilor până se crăpa de ziuă: cu prieteni pe care îi rătăcise pe drum, împotriva unor adversari care în cele din urmă îi deveniseră fraţi, contra unor bărbaţi pe care într-o zi proastă îi înghiţiseră adâncurile pământului ori cine ştie ce nenorocire căreia nu fuseseră în stare să-i ţină piept. Timpuri teribile, aspre, devastatoare. Şi, cu toate astea, ce mult şi le dorea acum! Cel puţin pe atunci avea un ţel limpede, pentru care să lupte de cum se deştepta dimineaţa.

A aşezat bilele pe poziţii şi a luat iar tacul cu un gest ferm. A îndoit braţul drept, s-a aplecat peste masă şi a întins cât era de lung braţul stâng peste ea. Apoi, departe de lumea lui şi de ai săi, singur, frustrat şi confuz cum nicicând nu-şi închipuise că va ajunge vreodată să fie, Mauro Larrea l-a întâlnit pentru câteva momente pe bărbatul care fusese cândva.

Carambolul a fost atât de curat şi de luminos, că peninsularii de la masa vecină şi-au sprijinit tacurile în podea şi au încetat să mai discute. Cu ei a început prima lui partidă, fără să ştie cum îi chema, nici cu ce se ocupau, fără să se prezinte măcar. Alţi bărbaţi le-au luat locul în cursul nopţii: jucători mai mult sau mai puţin pricepuţi, dornici să se măsoare cu el. Spontani, optimişti, încrezători, provocatori. Pe toţi i-a bătut partidă după partidă în timp ce etajul de sus de la El Louvre se umplea, şi la mese abia dacă mai rămăsese un loc liber, iar fumul şi glasurile se ridicau până la bârnele din tavan şi ieşeau pe ferestrele înalte, deschise spre Parcul Central.

Concentrat, ţintea acum de aproape o bilă albă, calculându-şi precis mişcarea, ca s-o izbească din plin de cea roşie, care aştepta imprudentă în celălalt capăt al mesei. Tocmai atunci ceva, n-ar fi putut preciza ce, i-a distras atenţia. O mişcare bruscă, o vorbă care îl zăpăcise. Sau poate doar intuiţia că ceva nu cadra cu ordinea lucrurilor. A ridicat scurt privirea, fără să-şi schimbe poziţia, lărgindu-şi orizontul dincolo de mantinelă. Şi atunci l-a văzut.

A ştiut imediat că, spre diferenţă de restul celor prezenţi, Gustavo Zayas nu-l privea cum joacă doar ca să piardă vremea, ci şi ca să intre, cu privirea senină, pe sub pielea lui.

Aparent calm, a făcut tacul să lunece prin inelul format cu degetele, până a desăvârşit o lovitură seacă. Atunci s-a îndreptat de spate, s-a uitat la ceas şi a socotit că juca de trei ore. În murmurul de nemulţumire al câtorva spectatori, a pus tacul pe suport, dispus să

încheie seara.

— Îngăduiţi-mi să vă invit la un pahar, a auzit din spate.

Cum să nu? Cu un gest simplu, a acceptat neprevăzuta invitaţie lansată de soţul Carolei Gorostiza. Ce drăcia dracului vrei de la mine? s-a întrebat în timp ce amândoi îşi croiau drum prin salonul plin. Cu ce istorioare a venit nevastă-ta la tine? Dar n-a întrebat nimic.

A primit un pahar cu brandy şi a cerut o garafă cu apă, pe care a deşertat-o toată în trei pahare şi le-a dat pe gât unul după altul; abia atunci a fost conştient de cât fusese de însetat, de nodul de la cravată pe jumătate desfăcut şi de hainele îmbibate de sudoare. Părul i se ciufulise şi ochii îi sticleau, dar asta nu vedeau decât ceilalţi. Iar Zayas arăta impecabil. Bine pieptănat ca întotdeauna, bine îmbrăcat şi cu maniere alese, şi mai presus de toate astea, impenetrabil.

— Ne-am cunoscut la balul dat de Casilda de Barrón, vă aduceţi aminte? Se aşezaseră fiecare în câte un fotoliu lângă un balcon mare, deschis spre noaptea antiliană. L-a privit câteva clipe înainte de a-i răspunde: chipul îi era încordat ca întotdeauna şi, lipit pe piele, arbora un rictus care semăna cu amărăciunea. Ce te tulbură, omul lui Dumnezeu? l-ar fi întrebat. Ce-ţi zgârie sufletul, ce te roade?

— Îmi aduc perfect aminte, s-a învoit în schimb.

Acest început de conversaţie a fost întrerupt de câţiva domni care s-au apropiat să-i salute. L-au felicitat pentru că juca foarte bine; unul îşi amintea că-l văzuse la conacul El Cerro, altul la teatru. L-au întrebat cum se numeşte, i-au oferit ţigările lor de foi, saloanele şi mesele lor, şi discuţia a decurs tot aşa, fără urmă de substanţă, pe când el avea senzaţia tot mai acută că, în sfârşit, reîncepea să existe în ochii lumii.

Cumnatul lui Gorostiza a tăcut. Dar nu absent şi nici distant. Atent, cu ochii în patru şi picior peste picior, i-a lăsat să-şi vadă de-ale lor.

— A fost elegant din partea domnului Zayas să vă permită să străluciţi astă-seară, a intervenit unul dintre cei de faţă; un agent portuar, dacă ţinea bine minte.

El a ridicat paharul. Pardon?

— Mânuirea strălucită a tacului trebuie să fie un har care curge prin venele peninsularilor şi pe care noi, creolii, n-am izbutit încă să-l moştenim, Dumnezeu ştie de ce.

Hohotele de râs au răsunat la unison, iar Mauro Larrea li s-a alăturat fără prea mare chef. Imediat, cineva l-a lămurit:

— De când a sosit la Havana, şi sunt ani buni de atunci, prietenul nostru aici de faţă n-a avut rival la masa de biliard.

Toate privirile s-au întors către Zayas. Deci era cel mai bun jucător din acel port. Şi avusese faţă de el, un venetic, curtoazia de a-l lăsa să strălucească pe propria feudă.

Fii prudent, frate. Fii prudent. Glasul împuternicitului său i-a zburat

ca un proiectil direct în creier, încercând să-i dirijeze iar gândurile. Unde mama mă-tii te-ai băgat când te-am rugat în gura mare să-mi dai un sfat în legătură cu scârbosul ăla de proprietar de negri? a fost gata să-i strige din nou. Abţine-te, Mauro, nu te lansa, l-a presat Andrade. Fără să ţi-o fi propus, tocmai ai dat o formidabilă lovitură de efect într-un loc crucial. Te-ai făcut cunoscut prin tine însuţi într-o capitală cu o viaţă perversă şi risipitoare, unde jocul pune în mişcare sentimente, intenţii şi averi. Din noaptea asta începi să ai un nume, ţi-ai făcut relaţii; după ele vor veni şi şansele. Ai puţină răbdare, cumetre, doar puţină.

Deşi pline de bun simţ, vorbele prietenului său veniseră prea târziu: prin sânge îi curgea deja o nouă euforie. Blândele victorii asupra necunoscuţilor cu care jucase mai înainte îi redaseră o urmă de siguranţă de sine, ceva pentru care merita să aducă mulţumiri în acele împrejurări lamentabile. Îi plăcuse să ştie că-i admirau jocul; pentru câteva ceasuri, încetase să mai fie un suflet transparent şi confuz. Chiar dacă în trecere, se simţise din nou un bărbat stimat, apreciat. Îşi recâştigase parte din mândrie.

Dar îi lipsea ceva. Ceva imprecis, nesigur.

Febra din priviri, pulsul nestăpânit care îi duduia în tâmple: asta n-avusese acolo. Tensiunea nu-i prinsese gura stomacului cu furia unui coiot flămând, nu l-ar fi făcut să dea un pumn în perete în caz că ar fi pierdut şi nici nu-l împinsese să strige ca un sălbatic după ce câştigase.

Cu toate astea, de cum aflase că soţul femeii care refuzase să-i întindă o mână era cel mai bun jucător din Havana, prin viscere începuse să-i şerpuiască vechea neliniște. Cea din vremurile când îşi încerca orbeşte norocul: cea care îl făcea să lanseze oferte nescrise pentru afaceri temerare unor tipi încercaţi, de două ori mai în vârstă ca el, şi care aveau capitaluri şi o experienţă de o sută de ori mai mari ca ale lui.

Ca adus de briza care urca dinspre mare, pe balconul deschis, sufletul tânărului miner care fusese cu ani în urmă – intuitiv, nestăpânit, curajos – i-a revenit între oase.

Nu mi-ai oferit acest pahar ca să-mi lauzi jocul, pramatie; ştiu că e ceva la mijloc, a vrut să-i zică. Ţi-au povestit ceva despre mine, ceva care nu-ţi place, deşi poate nu coincide în întregime cu adevărul.

Pasul următor l-a făcut spaniolul.

— Ne scuzaţi, domnilor?

În sfârşit, au rămas singuri. Un băiat le-a umplut paharele, el a întors capul către balcon căutând o pală de aer şi şi-a trecut degetele prin părul rebel.

— Dă-i drumul odată.

— Lasă-mi nevasta în pace…

A fost gata să se înece cu hohotul de râs. Hoţomanca de Carola

Gorostiza, cu ce scorneli îşi ameţise soţul, cu ce bârfe şi minciuni gogonate?

— Uite ce-i, amice, nu ştiu ce poveşti vi s-au istorisit…

— … sau riscă pentru ea, a adăugat Zayas, fără să-şi piardă calmul.

Să nu îndrăzneşti! l-a auzit pe Andrade strigându-i în cap. Lămureşte-i totul, spune-i adevărul, dă-te la o parte. Trebuie să parezi, nebunule, înainte să fie prea târziu. Dar împuternicitul era departe de conştiinţa lui, iar trupul, în schimb, începea să dea pe-afară de atâta adrenalină.

Până ce a tras pentru ultima oară din trabuc şi a aruncat boltit chiştocul peste balcon.

Apoi şi-a dezlipit spatele de fotoliu şi şi-a apropiat încetişor chipul de cel al soţului presupus ultragiat.

— În schimbul a ce?

21

L-a trimis pe Santos Huesos să afle noutăţi de cum s-a crăpat de ziuă.

— Un cartier mărginaş din golf, plin cu nelegiuiţi, stăpâne, l-a anunţat el la întoarcere. Asta e Manglar. Şi Chucha e o negresă cu un incisiv de aur, mai bătrână decât catârca mea, care conduce acolo un lupanar, ceva între bordel şi tavernă, unde vin de la negri fuduli, cei mai scandalagii din împrejurimi, până la albii cu numele cele mai ilustre din oraş. Vin să bea rom, bere lager şi whisky de contrabandă din porumb; dar şi să danseze dacă se iveşte ocazia, să se culce cu curve de toate culorile sau să rişte totul pe-o carte până-n zori. Asta-i tot ce-am aflat despre ce mi-aţi cerut şi nimic mai mult.

În zorii zilei anterioare, Zayas îi dăduse întâlnire în Manglar fix la miezul nopţii. Domnia voastră şi cu mine. Acasă la Chucha. O partidă de biliard. Dacă câştig, n-o mai revedeţi pe soţia mea, o lăsaţi definitiv în pace.

— Şi dacă pierdeţi? întrebase minerul cu oarecare îndrăzneală.

Soţul Carolei nu-şi luase ochii verzui de la el.

— Am să plec. Am să mă stabilesc definitiv în Spania, iar ea va rămâne la Havana, pentru orice veţi hotărî amândoi. Am să vă las calea liberă. O veţi putea face amanta domniei voastre în ochii lumii sau veţi proceda după pofta inimii. N-am să vă deranjez niciodată.

Sfântă Născătoare de Dumnezeu!

De n-ar fi trecut de atâtea ori prin cloacele mizerabile de pe lângă mine, fără nicio îndoială că propunerea i s-ar fi părut lui Mauro Larrea fanfaronada unui dezechilibrat chinuit de gelozii imaginare ori delirul unui biet nerod dement. Dar, dintre jucătorii căzuţi în patima mizelor mari, din Mexic, din Cuba sau din înseşi cazanele iadului, oricât de năstruşnic ar fi sunat vorbele bărbatului din faţa lui, nimeni nu le-ar fi pus la îndoială. Văzuse lucruri şi mai ciudate puse drept miză pe postavul verde, într-o partidă febrilă de cărţi sau în arena unor lupte de cocoşi. Averi de familie, puţuri bogate de argint în funcţiune, renta pe un an, toate puse pe-o singură carte… Chiar şi onoarea unei fiice adolescente, cedată de un tată scos din ţâţâni unui trişor de tripou fără scrupule. Asistase la toate acestea în zorii multor chiolhanuri.

Ceea ce l-a uimit cu adevărat a fost, în schimb, talentul cu care Carola Gorostiza îşi ducea soţul de nas, fără să-şi clintească nici măcar o buclă din frumos coafatele plete negre. Sora cuscrului său demonstra că este, în părţi egale, isteaţă, mincinoasă, intrigantă şi perversă. Nevastă-ta te-a convins că eu îi şoptesc vorbe dulci la ureche, ar fi dorit să-i râdă în nas noaptea trecută bărbatului ei. Că-mi stai în drum, când cel pe care încearcă ea să-l înşele eşti tu, amice. Şi pentru minciuna asta gogonată, pe care tu nici măcar nu o bănuieşti, îmi

propui, Gustavo Zayas, să ne măsurăm în lovituri de biliard. Iar eu mă voi învoi. Îţi voi spune că da. Poate că mă vei învinge, poate că nu; ceea ce n-ai să ştii niciodată înainte să ne înnămolim în provocarea ta e că nicicând n-am avut şi, chiar de-aş mai trăi un veac, nu voi avea nici în clin, nici în mânecă cu jivina asta care ţi-e nevastă.

Păi dacă n-ai nimic cu ea şi nici nu încerci să ai, de ce mama mă-tii ridici mănuşa aruncată de necugetatul ăsta, care acum suferă un monumental atac de furie pe motiv de încornorare? ar fi urlat Andrade. Dar el bănuise că asta avea să-i spună şi-i pusese împuternicitului căluşul în gură acolo, în conştiinţa lui, ca să nu-l ia din nou peste picior cu bănuielile lui. Pentru pricini pe care nici el însuşi nu era în stare să şi le lămurească, hotărâse să intre în acel joc încâlcit şi n-avea intenţia să mai iasă din el.

Tocmai de aceea, primul lucru pe care l-a făcut a doua zi de dimineaţă, chiar înainte de a coborî să ia micul dejun, a fost să-l trimită pe Santos Huesos să adune informaţii. Du-te-n stradă şi află tot ce poţi despre Manglar şi Chucha, i-a poruncit. Trei ceasuri mai târziu, i-a sosit şi răspunsul. Manglar era o întindere mlăştinoasă şi mărginaşă, plină de toată pleava lumii, aflată dincolo de mahalaua Jesús María şi unde veneau noapte de noapte domni din cea mai înaltă societate, în căutare de distracţii, sastisiţi de soarelele cu cei din lumea lor. Iar Chucha era o codoaşă bătrână, proprietara unui lupanar căruia i se dusese buhul. Asta aflase chichimecul şi-i istorisise când se întorsese la han aproape de miezul zilei. Primind asemenea veşti, în minte i s-a strecurat un suflu de nesiguranţă, care a continuat să plutească în aer ca o ceaţă groasă.

A prânzit frugal la hanul *doñei* Caridad; din fericire, ea n-a venit în ziua aceea la masă. Mai stă la Regla cu nepoata ei lăuză, şi-a zis. Sau cine ştie? În orice caz, el a fost încântat că ea lipsea: n-avea chef să se bage nimeni în treburile lui şi nici de bârfe nu-i ardea. După cafea, s-a închis în odaia lui, tot gândindu-se la ce-l aştepta în orele următoare. Cum avea să joace Gustavo Zayas? Ce-i spusese, de fapt, nevastă-sa, ce urma să se întâmple dacă triumfa, dar dacă pierdea?

Când a observat că Havana se scutura de lene şi reîncepea să fiarbă după toropeala siestei, a ieşit.

— Ce plăcere să vă văd din nou, domnule Larrea! l-a salutat Calafat. Deşi bănuiesc că nu veniţi să-mi spuneţi ce rău vă pare că nu v-aţi alăturat afacerii noastre.

— Azi mă aduc alte chestiuni, don Julián.

— Promiţătoare?

— Încă nu ştiu.

Şi atunci, aşezându-se în faţa splendidei mese de scris din mahon care îi devenea tot mai familiară, i-a prezentat fără reţineri situaţia.

— Am nevoie să retrag ceva bani. Don Gustavo Zayas m-a provocat

la o partidă de biliard. În principiu, nu s-au făcut pariuri pe bani, dar prefer să fiu pregătit, pentru orice eventualitate.

Cât îşi pregătea răspunsul, bătrânul bancher i-a întins un trabuc. Ca întotdeauna. Au tăiat capetele havanelor în acelaşi timp şi le-au aprins în tăcere.

— Sunt deja la curent, a anunţat bătrânul după primul fum.

— Îmi închipuiam eu.

— Mai devreme sau mai târziu totul se află în indiscreta Perlă a Antilelor, dragă prietene, a adăugat Calafat cu o urmă de ironie. În condiţii normale, aş fi aflat pe la prânzişor, când îmi beam cafeluţa în localul La Dominica, ori mi-ar fi spus-o cineva la partida de domino. Dar de astă dată, veştile au zburat mai repede: la prima oră au venit să-mi ceară informaţii despre domnia voastră. De atunci, vă aştept vizita.

Drept răspuns, a tras cu putere alt fum. Ba p-a mă-tii, Zayas, asta-i mai serios decât mă aşteptam.

— După câte am înţeles, a adăugat bancherul, vorbim de repararea unei ofense sentimentale.

— Asta îşi închipuie Zayas, deşi realitatea e departe de ce crede el. Dar, înainte să v-o disec, faceţi-mi favoarea de a-mi lămuri ceva. Cine şi ce v-a întrebat despre mine?

— E vorba de trei prieteni ai domnului Zayas, care au întrebat câte puţin din toate, inclusiv situaţia financiară a domniei voastre.

— Şi ce le-aţi spus?

— Că e ceva cu totul şi cu totul privat, între domnia voastră şi mine.

— Vă mulţumesc.

— N-aveţi pentru ce: asta-i obligaţia mea. Confidenţialitate cu orice preţ cu privire la clienţii noştri: asta a fost lozinca acestui cabinet încă de când bunicul a părăsit Mallorca natală ca să-l înfiinţeze la începutul secolului. Deşi adeseori mă întreb dacă n-ar fi fost mai bine pentru toţi ca el să fi rămas contabil în paşnicul port Palma, în loc să se aventureze pe tărâmul acestui tropic extravagant. În sfârşit, să revenim în prezent, prietene; scuză-mi reflecţiile senile. Deci, dacă nu-i vorba de chestiuni amoroase, luminează-mă, Larrea, ce naiba se ascunde în spatele acestei întâmplări neaşteptate?

S-a gândit la posibile răspunsuri. Să-l mintă cu neobrăzare. Să camufleze niţel adevărul, să-l retuşeze în felul lui. Dar şi să fie cinstit cu bancherul şi să-i relateze fără ascunzişuri adevărul gol-goluţ. În doar câteva clipe, a ales ultima soluţie. Şi aşa, sintetizând, dar fără să ascundă vreun detaliu important, i-a prezentat lui Calafat drumul sinuos pe care îl parcursese de la condiţia de prosper proprietar de mine până la cea de presupus amant al Carolei Gorostiza. Pe buze i-au defilat gringo Sachs, mina Las Tres Lunas, Tadeo Carrús şi zevzecul de fiu-său, paralele contesei, Nico şi locul misterios în care se afla,

Ernesto Gorostiza cu comisionul lui otrăvit, blestemata lui soră şi, în sfârşit, Zayas şi provocarea lui.

— Pe Sfânta Fecioara a Cuprului[45], prietene! În cele din urmă, se pare că domnia voastră aveţi sângele la fel de fierbinte ca toată şleahta asta de caraibi fără minte din jurul nostru.

Cu toate precauţiile pe care ţi le iei, ghiuju' naibii, te-ai fi înţeles de minune cu cumătrul Andrade, şi-a zis, primindu-i vorbele cu hohote amare de râs, care l-au surprins până şi pe el. A naibii poftă de râs mai avea!

— Ca să aveţi încredere în clienţii domniei voastre, don Julián.

— Jocul e ceva serios în Cuba, ştiţi?

— Ca peste tot.

— Iar în ochii acestei insule nesăbuite, ceea ce şi-a propus Zayas e un soi de duel. Un duel într-o chestiune de onoare, fără spade şi pistoale, dar cu tacuri de biliard.

— De asta mă şi tem.

— Există, totuşi, unele detalii care mă buimăcesc.

A bătut darabana cu degetele pe masa de scris, în timp ce cugetau amândoi în tăcere.

— Oricât de strălucit ar fi ca jucător, a continuat bătrânul, e prea riscant, prea îndrăzneţ şi prea imprudent din partea lui să fie convins că vă va înfrânge.

— Habar n-am cât e de talentat, fireşte. Dar aveţi dreptate, într-o partidă serioasă există mai mereu un risc. Biliardul este…

A reflectat câteva secunde, încercând să afle vorbele cele mai potrivite. În pofida faptului că avea în spate o grămadă de partide, niciodată nu i se întâmplase să teoretizeze.

— Biliardul e un joc de precizie şi de îndemânare, de minte şi de metodă, dar nici vorbă să fie matematică pură. Există şi alţi mulţi factori care îl pot influenţa, printre care trupul, temperamentul, anturajul. Şi, mai ales, adversarul.

— În orice caz, mă tem că va trebui să aştepţi până diseară ca să simţi măsura iscusinţei lui Zayas. Dar mă tulbură ce s-ar putea afla în spatele acestei provocări.

— Tocmai v-am spus: soţia l-a convins că eu…

— Nu, nu, nu. Nu. Vreau să zic, şi da şi nu. Poate că doamna de Zayas are intenţia ca dintr-o singură lovitură să vă pedepsească pe domnia voastră şi să-şi facă şi soţul gelos, şi poate că, lucru pe care nu-l exclud, el a sfârşit prin a se convinge că e ceva între domnia voastră şi ea. Dar ceea ce mă intrigă depăşeşte simplul atac de coarne, dacă îmi îngăduiţi să mă exprim astfel. Ceva favorabil lui, pe care ea i l-a pus în faţa ochilor fără ca măcar să bănuiască.

— Scuzaţi-mă, dar nu pricep unde bateţi.

— Veţi vedea, Larrea. După câte ştiu eu, Gustavo Zayas nu-i deloc

mielul blând care se sperie când îi miroase a lup. E un tip isteţ şi solid, căruia nu i-au mers mereu bine afacerile; e un bărbat oarecum torturat poate de propriul trecut, poate chiar de femeia lui, ori cine naiba mai ştie de ce altceva. Dar nu-i nici marionetă, nici fanfaron.

— Abia dacă îl cunosc, dar chiar aşa arată.

— Dar, dacă nu doreşte cu adevărat să câştige astă-seară, nu vi se pare că netezeşte drumul cu o uşurătate oarecum îngrijorătoare pentru domnia voastră, pentru propria lui soţie şi ipotetica legătură pe care o aveţi sau pretindeţi că aţi avea-o? Dacă el câştigă, nu se schimbă nimic. Dar dacă pierde, ceva ce poate influenţa chiar el cu minime strădanii, se oferă să se dea la o parte şi să vă lase elegant să treceţi spre un viitor plin de fericire. Oare toate astea nu vă sună ciudat?

Zayas, mare fecior de lele mai eşti! şi-a zis. Poate că bătrânul are dreptate.

— Îngăduiţi-mi să fiu suspicios, a continuat Calafat, dar am pritocit toată ziua povestea asta şi am conchis că n-ar fi ciudat dacă, în realitate, Gustavo Zayas ar urmări să scape de năucitoarea-i soţie şi să se dea la o parte. De cum au plecat prietenii lui din biroul meu azi-dimineaţă, mi-am trimis oamenii de legătură în stradă, iar ei mi-au adus vestea că, de la o vreme, amândoi soţii vorbesc pe unde apucă despre proprietăţile de familie de care dispun în Spania.

— Da, am auzit şi eu ceva despre o moştenire de la un văr primar, domnule.

— Un văr mort pe plantaţia lor de cafea, la scurtă vreme după ce venise din Spania, şi care le-a lăsat prin testament ceva interesant în Andaluzia.

— Bunuri imobiliare. Case, podgorii sau cam aşa ceva.

— Dacă astă-seară domnia voastră aţi câştiga partida, necredincioasa soţie ar rămâne la presupusul adăpost pe care i l-aţi oferi ca amant mexican bun. Iar el, ofensat, dar gata să se ţină cu cinste de cuvânt, s-ar spăla pe mâini şi-ar putea zbura liber. În patria mamă sau oriunde l-ar mâna inima. Fără balast, fără răspunderi şi fără să-i ceară cineva socoteală. Şi fără nevastă.

Prea complicat. Prea precipitat totul, prea încurcat. Dar e posibil, şi-a zis.

Poate că în toată babilonia asta de presupuneri absurde era şi ceva adevărat.

— Şi cu paralele cum stă?

— Mă tem că furtunos. Ca şi în relaţia sa conjugală.

— Are datorii la domnia voastră?

— Una, a fost răspunsul discret al bancherului. Fluctuaţiile financiare par să fie ceva obişnuit pentru familie, ca şi certurile, încăierările şi împăcările. El se străduieşte, se pare, dar niciodată nu-i ies socotelile, nici cu plantaţia de cafea, nici cu soaţa. Iar ea

cheltuieşte de parcă banii ar creşte ca bananierii, e de-ajuns s-o priveşti.

— Înţeleg.

— Aşa că, pentru moment, a adăugat Calafat, în zorii zilei şi în caz că ar pierde partida, Zayas şi-ar asigura o despărţire demnă de Cuba. Amintiţi-vă: n-ar trebui decât să vă lase să câştigaţi, ca să nu mai aibă habar de nevastă, să v-o bage pe gât şi să caute o cale liberă pe care să se dea la o parte.

Oricât de încurcat suna, raţionamentul bancherului nu era lipsit de o oarecare logică.

— Ce mai pereche! a şoptit atunci bătrânul. De astă dată, şi-a însoţit vorbele de un hohot sec de râs. În sfârşit, nu vreau să vă prezint lucrurile mai negre decât e necesar, Larrea; poate că toate aceste suspiciuni nu-s decât delirul unui bătrân cu imaginaţie prea bogată, şi poate că în spatele acestei înfruntări nu-i decât orgoliul rănit al unui bărbat manipulat de soţie, care îi cere soţului în gura mare să-i dea puţină atenţie.

Era să-i spună: „Să te-audă Dumnezeu“, fără prea mare convingere, dar nici de data asta n-a avut loc de vorbăria lui Calafat.

— Singurul lucru limpede e că timpul zboară în detrimentul domniei voastre, prietene, aşa că vă propun să ne concentrăm pe ceea ce vine. Spuneţi-mi, acum…

— Înainte de asta, spuneţi-mi domnia voastră ceva mie.

Bătrânul a ridicat teatral mâinile în aer. Cum doriţi, a propus.

— Iertaţi-mi îndrăzneala, don Julián, dar păreţi foarte interesat de afacerea mea neplăcută, cu care domnia voastră n-aveţi nici în clin, nici în mânecă.

— E vorba pur şi simplu de procedură, fiţi pe pace. Am ajuns la concluzia că Zayas vede această afacere ca pe un soi de duel, da? În acest caz şi cum se întâmplă în orice provocare care se respectă, cred că domnia voastră veţi avea nevoie de un martor. Şi, aflându-vă cum vă aflaţi, mai singur decât oricine de pe insula asta, avându-mă doar pe mine drept curator al bunurilor, mă simt obligat moral să vă însoţesc.

De data asta, hohotele de râs ale lui Mauro Larrea au fost autentice. Ia te uită, parşivule, vasăzică vrei să-mi porţi de grijă. La vârsta mea.

— Vă mulţumesc din suflet, stimate prietene, dar eu n-am nevoie de nimeni ca să înfrunt un neavenit la masa de biliard.

Sub mustaţa mongolă nu s-a iţit niciun surâs, ci doar un rictus sever.

— Să vedem dacă mă fac înţeles, domnul meu. Gustavo Zayas e Gustavo Zayas. Manglar e Manglar, casa Chuchei e casa Chuchei. Eu sunt un reputat bancher cubanez şi domnia voastră sunteţi un venetic ruinat, pe care l-au adus în portul nostru vânturile hazardului. Cred că acum am vorbit limpede.

Minerul a reacţionat cu luciditate: Calafat avea dreptate. El se mişca pe un teren mlăştinos şi poate duşmănos, iar bancherul îi propunea ceva pe cât de simplu, pe atât de isteţ.

— Aşa să fie, deci. Şi vă rămân recunoscător.

— E inutil să vă spun că o mare partidă de biliard e o treabă mult mai onestă decât monstruosul comerţ cu bieţi nefericiţi din Africa.

Dar umbra sinistră a faianţarului Novás şi a navei lui din Baltimore, plină de belciuge, lanţuri şi lacrimi, nu se mai afla pentru moment la orizontul lui Mauro Larrea. În cap i se ciocneau acum grijile şi presupunerile; prin sânge începea să-i fiarbă aţâţarea.

Bătrânul s-a ridicat şi s-a apropiat de fereastră, apoi a deschis persienele. După-amiaza devenise cenuşie. Cenuşie şi densă ca plumbul, fără niciun pic de aer. Căldura fusese sufocantă pe parcursul întregii zile iar pe măsură ce treceau orele, atmosfera se încărcase treptat de umezeală. Încă nu se simţea nicio briză, nu cădea niciun strop de ploaie, dar cerul ameninţa să se deschidă cu furie.

— Furtună la orizont, a murmurat.

Apoi s-a cufundat în gânduri, în vreme ce din stradă intrau vijelios uruitul caretelor pe pavele, strigătele vizitiilor certăreţi şi alte nenumărate zgomote şi chemări.

— Fă ce ştii şi pierde.

— Ce-aţi spus?

— Fă ce ştii şi pierde, lasă-te bătut, a propus Calafat, privind afară aparent concentrat.

Fără să se mişte din loc, privind cum se profila spatele fragil al bătrânului în fereastră, l-a lăsat să continue fără să-l întrerupă.

— Cedează-i puncte lui Zayas, să vadă cum îi sar planurile în aer. Năuceşte-l. Apoi, cere-i revanşa. A doua partidă. Şi luptă cu el pe viaţă şi pe moarte.

A primit iniţiativa ca pe o rază de lumină. Plină, orbitoare.

— Nici prin gând nu-i trece că nu vei lupta chiar şi cu dinţii, a adăugat bancherul întorcându-se. Pe lângă presupusa aventură cu soţia lui, ştie cât v-ar ajuta o victorie categorică ca să vă reafirmaţi prezenţa în Havana; pe acest pământ arzător ne încântă eroii, chiar dacă gloria lor durează doar o zi.

Minerul şi-a amintit atunci senzaţiile din noaptea anterioară. Ceva dulce şi electrizant ca mâna unei femei goale sub cearşafuri îi trecuse peste spate când se ştiuse iar vizibil şi stimat. În inimă îi revenise un soi de energie, de curaj. Să nu mai fie o fantasmă şi să intre din nou în pielea bărbatului care fusese, chiar dacă doar câştigul de la biliard, era seducător ca un cântec de sirenă. Poate numai pentru atât, şi merita efortul nebunia aceea drăcească.

— E sigur, băiete, că ai avut sânge în vene dacă ai rezistat ofertei lui Zayas în acest bucluc, a proclamat bancherul, depărtându-se de

fereastră şi întorcându-se lângă el.

De multă vreme nu-i mai spusese cineva aşa: băiete. Patroane, stăpâne, domnule, aşa i se spunea cel mai des. Tată îi ziceau Mariana şi Nicolás, în stilul aspru spaniol; niciodată nu folosiseră acel tati mai tandru, atât de obişnuit în Lumea Nouă care îi primise pe toţi trei. Dar nimeni nu-i mai spusese băiete de multă vreme. Şi, în pofida ruinei, a descumpănirii şi a celor patruzeci şi şapte de ani de viaţă intensă, vorba aceea nu i-a displăcut.

S-a uitat la ceasornicul sobru de perete de deasupra capului încărunţit al bătrânului, lângă uleiul cu cheurile din acel golf aflat în Mallorca, de unde plecaseră spre nebuna Mare a Caraibilor precauţii strămoşi ai lui Calafat. Opt fără douăzeci, trebuia să se ducă să se pregătească. A lovit braţul fotoliului cu palma, s-a ridicat şi şi-a luat pălăria.

— Dacă tot am să fiu protejatul domniei voastre, a avertizat, punând-o pe cap, ce-ar fi să mă invitaţi la cină înaintea bătăliei?

Fără să mai aştepte un răspuns, s-a îndreptat spre uşă.

— Mauro, a auzit când tocmai punea mâna pe pomoul uşii.

— Umblă vorba pe-aici că la El Louvre aţi jucat strălucit. Pregătiţi-vă să fiţi din nou la aceeaşi înălţime.

22

Când au ieşit din restaurant pe Paseo del Prado, au început să cadă primele picături şi, când au ajuns în Manglar, ploua cu găleata. Uliţele înnoroiate erau la ora aceea numai glod, rafalele furioase de vânt luau cu ele tot ce nu se ţinea bine. Urgia mării tropicale hotărâse să triumfe în noaptea aceea, făcând câinii să urle, obligând navele să arunce ancora pe cheiuri şi golind străzile de trăsurici, *volantas* şi orice semn de viaţa omenească.

Singurele lumini care i-au întâmpinat când au intrat în mocirla aceea au fost cele care ardeau în vârful câtorva felinare gălbui, răspândite fără nicio noimă, ca plantate la voia întâmplării de mâna unui smintit. De-ar fi făcut vizita aceea la aceeaşi oră din oricare altă zi, ar fi zărit un furnicar de trecători care se încrucişau sub lumina lunii în drum spre căsuţele lor scundace: mulatre care râdeau incitant şi-şi arătau carnea, marinari bărboşi care debarcaseră nu demult, curioşi, fanfaroni, codoaşe şi trişori, domnişori de familie bună, negri chipeşi care păşeau plini de fumuri şi îşi ascundeau cuţitul în mânecă, copii pe jumătate goi care vânau o mâţă ori o ţigară şi matroane cu ţâţele-n vânt, făcând jumări din slănină prin portaluri. Aşa se prezenta catalogul celor care populau mahalaua Manglar zi de zi şi noapte de noapte, din zori până a doua zi dis-de-dimineaţă. Cu toate acestea, când careta bancherului a oprit în faţa uşii mari a Chuchei, pe-acolo nu trecea niciun suflet.

Dar înăuntru erau aşteptaţi. Un negru uriaş, cu o pelerină din muşama, le-a ieşit în întâmpinare chiar la scară, cu o umbrelă mare în mână. Peste noroi aşezaseră o scândură lată, ca să nu le ajungă glodul la călcâie. Cinci paşi mai încolo, erau înăuntru.

Toată viaţa pe care furtuna şi ploaia o măturaseră în noaptea aceea de pe străzile Havanei părea să se fi aciuat în local. Iar Santos Huesos, pe care îl trimiseseră mai înainte să le deschidă calea, n-ar fi putut să descrie acea afacere mai natural şi cu mai multă precizie în dimineaţa zilei. Erau într-un tripou pe jumătate mare tavernă plină ochi şi pe jumătate bordel de nivel mediu, judecând după cum arătau femeile care beau şi râdeau în hohote cu oamenii locului, străine de vorbe ca pudoare, bună-cuviinţă, decenţă.

Cu toate acestea, pe el nu-l prea interesau atunci oamenii locului şi femeile uşoare. Ci doar pricina care îl adusese acolo.

— O noapte în care n-ai lăsa niciun câine afară, stăpâne Julianico, l-a auzit spunând pe slujitorul corpolent, care râdea în hohote în timp ce închidea umbrela udă.

În spatele hohotelor a întrezărit o gură plină cu dinţi imenşi. Şi, în spatele gurii, un bărbat în etate, mai înalt şi mai spătos chiar decât el, în ciuda ghebului care ieşea la iveală când îşi scotea pelerina.

— Nici câini, nici dragoni, Horacio, nici câini, nici dragoni, a bombănit bancherul. Vorbind, şi-a scos pălăria şi a întins braţul ca s-o scuture, pentru ca şuvoaiele de apă cuibărite în borurile ei să-i cadă cât mai departe de picioare.

Deci bătrânul e muşteriu de-al casei, a conchis pentru sine minerul, repetând gestul lui Calafat. Şi dacă toată chestia asta e o pungăşie, o ambuscadă, o cursă vicleană întinsă de Zayas şi de presupusul meu protector? şi-a zis cu rea intenţie. Linişteşte-te, nu te pierde cu firea, concentrează-te, i-a poruncit creierului. Chiar atunci, a observat că dintr-o parte se apropia ca o umbră de el o prezenţă familiară.

— E totul în ordine, băiete? a întrebat aproape fără să-şi dezlipească buzele.

— E sus, abia a sosit.

Numitul Horacio s-a îndreptat atunci spre el cu o reverenţă fastuoasă, care n-a făcut decât să-i accentueze cocoaşa.

— Ce plăcere să vă primim în umila noastră casă, domnule Larrea! *Doña* Chucha vă aşteaptă deja în salonaşul turcoaz. Poftiţi pe aici, vă rog!

— A mai venit cineva cu Zayas? a întrebat slujitorul printre dinţi, în vreme ce uriaşul le croia drum cu braţele prin harababura din jur.

— Eu aş zice că a adus cu el nu mai mult de şase sau şapte persoane. Pramatie mizerabilă! a fost cât pe ce să-i spună. Dar era mai bine să tacă, astfel ca nu cumva, din greşeală, vreunul din cei prezenţi să-şi simtă atinsă onoarea. În locuri aidoma ăstuia, unde pumnii şi loviturile de cuţit erau la fel de obişnuite ca licorile care curgeau din butoaie direct pe gâtlejuri, era mai bine să se abţină.

— Te vreau în spatele meu toată noaptea. Sper că eşti bine pregătit.

— Doar n-o să vă îndoiţi tocmai acum de mine, stăpâne!

Bancherul şi minerul au urcat pe scara de lemn, urmând spinarea aplecată a slujitorului Horacio; în urma lor, Santos Huesos le apăra ariergarda, cu un cuţit şi un pistol ascunse sub *sarape.* Dar n-au simţit nici cea mai mică ameninţare în jur. Muşteriii îşi vedeau de treburile lor. Unii, mai puţin numeroşi, beau singuri cu demonii şi nostalgiile lor, bine muiate în rom; alţii beau împreună halbe de bere lager şi sporovăiau în gura mare, tot atâţia stăteau în faţa meselor de joc pe care se perindau cărţi, *duros* spanioli şi uncii de aur, în vreme ce nenumăraţi alţii se înghesuiau să curteze prostituatele cu grosolană galanterie ori să le bage mâinile pe sub fuste şi între sâni, în vreme ce ele îşi făceau cruci de frica fiecărui tunet. În fundul salonului, pe o estradă ridicată pe podea, un cvintet de instrumentişti mulatri se pregătea de spectacol. Dar nimeni nu le-a dat atenţie deşi, pentru orice eventualitate, chichimecul şi-a ocupat cu precizie militară locul în spatele lor.

La etajul de sus, i-au întâmpinat două uşi mari din *sabicú*[46]. Erau

cioplite splendid şi nu se potriveau deloc cu locul unde se aflau; dar nu erau decât începutul a ceea ce aveau să găsească în salonul cu mobile tapiţate în mătase albastră, care rămânea încuiat în majoritatea zilelor, inaccesibil plevei care frecventa parterul.

Opt bărbaţi aşteptau acolo, în compania amfitrioanei şi a câtorva dintre cele mai de soi pupile ale casei, îmbrăcate provocator. Ca şi el, toţi purtau pantaloni reiaţi şi jachete în diverse tonuri de gri, cămaşă albă cu guler scrobit şi plastron din mătase la gât: aşa cerea eticheta în Havana şi din oricare altă capitală.

— Fiţi bineveniţi în umila mea locuinţă! i-a salutat Chucha cu o voce de catifea groasă, cam trecută, dar încă învăluitoare.

Şi incisivul i-a sclipit. Şaizeci şi cinci, şaptezeci, şaptezeci şi cinci. Era cu neputinţă să calculeze anii de viaţă adunaţi pe chipul ei, încadrat de părul întins într-un conci gri. Decenii la rând fusese târfa cea mai bine cotată de pe insulă – pentru ochii ei migdalaţi de culoarea melasei, pentru trupul ei sălbăticit de gazelă, după cum îi istorisise Calafat la cină. Iar el n-a avut nicio îndoială, observând eleganţa pe care încă o aveau mişcările ei şi ochii ciudaţi care încă străluceau înconjuraţi, în pâlpâirile lumânărilor, de laba-gâştei.

Când anii îi furaseră splendoarea ţinutei de regină africană, fosta sclavă şi apoi amantă a domnilor cei mai sus-puşi demonstrase că era şi abilă, şi prevăzătoare. Deschisese localul din propriile economii. Şi de la unii domni cuceriţi de farmecele sale, ca gaj de la datornici ori ca moştenire de la vreun apoplectic decedat între picioarele ei – că nu fusese doar unul – primise mobilele şi obiectele care împodobeau acea încăpere somptuoasă şi pestriţă. Sfeşnice din bronz, vase de flori din Canton, cufere din Filipine, portrete ale strămoşilor unor neamuri mai albe, mai vechi şi mai urâte ca al ei, fotolii mari şi oglinzi cu rame poleite cu aur, totul într-o harababură care nu făcea nicio concesie bunului gust şi echilibrului estetic. Totul era debordant şi excesiv, un tribut adus celei mai aiuritoare ostentaţii.

Chucha îşi deschidea salonul doar la ocazii deosebite, îi povestise bancherul. Când bătrânii proprietari de plantaţii de trestie de zahăr terminau *zafra*[47] şi soseau la Havana cu buzunarele burduşite, de pildă. Când ancora în port vreo navă de război a Maiestăţii Sale, când voia să prezinte în societate un nou lot de tinere prostituate recent sosite de la New Orleans. Ori când un muşteriu îl solicita ca teritoriu neutru pentru un eveniment cum era cel care urma să aibă loc în noaptea aceea.

— Ce plăcere să vă văd iar, don Julián! O cam uitaseräţi pe negruţa asta, a salutat codoaşa, întinzându-i bancherului mâna întunecată cu un gest aristocratic. Îmi face plăcere şi să-l cunosc pe invitatul nostru, a adăugat, evaluându-l pe miner cu priviri experte. Discretă, şi-a păstrat totuşi comentariile pentru sine şi a continuat: Ei bine,

domnilor, cred că ne-am adunat cu toţii.

Bărbaţii au încuviinţat mut.

Printre atâtea schimburi de saluturi şi chipuri necunoscute, ca şi între atâta amar de mobile şi ornamente de doi bani, privirea minerului şi a lui Zayas încă nu se întâlniseră. Aşa că s-au uitat unul la altul abia când Chucha li s-a adresat.

— Don Gustavo, don Larrea, vă rog să aveţi amabilitatea.

Restul celor prezenţi, conştienţi de rolul lor secundar în acea scenă, au făcut un pas înapoi. În sfârşit, cei doi s-au văzut la faţă fără subterfugii, ca adversari ce urmau să fie. Glasurile au amuţit ca retezate de-un tăiş; din balcoanele deschise către noapte se auzea cum bătea ploaia deasă pe strada presărată cu bălţi.

Ochii verzui ai lui Zayas erau la fel de impenetrabili ca în noaptea anterioară, la El Louvre. Verzui şi apoşi, statici; nu lăsau să se întrevadă nimic din ce era dincolo de ei. Ţinuta lui arăta siguranţă. Înalt, demn, elegant îmbrăcat, cu părul fin pieptănat impecabil şi sânge de familie bună curgându-i năvalnic prin vene. Fără bijuterii şi accesorii: nici inele, nici ace de cravată, nici vreun lanţ de ceas la vedere. În ton cu toată persoana lui.

— Bună seara, domnule Zayas! a spus, întinzându-i mâna.

Soţul Carolei Gorostiza i-a răspuns la salut cu precizia cuvenită. Eşti călit, ticălosule, şi-a zis Mauro.

— Am adus tacurile mele, sper ca lucrul acesta să nu vă supere. Mauro Larrea a consimţit cu un gest scurt.

— Vă pot ceda unul, dacă doriţi.

Alt gest scurt a marcat refuzul minerului.

— Am să folosesc unul de-al casei, dacă e de acord *doña* Chucha.

Ea a consimţit cu un gest discret, apoi i-a condus la masa din fundul salonului. Surprinzător de bună pentru o cloacă de teapa ăsteia, a cântărit Larrea dintr-o privire. Mare, fără saci, bine nivelată. Deasupra ei atârna de lanţuri groase din tavan o lampă formidabilă din bronz cu trei lumini. În jur, scuipători din alamă şi scaune sculptate, aliniate la perete în perfectă ordine. Într-un colţ, sub un ulei care mustea de nimfe nude, era stativul tacurilor: s-a îndreptat spre el.

Între timp, Zayas a desfăcut o husă din piele şi a scos din ea un magnific tac din lemn lustruit, cu vârf din piele şi numele lui gravat pe mâner. Larrea a încercat tacurile casei, căutând unul cu o anume grosime şi textură. Fiecare a luat apoi o bucată de cretă şi a frecat cu ea vârful tacului; apoi şi-au împrăştiat cantităţi generoase de talc pe mâini, ca să absoarbă umezeala. Nu s-au mai privit în faţă, căci fiecare era cufundat în ale lui. Ca doi duelişti care îşi pregăteau armele.

Abia dacă a fost nevoie să se înţeleagă asupra condiţiilor provocării, dincolo de patru chestiuni, căci amândurora le erau limpezi normele esenţiale ale jocului. Şi iată ce-au hotărât: biliard francez, caramboluri

pe trei mantinele. Miza era deja ferm stabilită încă din noaptea anterioară.

Larrea nu s-a mai îndoit nicio clipă că înfruntarea le era necugetată. Grijile au părut să li se topească în văzduh, ca măturate de furtuna care vuia printre negurile din Manglar. Soţia manipulatoare a adversarului său s-a topit printre ceţuri, ca şi trecutul lui îndepărtat şi apropiat, obârşia, nefericirea, speranţele şi neliniştitorul lui viitor. Totul i s-a şters din minte ca fumul: din acel moment, el însuşi n-avea să mai fie decât braţe şi degete, ochi ageri, tendoane ferme, calcule, precizie.

Când au dat semn că sunt gata, însoţitorii şi cocotele au tăcut iar şi s-au retras la o distanţă prudentă de masă. În sală s-a lăsat o tăcere de altar, pe când de la etajul de jos suia ritmul unui contradans amestecat cu glasurile muşteriilor şi tropăitul furios al dansatorilor pe scândurile de lemn.

Atunci, cu ochii de miere şi incisivul-bijuterie, Chucha a afişat seriozitatea unui judecător de primă instanţă. De parcă se întâlniseră într-o încăpere oficială din palatul Căpitanilor Generali şi nu în acel amestec de lupanar şi tavernă portuară din cea mai nedemnă mahala a Havanei coloniale.

În aer a sărit un dublon de aur, pentru a decide cine începea. Regescul profil al marii spaniole Isabel II[48] i-a căzut în mână şi a marcat începutul.

— Începe jocul don Mauro Larrea.

23

Bilele lunecau vertiginos: se învârteau în jurul propriului ax, se loveau de mantinele şi între ele, cu un clinchet uneori suav, alteori sonor. Jocul s-a transformat fără prea mare întârziere într-o luptă încordată, în care nimeni nu ceda câtuşi de puţin: fără greşeli, breşe sau concesii. O partidă fermecătoare, care punea faţă în faţă doi bărbaţi cu stiluri şi esenţe clar diferite.

Era bun Gustavo Zayas, foarte bun, a recunoscut Mauro Larrea. Era semeţ, dar lovea eficient şi sclipitor, cu mişcări agere şi faze magnific elaborate de mintea lui ermetică, ce nu lăsa să se întrevadă nimic din ce fierbea în ea. La rândul lui, minerul îşi cizela energic tirurile într-un echilibru riscant între soliditate şi agilitate, între ceea ce prevedea cu certitudine şi elanul demolator al propriei intuiţii. Stilul ales contra jocului hibrid, bastard, care demonstra fără echivoc ce şcoli urmaseră amândoi: saloanele urbane contra cârciumilor mizerabile de la adăpostul puţurilor şi al galeriilor. Ortodoxia şi mintea rece contra pasiunii nestăpânite şi a promiscuităţii.

La fel de diferite ca felul de a juca le erau şi trupurile şi temperamentele. Zayas era stilizat şi aproape caustic. Rece, cu părul deschis la culoare impecabil pieptănat pe spate încă de la rădăcină; tot ce se petrecea în spatele ochilor lui transparenţi şi al mişcărilor lui calculate era impredictibil. La rândul său, Mauro Larrea emana prin toţi porii o covârşitoare omenie. Se apleca peste masă cu dezinvoltură până ce fruntea i se alinia cu tacul şi era gata să-l atingă cu bărbia. Părul des îi era tot mai rebel, îşi îndoia elastic picioarele, iar braţele îşi vădeau întreaga deschidere când apucau, împingeau şi loveau.

Numărul de puncte a crescut neîncetat, pe măsură ce se apropiau de prânz, cu un permanent îţi-dau-dacă-mi-dai, pe urmele ţintei hotărâte de reguli: câştigător urma să fie cel care avea să facă primul o sută cincizeci de caramboluri.

S-au ţinut unul după altul ca doi lupi hămesiţi; în rarele ocazii când s-au distanţat cu mai mult de patru sau cinci puncte, s-au reapropiat imediat. Douăzeci şi şase la douăzeci şi nouă, mâna pe lemn, nesfârşite ocoluri date mesei, mai multă cretă. Şaptezeci şi doi la şaptezeci şi trei, mai mult talc pe mâini, pielea pe fildeş. Unul creştea, altul rămânea pe loc; unul rămânea în urmă, celălalt începea din nou să puncteze. O sută cinci la o sută opt. Diferenţa s-a menţinut mereu foarte mică, până ce am ajuns pe ultima dreaptă finală.

Poate că, dacă n-ar fi fost prevenit încă din vreme de Calafat, Larrea ar fi mers imparabil către victorie. Dar, fiind în alertă, a observat imediat: pitită în spatele jocului pasionat, mintea lui stătea fără răgaz la pândă, încercând să verifice dacă bănuielile bancherului erau justificate. Poate că Zayas are de gând să se lase bătut, îl avertizase

după-amiază la el în birou. Şi bătrânul avusese dreptate fiindcă, ajungând la carambolul o sută patruzeci, când abia îşi vădise virtuozitatea în faţa lui Dumnezeu şi a oamenilor, jocul pe care îl practica soţul Carolei Gorostiza începuse, abia vizibil, să se înmoaie. Nimic ostentativ, niciun chix bătător la ochi: doar o minusculă lipsă de precizie chiar la momentul potrivit, o lovitură prea îndrăzneaţă care nu izbutise să prindă cheag, o bilă care ratase cu câţiva milimetri ţinta.

Atunci, Mauro Larrea o luase categoric înainte, cu patru puncte. Până ce, atingând carambolul o sută patruzeci şi cinci, Larrea a început pe neaşteptate să rateze cu aceeaşi subtilitate ca şi adversarul său. O greşeală fără însemnătate la un contraatac, un parcurs mai scurt cu un suspin, o mişcare cu efect care n-a atins apogeul din pricina unei uşoare lipse de intensitate.

Pentru întâia oară în acea noapte, când fiecare avea câte o sută patruzeci şi şase de puncte şi a observat că adversarul său încetinea ritmul, Gustavo Zayas a început să asude. Abundent, pe la tâmple, pe frunte, pe piept. I-a căzut creta pe jos şi a murmurat printre dinţi o înjurătură slobodă, iar în priviri i s-a citit nervozitatea. Aşa cum intuise bătrânul bancher, purtarea neaşteptată a minerului îi displăcea. Devenise conştient că adversarul său n-avea nici cea mai mică intenţie să-i accepte planurile şi să-l lase să piardă după cum dorea.

Încordarea plutea în aer, groasă ca o draperie din pânză de cânepă; abia dacă se mai auzea în salon şi altceva în afară de câte un plescăit aspru şi izolat, picurii de ploaie care, căzând în băltoace, răsunau în balcoane şi zgomotele venite dinspre masă şi trezite de fiecare mişcare a trupurilor celor doi jucători. În zori, pe la trei şi douăzeci când, scoşi din ţâţâni, ajunseseră la egalitate cu carambolurile o sută patruzeci şi nouă şi erau la doar unul distanţă de sfârşit, i-a venit rândul lui Mauro Larrea.

A strâns mânerul tacului şi şi-a îndoit trunchiul. Tacul a intrat ferm în cercul schiţat de degetele lui, iar la vedere au mai rămas o dată urmele lăsate pe mâna lui stângă de explozia de la mina Las Tres Lunas. A calculat, a pregătit lovitura, a ţintit. Şi, gata să lovească, s-a oprit. Puteai tăia tăcerea cu cuţitul, iar el şi-a îndreptat torsul cu o neliniştitoare lentoare. A aşteptat un răgaz de câteva clipe, s-a uitat concentrat în lungul tacului, apoi a ridicat privirea. Calafat îşi răsucea mustăţile; lângă el, Chucha îl cerceta cu ochii ei ciudaţi de melasă şi îşi chircea degetele pe braţul cocoşatului. Patru târfe stăteau grămadă, muşcându-şi unghiile, iar pe feţele câtorva dintre prietenii lui Zayas se citea o sumbră îngrijorare. Atunci a descoperit în spatele tuturor un potop de oameni strânşi la perete, unii chiar cocoţaţi pe mobile ca să vadă mai bine: bărbaţi nepieptănaţi şi bărboşi, negri cu tortiţe în

urechi, târfe fără niciun haz.

Abia atunci a devenit conştient că nu mai auzea zgomotele din cârciumă, că nu mai era muzică, iar picioarele nu mai băteau ritmul în podele. Nu se mai dansau nici fandango, nici rumba, nici tangouri congoleze: în tripou nu mai era niciun suflet. Ultimele urcaseră pe scară şi intraseră liber pe uşile din lemn nobil, care marcau graniţa dintre jos şi sus; între locul rezervat plevei ordinare şi ostentativul salon de distracţii destinat celor atinşi de bagheta norocului. Iar acum, strânşi claie peste grămadă, contemplau cu toţii absorbiţi jocul neîmblânzit dintre acei doi domni, dornici să afle deznodământul.

Larrea a apucat iar tacul, s-a aplecat din nou, a ţintit şi în cele din urmă a lovit. Bila albă care putea pune capăt partidei, proclamându-i victoria, a alergat grăbită, a lovit de trei ori mantinelele, aşa cum trebuia, şi s-a apropiat hotărât de celelalte două. A trecut pe lângă cea roşie la o distanţă mai mică decât cantul unui scud, dar n-a atins-o.

Prin sală a trecut un murmur răguşit. Venise rândul lui Zayas.

Acesta şi-a presărat din nou talc pe mâini: asuda fără încetare. Apoi şi-a calculat fără grabă strategia, concentrându-şi privirea pe postav; poate că i-au prisosit chiar câteva clipe şi a prevăzut însemnătatea acelor ultime lovituri de tac. Nici vorbă să fi ghicit că Mauro Larrea se ferea conştient să câştige, că se priva voit de Carola şi refuza ca faima lui de câştigător să se răspândească în toată Havana precum ceaţa care urca în zori dinspre mare. Deşi descumpănit, a lovit curat şi eficient. Efectul a făcut ca bila să se lovească de cele trei mantinele alese; apoi s-a dus la presupusa întâlnire cu celelalte două sfere. Dar atunci viteza a început să scadă. Puţin câte puţin, cu o lentoare tulburătoare. Până ce n-a mai lunecat, şi asta când mai rămăsese doar o dezmierdare ca să ajungă la destinaţie.

Publicul de-abia şi-a reţinut un răcnet de admiraţie şi dezamăgire. Chipuri s-au încruntat, încordarea a crescut. Numărul punctelor rămăsese neschimbat. Venise rândul lui Larrea.

În faţa acelei mese putea să-l prindă ziua Sfântului Lazăr, Crăciunul sau chiar Vinerea Mare, n-avea nicio intenţie să capituleze. Sau pe undeva pe-acolo: refuza să câştige. Şi, în acest scop, a mai evaluat o dată unghiurile şi opţiunile, a prevăzut reacţii, şi-a potrivit mâinile pe tac, şi-a răsucit bazinul, s-a îndoit. Lovitura de tac avusese exact efectul pe care îl intuise. În loc să deseneze un triunghi, bila s-a lovit numai de două mantinele. Când ar fi trebuit să se lovească de a treia, s-a refugiat la umbra ei şi a refuzat să se mai rostogolească.

De data asta, nimeni nu s-a mai abţinut. Hăulitul onorabilului public s-a auzit în tot Manglarul. Albi, negri, bogaţi, săraci, negustori, marinari, beţivani, muieruşte, moşieri, delincvenţi, oameni de bine ori ticăloşi, toţi au reacţionat la fel. În acel moment, toţi intuiau că amândoi bărbaţii luptau cu înverşunare doar ca să piardă. Nici vorbă

să le pese de pricinile de taină ale acelei acţiuni năstruşnice. Nu voiau decât să vadă cu ochii lor care din cei doi avea să-şi impună voinţa.

Tocmai trecuse de patru şi jumătate dimineaţa când Zayas s-a convins că nu-i convenea deloc să menţină ritmul delirant. Se străduise din răsputeri să se lase înfrânt, dar nu se gândise că lucrurile aveau să iasă aşa de urât. Blestematul de mexican ori blestematul de compatriot spaniol ori ce-o mai fi fost îl scotea din minţi. Cu venele gâtului umflate ca frânghiile, cu haina gata să-i plesnească pe la umeri, cu părul ciufulit de însuşi Necuratul şi jocul îndrăzneţ al bărbatului obişnuit să meargă pe buza prăpastiei prin tenebre, numitul Mauro Larrea părea dispus să lupte până la ultima suflare şi năzuia să facă măscăriciul insulei din cel ce odinioară fusese regele biliardului. Atunci a priceput că singura ieşire suficient de demnă era să-l bată.

Douăzeci de minute şi câteva clipe mai târziu, aplauze furtunoase au marcat sfârşitul partidei. A plouat cu felicitări pentru amândoi, în vreme ce Chucha şi credinciosul ei Horacio, care până atunci se izolaseră în rândul întâi, împingeau şi goneau din salonul turcoaz gloata care se strecurase înăuntru. Prietenii lui Zayas l-au felicitat şi i-au făcut urări minerului, deşi acesta pierduse; femeile uşoare l-au copleşit cu linguşeli. Larrea i-a făcut cu ochiul lui Santos Huesos, care stătea de pază, şi i-a aruncat o privire complice lui Calafat. Ai făcut treabă bună, băiete, a înţeles că-i răspundea bătrânul pe sub mustaţă. El şi-a dus mâna dreaptă la piept şi a aplecat solemn capul, în semn de gratitudine.

S-a apropiat apoi de unul dintre balcoane şi a tras cu nesaţ în piept ultimul zefir al dimineţii. Nu mai ploua, furtuna fugise în Florida sau pe insuliţele din Bahamas, lăsând în oraş preludiul zorilor purificaţi. Curând, din portul militar avea să se audă lovitura de tun cu care începea Ave Maria; atunci aveau să se deschidă larg porţile mari ale oraşului şi prin ele aveau să intre căruţele care se îndreptau spre pieţe şi oamenii de afară, gata să-şi reia truda zilnică. În port, forfota va da în clocot, vor începe vânzările din dughene, iar numeroase *volantas* şi trăsurici vor porni în goană. O nouă zi va începe în Havana, iar la picioarele lui se va redeschide abisul.

Din balcon s-a uitat la ultimii muşterii ai bordelului, care se pierdeau printre umbre pe ulicioarele înnoroiate. Şi-a mărturisit că ar fi trebuit să-i imite: să se întoarcă la hanul lui cu careta lui Calafat şi să se ducă la odihnă. Sau poate să mai rămână şi să încheie noaptea în pat cu una dintre târfele casei; liber de-acum de tensiuni, îşi dăduse seama că unele erau cu adevărat atrăgătoare, cu decolteurile lor voluptuoase şi taliile ca trestia strânse în corsete înguste.

Oricare dintre alegeri ar fi fost, cu siguranţă, chipul cel mai înţelept de a încheia noaptea aceea febrilă: să doarmă singur în odaia lui din strada Mercaderes sau ancorat în trupul unei femei. Dar, în ciuda

alegerii previzibile, niciuna dintre opţiuni n-a izbutit să prindă cheag.

Începând să mai privească în stradă şi întorcându-şi atenţia spre interior, Mauro Larrea l-a observat pe Zayas, care încă ţinea tacul între mâini, în vreme ce prietenii continuau să sporovăiască şi să râdă în jurul lui. La prima vedere, părea să ia parte la veselia lor: a răspuns la urări şi întrebări, s-a alăturat corului de hohote. Dar Mauro Larrea ştia că încă nu digerase acea înfrângere travestită în victorie; ştia că bărbatul acela avea un jungher înfipt în inimă. Şi mai ştia şi cum putea să i-l scoată.

S-a apropiat şi i-a întins o mână.

— Toate felicitările şi respectul meu. Aţi demonstrat că sunteţi un excelent adversar şi un mare jucător.

Cumnatul cuscrului său a murmurat câteva vorbe de mulţumire.

— Înţeleg că problema noastră e rezolvată, a adăugat, coborând glasul. Transmiteţi, vă rog, doamnei omagiile mele.

A citit furia tăcută a lui Zayas în severitatea liniei buzelor.

— Doar dacă nu…

Înainte să termine fraza, a ştiut că va auzi un da.

— Doar dacă nu doriţi să vă luaţi revanşa şi să jucăm de-adevăratelea.

24

Anunţul noii înfruntări i-a mirat pe toţi, mai puţin pe Calafat. Faceţi ce ştiţi şi pierdeţi, zăpăciţi-l şi apoi propuneţi-i revanşa, îl sfătuise bancherul pe Larrea chiar în acea după-amiază, în biroul lui. Şi când a sosit momentul, Larrea s-a întrebat de ce nu.

— Du-te după *doña* Chucha, fetiţo, i-a cerut el unei pupile cu chipul copilăros şi forme cărnoase.

Cât ai zice peşte, codoaşa a şi venit înapoi.

— Am convenit împreună cu domnul Zayas să jucăm o a doua partidă, a anunţat Larrea imperturbabil. Ca şi cum, după ce adunaseră în trupuri cinci ceasuri de luptă, faptul acela era cel mai natural cu putinţă.

— Cum să nu, domnilor, cum să nu?

Incisivul de aur a sclipit precum farul fortăreţei El Morro, iar *doña* Chucha a început să dea porunci pupilelor. Băuturi pentru invitaţi, apă şi cuburi de gheaţă, sticle mari cu lichioruri. Măturaţi acest etaj, curăţaţi postavul, umpleţi cutiile cu talc, aduceţi sus prosoape albe. Faceţi ordine în salonul acesta îngrozitor, pe preasfânta Oshun[49]!

— Şi, dacă domniile voastre doriţi să vă răcoriţi niţel înainte s-o luaţi de la început, faceţi-mi favoarea de a mă urma.

Lui i-au dat o cameră de toaletă cu o cadă mare în mijloc şi o frescă-babilonie de scene licenţioase pictate pe perete. Erau acolo vesele păstoriţe cu fuste suflecate şi vânători uimitor de bine înzestraţi; curioşi cu pantalonii în vine, care iscodeau de după copaci, fete băgate în belea de tineri fermecători şi o mulţime de alte imagini de-acelaşi soi, plăsmuite de mâna unui pictor cu o imaginaţie pe atât de înflăcărată pe cât de mediocru mânuia pensula.

— Pe sângele lui Iisus, ce nebunie! a murmurat sarcastic în timp ce se spăla într-un lighean, gol de la talie în sus. Săpunul mirosea a bordel amestecat cu violete: cu el şi-a frecat mâinile, subraţele, faţa, gâtul şi bărbia, la ora aceea albăstruie şi dornică de un brici bun de bărbierit. Apoi şi-a clătit gura şi a scuipat cu putere. În sfârşit, şi-a trecut degetele ude peste cap, încercând să potolească răzmeriţa părului dezordonat.

Apa i-a prins bine: i-a smuls din păr amestecul slinos de sudoare, talc, tutun şi cretă. Tocmai îşi trecea un prosop peste piept, când cineva a bătut în uşă. Doriţi să vă uşuraţi, domnule? a întrebat dulceag o mulatră frumoasă, înfigându-şi privirile în torsul lui. A zis că nu.

Lângă fereastra deschisă, şi-a scuturat de câteva ori cămaşa care, cu câteva ceasuri mai înainte, fusese de un alb imaculat şi trosnea apretată, iar acum arăta ca nişte foale pătate. Tocmai şi-o punea la loc pe el, când a auzit iar bătăi în uşă. Şi-a dat acordul, şi uşa s-a deschis.

În prag nu s-au înfăţişat nicio altă pupilă de-a casei care să-şi ofere farmecele, nici negrul Horacio, ca să întrebe dacă totul era în ordine.

— Trebuie să vorbim.

Era Zayas, din nou pus la punct, cu glasul sec şi fără concesia cordialităţii.

Drept răspuns, Larrea i-a arătat odaia cu palma.

— Vreau să pariez cu domnia voastră.

Înainte să-i răspundă, şi-a băgat braţul drept prin mâneca de la cămaşă. Stai liniştit, cumetre, şi-a zis. Asta ai prevăzut, nu? Atunci, hai să vedem cum merge.

— Aşa mă gândeam şi eu, a răspuns.

— Vreau să vă lămuresc, totuşi, că în acest moment am probleme cu banii peşin.

Să terminăm odată, şi-a zis. Mie cum crezi că-mi merge?

— Atunci, să anulăm partida, a propus, băgându-şi şi celălalt braţ pe mâneca liberă. Fără piedici din partea mea, mergeţi acasă şi între noi, doar pace.

— Nu asta intenţionez: am de gând să fac tot ce-i omeneşte cu putinţă ca să vă bat.

Tonul îi era sobru, dar nu de fanfaron. Ori, cel puţin, asta a crezut că simţise în timp ce-şi băga poalele cămăşii sub cureaua pantalonilor.

— Asta vom vedea, a murmurat sec, atent, după cât se părea, la ceea ce făcea.

— Deşi, după cum tocmai v-am spus, mai înainte aş dori să vă avertizez în legătură cu situaţia mea.

— Daţi-i drumul.

— Nu am posibilitatea să mizez bani peşin, dar vă pot propune altceva. Din gâtlejul lui Mauro Larrea au izbucnit câteva hohote cinice.

— Ştiţi ceva, Zayas? Nu-s obişnuit să înfrunt oameni atât de complicaţi ca domnia voastră. În lumea din care vin eu, fiecare pune pe masă ce are cu adevărat. Şi, dacă nu posedă nimic, se retrage onorabil, aşa că pace pe pământ şi glorie în ceruri! Vă rog, deci, să-mi faceţi o favoare şi să nu mă mai încurcaţi.

— Ceea ce îmi pot îngădui să pierd sunt nişte proprietăţi.

S-a întors spre oglindă, ca să-şi aranjeze gulerul. Dar ştiu că eşti un dur, pramatie.

— În sudul Spaniei, a continuat. Pun ca miză o casă, o cramă şi o podgorie, iar domniei voastre vă propun să riscaţi treizeci de mii de *duros*. Nu încape discuţie că valoarea totală a imobilelor mele e net superioară.

Mauro Larrea a râs, dar amar. Punea în joc moştenirea de la vărul lui, aceea cu care soţia lui îşi dădea atâtea mândre fumuri. Oi fi tu un nemernic peninsular, a constatat în gând, dar aerul de la tropice te-a

scos din minţi, amice.

— E o miză de mare risc, nu vi se pare?

— De risc extrem. Dar nu-mi mai rămâne nimic altceva, a răspuns rece. Atunci s-a întors, încercând să-şi mai lărgească gulerul cămăşii.

— Insist: s-o lăsăm baltă. Am jucat deja o mare partidă; în teorie, domnia voastră aţi câştigat, deşi între noi doi am câştigat eu. Dacă doriţi, o anulăm pe următoarea şi ne facem că nu v-am propus nicicând o revanşă. Începând de acum, fiecare o ia pe drumul lui. Să nu forţăm lucrurile.

— Oferta mea e fermă.

S-a apropiat un pas. În ogrăzile din Manglar cântau deja cocoşii.

— Ştiţi că n-am dorit niciodată să vă cuceresc soţia?

— Încăpăţânarea domniei voastre de a nu câştiga mi-a confirmat acest lucru.

— Ştiţi că ea dispune de capitalul care pare să vă trebuiască cu atâta disperare? E vorba de moştenirea pe care a primit-o din partea familiei, chiar eu i-am adus banii din Mexic. Sunt un prieten al fratelui ei. Asta-i toată legătura dintre ea şi mine.

Dacă acea mărturisire l-a surprins, Gustavo Zayas n-a arătat-o.

— Am intuit asta. În orice caz, să spunem că soţia mea e în afara planurilor mele imediate. Şi, odată cu ea, şi finanţele ei personale.

Vorbele şi tonul lui au confirmat bănuielile bancherului. Într-adevăr, tipul nu voia decât să se care departe şi singur; să spună adio Cubei, soţiei şi trecutului. Şi pentru asta, era dispus să joace pe totul sau nimic. Dacă el câştiga, îşi păstra casele şi obţinea banii peşin de care avea nevoie ca să plece. Dacă pierdea, rămânea legat de viaţa lui dintotdeauna şi de o femeie pe care, fără doar şi poate, n-o iubea. Şi-a amintit ce-i spusese stăpâna hanului despre el. Lucrurile tulburi din trecutul său. Chestiunile de familie pe care vărul venise să le rezolve. Existenţa altei femei care, până la urmă, nu fusese a lui.

— Domnia voastră ştiţi ce faceţi…

Cămaşa era, în sfârşit, la locul ei; cam şifonată şi cam murdară, dar destul de demnă. Al doilea pas a fost să-şi ridice bretelele.

Cu ele pe umeri, şi-a pus mâinile în şold, reluând un gest cândva obişnuit în viaţa lui. Când negocia cu mâinile goale preţul argintului, ori lupta faţă în faţă şi fără milă pentru un zăcământ ori un filon. La acest gest a recurs inconştient şi acum, provocator şi sfidător.

A văzut cum prin ochii andaluzului trecea nava de tot plânsul care transporta negri, a văzut accesele necontrolate ale Carolei Gorostiza, nopţile când el dormise pe pământ, înconjurat de coioţi şi *chinacos*, în drum spre Veracruz, afacerea curată a lui Calafat, în care n-avea să mai intre nicicând, şi hoinăreala sa pe străzile Havanei, ca să-şi înece amarul.

Şi s-a gândit că poate e momentul să-şi ia naibii soarta în piept.

— Cum îmi garantaţi veridicitatea propunerii pe care mi-o faceţi?

În cap i-a tunat brusc tumultul unor voci până atunci făcute ghem, şi şi-a ţinut respiraţia, aşteptând următoarea mişcare a lui Zayas. Andrade, Úrsula, Mariana. Dar cum ai să-ţi joci cincizeci de mii de scuzi cu acest sinucigaş, când resursele tale n-ajung nici la jumătate? a lătrat agentul. Doar nu-ţi trece prin minte, ţicnitu' naibii, să iei o parte din paralele mele pentru asemenea bazaconie? a răcnit bătrâna-i cuscră, bătând cu bastonul în podeaua de lemn. Pentru Dumnezeu, tată, gândeşte-te la Nico. La ceea ce ai fost. La copilul pe care am să-l aduc pe lume.

Şi dacă o să câştig? i-a sfidat. La ce naiba îţi trebuie ţie proprietăţile din Spania, oricât ar valora? l-au hărţuit la unison cei trei. Ca să le vând şi, cu banii pe care îi câştig, să mă întorc în Mexic. La casa mea, la viaţa mea. Să mă întorc la voi. De ce, dacă nu de asta?

— Dacă nu vă e de ajuns cuvântul meu, sugeraţi un martor.

— L-aş vrea ca intermediar pe don Julián Calafat. Să certifice ferm miza domniei voastre şi să fie singurul prezent.

A vorbit dur şi tăios, cu îndrăzneala lui naturală din alte vremuri, când ar fi hohotit până l-ar fi durut burta dacă cineva i-ar fi prezis că va ajunge să-şi joace viitorul într-un bordel din Havana.

Zayas a ieşit să se târguiască cu bătrânul, iar el a rămas iar singur în mijlocul toaletei, neclintit şi ferm, în vreme ce personajele rudimentare pictate pe pereţi îl priveau prinse în aventurile lor carnale. Începând din acel moment, a ştiut că nu mai putea să dea înapoi.

Se pregătea să-şi înnoade peste cămaşă plastronul din mătase cenuşie, când l-au luat cu asalt îndoielile. Ce naiba, a bodogănit printre dinţi. În onoarea vremurilor de demult, cu mine de argint, a partidelor nesfârşite, jucate în chiţimiile unde învăţase tot ce ştia despre jocul de biliard, şi-a descheiat gulerul şi s-a întors în salonul turcoaz.

Lângă un balcon, Calafat vorbea în şoaptă cu Gustavo Zayas. Prietenii acestuia se distrau cu fetele care încă nu se culcaseră; Chucha şi Horacio aranjau pe pereţi ultimele tablouri strâmbate de droaia de chibiţi.

— Sper să nu vă deranjeze hainele mele nu prea corecte.

Toate privirile s-au întors spre el. Dar înţelegeţi odată că e aproape şase dimineaţa şi suntem într-un lupanar. Şi că o să luptăm pe viaţă şi pe moarte, mai lipsea să spună.

Cei doi adversari s-au apropiat de masă, iar bancherul şi-a scos eterna havană de sub mustaţa uriaşă.

— Domnii mei, din dorinţa expresă a jucătorilor, aceasta va fi o partidă privată. Martori vom fi doar eu, stăpâna casei, Horacio, care se va ocupa de instrumente, şi un servitor, dacă cei implicaţi se învoiesc.

Cei doi au încuviinţat înclinând din cap, pe când prietenii lui Zayas îşi arătau făţiş supărarea. Cu toate acestea, au plecat curând, însoţiţi de fete. Santos Huesos a ieşit în urma lor, nu înainte de a schimba o privire complice cu stăpânul său.

Porţile regeşti din *sabicú* au rămas închise, iar bătrâna damă de companie a umplut paharele cu rachiu.

— E o nouă revanşă între domni, sau domniile voastre aveţi intenţia să faceţi pariuri? a întrebat Chucha cu vocea ei încă sugestivă, în ciuda vârstei.

Câştigurile nopţii nu fuseseră prea mari pentru fete, aşa că tot mai spera să scoată ceva în plus din acea înfruntare neprevăzută.

— Am eu grijă de cheltuieli, negruţo. Tu doar să arunci moneda în aer când am să-ţi cer eu.

Bătrânul a recitat atunci termenii luptei cu cel mai sever formalism. Treizeci de mii de *duros* peşin din partea lui don Mauro Larrea de las Fuentes contra unui lot compus dintr-o proprietate urbană, o cramă şi o podgorie în foarte celebrul municipiu spaniol Jerez de la Frontera din partea adversă, de care răspunde don Gustavo Zayas Montalvo. Părţile interesate sunt oare de acord să joace toate cele menţionate pe o sută de caramboluri, fapt pentru care stă martoră *doña* María de Jesús Salazar?

Cei doi bărbaţi şi-au bodogănit încuviinţarea, în timp ce bătrâna Chucha şi-a dus la inimă mâna neagră şi osoasă, pronunţând un categoric *da, domnule*. Apoi şi-a făcut cruce. Cine ştie, oare, la câte astfel de aiureli mai asistase de-a lungul anilor în bordelul acela?

Prin balcoane pătrundeau primele lumini ale dimineţii, când regina Spaniei a săltat iar în aer. De astă dată a câştigat Zayas, şi aşa a început partida care urma să le schimbe amândurora viitorul pe vecie.

Încordarea din zori s-a transformat în ferocitate matinală. Postavul verde a devenit un câmp de luptă, iar jocul, o înfruntare brutală. S-au văzut alte lovituri magistrale de tac, ciocniri vertiginoase, traiectorii fascinante şi unghiuri imposibile abordate cu succes, şi s-a făcut o risipă de furie în stare să taie respiraţia oricui.

Prima parte a jocului a fost toată numai echilibru. Mauro Larrea juca cu mânecile cămăşii suflecate deasupra cotului, lăsându-şi la vedere muşchii şi cicatricile care nici nu mai spărgeau piatră, nici nu mai scoteau argint, dar continuau să se încordeze ori de câte ori ţintea. În ciuda cumpătării lui obişnuite, Gustavo Zayas n-a întârziat să-l imite şi şi-a scos şi el haina. Lumina slabă a zorilor făcuse loc primelor raze de soare puternice: amândoi asudau, dar asta era tot ce aveau în comun. Diferenţele, în schimb, erau abisale. Mauro Larrea, impulsiv, aproape animalic, părea tot numai nervi şi gheare. Gustavo Zayas, din nou sigur de sine, renunţase de-acum la înfloriturі şi filigrane. Erau amândoi la limită.

Continuau să lovească cu tacurile, înfierbântaţi în faţa privirii epuizate a lui Calafat, care îi pândea. Horacio trăsese persienele şi o răcorea cu evantaiul pe Chucha, aţipită într-un fotoliu mare. Până când, odată trecut de mijlocul partidei, la două ceasuri după începutul acelei revanşe demenţiale, echilibrul a pornit să se fisureze. Trecând de bariera celor cincizeci de caramboluri, Mauro Larrea a început să se distanţeze; la început, fisura a fost fină, dar a început să se tot lărgească, ca în sticla subţire a unei cupe crăpate. Cincizeci şi unu la cincizeci şi trei, cincizeci şi doi la cincizeci şi şase. Când Larrea a trecut de şaizeci, Zayas era cu şapte puncte în urmă.

Poate că andaluzul ar fi fost în stare să recupereze. Cine ştie ce-ar fi putut să facă după ce ar fi dormit câteva ceasuri, ar fi mâncat ceva săţios ori ar fi băut două ceşti cu cafea. Sau dacă nu l-ar fi usturat atât de tare ochii sau n-ar fi avut cârcei în braţe sau nu l-ar fi hărţuit ameţelile. Dar, dintr-o pricină ori alta, fapt e că n-a izbutit să se facă stăpân pe situaţie. Şi, văzându-se depăşit cu câteva puncte, nervii l-au lăsat pentru a doua oară. A început să lovească mai prost. Excesiv de iute şi cu gura strânsă. Cu o expresie contrariată. O greşeală importantă a dus la un eşec neplăcut. Distanţa a crescut.

— Umple-mi un pahar, Horacio.

Ca şi cum nădăjduia să afle în rachiu stimulentul de care avea trebuinţă ca să puncteze mai des.

— Şi altul pentru domnia voastră, don Mauro? a întrebat slujitorul. N-o mai răcorea pe Chucha cu evantaiul de când observase că femeia adormise, cu braţele ei lungi şi negre căzute de-o parte şi de alta a trupului, iar capul rezemat pe o pernă din catifea.

Larrea a refuzat, fără să-şi ia ochii de pe vârful tacului. Zayas, din contră, i-a arătat iar paharul al lui. Cocoşatul l-a umplut din nou.

Poate că-i lipsea rezistenţa psihică, poate că suferea de o simplă epuizare fizică. Ori poate din toate aceste pricini, sau dintr-altă raţiune doar de el ştiută, Gustavo Zayas a început să bea peste măsură. N-avea să ştie nicicând dacă o făcuse ca să se aţâţe şi să câştige, ori ca să poată da vina pe aceste ultime pahare faţă de adevărul tot mai evident că avea să piardă. Trei sferturi de ceas mai târziu, şi-a azvârlit cu furie tacul pe podea. Apoi şi-a sprijinit palmele pe perete, şi-a îndoit torsul, şi-a băgat capul între umeri şi a vomitat într-una din scuipătoarele de bronz.

De astă dată, nici ţipete, nici aclamaţii n-au venit să întărească victoria lui Mauro Larrea; nu mai erau acolo nici gloata, nici târfele, nici amicii adversarului său. Nici chiar el n-a simţit nevoia să-şi arate bucuria: îşi simţea toate încheieturile înţepenite şi-i ţiuiau urechile; avea falca înţepenită, degetele tumefiate şi mintea năucă, învăluită într-o ceaţă uşoară şi densă aidoma celei care urca dimineaţă de dimineaţă dinspre mare.

Bătrânul Calafat l-a readus la realitate cu o palmă zdravănă peste umăr; el a fost pe punctul să urle de durere.

— Să fie într-un ceas bun, băiete.

Începea să iasă din mormânt.

Un viitor îl aştepta de cealaltă parte a mării.

III. Jerez

25

Cremonele obloanelor refuzau să se deschidă, căci fuseseră foarte rar folosite şi unse cu ulei. După strădaniile celor patru mâini, ivărele au cedat în cele din urmă şi, în ritmul cu care scârţâiau balamalele, încăperea s-a umplut de aer. Formele neclare ale mobilelor au încetat atunci să mai semene cu fantomele şi s-au perceput limpede.

Mauro Larrea a săltat unul dintre cearşafuri, şi de sub el s-a iţit o sofa tapiţată într-un satin grena ofilit; a ridicat altul, şi în faţa ochilor i s-a arătat o masă şchioapă din palisandru. În fund, a zărit un cămin grandios, cu rămăşiţele ultimului foc care arsese în el. Lângă cămin, pe jos, zăcea un porumbel mort.

Doar paşii lui Mauro Larrea răsunau în vreme ce străbătea acea încăpere impunătoare; după ce-l ajutase să deschidă balconul central, funcţionarul de la notariat s-a aşezat sub uşor. Aştepta.

— Deci nu s-a ocupat nimeni de casa asta în ultimul timp? a întrebat Larrea fără să-l privească pe funcţionar. Şi imediat a tras dintr-o singură mişcare alt cearşaf: sub el dormea somnul drepţilor un fotoliu desfundat, cu braţe din lemn de nuc.

— Din câte ştiu eu, domnule, nimeni. De la plecarea lui don Luis, n-a mai dat nimeni pe-aici. Oricum, stricăciunile-s vechi.

Bărbatul vorbea mieros şi aparent supus: fără să întrebe deschis, dar şi fără să ascundă că-l intriga misiunea greu de acceptat încredinţată de notar:

Angulo, însoţeşte-l pe domnul Larrea la casa lui don Luis Montalvo, pe strada Tornería. Şi apoi, dacă mai e vreme, du-l până la crama din strada Muro. Între timp, eu am stabilite două întâlniri. Aştept să vă întoarceţi pe la unu şi jumătate.

Pe când noul proprietar cerceta măgăoaia, mergând cu paşi mari şi făcând gesturi severe, numitul Angulo nu ştia cum să pună cât mai iute capăt vizitei, ca să dea o fugă până la *tabanco*[50] şi să aducă vestea la ora amiezii. De fapt, chiar în acel moment chibzuia cum să-şi formuleze frazele în aşa fel încât să facă o impresie cât mai teribilă. Un indian[51] e noul proprietar al Casei lui Comino părea o frază bună. Sau poate trebuia să spună mai întâi a murit Comino, şi după aceea un indian a rămas cu casa lui?

Oricare ar fi fost ordinea cuvintelor, cele două chei erau Comino şi indian. Comino, fiindcă, în sfârşit, întregul Jerez avea să afle ce se alesese de Luis Montalvo, proprietarul poreclei şi al casei-palat: mort şi îngropat în Cuba, acesta îi fusese sfârşitul. Şi indian, fiindcă aceea fusese eticheta pe care i-o aplicase imediat străinului impunător care intrase cu pas ferm, chiar în dimineaţa aceea în notariat, se prezentase

drept Mauro Larrea şi stârnise curiozitatea tuturor.

În vreme ce, costeliv şi slăbănog, Angulo se bucura în sinea lui, prevăzând ce lovitură de tun avea să tragă, cei doi au continuat să parcurgă încăpere după încăpere, trecând pe sub arcadele de la etajul superior: alte două saloane cu mobile puţine, o sufragerie mare cu o masă de optsprezece persoane şi scaune pentru mai puţin de jumătate, un mic oratoriu fără niciun ornament şi câteva dormitoare cu nelipsitele paturi cu saltele scofâlcite. Prin crăpături se strecurau din vreme în vreme raze slabe de soare, dar senzaţia generală era aceea de penumbră în care mirosea neplăcut a rânced şi urină de animale.

— Îmi închipui că în podul casei sunt odăile slugilor şi debaralele, cum se obişnuieşte.

— Mă scuzaţi…

— Podul, a repetat Angulo, arătând cu degetul către tavan. Camerele de la mansardă, boxele de sub acoperiş. Prin alte locuri li se zice *sotabancos*. Gresia de Tarifa şi bucăţile de marmură de Genova, care alcătuiau podeaua, musteau de jeg; unele uşi erau pe jumătate ieşite din ţâţâni, mai multe cercevele aveau geamurile sparte, iar galbenul deschis din spaţiile goale se coşcovea de ani de zile. O mâţă care fătase nu prea demult i-a sfidat dintr-un cotlon al cuhniei uriaşe, căci îşi simţea ameninţat rolul de împărătească a tristei încăperi cu vetre fără căldură, tavan afumat şi chiupuri goale.

Decădere, şi-a zis, odată întors în patio, pe ale cărui coloane urcau în voie plante agăţătoare. Decădere era cuvântul care îi roia de ceva vreme în minte. Decădere era imaginea pe care ţi-o lăsa întreaga casă, ani lungi de declin şi delăsare.

— Vreţi să mergem acum să vedem crama? a întrebat funcţionarul, deşi n-avea cine ştie ce chef.

Terminându-şi de inspectat noua proprietate, Mauro Larrea şi-a scos ceasornicul din buzunar. Doi palmieri svelţi, o armată de ghivece pline cu aspidistre sălbăticite, o fântână fără apă şi două fotolii decrepite de răchită stăteau mărturie despre orele plăcute de răcoare pe care, în trecut, le oferise alor casei acel superb patio. Acum, sub arcadele din piatră cioplită, picioarele lui călcau doar pe pământ uscat, frunze veştede şi bălegar. De-ar fi fost mai melancolic, s-ar fi întrebat ce se alesese, oare, de foştii locuitori ai casei; de copiii care alergaseră pe acolo, de adulţii care se odihniseră, se iubiseră, se gâlceviseră şi sporovăiseră în fiecare odaie a hardughiei. Cum chestiunile sentimentale nu erau deloc specialitatea lui, s-a mărginit să observe că mai avea o jumătate de ceas până la întâlnire.

— Prefer s-o las pe mai târziu, dacă nu vă deranjează. Am să mă întorc pe jos la notariat, nu-i nevoie să mă însoţiţi. Vedeţi-vă de treburi, eu mă descurc.

Vocea aspră a lui Mauro Larrea, cu accent care amintea de alte

meleaguri, l-a convins pe Angulo să nu mai insiste. S-au despărţit lângă portiţa din fier forjat, fiecare dornic de libertate: el, ca să digere ceea ce tocmai văzuse, iar funcţionarul uscăţiv, ca s-o ia la galop către *tabanco*, unde zilnic bea şi aducea noutăţile şi numeroasele spune-mi-ca-să-ţi-spun pe care izbutea să le afle datorită îndeletnicirii sale.

Ceea ce nu putea nici măcar să bănuiască numitul Angulo, cu respiraţia flegmatică şi privirea lui piezişă, era că în ciuda atitudinii sigure de bogătan din colonii, a înfăţişării şi vocii lui puternice, Mauro Larrea era, în fond, la fel de nelămurit ca şi el. Mii de îndoieli se înghesuiau în capul minerului când a ieşit iar în toamna străzii Tornería, dar n-a bâiguit decât una: o întrebare adresată sieşi, care sintetiza esenţa tuturor celorlalte. Ce mama mă-tii cauţi tu aici, cumetre?

Ştia că, din punct de vedere legal, toate îi aparţineau; o ştia prea bine. Le câştigase de la soţul Carolei Gorostiza de faţă cu martori solvabili, când acesta hotărâse să le rişte în deplinătatea facultăţilor mintale. Nu obscurele raţiuni care îl mânaseră pe Zayas îl priveau pe Larrea, ci rezultatul. Ce mai, asta era. Ăsta era jocul în Spania, în Antile şi în Mexicul independent; în cel mai înalt salon şi în cel mai trist bordel. Se paria, se juca, uneori se câştiga, alteori se pierdea. De astă dată, soarta îşi întorsese faţa către el. Cu toate astea, după ce hoinărise prin măgăoaia devastată, ranchiuna îl asaltase din nou, luând forma siluetelor rămase de cealaltă parte a oceanului. De ce-ai fost atât de nesăbuit, Gustavo Zayas? De ce-ai riscat să nu te mai întorci?

Purtat de instinct, a traversat o piaţetă flancată de patru splendide case-palat; a trecut apoi pe sub poarta Seviliei şi a luat-o pe strada Larga spre inima oraşului. Lasă-te de mârşăvii, şi-a impus între timp. Tu eşti legatarul legitim, iar tertipurile folosite între tine şi anteriorii proprietari nici nu te deranjează, nici nu te aranjează. Rămâi la ce ai văzut: chiar şi ţinând seama de starea ei lamentabilă, e sigur că hardughia face parale bune. Dar acum trebuie să te rupi de ea şi de restul patrimoniului, că doar de-aia ai venit aici. Ca s-o vinzi cât mai iute, să bagi gologanii în pungă şi să treci iar Atlanticul. Ca să te înapoiezi.

Printre cele două rânduri de portocali din dreapta şi din stânga, Larrea şi-a continuat drumul spre notariat. Abia dacă trecea când şi când câte o caretă.

Mulţumesc lui Dumnezeu, şi-a zis, amintindu-şi de ameninţătoarele ambuteiaje de trăsurici de pe uliţele Havanei. Mergea atât de cufundat în gânduri pe strada Larga, că abia a observat ritmul potolit şi prosper al locului. Două cofetării şi trei croitorii, cinci bărbieri, numeroase faţade nobile, două farmacii, un curelar şi câteva dughene liniştite de pantofi, umbrele şi alimente. Iar printre ele, doamne de bonton şi

domni îmbrăcaţi după moda englezească, puşti şi slujnicuţe, şcolari, tot soiul de trecători şi oameni simpli, care se întorceau acasă la ora mesei. Prin comparaţie cu ritmul nebunesc al oraşelor de dincolo de ocean, de unde venea el, Jerez era ca o plapumă de puf, dar Larrea nici măcar n-a observat.

În schimb, a simţit mirosul: puternic, plutind peste acoperişuri şi încurcându-se în zăbrelele grilajelor. Nu părea să vină nici de la oameni, nici de la animale. N-avea legătură nici cu nelipsita aromă de porumb prăjit de pe străzile mexicane, nici cu briza care urca de pe mare în Havana. Era doar ciudat, plăcut în felul lui, diferit. Învăluit în acea aromă, Larrea a ajuns în strada Lancería, unde a dat din nou de zarva tihnită a oamenilor; părea să se afle într-o zonă de birouri şi afaceri, de activităţi formale, iar tranzitul era neîntrerupt. Notarul, don Senén Blanco, îl aştepta, după ce se eliberase de toate îndatoririle.

— Îngăduiţi-mi, domnule Larrea, să vă invit să luăm masa la bufetul Victoria. La ora asta, nu ne putem aşeza să vorbim despre chestiuni serioase pe burta goală.

Era cu zece ani mai mare şi cu câteva degete mai mic decât el, a calculat în vreme ce se îndreptau spre Corredera. Avea un sacou de calitate, favoriţi cărunţi şi semeţi şi vorbea ca spaniolii din sud, adică nu prea diferit de oamenii din Lumea Nouă.

Don Senén nu părea nicidecum la fel de băgăcios ca funcţionarul Angulo, dar curiozitatea clocotea în el ca într-un cazan pus pe foc. Şi pe el l-ar fi uimit să afle că, printr-o succesiune de tranzacţii insolite, vechiul legat al familiei Montalvo ajunsese acum în toată regula în mâinile acelui indian. Nu era nici prima şi n-avea să fie nici ultima operaţiune neprevăzută care ajungea la el de peste mări, ca s-o autentifice în calitate de notar; totul era corect până aici. Ce îl zgândărea însă adânc de tot erau alte întrebări, şi de aceea îşi dorea ca Larrea să-i comunice cum naiba de ajunseseră proprietăţile în mâini străine, cum de murise în Antile ultimul purtător al numelui Montalvo şi orice alt detaliu în plus pe care noul sosit ar fi dorit să i-l împărtăşească.

S-au aşezat la o masă, lângă o fereastră mare care dădea spre drumul public, pe care treceau căruţe, animale de povară şi oameni, ascunzându-şi intimitatea în spatele unei perdeluţe albe, care acoperea cristalul în partea inferioară. Unul în faţa celuilalt, despărţiţi doar de masă şi şervete. Nici nu se aşezaseră bine, când un băietan de doisprezece ori treisprezece ani, cu jacheţică de chelner şi părul întins şi mat de la apa amestecată cu săpun prost, a şi pus în faţa fiecăruia două cupe mititele. Mici, mai mult înalte decât late, cu gura mică. Şi, pentru moment, goale. Lângă ele a lăsat o sticlă fără etichetă şi un coşuleţ din faianţă plin ochi cu măsline.

A desfăcut şervetul şi a tras aer în piept. De parcă devenise

conştient de acel ceva care îl însoţise până atunci, dar pe care încă nu izbutise să-l identifice.

— A ce-mi miroase, don Senén?

— A vin, domnule Larrea, a răspuns notarul, arătând spre butoaiele negre din fundul sufrageriei. A must, a cramă, a butoaie cu vin vechi, a poloboace cu vin. Aşa miroase întotdeauna în Jerez.

Atunci a turnat.

— Din el trăia familia ale cărei proprietăţi au trecut acum în mâinile domniei voastre. Montalvo e o familie de pivniceri, da, domnule.

El a încuviinţat, cu privirea aţintită asupra lichidului auriu, în timp ce-şi apropia mâna de piciorul din cristal. Notarul a observat cicatricea uriaşă care îi ajungea până la încheietură şi cele două degete zdrobite în mina Las Tres Lunas, dar nici nu i-a trecut prin minte să pună vreo întrebare.

— Şi cum de li s-a dus totul de râpă, dacă nu-s indiscret?

— Din pricina unor situaţii deplorabile, la care se ajunge adesea în familii, domnul meu. În Andaluzia de Jos, în toată Spania, şi presupun că şi în Americi. Stră-străbunicul, străbunicul şi bunicul se spetesc să adune o avere, până ce lanţul se rupe: fiii o risipesc pe datorii şi ambiţii, o tragedie curmă totul sau nepoţii îşi fac de cap şi pierd tot.

Din fericire pentru el, alt băietan, mai în vârstă, dar la fel de gătit cu o jacheţică impecabilă, s-a apropiat chiar atunci de ei, şi astfel în minte nu i s-au mai iţit nici imaginea fiului său Nicolás, nici certitudinea că moştenirea n-avea să ajungă nici măcar la a doua generaţie din familia lui.

— Suntem gata, don Senén? a întrebat chelnerul.

— Gata, Rafael. Poţi începe.

— La primul fel avem supă de fasole cu castane, năut cu langustine şi supiţă cu fidea. La al doilea puteţi alege, ca întotdeauna, între carne şi peşte. Din vietăţile cu patru picioare azi avem văcuţă împănată şi cotlet de purceluş de lapte cu sos; din cele care piuie, turturea pe orez. Şi din cele de apşoară, tarpon de Guadalete, câine-de-mare asezonat şi *bacalao* cu boia.

Băietanul a recitat propunerile pe de rost, cu ton de reclamă şi viteză de armăsar. Larrea abia dacă a priceput patru sau cinci vorbe, în parte din pricina pronunţiei închise şi în parte fiindcă nicicând în viaţa lui n-auzise de atâtea cărnuri pe care se ofereau acum să i le servească. Naiba ştia ce erau câinele-de-mare sau tarponul.

Pe când notarul comanda pentru amândoi cu încrederea muşteriului de zi cu zi, Mauro Larrea a dus la buze cupa cu vin. Cu aroma lui înţepătoare în gură şi privind la poloboacele din lemn şi la forfota de la ora prânzului, fără să emită judecăţi şi aprecieri, a grăit doar pentru sufletul său: vasăzică ăsta e Jerez.

— V-aş fi invitat cu mare plăcere la mine acasă, dar zilnic vin la noi la masă trei fete şi trei gineri, şi nu cred că-i cea mai bună ambianţă în care să putem discuta nestingheriţi, aşa cum cer asemenea chestiune.

— Oricum vă mulţumesc, a plusat Larrea.

Dornic de noutăţi, a întins apoi mâinile într-un gest care voia să spună sunt gata să vă ascult. Când doriţi.

— Ei bine, să vedem. N-am avut vreme să intru mai adânc în antecedentele testamentare, deoarece don Luis Montalvo şi-a primit moştenirea acum mai bine de douăzeci de ani, iar aceste chestiuni le avem arhivate în alt depozit dar, în principiu, tot ce mi-aţi prezentat domnia voastră pare să fie în perfectă ordine. Conform actelor pe care le-aţi adus, veţi deveni proprietarul bunurilor imobile – casa, podgoria şi crama provenite de la don Gustavo Zayas care, la rândul său, le-a moştenit de la don Luis Montalvo la moartea acestuia, el fiind ultimul lor proprietar cunoscut în oraşul nostru.

Notarul nu părea deranjat să amestece în gură vinul cu recitarea monotonă a îndatoririi lui profesionale.

— Actele succesorale din Havana şi Santa Clara, oraş din provincia Las Villas, a continuat, atestă oficial ambele chestiuni stipulate. Şi ceea ce se semnează astfel în Cuba, ca teritoriu al Coroanei spaniole, devine imediat valabil şi în Peninsulă.

Ca pentru a parafa cele specificate din memorie, notarul a băgat o măslină în gură. Iar Larrea a profitat de răgaz ca să spună:

— După cum înţeleg, Luis Montalvo şi Gustavo Zayas erau veri primari. Asta le reconfirmase în biroul lui Calafat reprezentantul lui Gustavo Zayas când, a doua zi după partida de biliard, perfectase în numele acestuia predarea bunurilor care făcuseră obiectul pariului. Asta păreau să o arate şi numele care se încrucişau în testamentul pe care îl prezentase: Luis Montalvo Aguilar şi Gustavo Zayas Montalvo. De cum s-au încheiat formalităţile şi având încă norocul întors cu faţa spre el, Mauro Larrea obţinuse două bilete pentru Cádiz pe nava poştală Fernando el Católico, pe atunci în proprietatea guvernului spaniol. Două zile mai târziu, s-a îmbarcat împreună cu Santos Huesos fără să-şi revadă adversarul. Bătrânul bancher l-a însoţit până pe cheu; de Carola Gorostiza n-a mai auzit nimic. Ca ultimă imagine a lui Zayas, îi păstra în memorie spatele sprijinit de un perete în timp ce vomita, golindu-şi trupul şi sufletul, într-o scuipătoare din salonul Chuchei.

— Tatăl lui Luis Montalvo, pe care îl chema tot Luis, şi mama lui Gustavo Zayas, María Fernanda, erau fraţi. Mai exista şi un al treilea, Jacobo, tatăl celor două fete, care a murit şi el cu mult timp în urmă. Luis tatăl era fiul cel mare al marelui don Matías Montalvo, patriarhul, şi a avut, la rândul lui, doi fii: Matías, care a murit de foarte tânăr, din nefericire pentru toţi, şi Luisito, cel mai mic dintre veri, care, după

pierderea fratelui mai mare a ajuns proprietarul navelor-amiral ale clanului: casa-palat, crama legendară şi podgoria. În sfârşit, familiile au încurcături de când lumea; o să aflaţi treptat mai multe despre neamul cu care tocmai v-aţi înrudit, dacă îmi îngăduiţi o ironie.

Notarul a făcut o scurtă pauză ca să umple cupele şi a continuat, vădindu-şi superba memorie prodigioasă.

— Văd, domnule Larrea, că nu vă displace vinul nostru, ceea ce-i foarte bine. Cum vă spuneam, Gustavo Zayas este, deci, fiul Maríei Fernanda, al treilea copil şi singura femeie dintre descendenţii bătrânului don Matías: era splendidă în tinereţea mea, sau cel puţin aşa mi-o aduc eu aminte. Se pare că n-a primit proprietăţi, dar i-au dat, în schimb, o zestre deloc neglijabilă. S-a măritat însă cum nu se putea mai prost, se zice că n-a prea avut noroc în căsnicie şi în cele din urmă a plecat la Sevilia, dacă mi-amintesc eu bine.

Sosirea primelor feluri a oprit peroraţia. Năut cu langustine pentru domnii, a anunţat băiatul, bun de să-ţi lingi degetele. Şi, în onoarea străinului, a detaliat conţinutul: vieţuitoarele foarte proaspete şi decapitate, cu doar puţin piper măcinat, usturoi, ceapă şi un pumn de boia. În vreme ce înşira tainele cuhniei, s-a uitat cu neobrăzare la invitatul notarului, doar-doar o afla ceva. Deja îl întrebaseră de el muşteriii de la vreo două mese. Rafaelito, băieţaş, cine-i domnul care stă cu don Senén? Nu ştiu, don Tomás, dar nu pare să fie de prin părţile noastre, fiindcă vorbeşte foarte diferit. Cât de diferit? Cum vorbeşte lumea la Madrid? Păi, să ştiţi, don Pascual, că eu n-am fost în toată viaţa mea amărâtă mai sus de Lebrija, dar după mintea mea, cred că nu, că bărbatul ăsta vine de mai departe. Din Indii, poate? Păi tot aia e, don Eulogio, poate că da. Mai adăstaţi domniile voastre, don Eusebio, don Leoncio, don Cecilio, că poate aud vreo vorbă când îi servesc şi, de cum aflu ceva, acuşica vin şi vă zic.

— În sfârşit, lăsând deoparte chestiunile de rudenie, aşa cum vă spuneam, nu-i nicio problemă să legalizez imediat schimbarea calităţii de titular în registru, pentru ca totul să apară legal pe numele domniei voastre, a continuat notarul, străin de curiozitatea celor din jur. Deşi, şi asta luaţi-o cu titlu personal, am observat în act un detaliu care mi-a atras într-adevăr atenţia.

El a înghiţit domol: prefera un bob de zăbavă, căci ghicea întrebarea care urma.

— Observ că tranzacţia este gratuită şi neoneroasă, pentru că nu se indică nicăieri câte parale aţi dat pe imobile.

— Chestiunea ridică vreo problemă?

— Absolut niciuna, i-a răspuns Blanco fără jenă. O simplă curiozitate. Mi-a atras atenţia, fiindcă e ceva neobişnuit pe la noi, unde la cedarea unor proprietăţi arareori nu-s bani la mijloc.

Lingurile s-au întors în farfurii, s-au auzit zgomotul metalului care

atingea porţelanul şi discuţiile de la mesele vecine. Ştia că n-avea de ce să dea lămuriri. Că tranzacţia era corectă şi legală. Dar a preferat să se justifice. În felul său. Ca să lanseze zvonul.

— Să vedeţi, a desluşit atunci, punând cu grijă tacâmurile pe marginea farfuriei. Familia prin alianţă a lui don Gustavo Zayas e foarte strâns legată de a mea în Mexic. Cumnatul lui şi cu mine suntem pe cale să ne căsătorim copiii. De aceea, am făcut împreună unele înţelegeri comerciale: anumite schimburi de proprietăţi care, în funcţie de împrejurări…

Era cu neputinţă să-i vorbeşti acelui atent domn spaniol tocmai în foarte demnul oraş Jerez despre cafeneaua El Louvre şi temerara provocare a concetăţeanului lor Zayas, despre noaptea furtunoasă petrecută în bordelul din Manglar ori despre acea drăcească primă partidă jucată în faţa unei gloate de zdrenţăroşi. Despre bancher şi mustăţile lui mari, despre negresa Chucha cu ţinuta ei de bătrână regină africană, despre extravaganta cameră de baie cu pereţii plini de obscenităţi, unde stabiliseră condiţiile revanşei. Despre jocul sălbatic la capătul căruia ieşise victorios.

— Ca să scurtez o istorie lungă, a recapitulat, privindu-l ferm pe don Senén Blanco, să spunem că am încheiat o tranzacţie şi privată, şi particulară.

— M-am dumirit, a murmurat don Senén cu gura pe jumătate plină, deşi probabil că nu pricepuse. În orice caz, insist că nu-mi revine mie să judec voinţa oamenilor, ci doar să o atest deşi, în altă ordine de idei şi dacă nu-i o indiscreţie, mi-ar plăcea să vă mai pun o întrebare.

— Câte doriţi.

— Aveţi idee din întâmplare ce naiba căuta Luis Montalvo în Cuba? Absenţa lui i-a surprins pe toţi cei de aici; nimeni nu are habar când a plecat şi nici unde. Pur şi simplu, într-o bună zi nu l-a mai văzut nimeni şi n-a ştiut să spună unde s-a dus.

— Locuia singur?

— Cuc, şi ducea o viaţă să spunem… cam liberă.

— Liberă în ce sens?

În clipa aceea a sosit tarponul pané, alb înăuntru şi foarte savuros. Chelnerul a zăbovit iar lângă ei mai mult decât era necesar, sperând să-şi dea seama de unde venea străinul. Discret, notarul a amânat să deschidă din nou gura până ce băietanul le-a întors spatele dezamăgit şi a făcut o nouă strâmbătură grosolană către muşteriii curioşi.

— Era un tip destul de aparte, cu o problemă de sănătate care îl împiedicase să crească mai mult de o *vara* şi jumătate; v-ar fi ajuns cam până la cot. De aceea îl strigau Comino, închipuiţi-vă. Dar nici vorbă să-l fi complexat statura, aşa că a hotărât să-şi compenseze defectul neţinându-şi în frâu pasiunea de a trăi bine. Chefuri, femei, chiolhanuri, muzică, dans… Nimic nu i-a lipsit lui Luisito Montalvo, a

subliniat Blanco cu ironie. Şi aşa, rămas orfan de tată la puţină vreme după ce împlinise douăzeci de ani şi cu o mamă bolnăvicioasă pe care eu cred că nu mult după aceea a omorât-o cu supărările, Luisito şi-a pregătit singur averea pe care a moştenit-o.

— Deci niciodată nu s-a preocupat de podgorie şi de cramă.

— Niciodată, deşi nici n-a renunţat la ele. Pur şi simplu, le-a neglijat şi, spre enervarea tuturor, le-a lăsat să decadă.

Mauro Larrea a lansat atunci o aluzie la vizita lui la hardughia familiei Montalvo de cu câteva ceasuri mai devreme:

— După cum am văzut, şi casa e într-o stare de plâns.

— Până la moartea *doñei* Piedita, mama lui Luis, cel puţin reşedinţa familiei s-a menţinut, de bine, de rău, în stare bună. Dar de cum a rămas Luisito singur, pe-acolo intra şi ieşea oricine ca vodă prin lobodă. Amici, târfe, jucători de tripou, trişori. Umblă vorba că a vândut pe mai nimic tot ce avea de valoare: tablouri, porţelanuri, covoare, tacâmuri, chiar şi bijuteriile maică-sii.

— Puţin a mai rămas, a confirmat el. Abia câteva mobile care, voluminoase cum sunt, ar fi fost greu de mutat, şi pe care o mână milostivă le-a acoperit cu cearşafuri.

După tot ce aflase despre smintitul de Luis Montalvo, se îndoia serios că el însuşi ar fi fost atât de precaut.

— Se spune că oprea adesea în faţa casei lui Cachulo, un ţigan din Sevilia cu ochi buni şi multă vervă, care îşi urca în căruţă tot ce izbutea să scoată de la el şi apoi vindea cui dădea mai mult.

Aceea nu era singura istorie pe care Mauro Larrea o auzise despre moşteniri risipite de capul prost şi gusturile necontrolate ale urmaşilor. În minele din Guanajuato şi în capitala Mexicului cunoştea alte câteva; i se povestiseră şi unele din splendida Havană. Dar era întâia oară când auzea una despre ceva atât de aproape, de aceea şi asculta cu mare curiozitate.

— Ce păcat de Comino, a murmurat notarul cu un amestec de ironie şi compasiune. Nu cred că a fost uşor pentru el să joace, cu fizicul lui, rolul de bun moştenitor al unei familii de oameni chipeşi, cum au fost toţi cei din neamul Montalvo. Bunicii lui erau o pereche impunătoare, frumoşi şi eleganţi amândoi; încă mi-i amintesc când ieşeau de la liturghia principală. Şi la fel au fost toţi urmaşii lor de care îmi aduc aminte. Nu trebuie decât să te uiţi la verişoara căsătorită cu un englez, care s-a întors zilele acestea pe la noi. Pe Gustavo însă abia dacă mi-l amintesc.

— Înalt, cu ochi verzi, păr deschis la culoare, a înşirat el fără entuziasm. Bine făcut, cum spuneţi şi domnia voastră.

Şi ciudat ca un câine verde, ar fi vrut să adauge; ciudat nu prin aspect şi maniere, ci prin comportament şi apucături. Dar, din pură prudenţă, s-a abţinut.

— În orice caz, domnule Larrea, să nu ne uităm vorba şi cred că încă nu mi-aţi răspuns la întrebare.

— Scuzaţi-mă, care e întrebarea, don Senén?

— Una foarte simplă, pe care jumătate din Jerez are să mi-o pună de cum mă voi despărţi de domnia voastră: Ce naiba căuta Luisito Montalvo în Cuba?

Pentru a-i răspunde, n-a avut nevoie să mintă.

— Ca să fiu sincer, domnul meu, n-am nici cea mai vagă idee.

26

Alte şi alte locuri dezolante: asta-i tot ce-a întâlnit Larrea când notarul l-a dus după prânz la crama din strada Muro. Dar, deşi n-au avut timp să intre, cele văzute l-au satisfăcut: o întindere de dimensiuni mai mult decât considerabile, înconjurată de garduri cândva albe, care acum se scorojeau şi erau pline de praf şi umezeală. N-a avut nici ocazia să ajungă până la vie dar, conform notelor aduse de don Senén, aceasta nu i s-a părut deloc de dispreţuit ca dimensiuni şi potenţial. Mai multe parale la teşcherea de cum le va înstrăina, mai puţine obstacole în drumul înapoi spre casă.

— Dacă sunteţi sigur, domnule Larrea, că vreţi să puneţi imediat totul în vânzare, mai întâi va fi nevoie să aflăm valoarea actuală a proprietăţii, a conchis notarul cu câteva clipe înainte de plecare. De aceea, cel mai rezonabil mi se pare să le puneţi în mâinile unui agent de vânzări imobiliare.

— Cel pe care mi-l veţi recomanda.

— Vă voi căuta unul în care să am deplină încredere.

— În câtă vreme veţi avea toate actele în ordine?

— Să spunem că poimâine.

— Atunci, o să vin la domnia voastră de azi în două zile.

Ajunseseră în piaţa Arenal, unde pe Mauro Larrea îl aştepta careta de închiriat. Şi-au strâns mâinile.

— Rămâne pe joi la unsprezece, cu hârtiile şi agentul. Salutaţi-l din partea mea pe fiul bunului meu prieten, don Antonio Fatou, Dumnezeu să-l odihnească. Cu siguranţă că în casa lui sunteţi tratat ca un prinţ.

Când se aşezase bine de-acum şi copitele cailor răsunau pe pavele, iar roţile caretei se învârteau deja, l-a auzit pe notar pentru ultima oară.

— Deşi ar fi, poate, mai convenabil pentru domnia voastră să plecaţi din Cádiz şi să vă instalaţi aici până se rezolvă totul. În Jerez.

A plecat fără să-i răspundă, dar sugestia lui don Senén i-a rămas în minte, pe când trăsura îl purta în amurg spre Portul Santa María. A început iar s-o analizeze când traversa, la bordul unui vapor, apele negre ale golfului adormit, şi chiar şi-a propus să se consulte cu Antonio Fatou, corespondentul din Cádiz al bătrânului don Julián, în a cărui splendidă casă din strada Verónica se instalase. Această ultimă verigă a unei prospere dinastii de negustori legaţi de peste un secol de Americi s-a vădit a fi un tânăr afectuos de vreo treizeci de ani. De-a lungul anilor, predecesorii lui îi primiseră pe clienţii şi prietenii familiei Calafat de parcă ar fi fost de-ai lor, iar cei din Havana răspunseseră cu aleasă reciprocitate. Nici să nu vă gândiţi să căutaţi altă locuinţă unde să trageţi, dragă prietene, îi spusese Fatou lui

Larrea de cum citise scrisoarea de recomandare. Pentru noi va fi o onoare să vă avem ca oaspete oricât v-o cer afacerile. Ar fi culmea să nu vă învoiţi.

— Şi cum a decurs vizita la Jerez, stimate don Mauro? l-a întrebat gazda a doua zi de dimineaţă, când au rămas în sfârşit singuri.

Tocmai luaseră micul dejun, ciocolată cu *churros*[52] călduţi, în vreme ce trei generaţii de docheri din Indiile occidentale îi priveau cu atenţie din uleiurile care atârnau pe pereţii din sufragerie. Deşi fără exhibiţionisme inutile, totul în jur vădea clasă şi bani buni: faianţa Pickman, masa cu intarsii, linguriţele din argint gravat cu iniţialele împletite ale familiei.

Paulita, tânăra soţie a lui Fatou, dăduse vina pe cine ştie ce fleac domestic, deşi probabil că doar se retrăsese discret, ca să-i lase să sporovăiască. Să fi avut puţin peste douăzeci de ani, după obrăjorii ei de fetiţă bucălată, dar se arăta dornică să-şi joace bine noul rol de stăpână a casei în faţa acelui bărbat cu un trup şi maniere dure care dormea acum sub acoperişul ei. Încă un *churrito*, don Mauro? Să pun să se încălzească mai multă ciocolată şi să se aducă încă puţin zahăr, vă e totul pe plac, ce altceva vă mai pot oferi? Total diferită de Mariana, întotdeauna atât de integră şi de sigură pe sine. Dar într-o anume măsură îi amintea de ea. O soţie nouă, o casă nouă, un univers nou pentru o femeie tânără.

Din cuhnie s-au iţit în sufragerie două slujnice peste poate de curioase şi de indiscrete, dornice să-l cântărească pe oaspete din priviri. Chipeş băiat, ştie ea ce ştie Benancia, a mărturisit una din ele, ştergându-şi mâinile pe şorţ. Chipeş şi frumuşel băiat, au căzut de acord în spatele draperiei. Havanez? Se zvoneşte că vine din Cuba, dar Frasca i-a auzit aseară pe conaşi zicând că şi din Mexic. Du-te şi află tu, bombonico, de unde ies asemenea trupuri zdravene şi astfel de chipuri. Asta zic eu, fato. Află tu.

Străini de bârfele femeilor, domnii continuau să stea de vorbă la masă.

— Totul merge înainte, din fericire, a continuat Mauro Larrea. Don Senén Blanco, notarul pe care mi l-aţi recomandat, a fost amabil şi extrem de hotărât. Mâine mă întorc, ca să încheiem formalităţile şi să-l cunosc şi pe agentul imobiliar care se va ocupa de vânzare-cumpărare.

A mai adăugat câteva fraze goale şi două vorbe banale. Pentru moment, doar atât era dispus să povestească.

— Deduc atunci că nici prin minte nu vă trece să preluaţi chiar domnia voastră afacerea, nu-i aşa? a subliniat Fatou.

Ce mama mă-sii vrei, omul lui Dumnezeu, să facă un miner printre podgorii şi vinuri? ar fi vrut să-l întrebe. Totuşi, s-a abţinut.

— Mă tem că în Mexic mă aşteaptă chestiuni urgente. De aceea sper

să mă pot despărţi fără întârziere de toate imobilele.

A pomenit de două presupuse chestiuni presante, de vreo două funcţii, de două date. Toate vorbe goale, pretextul pentru a nu spune deschis că singurele chestiuni urgente care îl aşteptau erau să plătească prima rată convenită cu netrebnicul de Tadeo Carrús şi să-şi târâie fiul până la altar, chiar de-ar fi trebuit să-l ducă de-o ureche.

— Mă voi ocupa chiar eu, desigur, de toate, a consimţit Fatou. Deşi e mare păcat, fiindcă afacerile cu vin merg acum cum nu se poate mai bine. N-aţi fi domnia voastră primul care vine cu capitaluri de peste ocean ca să investească în acest domeniu. Chiar şi tatăl meu, Dumnezeu să-l odihnească, s-a văzut tentat să cumpere câteva pogoane, dar s-a îmbolnăvit şi…

— Vi le ofer pe ale mele la un preţ bun, a propus Larrea parcă fără să dea importanţă propriilor vorbe.

— Nu că n-aş avea chef, dar cum abia încep să preiau frâiele acestei afaceri de familie, mă tem că ar fi o cutezanţă din partea mea. Şi totuşi, cine ştie ce voi face într-o zi?

Singurul lucru pe care îl ştia Mauro Larrea despre vinuri în clipa aceea era că îi plăcuse să le bea la masă, atunci când puterea economică îi îngăduise să se bucure de ele. Dar, în dimineaţa aceea, n-avea nimic altceva de făcut decât să stea şi să aştepte, şi nici pe Fatou nu părea să-l mâne vreo grabă. De aceea s-a şi simţit tentat să continue.

— În orice caz, don Antonio, oare aş abuza de încrederea domniei voastre dacă m-aş mai servi cu niţel din această ciocolată excelentă, în timp ce mă lămuriţi cum se pune chestiunea vinului pe aceste meleaguri?

— Din contră, ar fi o plăcere, iubite prieten. Vă rog să-mi permiteţi.

A umplut ceştile şi s-au auzit sunând linguriţele pe porţelanul din La Cartuja.

— Pentru început, permiteţi-mi să vă mărturisesc că, deşi noi nu suntem pivniceri, afacerea mustului din Jerez ne salvează practic viaţa. Vinurile şi sarea ne ţin pe linia de plutire. Situaţia ni s-a complicat după ce coloniile americane şi-au dobândit independenţa; cu tot respectul, prietene, compatrioţii mexicani şi fraţii domniei voastre din sud ne-au băgat într-o belea uriaşă cu aspiraţiile lor de libertate.

În vorbele interlocutorului său nu se simţea acreala, dar ele aveau, totuşi, o nuanţă de ironie cordială. Ca să-i facă jocul, Larrea a ridicat din umeri, parcă spunând: ce să-i facem?

— Dar, din fericire, a continuat Fatou, aproape în paralel cu restrângerea comerţului cu coloniale, afacerile cu vin au intrat într-o epocă înfloritoare. Iar exportul în Europa, mai ales în Anglia, contracarează declinul acestei case de comerţ în particular, iar eu aş

zice că în mare măsură şi al Cádizului în general.

— Şi în ce constă această înflorire, dacă îmi îngăduiţi curiozitatea?

— E o poveste lungă, să vedem dacă voi putea s-o rezum. Până la sfârşitul secolului trecut, producătorii din Jerez puteau oferi doar vinuri rozé şi musturi simple, care luau, neprelucrate, drumul porturilor britanice. Erau vinuri potenţiale, dacă mă înţelegeţi; încă brute. Odată ajunse în Anglia, negustorii locali le îmbătrâneau şi le amestecau, ca să le adapteze la gustul clienţilor. Aşa apăreau vinuri mai dulci, mai puţin dulci, mai licoroase, mai uşoare, mai mult sau mai puţin tari. Ştiţi domnia voastră.

Nu, habar n-avea. N-avea nici cea mai mică idee. Dar nu s-a dat în vileag.

— De câteva decenii totuşi, a continuat corespondentul din Cádiz, afacerea a devenit infinit mai dinamică, mult mai prosperă. Acum, tot procesul se realizează aici, în locul de unde provine vinul: aici se cultivă viţa-de-vie, desigur, dar se şi tratează şi prepară vinurile aşa cum o cer clienţii englezi. În definitiv, termenul de pivnicer este în vremea noastră un concept mult mai amplu decât înainte: acum include de obicei toate fazele afacerii, ceea ce înainte făceau aproape întotdeauna separat producătorii, proprietarii de crame şi exportatorii. Şi noi, de pe cheurile din golf şi de prin case ca aceasta, ne angajăm ca poloboacele lor, adică butoaiele, să ajungă la destinaţie, până la reprezentanţii sau agenţii firmelor din Jerez în Perfidul Albion. Sau oriunde e de trebuinţă.

— Şi astfel, principalul profit rămâne în ţară.

— Exact. Slavă Domnului, rămâne pe meleagurile noastre.

Haimana ai mai fost, Comino, şi-a zis, sorbind încă o dată din ciocolata aproape rece. Cum de-ai fost atât de nebun, încât să permiţi ca afacerea să decadă în halul ăsta? Pe când vocea din cap îi amuţea, alta nu mai puţin temută îi lua locul. Şi cine eşti tu să-i reproşezi ceva acestui om, tu, care ţi-ai jucat averea pe-o singură carte în faţa unui gringo care ţi-a ieşit în cale într-o zi proastă? Iar ai venit să mă cerţi, Andrade? Vreau doar să-ţi aduc aminte ceea ce nu trebuie să uiţi niciodată. Uită de mine şi lasă-mă să aflu cum merge afacerea cu vinul. De ce te bagi, dacă nici măcar n-ai să-l miroşi? Ştiu prea bine, frate, o ştiu prea bine. Dar să dea Domnul să avem amândoi vârsta, puterea şi curajul de odinioară; să dea Domnul să putem încerca din nou.

Fantoma împuternicitului s-a volatilizat printre formele fanteziste ale stucaturii din tavan de cum a pus ceaşca pe farfurioară.

— Şi spune-mi, prietene, despre ce dimensiuni comerciale vorbim?

— De a cincea parte din volumul total al exporturilor spaniole, cu aproximaţie. Vârful de lance al economiei naţionale.

Sfântă Născătoare de Dumnezeu! Luisito Montalvo, ai fost un

nesăbuit şi jumătate! Şi tu, Gustavo Zayas, regele biliardului din Havana, de ce, după ce l-ai moştenit pe zărghitul ăla de văru-tău, nu te-ai întors imediat în ţara ta, ca să faci ordine în dezastrul moştenirii tale de familie? De ce te-ai înverşunat să rişti totul înfruntându-mă pe mine, de ce ţi-ai pus soarta la încercare atât de nebuneşte? Dar Fatou şi cheful lui de vorbă l-au îndepărtat, din fericire, de asemenea gânduri.

— Aşa că, pe scurt, acum când vechile colonii lucrează în deplină libertate, iar nouă, spaniolilor, nu ne mai rămân decât Antilele şi Filipinele, faptul că am putut preface traficul negustoresc către şi din ţinuturile de peste ocean în schimburi tot mai mari cu Anglia şi Europa ne scapă de falimentul comercial şi portuar.

— Văd şi eu, a murmurat.

— Fireşte, dacă într-o bună zi fiii Marii Britanii nu vor mai bea *sherry*, iar în Caraibe şi Pacific vor sufla şi vânturi de independenţă, ori mă înşel grav, ori Cádiz şi noi toţi ne vom prăbuşi fără scăpare. Îi urez viaţă lungă vinului de Jerez, fie şi numai pentru asta, a urat Fatou şi a ridicat ironic ceaşca.

Cu un entuziasm mai curând călduţ, Larrea l-a imitat.

Tusea majordomului a întrerupt toastul. Don Antoñito, în salonaş vă aşteaptă don Álvaro Toledo, a anunţat bărbatul. Aşa s-a încheiat acea sporovăială plăcută, şi fiecare s-a dus la treburile lui. Stăpânul casei, ca să-şi reia cu întârziere frâiele afacerilor în birourile de la etajul inferior. Iar Mauro Larrea, ca să-şi petreacă cât mai bine cu putinţă ceasurile de aşteptare şi să facă încă o dată faţă proastei dispoziţii.

A pornit în jos pe strada Verónica, însoţit de Santos Huesos: Quijotele minelor şi chichimecul Sancho călăreau din nou, fără bidiviu şi măgar. Doar ca să vadă. Şi, poate, ca să cugete.

De când sosise în America, având douăzeci şi ceva de ani, doi copii şi două legături cu boarfe vechi, numele acelui oraş îi persistase în urechi ca un ecou. Cádiz, miticul Cádiz, capătul cordonului ombilical care încă lega Lumea Nouă cu decrepita patrie mumă, deşi toţi fiii ei îi întorseseră spatele. Cádiz, de unde le sosiseră atâtea şi unde se întorceau tot mai puţine.

Dar el plecase din portul La Luna[53], din Bordeaux, dinspre nord: legăturile dintre patria mamă şi rebelul ei viceregat erau pe atunci încordate şi, în anii când Spania refuza să recunoască independenţa Mexicului, schimburile pe apă mergeau mult mai bine în porturile franceze. De aceea n-a ştiut niciodată cum era în realitate Cádiz, legendara poartă de intrare şi ieşire din sudul peninsulei Iberice. În acea dimineaţă de toamnă bântuită de vijelii, când vântul de răsărit urca din Africa cu rafale drăceşti, când a putut să-i cutreiere, în sfârşit, toate cotloanele şi să-l vadă pe de-a-ntregul, de sus în jos şi de la dreapta la stânga, n-a recunoscut acest oraş. În mintea lui idealizase

oraşul Cádiz ca pe o întinsă şi impunătoare metropolă a lumii dar, oricât a căutat-o, n-a dat de ea.

Cádiz avea de trei sau patru ori mai puţini locuitori decât Havana, era infinit mai puţin opulent decât vechea capitală a aztecilor şi era înconjurat de mare. Discret, cu străzi înguste şi cochete, cu case de înălţime obişnuită şi cu turnuri-belvedere, din care se vedea cum intrau navele în golf şi cum ridicau ancora spre alte continente. Fără ostentaţie şi fără strălucire; singuratic, graţios, manevrabil. Aşa că ăsta-i Cádiz, şi-a repetat.

Nu lipseau trecătorii care împânzeau strada, aproape toţi mergeau pe jos şi aproape toţi aveau aceeaşi culoare a pielii. Se opreau fără grabă să se salute, să schimbe o vorbă, un pacheţel ori o bârfă; să se plângă de canalia aia de vânt care sălta fustele femeilor şi fura hârtiile şi pălăriile bărbaţilor. Se târguiau, făceau negoţ, cădeau la înţelegere. Dar scenele acelea nu aveau nimic comun cu fierberea zgomotoasă şi dezlănţuită a oraşelor de dincolo de ocean. Nici urmă de zarva pe care o făceau indigenii mexicani, strigându-şi mărfurile, nici urmă de tumultul sclavilor negri care traversau perla Antilelor, alergând pe jumătate dezbrăcaţi şi asudaţi, ducând pe umeri enorme blocuri de gheaţă sau saci cu cafea.

Când a trecut prin piaţa Isabel II şi pe strada Nueva, n-a dat de cafenele la fel de elegante ca La Dominica sau El Louvre; pe strada Ancha nu trecea nici a zecea parte a caretelor din Havana; nicăieri nu i s-a părut că vede teatre grandioase ca Tacón. N-a zărit nici temple monumentale, nici steme heraldice, dar nici case-palat aidoma celor locuite de aristocraţii zahărului sau de vechii proprietari de mine din viceregat. Nicio piaţă nu egala imensa Zócalo, pe care obişnuia s-o traverseze în berlină aproape zi de zi înainte ca norocul să-i întoarcă spatele, şi prea puţin avea în comun dulcea Alameda, cu vedere spre golf, cu grandioasele bulevarde Bucareli sau Prado, unde creolii mexicani şi havanezi îşi descreţeau frunţile în caleşti şi trăsurici, privind şi lăsându-se priviţi. Nici urmă de roiul de trăsuri, animale, oameni şi edificii care popula străzile din Lumea Nouă, pe care o lăsase nu demult în urmă. Spania se replia, şi din gloriosul imperiu unde soarele nu apune niciodată abia dacă mai rămăseseră câteva rămăşiţe; spre binele şi spre răul lui, fiecare se făcea stăpânul propriului destin. Aşa că ăsta-i Cádiz, a constatat din nou.

Au intrat să mănânce la un vânzător de peşte prăjit, li l-au servit tras prin făină de grâu dur şi ulei fierbinte; apoi s-au apropiat de mare. Nimeni n-a părut uimit de prezenţa unui indigen cu plete lucioase lângă un domn străin: prin locurile acelea, erau mult prea obişnuiţi cu oamenii de altă culoare şi cu alt fel de a vorbi. Cu vântul aprig de răsărit ciufulindu-le părul, lui Larrea poalele jachetei şi lui Santos Huesos acel poncho multicolor pe care şi-l adusese din Mexic,

privind către apus şi miazăzi de pe Banda del Vendaval, au admirat oceanul, iar Mauro Larrea a crezut că înţelege. Dar ce putea să ştie el, un proprietar de mine ruinat, despre ce era sau ce fusese Cádiz şi despre ce se petrecuse de-a lungul secolelor pe străzile lui şi ce se mişcase pe cheiurile lui? Despre ce se vorbise la întâlniri şi se ventilase prin vestibuluri, în birouri şi consulate; despre ce se apărase de pe zidurile şi din bastioanele lui, despre ce se jurase în bisericile lui, despre vitejia cu care oraşul rezistase în timpuri potrivnice şi despre ce fusese îmbarcat şi debarcat de pe navele care făceau curse în Indiile occidentale o dată, încă o dată şi apoi din nou. Ce putea să ştie el despre acest oraş şi această lume, dacă de decenii nu mai vorbea, nu mai gândea, şi nici măcar nu mai simţea ca un spaniol, dacă esenţa lui acolo pe unde trecea nu era mai mult decât aceea a eternului străin, o pură ambiguitate? Un expatriat cu două patrii, fiul unei duble dezrădăcinări. Fără să aparţină ferm niciunui loc şi fără un cămin cu adevărat al lui, la care să revină.

Se lăsa noaptea când a urcat iar panta lină a străzii Verónica, îndreptându-se spre reşedinţa familiei Fatou. L-a primit tuşind Genaro, bătrânul majordom, moştenit de tânăra pereche împreună cu casa şi afacerea.

— Imediat după ce-aţi plecat azi-dimineaţă, a venit o doamnă care a întrebat de don Mauro. A mai venit o dată după prânz, adică după orele trei.

Uimit, Larrea s-a cam încruntat, iar bătrânul bolnăvicios i-a întins o tăviţă de argint. Pe aceasta se afla o simplă carte de vizită. Albă, curată, distinsă.

Mrs. Sol Claydon

23 Chester Square, Belgrave, London

Ultimul rând era şters cu o linie fermă. Dedesubt, rescrisă de mână, apărea o nouă adresă:

Piaţa Cabildo Viejo, 5, Jerez

27

Aşa cum hotărâseră, s-au întâlnit în biroul testamentar imediat după unsprezece dimineaţă. Notarul, agentul şi cu el. Primul i l-a prezentat pe al doilea: don Amador Zarco, specialist în expertizarea de bunuri şi tranzacţii de ferme şi moşii pe tot întinsul Jerezului. Un bărbat în toată puterea cuvântului, destul de în vârstă, cu trup din slănină, degete ca nişte cârnaţi bine îndesaţi şi un accent andaluz aspru; era îmbrăcat ca un plugar opulent, purta pălărie cu boruri mari şi brâu negru în talie.

Fără nimic care să le distragă atenţia în afara primelor saluturi şi a zarvei care urca de pe strada Lancería, agentul a început să înşiruiască proprietăţile şi aprecierile sale. Patruzeci şi nouă de pogoane de vie cu casa mare, puţurile, cisternele şi hotarele corespunzătoare, pe care le-a înşirat amănunţit. O cramă situată în strada Muro, cu hale, birouri, depozite şi alte dependinţe, pe lângă câteva sute de poloboace (goale multe dintre ele, dar nu toate), diferite unelte şi un atelier de dogărit. O casă cu trei etaje în strada Tornería, cu şaptesprezece încăperi, patio principal, ogradă, camere de serviciu, remiză pentru trăsuri, grajduri şi o întindere de aproape o mie patru sute de *varas* pătrate, vecină în stânga, în dreapta şi în spate cu tot atâtea imobile anexe, care au fost şi ele inventariate.

Mauro Larrea a ascultat absolut concentrat şi, când după un nesfârşit bilanţ monoton, numitul don Amador a anunţat valoarea totală estimată a imobilelor, a fost cât pe ce să tragă un pumn monumental în masă, să urle feroce de bucurie şi să-i strângă la piept, într-o îmbrăţişare de urs, pe toţi cei de faţă. Cu banii aceia putea să plătească deodată cel puţin două din ratele împrumutului luat de la Tadeo Carrús şi să facă o nuntă pe picior mare pentru Nico. Jerezul fierbea de-atâta vin şi negustorie; toată lumea i-o spusese, cât ai zice peşte avea să vândă mai întâi crama, apoi podgoria, sau invers. Sau poate că mai întâi casa şi apoi… Întrezărea o lumină, în orice caz. Era pe punctul să iasă din tunel şi să vadă luminiţa de la capătul lui.

Pe când îşi lingea rănile, notarul şi agentul au schimbat o privire. Ultimul şi-a dres glasul.

— Există o chestiune, domnule Larrea, a anunţat, scoţându-l din visare, o chestiune care condiţionează în oarecare măsură cum vom proceda în continuare.

— Vă ascult.

Mintea lui a luat-o înaintea lucrurilor pe care credea că o să le audă. Că totul era într-o stare lamentabilă, ceea ce scădea valoarea imobilelor. Îi era totuna, el era dispus să lase la preţ. Poate că unul dintre bunuri va avea nevoie de mai mult timp decât restul pentru a fi vândut? N-avea nicio însemnătate, puteau să-i trimită banii la timpul

potrivit. Între timp, el avea să se ducă acasă şi să-şi ia din nou în mâini frâiele vieţii, chiar de unde le lăsase.

Atunci a vorbit notarul:

— Să vedeţi, e ceva neprevăzut, ce am descoperit când, în sfârşit, am găsit o copie a ultimelor dorinţe exprimate de don Matías Montalvo, bunicul lui don Luis şi al vărului său, don Gustavo Zayas. E vorba de o clauză testamentară stabilită de patriarh cu privire la indivizibilitatea bunurilor imobile ale familiei.

— Mai limpede, vă rog.

— Douăzeci de ani.

— Douăzeci de ani, ce?

— Prin decizia inalienabilă a celui care este autorul testamentului, s-a stabilit că grosul patrimoniului se va putea dezmembra şi vinde pe porţiuni independente numai la douăzeci de ani după moartea sa.

Incomodat, şi-a dezlipit spatele de scaun şi s-a încruntat.

— Şi cât mai e până se fac douăzeci de ani?

— Unsprezece luni şi jumătate.

— Deci aproape un an, a socotit acru.

— Nu chiar, a intervenit agentul, vrând să dea timpului un sens pozitiv.

— În orice caz, a continuat notarul, eu cred că e o încercare de a garanta continuitatea a tot ce a construit defunctul patriarh. *Testamentum est voluntatis noastrae iusta sententia de eo quod qui post mortem suam fieri velit.*

Lăsaţi-mă cu latinismele, a fost gata să-i strige. În schimb, şi-a dres glasul, a strâns din pumni şi s-a abţinut în tăcere, aşteptând lămuriri.

— Romanii au spus-o deja, amice: testamentul e expresia justă a voinţei cuiva cu privire la ceea ce doreşte să se facă după moartea sa. Nu că măsura restrictivă luată de don Matías Montalvo ar fi ceva obişnuit, dar nici nu mă lovesc pentru prima oară de asta. Apare îndeobşte când autorul testamentului nu se încrede pe deplin în intenţiile de continuitate ale legatarilor săi. Clauza arată că bunul domn n-avea prea mare încredere în descendenţii lui.

— Atunci, recapitulând, asta înseamnă că…

Agentul imobiliar a lămurit lucrurile cu pronunţatul lui accent andaluz.

— … că în chip obligatoriu toate trebuie vândute în bloc, domnul meu: conacul, crama şi via. Ceea ce, şi deie Domnul să greşesc, nu cred că va fi prea uşor de pe-o zi pe alta. Chiar dacă vremurile-s bune pe meleagurile noastre şi comerţul cu vinuri pune zi şi noapte bani în mişcare, fiindcă aici vine lume din multe locuri pe care aproape nimeni nu ştie să le aşeze pe hartă. Dar habar n-am, dacă vorbim de un lot indivizibil. Unii vor vrea podgoria, dar nu conacul şi crama. Alţii vor vrea crama, dar nu podgoria şi conacul. Ştiu pe cineva care

caută o casă, dar nu o podgorie sau o cramă.

— În orice caz, l-a întrerupt notarul, încercând să liniştească apele, nu-i chiar aşa mult de aşteptat…

E scurtă o aşteptare de un an? a fost gata să-i strige în faţă. E scurtă blestemata? Nici nu vă închipuiţi ce înseamnă acum un an din viaţa mea; nu ştiţi nimic despre urgenţele şi graba mea. S-a chinuit să se abţină şi a izbutit cu mari strădanii.

— Şi de dat cu chirie? a întrebat în stil mexican, frecându-şi cicatricea de pe mână.

— De închiriat, vreţi să ziceţi? Tare mă tem că nici asta nu se va putea: în testament stă scris foarte clar. Nu se vinde, nu se închiriază. De n-ar fi fost aşa, chiar Luisito Montalvo ar fi căutat chiriaşi şi ar fi scos profit. Foarte prevăzător acest don Matías: s-a asigurat că bijuteriile patrimoniului său vor rămâne într-un lot *pro indiviso*. Ori totul, ori nimic.

A tras cu furie şi făţiş aer în piept. Apoi l-a dat afară.

— Blestemat bătrân! a spus, trecându-şi mâna peste obraz.

— Dacă vă consolează cu ceva, tare mă îndoiesc că don Gustavo Zayas avea cunoştinţă de această clauză testamentară când aţi făcut tranzacţia.

Dintr-un foc, şi-a amintit cum se rostogoleau bilele de fildeş ca posedate de Necuratul pe postavul verde de pe masa Chuchei. Loviturile năpraznice de tac ale amândurora, degetele lor pătate cu talc şi cretă. Trupurile cuprinse de dureri, barba crescută şi părul ciufulit, cămăşile descheiate, sudoarea. Şi el se îndoia foarte serios că în acele clipe adversarul lui ar fi avut în minte vreun amănunt legal.

— În orice caz, don Mauro, a intervenit agentul, eu încep să lucrez imediat, dacă doriţi.

— Cu ce comision lucrezi, amice?

— Zece la sută, cum se obişnuieşte.

— Îţi dau cincisprezece la sută dacă lichidezi totul într-o lună.

Omului i-a tremurat bărbia dublă ca ugerul de vacă bătrână.

— Asta mi se pare foarte greu, domnul meu.

Şi-a trecut mâna mare peste ceafă; de jos în sus, de sus în jos. Sfântă Născătoare de Dumnezeu! Iar el l-a provocat iar:

— Sau un sfert pentru buzunarul domniei voastre, dacă îmi aduceţi un cumpărător înainte de vinerea viitoare.

Intermediarul a plecat zăpăcit, şi-a pus pălăria şi a luat-o pe strada Lancería, gândindu-se la tot ce auzise atâţia ani la rând despre indieni. Siguri pe sine, hotărâţi, aşa i se povestise că ar fi cei de teapa lui: spanioli care, ajunşi milionari în colonii, reveneau acasă şi cumpărau pământuri şi podgorii ca pe boabele de lupin de la tarabele din piaţă. Oare tipul nu mi-a oferit adineauri cel mai mare câştig din viaţa mea fără să clipească? s-a întrebat cu glas tare, fără să-i vină să creadă, şi

şi-a poticnit întreaga greutate a trupului în mijlocul străzii. Trecând pe lângă el, două femei l-au privit de parcă era într-o ureche; iar el nici măcar nu şi-a dat seama. Acest Larrea nu cumpăra, ci vindea, şi-a amintit. Dar se purta întocmai cum umbla vorba. Ferm, îndrăzneţ. A scuipat pe jos. Ce fecior de lele indianul ăsta! Şi a scuipat din nou, de data asta în sus. Aproape cu invidie. Sau cu admiraţie.

Străini de reflecţiile stradale ale agentului, Mauro Larrea şi notarul au continuat să semneze acte şi să încheie ultimele înscrisuri. Până a sosit clipa despărţirii, abia o jumătate de ceas mai târziu. Vă veţi lua inima în dinţi, până la urmă, ca să vă mutaţi în Jerez până când se rezolvă totul, prietene? Ori aveţi de gând să rămâneţi în Cádiz? Ori vă veţi înapoia în Mexic, aşteptând să vi se dea dreptate? Nu ştiu pentru moment, don Senén; ultimele veşti îmi schimbă planurile în mare măsură. Va trebui să chibzuiesc pe îndelete ce-mi convine mai mult. De cum am să ştiu ceva definitiv, vă informez.

Santos Huesos îl aştepta în uşa notariatului; au pornit pe jos, printre bălţile lăsate de o scurtă ploaie matinală, care se dusese cum venise. Au trecut prin faţa Consistoriului, prin piaţa Yerba, apoi prin piaţa Plateros şi au apucat-o, în sfârşit, pe îngusta stradă Tornería. Ai cheile, băiete? Cum nu, stăpâne! S-o luăm pe aici. În fond, niciunul din ei nu ştia prea bine de ce.

Spre deosebire de foarte lunga plimbare pe care o făcuse cu o zi mai înainte prin Cádiz, când încercase să analizeze totul, de astă dată abia dacă a dat atenţie celor întâlnite în jur. Avea gândurile îndreptate spre propriile adâncuri. Chibzuia la ceea ce tocmai îl informaseră agentul şi notarul şi încerca să asimileze toate implicaţiile. Nici faţadele de zidărie, nici gratiile din fier forjat, nici trecătorii care se duceau şi veneau nu i-au trezit interesul. Sângele îi fierbea în vene, fiindcă ştia că avea o avere la buricele degetelor şi foarte puţine şanse să o atingă.

— Du-te să faci o plimbare primprejur, i-a propus în timp ce descuia poarta mare din lemn ghintuit. Poate dai de un loc unde să mâncăm.

A trecut iar prin acel patio cu dale murdare şi frunze uscate amestecate cu ploaia căzută cu câteva ore mai înainte şi a remarcat din nou declinul. A parcurs încă o dată domol încăperile: una după alta, mai întâi jos, apoi sus. Saloanele în paragină, dormitoarele neospitaliere. Capela micuţă şi fără podoabe, rece ca un mormânt. Nici altar, nici potir, nici serviciu de ulei şi oţet, nici clopoţel.

Scara rămăsese în spatele lui. A auzit paşi care urcau primele trepte şi a întrebat fără să se întoarcă:

— Te-ai şi întors, amice?

Vocea i-a răsunat în văgăuna conacului gol, pe când el continua să admire oratoriul. Nici măcar un crucifix nu atârna pe perete. Doar într-un cotlon a zărit ceva inform, aruncat şi acoperit cu o bucată de cârpă. A tras de el şi în faţa ochilor i-a apărut un scăunel de

rugăciune. Cu tapiţeria grena pe jumătate mâncată de şobolani, câteva lemne rupte şi suficient de mare pentru ca un copil să îngenuncheze acolo.

— Bunicul meu Matías l-a comandat pentru prima mea comuniune. S-a întors brusc, zăpăcit.

— Ceea ce n-a aflat niciodată e că în noaptea de dinaintea zilei celei mari, verii mei, fratele meu şi cu mine am jefuit chivotul şi am mâncat fiecare câte patru sau cinci ostii sfinţite. Încântată să vă cunosc în sfârşit, domnule Larrea.

Fiţi binevenit în Jerez!

Chipul fin emana prestanţă şi armonie. Iar în ochii mari şi căprui purta o mare curiozitate.

— Sol Claydon, a adăugat, întinzând o mână înmănuşată. Deşi o parte a vieţii mele am fost şi Soledad Montalvo. Şi am locuit aici.

28

A reacţionat cu întârziere, căutând câteva vorbe care să nu-l trădeze că era un intrus, aşa cum începuse să se simtă dintr-odată.

Ea i-a luat-o înainte.

— Am înţeles că sunteţi noul proprietar.

— Scuzaţi-mă că nu v-am întors vizita, doamnă. Am primit cartea de vizită a domniei voastre aseară şi…

A înălţat foarte uşor gâtul, şi asta a fost de-ajuns ca să pună capăt scuzelor inutile. E prea mult, părea să-i fi spus.

— Aveam nişte chestiuni de rezolvat în Cádiz, am vrut doar să profit de ocazie şi să vă aduc omagiile mele.

Gândurile i s-au bulucit în minte. Sfinte Dumnezeule, ce mama naibii îi poţi răspunde unei asemenea femei? Unei doamne unite prin legături de sânge cu ceea ce tu posezi acum după o droaie de caramboluri demenţiale. Cuiva care te priveşte de parcă ar dori să pătrundă în adâncul fiinţei tale, ca să afle cu adevărat cine eşti şi ce dracului cauţi în acest loc care nu ţi se cuvine.

Rămas fără vorbe, a recurs la gesturi. Ţinea drepţi umerii laţi şi-şi dusese pălăria la inimă. A dat din cap, în semn de trecătoare şi fermă gratitudine faţă de frumoasa prezenţă care abia pătrunsese în amiaza lui tulbure. De unde-ai ieşit, la ce mă cauţi? ar fi vrut s-o întrebe. Ce vrei de la mine?

Purta o pelerină scurtă din catifea gri-deschis. Sub ea, o rochie de dimineaţă de culoarea apei, după moda europeană. Patru decenii splendide, plus sau minus un an, i-a calculat vârsta. Mănuşi din şevró şi păr de culoarea alunei, strâns frumos. O pălăriuţă cu două elegante pene de fazan, aşezată cu graţie pe-o parte, nicio bijuterie la vedere.

— Din câte am înţeles, veniţi din America.

— Aţi fost bine informată.

— Şi, după câte se pare, vărul meu primar Gustavo Zayas e cel care v-a cedat aceste proprietăţi.

— E adevărat, prin intermediul lui am ajuns la ele.

Se tot apropiaseră. El ieşise din oratoriu, ea lăsase scara în urmă. Neospitaliera galerie traversată, în zilele trecutului glorios, de membrii familiei Montalvo, de prietenii, treburile, slugile şi iubirile lor, asista acum la conversaţia neaşteptată dintre noul proprietar şi descendenta celor dinainte.

— La un preţ rezonabil?

— Să spunem că tranzacţia a fost în avantajul intereselor mele.

Sol Claydon a lăsat să zboare câteva clipe fără să-şi ia ochii de la bărbatul solid şi cu trăsături pronunţate care vădea faţă de ea o atitudine la limita dintre respect şi aroganţă. Mauro Larrea a rămas nepăsător, în aşteptare, străduindu-se ca ea să nu observe, dincolo de

faţada presupusei lui stăpâniri de sine, profunda derută care îl rodea.

— Şi pe Luis? a continuat. L-aţi cunoscut şi pe vărul meu Luis?

— Niciodată.

A fost categoric în privinţa asta, pentru ca ea să n-aibă nici cea mai mică îndoială că n-avusese nimic de-a face nici cu voiajul acelui om în Antila Mare, nici cu tristul lui sfârşit. De aceea a şi adăugat:

— A murit înainte să sosesc la Havana, nu vă pot oferi mai multe detalii, vă rog să mă iertaţi.

Ochii ei s-au desprins atunci de ai lui şi au hoinărit jur împrejur. Pereţii coşcoviţi, slinul, pustiul.

— Ce păcat că n-aţi avut ocazia să vedeţi toate astea în alte vremuri!

A surâs domol, fără să-şi dezlipească buzele, de colţurile cărora părea să spânzure o nostalgie amară.

— De când am primit alaltăieri vestea că un domn prosper din Lumea Nouă e noul posesor al patrimoniului nostru, m-am gândit neîncetat la rolul pe care ar trebui să-l joc în această chestiune neprevăzută.

— Abia de puţin timp am terminat de autentificat actele; totul este perfect legal, a spus Larrea în defensivă. I s-a părut că vorbise cu bruscheţe şi s-a căit, aşa că a încercat să detalieze într-o formă mai neutră. O veţi putea constata, dacă doriţi, la biroul testamentar al lui don Senén Blanco.

Sol Claydon a adăugat jumătăţii ei de surâs o umbra de subtilă ironie.

— Am şi făcut-o, fireşte.

Fireşte. Fireşte. Oare ce credeai, pramatie, că o să-i jupoi familia şi ea o să înghită orice o să-i spui tu?

— Mă refeream, a adăugat Sol Claydon, la cum să adaug la acest… transfer, ca să-i spunem cumva, o nuanţă de oarecare ceremonie, oricât de nesemnificativă. Şi, dacă doriţi, şi de omenie.

Habar n-avea la ce se referea, dar a încuviinţat.

— Orice doriţi, doamnă, desigur.

A măsurat din nou cu privirea înecată de melancolie starea jalnică fostului ei cămin, iar el a profitat de ocazie şi a privit-o. Ce prestanţă, ce fermitate, ce armonie!

— N-am venit să vă cer socoteală, domnule Larrea. Bănuiţi că această situaţie nu mi-e deloc plăcută, dar înţeleg că este legală şi trebuie s-o iau ca atare.

El a înclinat iar capul, recunoscător pentru consideraţia ei.

— Aşa stând lucrurile şi luându-mi inima în dinţi, ca ultimă descendentă a nefericitei stirpe Montalvo din Jerez, şi înainte ca amintirea noastră să se topească pe vecie, cu vizita mea nu pretind decât să cobor simbolic steagul nostru şi să vă doresc tot binele din

lume pe viitor.

— Vă mulţumesc pentru amabilitate, doamnă Claydon. Dar poate v-ar interesa să ştiţi că nu intenţionez să păstrez aceste bunuri. Sunt doar în trecere prin Spania, ca să gestionez vânzarea lor şi să plec din nou.

— Nu asta-i problema. Chiar dacă veţi sta doar puţin pe-aici, nu cred că e inutil să ştiţi cine am fost cei care am locuit sub acest acoperiş, într-o vreme când nu ne pândea întunericul. Vreţi să mă însoţiţi?

Fără să-i aştepte răspunsul, paşii ei hotărâţi au dus-o în salonul principal. Iar el a urmat-o docil.

Trebuie să-i fi venit greu lui Comino să-şi găsească locul într-un neam de oameni bine făcuţi cum fuseseră cei din familia Montalvo. Aşa îi spusese notarul când luau masa la birtul Victoria cu două zile în urmă. Femeia aceea atrăgătoare, cu ţinută graţioasă şi oase lungi, care se mişca dezinvolt printre fâşiile jerpelite de tapet de pe pereţi, o confirma. Mauro Larrea, presupusul indian puternic şi opulent, neputând să reacţioneze, s-a mărginit s-o asculte în tăcere.

— Aici se organizau mari petreceri, baluri, recepţii. Zilele onomastice ale bunicilor, încheierea culesului, botezurile noastre… Aveam covoare de Bruxelles şi draperii din damasc, iar din tavan atârna un imens candelabru din bronz şi cristal. Pe acest perete atârna o tapiserie flamandă cu o scenă de vânătoare dintre cele mai extravagante, iar aici, între balcoane, aveam nişte oglinzi veneţiene divine, pe care părinţii mei le aduseseră din voiajul de nuntă făcut în Italia, şi care reflectau flăcările lumânărilor, însutindu-le.

Străbătea încăperea aceea întunecată fără să-l privească şi vorbea cu glas învăluitor, într-un ritm andaluz modificat puţin de folosirea frecventă a limbii engleze. S-a apropiat de cămin şi s-a uitat câteva clipe la porumbiţa moartă, care încă zăcea acolo. Apoi s-a îndreptat către sufragerie.

— De la zece ani, ne îngăduiau să stăm alături de cei mari; era o ocazie importantă, ca o intrare în societate pentru copii. La această masă se beau cele mai bune vinuri vechi din cramă, vinuri franţuzeşti, multă şampanie. Şi de Crăciun, Paca, bucătăreasa, tăia trei curcani, iar după cină unchiul Luis şi tata aduceau nişte ţigani cu chitare, tamburine şi castaniete, care cântau colinde, dansau şi plecau cu tot ce rămânea pe masă.

A ridicat unul dintre cearşafurile care acopereau scaunele rare, apoi altul, apoi al treilea, dar n-a găsit ce căuta. A scos un sunet uşor şi contrariat.

— Voiam să vă arăt fotoliile bunicilor, nu-mi aminteam că şi ele s-au dus. Aveau braţele cioplite în gheare de leu. Când eram mică mi-era o frică teribilă de ele, apoi au început să mă fascineze. La prânzul

organizat în ziua când m-am măritat, bunicii ne-au cedat lui Edward şi mie fotoliile lor. A fost singura ocazie când n-au stat pe locurile lor dintotdeauna.

Pe Mauro Larrea nu îl interesa câtuşi de puţin numele soţului ei, aşa că spusele ei i-au intrat pe o ureche şi i-au ieşit fără efort pe cealaltă. Între timp, a reţinut momente şi imagini din trecut, pe care gura ei le evoca în vreme ce străbăteau odăile una după alta. A trecut pe lângă dormitoare făcând câteva comentarii fugare; la fel şi pe lângă încăperile cele mai puţin nobile. Până ce, revenind în acea parte a galeriei unde se întâlniseră, a intrat în ultima odaie. Pustie, fără urmă de orice ar fi conţinut cândva.

— Şi asta a fost sala de jocuri. Locul nostru favorit. Aveţi, domnule Larrea, o sală de jocuri în casa domniei voastre din…?

Trei secunde de tăcere au separat cele două părţi ale frazei.

— … din Mexic. Casa mea e la Ciudad de México. Şi da, s-ar putea spune că am acolo o sală de jocuri…

… sau am avut, cel puţin, şi-a spus. Acum se clatină, şi de această altă casă a domniei voastre, oricât de incredibil ar suna, depinde dacă o păstrez ori până la urmă o pierd.

— Şi ce jucaţi acolo? a întrebat ea cu vioiciune.

— Un pic din toate.

— Biliard, de pildă?

Şi-a ascuns suspiciunea sub o falsă siguranţă.

— Da, doamnă. Jucăm şi biliard.

— Aici era o masă de mahon superbă, a adăugat ea, apoi a deschis larg braţele chiar în centrul odăii.

Erau lungi, subţiri, armonioase sub mânecile de mătase.

— Tata şi unchii mei jucau partide magistrale, care adesea se lungeau şi în zori; bunica devenea o hidră când vedea cum îi coborau prietenii în cursul dimineţii, fără o leţcaie după o noapte lungă de chiolhan.

Lungi călătorii în Italia, chefuri cu ţigani şi chitare, partide cu prietenii până în zori de zi. Începea să se prindă ce gânduri avea bătrânul don Matías când se încăpăţâna să-şi ţină urmaşii din scurt vreo douăzeci de ani.

— Când ne-am făcut ceva mai mari, a continuat Sol Claydon, bunicul a angajat un profesor de biliard pentru verii mei, un francez pe jumătate ţicnit, de o măiestrie impresionantă. Sora mea Inés şi cu mine ne strecuram să-i vedem, era mult mai amuzant decât să ne punem pe brodat pentru copiii de la orfelinat, cum ne obligau pe vremea aceea.

Aşadar, de-aici îţi vine talentul, Zayas, a conchis Larrea, reamintindu-şi jocul adversarului: lovituri complicate de tac, filigrane. Pe firul memoriei, şi în faţa ochilor ei care îl străpungeau, încercând

să afle ce ascundea cuirasa de fier a bărbatului din alte lumi, Mauro n-a mai putut să se abţină.

— Am avut ocazia să joc cu vărul domniei voastre, Gustavo, la Havana. De parcă un nor gros şi plumburiu ar fi ascuns soarele, ochii lui Soledad Montalvo au părut să se umbrească.

— Adevărat? a întrebat.

I-ar fi putut tăia răceala cu un diamant.

— Într-o singură noapte. Două partide.

A făcut câţiva paşi spre uşă, de parcă nu l-ar fi auzit, ca să evite făgaşul pe care o luase discuţia lor. Până ce, subit, s-a oprit şi s-a întors.

— Întotdeauna a fost cel mai bun jucător dintre toţi. Niciodată n-a locuit permanent în Jerez, nu ştiu dacă v-a spus-o. Când s-au căsătorit, părinţii lui, unchiul şi mătuşa mea, s-au instalat în Sevilia, dar el petrecea lungi perioade de timp aici, cu noi: Crăciunul, Săptămâna Mare, culesul strugurilor. Visa să vină, aici era pentru el paradisul. Apoi s-a dus de tot; de douăzeci de ani nu mai ştiu pe unde umblă.

A zăbovit câteva clipe înainte să întrebe ce mai face.

Ruinat. Împotmolit. Nefericit, cu siguranţă. Legat de o femeie deplorabilă, pe care n-o iubeşte. Iar eu i-am săpat groapa şi l-am tras şi mai mult la fund.

Asta i-ar fi putut spune, dar s-a abţinut.

— Bine, presupun, a minţit. Nu ne cunoaştem prea îndeaproape; ne-am întâlnit doar la câteva întruniri de societate şi am avut ocazia să jucăm numai o dată. Apoi… apoi s-au petrecut între noi unele chestiuni şi, în împrejurări oarecare, am ajuns să realizăm operaţiunea graţie căreia mi-au fost transferate aceste bunuri.

Încercase să fie prolix fără să sune fals; convingător, fără să se dea în vileag. Şi, dată fiindu-i neclaritatea, a ştiut că nu vor întârzia întrebările incomode, la care n-avea răspuns. Despre un văr, despre altul, poate despre femeia cu care formaseră un triunghi în ultima parte a vieţii lui Luis.

Cu toate acestea, curiozitatea lui Sol Claydon a luat-o pe alt drum.

— Şi cine a câştigat aceste partide?

Deşi tot mai încerca din răsputeri s-o oprească, în sfârşit şi-a croit drum spre el vocea pe care nu voia s-o audă. N-ai să poţi, nesăbuitule! Închide gura chiar acum! Schimbă imediat vorba, n-o lua pe-acolo, Mauro, nu pe-acolo! Tacă-ţi gura, Elías! Lasă-mă să-i dezvălui acestei femei singurul moment de glorie mizerabilă pe care a avut-o viaţa mea de multă vreme. Nu vezi că, în ciuda manierelor ei elegante, în ochii ei nu-s decât un venetic şi un uzurpator? Lasă-mă să-mi alint niţel orgoliul în faţa ei, frate. Atât mi-a mai rămas, nu mă obliga să mi-l înghit şi pe ăsta.

— Am câştigat eu.

S-a pus totuşi la adăpost. Pentru ca Soledad Montalvo să nu insiste să afle şi altele despre nefericitul lui adversar, a întrebat imediat:

— Vărul domniei voastre, Luis, era şi el amator de biliard? Atunci chiar că i s-a întors pe chip nostalgia.

— Nu putea. A fost întotdeauna un băieţel scund şi bolnăvicios, un sfrijit. Şi, cam de pe la unsprezece, doisprezece ani, nici nu s-a mai dezvoltat. L-au văzut medici de peste tot, l-au dus până şi la Berlin, ca să-l examineze un presupus specialist miraculos. I-au făcut mii de atrocităţi: întinzătoare din fier, trăgătoare din piele cu care îl atârnau de picioare. Dar nimeni n-a aflat nici cauza, nici soluţia.

A încheiat aproape în şoaptă:

— Încă nu-mi vine să cred că dragul de Cominillo a murit.

Cominillo, zisese, cu umorul limbii populare din acel ţinut, care se iţea de sub învelişul ei de sofisticare cosmopolită. Toată răceala pe care o arătase când vorbise de Gustavo era duioşie acum, când se referea la Luis, ca şi cum cei doi veri ar fi fost la poluri opuse în catalogul sentimentelor ei.

— După cum mi-a povestit notarul, a adăugat Larrea, nimeni nu ştia că Luis fusese în Cuba. Nici că murise.

Sol Claydon a zâmbit din nou, cu o nouă umbră de ironie fină.

— Ştia cine trebuia să ştie.

Apoi a amuţit câteva clipe, neîncetând să-l privească făţiş, ca şi cum socotea dacă merita să mai alimenteze curiozitatea străinului ori trebuia să se oprească acolo.

— Nu eram la curent decât medicul lui şi cu mine, a recunoscut în sfârşit. Am aflat de moartea lui abia acum câteva săptămâni, când doctorul Ysasi a primit de peste ocean o scrisoare de la Gustavo. Acum aşteptam să primim certificatul de deces, ca să facem cunoscută public vestea şi să ne ocupăm de funeralii.

— Regret că din pricina mea s-au precipitat toate.

Soledad Montalvo a ridicat din umeri cu umor, de parcă ar fi spus ce să-i faci?

— Presupun că sosirea actelor era o chestiune de zile.

Nu te băga în asta, ţicnitule! Nici prin minte să nu-ţi treacă! Poruncile au ajuns la creier ca nişte lovituri de bici, dar el le-a ignorat.

— Sau poate că vărul domniei voastre a avut la un moment dat intenţia să vină la Jerez şi să le aducă cu el.

Ochii căprui ai lui Sol Claydon, larg deschişi, s-au umplut de neîncredere.

— Chiar asta intenţiona?

— Cred că luase aşa ceva în considerare, deşi mă tem că până la urmă a renunţat.

Din frumosul ei gât abia dacă a mai ieşit o şoaptă.

— Gustavo din nou la Jerez, *my goodness*…

S-au auzit zgomote de jos; tocmai sosise Santos Huesos. Pricepând că stăpânul nu e singur, cu flerul lui în stare să miroasă tensiunile de la trei leghe, slujitorul s-a simţit în plus şi, tiptil, s-a făcut nevăzut.

Dar până atunci Sol Claydon îşi revenise deja.

— În fine, sunt chestiuni de familie tulburi, despre care nu vreau să vă mai vorbesc, domnule Larrea, a mărturisit ea, şi tonul i-a revenit la cordialitatea obişnuită. Cred că n-ar trebui să vă mai răpesc timpul; cum am spus şi la sosire, prin vizita mea nu urmăream decât să vă urez bun venit. Şi poate că, în fond, căutam şi să-mi reîntâlnesc trecutul în această casă, înainte să îi spun definitiv adio.

A şovăit o clipă, de parcă nu era cu totul sigură că spunea vorbele cele mai potrivite.

— Ştiţi că ani la rând am crezut că moştenitoarele lui Luis vor fi fiicele mele? Aşa scria în primul lui testament.

O schimbare testamentară de ultimă oră, pe toate chinurile iadului! O schimbare neprevăzută, în favoarea lui Gustavo Zayas şi a Carolei Gorostiza. Şi, prin extensie, şi a lui. O sudoare rece i-a curs pe spate. Ia-o din loc, cumetre. Dezlegă-te, ţine-te departe; destul ţi-a complicat viaţa mizerabila de soră a cuscrului tău.

Încercând să-şi ascundă deruta, a răspuns cu sinceritate:

— N-aveam nici cea mai mică idee.

— Şi totuşi, tare mă tem că aşa este.

Dacă Sol Claydon ar fi fost o altfel de femeie, poate că ar fi trezit în el, în vâltoarea temerilor, cel puţin un firicel de compasiune. Dar ultima dintre descendenţii familiei Montalvo era departe de a încerca să trezească mila.

De aceea, nici nu l-a lăsat să reacţioneze.

— Am patru fiice, ştiţi? Cea mai mare are nouăsprezece, cea mai mică tocmai a împlinit unsprezece ani. Pe jumătate englezoaice, pe jumătate spanioloaice.

A făcut o pauză foarte scurtă şi a continuat cu o întrebare care, ca toate celelalte, l-a prins pe picior greşit:

— Aveţi copii, Mauro?

Îi spusese pe nume, şi ceva i-a tremurat în suflet. Ce de timp trecuse de când intrase o femeie în intimitatea lui! Prea mult timp.

A înghiţit în sec.

— Doi.

— Şi o soţie? Există o doamnă Larrea care vă aşteaptă undeva?

— De mulţi ani, nu.

— Îmi pare nespus de rău. Soţul meu este englez; locuiam la Londra, dar întotdeauna ne-am vânturat ici şi colo, până când ne-am instalat aici definitiv, acum mai bine de două luni. Sper să ne faceţi onoarea de a cina cu noi cândva.

Cu acea eterică invitaţie ce nu stabilea şi nici nu promitea nimic, şi-

a încheiat vizita. Imediat, s-a îndreptat spre scara amplă, care fusese cândva una dintre bijuteriile casei, şi a aruncat o privire nemulţumită balustradei acoperite cu un strat de slin. Văzând în ce stare se află aceasta şi ca nu cumva să se murdărească, a ales să n-o atingă şi a început să coboare fără niciun sprijin, ridicându-şi fusta, ca nu cumva să i se încurce picioarele în jupon şi în năclăiala de pe scara pe jumătate udă.

Din trei paşi, Larrea a fost lângă ea.

— Aveţi grijă! Ţineţi-vă de mine.

A îndoit braţul drept, iar ea l-a prins cu naturaleţe. Şi, cu toate că între ei stăteau mai multe straturi de haine, i-a simţit pulsul şi pielea. Atunci, mişcat de ceva fără nume, absent din memoria lui, minerul şi-a pus mâna mare şi zdrobită pe mănuşa lui Sol Claydon, a lui Soledad Montalvo, a femeii care era acum şi a fetiţei care fusese. Ca şi cum voia să-şi întărească sprijinul, pentru a preveni o cădere lamentabilă. Sau ca şi cum ar fi vrut să-i garanteze că, în pofida faptului că le răpise fiicelor ei moştenirea şi că îi dăduse viaţa peste cap, individul acela năucitor, venit de pe celălalt mal al oceanului, cu mutra lui de indian oportunist şi adevărurile lui spuse pe jumătate, era un bărbat în care putea să se încreadă.

Au coborât braţ la braţ şi în tăcere, treaptă cu treaptă, fără să schimbe o vorbă. Despărţiţi de lumile şi interesele lor, uniţi de apropierea trupurilor.

Sol a şoptit un cuvânt de mulţumire când s-a deprins de el, Larrea a răspuns cu un răguşit n-aveţi pentru ce.

În timp ce-i contempla spatele svelt şi bătaia fustei pe dale la trecerea prin vestibul, Mauro Larrea a avut certitudinea că în sufletul acelei femei luminoase sălăşluiau umbre întunecate. Şi, ca o mâncărime, a avut şi intuiţia că tocmai intrase şi el printre acele umbre.

Când ea a ieşit pe Tornería, a pierdut-o din vedere. Numai atunci şi-a dat seama că tot mai strângea pumnul în care îi ţinuse mâna, ca şi cum ar fi refuzat s-o lase să plece.

29

Stăteau încă o dată de vorbă aşezaţi la masa din sufrageria familiei Fatou din Cádiz, cu strămoşii urmărindu-i atent de pe pereţi, *churros* călduţi pe masă şi sos gros de ciocolată în cănile de zestre ale tinerei abia căsătorite. Larrea tocmai îi anunţase că hotărâse să se instaleze în Jerez.

— Cred că e cel mai înţelept aşa; de acolo îmi va fi mai comod să negociez cu potenţialii cumpărători şi să duc la îndeplinire obligaţiile pe care mi le va crea tranzacţia.

— Şi spuneţi-ne, don Mauro, dacă nu vi se pare prea mare îndrăzneala, l-a întrebat politicos Paulita, conacul în care veţi locui vă satisface toate nevoile? Fiindcă, dacă aveţi cumva trebuinţă de ceva…

Şi-a privit soţul înainte de a pune capăt frazei, cerându-i parcă o mână de ajutor.

— … desigur, n-aveţi decât să ne-o spuneţi, a conchis Fatou. Ustensile, mobile; orice credeţi că v-ar fi de folos ca să vă instalaţi. Avem o mulţime de lucruri de acest fel prin magazii; tristele decese ale mai multor membri ai familiei ne-au obligat să lichidăm trei locuinţe în ultimii ani.

Pentru numele lui Dumnezeu, ce uşor ar fi fost să accepte! Încuviinţând oferta sinceră a tinerei perechi, le-ar fi îngăduit să umple două căruţe cu fotolii şi saltele bune, cu dulapuri pentru veselă, paravane şi dulapuri pentru haine, care ar fi adus un minim de confort în casa lui nouă şi tristă. Dar cel mai înţelept era să n-arunce punţi, să nu genereze şi mai multe înţelegeri decât era corect.

— Vă mulţumesc din inimă, dar cred că am abuzat deja destul de domniile voastre.

Cu o seară înainte, se întorsese singur de la Cádiz, căci Santos Huesos rămăsese în hardughia din strada Tornería. Organizează-te bine, băiete, îi spusese, dându-i ceva parale înainte de plecare. Biletele pentru călătoria de la Havana îi înghiţiseră destul de mult din capitalul şi aşa neîndestulător. I-ar fi prins bine să se reţină.

— Repede-te în stradă de cum se crapă de ziuă şi caută câte ceva cu care să aranjezi onorabil două odăi, în care să ne instalăm tu şi cu mine; restul le vom ţine bine închise. Caută oameni care să cureţe, cumpără numai ce-i neapărat necesar şi află câte dintre relicvele lăsate de vechii proprietari ne pot folosi la ceva.

— Păi, stăpâne, nu c-aş vrea să vă contrazic, dar sunteţi convins că domnia voastră şi cu mine vom locui aici?

— Ce-i cu tine, Santos Huesos? Tare ciudat mi se pare că tocmai acum te-ai schimbat. Şi oare unde ai crescut tu, dacă nu pe păşunile din sierra San Miguelito? Iar eu, nu într-o fierărie de toată mizeria? Dar nopţile de la Real de Catorce, când dormeam în ţărână, printre

vetre, le-ai şi uitat? Şi, mai de curând, nu mai ţii minte drumul pe care l-am făcut împreună cu săracii ăia zdrenţăroşi de la Ciudad de México la Veracruz? Grăbeşte-te şi nu te mai sclifosi, că parcă eşti o fată bătrână care se duce la liturghia din zori, pramatie!

— Păi, nu că m-aş băga unde nu-mi fierbe oala, don Mauro, dar ce-are să zică lumea de noi când o să afle că locuiţi în măgăoaia asta părăginită, dacă toţi vă cred un milionar din lumea argintului mexican?

Mai exact, un milionar extravagant, venit de dincolo de ocean. Asta îşi planificase el să pară. Ce-i păsa lui de ce-avea să spună lumea dacă, de cum va izbuti să-şi lichideze afacerile, se va duce de unde-a venit, şi nimeni din acel oraş n-avea să mai audă vreodată de el?!

În pofida refuzurilor lui, căţeluşa cu care se însurase Fatou nu s-a putut abţine să-şi joace rolul. Aşa le văzuse purtându-se toată viaţa ei pe maică-sa şi pe soacră-sa, şi aşa voia şi ea să preia ştafeta bunei administrări a gospodăriei la început de căsnicie: fără nicio îndoială, aceasta era prima ocazie care i se ivea ca să joace rolul amfitrioanei în faţa unui necunoscut atât de chipeş şi de bogat. De aceea, pe la prânzişor, pe când Mauro Larrea îşi aduna ultimele lucruri şi închidea cuferele, întrebându-se pentru a nouăzecea oară dacă nu era o sminteală să se mute, Paulita i-a bătut timid în uşa dormitorului.

— Iertaţi-mă că năvălesc astfel, don Mauro, dar mi-am îngăduit să vă pregătesc unele aşternuturi şi alte câteva lucruşoare, ca să vă puteţi instala comod. Ni le veţi înapoia când vă veţi întoarce la Cádiz, ca să vă reîmbarcaţi. Dacă, aşa cum aţi arătat chiar domnia voastră, noua reşedinţă e de multă vreme închisă, chiar de-ar fi ea bine înzestrată cu tot ce-i necesar pentru locuit, nu încape îndoială că în ea domnesc umezeala şi mirosurile urâte.

Domnul să te binecuvânteze, fetiţo, a fost gata să-i strige. Şi să-i mângâie recunoscător obrajii, sau să-i netezească părul, cum ar răsfăţa un caniş. A păstrat, totuşi, aparenţele.

— Dacă tot v-aţi deranjat, ar fi tare nepoliticos din partea mea să nu vă accept amabilitatea. Promit să vă înapoiez totul în perfectă stare.

Majordomul Genaro a tuşit în spatele lui.

— Vă rog să mă iertaţi că vă întrerup, domnişoară. Don Antonio mi-a poruncit să-i înmânez asta lui don Mauro.

— Don Antonio şi doamna, Genaro, l-a corectat tânăra în şoaptă, certându-l pe bătrân pentru ceea ce cu siguranţă îi spunea a nu ştiu câta oară. Acum suntem deja don Antonio şi doamna, Genaro, de câte ori să ţi-o repet?

Prea mulţi ani au trecut ca să-mi mai poţi schimba deprinderile, trebuie să fi constatat bătrânul slujitor fără să se tulbure; îi văzuse pe amândoi când veniseră pe lume. Fără să dea atenţie inocentei soţii, Genaro a pus în mâna oaspetelui un mic pachet timbrat, cu o grămadă

de ştampile din Havana lângă frumoasa caligrafie a lui Calafat.

— Vă las cu corespondenţa, nu vă mai întrerup, a încheiat Paulita.

I-ar fi făcut plăcere să-i înşire tot ce se gândise să-i împrumute, pentru ca Mauro Larrea să vadă cu câtă grijă îşi făcuse ea datoria. Patru aşternuturi de in, o jumătate de duzină de prosoape din bumbac, două feţe de masă din organza brodată. Totul parfumat cu camfor şi rozmarin, alături de câteva pături din lână de Grazalema, lumânări din ceară albă, lămpiţe cu ulei şi…

Când a terminat de înşirat în minte întreaga listă, tânăra era tot în galerie, neclintită, iar el se încuiase deja în dormitor. În lipsa unui cuţit pentru scrisori, Mauro Larrea a rupt hârtia cu dinţii. Se grăbea. Voia să afle cât mai repede dacă veştile veneau atât direct de la bătrânul bancher, cât şi, prin el, aşa cum căzuseră de acord, de la familia din Mexic. Spre norocul lui, erau veşti de toate felurile.

A început cu Andrade, dornic să afle ce descoperise acesta despre locul unde ajunsese Nicolás. Îl localizase, scria. Tocmai la Paris. Minerul a scos un oftat de uşurare. Mariana are să-ţi comunice detaliile, a mai citit. În continuare, Andrade îl punea la curent cu catastrofala lui situaţie financiară şi trecea pe scurt în revistă tot ce se mai întâmplase în ţara de unde plecase. Datoriile erau mai mult sau mai puţin în ordine dar, dincolo de casa din San Felipe Neri, care atârna de un fir de păr, din ceea ce fusese marele său patrimoniu nu mai rămăsese nici măcar o mătură tocită. Pe de altă parte, Mexicul fierbea ca un cazan: guerilele reacţionare continuau să-şi facă de cap împotriva lui Juárez, liberalii şi conservatorii nu-şi aflau liniştea. Pe unde mergea, prietenii şi cunoscuţii îl întrebau de el: la cafeneaua Progreso, la ieşirea de la liturghia din La Profesa, la spectacolele de la Coliseo. Tuturor le spunea că în străinătate afacerile lui Mauro prosperau ca spuma. Nimeni nu bănuieşte nimic, dar fă ceva cât mai iute, Mauro, te rog pe morţii tăi. Familia Gorostiza continuă să facă planuri de căsătorie, deşi băiatul tău pare să n-aibă habar de întoarcere. O s-o facă totuşi, când i se vor termina puţinii gologani care i-or mai fi rămas. Din fericire sau din nefericire, nu mai putem să-i trimitem nici măcar un prăpădit de peso. Încheia cu un Dumnezeu să te apere, frate, şi un *post scriptum*. Despre Tadeo şi Dimas Carrús n-am aflat nimic pentru moment.

În continuare, a citit lunga misivă a Marianei, care îi dădea amănunte despre Nico. Fratele logodnicului unei prietene îl întâlnise în zori de zi la Paris. La soareua din Place des Vosges, în reşedinţa unei doamne din Chile cu purtări cam libertine. Înconjurat de alţi căţelandri din tinerele republici americane, cu câteva cupe de şampanie în burdihan şi destul de nesigur cu privire la întoarcerea în Mexic. Poate că mă întorc curând, afirmase. Ori poate că nu. Era gata-gata să mototolească hârtia. Nemernic fără minte, uşuratic, a

bombănit. Şi fata lui Gorostiza, care plângea după el. Linişteşte-te, ticălosule, şi-a impus. Cel puţin au dat de el şi e întreg, ceea ce nu-i de colea. Deşi, după cum scria şi agentul lui, la ora asta probabil că nu mai avea nicio lăscaie, aşa că nu mai putea trăi pe picior mare. Trebuia deci să se întoarcă, iar lupii aveau să fie iar la pândă. Prefera să nu stea pe gânduri, ci să continue lectura scrisorii de la fiică-sa, plină de mici detalii şi nimicuri: copilul îi era tot mai mare în pântece, avea să-l cheme Alonso, ca pe tată-său, dacă era băiat, iar soacra ei insista să îi spună Úrsula, dacă era fată, ea se făcea zi de zi tot mai grasă, îşi trecea timpul mâncând la orice oră *borrachitos*[54] şi batoane din zahăr ars cu alune de pământ. Îi era foarte dor de el. Când a terminat de citit, Mauro Larrea a căutat data: i s-a strâns stomacul când, socotind la iuţeală, şi-a dat seama că tocmai în zilele acelea Mariana lui era gata să nască.

În sfârşit, i-a venit rândul şi lui Calafat. Bancherul îi trimitea ceva ce, a doua zi după ce nava lui Larrea ridicase ancora din Havana, îi sosise din Villa Clara, un oraş din interiorul insulei: cartea spaniolă de identitate al lui Luis Montalvo, certificatul lui de deces şi cel de îngropăciune în Parohia Principală din acea localitate. Acelaşi certificat pe care îl aşteaptă şi ea, a precizat, făcând referire la Sol Claydon. Şi, ca o licărire, în minte i-au revenit trupul şi chipul ei splendide. Ironia subtilă, fermitatea elegantă, spatele ei în mers. Citeşte în continuare, nu pierde şirul, şi-a poruncit. Deşi pe pachet nu figura niciun expeditor, bancherul nu părea să aibă vreo îndoială asupra persoanei de la care veneau toate acelea: erau trimise chiar de Gustavo Zayas din provincia Las Villas, unde acesta avea o plantaţie de cafea. Iar destinatarul, şi el nenumit, nu era vară-sa, nici doctorul din Jerez despre care îi vorbise ea, ci Mauro Larrea însuşi. În caz că ar fi avut nevoie să justifice undeva datele care se cunosc, spunea bătrânul. Sau ca să le înmâneze cui trebuia.

***

A doua zi de dimineaţă, de cum s-a crăpat de ziuă, Mauro Larrea a lăsat Cádizul în urmă. Îl însoţeau cele două cufere şi lada mare cu lenjerie albă; punga cu banii contesei o pusese la adăpost în casa Fatou.

Când a sosit la Jerez, vestibulul şi ograda arătau mai bine decât în zilele anterioare.

— Santos Huesos, de cum ne întoarcem în America, mă duc călare până pe Podişurile Înalte din Potosí, ca să-ţi cer mâna de la tatăl tău şi să mă însor cu tine.

Chichimecul a rânjit.

— N-am făcut decât să împart ici şi colo câteva monede, stăpâne.

Slinul scăzuse cât de cât în patio, pe scară şi pe dalele din galerie; în plus, fuseseră măturate şi spălate cu găleţi de apă saloanele principale

şi puţinele mobile care zăcuseră răspândite prin încăperi, iar lucrurile de prin poduri fuseseră coborâte în vechea sală de joc, devenită o odaie de-acum locuibilă.

— Deci, urcăm bagajele?

— Mai bine le lăsăm toată după-amiaza lângă uşă, ca să le vadă oricine trece pe stradă. Să afle toată lumea că am sosit cu de toate; nimeni nu trebuie să ştie că asta-i tot ce avem.

Şi aşa au rămas la vedere cuferele opulente din piele cu ghinturi şi încuietori din bronz, la cheremul oricui ar fi vrut să privească prin *cancela*[55] din spatele uşilor mari, larg deschise. Până în amurg când, în sfârşit, le-au luat în spate şi le-au urcat amândoi la etajul de sus.

Au petrecut prima noapte fără niciun soi de spaime, în aşternuturile dulcii Paulita. În zori, l-a deşteptat un cocoş dintr-o ogradă apropiată, iar clopotele de la biserica San Marcos l-au săltat în capul oaselor. Santos Huesos îi pregătise deja în ograda din spate un poloboc pe jumătate plin cu apă de spălat; apoi i-a servit micul dejun în odaia unde odinioară fusese masa de biliard.

— Îţi jur pe copiii mei că valorezi greutatea ta în aur, pramatie.

Slujitorul a surâs în tăcere, iar Larrea mânca lacom, fără să întrebe de unde se iviseră pâinea şi laptele, dar şi jumătatea de serviciu de masă din faianţă fină şi trainică, în aparenţă, deşi cam ciobită. Nu s-a grăbit: ştia că după micul dejun nu putea să mai amâne ceea ce rumega încă din ziua anterioară. Incapabil să ia singur o hotărâre, a luat o monedă şi s-a dat pe mâna hazardului.

— Alege o mână, băiete, a propus, ducându-le la spate.

— N-are nicio importanţă ce-mi pică mie, zic.

— Hai, te rog, alege.

— Atunci, dreapta.

A deschis mâna goală, n-a ştiut dacă spre binele ori spre răul lui.

Dacă ar fi ales-o pe cealaltă, pe stânga, cea cu moneda, ar fi însemnat să se ducă acasă la Sol Claydon, ca să-i arate actele vărului ei Luis Montalvo, fapt la care se gândea de când deschisese la Cádiz pachetul de la Calafat. La urma urmelor, Sol era în Jerez, moştenitoarea lui dacă nu legală, cel puţin morală. Cominillo, aşa îi spusese. Şi, pentru a nu ştiu câta oară, şi-a reamintit chipul şi vocea ei, braţele ei lungi care se întinseseră ca să-i arate unde stătea masa de biliard, ce mână uşoară avea, ce talie subţire şi ce frumos îi era mersul la plecare. Lasă-te de mârşăvii, idiotule, a gemut pe muteşte. Dar slujitorul alesese dreapta. Aşa că rămâi cu hârtiile, Larrea, aici toată lumea ştie deja că vărul e mort, iar notarul don Senén are toate garanţiile. Rămâi cu ele, deşi n-ai idee de ce, nici pentru ce.

— Ia te uită, Santos! a zis şi s-a ridicat hotărât. Te las să termini de aranjat şi mă duc să rezolv câteva chestii pe-aici.

Prima vizită la cramă o făcuse în caretă şi însoţit de notar; acum,

fiind singur, pe jos şi dezorientat, i s-a părut complicat să ajungă acolo. Un labirint îndrăcit de ulicioare înguste configura hăţişul bătrânului Jerez arab; case impunătoare de viţă veche, cu tradiţie şi blazoane nobiliare, alternau cu unele mai populare, într-un amestec arhitectonic fără pereche. De două ori a trebuit să se întoarcă din drum, de alte nu ştiu câte s-a oprit să întrebe ceva pe câte un trecător, până a dat, în cele din urmă, de crama din strada Muro. Mai bine de treizeci de *varas* de gard pe colţ ţipau în gura mare după o mână de var. La poarta mare din lemn, doi bătrâni stăteau pe scăunele.

— Pacea Domnului cu voi!

— Îl aşteptăm pe domnişorul de câteva zile.

Împreună aveau mai puţin de opt dinţi şi peste un veac şi jumătate. Chipurile lor aveau pielea tăbăcită şi brazde în loc de zbârcituri. S-au ridicat cu oarece greutate, şi-au scos pălăriile ofilite şi i-au făcut reverenţe respectuoase.

— Bună să vă fie ziua, domnilor!

— Am auzit pe-aici că domnia voastră v-aţi ales cu proprietăţile lui don Matías, şi iată-ne, gata la orice v-ar putea fi de folos.

— Păi, ca să spun drept, nu prea ştiu…

— Să vă arătăm vatra cramei pe dinăuntru şi să vă spunem tot ce vreţi să aflaţi.

Nemaipomenit de politicoşi oamenii ăştia din Jerez! şi-a spus Larrea. Fie erau doamne frumoase, fie bătrânii ăştia uscaţi, pe buza mormântului.

— Oare aţi lucrat vreodată? a întrebat întinzându-le mâna amândurora.

Şi, doar simţindu-le bătăturile şi asprimea palmelor, a bănuit că răspunsul avea să fie da.

— Servitorul domniei voastre a fost chelarul casei vreme de treizeci şi şase de ani, iar ruda mea de aici ceva mai mulţi. Îl cheamă Marcelino Cañada şi e surd ca gardul. Mai bine vorbiţi pentru mine. Severiano Pontones, la ordinele domniei voastre.

Amândoi purtau opinci tocite de pietrele străzilor, pantaloni din postav grosolan şi un brâu negru şi lat în talie.

— Mauro Larrea, încântat. Am adus cheia.

— Nu-i nevoie, domnule; trebuie doar împins.

A fost nevoie să împingă zdravăn cu umărul pentru ca stâlpul din lemn să cedeze, lăsând la vedere o esplanadă mare, dreptunghiulară, flancată de şiruri de salcâmi. În fund, se zărea o construcţie cu acoperişul în două ape. Sobră şi înaltă, la vremea ei fusese probabil albă toată, când o văruiau o dată pe an. Acum avea pete negre şi prăfuite în partea de jos.

— Aici, pe partea asta, sunt birourile, unde se ţineau socotelile şi se făcea corespondenţa, a lămurit surdul, ridicând glasul şi arătând spre

stânga.

S-a apropiat din trei paşi mari şi s-a uitat pe una dintre ferestre. Dar înăuntru n-a văzut decât pânze de păianjen şi murdărie.

— Sunt ani de zile de când au luat mobilele.

— Cum?

— Că-i spun noului stăpân că-s deja ani de zile de când au luat mobilele!

— Pe Sfânta Fecioară, dacă acum mulţi ani…

— Şi aici era masa de scris a lui don Matías, biroul lui. Şi al administratorului.

— Aici era sala în care se primeau vizitatori şi cumpărători.

— Şi aici, în spate, atelierul de dogărie.

— Cum?

— Atelierul, Marcelino, atelierul!

A continuat să meargă, fără să ia în seamă zarva, până a ajuns la construcţia principală. Deşi părea închisă, a intuit că uşa mare avea să cedeze cu aceeaşi uşurinţă ca zăvorul de la stradă.

Linişte. Repaus. Şi o tăcere în beznă care îi băga spaima în oase. Asta a simţit la intrare. Tavane foarte înalte, străbătute de bârne din lemn la vedere, pământ pe jos, lumina filtrată prin rogojini de alfă împletită, care atârnau la ferestre. Şi mirosul. Mirosul acela. Aroma de vin care plutea pe străzi, iar aici era de sute de ori mai puternică.

Patru nave comunicau prin arcade şi piloni stilizaţi. La picioarele lor, dormeau sute de poloboace din lemn de culoare închisă, care ocupau întreaga suprafaţă, aşezate unele peste altele, pe trei niveluri.

Ordonate, închise la culoare, liniştite.

În spatele lui, în semn de respect, bătrânii pivniceri au amuţit.

Şi-a reluat treburile nedumerit, cu ochii şi nasul plini de cramă. Uimit, nelalocul lui din pricina acelei senzaţii.

Urmând drumul, a ajuns la notariatul lui don Senén Blanco, pe care urma să-l anunţe că hotărâse să se instaleze la Jerez pe durata aşteptării. Apoi a trecut din nou pe strada Tornería, la întoarcere.

— Am avut o vizită, stăpâne.

I-a înmânat ceva ce el aştepta şi nu aştepta: un plic cu sigiliu din ceară albastră pe revers. Înăuntru, era o notă sobră, scrisă cu litere mici şi ferme, pe o hârtie groasă pentru tipar. Domnul şi doamna Claydon aveau onoarea de a-l invita a doua zi la cină.

— A venit ea?

— A trimis doar o slujnică, o străină.

După-amiază au închis porţile mari, ca nimeni să nu vadă că-şi suflecase mânecile şi trebăluia umăr la umăr cu slujitorul, încercând să aranjeze conacul. Cu cămăşile aproape scoase din pantaloni, arătând aceeaşi vigoare cu care odinioară coborau în puţuri şi traversau galerii subterane, acum au smuls buruieni şi bălării, au îndreptat plăci de faianţă şi au reparat olane şi dale. S-au umplut de zoaie şi zgârieturi, au înjurat şi au scuipat. Până a apus soarele şi au trebuit să se oprească.

A doua zi de dimineaţă, au făcut la fel. Îi era cu neputinţă să îşi închipuie câtă vreme avea să stea între pereţii aceia, aşa că era mai bine să repare locuinţa în vederea oricărei întârzieri. Şi, în trecere, lucrând cu mâinile şi folosindu-şi forţa brută, ca atunci când scotea argint din adâncurile pământului, Mauro Larrea îşi ţinea mintea ocupată şi lăsa timpul să zboare.

Se întunecase deja când a plecat spre piaţa Cabildo Viejo. I se mai spunea şi Escribanos[56], din pricina activităţii pe care aceştia o desfăşurau acolo dimineaţa, sub umbrelele de soare, în folosul autorilor de cereri şi plângeri, a mamelor de soldaţi şi a îndrăgostiţilor – în folosul tuturor celor care aveau nevoie să li se transcrie cu pana pe hârtie orice le fierbea în minte şi inimă. Mai înainte, sub ultima lumină a după-amiezii, pe jumătate dezbrăcat, se frecase din răsputeri în ograda din spate cu unul din săpunurile cu lămâie dulce puse de Mariana în bagaj şi se bărbierise în faţa unei oglinzi crăpate, de care dăduse Santos Huesos într-un pod. Îşi pusese apoi cel mai bun frac şi chiar scosese dintr-un cufăr o sticlă cu ulei de Macasar, al cărei conţinut şi-l întinsese generos pe păr. De multă vreme nu se mai îngrijise atât de atent. Opreşte-te, ticălosule! şi-a reproşat când şi-a dat seama de ce o făcea.

Frumoasele faţade care împodobeau piaţa în cursul zilei – Consiliul Municipal renascentist, biserica gotică San Dionisio şi impunătoarele

pălăţele particulare – deveniseră umbre la ora aceea, când zarva străzilor nu se stinsese de tot, dar începea deja să scadă. Nicicând nu i se mai întâmplase lui Mauro Larrea în Mexic să meargă pe jos la o cină; se ducea îndeobşte cu berlina lui, trasă de patru iepe luxos împodobite, mânate de vizitiul Laureano, îmbrăcat în frumoasa lui livrea. Acum bătea străzile întortocheate ale vechiului oraş arăbesc cu urmele muncii brute înfipte ca nişte pinteni în muşchi şi în mâinile ascunse în buzunare. Simţind arome de vin în aer, ocolind bălţi şi câini vagabonzi, învăluit într-un univers străin. Dar nici vorbă să se fi simţit prost.

În ciuda punctualităţii de care dădea dovadă, la loviturile cu ciocanul somptuos din bronz i s-a răspuns cu întârziere. În cele din urmă, a apărut un majordom chel şi fudul, care l-a poftit înăuntru. Pe podeaua din vestibul, a călcat pe o splendidă roză a vânturilor, alcătuită din incrustaţii de marmură. *Good evening, sir, please, come in*, îi spusese majordomul în englezeşte, însoţindu-l către un birou din dreapta care forma un patio central; un patio frumos, acoperit cu o copertină de sticlă, spre deosebire de cel deschis din reşedinţa lui mexicană, şi de cel din casa pe care o ocupa acum în Jerez.

Nimeni nu i-a ieşit în întâmpinare după ce s-a evaporat majordomul. O fi un obicei străin, şi-a zis. Nu s-a iţit niciun slujitor, n-a auzit nici zarva care precede cina într-o casă şi nici vocea sau paşii vreuneia dintre cele patru fiice ale familiei. În ritmul greoi al unui superb ceas aşezat pe căminul în care ardea focul, a început să studieze cu oarece curiozitate ambianţa în care trăia ultima descendentă a familiei Montalvo. Uleiuri şi acuarele atârnate pe pereţi, stofe mustind de forme, vase pline cu flori proaspete, puse pe postamente din alabastru. Covoare groase, portrete, lămpi cu ulei. Trecuseră mai bine de zece minute când, în sfârşit, i-a auzit paşii în vestibul şi a văzut-o cum intra iradiind grabă şi eleganţă, în timp ce tocmai termina să-şi pună în ordine pliurile fustei şi se străduia să surâdă şi să emane naturaleţe.

— Vă gândiţi, probabil, şi aveţi toată dreptatea, că în casa asta suntem absolut nepoliticoşi. Vă rog să ne scuzaţi.

Prezenţa ei precipitată l-a distras şi l-a învăluit astfel încât, preţ de câteva clipe, mintea lui n-a mai înregistrat nimic altceva. Era îmbrăcată de seară, învăluită în catifea verde, cu umerii osoşi şi armonioşi la vedere, talia strânsă şi un decolteu accentuat exact până la limita unde încă nu se pierde eleganţa.

— Şi vă implor să-l scuzaţi mai ales pe soţul meu. Afaceri neprevăzute l-au obligat să părăsească Jerezul; regret nespus, dar mă tem că nu ne va putea însoţi astă-seară.

A fost cât pe ce să spună: eu nu. Eu nu regret, doamna mea; nu regret deloc. Probabil că era un bărbat interesant. Umblat, educat,

distins. Şi bogat. Un adevărat *gentleman* englez. Dar. Chiar. Şi-aşa.

A ales, cu toate acestea, să fie politicos.

— În asemenea împrejurări, poate că preferaţi să anulăm cina. Vor mai fi şi alte ocazii.

— Cu niciun chip, nici vorbă, nici vorbă! a insistat Sol Claydon uşor pripit.

Apoi s-a oprit o clipă, parcă brusc conştientă că trebuia să se calmeze. Era limpede că ceva o preocupase până atunci şi că se afla încă sub impulsul inerţiei. Obligaţiile impuse de absenţa soţului, poate toanele adolescentine ale uneia dintre fiice ori o mică altercaţie cu servitorii.

— Bucătăreasa, a adăugat, nu mi-ar ierta-o niciodată. Am adus-o cu noi de la Londra şi abia dacă a avut până acum ocazia să-şi arate măiestria în faţa invitaţilor noştri.

— În acest caz…

— În plus, dacă vă temeţi cumva că vă veţi plictisi petrecând seara doar în tovărăşia mea, vă avertizez că vom avea companie.

N-a fost în stare să ghicească dacă în vorbele ei se ascundea vreun strop de ironie; nici n-a avut timp, căci chiar atunci, deşi nu se auzise ciocanul de la uşa principală, cineva a intrat în salon.

— În sfârşit, Manuel, *my dear*!

— Doctorul Manuel Ysasi e medicul nostru: un vechi şi foarte apropiat prieten de familie, aşa cum ne-au fost şi tatăl şi bunicul său. El ne îngrijeşte toate bolile. Şi Mauro Larrea care, aşa cum ţi-am istorisit, dragul meu, e…

A preferat să i-o ia înainte.

— … intrusul care vine de peste mări şi ţări. Îmi face plăcere.

— Încântat să vă cunosc, în sfârşit! Sunt deja la curent.

Şi eu la fel, şi-a zis, întinzându-i o mână. Ai fost medicul lui Comino şi singurul căruia, din Cuba, Zayas i-a anunţat moartea acestuia. Ţie, nu verişoarei lor primare. Oare de ce?

O slujnică într-o uniformă frumoasă a intrat cu o tavă, ca să servească aperitivul, iar conversaţia a continuat din banalitate în banalitate. Au ajuns să-şi spună pe nume: doctorul Ysasi, nespus de slab şi cu barba neagră ca pana corbului, a ajuns doar Manuel, iar el a devenit doar Mauro pentru amândoi. Cum vi se pare Jerez, cât timp aveţi de gând să rămâneţi la noi, cum e viaţa în Lumea Nouă şi emancipată: întrebări goale, răspunsuri facile. Până ce majordomul a anunţat cina în cea mai rafinată limbă engleză.

— *Thank you*, Palmer, a răspuns ea pe tonul ferm de stăpână a casei. Şi, cu glas şoptit şi complice, a adăugat numai pentru ei: Îi e nespus de greu să înveţe spaniola.

Au traversat amplul vestibul şi au urcat la etajul nobil, unde era şi sufrageria. Pereţi tapetaţi cu scene orientale, mobilă Chippendale.

Zece scaune în jurul mesei, pusă pentru trei persoane pe faţa de masă din in, şi două sfeşnice svelte.

În spatele lor a început agitaţia, se serveau vinurile în decantoare din cristal faţetat, cu gura şi mânerul din argint. Bucatele, conversaţia şi senzaţiile au început să se succeadă.

— Şi acum, la păsări, a indicat la un moment dat amfitrioana, ceea ce ne-ar sugera gâtlejurile experte din Jerez să bem ar fi un bun *amontillado*[57]. Dar soţul meu se gândise să scoată altceva din cramă. Sunt convinsă că vă va plăcea vinul de Burgundia.

A înălţat delicat cupa; flăcările lumânărilor s-au cufundat în reflexele roşiatice intense, pe care Sol şi doctorul le-au contemplat o vreme. Mauro, în schimb, a profitat de moment ca s-o privească din nou fără să fie observat. Umerii goi, în contrast cu catifeaua rochiei de culoarea muşchiului verde.

Gâtul lung, clavicula ascuţită. Pomeţii înalţi, pielea.

— Romanée Conti[58], a continuat ea străină. Favoritul nostru. După negocieri lungi, Edward a ajuns să fie reprezentantul său în exclusivitate pentru Anglia, ceea ce ne onorează şi ne umple de mândrie.

L-au degustat, admirându-i consistenţa şi aroma.

— Magnific, a murmurat Mauro Larrea sincer, după ce l-a gustat. Şi, fiindcă vorbim de aşa ceva, doamnă Claydon…

— Sol, te rog.

— Fiindcă vorbim de aşa ceva, Sol, din câte înţeleg, şi te rog să-mi ierţi curiozitatea şi neştiinţa, actuala voastră afacere nu e tocmai facerea vinului, cum făcea familia domniei tale, ci comerţul cu vinuri făcute de alţii.

Înainte să-i răspundă, a pus cupa pe masă şi a aşteptat să fie serviţi cu bucatele tranşate. Abia atunci a ridicat vocea învăluitoare. Către el.

— Aşa e, mai mult sau mai puţin. Edward, soţul meu, e ceea ce în engleză se numeşte un *wine merchant*, şi care nu corespunde total cu ideea unui negustor în stil spaniol. În general, el nu distribuie vinuri pentru consumul direct. Este, să spunem, un agent, un negustor de lucruri alese. Un importator cu legături internaţionale, care caută în diferite ţări, şi trebuie să recunosc că în general obţine, băuturi excelente, de care se îngrijeşte să ajungă în Anglia în cele mai bune condiţii posibile. Vinuri roşii de Porto, de Madera, vinuri albe de Bordeaux. Mai reprezintă şi diferite crame franţuzeşti din zonele Champagne, Cognac şi Burgundia, cu prioritate.

— Şi, desigur, a întrerupt-o doctorul cu încredere, se îngrijeşte şi ca vinurile noastre de Jerez să ajungă pe malurile Tamisei. Graţie acestui fapt s-a şi însurat cu o tânără din Jerez.

— Sau de aceea s-a măritat tânăra din Jerez cu un *wine merchant* englez, a intervenit ea cu umor şi autoironie, spre marea glorie a

butoaielor noastre cu vin vechi. Şi acum, Mauro, întrebare pentru întrebare. Povesteşte-ne, te rog. Dincolo de tranzacţiile imobiliare care te-au adus pe meleagurile noastre, cu ce te ocupi mai precis, dacă nu comit o indiscreţie?

Şi-a ţinut pentru a nu ştia câta oară discursul, străduindu-se să-l recite articulat şi veridic. Tensiunile interne din Mexic şi fricţiunile acestuia cu ţările europene, interesul pentru diversificarea afacerilor şi toată vorbăraia neserioasă pe care o adunase de când mofturile extravagantei lui cuscre îi oferiseră un argument al naibii de bun care, spre surprinderea lui, ajunsese să fie credibil pentru urechile tuturor.

— Şi înainte să te hotărăşti să-ţi croieşti drum în afara ţării dumitale, în Mexic cu ce te ocupai?

Continuau să mănânce fazan cu castane, să bea din vinul acela splendid, să ducă din vreme în vreme la buze şervetele de in, sporovăind cu naturaleţe. Ceara albă a lumânărilor era tot mai scundă, asupra soţului nu mai reveniseră, butucii încă trosneau în şemineu, iar noaptea continua să se scurgă în chip plăcut. Poate că tocmai din pricina acelei senzaţii momentane de bunăstare pe care de multă vreme n-o mai simţise până în oase, deşi prevedea că vorbele lui aveau să pună pe jar chiar şi de departe mânia împuternicitului său, a preferat să nu şi le reprime.

— În realitate, niciodată n-am fost mai mult decât un miner căruia i-a ieşit norocul în cale într-un moment al vieţii.

Lui Sol Claydon furculiţa i-a înlemnit între farfurie şi buze. După două clipe, a pus-o iar pe porţelanul Crown Derby, de parcă greutatea ei nu-i permitea să se concentreze. Abia acum putea potrivi cele două faţete tulburătoare ale noului proprietar al moştenirii ei de familie. Pe de-o parte, fracul lui impecabil din seara aceea, jacheta elegantă din postav fin pe care o purta când îl cunoscuse, voinţa de neclintit de a cumpăra şi a vinde, manierele şi gusturile lui mondene, purtările adecvate. Pe de alta, umerii perfecţi şi pătraţi, braţele puternice cu care o ajutase să coboare scara, mâinile mari şi bătătorite, pline de cicatrici, osatura foarte virilă.

— Proprietar de mine, presupun că vrei să spui, a subliniat doctorul Ysasi. Din cei care îşi riscă banii făcând săpături.

— În ultimii ani, da. Dar întâi m-am călit în bezna puţurilor de argint, spărgând piatră cu sudoare şi sânge, şase zile pe săptămână pentru o plată zilnică de mizerie.

De cum a vorbit, şi-a şi avertizat mental agentul. Şi acum, dacă-ţi place, strigă la mine până crăpi. Dar trebuia s-o zic, fiindcă acum plutesc într-o mare minciună. Înţelege odată că, cel puţin despre trecut, trebuie să las adevărul să iasă la suprafaţă.

Din depărtarea-i oceanică, Andrade nici n-a crâcnit.

— Foarte interesant, a recunoscut doctorul cu sinceritate.

— Dragul nostru Manuel e un adevărat liberal, Mauro; un liber cugetător. Cochetează primejdios cu socialismul. Cu siguranţă n-o să te lase în pace până nu-ţi va cunoaşte povestea pe toate feţele.

A sosit desertul, iar discuţia a continuat sprinten, fără să calce nici măcar pe vârfuri peste lucrurile cele mai dure care îl aduseseră la Jerez: Gustavo Zayas, moartea lui Comino, nelămurita lui tranzacţie comercială.

— *Charlotte russe à la vanille*, specialitatea bucătăresei noastre, a anunţat Soledad.

Desertul a fost însoţit de dulceaţa unui Pedro Ximénez[59] dens şi negru ca abanosul. Apoi au trecut în bibliotecă: destinşi, şi-au reluat sporovăiala printre ceşti cu cafea aromată, cupe cu armagnac, delicii turceşti cu fistic şi superbe havane din Filipine, pe care ea li le-a oferit indicându-le o cutiuţă sculptată.

— Puteţi fuma.

L-a uimit că trebuia să le permită ea asta şi, tăindu-şi capătul ţigării de foi, şi-a dat seama că de când debarcase nu mai văzuse nicio femeie cu trabucul sau ţigareta în gură. Nimic mai departe de Ciudad de México şi Havana, unde femeile fumau la fel de iute ca bărbaţii şi cu aceeaşi plăcere.

— Şi copiii domniei tale, Mauro? a continuat ea. Povesteşte-ne…

Le-a vorbit superficial despre ei, după ce toţi trei se instalaseră în fotolii confortabile, între cărţile legate în piele din dulapurile apărate de uşi cu cristaluri. Despre copilul pe care avea să-l aducă curând pe lume Mariana, despre şederea lui Nico în Europa şi apropiata lui căsătorie.

— E greu să-i ai atât de departe, nu-i aşa? Cu toate că pentru ei poate fi cel mai convenabil, cel puţin în cazul nostru. De asta scapi, dragă Mauro, cu burlăcia ta de fier.

— Asta înseamnă, deci, că fiicele tale sunt în Anglia? a întrebat Mauro Larrea fără să-i îngăduie medicului să răspundă.

Acum piesele începeau să se potrivească, pricepea mai bine liniştea neobişnuită din casă.

— Aşa este; cele două mai mici sunt într-un internat din Surrey, iar cele mari la Chelsea, în Londra, în grija unor buni prieteni. N-au vrut pentru nimic în lume să piardă confortul marelui oraş, ştiţi cum e: baluri, spectacole, primii pretendenţi.

— Şi cum se descurcă în limba spaniolă? a vrut să afle Ysasi.

— Trebuie să recunosc, spre ruşinea mea, că Brianda şi Estela o vorbesc scandalos de prost. Pentru nimic în lume nu se descurcă cu „r“ dublu şi nici nu ştiu să distingă prea bine între „tu“ şi „domnia voastră“. Cu cele mari, Marina şi Lucrecia, mi-a venit mai uşor, fiindcă petreceam mai mult timp cu ele şi luam foarte în serios faptul că fiicele mele nu trebuie să-şi piardă o parte substanţială a identităţii.

Cu cele mici totuşi, în sfârşit, situaţia s-a înrăutăţit treptat, şi mă tem că ele se emoţionează mai abitir când ascultă „Rule, Britannia!“ decât când dansează *bulerías* şi sunt mult mai mult fiicele reginei Victoria decât ale Isabelei noastre.

Au râs toţi trei, s-a auzit bătând de unsprezece, iar doctorul a propus ca ei doi să se retragă.

— E ora să ne lăsăm amfitrioana să se odihnească, nu crezi, Mauro?

Au coborât scara în paralel, de astă dată fără să se atingă. Majordomul le-a adus hainele; ea, în lipsa stăpânului casei, i-a însoţit practic până în vestibul, şi amândoi au călcat pe nordul rozei vânturilor de pe podea. Soledad le-a întins mâna, luându-şi la revedere, el a ridicat-o la buze şi abia dacă a atins-o. Simţindu-i şi mirosindu-i pielea, acum fără mănuşi, l-a trecut un fior.

— A fost o seară tare plăcută.

Cu coada ochiului, l-a văzut pe doctorul Ysasi străin de despărţirea lor, luându-şi geanta de prim ajutor la câţiva metri de ei; Palmer, majordomul, îi ţinea pelerina, vorbindu-i pe limba lui, pe când medicul încuviinţa concentrat cele câteva fraze ininteligibile.

— Plăcerea a fost de partea mea, sunt convinsă că ne putem revedea la întoarcerea lui Edward. Deşi înainte, poate… Cred că nu cunoşti încă La Templanza, sau mă înşel?

Echilibru, asta îi trebuia sufletului său: multă măsură, cumpătare cu toptanul. Dar se îndoia că Sol se referise la virtutea cardinală de care ducea el lipsă de atâta vreme. De aceea a şi ridicat dintr-o sprânceană.

— La Templanza, via noastră, l-a lămurit. Sau, mai bine zis, cea pe care o deţii acum.

— Scuză-mă, nu ştiam că via poartă un nume.

— Ca şi minele, presupun.

— Într-adevăr, obişnuim să botezăm cumva şi minele.

— Păi, cam aşa se întâmplă şi pe aici. Permite-mi să te însoţesc, ca s-o vezi pe cea care a fost a familiei mele şi să o cunoşti. Putem merge cu careta mea, ţi-ar conveni mâine dimineaţă, pe la zece?

Atunci, ea a coborât tonul, şi astfel Mauro Larrea a aflat pe loc că băuturile franţuzeşti şi deserturile ruseşti, lipsa întrebărilor impertinente, tutunurile de Manila şi, mai ales, atracţia învăluitoare pe care o emana din toţi porii femeia aceea aveau să aibă, în cele din urmă, un preţ.

— Am nevoie să te rog ceva confidenţial.

— Domnii de peste ocean obişnuiesc să se culce devreme, ori mai accepţi un ultim pahar?

Tocmai se închisese în spatele lor uşa mare a casei locuite de familia Claydon, iar cel care, odată ajunşi sub cerul liber, făcuse invitaţia, era Manuel Ysasi.

— Nimic nu mi-ar face mai mare plăcere.

Medicul se dovedise un interlocutor excelent, inteligent şi plăcut. Iar lui i-ar fi picat cum nu se putea mai bine încă un pahar, cu care să digere vorbele intempestive ale lui Soledad Montalvo, ce încă îi sunau în urechi. O femeie care caută o favoare. Încă una.

Au traversat strada Algarve şi de acolo au intrat pe strada Larga şi s-au îndreptat, cât era ea de lungă, către poarta Seviliei.

— Sunt convins că n-ai nimic împotrivă să mergem pe jos; am moştenit de la tata un faeton vechi pentru urgenţele de noapte ori pentru cazurile când trebuie să merg în vreo gospodărie, dar îndeobşte merg pe jos.

— Fireşte, prietene.

— Te avertizez că n-o să dăm de prea multă zarvă nocturnă. În pofida dezvoltării economice, Jerez continuă să fie un oraş micuţ, care păstrează multe din urbea maură de odinioară. Nu suntem mai mult de patruzeci de mii de locuitori, deşi avem crame cu duiumul: au fost recenzate mai bine de cinci sute. Majoritatea populaţiei trăieşte direct sau indirect din vin, după cum cred că ai aflat deja.

— Şi nu vă merge rău, din câte îmi dau seama, a subliniat Mauro Larrea, arătând una dintre magnificele case de neam mare care li se iveau în drum.

— Depinde de ce parte le-a aşezat norocul. Sau, dacă nu, întreabă-i pe lucrătorii cu ziua din podgorii şi *cortijos*[60]. Lucrează de la răsăritul până la apusul soarelui pe trei lulele, mănâncă un *gazpacho* mizerabil făcut cu pâine neagră, apă şi abia trei picături de ulei, şi dorm pe un scăunel de piatră, apoi se întorc la treabă odată cu zorii.

— Ţine seama, prietene, că m-au pus deja la curent cu aspiraţiile dumitale socialiste, l-a atenţionat Mauro Larrea cu oarece ironie, pe care medicul a primit-o binedispus.

— Sunt şi multe părţi bune, ca să fiu sincer; nu vreau să-ţi faci din vina mea o impresie proastă. De pildă, iluminatul public e cu gaz, cum vezi, iar primarul a anunţat că apa curentă va veni curând de la izvorul Tempul. Avem şi cale ferată, de care ne servim mai ales ca să ducem poloboacele cu vin în golf, dar şi destule şcoli primare şi un gimnaziu; chiar şi o Societate Economică Naţională, plină de bărbaţi de vază şi un spital mai mult decât onorabil. Până şi Vechiul Consiliu Municipal, aflat alături de casa lui Sol Montalvo, a devenit de curând

bibliotecă. E mult de lucru în podgorii şi, mai ales, în crame: chelari, vechili, dogari…

Mauro Larrea a băgat de seamă că Ysasi o pomenea pe Sol Claydon cu numele de fată, deşi legile englezeşti le luau tinerelor numele de fată de cum spuneau celebrul *da* în faţa altarului. Sol Montalvo, zisese doctorul, arătând involuntar că îi e un apropiat şi vechi prieten.

Tot mai sporovăiau în vreme ce, în trecere, se întâlneau cu ultimele suflete ale zilei. Patru sau cinci pilaştri, un lustragiu, o bătrână sfrijită ca mirodenia numită cuişor, floarea nedeschisă şi uscată a arborelui care le-a oferit chibrituri şi foiţă de fumat. Tarabele, cafenelele şi tavernele din centrul oraşului îşi închiseseră uşile; majoritatea localnicilor erau de-acum acasă, în jurul unui *brasero* cu mangal. De sub gluga din postav brun-roşcat, un paznic de noapte cu baston ascuţit şi lanternă cu ulei i-a salutat cu un lăudaţi fie Iisus şi Maria.

— Avem şi pază armată noaptea, după cum poţi vedea.

— Bilanţul nu pare prea rău, pe Dumnezeul meu!

— Mauro, problema nu-i Jerez; aici suntem, între limitele normalităţii, nişte privilegiaţi. Problema e dezastrul ăsta de ţară, faţă de care, din fericire, voi v-aţi cucerit independenţa în aproape toate fostele colonii.

N-avea nici cea mai mică intenţie să se ia la harţă cu bunul doctor; interesele lui umblau pe alte drumuri. Dar, cum îi descrisese generalităţile oraşului, acum era momentul să înainteze spre chestiuni particulare. De la partea largă a pâlniei, la cea îngustă. De aceea l-a şi întrerupt.

— Lămureşte-mi ceva, Manuel, dacă nu ţi-e cu supărare. Cred că la toate realizările a contribuit şi rodnica activitate a pivnicerilor, e adevărat?

— Evident. Jerez a fost întotdeauna un oraş de plugari şi vinari, dar în ultimele decenii adevăratul lui puls l-au impus marea burghezie a cramelor şi marile capitaluri puse în mişcare pe-aici. Noii pivniceri mănâncă pe pâine, dacă îmi permiţi gluma, seculara aristocraţie moşierească din zonă, cea care a avut pământuri, palate şi titluri nobiliare încă din Evul Mediu şi care acum se repliază în faţa avântului şi splendorii economice ale noii clase, oferind membrilor ei alianţe matrimoniale cu copiii lor şi tot soiul de complicităţi. Într-un fel, familia Montalvo a fost, de fapt, o pildă a chipului cum au ajuns să se întâlnească aceste două lumi străine una de alta.

Chiar aici voiam s-ajung, prietene, s-a învoit Mauro Larrea cu un strop de satisfacţie ascunsă. La această familie complicată de care a vrut să mă lege destinul meu hoţoman. La clanul femeii care m-a invitat la cină, într-o desfăşurare de graţii şi delicii, ca să scoată mai apoi un stilet şi să-l înfigă în mine Dumnezeu ştie de ce. Vorbeşte, doctore, scuipă tot!

Dar n-a fost să fie; cel puţin nu imediat. Tocmai lăsaseră în urmă strada Larga; nu erau, de fapt, prea departe de noua lui locuinţă.

— Vezi? Altă pildă a marelui avânt al acestui oraş, Cazinoul din Jerez.

În faţa lor se ridica un edificiu baroc grandios, cu ferestre enorme şi falnice balcoane închise. În faţă, un frontispiciu superb, din două corpuri de marmură albă şi roşie, cu coloane solomonice pe laturi şi un balcon magnific deasupra.

Au rămas afară câteva clipe, admirând faţada sub stele.

— Impunător, nu-i aşa? Să ştii, oricum, că este un imobil închiriat, până dau gata noul sediu. Acesta e vechiul pălăţel al marchizului de Montana; bietul om s-a bucurat de el doar şapte ani, apoi a murit.

— Rămânem, atunci?

— Altădată. Azi am să te duc într-un loc asemănător şi diferit în acelaşi timp.

Au pornit spre strada Duque de la Victoria, căreia toţi continuau să-i spună Porvera[61], fiindcă linia ei trecea pe lângă vechiul zid.

— Cazinoul din Jerez, pe care l-am lăsat în urmă, îi uneşte pe burghezii mici şi mijlocii; provoacă seri interesante şi nelinişti culturale. Dar mai e unul, diferit de el, care adună marile patrimonii şi marea burghezie: adică pe titanii care fac comerţ cu întreaga lume, adevărata aristocraţie a vinului, care poartă nume ca Garvey, Domecq, González, Gordon, Williams, Lassaletta, Loustau ori Misa. Printre membri se numără şi câte un Ysasi, chiar dacă nu rude de-ale mele. Cam cincizeci de familii, mai mult sau mai puţin.

— Multe dintre aceste nume par străine…

— Unii sunt de origine franceză, dar predomină cei cu rădăcini britanice. O *sherry royalty*, cum o numesc unii, fiindcă acesta este numele dat cunoscutelor vinuri din Jerez dincolo de fruntariile Spaniei: *sherry*. La un moment dat, au existat şi bărbaţi legendari care, la fel ca domnia ta, erau indieni întorşi acasă. Pemartín şi Azpechea, de pildă, morţi deja, spre nefericirea amândurora.

Indian întors acasă, ce mizerabil îl etichetaseră. Deşi poate că, în fond, nu era o mască rea sub care să-ţi ascunzi adevărul în faţa lumii.

— Iată-l, dragă Mauro, a zis în sfârşit medicul, oprindu-se în faţa altui edificiu superb. Cazinoul Isabel II, cel mai bogat şi mai exclusivist din Jerez. Monarhic şi patriotic până în măduva oaselor, aşa cum o arată şi numele, deşi e totodată foarte anglofil în gusturi şi maniere, aproape ca un club londonez.

— Şi un bărbat cu ideile domniei tale face parte din roiul acesta, doctore? a întrebat minerul uşor ironic.

Ysasi a hohotit, lăsându-l să treacă.

— Eu veghez la sănătatea tuturor acestor oameni şi a numeroşilor lor copii aşa că, pentru factura pe care le-o aduc, mă tratează ca pe

unul de-al lor. Ca şi cum i-aş vinde poloboace cu vin chiar papei de la Roma, asta-i. Ca să nu mai spunem că şi domnia ta, Mauro, dacă ţi-ai propune să reconstitui afacerea familiei Montalvo, ai fi tot unul de-al lor.

— Tare mă tem că planurile mele merg pe alte căi, stimate prietene, a bodogănit intrând.

Nici vorbă să plutească în aer zarva nocturnă îndrăcită din cafenelele mexicane sau havaneze dar, printre fotolii din piele şi covoare, ambianţa era într-adevăr distinsă. Discuţii, presă spaniolă şi englezească risipită pe mese, câte-o partidă liniştită, ultimele cafele. Doar bărbaţi, fireşte; nici urmă de femei.

Mirosea bine. A lemn lustruit cu ceară de *carnaúba*[62], a tutun scump şi loţiuni de bărbierit străine. S-au aşezat lângă o oglindă mare şi imediat a răsărit un chelner.

— Brandy? a propus medicul.

— Perfect.

— Îngăduie-mi să te uimesc.

A cerut ceva ce Mauro n-a izbutit să înţeleagă, iar băiatul, consimţind, a umplut aproape imediat două cupe, turnând dintr-o sticlă fără etichetă. Le-au dus la nas, apoi au băut. Aromă intensă la început, onctuoasă pe cerul gurii mai apoi. Contemplau iar nuanţa de caramel sub flacăra lumânărilor, clătinând licoarea în cristalul cupelor.

— Nu-i chiar armagnacul lui Edward Claydon.

— Dar nu-i deloc rău. Tot franţuzesc? Medicul a surâs cu şiretenie.

— Nici pe departe. Din Jerez, un produs local pur. Dintr-o cramă aflată la trei sute de *varas* de aici.

— Nu mă duce de nas, doctore!

— Te asigur. Rachiu învechit, chiar în butoaiele de stejar unde mai înainte s-a făcut vinul. Câţiva pivniceri întreprinzători au început să-l vândă. Şi spun că l-au descoperit din pură întâmplare, când n-a putut fi plătită o comandă din Olanda şi s-a învechit fiindcă butoaiele n-au fost deschise. Deşi sunt convins că asta-i una dintre multele legende în circulaţie şi că în el stă mai mult cap decât întâmplare.

— Oricare i-ar fi originea, eu îl găsesc numai bun de băut.

— Unii încep să-i spună coniac spaniol; mă îndoiesc că pe franţuji îi încântă numele.

Au degustat iar licoarea.

— De ce-a lăsat Luis Montalvo să se ducă totul de râpă, Manuel?

Poate curiozitatea lui devenise deodată fluidă de la căldura din brandy. Ori de la încrederea pe care i-o trezea medicul slăbănog, cu barbă neagră şi idei liberale. Îl mai întrebase asta şi pe notar în ziua când se cunoscuseră, dar răspunsul pe care îl primise fusese vag. La prima lor întâlnire, Sol Claydon îi vorbise despre splendoarea clanului,

ducându-l aproape în zbor într-o plimbare nostalgică, dar avusese grijă să nu-i ofere niciun amănunt. Poate că medicul familiei, mai ştiinţific şi mai cartezian, reuşea să-l ajute să priceapă o dată pentru totdeauna sufletul acelui neam.

Înainte să-i răspundă, Ysasi a avut nevoie de-o nouă duşcă, apoi s-a rezemat de spătarul fotoliului.

— Fiindcă niciodată nu s-a considerat demn de acea moştenire.

Înainte să poată înţelege acele cuvinte, în spatele lui a răsărit un domn în etate, cu un aer distins şi o barbă rotunjită, creaţă şi căruntă, care îi ajungea până la jumătatea pieptului.

— Bună seara, domnilor!

— Bună seara, don José María! a răspuns medicul. Îngăduie-mi să-ţi prezint pe…

Nu şi-a putut sfârşi vorba.

— Fiţi binevenit în această casă, domnule Larrea!

— Don José María Wilkinson, a spus Ysasi fără să se mire că noul sosit ştia numele minerului, este preşedintele cazinoului, dar şi unul dintre pivnicerii cei mai vestiţi din Jerez.

— Şi devotatul numărul unu al eficientelor îngrijiri medicale ale apreciatului nostru doctor.

În timp ce Manuel Ysasi răspundea laudei cu un zgârcit gest de mulţumire, noul sosit şi-a concentrat atenţia asupra lui Mauro Larrea.

— Am auzit deja vorbindu-se de domnia voastră şi de legătura pe care o aveţi cu vechile proprietăţi ale lui don Matías Montalvo.

În pofida numelui pe care îl purta, numitul Wilkinson vorbea fără urmă de accent englezesc. În faţa vorbelor lui şi la fel cum făcuse şi medicul, răspunsul minerului a fost un simplu gest de recunoştinţă; prefera să nu intre în detalii cu privire la ţelurile sale. Nici pulberea cu care Tadeo Carrús era dispus să arunce în aer casa de pe strada San Felipe Neri nu putea să zboare mai repede decât veştile din oraşul acela.

— Deşi am înţeles că n-aveţi intenţia să rămâneţi, vă rog să vă bucuraţi în deplină libertate de serviciile noastre câtă vreme veţi mai sta în Jerez.

I-a mulţumit politicos pentru atenţie, crezând că întreruperea se oprea aici, dar preşedintele nu părea atât de grăbit încât să-i lase singuri.

— Şi, dacă la un moment dat vă veţi schimba opinia şi veţi hotărî să valorificaţi din nou podgoria şi crama, contaţi pe noi pentru orice aţi avea nevoie, şi credeţi-mă că vorbesc în numele tuturor asociaţilor. Don Matías a fost unul dintre fondatorii acestui cazinou şi, în memoria sa şi a întregii lui familii, nimic nu ne-ar plăcea mai mult decât să vedem că există cineva care să redea întreaga splendoare afacerii pe care strămoşii lui au pus-o pe picioare cu tenacitate şi iubire în egală

măsură.

— Aceşti pivniceri sunt dintr-o rasă aparte, Mauro; ai să-i cunoşti treptat, a intervenit Manuel Ysasi. Concurează cu îndârjire pe pieţe, dar se ajută, se apără, se asociază şi chiar îşi căsătoresc între ei copiii. Nu-i lăsa propunerea să cadă într-un ciur: oferta lui nu-i un toast de complezenţă, ci o autentică mână întinsă.

De parcă n-am ceva mai bun de făcut decât să mă leg la cap cu o afacere în ruină, şi-a zis. Din fericire, Wilkinson pusese capăt insistenţelor.

— În orice caz, şi ca să nu părăsiţi oraşul Jerez fără să ne cunoaşteţi, am să-i cer lui Fernández de Villavicencio, asociatul şi prietenul nostru, să vă trimită o invitaţie la balul cu care ne răsfaţă an de an în palatul său din Alcázar. În fiecare an sărbătorim un eveniment semnificativ legat de câte unul dintre noi, iar anul acesta balul se va da în onoarea soţilor Claydon, cu ocazia recentei lor reveniri printre noi. Soledad, soţia…

— … este nepoata lui don Matías Montalvo, ştiu, a conchis.

— Înţeleg, deci, că vă cunoaşteţi, excelent! Rămâne cum am spus, stimate domn Larrea, sperăm să vă vedem împreună cu doctorul.

Ysasi a umplut cupele de cum s-a retras pivnicerul, cu barba lui mare.

— Sunt sigur că dumneata şi cu mine vom fi o pereche excelentă la bal, Mauro. Ce preferi, polca sau poloneza?

Câteva capete s-au întors, auzindu-i hohotele sonore.

— Lasă-te de nerozii, omul lui Dumnezeu, şi mai povesteşte-mi, poate izbutesc să pricep odată pentru totdeauna câte ceva despre această familie.

— Nici nu mai ţin minte despre ce vorbeam, aşa că îngăduie-mi să le fac un portret general. Cei din familia Montalvo păreau nemuritori. Bogaţi, chipeşi, amuzanţi. Atinşi de aripa norocului cu toţii, chiar şi Luisito, cu neajunsurile lui cu tot – eternul copil al casei. Iubit, răsfăţat, crescut în puf aproape la propriu. Era benjaminul tuturor verilor, şi de aceea, dar şi din pricina condiţiei lui fizice, niciodată nu i-a dat prin minte că avea să ajungă în cele din urmă legatarul averii marelui don Matías. Dar viaţa ne surprinde uneori cu carambolurile ei şi ne schimbă drumul când ne aşteptăm mai puţin.

Tocmai mie mi-o spui, cumetre?

Străin de gândurile minerului, doctorul a continuat:

— În orice caz, declinul a venit la puţină vreme după ce i-a cunoscut pe fiii lui don Matías, Luis şi Jacobo, părinţii lui Luisito şi Soledad.

— Cei care aduceau ţigani la cinele din noaptea de Crăciun şi jucau biliard până-n zori de zi?

Medicul a râs cu poftă.

— Ţi-a istorisit Sol, aşa e? Asta-i faţa cunoscută a celor doi fraţi: cea pe care fiii, nepoţii şi prietenii o adoram. Înnebuneai văzându-i atât de simpatici şi chipeşi fără de pereche; ingenioşi, eleganţi, plini de duh şi dărnicie. Aveau abia un an şi semănau ca două picături de apă, la fizic şi la fire. E păcat că, pe lângă atâtea şi atâtea haruri, aveau şi alte trăsături ceva mai puţin fericite: erau risipitori, indolenţi, jucători înrăiţi, fustangii, iresponsabili şi cu capul plin de tărâţe. Niciodată n-a izbutit don Matías să le bage minţile în cap, tocmai el care era un om drept şi dintr-o bucată ca puţini alţii. Nepotul unui muntean care se afirmase prin propriile strădanii într-un magazin din Chiclana, unde taică-său îl crescuse vânzând pachete cu legume şi vin ieftin din spatele unei tejghele. Îngăduie-mi să te lămuresc, muntenii sunt oameni din nordul peninsulei, care au venit…

— Au venit şi în Mexic.

— Atunci ştii despre ce oameni îţi vorbesc: bărbaţi tenaci şi muncitori, care s-au ivit din neant şi au intrat în comerţ, iar unii dintre ei, ca bunicul lui don Matías, şi-au investit beneficiile în podgorii şi au prosperat pe picior mare. Odată instalaţi în Jerez, cu un bun capital şi cu afacerea mai mult decât consolidată, moştenitorul lui a cerut pentru fiu-său, adică pentru don Matías, mâna Elisei Osorio, fiica ruinatului marchiz de Benaocaz, o domnişoară frumoasă, pe cât de nobilă, pe atât de săracă la pungă. Aşa au pus la un loc nobleţea cu gologanii, ceva foarte obişnuit pe aici în ultima vreme, cum îţi spuneam.

— Prospera burghezie a cramelor căsătorită cu aristocraţia tradiţională ajunsă la sapă de lemn, nu-i aşa?

— Într-adevăr, văd că ai înţeles bine, prietene. Încă o cupă?

— Cum să nu? a zis Larrea, împingând cristalul pe marmura mesei.

Şi încă zece, dacă era nevoie, numai pentru ca Ysasi să nu-şi uite vorba.

— Să recapitulăm: don Matías a mers pe urmele înaintaşilor, s-a spetit muncind, a pus în joc idei şi inteligenţă şi şi-a însutit investiţiile şi capitalul. Dar a făcut până la urmă o greşeală uriaşă.

— Şi-a neglijat copiii, a încercat să ghicească Mauro. Şi peste capul lui a fâlfâit umbra lui Nico.

— Chiar aşa. Fiind obsedat să prospere la nesfârşit, i-au scăpat din mâini. Când, în sfârşit, a fost dispus să-i vadă, erau deja două gloanţe pierdute şi era prea târziu să le mai poată îndrepta traiectoria. Cu speranţe deşarte, *doña* Elisa a izbutit să-i însoare cu două tinere din familii distinse, care n-aveau nici zestre, nici caracter de adus în căsnicie. Nici măcar unul din ei nu s-a mutat la casa lui: până la sfârşit, au locuit în conacul de pe strada Tornería, unde stai domnia ta acum. Şi trei sferturi din toate astea s-au întâmplat şi cu frumoasa María Fernanda, fiica lui: o căsnicie dezastruoasă cu Andrés Zayas, un

prieten din Sevilia al fraţilor ei, fără un real peşin în buzunar, dar care râvnea la o viaţă plină de lux.

Mai domol, Ysasi, ia-o mai domol. Gustavo Zayas şi treburile lui sunt altă mâncare de peşte; s-o luăm pe rând, iar pe el să-l lăsăm pentru mai târziu. Din fericire, doctorul a tras o duşcă din cupa lui şi apoi a reluat istorisirea exact cum dorea el.

— În sfârşit, când a priceput că fiii lui erau pierduţi, don Matías a început să se încreadă în a treia generaţie. În primul născut al primului său născut, mai exact: îl chema tot Matías. Deşi era urmaşul unei pramatii glorioase, acest Matías părea făcut din altceva. Frumuşel şi simpatic la fel ca tatăl lui, dar cu mai multă minte. Încă de mic, îi plăcea să meargă cu bunicul lui la cramă, vorbea englezeşte, fiindcă stătuse doi ani intern în Anglia, îi cunoştea pe nume pe toţi lucrătorii şi începea să priceapă tainele afacerii.

— Era şi prietenul domniei tale, presupun.

Medicul a ridicat cupa spre tavan cu un aer melancolic, ca şi cum ar fi toastat cu cineva care nu mai era în lumea viilor.

— Bunul meu prieten Matías, da, domnule. În realitate, toţi eram o apă şi-un pământ încă de mici: un an în sus, un an în jos, aveam practic aceeaşi vârstă, iar eu îmi trăiam viaţa printre ei. Matías şi Luisito, cei doi fraţi. Gustavo, când venea de la Sevilia, Inés şi Soledad. Am crescut fără mama şi am fost singur la părinţi, aşa că, atunci când nu-l însoţeam pe bunicul ca să îngrijească indispoziţiile *doñei* Elisa, veneam cu tata să trateze oricare altă stare proastă din familie şi rămâneam la masă, la cină, ba şi dormeam aici. S-ar putea spune că în copilărie şi tinereţe am petrecut în sânul familiei Montalvo mult mai multe ceasuri decât la mine acasă. Până ce totul a început să se ducă de râpă.

De astă dată, Mauro Larrea a luat sticla şi a turnat în ambele cupe. Ţinând-o în mână, a observat că băuseră mai mult de jumătate.

— La fix două zile după nunta lui Sol cu Edward.

Ysasi a tăcut câteva clipe, de parcă s-ar fi întors în timp.

— A fost în timpul unei vânători la rezervaţia Doñana: un accident teribil. Poate din imprudenţă, poate din cel mai negru hazard, fapt e că Matías s-a trezit cu un glonte în burtă şi nu s-a mai putut face nimic.

Pe cuiele Mântuitorului, un fiu mort în plină tinereţe, cu maţele revărsate din burtă! S-a gândit la Nico, s-a gândit la Mariana şi a simţit că îi venea să vomite. Ar fi vrut să mai întrebe ceva, dacă fusese o întâmplare, dacă existase vreun vinovat, dar doctorul, cu limba dezlegată de brandy şi nostalgic, poate, a continuat să vorbească neînfrânat:

— Nu zic că totul s-a dus de râpă subit, ca şi cum le-ar fi căzut în cap o bombă din vremea franţujilor, dar după înmormântarea lui

Matías nepotul, totul a început să se precipite spre dezastru. Luis tatăl s-a cufundat în cea mai mare ipohondrie, Jacobo şi-a continuat şi singur viaţa de desfrâu, deşi de-acum cu puteri reduse, bunicul don Matías a îmbătrânit de parcă l-ar fi lovit o piatră grea de o sută de ani, iar femeile s-au îmbrăcat de doliu şi s-au închis în casă, s-au pus pe recitat rozarii şi au început să-şi poarte conştiincios bolile.

— Şi cei mai tineri?

— Ca să rezum povestea, să zicem că fiecare dintre noi avea deja un drum mai bine sau mai prost trasat. Sol s-a instalat la Londra cu Edward, aşa cum plănuiseră, şi şi-a format propria familie; a mai venit prin Jerez din când în când, dar tot mai rar. Gustavo s-a îmbarcat pentru America şi aflam foarte puţine despre el. Inés, sora lui Sol, s-a hirotonit la monahiile augustine. Eu mi-am continuat studiile la Facultatea de Ştiinţe Medicale din Cádiz, apoi m-am dus la Madrid pentru doctorat. Ce mai, ne-am risipit. Şi paradisul copilăriei, unde ne simţiserăm la adăpost de orice, în vreme ce Jerez continua să prospere atins de noroc, s-a stins.

— Şi în Jerez n-a mai rămas decât Luis.

— La început, după moartea lui Matías, l-au trimis la Colegiul de Marină din Sevilia, dar s-a întors repede şi până la urmă a fost singurul care a asistat la decăderea familiei şi i-a îngropat rând pe rând pe cei mai în vârstă. Din fericire sau din nenorocire pentru Comino, ei n-au pierdut vremea şi s-au dus unul după altul. Când, după ani şi ani, a rămas singur în sfârşit, cred că ştii deja…

Au ieşit ultimii din cazinou. Au trecut prin poarta Seviliei, iar pe străzi nu era niciun suflet. Ysasi a insistat să-l ducă până la conac.

Ajungând acolo, a ridicat privirea către faţada fără urmă de lumină, ca şi cum ar fi vrut s-o mănânce din ochi.

— Când Luis a plecat în Cuba, cred că era pe deplin conştient că nu mai avea vreo cale de întoarcere.

— Ce vrei să spui, Manuel?

— Luis Montalvo era pe moarte şi o ştia. Era conştient că i se apropie sfârşitul.

— Mă gândeam să vin cu caleaşca, aşa cum ţi-am spus, dar văzând ce frumoasă era ziua încă din zori, m-am răzgândit.

A vorbit fără să descalece, elegantă în costumul de călărie negru care, în pofida aerului său viril, o făcea încă şi mai atrăgătoare. Jachetă scurtă cu talia marcată, cămaşă albă cu guler înalt care se ridica printre revere, fustă largă, ca să-i uşureze mişcarea, şi o pălărie cu calotă şi voaletă peste părul strâns. Înaltă, dreaptă, impunătoare în felul său. Lângă ea, un băietan ţinea de frâie un alt splendid exemplar; a presupus că era pentru el.

Ieşind din Jerez, sub soarele dimineţii târzii, au luat-o pe drumuri de ţară, pe poteci deschise printre bălării şi pe cărări. S-au îndreptat spre La Templanza, unde au ajuns trecând peste coline senine, tăcute şi cu aer curat. Plantaţi în pătrate perfecte se iţeau sute, mii de butuci de viţă-de-vie. Răsuciţi în jurul lor, fără frunze şi fructe, înfipţi la picioarele trecătorilor. Albariza, a lămurit ea că se numea pământul alburiu şi poros în care creşteau.

— Toamna, viţa pare moartă, i se usucă butucii şi i se schimbă culoarea. Dar doarme numai, se odihneşte. Şi prinde puterea care va urca mai târziu din rădăcini. Se hrăneşte ca să prindă viaţă din nou.

Mergeau în acelaşi ritm şi sporovăiau de pe cal, dar ea vorbea cea mai mare parte din timp.

— Butucii nu-s dispuşi aşa, la voia întâmplării, a continuat Sol. Viţa-de-vie are nevoie de binecuvântarea vânturilor, de alternanţa dintre aerul marin de la apus şi cel uscat de la răsărit. Îngrijirea ei e o artă complicată.

În trap lent, au ajuns la ceea ce Sol numea casa podgoriei, distrusă şi ea în mare măsură. Au descălecat şi au lăsat caii să se odihnească.

— Vezi? Sunt ani buni de când de butucii noştri, mai bine zis ai dumitale, nu se mai ocupă nimeni, şi uite.

Aşa era. Numai frunze uscate care se agăţau de mlădiţele de viţă-de-vie şi lăstari consumaţi.

Înşira vorbele fără să-l privească, scrutând zarea cu o mână pusă streaşină la ochi. El i-a admirat din nou gâtul prelung şi locul de unde îi pornea părul în ton de melasă închisă la culoare. După cavalcadă, îi scăpaseră câteva meşe din părul strâns, iar acum străluceau sub soarele care se apropia de amiază.

— Când eram copii, ne încânta să venim aici la culesul viilor. Uneori, chiar îi convingeam pe cei mari să ne lase să dormim aici. Noaptea ieşeam în *almijar*, unde puneau la soare strugurii adunaţi; stăteam alături de lucrătorii cu ziua şi-i ascultam sporovăind şi cântând.

Ar fi fost politicos din partea minerului să arate mai mult interes

faţă de ce-i povestea ea. Şi, de fapt, lui chiar i se părea atrăgător să afle lucruri despre podgorii şi struguri, despre tot ce se petrecea pe faţa pământului şi-i era atât de necunoscut. Dar nu uita că Sol Claydon îl scosese din Jerez cu alte scopuri. Şi, cum presimţea că n-aveau să-i fie pe plac, prefera să le afle cât mai repede.

— Viile se culeg pe la începutul lui septembrie, a continuat Sol, când temperaturile încep să scadă. Dar chiar viţa-de-vie marchează timpul: înălţimea, unduirea şi chiar aroma ei dau de ştire când ajung strugurii la maturitate. Uneori se aşteaptă chiar până ce luna e în descreştere, în cel de-al patrulea pătrar, fiindcă se crede că atunci fructele-s mai moi şi mai dulci. Or, dacă plouă înainte, se întârzie culesul până se acoperă iar ciorchinii de brumă, praful acela alburiu care se pune pe ei, fiindcă el accelerează fermentaţia. Dacă nu se nimereşte momentul, vinul va fi pe termen lung de mai proastă calitate. Dacă strugurii sunt culeşi înainte de vreme, vinurile vor fi slabe; dacă o brodeşti, strugurii vor fi mari şi puternici, plini de suc.

Stătea în picioare, sveltă în costumul de călărie, învăluită de lumină şi câmpie. În voce avea picuri de dor, dar şi aerul că ştie prea bine tot ce-i înconjura. Şi dorinţa subtilă de-a amâna pe cât posibil să-şi dezvăluie adevărata intenţie.

— Dincolo de vânzoleala culesului de struguri, chiar şi în momentele cele mai liniştite, cum e toamna, pe aici era mereu zarvă pe vremuri. Inginerul hotarnic, paznicul, lucrătorii… Prietenii mei de la Londra încep să râdă când le povestesc că viţa-de-vie se cultivă aproape cu mai multă grijă decât grădinile de trandafiri englezeşti.

S-a apropiat de uşa casei, dar nici măcar n-a atins-o.

— *My goodness*, cum arată asta! a murmurat. Ai putea încerca s-o deschizi?

A procedat la fel ca în cramă: împingând cu umărul. Înăuntru domnea doar pustiul. Încăperi goale, poliţa pentru ulcioare fără ulcioare, dulapul pentru alimente fără nimic de pus la rece. Dar, de data asta, ea n-a mai pierdut vremea scoţând la lumină amintiri, ci doar s-a uitat la două scaune din răchită, vechi şi fără viaţă.

S-a apropiat de ele şi luat unul pentru ea.

— Lasă, ai să te murdăreşti.

Mauro Larrea le-a ridicat pe amândouă şi le-a scos la lumină. Le-a şters de praf cu batista şi le-a pus în faţa casei, ca să se uite la imensitatea viilor desfrunzite. Două scaune scunde şi umile, cu împletitura ruptă, pe care stătuseră cândva sub stele lucrătorii cu ziua, după lungile ore de trudă, ori pălăvrăgiseră paznicul şi soţia lui, ori copiii casei în nopţile magice cu parfum de struguri abia culeşi, pe care Soledad Montalvo încă le păstra în memorie. Scaunele acelea fuseseră martorii unor existenţe simple, ai orelor şi anotimpurilor care se scurseseră într-o supremă simplitate. Acum stinghere, le ocupaseră

ei doi, cu veşmintele lor scumpe, vieţile complicate şi ţinutele de seniori străini şi de pământ şi de muncile lui.

Închizând ochii, ea i-a ridicat spre cer.

— La Londra, m-ar considera o zănatică, dacă m-ar vedea aşezată în Saint James ori în Hyde Park stând la soare în felul ăsta.

S-a auzit gânguritul unei turturele, girueta ruginită a scârţâit pe acoperiş, iar ei au mai prelungit cu câteva clipe senzaţia nepământească de pace. Dar Mauro Larrea ştia că, sub calmul aparent, sub acea *templanza* care dădea numele podgoriei şi în spatele căreia Sol părea să se fi refugiat, ceva se agita. Femeia tulburătoare care se infiltrase în viaţa lui abia cu câteva zile în urmă nu-l adusese până în locul acela uitat de lume ca să-i vorbească despre cum se culegeau strugurii în copilăria ei, nici nu-i ceruse să scoată scaunele ca să contemple împreună frumuseţea senină a peisajului.

— Când ai să-mi spui ce doreşti de la mine?

Sol Montalvo nu şi-a schimbat poziţia, nici n-a deschis ochii. A continuat să lase razele soarelui din dimineaţa de toamnă să-i mângâie pielea.

— Ai luat vreodată o mare hotărâre greşită în viaţa domniei tale, Mauro?

— Tare mă tem că da.

— Ceva care să-i fi afectat şi pe alţii în oarecare măsură, care să-i fi expus unei primejdii?

— Mă tem că şi de astă dată răspunsul e tot da.

— Şi până unde ai merge ca să-ţi îndrepţi greşeala?

— Pentru moment, am traversat oceanul şi am ajuns la Jerez.

— Atunci cred că mă vei înţelege.

Şi-a luat faţa de la soare şi şi-a întors trunchiul svelt către el.

— Am nevoie să te dai drept vărul meu Luis.

În orice altă împrejurare, Mauro Larrea ar fi răspuns imediat cu obrăznicie ori ar fi râs acru. Dar acolo, învăluit în acea tăcere de pământ uscat şi butuci de vie dezgoliţi, rugămintea ei nu era o frivolitate extravagantă, ci ceva cântărit cu conştiinciozitate. De aceea şi-a înghiţit tulburarea şi a lăsat-o să continue.

— Mai demult, a spus Soledad, am făcut ceva care nu se cuvenea fără ca oamenii afectaţi să afle. Să spunem că am făcut unele tranzacţii comerciale necuvenite.

Întorsese din nou ochii spre linia orizontului, scăpând de privirea lui intrigată.

— Nu cred că trebuie să-ţi dau detalii, vreau doar să ştii că am acţionat astfel ca să-mi ocrotesc fiicele şi, într-un fel, să mă apăr şi pe mine.

Părea că-şi pune gândurile în ordine. Şi-a îndepărtat o şuviţă de păr de pe faţă.

— Eram conştientă de riscul la care mă expuneam, dar credeam că, dacă cine ştie când venea clipa care acum, din nefericire, e gata să vină, Luis mă va ajuta. Atunci nu credeam, fireşte, că el n-o să mai fie printre cei vii.

Tranzacţii comerciale necuvenite, spusese. Şi îl ruga să colaboreze cu ea. O femeie necunoscută încerca iar să-l convingă să acţioneze pe la spatele soţului ei. Havana, Carola Gorostiza, grădina conacului prietenei sale Casilda de Barrón din El Cerrito, o prezenţă semeaţă îmbrăcată în galben intens urcată în trăsurica lui pe când marea se legăna în faţa golfului antilian plin de cutere mici, brigantine şi goelete. După acea experienţă nefastă, răspunsul nu putea fi decât unul.

— Îmi pare foarte rău, mult stimată Soledad, dar cred că nu sunt persoana potrivită.

Replica a răsunat năvalnic, ca o detunătură. O avea pregătită, evident.

— Înainte să mă refuzi, ia în considerare, te rog, că şi eu sunt dispusă să te ajut la rândul meu. Am numeroase relaţii pe piaţa vinului din întreaga Europă şi îţi pot găsi un cumpărător mult mai solvabil decât cei pe care ţi-i va propune grăsanul de Zarco. Şi fără comisionul exorbitant pe care i l-ai oferit.

El s-a strâmbat ironic. Deci era la curent cu mişcările lui.

— Văd că veştile zboară…

— … ca rândunicile.

— În orice caz, insist asupra faptului că mi-e cu neputinţă să mă învoiesc la ceea ce îmi ceri. Viaţa mă învaţă de mulţi ani că e mult mai bine ca fiecare să-şi rezolve singur afacerile, fără niciun amestec.

Ea şi-a dus iar mâna streaşină la frunte şi a scrutat încă o dată dealurile calcaroase; căuta timp pentru următoarea încercare. El şi-a lăsat privirile în pământul alburiu şi a început să-l scurme, fiindcă nu voia să gândească. Apoi şi-a mângâiat cicatricea. Deasupra capetelor le-a scârţâit girueta ruginită, schimbându-şi sensul.

— Nu ignor, Mauro, că şi domnia ta duci în spate o poveste întunecată.

Şi-a înăbuşit un hohot de râs răguşit şi amar.

— De asta m-ai invitat aseară la cină, ca să mă evaluezi?

— În parte. Dar am şi cercetat pe ici, pe colo.

— Şi ce-ai aflat?

— Ca să fiu sinceră, puţine lucruri. Dar suficiente ca să am unele îndoieli.

— Despre ce?

— Despre domnia ta şi temeiurile pe care te bazezi. Ce caută, de pildă, un prosper proprietar mexican de mine de argint atât de departe de interesele lui, potrivind cu propriile mâini olanele unei hardughii

părăsite din acest capăt al lumii?

Acum, pe gât i-a prins cheag alt hohot de râs aspru.

— Ai pus pe cineva să mă urmărească îndeaproape?

— Desigur, a recunoscut Sol, aranjându-şi poalele fustei, în aşa fel încât să se umple cât mai puţin de praf; sau poate doar se făcea că şi-o aranja. De aceea şi ştiu că eşti dispus să trăieşti ca un sălbatic, fără mobilă şi printre burlane, până izbuteşti să vinzi ca disperatul câteva proprietăţi pentru care n-ai ajuns nicicând să plăteşti măcar un amărât de real.

Blestemat notar, unde şi de ce te-a luat gura pe dinainte, Senén Blanco? a bâiguit în sinea lui. Sau blestematul de secretar al notarului, a ocărât cu gândul la Angulo, funcţionarul mieros care îl dusese prima oară la măgăoaia de pe strada Tornería. S-a străduit, totuşi, ca glasul să-i sune liniştit.

— Iartă-mi sinceritatea, doamnă Claydon, dar cred că afacerile mele nu te privesc.

Ca să restabilească distanţele, i se adresase pe numele de femeie măritată. Sol Claydon şi-a luat ochii de la linia zării şi s-a întors din nou spre el. Mauro Larrea a perceput în gestul ei o umbră de luciditate.

— Încă încerc să mă împac cu gândul că nu ne-a mai rămas nicio piatră spartă, nici măcar un poloboc, nicio tristă mlădiţă de viţă-de-vie din tot ce-a fost marele nostru patrimoniu de familie. Îngăduie-mi cel puţin să fac uz de dreptul legitim al curiozităţii: acela de a încerca să aflu cine este în realitate bărbatul care s-a ales cu tot ce-am avut cândva şi ne-am făcut iluzii că vom fi în stare să păstrăm. În orice caz, te rog să nu-mi iei cercetările drept o invazie gratuită în chestiunile tale private. Te urmăresc îndeaproape în chip egoist şi pentru că am nevoie de domnia ta.

— De ce pe mine? Nu mă cunoşti, presupun că ai şi alţi prieteni. Cineva mai apropiat, mai de încredere.

— Aş putea să-ţi invoc un motiv sentimental: ai acum în mâinile domniei tale legatul familiei Montalvo, care stabileşte cu necesitate o legătură între noi şi, într-un fel, te face moştenitorul lui Luis. Asta te convinge?

— Aş prefera o explicaţie mai credibilă, dacă nu cer prea mult.

S-a iscat o pală de vânt. Pământul calcaros s-a mişcat, ridicând praf alburiu, şi în văzduh şi-au luat zborul şuviţe din părul soţiei de *wine merchant*.

Al doilea motiv, cel autentic, Sol i l-a oferit fără să se uite la el, privind fix la viţa-de-vie, ori la cerul imens, ori în gol.

— Şi dacă îţi spun că o fac pentru că sunt disperată, iar domnia ta ai apărut de parcă ai fi căzut din cer la momentul cel mai potrivit? Pentru că ştiu că domnia ta vei dispărea de cum se va întoarce roata şi

aşa, când vânturile vor sufla împotriva mea, cu greu ţi se va putea da de urmă?

Un indian fugar, o umbră trecătoare, şi-a limpezit fulgerat de amărăciune. Asta a făcut din tine destinul mizerabil, cumetre. Un simplu cuier în care poate atârna numele unui mort ori lângă care poate ancora orice femeie frumoasă, gata să-şi ascundă de soţ lipsa de loaialitate.

Străină de asemenea gânduri şi hotărâtă ca măcar să se facă auzită, Soledad a continuat să-şi dezvăluie planurile:

— Ar fi vorba doar să te dai pentru moment drept vărul meu în faţa unui avocat din Londra, care nu vorbeşte limba spaniolă.

— Asta nu-i o simplă pantomimă, şi o ştii la fel de bine ca mine. Aici în Spania, în Anglia domniei tale sau în Americi, asta e o fraudă cu consecinţe legale.

— N-ar trebui decât să te arăţi politicos, poate să-l inviţi la un păhărel de *amontillado*, să-l laşi să verifice că eşti cine îl asiguri că eşti şi să răspunzi afirmativ când va întreba.

— Când va întreba ce?

— Dacă de-a lungul ultimilor luni ai făcut o serie de tranzacţii cu Edward Claydon. Un transfer de acţiuni şi proprietăţi.

— Şi vărul domniei tale l-a făcut cu adevărat?

— Realitatea e că eu am făcut totul. Am falsificat actele, conturile şi semnăturile amândurora: a lui Luis şi a soţului meu. Apoi, o parte din aceste acţiuni şi proprietăţi le-am transferat fiicelor mele. Altele, în schimb, continuă să fie pe numele defunctului meu văr.

O întrebare rapidă i-a trecut prin minte. Ce soi de femeie eşti, Soledad Montalvo, pentru numele lui Dumnezeu? Ea, în schimb, n-a părut impresionată:

probabil era mai mult decât obişnuită să trăiască cu toate acestea în sufletul ei.

— Avocatul e deja pe drum; de fapt, intuiesc că are să sosească în curând. La Londra, cineva se îndoieşte de autenticitatea tranzacţiilor şi l-a trimis să verifice. Vine însoţit de administratorul nostru, o persoană de toată încrederea, pe a cărui discreţie contez.

— Şi soţul domniei tale?

— Nu ştie absolut nimic, şi crede-mă când îţi spun că aşa e mai bine pentru toţi. Va fi plecat câteva zile din Jerez, are nişte întâlniri. Am intenţia să-l ţin în întuneric.

Când au plecat din La Templanza, cerul nu mai era senin. Era mai puţin plăcut, mai plin de nori. Vântul continua să înalţe praful alburiu printre butucii de viţă-de-vie. O tăcere încordată a domnit între ei până au intrat din nou în oraş. A fost o uşurare pentru amândoi să audă uruitul căruţelor pe pavele, strigătele lăptarilor şi cântecelele pe care tinere pe care nu le vedeam, prinse cu treburile casei, le fredonau

în spatele ferestrelor cu gratii.

Au ajuns pe porţiunea de stradă a familiei Claydon, şi Mauro Larrea n-a aşteptat să se apropie niciun băiat: a descălecat sprinten şi apoi a ajutat-o pe Sol să se dea jos de pe cal. Cu mâna ei în mâna lui. Din nou.

— Te rog cel puţin să te gândeşti la ce ţi-am propus, au fost ultimele ei cuvinte, înainte de a considera totul pierdut. Ca şi cum ar fi vrut să-i întărească vorbele, bidiviul ei a nechezat.

În loc de orice alt răspuns, Mauro şi-a atins borul pălăriei. Apoi s-a întors şi a plecat pe jos.

33

A împins uşa mare fără să-şi fi putut potoli neliniştea, hotărât să nu-l mai intereseze acea propunere nebunească înainte ca Soledad Montalvo să apuce să-şi facă orice speranţă. Se va duce sus, în camera lui, va aduna actele vărului ei Luis pe care i le trimisese Calafat din Cuba, se va întoarce la ea acasă şi va tăia orice legătură din rădăcini.

A intrat în dormitorul auster, unde erau lucrurile de strictă trebuinţă pentru cea mai elementară subzistenţă a unui bărbat: un pat de alamă cu salteaua pe jumătate desfundată, un fotoliu care, ca să se ţină drept, trebuia rezemat de perete, un şifonier fără o uşă. Într-un cotlon, stăteau cuferele lui.

A ridicat în grabă încuietorile unuia dintre ele şi i-a răscolit conţinutul, dar n-a dat de ce căuta. Nu s-a deranjat să-l închidă la loc şi l-a deschis pe celălalt, împrăştiind în jur absurdele împrumuturi casnice pe care i le pregătise în Cádiz delicata Paulita Fatou. Şervete brodate care au zburat în aer, cearşafuri de in de Olanda. O cuvertură de satin lucios, pe toţi dracii! Până ce, pe fund, a găsit ce voia.

A pus hârtiile bine între piept şi jachetă, şi în mai puţin de zece minute era pe-o parte a străzii San Dionisio, cu ochii pe uşa conacului în care locuia familia Claydon, între tarabele colorate ale grefierilor şi mulţimea care umplea piaţa. Câteva clipe mai târziu, a pus mâna pe ciocanul greu din bronz de pe uşă.

Palmer, majordomul, a venit mult mai repede decât în seara anterioară. Şi chiar înainte să-i deschidă uşa de tot, Mauro Larrea era dornic să intre. O simplă privire i-a fost de ajuns ca să constate că totul era cum îşi aducea el aminte, doar că de astă dată mângâiat de lumina soarelui, care se filtra prin marchiza de cristal dinspre patio. Roza vânturilor înfiptă în duşumeaua vestibulului, plantele stufoase în ghivecele orientale.

N-a mai putut aprecia şi altceva: de parcă ar fi pândit orice bătaie în uşă, a văzut-o ieşindu-i în întâmpinare. Sveltă şi plină de graţie, încă mai purta costumul de călărie; doar îşi scosese pălăria. Dar, de la cei câţiva metri care îi despărţeau, Larrea a zărit ceva nou la ea: era schimbată la faţă, foarte palidă, de parcă sângele nu-i mai pielea, avea ochii îngroziţi, iar gâtul lung îi era ţeapăn. Părea ameninţată de ceva, aidoma unui animal încolţit de primejdii: o căprioară frumoasă la cheremul unei încărcături de pulbere, o iapă elegantă şi focoasă hăituită de coioţi în toiul nopţii.

Privirile li s-au atras una pe alta.

Din spatele uşii întredeschise pe care ea tocmai îşi făcuse apariţia, se auzeau voci. Glasuri de bărbaţi sobre, străine. De pe buzele ei s-a desprins un murmur surd:

— Avocatul fiului lui Edward s-a grăbit. E deja aici.

Subit, dintr-un locşor ascuns şi imprecis, lui Mauro i s-a trezit pofta iraţională să o strângă la piept. Să-i simtă trupul cald şi să-şi cufunde chipul în părul ei, să-i şoptească ceva la ureche. Fie ce-o fi, Soledad, o să fac să fie totul bine, a vrut să-i spună. Dar în mintea lui, cu violenţa ciocanului pe care odinioară îl folosise de atâtea ori ca să spargă minereul, răsuna un singur cuvânt. Nu. Nu. Nu.

A mai făcut doi paşi, trei, patru, până s-a oprit în faţa ei.

— Simt că nu-i momentul potrivit să vorbim; ar fi mai bine să plec.

Drept replică, n-a obţinut decât o privire înfricoşată. Sol Claydon nu era obişnuită să cerşească favoruri. Mauro Larrea ştia că de pe buzele ei n-avea să se desprindă nicio rugă. Dar vorbele pe care ele refuzau să le pronunţe le-a înţeles din deznădejdea din priviri. Ajută-mă, Mauro, păreau să strige. Sau asta a crezut el că a înţeles.

Precauţiile şi rezervele lui; strădaniile lui îndârjite de a se păstra între limitele prudenţei şi hotărârea lui fermă de a nu se lăsa prins în nimic: toate s-au topit ca un pumn de sare aruncat în apă care clocoteşte.

I-a pus mâna pe curbura taliei şi a obligat-o să se întoarcă spre încăperea din care ieşise. Iar din gura lui au izvorât două vorbe:

— Să mergem într-acolo.

Bărbaţii din încăpere au tăcut brusc când i-au văzut intrând. Drepţi, siguri pe ei, păşind apăsat. În aparenţă.

— Domnilor, bună ziua! Eu sunt Luis Montalvo şi cred că sunteţi interesaţi să staţi de vorbă cu mine.

S-a îndreptat către ei fără alt preambul şi le-a întins o mână energică. Aceeaşi cu care de atâtea alte ori făcuse învoieli şi înţelegeri în vremea când punea în mişcare tone de argint; cea cu care se prezentase în faţa celei mai alese societăţi mexicane şi cu care semnase contracte pentru cantităţi cu multe zerouri. Mâna omului cu greutate care fusese cândva şi care, începând din acel moment, urma să dea impresia că încă mai era. Numai că acum avea s-o facă sub identitatea frauduloasă a unui defunct.

Întâlnirea avea loc într-o odaie pe care Mauro Larrea n-o văzuse la vizita anterioară, un birou ori un cabinet personal: poate încăperea în care stăpânul casei îşi rezolva odinioară problemele. Dar nimeni nu ocupa fotoliul din piele din spatele mesei de scris, toţi stăteau în partea cea mai apropiată de uşă, în jurul unei mese rotunde cu tăblia complet acoperită de hârtii.

Cei doi bărbaţi care stăteau în picioare şi-au pronunţat fiecare numele, fără a-şi ascunde total tulburarea pe care le-o pricinuise intrarea lui intempestivă; imediat, Soledad le-a repetat numele, însoţite de funcţii, pentru ca el să-şi facă o idee despre cine era fiecare. *Mister* Jonathan Wells, avocat, îl reprezintă pe domnul Alan Claydon, şi *mister* Andrew Gaskin, administratorul societăţii de familie

Claydon & Claydon. Celui de-treilea, un tânăr secretar novice, nu i-a pronunţat decât numele. El s-a ridicat, a dat politicos din cap şi s-a aşezat la loc.

Amintindu-şi în fugă de convorbirea pe care o avuseseră la podgoria La Templanza, Mauro Larrea a dedus că primul dintre ei – circa patruzeci de ani, blond, înalt şi slab, cu favoriţi mari – era, ca să spunem aşa, adversarul lui. Al doilea – circa cincizeci de ani, mai scund, mai chel – îi era aliat. Absentul menţionat, Alan Claydon, era, fără îndoială, fiul lui Edward, soţul lui Sol, pe care ea îl numise cu un minut mai înainte. La Londra, cineva se îndoieşte de autenticitatea tranzacţiilor, îi spusese ea la podgorie. Era clar acum cine se îndoia. Şi, ca să-i apere interesele, aici se şi afla avocatul lui.

Ambii domni erau îmbrăcaţi cu distincţie: jachete din stofe bune, lanţuri de ceas din aur, ghete lucioase. Ce aşteaptă de la ea, la ce e expusă, cum au de gând s-o pedepsească? ar fi vrut să-l întrebe pe saxonul cu păr deschis la culoare. În vreme ce în minte îi răsunau aceste întrebări, Soledad, care îşi recâştigase magistral sângele rece, a început să vorbească, făcând acrobaţii între spaniolă şi engleză.

— Don Luis Montalvo, a făcut ea cunoscut, prinzându-l de antebraţ cu prefăcută încredere, este vărul meu primar. După cum cred că ştiţi, numele meu de fată este tot Montalvo. Taţii noştri erau fraţi.

O tăcere adâncă a invadat odaia.

— Şi, ca să se ştie, a subliniat el străduindu-se să rămână imperturbabil la contactul cu ea, permiteţi-mi…

Şi-a dus domol mâna dreaptă la inimă şi a apăsat pe ţesătura jachetei. La înălţimea pieptului s-a auzit fâşâitul inconfundabil al hârtiei. Apoi a băgat degetele înăuntru, în buzunarul interior. A pipăit actele îndoite pe care le scosese din cufăr, cele trimise de Calafat din Cuba. În vreme ce toţi cei prezenţi îl priveau nelămuriţi, le-a calculat grosimea. Cel mai umflat era certificatul de deces şi înmormântare: cel care nu putea ieşi la lumină. Şi cel mai subţire, o simplă foaie îndoită, cartea de identitate cu care voiajase Comino în Antile.

Voise să i le dea pe toate lui Soledad în semn că refuză să aibă de-a face cu problemele ei. Ţine; aşa mă îndepărtez de tot ce se leagă de familia domniei tale, intenţionase s-o avertizeze. Nu vreau să mai ştiu nimic nici de verii pe care îi ai, fie ei vii sau morţi, nici de obscurele maşinaţiuni pe care le-ai făcut pe la spatele soţului. Nu vreau să mă trezesc băgat în alte buclucuri cu femei complicate; nici domnia ta nu-mi placi, nici eu nu-ţi convin.

Acum totuşi, spaima ei îi demolase hotărârea. Şi, în vreme ce patru perechi de ochi îi aşteptau uimite următoarea mişcare, el a luat cu prudenţă actul necesar între degetul mare şi arătător şi, cu mişcări lente, foarte lente, l-a scos din ascunzătoare.

— Ca să nu existe niciun echivoc şi identitatea mea să fie valabilă

pentru orice efecte, citiţi şi verificaţi, vă rog.

L-a înmânat direct avocatului englez. Acesta, deşi nu pricepea o iotă din cele notate în act, a cercetat înscrisul fără grabă şi apoi l-a pus în faţa ochilor notarului, ca să-i redea conţinutul în vorbe limpezi. Don Luis Montalvo Aguilar, originar din Jerez de la Frontera, domiciliat în strada Tornería, fiul lui don Luis şi al *doñei* Piedad…

Tăcerea a planat prin odaie în timp ce toţi priveau cu atenţie. Odată terminată treaba, reprezentantul legal i-a trecut actul administratorului; acesta l-a îndoit şi, pe tăcute, l-a înapoiat presupusului proprietar. Între timp, Sol abia dacă respirase.

— Ei bine, domnilor, a spus falsul Luis Montalvo, reluându-şi vorba, chiar din clipa asta sunt în totalitate la dispoziţia domniilor voastre.

Ea a tradus şi i-a invitat să se aşeze în jurul mesei, ca şi cum intuia că acea parte a reprezentaţiei le putea lua mult timp. Doriţi să beţi ceva? a întrebat, arătând către o măsuţă de serviciu bine garnisită cu licori, un splendid samovar din argint şi câteva dulciuri. Toţi au refuzat oferta, iar ea şi-a turnat ceai în ceaşcă.

Întrebările au fost numeroase, adeseori caustice şi angajante. Avocatul era, fără nicio umbră de îndoială, bine pregătit. Susţineţi că v-aţi întâlnit cu domnul Edward Claydon la data de…? Declaraţi că aveţi cunoştinţă de…? Sunteţi conştient că aţi semnat…? Recunoaşteţi că aţi primit…? Pe neobservate, pitite printre vorbele pe care le traducea, Soledad îi oferea indicii simple despre cum trebuia să răspundă. Pe parcurs, între ei doi s-a împletit o complicitate aproape organică, ce n-a lăsat să se întrevadă nici fisuri, nici nepotriviri; de parcă de-o viaţă scoteau în doi batistuţe de mătase din joben.

A făcut faţă cu aplomb tuturor atacurilor, pe când notarul îi însemna meticulos replicile cu pana de gâscă. Da, domnule, aveţi perfectă dreptate. Da, domnule, confirm că această chestiune este corectă. Aveţi dreptate, domnule, chiar aşa a fost. Şi-a îngăduit chiar să-şi împodobească răspunsurile cu mici sublinieri proprii. Da, domnule, îmi aduc perfect aminte de ziua aceea. Cum să nu fiu la curent cu acest amănunt, fireşte că da!

Tăcerile dintre o întrebare şi alta erau încordate: între ele, se auzeau doar pana care zgâria foile şi zgomotele care intrau din piaţa zgomotoasă pe ferestrele de la parter, care dădeau în stradă. Administratorul şi-a turnat la un moment dat ceai în ceaşcă din samovar. Sol a lăsat-o pe a ei practic neatinsă, iar avocatul, secretarul şi presupusul văr nici măcar n-au ajuns să-şi înmoaie buzele în ceva. Adeseori, întrebările o includeau pe ea; în acele situaţii, Sol Claydon răspundea pe un ton liniştit şi cu implacabilă eleganţă, ţinând spatele drept şi mâinile pe masă. Pe ele şi-a concentrat Mauro Larrea atenţia în timpii morţi ai interogatoriului: pe încheieturile subţiri care ieşeau din dantelele albe de la capătul mânecilor jachetei de călărie, pe

degetele ei fine, împodobite doar cu două verigi pe inelarul stâng. Un superb briliant solitar şi o verighetă: inelul de logodnă şi inelul de căsătorie, a presupus. De căsătorie cu un bărbat căruia într-o zi din trecut îi jurase iubire şi loialitate, şi pe care acum îl înşela smulgându-i, cu ajutorul lui şi rând pe rând, bucăţi din avere.

Totul s-a sfârşit după trei ceasuri. Sol Claydon şi falsul Luis Montalvo au ajuns imperturbabili la sfârşit, întru totul stăpâni pe sine după ce făcuseră în fiece moment dovada unei siguranţe de piatră. Nimeni n-ar fi zis că dăduseră ocol, legaţi la ochi şi chiar pe buza apei, unei gropi pline cu crocodili.

Avocatul şi grefierul au început să-şi adune hârtiile, iar Mauro Larrea se juca cu cartea de identitate străină dintre degete. Soledad şi administratorul, în picioare în faţa uneia dintre ferestre, schimbau pe şoptite câteva fraze în engleză.

Şi-au luat adio, administratorul în etate cu mai multă afecţiune, iar avocatul tânăr cu răceală politicoasă. Grefierul doar a înclinat din cap. Ea i-a însoţit în vestibul, iar el a rămas în cabinet, încercând să-şi revină, neputând încă să privească totul în perspectivă şi, cu atât mai puţin, să întrevadă consecinţele celor ce tocmai se petrecuseră în casa lui Sol Claydon. Singurul lucru care i-a devenit clar era că, acţionând cu îndemânare şi în chip sistematic, Soledad Montalvo trecuse pe numele vărului ei acţiuni, proprietăţi şi active ale firmei deţinute de soţul ei, până îl jumulise de tot.

În timp ce din depărtare se auzeau ultimele spuse ale englezilor pe picior de plecare, printr-o crăpătură s-a strecurat până la el, ca un urlet nespus de îndepărtat, glasul lui Andrade. Tocmai ai devenit cel mai mare cretin de pe faţa pământului, cumetre. Nici Dumnezeu nu te va putea ierta. Ca să nu-l înfrunte, s-a ridicat, şi-a turnat dintr-un decantor o cupă de brandy şi a băut jumătate dintr-o singură duşcă. Chiar atunci s-a întors Sol.

A închis uşa în urma ei şi s-a sprijinit cu spatele de ea; apoi şi-a dus mâinile la gură, acoperind-o complet, ca să-şi reprime imensul strigăt de uşurare. Şi aşa, cu gurile acoperite, s-au privit fără răgaz ochi în ochi. Până ce Larrea a ridicat cupa, toastând pentru magnificul joc pe care îl făcuseră.

În sfârşit, Sol şi-a desprins spatele de uşă şi s-a apropiat.

— N-am cuvinte să-ţi mulţumesc.

— Cred că, începând de acum, totul va merge mai bine.

— Ştii ce-aş face în clipa asta, dacă n-ar fi întru totul nepotrivit?

S-o ia în braţe, să râdă cu hohote, să-i dea un sărut fără sfârşit. Ori, cel puţin, asta a crezut el că voia ea. Într-o încercare inutilă de a atenua valul de căldură care îi urca din viscere, şi-a băut restul de brandy dintr-un foc.

Dar escroaca soţie a bogatului negustor de vinuri şi-a potolit, în cele

din urmă, dorinţele şi a păstrat aparenţele. Sub impulsul numelui purtat de podgorie, Soledad Montalvo şi-a regăsit echilibrul şi s-a stăpânit.

— Mai am încă multe de câştigat, Mauro. Asta a fost doar o bătălie din marele război contra primului născut al soţului meu. Dar n-aş fi putut-o câştiga fără domnia ta.

34

Se crăpase de ziuă de abia o jumătate de ceas, şi Mauro Larrea îşi rearanjase deja cravata, fără să-şi fi pus jacheta din postav albastru. În zori, sătul de atâta insomnie, hotărâse să-şi petreacă ziua în Cádiz. Avea nevoie să plece departe, să lase o anume distanţă între ei doi. Să se gândească.

Santos Huesos abia şi-a iţit capul.

— În vestibul, vor să vă vadă, stăpâne.

— Cine?

— Mai bine veniţi să vedeţi.

Ce-ar fi să fie Zarco, agentul de vânzări imobiliare? O împunsătură de teamă i-a dat pinteni pe scară în jos.

N-o nimerise: erau doi necunoscuţi. Umili, fără doar şi poate, şi de o vârstă greu de ghicit; între şaizeci de ani şi cimitir, mai mult sau mai puţin. Slabi ca două săbii, cu pielea feţei şi mâinile coşcovite de anii lungi de trudă. Ea purta fuste de proastă calitate, o broboadă din flanel cafeniu-închis, iar părul încărunţit şi-l strânsese într-un conci. El purta vestă şi pantalon din postav ordinar şi brâu de lână în talie. Văzându-l, amândoi au lăsat capul în jos în semn de respect.

— Bună ziua! Vă ascult.

S-au prezentat cu un pronunţat accent andaluz drept vechi slujitori ai casei. Au dezvăluit că veniseră să-şi arate respectul faţă de noul stăpân. O lacrimă a brăzdat chipul ofilit al femeii când l-a pomenit pe răposatul Luis Montalvo. Apoi şi-a tras mucii.

— Şi mai suntem aici şi pentru cazul că domnişorul crede că i-am putea fi de folos cu ceva.

A simţit că domnişorul era el. Domnişor, la cei patruzeci şi şapte de ani ai lui. Dar în dimineaţa aceea ceţoasă nu-i ardea de râs.

— Vă mulţumesc, dar adevărul e că mă aflu aici doar temporar; n-am prevăzut să rămân mai mult decât e necesar.

— Asta nu-i cine ştie ce: ne putem căra aşa cum am venit când va dori domnia voastră. Angustias găteşte straşnic, iar eu fac tot ce mi se cere, asta-i. Copiii sunt deja la casele lor, şi niciodată nu ne e de prisos ceva de aruncat în crăticioară.

S-a frecat pe frunte: se îndoia. Mai multe cheltuieli şi mai puţină intimitate. Dar era sigur că nu le-ar fi stricat cineva care să le spele rufele şi să le dea de mâncare şi altceva în afară de ciosvârtele de carne pe care Santos Huesos le frigea stând pe vine în faţa vetrei dintr-un colţ al ogrăzii din spate, de parcă trăiau în vârf de munte ori în vechile tabere ale minelor. De cineva care să ştie cine sosea ori se uita din stradă, care să le dea o mână de ajutor ca să dreagă hardughia aia părăginită. Trăieşti ca un sălbatic, îi spusese Sol Claydon. Şi avea dreptate.

— Ia spune, Santos, tu ce părere ai? a întrebat ridicând glasul şi uitându-se în spate.

Slujitorul nu se vedea, dar el ştia că umblă pe-aproape, trăgând cu urechea ca o umbră de după orice colţ.

— Păi, ce să zic, că nu ne-ar strica un mic ajutor, stăpâne.

— Atunci, rămâneţi aici. La porunca acestui bărbat, Santos Huesos Quevedo Calderón, a zis, dând o palmă sonoră peste umărul slujitorului care tocmai se arătase.

Slujitorii – Angustias şi Simón – au lăsat capul în jos în semn de recunoştinţă, uitându-se totodată pieziş la chichimec. Nu erau conştienţi de ironia numelor lui, dar vedeau, într-adevăr, pentru prima oară în viaţă un amerindian. Cu părul lung, un poncho mexican şi cuţitul mereu pregătit. Şi, în plus, chestia e dată naibii, a bâiguit soţul pentru sine, ăsta o să ne dea nouă porunci.

Mauro Larrea a plecat spre Ejido şi a intrat în gară din piaţa Madre de Dios; hotărâse să ia trenul. În pofida numeroaselor planuri şi concesiuni, în Mexic căile ferate nu erau încă o realitate; în Cuba însă da, mai ales ca să duci până pe coastă tot zahărul din fabricile de pe uscat, să-l îmbarci şi să-l trimiţi în restul lumii. În scurta-i trecere prin insulă n-avusese totuşi ocazia să călătorească cu acea invenţie; de aceea, în orice alt moment al vieţii lui, această scurtă călătorie iniţiatică, pentru care plătise opt reali, i-ar fi umplut mintea de proiecte, făcându-l să amuşine cu lăcomie o posibilă afacere de mutat în Lumea Nouă şi să intuiască o oportunitate prosperă. Cu toate acestea, în dimineaţa aceea n-a făcut decât să urmărească forfota nu prea mare a pasagerilor şi mişcarea infinit mai pronunţată a poloboacelor cu vin, care veneau din crame pe mare.

Instalat într-un vagon de clasa întâi, a ajuns până în portul Trocadero, şi de acolo a luat vaporul spre oraş. Acel drum de fier – se spunea că era al treilea din Spania – funcţiona de cinci ani, de când cele patru locomotive de care dispunea începuseră să tragă vagoane de marfă şi de pasageri, iar Jerez marcase succesul cu o mare manifestare oficială în gară şi cu alte numeroase petreceri populare: fanfare în arenele pentru coride, lupte de cocoşi pe străzi, opera *Il Trovatore* de Verdi la teatru şi două mii de pâini coapte pe vatră împărţite celor săraci. Chiar şi la puşcărie şi la azilul municipal s-a mâncat în ziua aceea în stil mare.

De cum a sosit la Cádiz, mai întâi şi-a trimis scrisorile. Din când în când, cu greutate, izbutea să le scrie Marianei şi lui Andrade. Fiicei lui, cu un nod în stomac, căci nu uita că Elvira murise la naştere, îi urase să aibă puterea şi curajul de a-şi aduce copilul pe lume. Agentului îi povestise, ca întotdeauna, adevăruri care n-ajungeau să fie adevărate: aştept să semnez pentru o mare operaţiune care va pune capăt tuturor problemelor noastre, mă voi întoarce curând, îi vom

plăti la timp lui Tadeo Carrús, îl vom însura pe Nico după voia Domnului, vom reveni la normal.

Apoi a hoinărit fără ţintă pe străzi: de la cheuri la poarta Caleta, de la catedrală la parcul Genovés, iar în minte a dat de mii de ori târcoale ideii la care voia să nu se gândească: necugetatul chip în care, împins de Sol Claydon, încălcase cele mai elementare norme ale bunului simţ şi ale legii.

A cumpărat hârtie de scrisori la o tipografie din strada Sacramento, a mâncat sepie cu cartofi într-un bufet din piaţeta Carbón; a băut la masă două sonde cu vin sec şi alb, pe care l-a mirosit înainte să-l dea pe gât, cum îi văzuse făcând pe notar, pe medic şi pe însăşi Soledad. Aroma înţepătoare i-a reamintit de vechea cramă a familiei Montalvo, tăcută şi pustie, de scârţâitul giruetei care ruginea pe acoperişul casei de la podgoria La Templanza şi de silueta unei femei tulburătoare, aşezată lângă el pe scaunul vechi din răchită, privind marea de pământuri alburii şi viţe-de-vie răsucite, pe când îi propunea netulburată cel mai extravagant dintre nenumăratele lucruri extravagante pe care i le pusese viaţa în cârcă. Mizerabil imbecil, a bodogănit lăsând câteva monede pe tejghea. Apoi a ieşit iar în stradă şi a tras în piept aerul mării.

La mai nimic nu-i serviseră leghele de distanţă pe care le pusese între Jerez şi Cádiz: tot îşi simţea spiritul tulbure şi întrebările fără răspuns. Sătul de hoinăreala aceea fără ţintă, a hotărât să se întoarcă, dar înainte s-a gândit să treacă să-l salute pe Antonio Fatou în casa de pe strada Verónica. Doar ca să încheie ziua schimbând câteva vorbe cu o fiinţă omenească.

— Stimatul meu Mauro! I-a salutat afabil tânăra gazdă, ieşindu-i în întâmpinare imediat ce i se anunţase prezenţa. Ce bucurie să vă avem din nou printre noi! Şi ce întâmplare!

S-a încruntat. Întâmplare? Nimic din ceea ce i se întâmpla în ultima vreme nu se datora pur şi simplu hazardului. Fatou i-a luat gestul drept o întrebare şi s-a grăbit să-l lămurească.

— Acum puţin timp, Genaro mi-a dat în vileag că tocmai venise cineva să întrebe de domnia voastră. Se pare că o altă doamnă.

A fost pe punctul să-i facă un gest complice, vrând să spună ce noroc aveţi, prietene, că vă urmăresc atâtea doamne. Dar încruntarea lui Mauro Larrea l-a descurajat.

— Aceeaşi care a venit şi data trecută?

— N-am nici cea mai vagă idee. Aşteaptă, şi aflăm imediat.

Bătrânul majordom a intrat încet în dependinţele firmei, învăluit ca întotdeauna în propria tuse.

— Mi-a dezvăluit don Antonio că m-a căutat cineva, Genaro. Fii drăguţ şi spune-mi.

— O doamnă, don Mauro. Nu-i nicio oră de când a ieşit pe poartă.

— Aceeaşi care a venit şi data trecută?

— Eu aş zice că nu.

— Şi-a lăsat cartea de vizită?

— N-a fost chip. Şi să ştiţi că i-am cerut-o.

— Şi-a pronunţat cel puţin numele, ori a întrebat de ce mă caută?

— Nici gândul popii.

— Şi i-aţi dat noua mea adresă?

— Nu, domnule, pentru că eu n-o ştiu, iar domnişorul don Antonio nu era pe-aici.

Văzând că nu-i dă şi alte detalii, stăpânul casei l-a trimis pe majordom înapoi la treburile lui, cu porunca să le trimită pe cineva cu două ceşti de cafea. Au stat la palavre pe scurt despre una şi alta şi, calculând la ce oră trebuia să ia vaporul şi apoi trenul de întoarcere la Jerez, minerul şi-a luat la iuţeală rămas-bun.

Nu făcuse bine zece paşi pe strada Verónica şi a şi hotărât să se întoarcă. Dar acum nu s-a dus la birouri după proprietar, ci s-a strecurat numai până la *cancela*, în spatele căreia a dat de persoana pe care o căuta.

— Am uitat să te întreb, Genaro, a zis, ducând mâna la un buzunar al jachetei şi scoţând un splendid trabuc de Vueltabajo. Domnişoara care a venit să mă caute cum era, mai exact?

— Arăta bine. Da, domnule, foarte elegantă şi cu părul negru.

— Şi cum vorbea?

— Diferit.

Tusea răguşită l-a întrerupt preţ de câteva clipe, până ce, în sfârşit, a putut adăuga:

— Eu cred că venea din America, aşa ca domnia voastră. Ori de pe-acolo. A mers cu paşi mari până la cheu, intenţionând să traverseze spre Trocadero cât mai iute, dar n-a izbutit: s-a oprit brusc, cu respiraţia întretăiată şi mâinile în şold, profilându-se în contralumina amurgului, şi atunci a zărit o ambarcaţiune care se îndepărta. Al naibii ghinion! a bombănit, şi nu neapărat pentru sine. Poate că-l înşelase imaginaţia, dar pe covertă, printre pasageri, i se păruse că distinge o siluetă familiară aşezată pe un cufăraş.

A luat următorul vapor şi a ajuns la Jerez în toiul nopţii. De cum i-au răsunat paşii în vestibulul conacului de pe Tornería, a şi strigat cu glas răguşit:

— Santos!

— Porunciţi, stăpâne, a răspuns slujitorul din bezna de sub arcada etajului de sus.

— Ne-a mai vizitat cineva?

— Păi, eu aş zice mai curând că da, don Mauro.

S-a simţit de parcă ar fi primit un pumn în capul pieptului.

Să-i descopere noua adresă n-ar fi fost pentru nimeni o misiune prea

complicată: la urma urmelor, ţinuta lui de indian coborât cu hârzobul din cer şi legătura cu Luis Montalvo făcuseră din el cea mai mare noutate a ultimelor zile.

— Hai, varsă tot.

Dar vorbele slujitorului nu s-au supus poruncii.

— Grasul care se ocupă de vânzare vrea să vă vadă mâine dimineaţă. În cafeneaua La Paz din strada Larga. La ora zece.

Senzaţia că a primit un pumn în maţe s-a repetat.

— Şi ce-a mai spus?

— Doar atât, dar eu cred că ne-a găsit cumpărător.

***

Când a văzut ivindu-se trupul de urs al agentului de vânzări imobiliare, Mauro Larrea citise deja ziarul *El Guadalete* de la cap la coadă şi înapoi, un lustragiu conştiincios şi chior îi lustruise pantofii, iar el ajunsese pe la jumătatea celei de-a treia cafele. Se trezise odată cu găinile, prevăzând ceea ce avea să-i povestească Amador Zarco şi fără să-şi şteargă din minte neliniştea care îl cotropise înainte să plece din Cádiz în după-amiaza zilei anterioare: silueta care se îndepărta printre valuri la bordul unui vapor.

— Bună zi să ne dea Dumnezeu, don Mauro!

Imediat a lăsat să-i cadă pe un scaun vecin pălăria şi s-a aşezat în faţa lui pe un altul, răsfirând pliuri de carne peste marginile lui.

— E o plăcere să vă văd, l-a salutat simplu Larrea.

— Se pare că azi în zori a fost mai răcoare, cum spune şi proverbul: de la Sfinţi până-n Crăciun iarna face anul bun. Deşi, aşa cum zicea mama, Dumnezeu s-o odihnească, nu trebuie să avem prea mare încredere în proverbe, fiindcă ştiţi ce se poate întâmpla.

Mauro Larrea bătea darabana făţiş pe marmura mesei, iar mişcarea grăbită a degetelor ţinea loc de hai, începe, omule, zi odată ce-ai de zis. Văzând nerăbdarea indianului, obezul agent de vânzări imobiliare n-a mai pregetat.

— N-aş vrea să trag clopotele înainte de momentul potrivit, dar s-ar putea să avem noroc şi să fi apărut la orizont ceva interesant.

Chiar în acel moment i-a întrerupt un chelner tânăr:

— V-am adus cafeluţa, don Amador.

— Dumnezeu să te răsplătească, copile! Nici nu-i întorsese bine băiatul spatele, că grasul a şi continuat: Nişte oameni din Madrid şi-au cam dat cuvântul pentru o mare achiziţie în Sanlúcar, şi de vreo două luni tot vizitează chestii prin zonă.

Vorbind, Zarco a scos dopul de plută al sticlei şi, spre stupoarea minerului, a turnat niţel în cafea.

— E brandy, nu vin, a lămurit.

— Numai domnia voastră ştiţi cum şi cu ce vă stricaţi cafeaua, prietene. Şi acum faceţi-mi favoarea de a continua.

— I-am tentat cu proprietăţile domniei voastre şi le-am trezit curiozitatea.

— Câţi sunt, de ce vorbiţi la plural?

Ceşcuţa din faianţă aproape că s-a pierdut printre degetele groase în drum spre gură. A băut-o dintr-o suflare.

— Doi: unul care pune banii şi altul care îl consiliază. Un bogătan şi ciracul lui, ca să mă înţelegeţi, a spus, punând ceşcuţa pe farfurie. De vii şi vinuri nu ştiu o iotă; dar ştiu că piaţa creşte pe zi ce trece şi-s dispuşi să investească.

L-a privit cu ochi de bou.

— Chestia nu va fi uşoară, don Mauro; v-o spun încă de pe acum. Cealaltă înţelegere e pe jumătate încheiată, şi ofertele nu le lipsesc, aşa că, în situaţia nesigură în care proprietăţile domniei voastre i-ar interesa în cele din urmă, sigur vă vor ataca foarte bine. Dar nu pierdem nimic dacă încercăm, nu credeţi?

Amador Zarco n-a fost în stare să mai spună ceva, iar el n-a insistat, fiindcă ştia că n-avea ştiinţă de nimic mai mult: comisionul intermediarului era încă în limita de douăzeci la sută, aşa că acesta avea un interes la fel de mare ca al lui să vândă repede şi bine.

Au plecat împreună din cafenea, după ce au stabilit o nouă întâlnire pentru când va afla agentul că sosesc la Jerez potenţialii interesaţi; schimbau deja ultimele vorbe în faţa porţii, când Mauro Larrea l-a zărit pe Santos Huesos printre trecătorii de pe strada Larga.

Poate că, văzându-l de departe, a simţit întâia dată că servitorul lui nu se potrivea cu această Andaluzie de Jos, unde vedeai destui cu pielea de culoare închisă, arşi de soare ori de sângele mai multor veacuri de prezenţă maură. Dar constituţia, bronzul şi părul lui negru şi întins, care-i ajungea până mai jos de umeri, n-aveau nimic a face cu aceste locuri. Nimeni nu umbla îmbrăcat ca el, cu basmaua colorată înnodată pe cap sub borul mare al pălăriei şi cu eternul poncho multicolor. Era de mai bine de cincisprezece ani lângă el, de pe vremea când era un băietan subţirel şi isteţ, care se mişca prin galeriile minelor cu sprinteneala unui şarpe.

Şi-a luat rămas-bun de la agentul de vânzări imobiliare şi, neliniştit pe moment de noutăţile pe care ar fi putut să i le aducă slujitorul, a aşteptat să se apropie.

— Ce s-a întâmplat, Santos?

— Doar că au venit să vă caute.

A tras adânc aer în piept, cercetând forfota oamenilor, glasurile de fiecare zi. Faţadele, portocalii. Oraşul Jerez.

— O doamnă pe care o cunoşti?

— Păi, şi da şi nu, a răspuns, dându-i un pliculeţ.

De data aceasta, din grabă, misiva n-avea sigiliu. A recunoscut scrisul şi l-a deschis grăbit. Te rog să vii cât mai iute la mine acasă. În

locul semnăturii, două litere: S. C.

Sol Claydon îl chema urgent. Ce-ai sperat, neghiobule, că totul se va încheia fără consecinţe, că prostiile tale n-au să lase urme? În toiul forfotei matinale, n-a ştiut dacă glasul furios care îl lua în tărbacă era al lui Andrade, împuternicitul, ori chiar al său.

— Gata, Santos, am aflat. Dar tu stai de gardă, fiindcă ne mai putem trezi cu o vizită. În caz că se întâmplă asta, să aştepte în patio, n-o lăsa să intre. Şi nici măcar să nu-i scoţi un scaun, auzi? Doar să aştepte.

S-a dus ca furtuna, dar s-a oprit în capătul străzii Lancería, amintindu-şi că îl mai aştepta ceva de făcut; ceva ce, cu tot acel du-te-vino neprevăzut din ultimele zile, îi scăpase din vedere. Şi, în ciuda grabei lui Soledad, a decis să rezolve chestiunea fără amânare. N-avea să-i ia timp aproape deloc, şi era mai bine s-o facă acum decât s-o lase aşa, plutind în aer, ca nu cumva să se termine şi mai rău.

A aruncat o privire în jur şi a văzut portalul întredeschis al unei case înguste, cu mulţi chiriaşi. A verificat, nu se vedea nimeni. Era bună pentru cât avea să dureze chestiunea. Atunci a oprit un puşti, i-a arătat notariatul lui don Senén Blanco şi i-a dat o *décima* de aramă şi câteva instrucţiuni. Trei minute mai târziu, Angulo, angajatul purtător de bârfe care îl dusese întâia oară la casa de pe strada Tornería, cu manşetele de percalină încă nescoase, intra fremătând de curiozitate în portalul întunecos, unde îl aştepta Larrea.

Chiar Sol îl pusese inconştient în gardă. De la notariat se răspândise vestea că el se alesese cu proprietăţile familiei Montalvo, fără să se folosească de bani; că, poate, tranzacţia aceea nu era prea transparentă. Ştia că don Senén Blanco era un om dintr-o bucată, care nu dădea din gură cu bucurie. De aceea, bănuia de unde plecase totul. Şi tot de aceea, se pregătea să acţioneze.

Mai întâi, l-a înghesuit în plăcile de faianţă, apoi l-a avertizat.

— De cum mai scoţi o singură vorbă despre mine sau treburile mele, te fac bucăţi-bucăţele.

Apoi l-a luat de gât şi nenorocitului i-a urcat brusc în obraji tot sângele din trup.

— E limpede, mişelule?

Cum n-a primit drept răspuns decât un sunet înfundat, l-a dat cu ceafa de perete şi l-a strâns ceva mai tare de gât.

— Eşti sigur că ai priceput?

Din gura înspăimântată a grefierului au curs un firicel de salivă şi un glăscior pierit ce părea să spună da.

— Păi, deie Domnul să nu mai fie nevoie să ne vedem.

L-a lăsat pe Angulo cu trupul arcuit, gata să cadă pe jos, tuşind măgăreşte. Înainte să poată reacţiona măcar, el ajunsese deja în stradă, aranjându-şi manşetele şi făcându-i cu ochiul băietanului uluit.

De astă dată, Palmer n-a trebuit să deschidă uşa: Soledad îl aştepta,

iar el a retrăit senzaţia fără nume care îi străbătea pielea zi de zi de când o cunoscuse. Purta o rochie de culoarea vişinelor şi îngrijorarea îi întuneca din nou trăsăturile armonioase.

— Îmi pare nespus de rău că te mai deranjez o dată, Mauro, dar cred că avem o nouă problemă.

O nouă problemă, spusese. Nu aceeaşi din ultimele două zile, dar lărgită, înmulţită, încurcată ori rezolvată. Una nouă, diferită. Şi zisese avem. La plural. Ca şi cum nu mai era vorba de problema ei, pentru care avea nevoie de ajutor, ci de o chestiune legată încă de la început de amândoi.

Fără nicio vorbă în plus, l-a dus în salonul pentru vizite, unde o aşteptase el în prima seară.

— Intră, te rog.

Sofaua, goală atunci, era acum ocupată. De o femeie. Se trântise acolo cu ochii închişi şi două pernuţe sub ceafă, palidă ca lumânarea de ceară. Avea părul negru răsfirat, decolteul proeminent în aer, era înveşmântată toată în negru, iar o tânără mulatră, mai slabă ca un suspin, îi făcea vânt neîncetat.

Din spate a auzit un murmur.

— O cunoşti, nu-i aşa?

I-a răspuns fără să se întoarcă:

— Tare mă tem că da.

— A sosit abia acum un ceas, e necăjită. Am trimis după Manuel Ysasi.

— A anunţat ceva?

— N-a avut vreme decât să se prezinte drept soţia vărului meu Gustavo. Restul n-au fost decât vorbe desperecheate.

Cei doi nu-şi luau ochii de pe divan. El cu un pas mai în faţă, iar Sol Claydon în spatele lui, şoptindu-i încet la ureche.

— A pomenit şi de domnia ta. De mai multe ori.

Spaima i-a egalat tulburarea, când a simţit lipită de trup căldura pe care o emanau ea şi vocea ei.

— A pronunţat numele meu şi ce altceva?

— Fraze fără noimă, vorbe disparate. Totul încurcat şi fără sens. Ceva despre un pariu, am avut impresia.

35

Doctorul Ysasi i-a luat pulsul, i-a palpat stomacul şi i-a pipăit gâtul cu două degete. Apoi i-a examinat gura şi pupilele.

— Nimic îngrijorător. Deshidratare şi epuizare, simptome obişnuite după un lung voiaj pe mare.

A scos un flacon de laudanum din geanta de prim ajutor, a cerut să i se stoarcă o lămâie, să i se amestece sucul cu trei linguriţe de zahăr, apoi s-a îngrijit de tânăra sclavă, repetându-i acelaşi lucru. Ceruse să fie trase draperiile groase, astfel că în salon domnea penumbra, nepotrivită cu lumina dimineţii care umplea piaţa. Minerul şi gazda observau toate aceste activităţi de la distanţă, amândoi încă în picioare, iar pe chip li se citea neliniştea.

— N-o să aibă nevoie decât de odihnă, a conchis medicul. Sol a consimţit cu o mişcare domoală din cap.

— Presupun că totul se leagă de moştenirea lui Luis.

— Cu siguranţă. Şi asta nu-i convine nici unuia dintre noi.

— Gata, a anunţat doctorul chiar în clipa aceea, străin de discuţia pe care o purtau ei doi. Cel mai indicat e să nu fie mişcată acum, să se odihnească aşa, stând întinsă pe pat. Iar fetiţei acesteia, a adăugat, arătând spre tânăra sclavă, să i se dea ceva de mâncare; suferă pur şi simplu de inaniţie.

Chemată de clopoţelul lui Soledad, şi-a făcut apariţia una dintre slujnice; englezoaică, la fel ca toţi slujitorii casei. După ce a primit poruncile cuvenite, s-a dus cu mica mulatră la cuhnie.

— Din nefericire, Edward nu s-a întors, iar eu aş prefera să nu rămân singură cu ea. Ar fi un mare deranj pentru domnia ta să mă însoţeşti la masă?

Cel mai înţelept ar fi, a conchis Mauro Larrea, să plec, să câştig timp ca să pot socoti cum să procedez în continuare. Deşi soţia lui Zayas se odihnea acum liniştită, era sigur că adusese cu ea în Spania o furtună antiliană ameninţătoare: ştia el prea bine până unde era în stare să meargă Carola. Va vorbi cu asupra de măsură de faţă cu toţi cei care voiau s-o asculte, va denatura întâmplările, va dezvălui modul extravagant în care soţului ei îi zburaseră din mâini proprietăţile din Jerez şi chiar va întreprinde acţiuni legale pentru a reclama bunurile câştigate prin pariu. Şi cu toate că nimic nu va reveni, cu siguranţă, în mâinile lui Zayas, fiindcă legea va sfârşi prin a-l apăra, va izbuti, totuşi, ceva ce minerul nu era deloc dispus să înghită: îl va băga în noroiul proceselor şi al scandalurilor, va face să-i fie amânate proiectele şi-i va contracara, în fapt, intenţiile cele mai limpezi. Timpul zbura nemilos în detrimentul lui, trecuseră deja două din cele patru luni pe care le stabilise cu Tadeo Carrús. Trebuia să găsească o cale să zădărnicească planul mexicancei. Pe care s-o neutralizeze.

I-a aruncat lui Soledad o privire cu coada ochiului, în timp ce ea se uita cu îngrijorare la femeia leşinată. Dacă aceasta începea să-şi pună piesele în mişcare, nu doar el avea să fie prejudiciat: dacă ar începe să facă investigaţii despre proprietăţile lui Luis Montalvo, ar implica-o şi pe ea.

— Îţi primesc invitaţia cu cea mai mare plăcere, dragă Sol, i-a luat-o înainte Ysasi, adunându-şi instrumentele şi punându-le în geantă. Mă seduc mult mai mult talentele bucătăresei tale decât ale bătrânei mele Sagrario, care abia dacă face şi altceva în afară de eternele rasoluri. Dar îngăduie-mi, înainte de orice, să mă spăl pe mâini.

Cu toate că în capul lui Mauro Larrea se ciocneau necontrolat reticenţele, gura l-a trădat.

— Rămân şi eu.

Medicul a ieşit din încăpere, iar ei doi au rămas învăluiţi în lumina ciudată a acelei amiezi, oprită în parte de draperiile grele din catifea; amândoi în picioare, ţintuind cu privirea trupul noii sosite, care tot mai zăcea pe canapea. Au petrecut câteva clipe de calm aparent, în care aproape că le auzeai creierele muncind, cuplând date şi modificând piese.

Ea a vorbit prima.

— De ce e atât de interesată să dea de domnia ta? Ştia că nu mai merită să mintă.

— Fiindcă nu-i de acord, probabil, cu chipul în care Gustavo Zayas şi cu mine am decis să fie preluate proprietăţile vărului domniei tale, Luis.

— Există, într-adevăr, un motiv pentru o asemenea nemulţumire?

Mai ştia şi că trebuie să ajungă până la fund.

— Depinde dacă poate sau nu să accepte ca soţul ei să-şi joace moştenirea la masa de biliard.

***

Legumele şi supele au fost din nou excelente, porţelanurile tot splendide, cristalurile la fel de delicate. Dar ambianţa cordială a primei seri sărise în aer.

Deşi ştia că n-avea de ce să-şi justifice purtarea în faţa nimănui, şi-a respectat cu fermitate, pentru a nu ştiu câta oară, hotărârea de a vorbi cu sinceritate, blestemată fie ea! La urma urmelor, Soledad îl făcuse deja să ia parte la nelegiuirile ei. Şi de la bunul doctor se puteau aştepta prea puţine lucruri rele.

— Uitaţi ce este, eu nu-s nici vreun trişor, nici vreun oportunist fără prejudecăţi, ci un simplu bărbat care se consacră afacerilor lui şi căruia, pe nepusă masă, i s-a năruit totul. Pe când încercam să rezist ghinionului, fără să reuşesc să-l îmblânzesc, mi s-a ivit o ocazie ce s-a soluţionat, în cele din urmă, în favoarea mea. Iar cea care a creat-o a fost Carola Gorostiza, care şi-a obligat soţul să acţioneze.

Nici Manuel Ysasi, nici Soledad nu i-au pus vreo întrebare explicită, dar curiozitatea amândurora a plutit tăcută deasupra lor, ca aripile unei păsări maiestoase.

S-a tot socotit cât să spună şi cât să ţină sub tăcere, până unde să meargă. Totul era prea confuz, prea neverosimil. Paralele trimise de Ernesto Gorostiza surorii lui, propria dorinţă de a găsi în Havana o afacere bună, nava-congelator, ruşinoasa afacere a vânzătorului de negri. Toate erau prea tulburi ca să le poată face digerabile doar în cursul unui prânz. De aceea a hotărât să le sintetizeze cât mai concis:

— Şi-a făcut soţul să-şi închipuie că avea o legătură sentimentală cu mine. Cuţitul de peşte al lui Soledad a îngheţat deasupra unei bucăţi de biban- de-mare, fără s-o atingă.

— Atunci el m-a provocat, a adăugat. Un soi de duel temerar pe postav verde, cu tacuri din lemn şi bile de fildeş.

— Şi acum ea vine să-ţi ceară socoteală sau să încerce să invalideze cele întâmplate, a subliniat doctorul.

— Aşa presupun. Cunoscând-o cum cred că o cunosc, chiar n-ar fi ciudat să fie interesată să afle, în treacăt, dacă Luis Montalvo mai deţinea şi altceva. La urma urmelor, el l-a lăsat pe Gustavo unicul său moştenitor legal.

— Cel puţin aici va da de greu, fiindcă bietul Luisito rămăsese fără un chior.

În faţa presupunerii medicului, Mauro Larrea şi Soledad Montalvo şi-au dus în acelaşi timp furculiţele la gură, au coborât la unison privirile şi au mestecat în paralel peştele cu mai mare lentoare decât era necesar; de parcă, odată cu carnea albă şi gingaşă a peştelui, voiau şi să-şi pulverizeze neastâmpărul. Până când ea a hotărât să vorbească.

— Vei vedea, Manuel, e posibil să aflăm că Luis, fără să aibă habar de aşa ceva, mai avea şi altceva în posesie.

Medicul a făcut feţe-feţe când ea i-a povestit nemaiauzita realitate. Tăinuiri, semnături falsificate, aranjamente ilicite. Şi indispensabilul rol jucat de Mauro Larrea în sublima înlocuire a lui Luis Montalvo în faţa unui avocat englez.

— Pe toţi dracii, chiar nu ştiu care din doi e mai temerar, minerul care înşfacă o moştenire străină într-un pariu nesăbuit sau credincioasa şi distinsa soţie care îşi jupoaie propria întreprindere de familie.

— Există lucruri care merg până dincolo de ceea ce credem că suntem în stare să controlăm, a glăsuit atunci Sol, înălţându-şi, în sfârşit, privirea senină. Situaţii care ne pun pe jar. Eu mi-aş fi continuat cu mare plăcere viaţa comodă de la Londra, alături de frumoasele mele fetiţe, treburile pe care le ţin sub control şi viaţa mea socială activă. Nicicând nu mi-ar fi dat prin minte să comit fie şi cea mai mică samavolnicie, dacă Alan, fiul lui Edward, n-ar fi decis să ne

atace.

În pofida acestei afirmaţii tulburătoare, niciunul dintre bărbaţi n-a îndrăznit s-o întrerupă.

— Şi-a convins cu viclenie tatăl să-l ia asociat în afacere pe la spatele meu, a luat hotărâri absolut nefericite fără să-l consulte, l-a înşelat şi a pregătit terenul, în definitiv, pentru ca fiicele noastre şi cu mine să ajungem la ananghie în ziua când Edward n-ar mai fi.

De astă dată, a dus la buze nu vin, ci multă apă, poate ca să dilueze amestecul de furie şi tristeţe care i se citea pe faţă.

— Soţul meu are probleme foarte grave, Mauro. Faptul că nimeni nu l-a văzut de când ne-am mutat aici nu se datorează călătoriilor de afaceri inevitabile sau unor migrene inoportune; astea nu-s decât minciuni pe care încerc eu să le răspândesc. Din nefericire, totul e mult mai complicat. Şi câtă vreme el nu poate lua măsuri pentru a contracara atacurile primului său născut împotriva ţigăncuşelor din sud, cum ne numeşte dispreţuitor pe fiicele mele şi pe mine, doar eu îmi pot asuma ocrotirea noastră. Şi de aceea, n-am altă soluţie decât să acţionez.

— Dar nu încălcând astfel legea, pentru Dumnezeu, Sol! a ripostat Ysasi.

— Doar aşa pot s-o fac, dragul meu doctor. Distrugând afacerea din interior; doar aşa ştiu s-o fac.

O bufnitură puternică a oprit brusc conversaţia, de parcă ceva voluminos ar fi căzut pe jos ori s-ar fi lovit de un perete în cine ştie ce cotlon al casei. Cupele s-au legănat uşor pe faţa de masă, iar lacrimile de cristal din *chandelier* s-au ciocnit una de alta, iscând un clinchet subtil pe tavan. Soledad şi cu el au dat să se ridice spontan, doctorul a oprit totul.

— Mă ocup eu.

Cu pas grăbit, a părăsit sufrageria.

Poate că fusese Carola Gorostiza, poate căzuse încercând să se ridice în capul oaselor, a bănuit Larrea. Dar şi-a dat seama că nu era cazul. Poate era doar un accident la bucătărie, poate se împiedicase o slujnică. Sol s-a străduit să nu dea importanţă incidentului.

— Sigur n-a fost nimic, nu-ţi face griji.

A lăsat atunci tacâmurile pe farfurie şi l-a privit dezamăgită.

— Totul îmi scapă din mâini; totul merge mai rău…

Deşi a scormonit cât mai adânc în repertoriul său, Mauro n-a găsit cuvinte să-i răspundă.

— N-ai zile, Mauro, în care ţi-ar plăcea ca lumea să se oprească? Să stea în loc şi să ne ofere o pauză. Să ne lase neclintiţi ca statuile, ca simplele borne de drum, fără să trebuiască nici să gândim, nici să vorbim, dar mai ales să rezolvăm. Iar lupii să nu ne mai arate colţii.

Fireşte că avea asemenea zile. În ultimul timp, chiar cu ghiotura. În

clipa aceea, ca să se poată păstra în prezent şi să rămână cu ea la acel prânz, şi-ar fi dat toate averile de odinioară: să fie singuri în sufrageria tapetată cu modele chinezeşti, iar el să stea în stânga ei şi să-i admire chipul armonios, cu pomeţi înalţi, şi locurile din care îi porneau oasele umerilor. Să reziste tentaţiei de a întinde braţul spre ea, ca să-i ia o mână, la fel ca în ziua când se cunoscuseră; să i-o strângă cu putere şi să-i spună: nu-ţi face griji, sunt alături de domnia ta, totul se va sfârşi curând; curând şi cu bine. Să se întrebe cum, la anii lui şi în ciuda a tot ce trăise, chiar când credea că nimic nu-l mai putea uimi, simţea deodată o asemenea ameţeală.

Era cu neputinţă să împărtăşească aceste senzaţii cu ea, de aceea a preferat să schimbe vorba.

— Ai mai aflat ceva de avocatul englez?

— Doar că e în Gibraltar. Pentru moment, nu s-a întors la Londra.

— Şi asta e îngrijorător?

— Habar n-am, a recunoscut. Chiar nu ştiu. Poate că nu: poate că pur şi simplu n-a găsit zilele acestea loc pe niciun *steamer* de la P & O către Southampton, sau poate că are şi alte afaceri, pe lângă ale mele.

— Sau…?

— Sau poate că aşteaptă pe cineva.

— Pe fiul soţului tău, de pildă?

— Nici asta n-am idee. Deie Domnul să ştiu şi să-ţi pot confirma că totul merge cum se cuvine şi că efectul farsei noastre e fără fisuri. Dar îndoielile cresc odată cu trecerea zilelor.

— Să lăsăm timpul să decidă, a conchis el fără nicio tragere de inimă. În plus, chiar acum trebuie să înfruntăm altă problemă.

Puicuţa friptă care li se servise după bibanul-de-mare se răcise în farfurii:

amândoi îşi pierduseră apetitul, dar tot simţeau nevoia să vorbească.

— Domnia ta crezi că Gustavo ar fi aprobat nesăbuinţa asta a nevesti-sii, hotărârea ei de-a pleca fără el din Cuba?

— Presupun că nu. Poate că a făcut în aşa fel încât el să nu ştie nimic. O fi inventat ceva: o călătorie în Mexic sau cine mai ştie ce.

Presimţea că ea vrea să mai afle ceva, dar îi venea greu să formuleze întrebarea. Şi-a dus cupa la gură, ca pentru a prinde puteri.

— Spune-mi, Mauro, în ce situaţie era vărul meu? a vrut să ştie Sol în cele din urmă.

— Personală sau economică?

Mauro Larrea continua să observe răceala pe care o arăta Soledad faţă de Zayas, distanţa controlată pe care o păstra. De astă dată totuşi, presimţea că doreşte să cerceteze aspecte omeneşti.

— Crede-mă când îţi spun că abia dacă am avut de-a face cu el, dar am impresia că era la multe leghe de a părea măcar pe jumătate

fericit.

S-au ridicat farfuriile, de care abia se atinseseră, şi s-a servit desertul. Slujitorii s-au retras.

— Şi crede-mă şi când te asigur că n-am avut niciodată o relaţie sentimentală cu Carola Gorostiza.

Ea a consimţit cu o foarte uşoară mişcare din bărbie.

— Deşi avem cu siguranţă o altfel de legătură.

— Ia te uită! a murmurat.

Şi, cum tonul nu i-a fost tocmai plăcut, l-a îndulcit cu o linguriţă de *crème brulée*.

— În Mexic, sunt prieten cu fratele ei, care curând va deveni un apropiat al familiei mele. Fiica lui se va căsători cu fiul meu Nicolás.

— Ia te uită! a murmurat iar, dar acum mai puţin acru.

— De aceea am şi cunoscut-o când am ajuns eu la Havana: fratele ei Ernesto mi-a dat să-i duc nişte bani. Aşa am luat legătura cu ea, şi asta a declanşat tot restul.

— Şi cum e doamna în momentele când n-are capriciul de a leşina?

Părea să-i fi reînviat strălucirea ochilor de căprioară şi un dram din fina ironie cu care îşi condimenta conversaţiile.

— Arogantă. Rece. Impertinentă. Şi-mi mai trec prin minte şi alte etichete, de care fac abstracţie din politeţe.

— Ştii că şi-a petrecut ultimii ani tot scriindu-i lui Luisito şi pisându-l insistent să treacă oceanul ca să-i viziteze? Îi vorbea de fastuoasa viaţă din Havana, de marea lor plantaţie de cafea, de imensa plăcere cu care l-ar revedea Gustavo după atâţia ani şi de nenumăratele ocazii în care îşi închipuise cum era acel mult dorit văr spaniol. Inclusiv, dacă îmi îngădui să fiu suspicioasă, în unele pasaje a ajuns chiar să fie insinuantă; probabil că Gustavo nu-i vorbise niciodată soţiei lui despre limitările fizice ale bietului Comino.

— Simte-te liberă să fii oricât de bănuitoare, sunt convins că ai dreptate. Dar de unde ştii toate astea?

— Din scrisorile semnate de ea, pe care le ţin într-un sertar din secreter. Le-am luat din casa domniei tale împreună cu restul lucrurilor lui înainte să te instalezi acolo.

Deci Carola Gorostiza a fost cea care l-a târât pe Luis Montalvo până în Cuba, ştiind că era un burlac cu proprietăţi şi fără urmaşi, care avea o legătură de sânge cu soţul ei. Şi de aceea a complotat, a perseverat, a ţinut morţiş şi n-a cedat până nu l-a determinat să facă un nou testament, care să le scoată din joc pe fiicele verişoarei lui primare şi să-l declare unic moştenitor pe vărul său primar Gustavo, cu care de douăzeci de ani nu mai avea relaţii. Isteaţă, Carola Gorostiza. Isteaţă şi tenace.

Întoarcerea medicului i-a întrerupt.

— Totul e în ordine, a şopocăit acesta, aşezându-se.

Soledad a închis ochii o clipă, înţelegând fără să mai aibă nevoie şi de alte vorbe ceea ce voia să-i spună Manuel Ysasi. Mauro Larrea s-a uitat de la unul la altul şi, brusc, toată siguranţa lui de sine, câştigată în zilele anterioare şi în cursul prânzului, a părut să se dezumfle, fiindcă se simţea străin de complicitatea lor. Ce-mi ascundeţi, de ce mă marginalizaţi? Ce se întâmplă cu soţul tău, Soledad; ce vă ţine departe de Gustavo? Ce mama naibii caut eu între voi toţi?

Doctorul, care nu ştia ce gândea Larrea, a reluat masa şi conversaţia, iar minerul n-a putut să facă altceva decât să renunţe la suspiciuni.

— I-am aruncat o privire doamnei noastre şi i-am dat câteva picături generoase de hidrat de cloral, ca să stea liniştită. N-o să se deştepte în viitoarele câteva ceasuri, dar ar fi de dorit să luaţi, totuşi, o hotărâre despre cum să vă purtaţi cu ea.

Propun s-o aruncăm pe fundul unei mine inundate, i-ar fi plăcut minerului să spună.

— S-o trimitem de unde a venit, a fost în schimb soluţia lui. Cât calculezi că va dura până o să fie în stare să facă voiajul de întoarcere?

— Nu cred că va întârzia să-şi revină.

— În orice caz, chiar acum e fundamental s-o izgonim din casa asta şi s-o scoatem din circulaţie.

Tăcerea s-a întins pe faţa de masă, în vreme ce ei căutau o cale de ieşire. S-o trimită la Cádiz doar ca să aştepte îmbarcarea ar fi fost prea riscant. S-o reţină în dezordinea hardughiei din strada Tornería, o absurditate. S-o instaleze într-un stabiliment public, o absurditate patentată.

Până ce Sol Claydon a venit cu o propunere care a sunat ca o piatră aruncată într-un geam.

Argumentele pro şi contra le-au dezbătut în bibliotecă, în faţa a trei ceşti cu cafea neagră.

— Cred că nu sunteţi conştienţi de sminteala pe care o comiteţi.

În tutuiala lui cu Soledad de pe vremea copilăriei Ysasi îl inclusese acum şi pe miner.

— Avem, oare, alte opţiuni?

— Ce-ar fi să vorbiţi cu ea liniştit, s-o faceţi să reflecteze?

— Şi să-i spunem ce? i-a întors-o Soledad exasperată. O ademenim cu vorbe dulci să aibă imensa amabilitate de a se întoarce la Havana şi de a nu ne mai sta în cale? O convingem cu gentileţe să ne lase în pace?

S-a ridicat de pe scaun cu sprinteneala unei pisici turbate, a făcut patru sau cinci paşi fără ţintă, apoi s-a întors iar spre ei.

— Sau îi povestim că pe numele lui Luis Montalvo există, gata să fie moştenite de ea şi de Gustavo când vor face demersurile necesare, şi unele acţiuni şi titluri în valoare de sute de mii de lire sterline? Şi ce-ar fi s-o anunţăm şi că aceste parale sunt patrimoniul familiei mele, smulse din ghearele zgârceniei absurde a fratelui vitreg al fiicelor mele prin cele mai murdare şi mârşave vicleşuguri?

Avea obrajii îmbujoraţi şi ochii îi străluceau; a făcut iar câţiva paşi, măturând cu fusta arabescurile de pe covor, până a ajuns lângă fotoliul din care, stând picior peste picior, Mauro Larrea o privea absorbit.

— Ori îi spunem şi că acest domn e atât de galant şi de generos, încât îi va trece cu vederea soţului ei umflata datorie de joc, pentru ca ea să n-aibă necazuri în peripatetica vizită pe care o face în Spania? Că le va înapoia pe mai nimic proprietăţile pe care vărul meu, nespus de imbecil, laş şi iresponsabil a hotărât să le joace într-o noapte la biliard?

Conştient sau inconştient, voluntar sau involuntar, ca să-şi întărească vorbele, ea îşi lăsase mâna dreaptă pe umărul lui. Şi, departe de a o retrage, pe măsură ce devenea tot mai iritată, când a lansat a doua întrebare plină de insulte la adresa lui Zayas, degetele i s-au înfipt cu putere în umărul lui Larrea.

Aproape că au trecut prin stofa jachetei, i-au intrat în piele, în carne, în oase: acolo unde braţul se îmbina cu spatele, în apropiere de gât. Acolo unde era cel mai sigur că năvalnicul bici al dorinţelor îi va pătrunde minerului până-n viscere.

— Şi în plus, Manuel, vorbim de Gustavo. De mult iubitul nostru Gustavo. Ţine bine minte!

Cu Soledad încă înfiptă în umărul lui şi reacţia aceea neaşteptată care îi scutura trupul şi sufletul, lui Mauro Larrea nu i-a scăpat

sarcasmul acru din ultima frază. Mult iubitul nostru Gustavo, spusese. În vorbele ei, ca în toate ocaziile când vorbea despre el, nu era niciun pic de căldură.

Manuel Ysasi a intervenit cu resemnare:

— Bine, dar în acest caz, chiar dacă rămân convins că a o reţine împotriva voinţei ei e o sublimă eroare, presupun că nu-mi veţi lăsa o altă ieşire.

— Asta înseamnă că accepţi ca ea să rămână în casa ta?

Mâna ei s-a retras de pe umărul lui Mauro Larrea ca să se apropie de medic, iar el s-a simţit jalnic de orfan.

— Să vă fie limpede amândurora că, îndată ce această chestiune ar deveni publică în Jerez, risc să-mi pierd majoritatea clienţilor. Şi eu n-am niciun negoţ prosper cu vinuri, nici mine de argint pe care să mă pot bizui; eu trăiesc doar din munca mea, şi asta când izbutesc să încasez ceva.

— Nu fi prăpăstios, Manuelito, i-a tăiat-o ea cu uşoară ironie. Nu sechestrăm pe nimeni; doar găzduim gratuit câteva zile un invitat nu prea dorit.

— Am s-o duc personal la Cádiz şi am s-o îmbarc de cum vei considera domnia ta că poate călători, a avansat Larrea. De fapt, am să încerc să aflu cât mai iute la ce dată pleacă următorul vapor spre Antile.

Cu neagră ironie, Ysasi a încheiat discuţia.

— E mult de când am încetat să mai cred în intervenţia unei măreţe fiinţe supreme în umilele noastre chestiuni pământeşti dar, când ceva se va nărui în acest plan nebunesc, deie Domnul să fim cu toţii spovediţi!

***

Au lăsat-o instalată acasă la doctor, pe strada Francos, în bătrâna reşedinţă pe care Manuel Ysasi o moştenise de la tatăl lui, şi acesta de la bunicul lui, şi în care doctorul convieţuia cu aceleaşi mobile şi aceeaşi menajeră care slujise trei generaţii ale familiei. Au ales un dormitor din spatele locuinţei, care dădea spre o ogradă mare, avea o fereastră îngustă şi era aşezat convenabil de departe de locuinţele vecine. Pe sclava Trinidad au instalat-o în odaia vecină, ca să poată satisface nevoile *doñei* Carola. Soledad a învăţat-o pe Sagrario, bătrâna slujnică, cum să-i poarte de grijă. Supiţe de pui şi omlete în stil franţuzesc, multe garafe cu apă proaspătă, schimbarea cât mai frecventă a cearşafurilor şi oalelor de noapte şi un nu absolut şi de neclintit oricărei încercări de a ieşi din odaie.

Santos Huesos a primit cheia şi i s-a poruncit să stea de pază în capătul coridorului.

— Şi dacă se înfurie, stăpâne, când nu-i doctorul acasă?

— O trimiţi pe bătrână după mine.

Apoi, cu un gest uşor, a arătat spre şoldul drept al amerindianului, unde acesta îşi ţinea mereu cuţitul. După ce a aşteptat ca grupul să se întoarcă la etajul inferior, i-a lămurit porunca:

— Şi, dacă întrece măsura, calmeaz-o. Măcar puţin.

Nici n-a pus bine totul în ordine, că Sol a şi anunţat că se retrage. Cu siguranţă, o reclamau problemele complicate ale soţului ei, de care el habar n-avea. Sau poate nu mai voia să continue, pur şi simplu, cu acea acţiune primejdioasă.

Sagrario, slujnica în etate, a venit târându-şi piciorul şchiop. Îi aducea pelerina, mănuşile şi pălăria elegantă cu pene de struţ, mai potrivite pentru plimbări pe bulevardele mondene din West End-ul londonez decât pentru parcurgerea în toiul nopţii a străduţelor înguste din Jerez.

Afară o aştepta caleaşca ei, iar Larrea a însoţit-o până în vestibul.

— Vei încerca, deci, să afli câte ceva despre viitoarele plecări în Cuba?

— Va fi primul lucru pe care îl voi face mâine-dimineaţă.

Abia dacă era un firicel de lumină în spaţiul de trecere dintre casă şi stradă; o lumânare slabă le distorsiona trăsăturile.

— Să sperăm că totul se va sfârşi curând, a îngânat ea, punându-şi mănuşile.

Asta doar ca să zică ceva, fără să se străduiască să dea nici cel mai mic semn de convingere.

Că totul se va sfârşi curând. Totul: un mare sac fără fund, în care încăpeau mii de probleme străine şi comune. I-ar fi trebuit un noroc prea mare pentru ca, aruncându-le în aer, suma lor să cadă în picioare.

— Vom lăsa de la noi, numai să fie aşa. Şi, ca să ascundă nesiguranţa pe care o simţea el însuşi, a adăugat: Ştii, am aflat chiar azi-dimineaţă că s-ar putea arăta nişte cumpărători pentru fostele posesiunile ale familiei domniei tale.

— Nu mai spune!

— Oameni din Madrid. Au ceva aproape definitivat în alt loc, dar sunt dispuşi să ia în considerare şi oferta mea.

— Mai ales dacă domnia ta le oferi un preţ avantajos.

— Mă tem că nu voi avea de ales.

Între zidurile cu plăci de faianţă de Triana din vechea reşedinţă a lui Ysasi, în penumbră, cu pălăria şi mănuşile deja puse şi pelerina azvârlită peste umerii frumoşi, ea i-a dăruit un surâs slab şi obosit.

— Eşti grăbit să te întorci în Mexic, nu-i aşa?

— Mă tem că da.

— Acolo te aşteaptă casa, copiii, prietenii… Poate chiar şi o femeie.

I-ar fi putut răspunde în egală măsură şi că da şi că nu, fără să mintă. Da, fireşte că da: mă aşteaptă splendidul meu palat colonial din

strada San Felipe Neri, frumoasa mea fiică Mariana, devenită o tânără mamă, şi puştiul meu Nicolás, gata să se înrudească cu tot ce are mai bun societatea de cum se va întoarce de la Paris; nenumăraţii mei prieteni puternici şi prosperi, ca şi câteva femei frumoase, care au fost mereu gata să-mi deschidă drum spre paturile şi inimile lor. O, nu, fireşte că nu. În realitate, acolo nu mă aşteaptă prea multe; şi ăsta poate fi un răspuns. Înscrisurile casei mele sunt în mâinile unui zaraf care mă înăbuşă cu termene inflexibile, fiica mea are viaţa ei de-acum, fiul meu trece ca glonţul prin aer şi până la urmă va face tot ce va vrea. Prietenului meu Andrade, raţiunea mea şi fratele meu, i-am pus căluş în conştiinţă, ca să nu ţipe la mine că mă port ca un nesăbuit. Cât despre femei, niciuna dintre cele care mi-au trecut odinioară prin viaţă n-a izbutit vreodată să mă atragă, să mă emoţioneze ori să mă tulbure nici a suta parte, Soledad Montalvo, din cât mă atragi, mă emoţionezi şi mă tulburi tu, încă din clipa când te-ai arătat în amiaza aceea plumburie în hardughia în care a trăit familia domniei tale.

Şi totuşi, răspunsul lui a fost mult mai lipsit de date şi de sentimente, infinit mai neutru:

— Acolo trebuie să fiu.

— Sigur?

A privit-o tulburat, încruntându-şi sprâncenele groase.

— Viaţa ne ia pe sus, Mauro. Pe mine m-a smuls în floarea tinereţii de pe aceste meleaguri şi m-a dus într-un oraş rece şi imens, să trăiesc într-o lume străină. Douăzeci de ani mai târziu, când deja mă remodelasem după chipul acelui univers, împrejurările m-au adus încă o dată aici. Vânturi neaşteptate ne împing s-o apucăm uneori pe drumul de dus şi alteori pe drumul de întors, şi adesea nu merită să înoţi împotriva curentului.

A ridicat o mână înmănuşată şi i-a dus degetele la buze, ca să n-o contrazică.

— Doar gândeşte-te.

37

Clinchet de pahare şi sticle, zarvă de sporovăieli relaxate şi zvon de chitară. Cam o duzină şi jumătate de bărbaţi şi doar trei muieri. Trei ţigănci. Una, foarte tânără şi foarte slabă, răsucea ţigări pline de tutun cu ochii plecaţi, pe când alta, mai trupeşă, asculta fără prea mare interes vorbele dulci ale unui domnişor de familie. Cea mai bătrână, cu chipul uscat şi brăzdat de zbârcituri ca o stafidă de Málaga, părea să dormiteze cu ochii întredeschişi şi capul sprijinit de perete.

Cei de faţă n-aveau nici haine şi nici purtări ca ale medicului şi ale lui Mauro Larrea totuşi, sosirea celor doi în acea dugheană de vinuri din mahalaua San Miguel nu părea să-i mire câtuşi de puţin pe muşterii. Ba mai curând din contră. Bună seara, au auzit spunându-se de mai multe ori de cum au intrat amândoi pe uşă. Bună să ne-o dea Dumnezeu, domnule doctor şi compania! Ce plăcere să vă vedem din nou pe-aici, don Manué!

După ce au cinat sumar în casa de burlac a medicului, au aflat că doamna Gorostiza încă dormea, micuţa mulatră se odihnea alături de ea, iar Santos Huesos adăsta pe coridor, pregătit pentru o noapte de pază liniştită. Şi, convins că nimic neaşteptat nu putea interveni cel puţin până a doua zi de dimineaţă, Manuel Ysasi îi propusese să meargă să ia aer.

— Mi-ai citit gândurile, doctore?

— Ştii deja unde se destind oamenii cei mai respectabili. Ce-ai zice dacă te-aş duce acum în celălalt Jerez?

Aşa nimeriseră, în cele din urmă, în acea tavernă din piaţa Cruz Vieja, dintr-un cartier care, cu ceva vreme în urmă, fusese o mahala din afara zidurilor oraşului, iar acum era parte din zona lui sudică.

S-au aşezat în faţa uneia dintre puţinele mese goale, fiecare pe câte o bancă trasă în lumina lămpilor cu ulei, nu departe de tejghea. În spatele acesteia, o amplă ariergardă de sticle şi poloboace cu vin, precum şi un băietan care n-avea să treacă de douăzeci de ani tot curăţând dalele de gresie în tăcere şi cu seriozitate şi aruncând priviri pline de melancolie unei ţigănci tinere. Între timp, ea răsucea ţigări fără să-şi ia ochii de pe ceea ce lucra.

Băiatul a venit rapid cu două pahare subţirele, pline cu un lichid chihlimbariu, pe care n-au avut nevoie să le ceară.

— Cum se mai simte taică-tău, puştiule?

— Psssh, obişnuit. Încă n-a prins puteri.

— Spune-i că luni trec să-l văd. Să-şi pună în continuare cataplasmele cu muştar şi să facă inhalaţiile cu ace de pin.

— Din partea domniei voastre, don Manuel.

Nici nu ieşise bine băiatul, când s-a apropiat de masa lor un tânăr cu favoriţi negri, stufoşi şi ochii ca două măsline.

— Încă două *privelos*[63] pentru domnul doctor şi însoţitorul lui, Tomás, că azi am *parné*[64] şi plătesc eu.

— Lasă, Raimundo, lasă, omule, a refuzat doctorul.

— Cum să nu, don Manué, când vă datorez atâtea?

— Acestui bărbat îi datorez viaţa fiului meu, domnule, poate că domnia voastră nu ştiţi. Toată vieţişoara puradelului meu. Rău, rău de tot îi mai era…

Chiar în acel moment a intrat ca un ciclon în cârciumă o femeie cu părul întins şi espadrile, acoperită cu o *mantilla*[65] ordinară din cârpă. S-a uitat nerăbdătoare în dreapta şi în stânga şi, descoperindu-l pe cel pe care îl căuta, din trei paşi mari s-a şi plantat în faţa lui.

— *Ay*, don Manué, don Manué… Veniţi la mine acasă o clipită, ca să-l vedeţi pe Ambrosio al meu, pe ce-aveţi mai scump! a insistat femeia năvalnic. Cumătra tocmai mi-a zis că v-au văzut venind pe-acilea, şi am venit să te caut pe matale, că-i pe jumate mort. Azi pe seară făcea coşniţe din finic, şi era tare liniştit, când l-a luat cu nu ştiu ce, a zis şi a înfipt câteva degete ca nişte gheare în mâna medicului apoi a tras de ea. Veniţi o clipită, don Manué, pe ce-aveţi mai scump, că-i aici, la un pas, în marginea bisericii…

— Ce prost moment am ales să te-aduc până aici, Mauro, a mormăit doctorul, trăgându-şi energic mâna. Mă poţi scuza un sfert de ceas?

Abia dacă a avut timp să spună cum să nu, doctore, că Manuel Ysasi o şi pornise spre uşă, învăluindu-se în pelerină, pe urmele acelei femei chinuite.

După ce a lăsat încă două sonde cu vin pe masă, fiul patronului s-a întors la treburile lui, continuând să arunce din spatele tejghelei noi priviri triste tinerei ţigănci. La rândul său, tatăl ţigan cu favoriţi stufoşi s-a întors la ceata din fund, unde unul continua să chinuie chitara, altul bătea liniştit din palme, iar un al treilea sălta în aer începutul unui cântec despre iubirile neîmplinite.

Aproape că a mulţumit că rămânea singur, să se poată bucura de vin fără să fie nevoit să stea de vorbă cu nimeni. Fără să se prefacă, fără să mintă.

Bucuria lui n-a ţinut totuşi prea mult.

— Am aflat de pe-acilea că domnia ta te-ai ales cu casa lui Comino.

Era atât de entuziasmat, pe când îşi ţinea paharul între degete şi privea concentrat culoarea închisă a vinului care se lovea de sticlă, încât n-o zărise pe ţiganca bătrână venind şi târând după ea un taburet din răchită. Nici n-a cerut, nici n-a aşteptat să i se dea voie, dar s-a aşezat pe-o latură a mesei, în unghi drept cu el. De aproape, era chiar mai bătrână decât ai fi zis de departe, pielea îi părea dăltuită cu tăişul cuţitului. Avea părul rar şi uleios, întins şi apoi strâns într-un conci minuscul. De urechile enorme îi atârnau nişte cercei lungi din aur şi coral, care îi întindeau lobii până sub bărbie.

— Şi că don Luisito a dat căsoaia, şi asta mi-au zis p-acilea, Dumnezeu să-l odihnească. Îi plăcea cu ghiotura garagaţa, deşi era aşa de piticuţ, dar în ultima vreme părea cam mohorât. Uneori de-un' singur şi alteori cu neşte pretenari, sau cu don Manué. Comino era om bun, asta e sigur: de-adevăratelea, a declarat ţiganca solemn.

Şi, ca să-şi întărească părerea, şi-a pus degetul mare şi osos pe un arătător la fel de murdar şi deformat, formând o cruce pe care a sărutat-o cu sunet de ventuză.

Îi venea greu s-o înţeleagă: fără dinţi, cu vocea hodorogită şi fără acute, dar şi cu expresii pe care el nu le auzise în viaţa lui.

— Faci tălică cinste c-un păhărel, domnişorule, şi-ţi cetesc acuşica în palma de la mână cum are să-ţi meargă domniei tale la moşie şi-n viitor?

În orice alt moment, s-ar fi lepădat de ţigancă fără să stea pe gânduri.

Lasă-mă-n pace, ieşi afară! Cară-te, te rog, i-ar fi zis. Ori fără niciun te rog. Aşa făcuse de mii de ori în Mexic cu săracii care se ofereau să-i ghicească secretele inimii în schimbul unui *tlaco*, şi cu negresele care îi tăiaseră calea pe străzile Havanei, insistând, cu trabucul în gură, să-i ghicească norocul în nuci de cocos sau ghioace.

Dar poate că în acea seară vina o purta vinul de Jerez tare şi robust, care îi încălzea deja vintrele, ori ziua plină de zguduieli pe care o ducea în cârcă sau senzaţiile tulburi care în ultima vreme îi cutreierau trupul cu vigoarea cocoşilor antrenaţi pentru lupte. Fapt e că s-a învoit. Haide, a propus, întinzându-i palma. Să aflăm ce vezi în destinul meu nemernic.

— Dar ce mână de indian minunat e asta, fiule, dacă ai mai multe urme decât un lucrător cu ziua după culesul viilor? O să fie complicat tare să-ţi ghicesc de-aici norocul cel bun.

— Păi, atunci, renunţă.

Şi imediat a regretat că încuviinţase acea nerozie.

— Nu, domnişorule, nici vorbă. Chiar dacă-s ascunse după cicatrici, eu văd aici multe lucruri…

— Ei bine, atunci dă-i înainte.

În fundul cârciumii tot se mai auzeau palmele acelea liniştite, înfloriturile chitarei şi vocea care vorbea ritmic de trădări şi răzbunări pentru chinurile iubirii.

— Văd că tălică ai avut în viaţă multe întâmplări retezate.

Avea dreptate. Tatăl, pe care nu-l cunoscuse nicicând, fusese un târgoveţ în trecere prin satul lui şi nu-i lăsase moştenire nici măcar numele. Mama îl părăsise pe când era un bebeluş, lăsându-l în grija unui bunic sărac în vorbe şi sentimente, care visase mereu la meleagurile lui basce şi nu izbutise nicicând să se adapteze la secetosul exil castilian. Apoi urmaseră căsătoria cu Elvira, plecarea în

America, ruina finală: toate îi fărâmaseră calea într-un moment sau altul. Puţine lucruri fuseseră continue în viaţa lui, cu siguranţă: nu greşea ţiganca. Deşi nimic nu diferea prea mult, a presupus, de soarta multor oameni care aveau tot atâtea decenii de viaţă în spate. Probabil că bătrâna aceea ademenitoare repetase aceeaşi frază de sute de ori.

— Văd şi că există ceva de care eşti legat tălică chiar acum şi care, dacă nu merge bine, poate să dispară.

Şi dacă voi pierde tocmai conacul familiei Montalvo şi restul proprietăţilor? şi-a întărâtat închipuirea. Şi dacă le-aş pierde în schimbul unor cantităţi enorme de uncii de aur?

— Şi e scris şi că acest ceva de care sunt legat mi-l vor lua din mâini nişte domni din Madrid? a întrebat uşor ironic, gândindu-se la posibilii cumpărători.

— Asta baba n-o poate afla, sufleţelule. Dar te sfătuiesc să-ţi foloseşti bine dovleacul, l-a avertizat, ducându-şi chinuitul deget mare la tâmplă, fiindcă, după cum văd eu aici, poate tălică ai să şovăieşti. Şi ştii doar ce zice proverbul: sardeaua de-o duce mâţa pe zid într-o zi sentoarce-n blid.

A fost gata să izbucnească în râs în faţa acelei sublime elocinţe.

— Foarte bine, femeie. Acum îmi văd viitorul cu toată limpezimea, a spus, încercând să pună capăt şedinţei divinatorii.

— O clipită, domnul meu, o clipită, că acilea e ceva care seamănă cu lumânarea. Dar pentru acest ceva am nevoie mai întâi de o duşculiţă. Hai, Tomasillo, fiule, dă bunichii un păhăruţ cu vin de Pajarete. Plăteşte domnişorul, şi tălică spune că-i adevărat.

Nici măcar n-a aşteptat ca puştiul să pună vinul pe masă; i l-a smuls dintre degete şi a deşertat paharul dintr-o singură duşcă. Apoi a coborât vocea, serioasă şi sobră.

— O muiere te amăgeşte bine, domnul meu.

— Nu te înţeleg.

— Că eşti mort după muierea asta. Dar ea nu e liberă, şi tălică o ştii.

— Vezi? a continuat baba să-i arate, trecându-şi domol o unghie coşcovită peste palma lui întinsă. E limpede ca apa. Aici, trei linii se unesc într-un triunghi. Şi cineva are să iasă din el fără întârziere. Prin apă sau prin foc, eu văd pe cineva care se duce.

A dracului clarviziune, babă blestemată, era gata să-nceapă s-o bombăne, reacţionând violent, cu un amestec de lehamite şi descumpănire. De zile întregi, mintea lui îl vedea deja îmbarcat pentru Veracruz, n-avea nevoie să i-o mai amintească cineva. Sub stropii de ploaie şi în briza Atlanticului, privind de pe coverta unui vapor cum Cádiz, oraşul atât de alb şi de luminos, se făcea tot mai mic în depărtare şi devenea, în cele din urmă, doar un punct pierdut pe mare. Despărţindu-se de bătrâna Spanie şi de acest Jerez care îl făcuse

să retrăiască atât de imprevizibil senzaţii îngropate în adâncurile memoriei lui. Plecând din nou pe drumul de întoarcere; revenind în lumea şi la viaţa lui. Singur, ca întotdeauna. Întorcându-se într-o lume în care nimic n-avea să mai fie vreodată la fel.

— Şi mai vreau să-ţi zic tălică doar ceva, domnişorule. Un lucru mic doar, pe care eu îl văd aici…

În clipa aceea, uşa cârciumii s-a deschis brusc şi a intrat Ysasi.

— Dar bine, Rosario, ce se petrece aici? Ies doar puţin mai mult de zece minute, şi începi să-mi bagi prietenul în bucluc cu ţăcănelile tale. Dacă află taică-tău, Tomás, că o laşi să intre aici noapte de noapte pe ţiganca asta, te snopeşte în bătaie când îi trece tusea măgărească. Hai, babă cârcotaşă, lasă-ne în pace şi du-te la culcare! Şi ia-ţi şi nepoatele, că asta nu-i oră la care să daţi toate trei târcoale pe-aici.

Bătrâna i-a dat ascultare fără măcar o umbră de împotrivire; era greu de găsit printre oamenii aceia un bărbat cu autoritate mai mare decât doctorul cu barbă neagră care le lecuia din pur altruism şubrezeniile şi durerile.

— Regret enorm că a trebuit să te las singur.

Cu un simplu gest, Larrea a arătat că absenţa lui n-avea nicio importanţă, ca şi cum în treacăt voia să înlăture şi vocea ţigăncii. S-au întors pe loc la vin şi sporovăială. Mahalaua San Miguel şi oamenii ei, să mai vină două pahare; convalescenţa Carolei Gorostiza, adu-ne alte două, Tomás. Şi, ca întotdeauna, la sfârşit, marea unde duceau râurile oricărei discuţii, Soledad.

— Vei zice, probabil cu dreptate, că mă bag unde nu-mi fierbe oala, dar e ceva ce trebuie să aflu, ca să pot lega una de alta toate piesele care acum îmi roiesc neîmbinate prin minte.

— Şi la bine şi la rău, Mauro, domnia ta eşti de-acum băgat până-n gât în viaţa familiei Montalvo şi a tuturor apendicelor ei. Întreabă în voie.

— Ce se întâmplă, mai precis, cu soţul ei?

Doctorul a tras aer în piept, şi-a umplut fălcile, dând astfel feţei sale ascuţite o altă structură. Apoi a expirat, luându-şi timp să pună în ordine ce voia să spună.

— La început, s-a crezut că erau simple episoade de melancolie: un rău care se cuibăreşte în minte şi stârneşte ieşiri biciuitoare, care paralizează voinţa. Izbucniri de tristeţe, mlădiţe de spaimă nefondate, care duc la dezamăgire şi disperare.

Dezechilibre ale sufletului şi temperamentului, de asta-i vorba. Atunci a început să priceapă. Şi să-şi închipuie.

— De aceea spune ea că până şi fiul lui l-a tratat cu viclenie, profitând de slăbiciunea lui şi obligându-l să acţioneze în afacerea familiei contra intereselor lui Soledad şi ale fiicelor sale, a subliniat.

— Aşa presupun. În condiţii normale, de fapt, sunt absolut convins

că Edward n-ar fi făcut vreodată nici cea mai mică mişcare care să le aducă prejudicii, a spus surâzând cu o uşoară nostalgie. Arareori am văzut un bărbat mai devotat soţiei ca el.

Cârciuma se umpluse cu vârf, chitarei liniştite din primele momente i se adăugase încă una şi coardele amândurora sunau cu şi mai mult avânt. Muzica domoală pe care o auziseră la sosire devenise o larmă de palme, chitare, voci şi tocuri; întreg localul vibra.

— Mi-l amintesc în ziua nunţii lor, a continuat Ysasi străin, mai mult decât obişnuit cu hărmălaia aceea. Cu figura lui de aristocrat normand, atât de înalt şi de blond, cu trupul drept ca întotdeauna; şi brusc, căci ne aflam în Colegiata[66], de două ori mai elegant decât de obicei, primind urări de bine şi aşteptând sosirea iubitei noastre Sol.

Dacă Mauro Larrea ar fi ştiut ce-i gelozia, dacă ar fi simţit-o vreodată în propria carne, ar fi recunoscut-o pe loc, de cum a apărut înţepătura aceea fără nume, când şi-a închipuit-o pe Soledad Montalvo radioasă la altar, spunând da, vreau, la bucurie şi tristeţe, la sănătate şi la boală. Ia te uită, puşlama, i-a şoptit conştiinţa, devii un imbecil sentimental. Şi în depărtare l-a intuit pe agentul Andrade hohotind.

— Adevărul a fost că nimeni nu putea bănui în duminica aceea însorită de început de octombrie că, doar două zile mai târziu, Matías, nepotul, avea să moară, şi totul urma să se destrame.

— Şi nimănui nu-i păsa că ea urma să plece din Jerez? Că avea s-o ducă la Londra un necunoscut, care…?

— Un necunoscut, Edward? Nu, nu; poate că nu m-am exprimat eu limpede, ori poate că uit adeseori că domnia ta eşti străin de anume detalii pe care eu le consider bine ştiute. Edward Claydon era ca şi de-al casei, foarte apropiat de familie: agentul pentru afaceri al familiei în Anglia, omul de încredere al lui don Matías în exportul de *sherry*.

Ceva nu se potrivea: ceva nu încăpea între imaginea tânărului elegant, pe care tocmai şi-l închipuise parcurgând culoarul central din Colegiata în sunet de orgă, cu frumoasa Soledad ţinându-l de braţ, şi solidele legăturile comerciale ale patriarhului. Tocmai de aceea, aşteptând un răspuns, a încercat să nu-l întrerupă pe doctor.

— De peste un deceniu, Edward petrecea sezoane întregi în Jerez şi trăgea mereu la familia lor. Pe atunci, n-avea nicio legătură nici cu Sol, nici… Nici cu Inés.

— Inés e sora care s-a călugărit, nu?

A făcut un gest afirmativ, apoi a repetat numele. Inés, da. Doar atât. El tot mai încerca să-şi potrivească totul în cap, dar nici prelucrându-le cu dalta nu izbutea să lege toate faptele între ele. Iar drept fundal, mai multe palme, mai multă larmă, mai multe înfloriturii de chitară şi tocuri care băteau pământul.

— În fine, prietene, presupun că-i o lege a vieţii.

— Ce-i o lege a vieţii, doctore?

— Că odată ce vârsta înaintează, ne pândeşte o deteriorare ireversibilă.

— Dar de vârsta cui îmi vorbeşti? Iartă-mă, dar mă simt tot mai pierdut. Medicul a plescăit, a făcut un gest de resemnare şi a pus paharul pe masă cu o lovitură seacă.

— Domnia ta să mă ierţi, Mauro. Vina e şi a mea şi a vinului. Credeam că ştiai.

— Că ştiam ce?

— Că Edward Claydon e cu aproape treizeci de ani mai în vârstă decât soţia lui.

38

Se trezise de curând şi era în bucătărie, cu părul ciufulit de parcă tocmai se bătuse cu aliaţii Satanei, purtând doar un pantalon fără brâu şi o cămaşă mototolită şi pe jumătate descheiată. Încerca să aprindă focul, ca să pună cafeaua la fiert, când a auzit că intrau pe poarta ogrăzii din spate bătrânii slujitori Angustias şi Simón. Abia dacă îi întâlnise, dar casa le mulţumea pentru prezenţă. În patio şi pe scară era mai curat; deşi deteriorate, odăile erau mai locuibile, cămăşile lor albe recent spălate se uscau întinse pe o sfoară şi apoi apăreau în şifonier, ca prin minune bune de purtat. Şi, la orice oră ar fi sosit, în şemineuri era mereu o rază de căldură şi pe un scăunel ceva de îmbucat.

Dimineaţa, plină de nori groşi, nu se lumina, şi din cuhnie încă nu ieşiseră frigul şi penumbra când s-a auzit cum perechea a salutat, spunând Dumnezeu să ne dea o bună dimineaţă.

— Să vedeţi, domnişorule, ce v-am adus, a anunţat femeia. Chiar ieri l-a vânat fiul meu cel mijlociu, uitaţi ce frumuseţe.

Ţinându-l de labele din spate, a ridicat cu mândrie un iepure mort, cu blana cenuşie.

— Domnia voastră mâncaţi azi acasă, don Mauro? Că dacă nu, vi-l las pentru cină, fiindcă aveam de gând să fac din el tocană cu usturoi.

— Habar n-am ce-o să fac la prânz, dar cinei nu-i purta de grijă, că n-am să fiu acasă.

Invitaţia pe care i-o anunţase preşedintele cazinoului cu câteva zile în urmă nu întârziase să sosească. Un bal în palatul din Alcázar, reşedinţa familiei Fernández de Villavicencio, duci de San Lorenzo. În onoarea familiei Claydon, după cum scria pe carton. O întâlnire galantă şi destinsă, cu ce avea mai select protipendada din Jerez. Putea să nu ţină seama de ea, dacă voia, nimeni şi nimic nu-l obliga să asiste. Dar, fie din politeţe, fie din curiozitate faţă de acel univers insolit de moşieri şi pivniceri de rasă, pe care abia dacă îi cunoştea, se învoise.

— Atunci, vă las tocăniţa într-un blid de lut pe foc, şi o să vedeţi domnia voastră.

— Unde-i amerindianul? a întrerupt-o soţul.

— Indianul are nume, Simón, a răspuns Angustias pe ton de reproş. Îl cheamă Santos Huesos, dacă nu ţii minte. Şi e mai bun ca un apostol, deşi poartă părul lung ca în icoana cu Hristos dându-Şi ultima suflare[67] şi are pielea de altă culoare.

— Azi n-a dormit acasă, îmi rezolvă nişte chestiuni în altă parte, a lămurit-o el, fără să intre în detalii.

Mai bun ca un apostol, spusese femeia. Dacă n-ar fi avut creierii atât de toropiţi, ar fi izbucnit in râs. În schimb, doar a cerut:

— Îmi faci matale o oală mare cu cafea foarte neagră, Angustias?

— Chiar acum aveam de gând s-o pun la fiert, nici nu trebuie s-o cereţi. Şi, de cum termin, încep să jupoi iepurele, o să vedeţi ce gustos are să-mi iasă. Bietul don Luisito îşi lingea degetele ori de câte ori îi făceam tocăniţă de iepure: cu usturoiaş, cu vinişor şi frunzuliţe de dafin, şi apoi i-o serveam cu crutoane prăjite…

A lăsat-o pe femeie cufundată în aleanurile ei culinare şi s-a dus să se spele în patio, cu un prosop pe umăr.

— Aşteptaţi să pun la fiert o olicică cu apă, don Mauro, să nu faceţi pneumonie!

Dar el era deja cu capul cufundat în apa de gheaţă a dimineţii.

Nesomnul îl lovise de cum se crăpase de ziuă, cu toate că se întorsese abia în zori, cu capul buimac de atâta *amontillado*, sunete de chitară şi bătăi din palme. Nu va fi o zi uşoară, şi-a zis cu gândul la Carola Gorostiza, pe când îşi ştergea şuvoaiele de apă care i se scurgeau pe trunchi. Deci cel mai bine va fi să începem cât mai iute.

Clopotele de la biserica San Marcos chemau la liturghia de ora nouă, când a plecat cu părul încă umed spre strada Francos. Manuel Ysasi era deja la intrare, băgând în geanta sanitară un stetoscop, gata să-şi înceapă vizitele.

— Cum a fost azi-noapte?

— N-am ştiut de nimic până n-am deschis ochii pe la şapte. După servitorul domniei tale, invitata noastră s-a cam speriat, dar tocmai am urcat s-o consult şi, cu toate că-i supărată foc, în rest e bine. Deşi nu pare să te aprecieze prea mult, dacă judecăm după vorbele bune pe care ţi le-a dedicat.

Înainte să se despartă, au schimbat câteva fraze în faţa porţii *cancela*; Manuel Ysasi pleca la Cádiz, cu unele îndatoriri profesionale, despre care i-a pomenit tangenţial, fără ca Mauro Larrea să reţină măcar o vorbă. Era cu mintea aiurea, pentru întâia oară dispus să înfrunte tunetul havanez.

Auzindu-şi numele, Santos Huesos a ieşit din încăperea de lângă odaia Carolei Gorostiza, urmat, ca de o umbră, de mulatra slabă. Aceeaşi cu care îl lăsase în Plaza de Armas în noaptea retragerii armatei, când stăpâna ei îi dăduse întâlnire în biserica Cristo del Buen Viaje, şi-a adus aminte în treacăt. Dar nu era momentul să lege cu frânghii amintirile difuze de pe celălalt mal al oceanului; acum important era să hotărască ce naiba avea să facă cu acea femeie.

— Nu vă necăjiţi, stăpâne, că s-a liniştit.

— Cum i-a mai mers cu tulburarea?

— S-a înfuriat doar niţel, când s-a deşteptat în zori şi a văzut că nu poate ieşi din dormitor, dar pe urmă i-a trecut.

— A trebuit să intri, ai stat de vorbă cu ea?

— Păi, cum nu?

— Şi ea te-a recunoscut?

— Fireşte că da, don Mauro; îşi aducea aminte de mine de la Havana, când m-a văzut lângă ea. Şi, dacă mă veţi întreba dacă s-a interesat de domnia voastră, răspunsul e da, domnule. Dar eu nu i-am lămurit decât că sunteţi foarte ocupat, aşa că nu puteaţi veni s-o vedeţi azi.

— Şi cum ţi s-a părut?

— Păi, aş zice că nu stă deloc rău cu sănătatea, stăpâne. Acuma, cu firea dată naibii pe care o are, nu ştiu cum are să primească să stea în cuşcă.

— A mâncat ceva?

Sagrario, slujnica în etate, se apropia chiar atunci pe coridor, târâindu-şi piciorul şchiop.

— Ce spuneţi, domnişorule? Îi era mai foame ca unui puşcăriaş din închisoarea Carraca.

— Şi apoi s-a mai culcat o dată?

— Nu, domnule. De data asta, răspunsese Trinidad, care până atunci tăcuse în spatele lui Santos Huesos. Stăpâna mea e gătită deja ca o mireasă, trebuie doar s-o mai pieptăn. E aproape pregătită să iasă.

— Ba bine că nu e pregătită să iasă niciunde, a boscorodit minerul, îndreptându-se spre de odaia din fund.

— Cheia, Santos! a poruncit, întinzând mâna.

A răsucit-o de două ori şi a intrat.

Carola îl aştepta în picioare, alertată de glasul pe care i-l auzise prin uşă.

Furioasă, cum era de aşteptat.

— Dar ce-aţi crezut domnia voastră ca un cretin? Fiţi vă rog amabil şi scoateţi-mă de aici imediat!

Nu i s-a părut, într-adevăr, că arăta rău, cu toată nepotrivirea dintre modestia încăperii şi rochia ei roşu-închis, încoronată de pletele negre şi dese care îi ajungeau până la mijlocul spatelui.

— Mă tem că aşa ceva va fi cu putinţă doar peste câteva zile. Atunci vă voi duce la Cádiz şi vă voi îmbarca pe o navă care pleacă la Havana.

— Nici să nu vă treacă prin minte!

— Să veniţi din Cuba până aici a fost o aiureală complet nelalocul ei, doamnă Gorostiza. Vă rog să vă reconsideraţi purtarea şi să aşteptaţi liniştită câteva zile. În scurt timp vi se va organiza plecarea.

— Să ştiţi că n-am de gând să mă mişc din acest oraş până nu obţin şi ultimul petec de pământ din tot ce-mi revine. Aşa că lăsaţi-vă de chestii de-astea, nu-mi mai trimiteţi indieni şi doctoraşi nepricepuţi, şi să ne aranjăm afacerile o dată pentru totdeauna.

Şi-a umplut plămânii cu aer, fără să-şi piardă cumpătul.

— Nu-i nimic de aranjat: totul s-a făcut după cum conveniserăm

soţul domniei voastre şi cu mine. Totul e în ordine, actele le-a ratificat un notar. Încăpăţânarea de a recupera tot ce s-a pierdut n-are nici cap, nici coadă, doamnă. Gândiţi-vă bine şi acceptaţi situaţia.

L-a privit cu ochii ei atât de negri şi de vicleni. Dintre buze i-a izbucnit un sunet ca de nucă spartă; de parcă un râs amar şi uscat i se înţepenise pieziş într-un loc.

— Domnia voastră nu pricepeţi nimic, Larrea; dar chiar nimic.

— Nu pricep nimic, e adevărat. Nici din vicleniile, nici din aiurelile domniei voastre nu pricep absolut nimic şi acum îmi e egal. Nu ştiu decât că n-aveţi ce căuta aici.

— Trebuie s-o văd pe Soledad.

— Vă referiţi la doamna Claydon?

— La verişoara soţului meu, cea care a provocat toate acestea.

De ce să-i mai asculte absurdităţile, dacă tot nu se ajungea nicăieri?!

— Nu cred că vă împărtăşesc interesul; şi vă sfătuiesc s-o uitaţi. Acum chiar că a izbucnit în râs, un râs exuberant, cu o undă de acreală.

— Sau poate că şi domniei voastre v-a luat minţile? Da?

Fii calm, frate, s-a sfătuit. Nu-i face jocul, n-o lăsa să te ducă de nas.

— Să ştiţi că am de gând să vă denunţ…

— Dacă aveţi nevoie de ceva, comunicaţi-i servitorului meu.

— … şi că îi voi scrie fratelui meu despre purtarea domniei voastre.

— Încercaţi să vă odihniţi şi să vă menajaţi energiile: trecerea Atlanticului, o ştiţi deja, poate fi zbuciumată.

Văzând că Mauro Larrea se îndreaptă spre uşă cu intenţia s-o încuie din nou, indignarea ei s-a prefăcut în mânie, şi Carola Gorostiza a dat să se arunce asupra lui. Ca să-l împiedice, să-l pălmuiască şi să-i arate măsura furiei sale. Dar el a respins-o, întinzând mâna.

— Aveţi grijă, a avertizat-o sever. Ajunge!

— Vreau s-o văd pe Soledad! a cerut ea, ţipând ascuţit.

— Am să revin când am să pot.

— După ce mi-a provocat toate relele din căsnicie, blestemata asta fără egal nici măcar nu vine să stea de vorbă cu mine?

N-a fost în stare să înţeleagă acea frază aiuritoare, la fel cum nici n-a crezut că merita să se străduiască să-i lămurească unele exagerări care îi contraziceau acuzaţia. De pildă, că maşinaţiunile ei le spoliaseră pe fiicele lui Sol de viitoarea lor moştenire; că şiretlicurile ei îl îndemnaseră pe vărul lui Sol, Luis Montalvo, un nefericit bolnav şi decrepit, să-şi părăsească lumea, ca să-şi afle sfârşitul pe meleaguri străine. Mult mai multe avea să-i reproşeze Soledad ei decât invers. Dar n-a vrut să meargă chiar până acolo.

— Cred că aţi luat-o razna, doamnă; mai aveţi nevoie de odihnă, a sfătuit-o, cu un picior deja pe coridor.

— Nu veţi izbuti să scăpaţi de mine.

— Fiţi amabilă şi ţineţi-vă firea.

Ultimul strigăt a trecut prin uşa abia închisă, însoţit de sunetul unui pumn care lovea lemnul cu furie.

— Sunteţi un netrebnic, Larrea! Un fecior de lele şi un… un…!

Ultimele insulte nu i-au ajuns până la urechi; atenţia îi era concentrată deja către altceva.

***

Două mii şase sute de reali pentru o cabină pe vas ori o mie şapte sute cincizeci pentru un loc pe covertă; atât ar costa s-o trimită pe Carola Gorostiza pachet la Havana. Iar cu sclava alături de ea, dublu. Tocmai îl înştiinţase o agenţie de transport şi bilete de pe strada Algarve, şi de acolo ieşea blestemându-şi soarta neagră nu numai pentru că trebuia să hotărască cum avea să scape de ingrata prezenţă a Carolei, ci şi pentru neaşteptata muşcătură din famelicele-i capitaluri.

În cinci zile pleca din Cádiz nava poştală Reina de los Ángeles. Cu escale în Las Palmas, San Juan de Puerto Rico, Santo Domingo şi Santiago de Cuba; i se dăduseră chiar şi informaţii tipărite. Cam patru sau cinci săptămâni de drum, poate şase, în funcţie de vânturi, ştiţi domnia voastră, îi spuseseră. Dorinţa lui de a o şti departe era atât de mare, că se simţise tentat să reţină biletul pe loc, dar l-a oprit raţiunea. Aşteaptă, cumetre. O zi cel puţin, a negociat cu sine. În funcţie de ce avea să se întâmple a doua zi dis-de-dimineaţă urma să rezolve definitiv chestiunea. Începând din acel moment şi până se vor lămuri ce intenţii aveau cumpărătorii din Madrid, va face ceea ce până atunci încercase să evite cu orice preţ: va ataca paralele cuscrăsii şi nu pentru a le investi în proiecte bănoase, aşa cum îl rugase ea, ci pentru propria-i supravieţuire la limită.

— Mauro?

Şi imediat i s-au prăbuşit toate judecăţile şi previziunile adunate claie peste grămadă în minte, într-o structură aparent solidă. Le-a lovit ca o pală de vânt simpla prezenţă în spatele lui a lui Sol Montalvo în piaţa Yerba, cu graţia şi mersul ei pe sub arborii cu crengi desfrunzite şi pe sub cenuşa plumburie a cerului, în acea dimineaţă searbădă de toamnă; cu pelerina ei de culoarea lavandei şi curiozitatea care i se citea pe chip, în drum spre strada Francos.

— Ai văzut-o deja?

Se opriseră faţă în faţă la jumătatea piaţetei traversate de trecători care forfoteau prin jur la ora aceea cu dughene deschise şi activitate în fierbere, iar el i-a povestit pe scurt cum decursese întâlnirea, dar a omis câteva lucruri.

— În orice caz, cred că mi-ar plăcea să stau de vorbă cu ea. La urma urmelor, e soţia vărului meu.

— Mai bine evit-o.

— Trebuie să aflu ceva anume. El n-a umblat cu mănuşi.

— Ce?

— Despre Luis, a zis privind pământul plin cu frunze uscate şi călcate în picioare şi coborând tonul. Cum i-au fost ultimele zile, cum a decurs reîntâlnirea cu Gustavo.

Dimineaţa continua să fiarbă: suflete care traversau piaţeta, în drum spre pieţele Plateros sau Arenal, trupuri care se îndepărtau să facă loc unui car, care se salutau şi se opreau câteva clipe, ca să întrebe de sănătatea unei rude ori să se plângă de cât de urâţi fuseseră zorii acelei zile. Două doamne distinse s-au apropiat de ei chiar atunci, făcând să explodeze clăbucii invizibili ai nostalgiei între care ea se adăpostise pentru moment. Soledad dragă, ce plăcere să te vedem, ce fac fiicele tale, cum îi merge lui Edward, ce mult regretăm pierderea lui Luis, aşteptăm să ne spui când au loc funeraliile. Ne vedem la familia Fernández Villavicencio în Alcázar, nu-i aşa? Încântate de cunoştinţă, domnule Larrea. O adevărată onoare. Adio, pe diseară, a fost o plăcere.

— N-ai să scoţi nimic bun de la ea, crede-mă, a avertizat-o, reluând convorbirea de cum le-au pierdut din vedere pe cele două doamne.

Acum i-a întrerupt un domn în etate cu un aer mai mult decât respectabil. Noi saluturi, alte condoleanţe, un compliment galant. Pe diseară, draga mea. Domnule Larrea, a fost o onoare.

Poate că acele prezenţe nu erau sâcâieli întâmplătoare, ci semnale de avertizare: mai bine să n-o luaţi în această direcţie. Aşa şi-a poruncit minerul şi aşa a părut să vadă chestiunea şi Soledad, când a schimbat vorba şi tonul.

— Mi-a istorisit deja Manuel că ai fost invitat la bal; el nu ştie dacă poate să ajungă, avea aranjate două întruniri medicale în Cádiz. Cum ai să te duci?

— N-am nici cea mai mică idee, a recunoscut Larrea fără ocolişuri.

— Vino la noi, şi mergem împreună cu caleaşca mea.

— Şi soţul domniei tale?

— E tot plecat.

Larrea ştia că minte. Acum că, în sfârşit, era conştient de vârsta înaintată a negustorului de vinuri şi de multele nepotriviri dintre cei doi soţi, intuia că i-ar fi fost foarte greu să se ţină departe de soţia acestuia.

Iar Sol ştia că el nu ignora chestiunea. Dar niciunul n-a lăsat să se întrevadă nimic.

— Atunci am să vin, dacă crezi că e oportun, cu cele mai frumoase straie de indian opulent pe care le am.

În sfârşit, Soledad şi-a schimba expresia, iar el a simţit un soi de orgoliu pueril şi ridicol, fiindcă fusese în stare să-i smulgă un zâmbet printre nori. Mare nerod mai eşti, a behăit Andrade. Sau conştiinţa.

Lăsaţi-mă amândoi în pace, căraţi-vă de aici!

— Şi, ca să nu-mi mai reproşezi din nou că trăiesc ca un sălbatic, să ştii că mi-am angajat servitori.

— Asta nu-i rău.

— Un cuplu în etate, care a lucrat şi pentru familia domniei tale.

— Angustias şi Simón? Ia te uită, ce întâmplare! Şi eşti mulţumit de ei? Angustias era fiica Pacăi, bătrâna bucătăreasă a bunicilor mei; amândoi aveau nişte mâini de toată isprava.

— Cu asta se şi laudă. Chiar azi urma să pregătească…

— N-ai să-mi spui că Angustias îţi găteşte legendarul ei iepure cu usturoi!?

Era gata s-o întrebe *şi domnia ta de unde naiba ştii?* când o rafală de luciditate bruscă l-a oprit. Fireşte că ştie, imbecilule, cum să nu ştie? Sol Claydon ştia că perechea de servitori avea să ajungă la noua lui reşedinţă, căci se ocupase ea însăşi să se întâmple astfel: ea hotărâse să pună la punct conacul hodorogit al familiei sale, pentru ca el să poată trăi acolo îndeajuns de comod, şi tot ea poruncise să vină cineva să-i pregătească mâncare caldă şi să-i spele rufele, asigurându-se mai apoi că bătrâna slujnică se înţelegea cu Santos Huesos. Soledad Montalvo ştia totul, pentru că, pentru prima oară în viaţa lui, acelui miner fără scrupule, dat naibii, călit în mii de bătălii, îi ieşise în cale o femeie care, la adăpostul propriilor ei interese şi urgenţe, era mereu cu trei paşi înaintea lui.

39

Primul ceas al după-amiezii aducea ploaie.

— Santos!

Încă mai vibra ecoul numelui pe pereţi, când şi-a amintit că nu avea niciun sens să-l strige: slujitorul tot mai făcea de gardă în faţa uşii de la odaia Carolei Gorostiza.

Abia răscolise prin cufere, căutând o umbrelă, dar nu dăduse de ea. În orice altă zi, de s-ar fi udat, nu i-ar fi păsat nici cât de-o ceapă degerată, nici dacă până la urmă s-ar fi deschis cerul, dar în noaptea aceea, ba. Prezenţa lui în palatul din Alcázar însoţind-o pe Sol Claydon în lipsa soţului acesteia era şi-aşa destul de insolită, ca să mai apară şi muiat de ploaie până în măduva oaselor.

S-a gândit să le ceară o umbrelă lui Angustias ori Simón, şi tocmai se îndrepta spre bucătării, când s-a răzgândit. Poate dădea de vreuna în podul casei, la mansardă. O umbrelă de-a lui Comino, sau de-a cui o fi fost. Acolo găsise cu Santos Huesos câteva mobile şi unelte sărăcăcioase, printre care îşi petrecea acum zilele, de la vechile saltele din lână pe care dormeau până la sfeşnicele din lut ars, în care stăteau înfipte lumânările care îi luminau bezna nopţilor. Poate găsea şi-o umbrelă, nu pierdea nimic dacă o căuta.

A tot răscolit prin dulapuri şi sertare din lemn, s-a mişcat printre pereţi care stăteau mărturie despre trecerea timpului: bruni, lipsiţi de căldură şi de var. Printre coşcoveli, se mai observau încă urmele unor mâini murdare, câteva atingeri şi crestături, ca şi sute de pete de igrasie de toate mărimile; şi chiar unele însemnări grosolane făcute cu o bucăţică de cărbune sau gravate cu cine ştie ce unealtă ascuţită: capătul unei chei, tăişul unei pietre. Dumnezeu să ne apere, scria pe locul unde odinioară fusese căpătâiul unui pat. Mamă, spuneau altele, cu o lipsă de îndemânare aproape analfabetă. În fundul unui coridor cu tavanul scund, într-o încăpere în care dormeau somnul drepţilor două leagăne şi un căluţ de lemn cu coama ciumpăvită, a găsit în spatele uşii încă o inscripţie. Fusese făcută la înălţime medie, cam între cotul şi umărul lui, şi era mare cât două mâini deschise. O inimă.

Ceva nedesluşit l-a făcut să se lase în jos ca s-o privească mai îndeaproape: ca animalul care nu caută prada, dar întinde instinctiv gâtul şi urechile când mirosul îi anunţă apropierea unei posibile capturi. Poate că liniile ei tremurate îi sugerau că o slujnicuţă îndrăgostită de un lucrător cu ziua subţirel n-ar fi desenat nicicând acel simbol cu atâta precizie; ori poate că-i trezise curiozitatea aerul rafinat şi insolit al substanţei negre cu care fusese pictată inima: tuş, poate ulei. Oricare va fi fost motivul, Larrea şi-a apropiat privirea de perete.

Rănită de o iubire juvenilă, inima aceea era străbătută de o săgeată.

Pe ambele ei feţe, a citit câteva litere la capete. Majusculele, mai late, erau trasate cu mai multă forţă, minusculele le urmau cu linii drepte, concise. Numele pe care literele îl formau la stânga inimii, împreună cu coada săgeţii, începea cu un G. Iar, la dreapta inimii, atingând vârful, celălalt nume începea cu un S. G de la Gustavo şi S de la Soledad.

Abia dacă a avut vreme să digere cât de cât descoperirea aceea candidă şi tulburătoare, că vocea lui Angustias de la parter l-a obligat să se ridice. Îl chema strigând, cu teamă.

— De-aia nu vă găseam eu pe nicăieri, domnişorule! Cum să-mi dea prin minte că umblaţi după vechituri! a exclamat uşurată femeia, când l-a văzut coborând în goană pe treptele care duceau spre partea cea mai puţin nobilă a casei.

Nici măcar nu i-a îngăduit s-o întrebe de ce îl căuta cu atâta grabă.

— În vestibul vă aşteaptă un bărbat, a anunţat. Pare grăbit, dar n-am priceput nimic din ce zice, iar Simón s-a dus la fierărie să caute un şperaclu, aşa că vă rog, don Mauro, mergeţi să vedeţi ce vrea fiinţa aia.

S-a întâmplat ceva pe strada Francos, a presupus, străbătând ca un uragan galeria şi coborând din două în două trepte grandioasa scară de marmură. Ceva şi-a ieşit din matcă cu Carola Gorostiza, Santos Huesos n-a îndrăznit s-o lase singură şi a trimis să mă anunţe.

Cel care îl aştepta venea, totuşi, de pe alte meleaguri.

— Domn Larrea, vine domnia voastră la casă Claydon imediat, rog la voi, a fost salutul majordomului Palmer într-o spaniolă chinuită. *Milord and milady* are probleme. Doctor Ysasi nu oraş. Domnia vostru venit repede.

S-a încruntat. *Milady*, spusese. Dar şi *milord*. Presupunerile i s-au închegat: Edward Claydon nu era, de fapt, în nicio călătorie de afaceri, ci sub acelaşi acoperiş cu soţia sa.

— Care-i problema, Palmer?

— Fiu de la *milord* aici.

Aşadar, Alan Claydon îşi făcuse apariţia. Totul se complica şi mai mult.

Pe drum, majordomul l-a pus pe scurt la curent, cu un iureş de vorbe greu de priceput. Domni reţinuţi în dormitor la domn Claydon. Fiu nu permite ieşire. Uşă închisă dinăuntru. Prieteni de la fiu aşteaptă în birou.

Au pătruns prin spate, pe poarta mare prin care Soledad şi el intraseră pe cai după ce ea, sub pretextul de a-i arăta La Templanza, îl invitase să se infiltreze în viaţa ei fără o cale de întoarcere. În cuhnie, cu evidente semne de îngrijorare şi nelinişte pe faţă, se aflau o bucătăreasă cu aer de matroană şi două slujnice: mai englezoaice toate trei decât însuşi ceaiul de la ora cinci.

Fondul situaţiei n-a avut nevoie de lămuriri: fiul vitreg al lui Soledad hotărâse să nu mai trimită emisari, ci să acţioneze singur în chip nu prea cordial. Aşa stând lucrurile, în faţa lui Mauro Larrea se conturau două alegeri. Una era să aştepte răbdător ca totul să se rezolve de la sine: să aştepte ca Alan Claydon, fiul din prima căsătorie al stăpânului casei, să hotărască de bună voie să nu-şi mai hărţuiască tatăl şi pe soţia acestuia, să descuie chiar el odaia de la etajul de sus, unde îi închisese pe amândoi şi, în compania celor doi prieteni cu care sosise cel mai probabil din Gibraltar, să urce din nou în careta lui şi să plece de unde venise. Şi apoi, odată încheiat totul, ca întotdeauna pe la spatele soţului, el i-ar putea oferi lui Sol o batistă ca să-şi usuce lacrimile, dacă i-ar curge după întâmplarea aceea neplăcută. Ori un umăr, ca să-şi odihnească necazul pe el.

Aceea era prima soluţie posibilă, probabil cea mai de bun-simţ.

Cealaltă ducea, totuşi, într-o direcţie total diferită. Mai puţin raţională, cu toate acestea. Şi mai riscantă. A ales-o pe aceea.

— Strada Francos, numărul 27. Santos Huesos, amerindianul. Du-te să-l anunţi, să vină imediat.

Această poruncă a fost prima dintre hotărârile lui, iar destinatara ei a fost una din tinere. Al doilea ordin a fost pentru majordom.

— Lămureşte-mă precis unde şi cum se află.

Etaj sus. Dormitor. Fiu închis uşă dinăuntru. Două ferestre dau în ogradă spate. Fiu sosit acasă prânz, când doamna era afară. Doamna întors acasă circa unu *o'clock*, fiu nu permite ea iese iar. Nu mâncare. Nu băutură. Nimic pentru *milord*. Puţine vorbe, doar ţipăt *milady*. Şi lovitură.

— Arată-mi ferestrele.

Au ieşit amândoi în patio pe muteşte, în timp ce femeile au rămas în cuhnie. S-au lipit de zid, ca să nu fie văzuţi de sus, şi au ridicat privirile către deschiderile de la etajele superioare. Practic, toate aveau gratii şi erau de mărime mijlocie; nu se potriveau cu locul în care oricine ar fi presupus că dormea prosperul stăpân al acelei prospere reşedinţe. Dar nu era momentul să se întrebe din ce motiv ocupa Edward Claydon una dintre acele odăi din spatele casei, fără îndoială nu prea opulente. Nici să se socotească dacă soţia acestuia împărţea sau nu noapte de noapte cearşafurile cu el, a doua întrebare care-i trecuse minerului prin minte. Concentrează-te, şi-a poruncit fără să ia ochii de la etajul al doilea. Uită-te bine şi gândeşte-te cum naiba te poţi aranja ca să urci.

— Unde dă? a întrebat, indicând o ferestruică fără gratii.

Mică, dar nu cât să nu poată intra. Dacă era în stare să ajungă până la ea. Palmer şi-a frecat energic braţele, ca şi cum se spăla. Iar Larrea a dedus că încerca să-i sugereze o cameră de baie.

— Lângă dormitor?

Majordomul a apropiat palmele într-o bătaie surdă. Lipite, le desparte doar un perete, a sugerat.

— E o uşă între ele?

Drept răspuns, a primit un gest afirmativ.

— Descuiată ori încuiată?

— Încuiată.

Mizerabil ghinion, era să zică. Dar în clipa aceea, majordomul scosese deja de pe o cureluşă un inel de care atârnau peste o duzină de chei care se ciocneau între ele. A scos una şi i-a dat-o. Aproape fără să se uite la ea, Larrea a băgat-o într-un buzunar.

Apoi a căutat posibile puncte de sprijin. O margine continuă, o cornişă, o ieşitură: orice de care să se poată agăţa. Ţine, a zis, deznodându-şi cravata. Nu era vreme de pierdut: după-amiaza era tot noroasă ca burta de catârcă, şi amurgul avea să se lase curând. Şi va începe să plouă, ceea ce ar fi şi mai rău.

Pe când îşi scotea jacheta şi vesta, Mauro Larrea a făcut în minte un plan rapid, asemenea celor de care se folosise odinioară de atâtea ori ca să sfredelească terenuri în căutarea filoanelor de argint din adâncurile lor. Doar că acum avea să se mişte pe faţa pământului, pe verticală şi aproape fără să se ţină de nimic. Chiar asta am să fac, a lămurit, scoţându-şi gulerul tare şi butonii. În realitate, prea puţin îi păsa lui că majordomul avea să afle amănunte despre parcursul pe care şi-l stabilise dar, făcând planuri cu glas tare, părea să dea o anume consistenţă materială schiţei pe care acum nu se simţea în stare s-o traseze pe hârtie. Am să urc pe acolo. Apoi, dacă pot, am s-o iau pe dincolo, a continuat, suflecându-şi mânecile cămăşii până deasupra coatelor. Iar apoi am să încerc să trec în partea aceea. Cu degetul arătător, i-a comunicat ce-avea de gând. Palmer a încuviinţat fără o vorbă. Într-un anume loc îndepărtat din creierul său, împuternicitul lui, Andrade, a dat din buze de parcă voia să-i atragă atenţia cu strigăte dezarticulate, dar glasul lui n-a ajuns până la Mauro.

Renunţând la hainele care nu-i părea necesar să-i stea lipite de trup, nu rămăsese decât cu cele două obiecte pe care le luase în mare grabă la plecare. Coltul Walker cu şase gloanţe şi cuţitaşul cu plăsele din os: îl însoţiseră neîntrerupt în ultima jumătate a vieţii şi nu era acum momentul să se despartă de ele. Împins de instinct, înainte să iasă din casă îşi luase unele măsuri de precauţie. Pentru orice eventualitate.

— Fiu lui *milord* nu bun pentru familia. *But be careful, sir*, a mormăit flegmatic majordomul, văzând armele.

Cu toată aparenta lor răceală, cuvintele vădeau o urmă de nelinişte. Aveţi grijă, domnule.

Era să cadă de trei ori. Prima oară, nu şi-ar fi putut rupe decât câteva coaste, fără prea mari urmări; a doua oară, şi-ar fi putut rupe un picior. Şi ultima oară, pentru că nu calculase o înălţime mai mare

de cinci *varas*, iar lumina scăzuse deja, şi-ar fi putut sparge fără îndoială capul. A evitat la limită cele trei căderi. Între două căderi posibile, în pofida efortului său viguros şi elastic, şi-a julit palmele până la os, i-a intrat în pulpă o ieşitură de fier, şi un burlan desprins i-a zgâriat spatele. Cu toate acestea, a izbutit tot ce-şi pusese în gând. Şi, odată ajuns sus, a spart geamul cu pumnul, a băgat mâna ca să deschidă ivărul şi, strângându-se ca să poată trece prin deschiderea îngustă, a intrat.

S-a uitat rapid în jur: o cadă mare, din marmură cu vine colorate, un WC din porţelan şi două sau trei prosoape îndoite pe un scaun. Nimic în plus: nici oglinzi, nici cosmetice pentru bărbierit, nici obiecte igienice personale. O încăpere austeră, pustie în exces. Aseptică, aproape. Cu o uşă în peretele din dreapta; încuiată, după cum prevăzuse majordomul. Avea chef să caute un pic de apă, ca să-şi răcorească gâtlejul şi să se cureţe de murdăria şi sângele lipite de mâini. Conştient că timpul trecea în dezavantajul lui, s-a mărginit să-şi frece palmele zdrelite de şoldul pantalonilor.

N-avea habar ce va găsi dincolo de uşă, dar a preferat să nu piardă nicio clipă: spargerea geamurilor putea să se fi auzit dincolo de peretele despărţitor. De aceea, a băgat neîntârziat cheia în broască, a răsucit-o rapid şi, dintr-o singură lovitură de picior, a deschis larg uşa.

Singurele lumini, cele ale amurgului, intrau prin draperiile trase. Nicio candelă de stearină, nicio lumânare sau lampă cu petrol. Chiar şi aşa, în penumbră, tot a fost în stare să observe ce şi cine era în cameră.

În picioare, Soledad. Era îmbrăcată la fel ca de dimineaţă, dar din păr îi scăpau acum câteva şuviţe, avea manşetele şi gulerul desfăcute şi, în lipsa hainelor cu care să combată efectul căminului stins, pe umeri purta o eşarfă bărbătească din mohair.

La acea rapidă trecere în revistă, a observat şi un bărbat cu pielea albă şi părul de culoarea paiului de grâu. Se apropia de patruzeci de ani, avea barba blondă şi favoriţi mari; era fără vestă, cu cravata desfăcută. Dădea impresia că stătuse întins leneş pe un divan, la picioarele căruia se risipiseră claie peste grămadă duzini de hârtii; auzind scârţâitul uşii forţate cu piciorul şi văzând brusca intrare a unui străin cu îmbrăcămintea sfâşiată, mâinile însângerate şi aerul că n-avea nici gând să-l trateze cu un minim de politeţe, s-a ridicat în capul oaselor.

— *Who the hell are you?* a ţipat.

Lui Mauro Larrea nu i-a trebuit traducător ca să priceapă că-l întreba cine naiba e.

— Mauro, a susurat Soledad.

Al treilea bărbat, respectiv soţul şi tatăl, nu era la vedere; prezenţa lui se intuia, totuşi, în spatele unui paravan mare, tapiţat cu o ţesătură

groasă şi rezistentă, în dungi orizontale, aflat într-un spaţiu paralel, din care Mauro Larrea n-a putut distinge decât picioarele unui pat şi o gâlgâială surdă de sunete de neînţeles.

Fiul lui Claydon, deja în picioare, părea că şovăie între a-i ţine şi a nu-i ţine piept. Era înalt şi corpolent, dar nu viguros. Şi-l închipuise mult mai tânăr, poate de vârsta lui Nicolás, dar maturitatea lui coincidea cu vârsta tatălui. Făcea feţe-feţe, iar chipul lui reflecta un amestec de furie şi neîncredere.

— *Who hell is he?* a strigat, adresându-i-se acum mamei vitrege. Înainte ca ea să hotărască dacă să-i răspundă sau nu, Mauro a întrebat:

— Vorbeşte spaniola?

— Abia dacă.

— E înarmat?

Îi arunca întrebările lui Soledad fără să-şi ia ochii de pe fiul ei vitreg.

Între timp, ea rămăsese încordată şi în aşteptare.

— Are pe-aproape un baston cu mânerul de fildeş.

— Spune-i să-l arunce pe duşumea, către mine.

Ea a transmis mesajul în engleză şi, drept replică, a primit doar un hohot de râs nervos. În faţa acestei minime dorinţe de participare, minerul a ales acţiunea. Din patru paşi, a ajuns în faţa bărbatului. La al cincilea l-a luat de pieptar şi l-a lipit de perete.

— Cum se simte soţul tău?

— Relativ liniştit. Şi străin, din fericire.

— Şi netrebnicul ăsta ce vrea?

Avea privirile înfipte în chipul zăpăcit şi-i zdrobea pieptul cu mâinile.

— Nu pare să fie conştient că locul lui Luis l-a luat altcineva, dar acum e pe urmele a ce mai rămâne: tot ce e pe numele fiicelor noastre şi tot ce am depozitat eu într-un loc pe care el nu-l cunoaşte. Încearcă, în plus, să-l declare iresponsabil pe taică-său şi să mă scoată pe mine din joc.

Larrea tot n-o privea pe Sol, dar îl ţinea bine pe englezul din ce în ce mai roşu la faţă. Gura acestuia nu se oprea din bâiguit fraze al căror sens minerul nici nu-l pricepea, nici nu era interesat să-l priceapă.

— Pentru asta sunt toate aceste acte? a întrebat, arătând din bărbie spre hârtiile răspândite la picioarele divanului.

— Pretindea să le semnez înainte să mă lase să ies.

— Şi a izbutit?

— Nicio mâzgălitură.

În pofida acelei situaţii grave, i-a venit să surâdă. Era dură Soledad Montalvo. Greu de clintit.

— Atunci, să terminăm cu ăsta. Ce vrei să fac cu el?

— Aşteaptă.

Niciunul nu-şi dăduse seama că acel *domnia ta* cu care se gratulaseră până atunci se volatilizase; şi, fără să fie siguri cine făcuse începutul, se tutuiau. Abia două secunde mai târziu, Mauro a observat că trupul lui Sol se lipise practic de spatele lui. Ţinea mâinile pe şoldurile lui, iar degetele i se mişcau. Şi-a ţinut respiraţia pe când ea scociora în husa de piele de sub coasta lui stângă; o auzea respirând, simţea cum degetele ei îl atingeau. A înghiţit în sec. Şi a lăsat-o să acţioneze.

— Ştii cum jupoaie Angustias iepurii, Mauro?

El i-a luat întrebarea neaşteptată drept o indicaţie: cu o mişcare energică, l-a smuls pe fiul vitreg de pe peretele unde îl lipise şi s-a pus în spatele lui, strângându-l tare de braţe şi oferindu-i pieptul lui Sol. Claydon a încercat să-şi desfacă brâul; dar a primit imediat, în schimb o lovitură care ar fi putut să-i disloce umărul. A urlat de durere şi, acceptând în sfârşit situaţia, şi-a dat seama că cel mai înţelept era să nu mai mişte.

Cuţitul mexican pe care Soledad tocmai îl desprinsese de pe-un şold al lui Mauro Larrea a dat atunci să intre ameninţător între picioarele englezului. Şi apoi, lent, foarte lent, a început să se mişte.

— Mai întâi îi leagă de picioarele din spate şi-i atârnă într-un cârlig din fier. Şi apoi li se străpunge pielea. În canal. Uite-aşa.

Pe când englezul începea să asude copios, tăişul cuţitului îi luneca îndrăzneţ peste haine. Pas cu pas. Printre testicule. Peste zona inghinală. Peste hipogastru. Cu calm şi fără grabă. Cu muşchii încordaţi şi fără să slăbească presiunea pe care o exercita asupra oaspetelui nedorit, Mauro privea mut cum lucra Soledad.

— Când eram mici, făceam cu schimbul ca s-o ajutăm pe Angustias, a şoptit Sol cu vocea tulburată.

Era greţos şi fascinant totodată.

Încă îi atârnau şuviţe de păr din cocul strâns, iar manşetele îi fluturau descheiate de sub cot; şalul îi lunecase pe duşumea, iar ochii îi sticleau în penumbră. Metalul se insinua acum peste stomacul fiului vitreg, întârziind să urce. Până ce a ajuns la stern, apoi la gâtul deja neprotejat şi a intrat în contact cu carnea albicioasă.

— Niciodată nu m-a acceptat alături de taică-său, întotdeauna l-am incomodat.

Ţinut strâns şi continuând să transpire, englezul a închis ochii. Vârful de fier a părut să i se înfigă în ceafă.

— Tot mai mult îl incomodam, pe măsură ce se năşteau fetele.

Ultima mişcare a cuţitului i-a parcurs maxilarul. De la stânga la dreapta, de la dreapta la stânga, de parcă îl bărbierea cineva ca să-l scoată din ţâţâni.

Apoi a conchis cu voce hotărâtă:

— Cretinul ăsta nici nu merită să fie tratat mai bine ca un iepure

dar, ca să evităm apariţia unor probleme mai mari, ar fi mai indicat să-l lăsăm să plece.

Şi-a întărit vorbele abia zgâriindu-i obrazul, chiar acolo unde englezului începea să-i crească barba. Din incizie a izvorât un firicel de sânge.

— Sigur?

— Sigur, a confirmat, întinzându-i arma.

Cu deplină eleganţă, ca şi cum în locul unui cuţit de vânătoare îi înapoia un cuţit din malahit pentru deschisul scrisorilor. Englezul a tras cu lăcomie aer în piept.

Soledad a aruncat o ultimă privire sfidătoare celui care le era frate pe jumătate fiicelor ei. Apoi l-a scuipat drept în faţă. Un amestec de spaimă şi nedumerire l-a împiedicat pe fiul vitreg să reacţioneze: saliva ei îi tulbura vederea în ochiul drept şi i se amesteca, între firele blonde de păr din barbă, cu rămăşiţele propriei sudori şi firicelul de sânge care îi curgea din tăietură. Mintea lui buimacă se străduia să priceapă ce se petrecuse în ultimele cinci minute în încăperea aceea pe care el o ţinuse tenace sub control mai bine de cinci ceasuri. Cine era animalul care îşi croise drum cu lovituri de picior şi fusese gata să-i rupă braţele, şi de ce avea soţia tatălui său relaţii camaradereşti cu el.

Chiar atunci, din camera de baie vecină s-au auzit paşi pe sticla spartă.

— Ia te uită, Santos; soseşti la ţanc, i-a luat-o înainte Mauro Larrea, ridicând tonul, deşi încă nu-l vedea pe chichimec.

Apoi, cu un ghiont, l-a dat la o parte pe englez, cum te-ai despărţi de ceva rău mirositor. Bărbatul s-a împiedicat şi, lovindu-se de o consolă, a fost gata s-o răstoarne, căzând în spatele ei. Dar şi-a recăpătat echilibrul şi şi-a frecat încheieturile dureroase ale mâinilor.

Santos Huesos şi-a făcut apariţia în încăpere, gata să primească porunci.

— Reţine-l şi pregăteşte-te să-l scoţi curând de aici, i-a poruncit Larrea, culegând de pe duşumea bastonul englezului şi aruncându-i-l slujitorului. Eu cobor să mă ocup de amici.

Soledad tocmai se apropiase de paravanul care îi izola soţul de restul odăii. A observat că, din spatele lui, altercaţia nu părea să-l fi tulburat prea mult: dintre buzele celui care odinioară fusese probabil un bărbat elegant, viguros şi activ continuau să curgă doar sunete surde şi de neînţeles.

— Din fericire, înainte să ne închidă nenorocitul ăsta, i-am dat medicamentul în doză triplă, a dezvăluit ea, stând încă întoarsă cu spatele. Îl am mereu la mine; i-l injectez cu un ac. Doar aşa izbutim să-l calmăm. Şi doar uneori.

Din uşă, el a privit-o în lumina amurgului, pe când îşi trecea o mânecă peste faţă, ca să se şteargă de sudoare. Ea a continuat:

— Netrebnicul a supt de la taică-său totul şi ceva în plus. Cu partea de moştenire primită înainte de vreme, s-a stabilit în Colonia Capului şi şi-a fondat propria afacere cu vinuri, cu suişuri şi coborâşuri încheiate de nenumărate ori cu ajutorul banilor noştri. Până ce-a distrus-o fără cale de întoarcere şi, când a aflat de starea de sănătate a lui Edward, a părăsit Africa, planificându-şi întoarcerea în Anglia ca să ne ia şi ceea ce, întâi soţul meu şi apoi eu, construiserăm în decursul timpului.

Cu mâna încă sprijinită de o muchie a paravanului, Sol s-a întors.

— Specialiştii nu izbutesc să-i pună un diagnostic concret. Unii vorbesc de o dezordine psihică, alţii de o tulburare a facultăţilor, alţii de demenţă…

— Şi tu cum o numeşti?

— Pur şi simplu nebunie. O minte pierdută în tenebrele lipsei de raţiune.

40

O caretă englezească trecea o jumătate de ceas mai târziu pe străzile din Jerez. Se îndrepta spre sud, spre golf ori spre Campo de Gibraltar, flancată de un bărbat călare. Când au trecut de panta Alcubilla şi s-au văzut, în sfârşit, ultimele lumini, călăreţul a început să galopeze mai iute, s-a distanţat şi s-a pus în drum, obligându-l pe vizitiu să oprească.

Fără să descalece, a deschis portiera din stânga, până a auzit glasul slujitorului său din interior.

— Pe aici e totul în ordine, stăpâne.

Santos Huesos i-a înapoiat atunci pistolul cu care îşi ţinuse călătorii liniştiţi pe drum. Din şaua unui roib al familiei Claydon, Mauro Larrea s-a aplecat şi a lăsat capul în jos până s-a asigurat că ocupanţii îi puteau vedea chipul. Cei doi însoţitori erau un prieten englez subţirel şi un domn din Gibraltar, cu un accent de nepătruns. Sătui să tot aştepte ore în şir, amândoi onoraseră din plin băuturile din pivniţa stăpânului casei, până ce-şi pierduseră agilitatea şi aproape că se îmbătaseră. Nu opuseseră niciun soi de rezistenţă când minerul le poruncise să iasă şi să aştepte în caretă; fără îndoială, se bucurau să pună capăt acelui plictisitor conflict de familie în care se văzuseră amestecaţi fără niciun scop şi cu niciun rol.

Cu fiul vitreg a mers însă altfel. După ce-şi depăşise nedumerirea iniţială iscată de întâmplarea buclucaşă din dormitor, atitudinea lui redevenise provocatoare. De aceea, recunoscând din nou în bezna drumului trăsăturile străinului tulburător care dăduse de pământ cu planurile lui, l-a înfruntat.

Vorbele li s-au părut de neînţeles, dar reacţia n-a fost echivocă. Furios, coleric, a ridicat glasul.

— Ia te uită, indianule, pricepi ceva din ceea ce spune nărodul ăsta?

— Nicio vorbă, stăpâne.

— Şi atunci ce mai aşteptăm ca să-l facem să tacă?

Cei doi s-au pus în mişcare la unison, coordonându-se în tăcere. Mauro Larrea şi-a armat pistolul şi a atins cu ţeava tâmpla palidă a englezului. Santos Huesos i-a prins mâna. Temându-se de ceea ce era pe punctul să se întâmple, însoţitorii şi-au ţinut respiraţia.

Mai întâi s-a auzit zgomotul de os care se rupea, apoi urletul.

— Şi pe celălalt la fel, ori nu?

— Eu aş zice mai curând că da, ca nu cumva să rămână cu pofta de-a zice ceva de mamă.

S-a auzit şi al doilea trosnet, de parcă cineva spărgea un pumn de alune. Fiul vitreg a ţipat din nou. Pe măsură ce strigătul i se stingea, n-au mai fost nici alte fanfaronade, nici gesturi semeţe; doar un vaier stins şi jalnic ca al unui porc rănit care îşi pierde treptat suflul.

Arma s-a întors atunci la cingătoarea proprietarului ei. Şi Santos Huesos a încălecat pe crupă, alături de stăpânul lui. Muro Larrea a dat două palme puternice în tavanul caretei, ca să-i invite să dispară. Ştia, totuşi, că nu e în apele lui. Degetele mari, rupte la ambele mâini, erau un motiv serios ca să nu-şi mai provoace destinul dar, până la urmă, în persoană ori prin intermediul altora, soiul acesta de bărbaţi se întorcea mereu.

A trecut pe strada Francos ca să confirme că totul evolua cum prevăzuse şi să-l lase iar pe Santos Huesos la postul său. Doctorul nu se întorsese încă de la Cádiz, Carola Gorostiza petrecuse seara liniştită, slujnica Sagrario bătea ouă în cuhnie, ajutată de Trinidad. De acolo până în piaţa Cabildo Viejo a ajuns cât ai zice peşte.

Soledad stătea jos, purta aceeaşi rochie mototolită, cu mânecile la fel de crâmpoţite şi gulerul desfăcut, era încă nepieptănată, şi se uita distrată la focul din cabinetul ei, încăperea unde Palmer l-a condus şi pe care el n-o cunoştea. N-a văzut nici gherghefuri pe care să se brodeze cu fir de culoarea perlei, nici şevalete pe care să se picteze dulci amurguri: în acel spaţiu se vedeau doar o mulţime de mape legate cu panglici roşii, registre de socoteli, facturiere şi bibliorafturi, iar obiectele femeieşti şi podoabele aproape lipseau. Călimările, penele şi sugativele ocupau locurile unde orice doamnă din lumea ei ar fi ţinut cupidoni şi păstoraşi din porţelan; teancurile de hârtie şi cutiile de corespondenţă luaseră locul bucoavnelor romantice şi al teancurilor de reviste de modă. Patru portrete ovale ale tot atâtor fetiţe frumoase, cu trăsături aidoma celor ale mamei lor, erau practic singurele concesii făcute realităţii mondene.

— Mulţumesc, a şoptit.

Nici vorbă de aşa ceva, abia dacă am făcut vreun efort. Pentru puţin, n-ai pentru ce. Ar fi putut folosi oricare dintre aceste formule banale, dar a preferat să nu fie ipocrit. Făcuse eforturi, fireşte că făcuse. Nu era de neglijat nici chinul trupului. Nu putea uita nici încordarea. Nu numai din pricina urcuşului temerar, în cursul căruia era să-şi spargă capul, nici din cauza înfruntării primejdioase cu acel bărbat demn de tot dispreţul. Nici măcar pentru că se văzuse obligat să-l ameninţe pe feciorul ăla de lele cu pistolul ori pentru că-i dăduse lui Santos Huesos o poruncă nemiloasă fără urmă de tremur în glas. Ce îl tulburase, în fond, şi i se înfipsese ca un jungher într-un loc fără nume era altceva, mai puţin trecător şi evident, dar care răneşte mult mai tare: trăinicia de fier pe care o observase în legătura dintre Soledad şi Edward Claydon; siguranţa că între ei exista, în pofida împrejurărilor, o alianţă titanică şi invulnerabilă.

Murdar şi zdrenţăros cum era, n-a mai aşteptat să fie invitat, ci a destupat o garafă mare, aflată pe o tavă din apropiere, şi-a turnat un pahar şi s-a aşezat în fotoliul pereche cu al lui Soledad. Apoi a spus

ceea ce, primindu-l în încăpere, intuise că ea voise să-i dea de înţeles.

— Aşa că acum tu eşti la conducerea afacerii.

Fără să-şi ia ochii de la flăcări, înconjurată de abundenta desfăşurare de materiale şi unelte de lucru ca scoasă dintr-un birou de contabil sau de procuror, ea a consimţit.

— Am început să mă implic de când Edward a avut primele simptome, la puţină vreme după ce rămăsesem însărcinată cu fiica noastră cea mică, Inés. Se pare că în familia lui există o tendinţă spre… să spunem extravaganţă. Şi, din clipa când a fost conştient că el însuşi putea s-o fi moştenit în versiunea cea mai atroce, a hotărât să mă instruiască, gândindu-se că, de cum n-avea să-şi mai poată asuma conducerea, eu aveam s-o preiau.

A luat distrată dopul de cristal al garafei şi a început să-l mişte între degete.

— Pe atunci, eu eram de peste zece ani la Londra, mă dedicam fiicelor mele şi luam parte la agitata ei viaţă socială. La început mi-a venit foarte greu să mă adaptez, ştii? Eram atât de departe de Jerez, de ai mei, de meleagurile noastre sudice şi de lumina lor. Nici nu-ţi închipui câte zile am petrecut plângând sub cerul acela plumburiu, regretându-mi plecarea şi visând să mă întorc acasă. Iar odată m-am gândit chiar să fug: să pun câteva fleacuri într-o valiză şi să mă îmbarc pe ascuns pe una dintre acele *sherry ships* care plecau zilnic către Cádiz, ca să încarce poloboace cu vin.

Focul trosnea parcă în ritmul râsului trist cu care ea evoca ideea nesăbuită care îi roise prin minte în zilele acelea dulci-acrişoare din tinereţe.

— Dar nu-i greu să te laşi cucerit de farmecele unei metropole cu trei milioane de locuitori când ai relaţiile necesare, bani peşin şi un soţ care stă la cheremul capriciilor tale. Aşa că m-am aclimatizat în toate sensurile şi am început să particip asiduu la soarele, cumpărături, baluri mascate şi saloane de ceai, de parcă existenţa mea s-ar fi dus într-un necontenit carusel de vanităţi.

S-a ridicat şi s-a apropiat de fereastră. Şi-a plimbat privirile peste piaţa aproape goală sub lumina câtorva felinare cu gaz, dar n-a fost, poate, în stare să vadă nimic dincolo de propriile-i amintiri. Ţinea încă între degete dopul de cristal, pipăindu-i muchiile, şi a continuat.

— Până ce Edward mi-a propus să-l însoţesc într-o călătorie prin Burgundia şi, trecând prin podgoriile de pe Côte de Beaune, m-a anunţat că trebuie să mă pregătesc pentru ceea ce se apropia inexorabil: sosise momentul să-mi asum cea mai crudă şi mai dureroasă realitate. Ori luam frâiele în mâini, ori ne prăbuşeam. Din fericire, crizele bolii lui au fost rare la început, şi aşa am putut să-mi croiesc drum în afacere, să-i învăţ rudimentele şi să-i cunosc dedesubturile şi legăturile. Pe măsură ce starea lui Edward se

deteriora, eu începeam să trag firele din umbră; iar, de vreo şapte ani, totul se află în mâinile mele. Şi am fi putut continua astfel dacă nu s-ar fi…

— … dacă nu s-ar fi întors fiul tău vitreg.

— Când eram în Portugalia, încheind cumpărarea unui mare transport de vin de Porto şi ascunzând din nou absenţa soţului meu cu mii de scuze, Alan a profitat de voiajul meu şi l-a făcut pe Edward – care era profund răvăşit, nu ţinea minte că fiul său îşi primise deja moştenirea substanţială şi nu bănuia ce putea aduce cu sine acel nou document – să semneze actele prin care Alan devenea asociat nominal al companiei şi i se recunoştea un solid buchet de competenţe şi privilegii. Începând din acel moment, nu mi-a mai rămas, după cum ştii, altă alegere, şi a trebuit să încep să acţionez. Şi, când tulburarea lui Edward s-a îngroşat ca noroiul şi sănătatea lui mintală s-a deteriorat ireversibil, am hotărât să mă întorc acasă.

Era tot în picioare, în faţa ferestrei. El se ridicase şi se apropiase de ea. Chipurile li se reflectau în geamuri. Amândoi erau sobri, umăr la umăr, apropiaţi şi separaţi de sute de universuri.

— Făcându-mi iluzii, am crezut că găseam cel mai bun refugiu la Jerez, un port sigur, unde să mă simt ocrotită. M-am gândit să acţionez de aici şi să reorganizez radical afacerea, să renunţ la furnizorii europeni şi să mă dedic exclusiv exportului de *sherry*, ferindu-l totodată pe Edward de orice spion. Am început să iau decizii drastice: să las la o parte vinurile albe de Bordeaux, pe cele siciliene de Marsala, pe cele de Burgundia, de Porto, de Mosela şi şampaniile, şi să revin la ceea ce fusese esenţa iniţială a afacerii: vinul de Jerez. În Anglia, vinurile noastre trec printr-un moment excelent; cererea creşte vertiginos, preţurile se măresc în paralel şi conjunctura e cum nu se poate mai avantajoasă.

A tăcut câteva clipe, încercând să-şi pună în ordine hotărârile înainte de a continua.

— În aşa măsură, încât chiar am cântărit posibilitatea de a reîncepe să exploatez ferma La Templanza şi crama familiei mele, să culeg şi să înmagazinez eu însămi, fără să ştiu, naiva de mine, că până la urmă fiicele mele n-aveau să moştenească acest patrimoniu la moartea vărului meu Luis. În orice caz, am organizat temporar şederile fetelor în internate şi reşedinţe ale prietenilor, cu intenţia să le aduc la mine mai târziu, am închis casa noastră din Belgrave şi am plecat acasă. Dar m-am înşelat. Am calculat greşit dorinţele lui Alan, n-am fost în stare să prevăd până unde avea să ajungă.

Încă se priveau în geamurile cu draperiile trase. Începuse să plouă mărunt.

— De ce îmi povesteşti toate aceste lucruri, Soledad?

— Ca să-mi cunoşti luminile şi umbrele, înainte ca fiecare din noi

să-şi urmeze drumul. Al lui Edward şi al meu încă nu ştiu care va fi, dar trebuie să iau imediat o hotărâre. În această după-amiază am ajuns la o singură concluzie, anume că nu mai putem trăi aici, cu riscul ca Alan să insiste şi să intervină cu avocaţi ori intermediari ori chiar cu prezenţa lui, riscând să ne implice într-un scandal public şi să şubrezească şi mai tare sănătatea precară a tatălui său. N-am avut minte când am crezut că asta ar fi o soluţie.

— Ce-ai să faci atunci, ai să te întorci la Londra?

— Nu, fiindcă am fi iar la mâna lui, total expuşi; tocmai la asta mă gândeam când ai venit. Dar ne-am putea refugia temporar în Malta, unde avem un foarte bun prieten, marinar de rang înalt, trimis în La Valette; ar fi relativ simplu de ajuns acolo de la Cádiz pe mare, şi am obţine o protecţie militară pe care Alan n-ar îndrăzni s-o încalce. Ne-am putea îmbarca şi pentru Bordeaux, ca să ne refugiem într-un *chateau* singuratic din Médoc, unde relaţiile noastre cu producătorii de vin s-au transformat în decursul anilor în prietenii solide. Poate şi… S-a oprit preţ de câteva clipe, a tras aer în piept şi a reluat. În orice caz, Mauro, o dată pentru totdeauna, am intenţia să nu te mai amestec în afacerile noastre tulburi. Ai făcut deja destule pentru noi, n-aş vrea ca afacerile mele să le afecteze pe ale tale. Regret că ţi-am sugerat să meditezi la vânzarea proprietăţilor; greşeam. Mi-am făcut iluzii că, dacă rămâneai şi le reintroduceai în circuit… În sfârşit, astăzi nimic nu mai are importanţă. Vreau doar să ştii că în scurt timp vom pleca. Şi că ar fi foarte prudent să dispari şi tu cât de curând.

Mai bine aşa, mai bine aşa pentru toţi. Fiecare cu ale lui, fiecare să-şi urmeze propriul drum: poteca neaşteptată a unor destine pe care niciunul nu le căutase, dar pe care zbuciumul vieţii izbutise să le pună în mişcare.

Imaginea oglindită a celor două trupuri în ferestre s-a şters când ea s-a dat la o parte.

— Şi acum, *life goes on*; e mai bine să ne grăbim, ca să nu întârziem. A privit-o, nevenindu-i să creadă.

— Eşti sigură?

— Deşi va trebui să justific absenţa lui Edward cu a nu ştiu câta minciună, balul e un eveniment în onoarea noastră. Acolo vor veni aproape toţi pivnicerii care au fost odinioară prietenii familiei mele, cei care au asistat la nunta mea şi la înmormântările celor mai în vârstă; nu pot să-i jignesc lipsind. În amintirea timpurilor de demult şi pentru întoarcerea fiicei rătăcitoare, chiar dacă ei nu-s conştienţi de cât de dezastruos de inutilă a fost hotărârea mea de a reveni.

A aruncat o privire ceasornicului de pe şemineu.

— Ar trebui să ajungem acolo într-o oră şi ceva; ar fi mai bine să trec să te iau.

41

Ploua liniştit. S-a auzit plescăitul vizitiului, urmat de o lovitură de bici. Imediat, caii şi-au reluat mersul. Soledad îl aştepta în caleaşcă, învăluită într-o pelerină de culoarea nopţii tivită cu hermină, cu gâtul ei svelt conturându-se între blănuri şi ochii strălucind în beznă. Distinsă şi elegantă ca întotdeauna; înfruntând norii mari şi denşi de sub chipul ei măiastru machiat cu *poudre d'amour* şi ascunzându-şi proasta dispoziţie sub seducătoarea aromă de lămâie-dulce. Stăpână pe situaţie, din nou sigură pe sine. Sau storcându-şi sufletul ca să-şi ia inima în dinţi şi să simuleze curajul.

— Nu va fi ciudat ca persoana omagiată să-şi facă apariţia în compania unui nou sosit anonim?

Râzând uşor sarcastic, cerceii lungi din briliante i-au dansat în tenebre, în lumina unui felinar cu gaz de pe stradă.

— Anonim tu, în clipa asta? Ar fi ciudat să nu se ştie cine eşti, de unde vii şi ce faci pe-aici. Toată lumea ştie cum ne unesc vechile noastre proprietăţi şi presupune că un domn în etate ca Edward se poate trezi în orice moment cu o problemă neprevăzută de sănătate. Asta va fi scorneala pe care o voi răspândi în dreapta şi în stânga. În orice caz, pivnicerii noştri sunt oameni de lume şi tolerează destul de bine excentricităţile, mai ales pe ale străinilor. Şi, în pofida originilor noastre, în acest moment al vieţii, suntem amândoi străini în mare măsură.

Faţada palatului baroc din Alcázar strălucea în lumina torţelor aprinse şi înfipte în inelele de fier din montanţii marelui vestibul. Au sosit practic ultimii şi acaparat toate privirile ca pe a unui singur om. Nepoata expatriată a marelui Matías Montalvo, în spectaculoasa ei rochie albastru de Prusia, pe care a expus-o lăsând să-i lunece de pe umeri o pelerină de blană; şi indianul cu frac impecabil şi aer de bărbat prosper din Lumea Nouă, care revenise pe vechea piele de taur[68].

Nici dacă ar fi mers cu imaginaţia până la absurd, niciunul dintre cei prezenţi nu şi-ar fi putut închipui că, abia cu câteva ceasuri mai înainte, acea doamnă sveltă şi cu aer cosmopolit, care acum îşi lăsa sărutaţi mâna şi obrajii, surâzând cu căldură, ascultând vorbe de simpatie, fraze fine şi firitiseli, trecuse tăişul unui cuţit de vânătoare peste trupul fiului laş al soţului său. Ori că prosperul miner cu accent de peste ocean, ale cărui tâmple începeau să încărunţească, avea sub mănuşile impecabile mâinile bandajate, pentru că şi le jupuise căţărându-se ca o salamandră pe faţada unui zid gros.

Au urmat, deci, saluturi şi complimente într-o ambianţă pe cât de aleasă, pe atât de cordială. Soledad, dragă, ce imensă bucurie să te avem din nou printre noi; domnule Larrea, e o foarte mare onoare să

vă primim în Jerez. Surâsuri şi măguleli ici, complimente dincolo. Dacă se va fi întrebat cineva ce naiba căutau împreună ultima descendentă a vechiului clan şi veneticul veneticilor, care se alesese în chip enigmatic cu proprietăţile familiei, cu supremă corectitudine, n-a lăsat totuşi să se vadă nimic.

Sub trei magnifice candelabre din bronz şi cristal, salonul de dans găzduia cea mai mare parte din oligarhia vinului şi aristocraţia moşierilor locali.

Imaginile se multiplicau în somptuoasele oglinzi montate în rame aurite, care se înşirau pe lăţimea fiecărui perete. Atlazurile, mătăsurile şi catifelele doamnelor îşi schimbau tonul sub lumini; se purtau din belşug bijuterii discrete, dar elocvente. Printre bărbaţi, se zăreau bărbi bine aranjate, costume pentru ocazii, diferite arome de Atkinsons Old Bond Street şi numeroase decoraţii. Rafinament şi lux sobru, în definitiv, dar fără ostentaţie: mai puţin opulente decât la Ciudad de México, mai puţin exuberante decât la Havana. Chiar şi aşa, invitaţii respirau domneşte prin toţi porii bani, gust, educaţie şi bună purtare.

Un cvintet interpreta valsuri de Strauss şi Lanner, galopuri şi mazurci, al căror ritm era marcat de dansatori cu bătăi de tocuri. Stăpânii palatului au venit să-i salute; aproape în acelaşi timp, Soledad a fost invitată la dans, şi imediat de Mauro s-a apropiat afectuos José María Wilkinson, preşedintele cazinoului.

— Veniţi cu mine, prietene, şi îngăduiţi-mi să vă prezint.

A discutat cu domni eleganţi, care purtau nume cu aromă de vinuri – González, Domecq, Loustau, Gordon, Premartín, Lassaletta, Garvey etc. — şi le-a povestit pentru a nu ştiu câta oară minciuni pline de sinceritate şi adevăruri pline de minciuni gogonate. Despre unele complicaţii politice care se bănuia că-l făcuseră să părăsească tânăra republică mexicană ori despre perspectivele pe care patria mamă le oferea acestor fii dezrădăcinaţi ce se întorceau acum din vechile colonii răzvrătite cu buzunarele presupus pline, şi alte nenumărate braşoave verosimile de mărime similară. Toţi au fost deosebit de atenţi cu el, atrăgându-l într-o discuţie care curgea natural: l-au întrebat, i-au răspuns, l-au lămurit şi l-au pus la curent cu chestiuni elementare legate de lumea aceea cu pământuri alburii, podgorii şi crame.

Până când, după ce vreme de două ceasuri toţi îi dăduseră târcoale, Soledad a izbutit să se apropie de grupul bărbaţilor cu care stătea el de vorbă.

— Sunt sigură că invitatul nostru gustă cum nu se poate mai mult conversaţia cu domniile voastre, stimaţi prieteni, dar mă tem că dacă nu-l iau de aici, nu va fi în stare să mă invite la dansul pe care deja i l-am făgăduit. Fireşte, dragă Sol, au încuviinţat câţiva. Nu-l mai reţinem. Vă rugăm, domnule Larrea; scuză-ne, iubită Soledad, cum să

nu, pentru Dumnezeu, cum să nu.

— Tata n-ar fi pierdut nicio poloneză într-o zi ca asta. Iar eu trebuie să-i apăr onoarea ca fiică a lui Jacobo Montalvo, cel mai mare smintit în afaceri şi cel mai mare maestru din saloane, aşa cum vi-l amintiţi cu toţii cu atâta căldură.

Hohote bine intenţionate au marcat omagiul adus tatălui; dar nimeni n-a prins dublul sens al frazei.

Poate tocmai calda primire a pivnicerilor l-a ajutat pe Mauro Larrea să se destindă şi să ascundă temporar incidentele tulburi din acea după-amiază într-un colţişor al minţii. Ori poate, din nou, însăşi atracţia exercitată de Soledad, cu amestecul de graţie şi sânge rece care o însoţise în toate furtunile şi naufragiile vieţii. În orice caz, chiar din clipa când ajunseseră în mijlocul salonului, toate se făcuseră nevăzute pentru Mauro Larrea ca prin arta unui mag în stare să scoată fum dintr-un as de inimă: gândurile bolovănoase care îi tocau creierul fără răgaz, existenţa fiului vitreg, muzica din jur. Totul păruse să se evaporeze de cum atinsese talia lui Sol şi simţise ce uşor îi înlănţuia spatele braţul ei lung. Corp la corp, mână în mână, pe când torsul lui atingea superbul ei decolteu, iar bărbia lui aproape mângâia umerii ei goi, inspirându-i parfumul, simţindu-i trupul; ar fi putut rămâne aşa până în ziua Judecăţii de Apoi. Fără să-i pese de freneticul trecut pe care îl lăsase în urmă şi de viitorul neliniştitor care îl pândea. Fără să-l tulbure gândul că dansau împreună pentru prima şi ultima oară. Fără să-şi aducă aminte că ea se pregătea de plecare, ca să-şi ocrotească soţul atins de nebunie, pe care poate că nici măcar nu-l iubise cu pasiune, dar căruia avea să-i rămână credincioasă până la ultima suflare.

Aşa cum se întâmplă aproape întotdeauna cu cele mai nesăbuite frenezii, ceva pământesc şi apropiat a pus capăt dezertării lui din realitate şi l-a readus în prezent. Manuel Ysasi, în costum de stradă şi nu de gală, îi privea încruntat dintr-o uşă deschisă a salonului, aşteptând ca unul dintre ei să-i remarce prezenţa. Poate că mai întâi l-a văzut Sol, poate că el. În orice caz, privirile li s-a încrucişat în cele din urmă cu ale doctorului în timp ce se învârteau fără răgaz în ritmul unei piese care brusc li s-a părut amândurora fără sfârşit. De la distanţă, mesajul a ajuns limpede până la ei, doctorul n-a avut nevoie decât de câteva gesturi discrete ca să-l transmită; se întâmplă ceva grav, e nevoie să vorbim. Şi, de cum şi-a dat seama că fusese înţeles, Manuel Ysasi s-a făcut nevăzut.

După o jumătate de ceas şi numeroase scuze şi saluturi de bun rămas, au ieşit împreună din palat sub o umbrelă largă şi au urcat în caleaşca familiei Claydon, unde medicul îi aştepta nerăbdător.

— Nu ştiu cine e mai nebun, bietul Edward ori voi doi.

Lui i s-au încordat muşchii. Soledad şi-a îndreptat capul cu semeţie.

Dar n-au pronunţat nicio silabă, în timp ce caleaşca se urnea din loc: au hotărât pe muteşte să-l lase să le spună ce-avea de spus. Şi medicul a continuat:

— Acum câteva ceasuri mă întorceam de la Cádiz pe drumul pavat şi m-am oprit să cinez într-un han mic, înainte de Las Cruces, la ceva mai mult de-o leghe de Jerez. Şi acolo l-am întâlnit, împreună cu doi ciraci.

N-a fost nevoie să pronunţe numele lui Alan Claydon, pentru ca ei să ştie despre cine vorbea.

— Dar nu vă cunoaşteţi, a protestat Sol.

— E adevărat. Ne-am văzut o singură dată, la nunta ta, când eu eram doar un tânăr student, iar el un adolescent prost-crescut, furios pe noua căsătorie a tatălui său, ca un ied după ce-a fost înţărcat. Dar aduce oarecum cu Edward. Şi vorbeşte englezeşte. Prietenii îi spun pe numele de familie, iar pe al tău l-au pomenit de mai multe ori. Aşa că nu era nevoie să fiu ghicitor ca să pricep situaţia.

— Te-ai prezentat? l-a întrerupt ea din nou.

— Nu mi-am pomenit numele, nici n-am amintit de legătura mea cu tine, dar a trebuit să spun că-s medic, văzând în ce situaţie grea se afla.

Soledad l-a privit întrebător. Mauro Larrea şi-a dres glasul.

— O bestie brutală i-a rupt degetele mari.

— *Good Lord…*

Ieşind dintre blănurile care îi înconjurau gâtul, vocea i-a sunat spart. Minerul a întors faţa către ferestruica din dreapta, de parcă îl interesa mai mult noaptea lipsită de orice farmec decât chestiunea care se dezbătea în interior.

— Mai avea şi o tăietură de cuţit pe obraz. Superficială, din fericire. Dar făcută evident mişeleşte.

Ea s-a uitat atunci prin ferestruica vehiculului. Aşezat în faţa lor, doctorul le-a interpretat corect reacţiile.

— V-aţi purtat ca nişte barbari iresponsabili. Aţi declarat în faţa unui notar că un mort e viu, m-aţi făcut s-o reţin pe soţia lui Gustavo în casa mea, l-aţi maltratat pe fiul lui Edward.

— Impostura legată de Luisito n-a creat nicio problemă, a pledat tăios Soledad, cu faţa încă întoarsă spre tenebre.

— Carola Gorostiza se va îmbarca şi va pleca foarte curând la Havana în aceleaşi condiţii în care a venit, a adăugat Larrea.

— Iar în ce îl priveşte pe Alan, cu ceva noroc, mâine dimineaţă va fi deja în Gibraltar.

— Cu ceva noroc, mâine dimineaţă poate că scăpaţi amândoi de puşcăria din Belén şi vi se vor cere lămuriri doar la cazarma Jandarmeriei.

În sfârşit, au întors privirile, cerându-i pe muteşte să le explice acel

sinistru pronostic.

— Alan Claydon n-are nici cea mai mică intenţie să revină în Gibraltar. După ce şi-a pus degetele între atele la han, m-a întrebat de numele şi adresa reprezentantului ţării lui la Jerez. I-am spus că nu-l cunoşteam, deşi nu-i adevărat: ştiu cine-i viceconsulul şi unde stă. Şi mai ştiu şi că fiul tău vitreg vrea să-l localizeze urgent şi să-i ceară ajutorul pentru a face un denunţ penal împotriva ta, Sol.

— Ea n-are nimic de-a face cu agresiunea, i-a tăiat-o minerul.

— Fiul vitreg nu greşeşte prea mult; prietenul nostru din Gibraltar a vorbit de un amerindian, slujitorul tău, Mauro, presupun, şi de un călăreţ violent şi înarmat, care bănuiesc că eşti tu. De acum asta-i floare la ureche.

Amândoi au întrebat la unison:

— Şi atunci?

Caleaşca s-a oprit chiar în clipa aceea, căci ajunseseră în piaţa Cabildo Viejo. Nu-i mai ocrotea zgomotul roţilor şi al copitelor care călcau în bălţi şi pe carosabilul pavat. Ysasi a coborât tonul.

— Fiul lui Edward vrea să demonstreze că tatăl său, supus britanic cu o sănătate problematică, e reţinut împotriva voinţei sale într-o ţară străină, sechestrat de propria soţie şi de presupusul ei amant. Şi, pentru a rezolva chestiunea, va solicita o mediere diplomatică urgentă şi intervenţia din Gibraltar a autorităţilor ţării sale. De fapt, însoţitorii lui au plecat spre stânca cea mare[69] chiar azi-noapte într-o trăsură trasă de catârce, pentru a aduce fără nicio întârziere cazul la cunoştinţa celor în drept. El a rămas singur la han, ca să se poată întoarce mâine aici. E furios şi pare dispus să-l implice chiar şi pe Papa de la Roma, n-are intenţia să lase totul aşa.

— Dar, dar… Dar e inadmisibil, asta depăşeşte… asta…

Iritarea lui Soledad îi copleşea pe moment capacitatea de a raţiona. Mânioasă, indignată, şi-a dat în vileag furia năvalnică în vehiculul opac şi îngust.

— Eu însămi am să-i vorbesc consulului la prima oră a dimineţii; nu-l cunosc personal, ştiu doar că ocupă această funcţie de curând, dar am să mă duc să-l văd şi am să-i lămuresc totul. O să, o să…

— Sol, ascultă, a încercat s-o calmeze prietenul ei.

— Am să-i lămuresc amănunţit tot ce s-a întâmplat azi, sosirea lui Alan şi… şi…

— Sol, ascultă-mă, a insistat medicul, încercând să-i bage minţile în cap.

— Şi apoi… apoi…

Atunci, Mauro Larrea, care era aşezat alături de ea, s-a întors şi i-a prins ferm încheieturile mâinilor. Nu mai era vorba de contactul senzual de la bal, nici de-o mângâiere la nivelul pielii, dar ceva i-a tulburat din nou viscerele, când i-a simţit oasele fine sub degete, când

ochii li s-au reîntâlnit în beznă.

— Şi apoi, nimic. Linişteşte-te şi ascultă-l pe Manuel, te rog.

A înghiţit în sec, de parcă dădea pe gât cioburi de sticlă; apoi a închis ochii într-o strădanie îndărătnică de a-şi recăpăta aplombul.

— Pentru moment, tu nu trebuie să vorbeşti cu nimeni, fiindcă eşti prea implicată, a continuat Ysasi. Trebuie să vedem cum ai putea să ajungi la viceconsul într-un chip mai subtil, mai sibilinic.

— Putem încerca să-l arestăm pe Claydon, împiedicându-l să se întoarcă la Jerez, a intervenit atunci Larrea.

— Dar cu niciun chip în felul tău, Larrea, i-a tăiat-o doctorul. Eu nu ştiu cum soluţionează asemenea chestiuni minerii mexicani în legendara Lume Nouă de unde vii tu, dar aici lucrurile merg altfel. Aici, oamenii onorabili nu-şi strivesc adversarii, punându-le pistolul la tâmplă, nici nu poruncesc slugilor să le rupă oasele.

A ridicat palma dreaptă. E suficient, încerca să afirme. Am înţeles mesajul, cumetre, n-am nevoie şi de alte predici. Atunci şi-a dat seama că împuternicitul său, Andrade, îi amuţise de multă vreme în conştiinţă, şi abia acum pricepea motivul. Doctorul Ysasi, tutuindu-l aşa cum făcea şi cu prietena lui din copilărie şi cum făcuse cu toţi cei din familia Montalvo, preluase ştafeta de la el ca să-i lumineze drumul drept al bunului-simţ. Dacă îl lua sau nu în serios, asta era altă mâncare de peşte.

— Dar, Manuel, a insistat Soledad, tu poţi lămuri pe oricine ar fi nevoie că lucrurile nu-s chiar aşa…

— Eu pot să certific clinic adevărata stare mintală a lui Edward; şi pot să garantez în faţa acestui mare ştab că tu ai încercat întotdeauna să-l ocroteşti şi că ani la rând ai vegheat noapte şi zi la bunăstarea lui. Pot să-l asigur că ştiu, şi dispun de cele mai concludente dovezi în acest sens, că fiul lui a jucat murdar cu voi, că v-a supt ca o lipitoare banii, că pe tine nu te-a respectat nicicând şi că a profitat de starea psihică deplorabilă a tatălui său ca să comită o grămadă de abuzuri financiare. Dar mărturia mea ar fi egală cu zero. Din pricina prieteniei care ne uneşte, sunt discreditat în această chestiune încă de la început.

Tăria argumentului era de netăgăduit. Dar şi mai rău a fost că doctorul nu s-a oprit aici.

— În ceea ce priveşte presupusa voastră legătură sentimentală, a continuat doctorul, pot să jur pe ce am mai sfânt că bărbatul acesta nu-i amantul tău, în ciuda faptului că proprietăţile familiei Montalvo au trecut în condiţii nelămurite în mâinile lui. Dar e sigur şi că întregul Jerez v-a văzut sosind şi plecând împreună din palatul aflat în Alcázar, dansând în deplină armonie astă-seară, şi a fost martorul complicităţii voastre. Alte duzini de persoane, oameni de rând, ştiu că zilele astea aţi întrat şi ieşit în deplină libertate unul din casa altuia. Şi, dacă vrea să strângă şurubul, niciunui suspicios n-au să-i lipsească

indiciile: fără îndoială, unii vor considera că aţi încălcat cu cea mai vădită neobrăzare acele norme ale decenţei care funcţionează între o mamă respectabilă de familie şi un străin liber de orice angajamente.

— Pe Dumnezeu, Manuel, asta mai lipsea…

— Nu pretind să emit judecăţi morale cu privire la purtarea voastră, dar e sigur, Sol, că oraşul nostru nu-i o mare capitală ca Londra. Sau ca Ciudad de México ori Havana, Mauro. Jerez e un orăşel din sudul Spaniei, catolic, apostolic şi roman, unde anumite purtări publice pot fi cu greu încuviinţate şi au consecinţe ingrate. Ceea ce şi voi ar trebui să ştiţi, la fel ca mine.

Raţionamentul doctorului devenise din nou sigur, oricât de mult ar fi regretat-o ei. Apăraţi de platoşa calităţii de străini şi ocrotiţi de senzaţia reconfortantă că nu aparţin vieţii locale, amândoi se simţiseră liberi să procedeze cum le venise în disperata căutare de soluţii la problemele pe care le aveau. Şi, cu toate că amândoi erau siguri că nu făcuseră niciun pas reproşabil social în relaţia lor personală, aparenţele sugerau fără îndoială altceva.

— Tare mă tem că sunteţi singuri pe buza prăpastiei, a conchis medicul. Şi, date fiind faptele, ne-ar fi mai de folos să hotărâm la iuţeală ce avem de făcut.

O linişte grea s-a lăsat între cei trei. Erau tot în caleaşca întunecată, oprită în faţa uşii principale, şi vorbeau liniştit în timp ce ploaia mută mângâia ferestruicile. Sol a lăsat capul în jos şi şi-a acoperit obrajii cu mâinile, ca şi cum apropierea degetelor ei lungi de creier ar fi ajutat-o să gândească. Ysasi era tot încruntat. Mauro Larrea a fost singurul care a vorbit:

— Dacă nu există probe, nu există nici delict. Aşa că primul lucru pe care trebuie să-l facem e să-l scoatem pe domnul Claydon din această casă. Să-l adăpostim acolo unde nimeni n-ar putea măcar să bănuiască.

Se încuiaseră de ceva vreme în bibliotecă, încercând fără succes să traseze un plan de bun simţ. Pendula arăta ora două şi zece minute dimineaţa. Din omniprezenta garafă cu lichior lipsea deja jumătate.

— Mi se pare o aiureală.

Aşa a reacţionat Ysasi la iniţiativa lui Soledad.

Propunerea acelui loc sigur unde să-şi mute soţul îi venise brusc şi Soledad le-o comunicase pe loc cu acelaşi amestec de groază şi euforie cu care şi-ar fi dat seama că descoperise un vaccin contra poliomielitei. Refuzul doctorului a sunat solemn şi definitiv. Cu coatele sprijinite pe consola şemineului şi terminându-şi a treia cupă cu *brandy*, minerul s-a pregătit s-o asculte.

— Nimănui nu i-ar trece vreodată prin minte că Edward e într-o mănăstire, a insistat Sol.

— Problema nu-i mănăstirea în sine.

Ysasi se ridicase din fotoliu şi hălăduia prin odaie.

— Problema e că…

— Problema e Inés, sora ta, o ştii la fel de bine ca mine.

Tăcerea a întărit presupunerea. Cartezian, articulat şi rezonabil în mod normal, doctorul le întorsese spatele slab şi se învăluise în gânduri. Sol s-a apropiat şi i-a pus o mână pe umăr.

— Au trecut peste două decenii, Manuel. N-avem altă scăpare, trebuie să încercăm.

Şi, neprimind niciun răspuns, a insistat:

— Poate cade de acord, poate se învoieşte.

— Din milă creştinească? a întrebat muşcător medicul.

— Chiar pentru Edward. Şi pentru tine, şi pentru mine. Pentru tot ce am reprezentat cândva noi toţi în viaţa ei.

— Mă îndoiesc. Nici măcar n-a încuviinţat să-ţi cunoască fiicele când s-au născut.

— Ba da.

— Mi-ai spus mereu că n-ai putut s-o faci niciodată să se lase văzută.

— Aşa a fost. Dar eu i le-am dus una câte una în braţe la biserica mănăstirii de cum le-am adus în Spania, la doar câteva luni după ce le-am născut.

Pentru prima oară, minerul a observat că lui Soledad, întotdeauna atât de integră şi de stăpână pe sine, îi tremura vocea.

— Şi acolo m-am aşezat singură cu fiecare dintre fiicele mele, în faţa fericitei Rita de Casia şi a Pruncului în Leagăn de Argint. Iar în biserica pustie eu ştiu că ea m-a auzit şi ne-a văzut din cine ştie ce cotlon, de cine ştie unde.

Au trecut câteva momente apăsătoare în care, ca doi melci, amândoi

s-au refugiat în ei înşişi, ca să lupte cu ceata amintirilor sticloase. Ceva l-a făcut pe miner să presimtă că amintirea surorii şi prietenei celor doi mergea dincolo de aceea a unei tinerele pioase care, într-o bună zi, s-a călugărit ca să-L servească pe Domnul.

Medicul a fost primul care a scos capul.

— Şi nu ne-ar da niciodată măcar şansa să i-o cerem.

Legând frânturi şi crâmpeie din acel dialog cu unele detalii auzite treptat în ultimele zile pe care le petrecuse în Jerez, Mauro Larrea a încercat să schiţeze situaţia. Dar nu i-a fost cu putinţă. Îi lipseau date, piese, lumini care să-i îngăduie să priceapă ce se petrecuse odinioară între Inés Montalvo şi ai ei; de ce nu voise să mai ştie de ei, după ce se retrăsese din lume. Nu era momentul, totuşi, nici să se distreze jucându-se de-a ghicitul, nici să ceară lămuriri amănunţite despre ceva care nu-l privea. Apăruse nevoia stringentă de a găsi o ieşire. De aceea a şi intervenit în acel foc încrucişat:

— Şi dacă m-aţi lăsa să-i fac eu propunerea?

***

A înaintat cu paşi mari pe ulicioare întunecoase şi înguste ca pumnalele, încă îmbrăcat în frac, cu jobenul pe cap şi învăluit în pelerina lui din postav de Querétaro. Ploaia se oprise, dar peste tot erau bălţoace, pe care uneori izbutea să le ocolească, alteori nu. Mergea cu ochii în patru, concentrat să nu-l dezorienteze balcoanele şi ferestrele cu gratii din fier forjat şi persienele din pai împletit. Nu putea să-şi permită nici cea mai mică deviere, n-avea nici cel mai prăpădit minut de pierdut.

Întregul Jerez dormea când a bătut trei noaptea în turnul bisericii Colegiata. La ora aceea, Mauro Larrea aproape ajunsese în piaţa Ponce de León. A recunoscut-o după fereastra pe colţ pe care i-o descriseseră Ysasi şi Soledad. Îi spuseseră că e renascentistă. Dar nu era vreme pentru desfătări arhitectonice: în legătură cu opera aceea de artă nu-l interesa decât să ştie că îi marca sfârşitul drumului. Următorul lucru era să dea de poarta mănăstirii Santa María de Gracia: casa maicilor augustine sihastre, femei retrase în rugăciune şi reculegere, departe de veleităţile celorlalţi oameni.

A dat de ea pe o ulicioară anexă îngustă şi a bătut stăruitor cu pumnul în lemn. Nimic. A insistat. Tot nimic. Până ce, în clipele de răgaz date lunii de nori, a zărit în dreapta lui o funie. Punea în mişcare un clopot din interior. A tras de funie fără nicio ruşine, şi, în doar câteva clipe, cineva a venit la poartă, a tras zăvorul din fier, deschizând o ferestruică cu gratii, dar fără să se arate.

— Ave Maria Neprihănita.

A sunat aspru în toiul nopţii târzii.

— Fără păcat concepută, a răspuns o voce speriată şi somnoroasă din cealaltă parte.

— Trebuie să-i vorbesc urgent monahiei Constanza. E vorba de o gravă chestiune de familie. Ori îi spui domnia ta să vină imediat, ori m-apuc să bat clopotul în zece minute şi nu mă mai opresc până nu pun tot cartierul în picioare.

Ferestruica s-a închis, zăvorul a fost iar tras şi el a rămas să aştepte urmarea ameninţării pe care o proferase. Pe când adăsta învăluit în pelerină, sub bezna cerului fără stele, s-a gândit în sfârşit la împrejurările care îl puseseră pe drumuri, ca să tulbure la ora aceea liniştea câtorva maici nevinovate, în loc să stea sub pături ca toţi oamenii de bine. Încă nu ştia cât adevăr fusese în vorbele doctorului când îi muştruluise pe el şi pe Soledad pentru apropierea lor în public, pentru desfăşurarea ostentativă de complicităţi. Poate că doctorul avea dreptate, şi-a zis. Iar acum, chiar atitudinea afişată se întorcea împotriva lor şi ameninţa să le înfigă dinţii în jugulară.

Şi atunci, chiar în toiul acelor îndoieli, a auzit iar zăvorul.

— Ce doriţi?

Vocea a sunat domoală dar limpede. N-a izbutit să-i zărească faţa.

— Trebuie să vorbim, soră.

— Maică. Maică stareţă, dacă nu vă deranjează.

Acest prim şi foarte scurt schimb de fraze l-a ajutat pe Mauro Larrea să priceapă că femeia cu care urma să negocieze era foarte departe de a fi o monahie cerşetoare nevinovată, care se îndeletnicea doar cu cântatul la utrenii şi coptul de tarte cu cremă de ouă întru marea glorie a Domnului. Era mai bine să aibă grijă, căci aveau să-şi încerce puterile de la egal la egal.

— Maică stareţă, aşa este; vă rog să-mi iertaţi stângăcia. În orice caz, vă rog să-mi daţi ascultare.

— În legătură cu ce?

— Cu familia domniei voastre.

— N-am altă familie decât pe Cel de Sus şi această comunitate.

— Ştiţi la fel de bine ca mine că nu-i aşa.

Tăcerea din ulicioara pustie era atât de delicată, atât de subtilă, că de ambele părţi ale ferestruicii se auzea respiraţia celor doi.

— Cine vă trimite, vărul meu Luis?

— Vărul domniei voastre a decedat.

A aşteptat să-i pună vreo întrebare despre cum şi când murise Comino. Sau să spună cel puţin un Dumnezeu să-l odihnească. Dar n-a făcut niciuna, nici alta; de aceea, după câteva clipe deşarte, el a continuat.

— Vin în numele surorii domniei voastre, Soledad. Soţul ei este într-o situaţie critică.

Spune-i că o implor să mă ajute, că o rog în amintirea părinţilor şi a verilor noştri; a tot ce am împărtăşit cândva, a tot ce am fost odinioară… Sol îi transmisese acest mesaj strângându-i mâinile din

răsputeri, străduindu-se să-şi ţină lacrimile. Şi chiar dacă ar fi fost ultimul lucru pe care l-ar fi făcut în viaţă, aşa şi trebuia să-l transmită.

— Mi-e greu să-mi închipui cum aş putea să intervin eu în aceste chestiuni străine, când ei trăiesc cum trăiesc dincolo de hotarele ţării noastre.

— Situaţia s-a schimbat. Se află de vreo trei luni în Jerez.

În loc de orice replică, s-au conturat clipe goale de încordare. A continuat:

— Au nevoie de un refugiu pentru el. E bolnav şi sunt persoane care vor să profite de slăbiciunea lui.

— De ce suferă?

— De o profundă dezordine mintală.

E Nebun, mama mă-sii, a fost tentat să-i strige. Şi soţia lui, deznădăjduită. Ajutaţi-i, pentru numele lui Dumnezeu!

— Mă tem că această umilă slujitoare a Domnului poate face foarte puţine în acest sens. În acest locaş nu se tratează decât tulburările şi zbuciumele spiritului în faţa Atotputernicului.

— E doar pentru câteva zile.

— În acest sat nu lipsesc hanurile.

— Uitaţi ce este, doamnă…

— Maică stareţă, i-a tăiat-o din nou cu duritate.

— Uitaţi ce este, maică stareţă, a continuat Larrea, făcând risipă de răbdare. Ştiu deja că nu vă vedeţi rudele de ani de zile, şi că nu mi se cuvine nici să mă bag în cele ce vă despart, nici să vă rog să treceţi peste ele. Eu sunt doar un biet păcătos, prea puţin obişnuit cu liturghiile şi respectarea preceptelor, dar tot îmi mai amintesc ce predica pe când eram copil parohul din satul meu despre purtarea unui bun creştin. Şi printre acele paisprezece precepte, şi corectaţi-mă dacă mă lasă memoria, se numără câteva care spun că trebuie să-i îngrijeşti pe cei bolnavi, să dai de mâncare celor flămânzi, să dai de băut celor însetaţi, să dai adăpost celor care hălăduiesc pe drumuri…

Replica şoptită a fost ascuţită ca un stilet.

— N-am trebuinţă ca un indian necredincios să vină în zorii zilei să-mi dea învăţătură despre îndatoririle milei.

Răspunsul lui, un murmur răguşit, a fost şi mai tăios:

— Dacă nu doriţi să-i daţi omeneşte adăpost cumnatului domniei voastre în numele acelei Inés Montalvo care aţi fost cândva, vă rog doar să luaţi în considerare că aceasta este minima datorie a actualei condiţii de slujitoare a lui Dumnezeu cu care apăreţi în faţa noastră.

— Domnul mă va ierta dacă vă spun că sunteţi eretic şi blasfemator.

— Am izbutit prin forţe proprii ca sufletul să-mi ardă, până la urmă, în focul Gheenei, aveţi dreptate, doamnă. Dar acelaşi lucru se va întâmpla şi cu al domniei voastre, dacă refuzaţi să le daţi ajutor celor care au atâta nevoie de el în aceste momente.

Ferestruica i s-a închis în nas cu o lovitură bruscă, al cărei zgomot a răsunat până în fundul ulicioarei. El nu s-a clintit din loc: intuia că întâlnirea n-ajunsese încă la capăt. În câteva minute, bănuiala i-a fost confirmată de glăsciorul tânăr care îl primise la sosire.

— Maica stareţă Constanza vă aşteaptă la poarta grădinii din spatele casei.

De cum s-au întâlnit în locul ales, au pornit la drum în acelaşi ritm şi cu paşi iuţi. Privind-o cu coada ochiului, Larrea a socotit că Inés avea cam aceeaşi înălţime cu Soledad. Sub tocă şi sub rasa de călugăriţă însă, i-a fost cu neputinţă să bănuiască dacă asemănarea mergea şi mai departe.

— Vă rog să-mi scuzaţi manierele cam brutale, maică, dar situaţia nu-mi permite să aştept, din nefericire.

Spre deosebire de dezinvoltura lui Sol, Inés Montalvo nu părea dispusă să schimbe nici măcar o silabă cu acel miner ireverenţios. Totuşi, a preferat să-i lămurească ce rol juca ea în acea chestiune. Faptul că nu vorbea nu implica în chip necesar şi că ea nu voia să asculte ceea ce-i spunea.

— Permiteţi-mi să mă prezint drept noul stăpân al proprietăţilor pe care le-a deţinut familia domniei voastre. Ca să rezum o istorie lungă, murind în Cuba, vărul domniei voastre Luis Montalvo le-a lăsat moştenire altui văr, Gustavo, care locuieşte pe insulă de mulţi ani de zile. Şi de la Gustavo au trecut la mine.

A omis detaliile referitoare la procedura prin care a avut loc transferul. De fapt, începând din acel moment şi în faţa tăcerii ei îndărătnice, a hotărât să tacă şi el în timp ce continuau să meargă prin noapte, străbătând printre bălţi străzile sumbre, amândoi cu pelerinele mototolite din pricina grabei. Până ce, ajungând la poarta familiei Claydon, ea a făcut să se topească încordarea cu o poruncă:

— Vreau să rămân singură cu bolnavul. Informează-i pe cei care trebuie să ştie acest lucru.

Mauro Larrea a intrat în casă, căutându-i pe Soledad şi pe doctor, în vreme ce monahia Constanza aştepta, sumbră şi în beznă, în picioare pe roza vânturilor din vestibul.

— Nu vrea să vă vadă, i-a anunţat Larrea cu cruzime. Dar s-a învoit să-i dea adăpost.

Nelămurirea li s-a desenat lugubru pe chipuri. Sol a spart încordarea cu două şiruri de lacrimi care au început să i se rostogolească pe obraji: minerului i s-a rupt sufletul, dar şi-a întors privirile către medic. Nu i-a putut desluşi faţa şi a preferat să-i întoarcă spatele. Lui şi vorbelor pe care tocmai le auzise.

Totuşi, au respectat ce li se cerea. Au închis gura şi uşile, iar Palmer, majordomul, a fost singurul care a însoţit-o pe maică până la dormitorul ocupat de *milord*.

Trei sferturi de oră a petrecut Inés singură cu negustorul de vinuri, la lumina slabă a unui sfeşnic. Nimeni n-a aflat dacă au vorbit ori dacă s-au înţeles cumva. Poate că Edward Claydon n-a abandonat nici măcar pe moment somnul ori demenţa. Sau poate că da, şi în silueta întunecată care s-a ivit lângă patul lui în toiul nopţii, l-a luat de mână şi a îngenunchiat ca să plângă şi să se roage alături de el, mintea torturată a bătrânului străin a întrezărit-o într-un moment de fugară luciditate pe frumoasa tânără cu talie subţire şi coadă castanie şi lungă care fusese Inés Montalvo în acei ani în care nu-şi răsese încă părul ca să se retragă din lume; în anii când casa mare de pe strada Tornería mustea de prieteni, râsete şi promisiuni de viitor, risipite, în cele din urmă, ca hârtia arsă de un muc de lumânare.

Între timp, în faţa focului care se stingea treptat în şemineu, fără să încerce cineva să-l mai aţâţe, în bibliotecă fiecare lupta cum putea mai bine cu propriile fantasme. Când, în sfârşit, au întrezărit ţinuta regală a monahiei Constanza în pragul uşii, toţi ca unul s-au ridicat în picioare.

— În numele Mântuitorului şi pentru binele sufletului său, îmi dau încuviinţarea să-l primesc într-o chilie din sălaşul nostru. Vom pleca imediat, căci trebuie să fim înăuntru înainte să înceapă *laudes*.

Nici Soledad, nici doctorul n-au putut pronunţa vreo vorbă: amuţiseră în faţa acelei figuri cu rasă neagră, pe cât de solemnă, pe atât de străină. În prima clipă, niciunul n-a fost în stare să toarcă mental fie şi cel mai subţiratic fir care să le unească pe fetiţa iubită din amintirile lor şi pe monahia impunătoare care, purtând o tocă mohorâtă şi o pereche de sandale aspre din piele, îi privea cu ochi roşii, grei de durere.

Prima ei hotărâre a fost să nu-i însoţească nimeni.

— Mergem la o sfântă casă a lui Dumnezeu, nu la un han.

Atitudinea dură a lui Inés Montalvo a înfrânat brusc orice strădanie de apropiere afectivă din partea alor săi.

Mauro Larrea i-a privit dintr-o discretă ariergardă, fumând în colţul cel mai prost luminat din bibliotecă, lângă un piedestal de alabastru. Când a izbutit, în sfârşit, să distingă de la distanţă şi în lumina slabă chipul călugăriţei, comparaţia i s-a părut complicată: era greu să separi trăsăturile fiecărei surori de ambalajul în care erau învelite. În jurul lui Sol, pletele strălucitoare strânse într-un coc plin de graţie şi somptuoasa rochie de seară de un albastru profund pe care încă o mai purta şi care îi lăsa la vedere umerii, decolteul, claviculele, braţele şi spatele; suprafeţe întregi de carne netedă şi piele seducătoare. Prin contrast, în jurul lui Inés nu erau decât suprafeţe întinse de postav negru şi grosolan şi câteva cordeluţe scurte de olandă albă care îi strângeau gâtul şi fruntea. Cosmetice şi îngrijiri mondene la una; urmele anilor de singurătate şi izolare la cealaltă. Puţine alte lucruri a

mai putut observa, fiindcă în niciun minut întâlnirea a luat sfârşit.

Cu toate acestea, Soledad n-a putut să se abţină:

— Inés, te rog, aşteaptă; vorbeşte-ne un minut, nu mai mult… Fără urmă de milă, monahia s-a întors şi a ieşit.

Atunci, casa s-a pus în mişcare, au început pregătirile. Odată îndeplinită misiunea de a o convinge pe monahia Constanza, Mauro Larrea a rămas deoparte: stătea în bibliotecă, nemişcat, învăluit în fumul trabucului, pe când ceilalţi rezolvau în grabă chestiunile logistice indispensabile, simţindu-se un intrus în forfota intimă a acelui trib străin, dar conştient că nu putea pleca. Încă mai erau chestiuni importante de rezolvat.

În cele din urmă s-au auzit copitele cailor şi roţile caleştii de familie, care zgrepţănau liniştea din piaţa pustie; câteva clipe mai târziu, Soledad şi Manuel au revenit în bibliotecă, târând după ei un noian de dezolare. Ea îşi reţinea lacrimile cu mare greutate şi dusese un pumn la buze, în încercarea de a-şi regăsi liniştea. El îşi controla gesturile, chinuit ca un lup famelic într-o noapte cu vârtejuri de praf şi zăpadă.

— Trebuie să hotărâm ce vom face cu viceconsulul.

Glasul lui Mauro Larrea a sunat aspru şi lipsit de tact, chiar insolent în acele împrejurări delicate. Dar a avut efectul pe care îl căuta: i-a ajutat în acel moment de trecere, i-a obligat să înghită, până la urmă, găluşca de amărăciune compactă care li se împiedicase amândurora în gât când văzuseră cum le pleca în zori soţul şi prietenul vulnerabil, sub protecţia unei austere slujitoare a Bisericii, în care ei nu fuseseră în stare să recunoască nicio sclipire a tinerei care odinioară le fusese atât de apropiată.

— Dacă Claydon fiul e hotărât să se întoarcă la Jerez, fără îndoială că nu va întârzia, a adăugat. Să presupunem că la zece dimineaţa e deja aici, şi că vreme de-un ceas dă câteva lovituri oarbe în vânt, până ce reuşeşte să se înţeleagă destul de bine cu cineva care ar şti să-i spună cine-i compatriotul lui cu funcţie diplomatică, unde-şi are reşedinţa şi cum să ajungă la el. Până atunci să se tot facă unsprezece dimineaţa; unsprezece şi jumătate cel mult. Ăsta-i tot timpul pe care contăm.

— Până atunci eu voi fi vorbit deja cu viceconsulul. Manuel m-a lămurit cine este, Charles Peter Gordon: un scoţian care trăieşte în piaţa Mercado, descendent al familiei Gordon. Sigur că-mi cunoştea familia, poate a şi fost prieten cu bunicul sau chiar cu tata…

— Ţi-am mai spus că nu-i o idee bună.

Acum se băga în vorbă Manuel Ysasi, dar ea s-a făcut că nu-l aude.

— O să mă duc devreme şi o să-l pun la curent. O să-i spun că Edward e la Sevilia sau… sau la Madrid, sau ce ştiu eu, la băile Gigonza. Sau, poate, mai bine, că s-a întors la Londra din cauza unei

afaceri comerciale urgente. O să-i descriu mutra lui Alan, sper că mie îmi va acorda mai mult credit decât lui.

— *Excusatio non petita, accusatio manifesta*, insist. N-are sens să te aperi de ceea ce nimeni nu te-a acuzat încă. Cred că-i o imprudenţă, Sol.

Ea l-a privit atunci cu ochii ei de animal frumos încolţit. Ajută-mă, nu mă lăsa să cad, îi cerea pe muteşte. Încă o dată.

— Îmi pare rău, Soledad, dar cred că e momentul să pui capăt acestei elucubraţii.

Nu mă trăda, Mauro. Nu tu.

Când l-a ajuns privirea ei, a simţit că îi erau arse viscerele cu nişte cleşti de fier încins, din aceia pe care îl învăţase bunicul să-i folosească în vechea fierărie unde crescuse. Dar trebuia să oprească cu orice preţ potopul acela de absurdităţi, şi pentru asta avea o singură armă: să acţioneze cu răceală.

— Doctorul are dreptate.

Sosirea grabnică a lui Palmer a distras atenţia celor trei, iar el a simţit o uşurare nesfârşită, văzând cum ochii lui Soledad încetau să-i mai implore ajutorul. Laşule, şi-a reproşat.

Ea s-a ridicat brusc, s-a apropiat năvalnic şi i-a pus majordomului o întrebare în limba engleză. Palmer i-a răspuns succint, păstrându-şi atitudinea flegmatică dintotdeauna, dar nu era greu să-ţi dai seama cât era de abătut. Totul în ordine, *milord* ajuns cu bine, acum este între pereţii mănăstirii. Ea, încă dependentă de spusele lui, i-a indicat cu un murmur aproape ininteligibil că se putea retrage. Să-i fi urat noapte bună la ora aceea ar fi sunat ca o glumă grotescă.

— Treci pe la mine pe-acasă, Mauro, la primele ore ale dimineţii, ca să afli cum şi-a petrecut noaptea soţia lui Gustavo. De cum se crapă de ziuă, eu am să ies să-l caut pe fiul lui Edward, înainte să se trezească ea, a conchis Ysasi. Am să încerc să-l conving cu adevărul pe masă şi vom vedea ce hotărăşte. Vă rog doar, pentru binele vostru, să staţi pe margine: lucrurile sunt şi aşa destul de înveninate. Iar acum cred că e momentul să încercăm cu toţii să ne odihnim. Poate izbutim să aducem bietelor noastre minţi un pic de seninătate.

43

Când Mauro Larrea a ieşit în piaţa Cabildo Viejo, abia se crăpa de ziuă, una tot cenuşie. Vestibulurile din apropiere începeau să se deschidă, din cuhnii ieşeau primele fuioare de fum ale zilei. Bărbaţii care se trezeau în zori umblau de-acum de colo colo: un lăptar care îşi mâna bătrâna catârcă încărcată cu ulcioare de lut; un preot cu sutană, beretă şi mantie, în drum spre utrenie; tinere de serviciu, abia fetiţe, cu ochii plini de somn în drum spre casele bogătanilor, ca să-şi câştige umila plată a zilei. Aproape toţi au întors capul spre el: nu era ceva obişnuit să vezi un bărbat de anvergura lui cu asemenea haine la ceasul când cocoşii abia se plictisiseră de cântat, iar oraşul începea să-şi întindă oasele. De aceea a şi grăbit pasul; de aceea, şi fiindcă graba îl călca pe călcâie.

S-a spălat cu apă rece în patio, s-a bărbierit cu briciul şi şi-a îmblânzit părul ciufulit după noaptea plină de tensiuni. Şi-a pus haine curate de dimineaţă: pantaloni de dril, cămaşă ca zăpada, cravată cu nodul impecabil şi cazacă de culoarea nucii. Când a coborât, din cuhnie venea un miros în stare să trezească şi un mort la viaţă.

— De cum am intrat, am observat că domnişorul s-a trezit azi cu noaptea în cap, a venit salutul lui Angustias în locul obişnuitului bună dimineaţa. Aşa că micul dejun e deja gata, dacă domnia voastră e grăbit să iasă.

A fost cât pe ce să-i ia faţa între mâini şi s-o sărute în mijlocul frunţii zbârcite de vremuri şi necazuri, arsă de soarele câmpiilor şi de anii de chinuri. Dar n-a zis decât Dumnezeu să te răsplătească, femeie. Îl încerca o foame de lup, într-adevăr, dar nici măcar nu se oprise ca să-şi spună că i-ar prinde bine să-şi umple burta înainte să pornească iar la drum.

— Chiar acum vi-l aduc sus, don Mauro.

— Nici vorbă.

Chiar în cuhnie, fără să se aşeze, a devorat trei ouă prăjite cu felii de şuncă, câteva felii generoase de pâine caldă încă şi două căni respectabile de cafea cu lapte. A mormăit un la revedere cu gura încă pe jumătate plină şi a lăsat fără răspuns întrebarea dacă se va întoarce pentru prânz.

De-ar vrea Domnul, s-a rugat în timp ce traversa patio. De-ar vrea Domnul ca la ora aceea să fie totul rezolvat, iar doctorul să se fi înţeles cu Claydon fiul, şi totul să fi revenit cât de cât la normal. Sau nu, s-a răzgândit. Nimic n-avea să se întoarcă la normal în viaţa lui, pentru că aceasta nu mai existase de când sosise la Jerez. De când Soledad Montalvo îi ieşise în drum, de când el primise să intre de mână cu ea în lumea ei, puşi amândoi în mişcare de raţiuni total diferite. Ea de nevoi imperioase, el… A preferat să nu-şi eticheteze

senzaţiile; la ce bun?! A hotărât să-şi scuture gândurile la fel cum cu o jumătate de ceas mai devreme îşi scuturase apa de pe trup, ca să se usuce: fără cruţare, aproape brusc. Mai bine se ocupa de ce era mai aproape; dimineaţa înainta şi erau chestiuni urgente de rezolvat.

Uşa casei din strada Francos era întredeschisă, la fel şi poarta *cancela* din fier forjat, care separa vestibulul de patio. De aceea a şi intrat şovăielnic. Şi, de cum a ajuns înăuntru, a auzit. Tulburare, agitaţie, ţipete. Apoi un plâns ascuţit şi alte ţipete încâlcite.

A urcat treptele din trei în trei, a străbătut cu paşi uriaşi galeria. L-a întâmpinat o imagine confuză, dar expresivă. Două femei înfoiate, care strigau una la cealaltă. Niciuna nu l-a văzut sosind, dar glasul lui puternic le-a făcut să amuţească pe moment şi să se întoarcă spre el.

Bătrâna Sagrario a făcut un pas în spate, lăsând-o la vedere pe sclava Trinidad, plină de lacrimi. Văzându-l, panica şi uluirea s-au amestecat pe chipurile amândurora.

Şi, pe fondul imaginii, o uşă deschisă. De la camera Carolei Gorostiza.

Larg deschisă.

— Don Mauro, eu nu… a început slujnica să se scuze. I-a tăiat-o sec.

— Unde este?

Cele două guri s-au deschis să murmure câteva vorbe, dar niciuna nu îndrăznea să spună ceva limpede.

În sfârşit, a vorbit din nou bătrâna, şoptind speriată.

— Nu ştim.

— Şi slujitorul meu?

— A ieşit s-o caute.

S-a adresat atunci sclavei.

— Unde-a plecat stăpâna ta, fetiţo? a mugit.

Fetiţa încă plângea, cu pletele încâlcite şi un aer confuz. Şi fără să dea vreun răspuns. A apucat-o de umeri, repetând întrebarea pe un ton tot mai dur, până ce asupra ei a avut mai multă putere teama decât suferinţa.

— Nu ştiu, înălţimea voastră, ce-aş putea şti eu?

Fii calm, frate, calm, şi-a zis. Trebuie să afli ce s-a întâmplat şi, speriindu-le pe biata fetiţă şi pe bunică, n-ai să obţii prea multe. Aşa că, pe copiii tăi, ţine-ţi firea. Ca să se liniştească, a tras cu avânt în plămâni aerul de pe coridor şi apoi l-a expirat în şuvoaie. Singurul lucru important, s-a răzgândit, era că doamna Gorostiza se cărase. Şi că, dacă Santos Huesos nu izbutise încă s-o găsească, cel mai probabil la ora aceea hălăduia de nebună pe străzi, căutând să-i facă mai multe probleme decât avea deja.

— Să vedem dacă ne liniştim, ca să pot pricepe ce s-a întâmplat. Cele două capete au încuviinţat respectuos, în tăcere.

— Trinidad, linişteşte-te, te rog. N-o să se întâmple nimic, o să

apară. În câteva zile, veţi fi îmbarcate amândouă pe o navă în drum spre Havana şi vă veţi întoarce acasă. Iar în patru sau cinci săptămâni te vei plimba din nou prin piaţa Vieja, mâncând *patacones*[70] până nu mai poţi. Dar mai înainte trebuie să mă ajuţi, de acord?

Drept răspuns, n-a obţinut decât o babilonie de vorbe fără noimă.

— Nu te înţeleg, fetiţo.

Sensul acelor vorbe scuipate cu nemiluita printre lacrimi şi sughiţuri era cu neputinţă de descifrat. Dar plăpânda bătrână l-a ajutat, în cele din urmă, să priceapă.

— Că mulatra nu vrea să plece cu stăpâna ei, domnişorule. Că nici cu anasâna nu vrea să se întoarcă în Cuba cu doamna ei. Că fetiţa vrea să rămână cu indianul american.

La iuţeală, un gând i-a trecut prin minte. Santos Huesos, nenorocitule, ce mama dracului i-ai băgat în cap acestei biete copile?

— Vom vorbi despre toate la vremea lor, a conchis, străduindu-se din răsputeri să nu-l apuce furiile. Dar acum am nevoie urgentă să aflu precis ce s-a petrecut. Cum şi când a izbutit doamna să iasă din odaie, ce a luat cu ea, dacă are cineva vreo idee unde s-a putut duce.

Slujnica şchioapă a făcut un pas înainte.

— Să vedeţi, domnişorule; don Manuel a plecat în zori fără să fi desfăcut patul măcar, şi el avea tot o urgenţă. Fapt e că, atunci când m-am deşteptat, eu m-am dus drept la cuhnie şi apoi să iau cărbuni pentru foc. Şi, când am intrat înapoi, am observat că uşa de la stradă era deschisă, dar mi-am închipuit că el, grăbit cum era, n-o închisese bine. Apoi i-am pregătit micul dejun musafirei şi am urcat să i-l duc, şi abia atunci am văzut că zburase ca o vrabie.

— Şi tu, Trinidad, unde umblai în tot timpul acela?

Plânsul sclavei, deja mai liniştită, s-a înteţit la loc.

— Tu unde erai, Trinidad? a repetat el.

Niciunul dintre cei trei nu-şi dăduse seama că Santos Huesos, lunecos ca întotdeauna, se întorsese şi înainta pe coridor.

Ajungând în fund, a răspuns chiar el:

— În odaia vecină, stăpâne, a anunţat pe nerăsuflate. Şi tânăra a zis, în sfârşit, ceva ce s-a putut înţelege:

— Cu el între cearşafuri, cu îngăduinţa înălţimii voastre.

Bătrâna şi-a făcut cruce, scandalizată la auzul veştii despre un asemenea concubinaj. Privirea furioasă a lui Mauro Larrea a transmis tot ce i-ar fi răspuns slujitorului său, dacă s-a fi putut elibera, strigând în gura mare. Pe cuiele Mântuitorului, ticălosule, v-aţi petrecut noaptea în acelaşi pat ca posedaţii de diavol, şi Carola Gorostiza v-a scăpat în cel mai prost moment!

— La miezul nopţii, am luat din buzunarul lui cheia de la odaia stăpânei şi, într-o clipită de neatenţie, i-am deschis uşa, a mărturisit fata dintr-un foc. Apoi i-am băgat-o în acelaşi loc şi el nici nu şi-a dat

seama. De cum a auzit că domnul doctor s-a dus, ea a mai aşteptat niţeluş şi a ieşit după el.

Prezenţa neaşteptată a lui Santos Huesos părea s-o fi liniştit pe Trinidad: apropierea bărbatului căruia îşi dăruise trupul, împărtăşind şoapte şi complicităţi, îi redase curajul.

— Nu-l acuzaţi pe el, înălţimea voastră, fiindcă întreaga vină doar eu o port.

În ochii ei s-au întors lacrimile, dar acum erau de alt soi.

— Stăpâna mi-a făgăduit, a adăugat, vorbind întretăiat, cu accentul ei mieros din Caraibe, că dacă îi fac rost de cheie, o să-mi dea o scrisoare de eliberare, n-o să mai fiu sclavă şi-o să pot merge unde vreau eu cu el. Dar că, dacă n-o făceam, la întoarcerea în Cuba o să mă trimită pe plantaţia de cafea, să mă lege cu mâna ei acolo unde se potcovesc animalele şi-o să-l pună pe vătaf să mă bage în sperieţi, trăgându-mi douăzeci şi cinci de lovituri de bici din acelea care fac sângele să zboare la cer. Şi mulatra asta nu vrea să fie biciuită, înălţimea voastră.

De ajuns. Pentru moment, n-avea trebuinţă să ştie mai mult. Slujnica bătrână, speriată de sinistra ameninţare, i-a îmbrăţişat umerii ca s-o încurajeze. Trăgându-şi sufletul după graba cu care venise, Santos Huesos a ţinut privirea sus, asumându-şi cu sânge rece monumentala greşeală pe care o făcuse.

N-avea rost să mai scotocească în ceea ce nu mai putea fi rezolvat, a hotărât.

— Haida-de, băiete! a mai spus. Să mergem s-o căutăm; o să stăm noi de vorbă când va veni vremea. Acum să mergem fără să mai pierdem nicio clipă.

Odată ajunşi în stradă, primul lucru pe care l-a făcut a fost să-şi trimită slujitorul în piaţa Cabildo Viejo, ca s-o pună la curent pe Sol, pentru cazul în care soţiei lui Gustavo, i s-ar fi năzărit să se întoarcă pe acolo. Carola spusese că Sol fusese cauza tuturor nenorocirilor din căsnicia ei. Şi în minte i-a revenit inima desenată pe perete. Un G de la Gustavo. Şi un S de la Soledad.

Cât despre el, Mauro Larrea a închiriat o caretă, dispus să treacă prin locante şi hanuri, în caz că mexicancei îi dăduse prin minte să-şi ia o odaie unde să hotărască ce paşi avea de făcut. Dar nici în locantele din Corredera, nici în cele din strada Doña Blanca, nici chiar în cele din piaţa Arenal: în niciun loc nu i-au dat dreptate. În trecerea grăbită de la unul la celălalt, a intrat şi în notariatul de pe strada Lancería, căutând un tentacul cu care să ajungă până unde el singur n-o putea face. O veche prietenă, recent sosită din Cuba, e pierdută, don Senén, l-a minţit pe notar. A sosit tulburată şi ar putea spune multe neghiobii. Dacă aflaţi întâmplător ceva despre ea, pe ce-aveţi mai sfânt, reţineţi şi comunicaţi-mi.

Era gata să plece când privirile i-au căzut pe figura angajatului băgăcios cu care avusese o întâlnire stranie cu câteva zile înainte. Bietul de el încerca să treacă neobservat, stând cufundat într-o carte cu coperţi din piele, şi se făcea că scrie grăbit în prezenţa ameninţătoare a indianului. Minerul s-a oprit în faţa mesei lui şi i-a şoptit ceva neauzit de ceilalţi, dar nespus de elocvent.

— Coboară chiar acum. Fă ce-oi ştii ca să scapi de ceea ce-ai de făcut; trebuie să te duci prin toate cotloanele oraşului, oriunde există autorităţi de orice fel şi unde cineva ar putea depune o plângere formală sau informală. Ori acolo unde cineva ar putea vorbi mai mult decât trebuie în faţa oricărei persoane care are puterea, domnia ta mă înţelegi. Civili, militari ori ecleziaşti, tot aia e.

Simţind că-l lasă pântecele, grefierul a şoptit un simplu cum porunciţi, domnul meu.

— Verifică dacă a trecut pe undeva în această dimineaţă o doamnă care răspunde la numele de Carola Gorostiza de Zayas, şi dacă această femeie a comentat ceva despre mine. Dacă nu obţii niciun rezultat, pune un bărbat la fiecare uşă şi cere-i să urmărească dacă nu apare mai târziu. Îmi e la fel de folositor un cerşetor ciung ori un căpitan general: am nevoie de orice persoană cu ochii bine deschişi, care să poată opri şi reţine, la nevoie, o doamnă bine făcută, cu părul negru şi accent de peste ocean.

— Da, da, da, da, a gângăvit bietul Angulo.

— În caz că dai de ea, te aşteaptă trei *duros* de argint. Dacă, în schimb, aflu că scapi o singură vorbă în plus, îl trimit pe amerindianul meu să-ţi smulgă măselele de minte. Şi eu nu m-aş încrede în instrumentele pe care le foloseşte pentru asemenea activităţi chirurgicale.

Mauro Larrea s-a despărţit de el, întorcându-i spatele neclar încearcă să dai de mine, am să fiu pe-aici. Santos Huesos îl aştepta în colţul străzii.

— Să ne întoarcem în strada Tornería; poate i s-a năzărit să se ducă acolo. Totuşi, tare mă îndoiesc.

Dar nici Angustias, nici Simón n-au confirmat că ar fi văzut vreo doamnă cu ţinuta ei.

— Duceţi-vă la vânătoare, vă rog. Dacă daţi de ea, faceţi ce ştiţi ca să mi-o aduceţi, fie chiar şi cu de-a sila. Apoi, încuiaţi-o în cuhnie; dacă se dezlănţuie, ameninţaţi-o cu vătraiul, ca să nu încerce s-o şteargă.

Au lăsat caleaşca în gura străzii Larga şi, în zarva dimineţii, au pornit pe jos, printre şirurile de portocali. Unul pe dreapta şi altul pe stânga, au intrat şi au ieşit din dughene, băcănii şi cafenele. Nimic. Lui Larrea i s-a părut că o vede îmbrăcată cu o fustă cenuşie, ori dând colţul unei străzi, ori purtând o pălărie neagră, apoi a crezut că o

dibuia în silueta unei doamne cu manta scurtă şi cafenie, care ieşea dintr-un magazin de pantofi. A greşit de fiecare dată. Unde naiba să fie femeia asta blestemată?

S-a uitat la ceas, era unsprezece fără douăzeci. Întoarce-te la casa doctorului Ysasi, grăbeşte-te. La ora asta, doctorul trebuie să se fi întors de la hanul acela de rând cu veşti despre Alan Claydon.

Spre nedumerirea lui, Larrea n-a zărit niciun vehicul lângă reşedinţa din strada Francos. Nici vechiul faeton al medicului, nici trăsura englezească care să-l ducă la Jerez pe fiul vitreg al lui Soledad: încă nu sosise nimeni. S-a uitat iar la ceas: dimineaţa trecea cu pasul neînduplecat al unei şarje militare. Medicul, pierdut. Şi mexicanca tot n-apărea.

— Ai întrebat în piaţa Arenal dacă nu cumva, din întâmplare, a închiriat cineva o trăsură, aşa e?

— Pe când domnia voastră răscoleaţi hanurile, stăpâne.

— Şi?

— Şi nimic.

— Desigur, că doar unde să meargă sărita asta singură, fără sclavă, fără bagaje şi fără să fi rezolvat chestiunile pe care consideră că încă nu le-a închis?

— Păi, eu cred mai curând că da.

— Că da, ce?

— Că poate doamna a zburat din Jerez. Că se teme de domnia voastră ca de dracul, cum spun veneticii de pe-aici. Şi, după părerea mea, că a făcut tot ce i-a fost cu putinţă ca să fugă cât mai departe şi să-şi aranjeze şustele de la distanţă.

Era posibil. De ce nu? Carola Gorostiza ştia că, în acel oraş, mai devreme ori mai târziu el avea să dea de ea: n-avea niciun loc sigur unde să se pună la adăpost, nu cunoştea pe nimeni care să aibă legături cu Cuba, hotarele lumii erau mai mult decât limitate. Ştia şi că, de cum avea să dea de ea, avea s-o închidă din nou. Şi nu era dispusă pentru nimic în lume să accepte.

— Haide, la gară!

Când au ajuns, pe şine nu era decât un tren deja gol.

Dintre pasagerii care se dăduseră jos din el, pe peron era doar unul. Un tânăr înconjurat de cufere. Înalt, suplu, părea băiat bun, părul negru şi ciufulit i se ridicase în aer şi era îmbrăcat după moda marilor capitale ale lumii. Pe jumătate întors cu spatele, îl întreba ceva pe un amploiat măsliniu, care abia îi ajungea la umăr şi asculta atent indicaţiile pe care le primea.

— Jură-mi pe morţii tăi, Santos, că nu-mi pierd şi bruma de minte care mi-a mai rămas.

— Sunteţi în toate minţişoarele, don Mauro. Cel puţin pe moment.

— Atunci tu vezi ce văd şi eu?

— Cu ochii ăştia pe care au să mi-i roadă viermii, stăpâne. Chiar în clipa asta îl privesc pe domnişorul Nicolás.

44

Îmbrăţişarea a fost grandioasă. Nicolás, cauza insomniilor lui din nopţile copilăriei cu pojar şi scarlatină, cel care îi provocase tot atâtea probleme şi dureri de cap câte hohote de râs şi bucurii îi adusese, Nicolás, imprevizibil ca revolverul din mâna unui orb, se ivise în faţa lui abia coborât dintr-un tren.

Întrebările au răsărit ca băşicile de ploaie şi le-au sărit buluc printre buze. Unde, când, cum? Apoi s-au îmbrăţişat din nou, şi lui Mauro Larrea i s-a pus un nod în gât. Eşti viu, pramatie. Viu, sănătos şi te-ai făcut un bărbat adevărat. O senzaţie de nesfârşită uşurare i-a străbătut pentru câteva clipe pielea.

— Şi cum de-ai dat de mine, năzdrăvanule?

— Planeta e tot mai mică, tată; nici nu ţi-ar veni să crezi ce descoperiri se pot vedea peste tot. Dagherotipia, telegraful…

Doi puşti au început să încarce bagajele voluminoase ale lui Nicolás, în timp ce Santos Huesos dirija mişcările după ce se topise cu copilul familiei în altă îmbrăţişare, strânsă.

— Nu te încurca în chestii vagi, Nico. O să vorbim pe îndelete despre fuga ta din Lens şi despre situaţia proastă în care m-ai pus faţă de Rousset.

— Aflându-mă la Paris, a explicat băiatul, ocolind cu graţie ameninţarea din glasul tatălui, m-au invitat într-o seară la o recepţie dată într-o reşedinţă de pe Boulevard des Italiens, o întrunire de patrioţi mexicani fugiţi ca găinile de regimul lui Juárez, care conspirau înconjuraţi de parfum de Houbigant şi sticle cu şampanie la gheaţă. Închipuie-ţi.

— La subiect, băiete.

— Acolo m-am întâlnit cu nişte vechi prieteni de-ai tăi; cu Ferrán López del Olmo, patronul marii tipografii din strada Donceles, şi cu Germán Carrillo, care se plimba prin Europa cu cei doi fii ai lui.

S-a încruntat.

— Şi ştiau unde eram eu?

— Nu, dar mi-au povestit că ataşatul comercial îi rugase să mă informeze, dacă mă vedeau pe undeva, că la ambasadă mă aşteaptă o scrisoare.

— Una de la Elías, presupun.

— Presupui bine.

— Iar când ai rămas fără niciun gologan te-ai dus după ea şi, spre surprinderea ta, abia dacă îţi trimitea niscaiva firfirei.

Lăsaseră peronul în urmă şi se îndreptau spre caleaşcă.

— Nu numai că-mi cerea să fac magie financiară cu puţinul pe care mi-l trimitea, a recunoscut Nicolás, dar îmi şi poruncea să nu-mi dea cumva prin minte să mă întorc la Ciudad de México până nu reveneai

tu; că aveai unele afaceri de încheiat în patria mamă şi că, dacă voiam veşti despre tine, să-l contactez în Cádiz pe un oarecare Fatou.

— Să mă contactezi prin poştă, îmi închipui că asta voia să spună Andrade; nu cred că-şi închipuia că vei ajunge, în cele din urmă, chiar aici.

— Dar eu am preferat s-o fac, aşa că, fiindcă nu-mi puteam plăti un bilet onorabil, m-am îmbarcat în portul Le Havre pe o navă care, transportând cărbuni, trecea şi prin Cádiz, şi iată-mă aici.

L-a privit cu coada ochiului continuând să meargă şi să vorbească. Între inimă şi minte şi între minte şi inimă, pe miner îl încercau sentimente contradictorii. Pe de-o parte, îl liniştea enorm să-l aibă alături pe mormolocul fragil devenit acum un tânăr dezinvolt de douăzeci de ani, cu aer monden şi un *savoir faire* frapant. Pe de alta, sosirea lui bruscă afecta totuşi echilibrul precar în care se menţinuse totul până atunci. Şi, la cum stăteau lucrurile în acea dimineaţă, mai rău era că nu ştia ce naiba să se facă cu el.

Nico l-a scos din gânduri dându-i o palmă impetuoasă peste umăr.

— Avem multe de vorbit, *monsieur* Larrea.

Deşi fiul i se adresase glumeţ, tatăl a intuit în purtarea lui şi o urmă de seriozitate pe care nu o bănuise.

— Trebuie să-mi povesteşti ce naiba faci în acest colţ din lumea veche, a mai spus Nico, şi mai sunt şi câteva lucruri pe care mi-ar plăcea să le afli despre mine.

Fireşte că trebuia să stea de vorbă. Dar toate la vremea lor.

— Sigur că da. Totuşi, pentru moment, du-te cu Santos să te instalezi. Între timp, eu voi închiria altă trăsură, ca să închei o chestiune neterminată şi, de cum pot, ne întâlnim din nou.

Şi-a lăsat fiul bombănind în urma lui.

— În strada Francos, i-a poruncit vizitiului în prima trăsură pe care a găsit-o de cum a ieşit din gară.

La ora aceea, totul era neschimbat în peisajul din apropierea locuinţei lui Ysasi. Nu apăruse niciun vehicul, cu excepţia căruţei unui negustor de haine vechi şi a măgăruşilor folosiţi de doi sacagii. S-a uitat la ceas. Douăsprezece şi douăzeci. Prea târziu ca doctorul să nu fi ajuns, cu sau fără englez. Ceva n-a ieşit bine, a bodogănit.

A reluat atunci căutarea mexicancei, în caz că până la urmă nu plecase din Jerez. Întoarce aici, i-a cerut vizitiului. Intră pe acolo, acum întoarce iar pe aici, mergi drept, opreşte-te, aşteaptă, porneşte, opreşte din nou. Închipuirea i-a jucat şi alte feste: i s-a părut c-o întâlnea la ieşirea din biserica San Miguel, intrând în San Marcos, coborând de la Colegiata. Dar nu. Nu se ivea nici vie, nici moartă.

În schimb, l-a zărit pe grefier, trecând pe la dugheana din strada Pescadería. În jur burniţa doar cât să ude trecătorii, dar Angulo era în uşă, aşteptându-l în colţul cu piaţa Arenal, pe unde bănuia că la un

moment dat tot va trece indianul. O mişcare din cap a fost suficientă pentru ca Mauro Larrea să afle fără să coboare din trăsură. Nimic nou pentru moment. Căutarea amploiatului care umbla cu vorba nu dăduse niciun rezultat. Continuă, i-a poruncit.

Următoarea destinaţie a fost piaţa Cabildo Viejo; spre surprinderea lui, a găsit uşa mare şi ghintuită larg deschisă. A coborât din trăsură înainte să se oprească de tot caii. Ce naiba s-a petrecut, ce se întâmplă?

Palmer i-a ieşit în cale cu aerul auster al unui gropar. Înainte să-l poată lămuri în spaniola lui de baltă, doctorul s-a ivit grăbit din spatele lui, complet demoralizat.

— Tocmai am sosit şi tocmai plec. Totul a fost inutil. Fiul lui Edward s-a răzgândit, s-a cărat de la han înainte să se crape de ziuă. Spre sud, aşa ne-a informat hangiul.

A preferat să înghită ororile care i se adunau sub cerul gurii.

— Am mers câteva leghe fără să dau de el, a continuat medicul. Nu-i evident decât că, din cine ştie ce motive, şi-a schimbat planurile şi a hotărât în cele din urmă să nu se întoarcă la Jerez. Cel puţin pentru moment.

— Ce mai, două ghinioane în acelaşi timp.

— Sol tocmai mi-a spus: soţia lui Gustavo a zburat din casa mea. Chiar acum mă duc acolo.

Mauro Larrea a vrut să-i dea câteva detalii, dar medicul l-a întrerupt:

— Intră în cabinet fără să mai pierzi nicio secundă.

În loc să întrebe, s-a încruntat. Replica a fost imediată.

— Ţi-au sosit potenţialii cumpărători.

— Cei trimişi de Zarco?

— Ne-am întâlnit la intrare şi, după cum arătau, aş zice că nu vin cu prea mare interes. Dar grăsanului i-ai oferit probabil o felie macră, dacă intermediază în favoarea ta, fiindcă mai curând e în stare să nu mănânce slănină o lună întreagă decât să încuviinţeze ca muşteriii să se întoarcă la Madrid fără să te vadă. Iar iubita noastră Sol n-are nicio intenţie să scape prăzile din dinţi până nu află că eşti aici.

Fiul vitreg, dispărut. Mexicanca, fugită. Nicolás, căzut din cer în inima gării. Şi acum posibilii lui salvatori – singurii care i-ar fi putut uşura drumul de întoarcere – soseau traşi de păr şi în cel mai nepotrivit moment. Dumnezeule, viaţa devine uneori mizerabilă şi trădătoare!

— Fiecare să acopere câte un flanc, a propus Ysasi. Şi, în pofida slabelor lui înclinaţii religioase, a adăugat: Şi apoi, facă-se voia Domnului.

Trei bărbaţi îl aşteptau în acelaşi cabinet de primire unde cu câteva zile înainte se dăduse drept defunctul Luisito Montalvo. Numai că de

astă dată nu erau străini, ci spanioli. Unul era din Jerez, doi din Madrid. Ori, cel puţin, din capitală veneau şi acolo se grăbeau să se întoarcă acei doi bărbaţi neîndoios de bine situaţi, care s-au ridicat cu aleasă politeţe să-l salute. I-au părut un domn şi ciracul lui: unul punea banii şi se lăsa consiliat; celălalt sfătuia şi propunea. Zarco, la rândul lui, n-a trebuit să se ridice, fiindcă era deja în picioare, cu obrajii îmbujoraţi şi guşa mare revărsată peste gât.

Între ei, Soledad. Liniştită, domina scena şi arăta superb într-o rochie de tafta de culoarea gheţii. Cu îndemânarea unui prestidigitator din bâlciuri şi piaţete, îşi ştersese de pe faţă urmele oboselii şi încordării. Spre deosebire de întâlnirea cu englezii, nu mai avea ochi de mânză încolţită. Acum privea cu hotărâre de fier. Era interesant ce le-ar fi putut povesti.

— Iată-vă, în sfârşit, aici, domnule Larrea. Vă alăturaţi nouă în momentul cel mai oportun: chiar când terminam să le lămuresc domnului Perales şi domnului Galiano particularităţile proprietăţilor pe care le putem oferi.

Sol vorbea serios, sigur, aproape profesional. Cauza şi complicea nenorocirilor lui celor mai ciudate, femeia care prin simpla ei apropiere îi trezea în trup porniri primare nepotolite, soţia credincioasă, protectoare şi harnică a unui bărbat care nu era el lăsase loc unei noi Soledad Montalvo, pe care n-o cunoştea. Cumpăra, vindea şi se târguia: se bătea de la egal la egal în lumea masculină a intereselor şi tranzacţiilor, pe teritoriul exclusiv al bărbaţilor, către care destinul o îndreptase fără ca ea s-o fi cerut şi unde, împinsă de cel mai pur instinct de supravieţuire, învăţase să se mişte cu sprinteneala unui trapezist care ştie că uneori n-ai altă soluţie decât să sari în plasă.

Blestemată fie pofta pe care o avea să-i facă pe acei necunoscuţi să se aleagă până la urmă cu ceea ce mereu gândise că avea să fie al lui! a înjurat, schimbând saluturi formale fără prea mare entuziasm. Încântat, o adevărată plăcere, bine aţi venit! N-a trecut cu vederea faptul că în faţa străinilor ea reîncepuse să-i vorbească cu „domnia voastră“.

— Ca să vă pun la curent, domnule Larrea, tocmai le-am vorbit domnilor despre situaţia magnificelor pogoane pe care le avem înscrise la cadastru în zona viticolă Macharnudo, pentru cultivarea viţei-de-vie. I-am informat şi despre calităţile casei-palat, care ar intra în lotul indivizibil de vânzare-cumpărare. Şi a sosit momentul să pornim la drum.

Unde? a întrebat-o el printr-un gest abia perceptibil, pe care ea l-a prins din zbor.

— Vom începe prin a vă arăta crama, chiar aceea de unde până acum nu prea mulţi ani plecau faimoasele noastre butoaie pline cu vin

vechi, de mare reputaţie în comerţul internaţional. Aveţi amabilitatea de a ne urma, vă rog.

În vreme ce grasul schimba cu potenţialii cumpărători câteva fraze în drum spre uşă, Larrea a apucat-o pe Sol de cot şi a oprit-o o clipă. S-a aplecat spre urechea ei şi s-a simţit tulburat de parfumul şi moliciunea pielii ei.

— Soţia lui Gustavo tot n-a apărut? a şuşotit printre dinţi.

— Încă un motiv, a murmurat ea, aproape fără să-şi separe buzele.

— Ca să ce?

— Ca să te ajut să-i jupoi pe imbecilii ăştia, astfel încât tu şi cu mine să putem pleca de aici înainte să se scufunde totul definitiv.

45

Au coborât din şarete lângă zidul mare care înconjura crama, odinioară dat cu var luminos şi care acum şovăia între cenuşiu-roşcat şi gri-verzui, aproape negru în unele părţi, rod al lungilor ani de decădere. Mauro Larrea a deschis oblonul de la intrare aşa cum făcuse şi data trecută, împingându-l cu umărul. Au scârţâit balamalele ruginite şi toţi au intrat în marele patio central, festonat cu şiruri de salcâmi. Ploua din nou; madrilenii şi Soledad se adăposteau sub umbrele mari, grăsanul Zarco şi cu el n-aveau decât pălăriile pe cap. A fost tentat să-i ofere lui Sol braţul, ca nu cumva să calce prost pe pavelele alunecoase, dar s-a abţinut. Mai bine să păstreze aparenţele unei relaţii reci, pur comerciale, cum hotărâse ea să lase de înţeles. Mai bine să conducă tot ea.

Nu prea demult fusese escortat acolo de bătrânii chelari, într-o zi plină de soare şi cu infinit mai puţin ghinion, de când i se părea că trecuse o veşnicie. În rest, totul era la fel. Viţele înalte, care ţinuseră umbră în veri îndepărtate, acum erau desfrunzite şi triste; pe bougainvillee nu se iţea nicio floare; ghivecele din lut erau goale. De pe olanele pe jumătate sparte, devenite jgheaburi, cădeau şuvoaie de apă.

Dacă pe Soledad a impresionat-o ceva la contactul cu decăderea trecutului ei radios, a avut mare grijă să n-o arate. Învăluită în pelerină şi cu capul acoperit de o glugă amplă, tivită cu astrahan, şi-a concentrat străduniile, încercând să le arate locurile şi să le enumere măsurile cu gesturi precise şi voce sigură, oferind informaţii relevante şi fugind de umbrele sentimentale ale trecutului. O suprafaţă de atâtea sute de *varas* pătrate, o întindere de atâtea sute de picioare. Observaţi, domnilor, magnifica structură şi excelenta materie primă a construcţiilor; ce uşor, ce simplu ar fi să-i redai splendoarea trecută!

Dintr-un buzunar al pelerinei, a scos un inel cu chei vechi. Să deschidem uşile, vă rog, i-a poruncit agentului imobiliar. Au intrat în dependinţe întunecoase, pe care el încă nu le văzuse şi prin care ea se învârtea ca peştele în apă. Camerele de lucru – birouri, le-a numit Sol – în care funcţionari cu şapcă şi mânecuţe îndeplineau la vremea lor sarcini administrative cotidiene şi din a căror amintire nu se mai păstrau decât rămăşiţele câtorva facturi îngălbenite şi călcate în picioare. Cabinetul pentru vizite şi clienţi, de a cărui folosire tot mai puţin frecventă dădeau mărturie două scaune şchioape aruncate într-un cotlon; dependinţele personalului de nivel mai înalt, din care lipseau până şi geamurile de la ferestre. În sfârşit, biroul patriarhului, feuda privată a legendarului don Matías, devenită acum o cavernă rău mirositoare. Nici urmă de serviciul de scris din argint, de bibliotecile cu uşi din cristal ori de superba masă de mahon acoperită cu piele

lucioasă. Nu mai rămăsese nimic din toate acelea. Totul era numai pustiu şi slin.

— În orice caz, toate astea sunt o simplă bagatelă; cu câteva mii de reali, ar putea fi readuse cât mai iute şi fără cea mai mică dificultate la starea lor iniţială. Cu adevărat important e tot ce vine după aceea.

Fără să se oprească, le-a arătat şi alte construcţii din fund. Spălătoria, atelierul de dogărie, camera de mostre, a anunţat în treacăt. Imediat, i-a condus spre construcţia înaltă aflată tot în acel patio central, dar de cealaltă parte: spre aceeaşi zonă a cramei unde pe el îl duseseră bătrânii chelari. La fel de înaltă şi de impunătoare cum şi-o amintea, dar cu mai puţină lumină în acea zi ploioasă. Mirosul era, totuşi, identic. Umezeală. Lemn. Vin.

— Cum presupun că aţi putut aprecia, a adăugat Soledad din prag lăsând să-i cadă pe spate gluga pelerinei, crama e ridicată cu faţa spre Atlantic, ca să prindă vânturile şi să profite pe cât posibil de binecuvântările brizelor marine. De acest aer care vine dinspre mare vor depinde în mare măsură tăria şi puritatea vinurilor; de el, de răbdarea şi de cunoştinţele celor însărcinaţi să le facă. Însoţiţi-mă, vă rog!

Toţi au urmat-o în tăcere, pe când ea continua să vorbească, iar vocea îi ricoşa peste arcade şi pereţi.

— Veţi observa că sistemul de construcţie e de-a dreptul elementar. O simplitate arhitectonică pură, moştenită peste veacuri. Mereu peste nivelul pământului, cu acoperiş în două ape, ca să micşoreze efectul soarelui, şi cu ziduri de o grosime pronunţată, ca să reţină răcoarea în ambianţă.

Parcurgeau acum cu pas domol spaţiile dintre poloboacele adunate în şiruri de trei şi patru înălţimi, de unde se muta vinul din cele de sus în cele de jos, ca să i se asigure omogenitatea. Magnificele butoaie cu vin vechi ale casei, a spus. A destupat o balercuţă de plută, a adulmecat aroma, închizând ochii, şi a pus-o la loc.

— În stejar se pregăteşte miracolul a ceea ce aici numim floarea vinului: un văl natural de organisme minuscule, care creşte pe faţa acestuia, îl ocroteşte, îl hrăneşte şi-i dă substanţă. Graţie ei, se obţin cele cinci calităţi pe care încă în timpurile romanilor se considera că trebuie să le aibă mereu vinurile bune: tari, frumoase, aromate, răcoroase, vechi.

În vreme ce apa se scurgea pe umbrele şi pelerine, formând pe pământul alburiu mici băltoace, cei patru bărbaţi urmăreau cu atenţie vorbele şi mişcările singurei femei din grup.

— Intuiesc, totuşi, că v-aţi săturat până peste cap să-mi tot ascultaţi predica; probabil că toţi au încercat să vă vândă propria cramă drept cea mai bună. Acum, domnii mei, a sosit clipa să ne ocupăm de ceea ce ne interesează cu adevărat: adică, de mize şi oportunităţi. Pe care

noi putem să vi le oferim şi domniile voastre sunteţi dispuşi să le câştigaţi.

Peste distinsa domnişoară andaluză Soledad Montalvo, crescută în dantele, cu *nannies* englezoaice şi liturghii de duminică dimineaţă, şi Sol Claydon, mondena cumpărăturilor la Fortnum & Mason, s-a suprapus atunci o nouă identitate. Aceea a rafinatei negustorese şi a durei negociatoare, fidelă discipolă a soţului său, negustor şi el, şi a şiretului ei bunic, care moştenise sufletul vechilor fenicieni ce, cu trei mii de ani în urmă, aduseseră din bazinul Mediteranei primii butuci de viţă-de-vie pe aceste meleaguri pe care le botezaseră Xera, nume din care veacurile sfârşiseră prin a face Jerez.

Tonul i-a devenit mai sobru.

— Suntem la curent cu faptul că vizitaţi de săptămâni întregi zone viticole şi crame din Chiclana, Sanlúcar şi El Puerto de Santa María; ştim chiar că aţi ajuns la Condado. Mai ştim şi că studiaţi cu seriozitate diferite oferte care, prin preţul inferior celui pe care îl oferim noi, vă pot părea atrăgătoare în primă instanţă. Dar îngăduiţi-mi să vă atrag atenţia, domnilor, că greşiţi fundamental.

Madrilenii n-au izbutit să-şi ascundă tulburarea. Zarco a început să transpire. La rându-i, minerul a continuat să-şi controleze ferm atitudinea, ca să nu-şi arate uimirea buimacă în faţa amestecului de curaj şi neobrăzare la care asista: aroganţa plină de siguranţă a femeii în stare să pună în valoare mândria unei clase, a unei caste ce unea componente neînchipuit de disparate şi totuşi complementare. Tradiţie şi iniţiativă, eleganţă şi cutezanţă, strânsă legătură cu ceea ce îi aparţinea şi aripi gata de zbor. Măruntaiele legendarului Jerez al cramelor, a cărui esenţă el începea abia acum s-o aprecieze pe de-a-ntregul.

— N-am nicio îndoială că, manifestând interesul pe care păreţi să-l arătaţi intrării în lumea vinului, aţi fost precauţi şi v-aţi pus la zi cu privire la cât va fi de complicată pentru domniile voastre ultima verigă din lanţ. Prima, să deveniţi culegători de struguri, o veţi dobândi cumpărând vii bune şi făcându-i pe muncitori să le lucreze eficient. A doua, nu vă va fi greu să deveniţi proprietari de crame, dacă izbutiţi să daţi de ele şi de vătafi buni, ca şi de muncitori harnici şi bine intenţionaţi. A treia, totuşi, exportul, este din raţiuni evidente şi fără nicio îndoială veriga cea mai lunecoasă pentru domniile voastre. Dar noi suntem dispuşi să vă uşurăm acest salt foarte complicat, prin accesul imediat la cele mai avantajoase reţele de comercializare din exterior.

El continua s-o privească, stând cu cinci paşi în spatele celorlalţi. Cu braţele ferm încrucişate şi picioarele uşor desfăcute, fără să-şi dezlipească privirea de pe mâinile care se mişcau cu graţioasă elocvenţă; de pe buzele care ofereau garanţii şi venituri cu o

dezinvoltură năucitoare, incluzându-l şi pe el în pluralul de care se folosea necontenit. Pentru Dumnezeu, şi-i băga pur şi simplu în buzunar: efectul asupra domnului numit Perales şi a ciracului său era de-a dreptul devastator, nu trebuia decât să te uiţi la ei. Schimburi de vorbe surde de la o ureche la alta, tuşituri cu care îşi dregeau glasurile, priviri pe ascuns şi gesturi în trei. Lui Zarco erau cât pe ce să-i sară nasturii de la jachetă doar gândindu-se la comisionul gras pe care urma să-l primească dacă doamna era în stare să mai insiste niţel.

— Preţul proprietăţii e ridicat, suntem pe deplin conştienţi de asta. Vă informez, totuşi, cu regret şi că nu-i negociabil: n-o să-l reducem nici măcar cu o jumătate de centimă.

Dacă n-ar fi crezut orbeşte în ea, hohotele lui crude de râs ar fi ricoşat de pe pereţi pe arcadele înalte şi albe de var, ca să reverbereze după aceea în sutele de poloboace. Te-oi fi molipsit de nebunia lui bărbatu-tău, draga mea Soledad? ar fi putut-o întreba. Fireşte că el era dispus să coboare preţul, să ia în considerare orice propunere şi să ofere tot soiul de facilităţi numai să obţină o sumă bunicică şi să plece în goana mare. Dar ca negociator tenace, cum fusese şi el în zilele lui de glorie, a recunoscut imediat neobrăzata îndrăzneală a mizei mărite.

— Contacte, agenţi, importatori, negustori. Eu însămi reprezint una dintre cele mai importante firme londoneze, casa Claydon & Claydon, de pe Regent Street. Controlăm detaliat cererea şi suntem în fiece moment la curent cu fluctuaţiile preţurilor, gusturilor şi calităţilor. Şi suntem pregătiţi să vă punem aceste cunoştinţe la dispoziţie. Prospera piaţă britanică creşte zi de zi, se prevede că expansiunea va fi de neoprit, vinurile spaniole acoperă momentan patruzeci la sută din sector. Există, totuşi, adversari nespus de solvabili, care luptă permanent, fiecare pentru parcela lui. Eternele vinuri de Porto, vinurile Tokay ungureşti, vinurile de Madeira, vinurile Hock şi Modela germane, inclusiv băuturile din Lumea Nouă, care sunt tot mai prezente în insule. Şi, desigur, legendarii şi mereu activii producători de vinuri din nenumărate regiuni franceze. Concurenţa, prieteni, e feroce. Şi cu atât mai mult pentru cineva nou în acest univers pe cât de fascinant, pe atât de complicat.

Nimeni n-a îndrăznit să scoată vreo vorbă. Iar Soledad nu mai avea mult până să-şi încheie jocul.

— Preţul îl cunoaşteţi deja de la intermediarul nostru. Gândiţi-vă şi luaţi o hotărâre, domnilor. Acum, vă rog să mă scuzaţi, dar am câteva chestiuni urgente de care trebuie să mă ocup la amiază.

Să dorm câteva ceasuri, după una dintre cele mai triste nopţi din viaţa mea, de pildă. Să aflu cum se simte bietul meu soţ, închis în chilia unei mănăstiri. Să dau de o mexicană fugară, măritată cu un bărbat care într-o vreme a ocupat un loc însemnat în inima mea. Să aflu următorul pas al perversului meu fiu vitreg, care se încăpăţânează

să mă jefuiască de tot ce am adunat după ani de strădanii. Toate acestea le-ar fi putut înşira Soledad Montalvo, îndreptându-se spre ieşire printre şiruri de butoaie.

Atunci, Mauro Larrea le-a întins mâna cumpărătorilor.

— Nu mai e nimic de adăugat, domnilor, totul s-a spus. Pentru orice nouă informaţie, ştiţi de-acum unde să ne găsiţi.

Pe când se îndrepta spre ieşire în urma ei, gheara neplăcerii l-a zgâriat cu furia unei feline flămânde. De ce nu eşti în stare să te bucuri, nenorocitule? Eşti pe cale să obţii ceea ce doreşti atât de mult şi să-ţi atingi toate ţelurile, şi nu izbuteşti nici măcar să salivezi ca un câine flămând în faţa unei ciosvârte de carne proaspătă.

Un susurat l-a scos dintre gânduri. A întors capul nedumerit la stânga şi la dreapta. La doar câteva *varas*, pe jumătate ascuns între marile poloboace negre, a dat de o prezenţă inoportună.

— Ce mama naibii faci aici, Nico? a întrebat uimit.

— Tai frunză la câini în timp ce tata hotărăşte dacă are chef să-mi dea sau nu ceva atenţie.

Touché! Chipul în care îşi trata fiul după ce nu se văzuseră atâta vreme nu era, cu siguranţă, de bun augur. Dar împrejurările îl strângeau de gât aşa cum pe vremuri îl sufocaseră apele negre din fundul minei Las Tres Lunas, când o inundaţie feroce fusese gata-gata să-l lase orfan în plină copilărie pe băietanul care acum îi arunca drept în faţă reproşuri pentru neglijenţa paternă. Sau ca Tadeo Carrús, când îi fixase un termen de doar patru luni, din care trecuse deja jumătate.

— Îmi pare cu adevărat rău, din suflet îţi spun, dar lucrurile mi s-au complicat în chipul cel mai inoportun. Lasă-mă o zi, nu mai mult, ca să mă pot descurca. Apoi o să ne aşezăm împreună liniştiţi şi o să stăm serios de vorbă. Trebuie să-ţi povestesc lucruri care te privesc şi e mai bine s-o facem cu calm.

— Presupun că n-am de ales. Între timp, a adăugat, părând să-şi regăsească umorul obişnuit, recunosc că mă fascinează noua schimbare de drum din viaţa ta. Bătrâna Angustias mi-a istorisit că acum eşti proprietar de cramă; am venit din pură curiozitate, fără să ştiu că hoinăreai pe aici. Apoi, v-am zărit înăuntru şi n-am vrut să vă întrerup.

— Ai procedat cu cap, nu era momentul.

— Chiar asta voiam să-ţi spun eu ţie.

— Ce?

— Să-ţi foloseşti creierul.

Nu s-a putut opri să se strâmbe sarcastic. Fiul lui îl sfătuia să nu facă prostii: lumea se întorsese cu susul în jos.

— Nu ştiu despre ce vorbeşti, Nico.

Treceau grăbiţi prin patio, umăr la umăr, şi afară continua să plouă slab. Oricine i-ar fi văzut din spate, dintr-o parte ori din faţă ar fi

observat că aveau aceeaşi statură şi prestanţă. Tatăl, mai solid şi mai rotund. Fiul, mai flexibil şi mai svelt. Foarte chipeşi amândoi, fiecare în felul lui.

— Să nu le pierzi.

— Tot nu te înţeleg.

— Nici crama, nici femeia.

După ce asistase la spectacolul dat de Soledad Montalvo, ceva se schimbase în purtarea lui Nicolás. Pătruns parcă de un bun-simţ spontan, a intuit că nu era momentul să ceară atenţii imediate. Şi, împotriva oricărui pronostic, a anunţat că are misive urgente de scris. Minţea, fireşte; voia numai să lase drumul liber, pentru ca tatăl lui să încheie ceea ce îl ocupa, tulbura şi transforma în cineva diferit de bărbatul care îşi luase adio de la el în palatul din strada San Felipe Neri cu câteva luni în urmă.

Minerul, la rândul său, presimţea că băiatul avea ceva despre care încă nu-i suflase o vorbă: acesta era adevăratul motiv care îl adusese la Jerez. Ceva care, de la câteva leghe distanţă, mirosea a problemă. De aceea şi preferase să nu-i pună încă întrebări, ca să mai întârzie întâlnirea cu inevitabilul şi să nu adune şi alte nemulţumiri decât cele pe care le ducea deja în cârcă.

Complici, amândoi au sprijinit farsa. Nico a rămas în strada Tornería, iar Mauro Larrea, după ce a trecut prin strada Francos şi, spre dezolarea lui, a constatat că tot nu se dăduse de urma mexicancei, a zburat către singurul loc din lume unde năzuia să fie.

Soledad l-a primit străduindu-se cu mare greutate să-şi stăpânească iritarea pe care i-o provocase refuzul surorii ei de a-i îngădui să-şi vadă propriul soţ. Acesta este un lăcaş de reculegere şi rugăciune, nu o staţiune balneară cu ape sulfuroase, îi transmisese fără să se lase văzută, când Soledad se dusese la mănăstire după ce plecase de la cramă. E bine şi liniştit, supravegheat în fiece clipă de o novice. Nimic mai mult.

Se refugiase din nou în cabinetul ei, de unde Larrea ştia acum că Sol mânuia din umbră firele afacerii. Deşi limbile parcurseseră doar şaptesprezece ore pe sferele ornicelor, timpul părea să fi făcut un salt uriaş între prima clipă când intrase în acea încăpere şi momentul prezent: între clipa când, în noaptea anterioară, ea îi anunţase în faţa ferestrei hotărârea de a pleca din Jerez şi acea tulburătoare după-amiază cu nori groşi, în care amândoi, obosiţi, frustraţi şi zăpăciţi, încă nu vedeau luminiţa de la capătul nici unuia dintre tunelurile care se deschideau sinistre în faţa lor.

— Abia am poruncit slugilor să înceapă să pregătească bagajele, n-are niciun rost să mai aştept.

Şi, parcă pusă în mişcare de o grabă aidoma celei pe care o insuflase personalului, în timp ce vorbea, ea însăşi a început să facă ordine pe biroul foarte încărcat. În picioare, la câţiva metri, el o privea tăcut cum îndoaie hârtii pline cu notiţe, îngrămădeşte corespondenţa în mai multe limbi şi aruncă priviri rapide câtorva hârtii, pentru ca apoi să le facă fărâme fără menajamente, punând în fiecare acţiune furia surdă

care fierbea în ea. Se pregătea pentru o plecare definitivă. Şi, cu fiecare clipă, era tot mai departe.

— Numai Dumnezeu ştie unde s-au ascuns nenorocitul ăla de fiu vitreg şi soţia vărului meu, a adăugat fără să-l privească, orbită de munca ei. Nu-i sigur decât că, mai curând mai devreme decât mai târziu, el o să revină să ne arate colţii, iar atunci nu trebuie să mai fim pe-aici.

Ca să nu-şi mai zbuciume sufletul gândindu-se cum avea să fie lumea când va înceta s-o mai vadă zilnic pe Sol, Mauro Larrea a întrebat doar:

— Malta, până la urmă?

Drept răspuns a obţinut un gest de negare, pe când ea tot nai rupea cu sângeroasă iscusinţă un pumn de hârtiuţe pline cu cifre.

— Portugalia. Gaia, lângă Porto: cred că e locul unde se ajunge cel mai uşor pe mare de la Cádiz, astfel încât să fiu relativ aproape şi de casă, şi de fete. A făcut o scurtă pauză, apoi a coborât tonul: De la Londra, vreau să spun. Şi a continuat cu energie: Ne vor primi prieteni din lumea vinului, şi englezi. Legăturile sunt trainice, toţi ar face orice pentru Edward. E o escală pentru aproape toate cursele navelor britanice, vom găsi bilete imediat. O să-i luăm cu noi doar pe Palmer şi pe una dintre slujnice; ne vom aranja noi cumva. Până termin de organizat totul şi în caz că apare Alan, eu am să stau retrasă aici, iar Edward va rămâne în mâinile lui Inés.

Minerului i se îngrămădeau în minte tot mai multe întrebări, într-o masă informă, dar ultimele întâmplări fuseseră atât de complicate, ceruseră atât de mult timp şi atenţie, că nu-i lăsaseră nici măcar o pauză mizerabilă ca să pună tocmai întrebările necesare. Acum, singuri şi nesiguri, cum erau în încăperea cu lumină cenuşie în care nimeni nu se gândise să aprindă o lampă cu gaz, cu ploaia fină continuând să cadă peste piaţa fără parasoluri, scribi şi clienţi, poate că era momentul să facă cercetări.

— De ce se poartă aşa sora ta? Ce are cu trecutul, dar cu tine?

S-a aşezat în acelaşi fotoliu pe care îl ocupase cu o noapte înainte, fără să mai aştepte invitaţia ei, şi cu gestul acela lipsit de formalism a părut să spună aşază-te lângă mine, Soledad. Nu-ţi mai vărsa ura în gestul absurd de a rupe hârtii. Vino lângă mine, vorbeşte cu mine.

Ea a privit câteva clipe în gol, cu mâinile încă pline de acte, străduindu-se să găsească un răspuns. Apoi a aruncat totul pe tăblia răvăşită a mesei de scris şi, ca şi cum i-ar fi citit gândurile, s-a apropiat.

— De peste douăzeci de ani încerc să-mi explic atitudinea ei şi încă n-am izbutit, a răspuns, aşezându-se pe fotoliul din faţa lui. Poate că vorbim de resentimente? s-a întrebat, pe când el o privea cum îşi încrucişa picioarele lungi sub fusta de mătase piemonteză. Ranchiună?

Sau pur şi simplu o dureroasă dezamăgire? O dezamăgire acră şi nesfârşită, care intuiesc că nu va ajunge nicicând la capăt?

A tăcut câteva clipe, de parcă încerca să aleagă care dintre posibilităţile abia expuse era mai nimerită.

— Ea crede că am lăsat-o cu toţii singură în momentul cel mai teribil, de după înmormântarea vărului nostru Matías. Atunci, Manuel s-a întors la studiile lui de Medicină din Cádiz; eu am plecat cu Edward să-mi încep viaţa de proaspătă căsătorită, Gustavo a ajuns în America. Inés a rămas singură, pe când persoanele în etate din familie se prăbuşeau fără să-şi mai revină vreodată. Bunica, mama mea şi mătuşile trăiau cu veşnicul lor doliu după atâţia morţi, cu tincturile de laudanum şi lugubrele lor rozarii. Bunicul era vlăguit de boală. Unchiul Luis, tatăl lui Matías şi al lui Luisito, se prăbuşise în suferinţa neagră de care n-avea să mai scape nicicând, şi craiul de taică-meu, Jacobo, era zi de zi tot mai pierdut prin tripouri şi bordeluri.

— Şi Luisito, Comino?

— La început, l-au trimis intern la Sevilia. N-avea decât cincisprezece ani şi abia dacă părea mai mare de zece. L-a tulburat profund moartea fratelui său, a căzut într-o depresie bolnăvicioasă şi a durat mult până s-o depăşească. Aşa că Inés era singura care la început părea sortită să rămână în acel infern, convieţuind cu o droaie de cadavre vii. Ne-a implorat s-o ajutăm, dar nimeni n-a ascultat-o; am fugit cu toţii. De disperare, de eşecul familiei noastre. De sfârşitul amar al tinereţii noastre. Iar ea, care până atunci n-arătase nicio înclinaţie deosebită pentru religie, a preferat să se închidă într-o mănăstire decât să mai suporte aşa ceva.

Ce tristă panoramă! a constatat Larrea, continuând s-o privească. Viaţa promiţătoare a unui băiat secerată de trufie şi, ca efect, un întreg clan prăbuşit într-o suferinţă profundă. Trist, desigur, dar ceva scârţâia: nu izbutea să găsească pricina suficient de gravă ca să dezlănţuie o tragedie colectivă de atari dimensiuni. Poate de aceea, fiindcă istoria asta nu era întru totul convingătoare şi erau amândoi conştienţi de acest lucru, după câteva clipe de tăcere, Soledad a hotărât să-i dezvăluie ceva mai mult.

— Ce ţi-a istorisit Manuel despre cele întâmplate la vânătoarea de la Doñana? a întrebat, împreunându-şi buricele degetelor sub bărbie.

— Că a fost un accident.

— Un glonţ anonim deviat, nu?

— Asta cred că-mi amintesc.

— Ceea ce ştii tu e adevărul prefăcut, pe care îl povestim mereu dincolo de uşile casei. Realitatea e că glonţul care l-a omorât pe Matías n-a ieşit dintr-o flintă oarecare, ci dintr-a unuia de-ai noştri. A făcut o pauză, a înghiţit în sec: Mai exact, din a lui Gustavo.

În memorie i-au revenit fugar ochii verzi ai rivalului său. Cei din

noaptea de la El Louvre. Cei din bordelul Chuchei. Impenetrabili, ermetici, parcă plini de o apă limpede dar îngheţată. Aşa că asta duceai în cârcă, amice, şi-a zis. Şi a fost întâia oară când a simţit pentru adversarul lui o urmă de sobră compasiune.

— De aceea a plecat în America, din vina lui, a continuat Sol. Nimeni n-a pronunţat vreodată cuvântul asasin, dar cu toţii avem această idee fixă. Gustavo l-a omorât pe Matías, şi de aceea bunicul i-a pus în mâini o sumă mare de bani peşin şi i-a poruncit să iasă din vieţile noastre, să plece. În Indii sau în infern. Aşa încât aproape să nu mai existe.

Pariul lui temerar, intuiţiile lui Calafat, zgomotul bilelor de fildeş lovindu-se febril între ele pe postav, în jocul lor demonic. Totul începea să aibă sens.

Vocea lui Soledad l-a smuls din Havana şi l-a readus la Jerez.

— În orice caz, şi înainte pluteau tensiuni în aer. Fuseserăm o gaşcă în copilărie, dar crescuserăm şi ne rupseserăm unii de alţii. În eternul paradis casnic în care trăiam, ne promiseserăm de mii de ori şi cu ingenuitate unitate şi fidelitate în vecii vecilor amin. Încă de mici, fuseserăm o trupă de constructori nevinovaţi de himere şi puseserăm la punct schelării perfecte: Inés şi Manuel aveau să se căsătorească; Gustavo avea să fie soţul meu. Lui Matías, care niciodată nu era eroul unor asemenea fantezii, dar deţinea bagheta de dirijor ca văr mai mare, aveam să-i căutăm o domnişoară frumoasă, care să nu ne creeze probleme. Iar Luisito, Cominillo, avea să rămână veşnic burlac pe lângă noi, un aliat credincios. Toţi urma să fim mereu împreună şi răzvrătiţi, să avem cârduri de copii, iar uşile casei noastre comune aveau să stea veşnic deschise pentru oricine voia să fie martorul fericirii noastre eterne.

— Până ce realitatea a pus totul la loc, a sugerat el.

Pe buzele ei frumoase s-au amestecat ironia şi amărăciunea. Între timp, ploaia continua să cadă slab în spatele geamurilor.

— Până ce bunicul Matías a început să schiţeze pentru noi un viitor radical diferit. Şi, înainte ca noi să observăm că afară lumea era plină de bărbaţi şi femei cu care puteam să împărtăşim aceeaşi viaţă dincolo de pereţii casei, el a schimbat regulile jocului fără să mişte măcar eşichierul.

Atunci, Mauro Larrea şi-a adus aminte de vorbele lui Ysasi de la cazinou. Saltul generaţional.

Chiar în acel moment, în birou a intrat slujnicuţa cu faţă untoasă, ducând în mâini o tavă cu aperitive. A pus-o alături de ei: bucăţele de carne rece pe un şervet de in, sandvişuri mici, o sticlă, două pahare din cristal bizotat. Din puţinele vorbe rostite în engleză, Larrea a înţeles doar *mister* Palmer; şi a intuit că ideea fusese a majordomului, căci trecuse deja ora prânzului şi nimeni nu încercase să intre de

sufragerie. Slujnica a arătat spre lampa cu abajur pictat de pe masa din *palosanto*[71] şi a întrebat probabil dacă doamna dorea s-o aprindă, ca să risipească întunericul din odaie. Răspunsul categoric a fost nu, *thank you*.

N-au dat atenţie nici cărnii. Soledad întredeschidea uşa mare de acces spre copilăria ei, iar acolo nu era loc pentru vinul de Jerez şi fileurile din piept de raţă. Doar, cel mult, ca să mestece un soi de nostalgie amară şi să împartă rămăşiţele cu bărbatul care o asculta.

— Ţinta lui au fost nepoţii, şi pentru ei a elaborat un proiect sofisticat, care presupune şi măritişul uneia din fetiţe cu agentul englez. Astfel blinda o parte esenţială a afacerii: exportul. N-avea nicio însemnătate că eu şi Inés aveam pe atunci şaptesprezece şi şaisprezece ani, iar Edward era mai în etate chiar şi decât tatăl nostru şi avea un fiu adolescent. Bunicului nu i s-a părut îngrijorător nici faptul că niciuna nu am înţeles de la început de ce acel prieten de familie pe care îl cunoşteam de când eram mici începuse subit să ne aducă de la Londra dulceţuri de portocale amare de la Gunter's, să ne invite la plimbări pe bulevardul Alameda Vieja şi să insiste să-i citim cu glas tare odele melancolice ale lui Keats, ca să ne perfecţionăm pronunţia în limba engleză. Asta i se năzărise patriarhului, ca Edward s-o aleagă pe una din noi. Iar lui nu-i displăcea propunerea. Astfel am ajuns eu, când încă nu împlinisem optsprezece ani, să spun da, vreau sub un spectaculos voal de dantelă din mătase de Chantilly, fiind absolut, ingenuu şi stupid de ignorantă cu privire la ceea ce avea să urmeze.

A refuzat să şi-o imagineze, a preferat să se ferească.

— Şi sora ta?

— Nu m-a iertat niciodată.

Mişcarea catifelată a fustei l-a făcut să intuiască din nou că, sub pânza splendidă, ea îşi încrucişa iar picioarele.

— Odată ce amândouă am ajuns conştiente de situaţie şi ţinând seama de faptul că lui Edward nu părea să-i displacă la început niciuna din noi, ea a luat chestiunea infinit mai în serios decât mine. S-a pornit pe făurit iluzii şi dădea drept sigur faptul că, ea fiind mai mare, mai aşezată, mai liniştită, poate chiar şi mai frumoasă decât mine, va ajunge în cele din urmă depozitara definitivă a sentimentelor pretendentului nostru, atunci când avea să ia sfârşit acea curtenire tinerească la două capete pe care cu toţii ne-o asumaserăm la început cu oarecare frivolitate. Toţi cu excepţia lui.

— Cu excepţia bunicului?

— Cu excepţia lui Edward, l-a corectat Sol rapid, căci a onorat provocarea de a-şi alege nevasta cu absolută rigoare. Prima lui soţie, orfana unui bogat importator de blănuri din Canada, murise de tuberculoză cu nouă ani în urmă. El era pe atunci un văduv de peste patruzeci de ani, pasionat de vinuri şi proprietar al unei prospere case

de comerţ pe care o moştenise de la tatăl său; îşi petrecea viaţa călătorind dintr-o ţară în alta şi încheind diferite operaţiuni bancare; pe fiul lui îl creşteau în Middlesex nişte mătuşi din partea maică-sii, fete bătrâne care până la urmă au făcut din el un monstru egoist şi de nesuportat. Ori de câte ori venea la Jerez, de două ori pe an, casa noastră era pentru el asemenea unui un cămin, o petrecere continuă. Cu bunicul ca aliat de nădejde în afaceri şi cu mantinelele de la biliardul tatei şi al unchiului meu ca prieteni dragi, deşi nu cadrau cu morala lui de burghez victorian, nu mai lipsea decât să amestece sângele lui cu al nostru pe calea căsătoriei.

Şi-a desfăcut din nou picioarele, de astă dată ca să se ridice din fotoliu. S-a apropiat de masa pe care i-o arătase mai devreme fata în casă; pe tăblia ei stătea o delicată lampă cu gaz, cu floarea înconjurată de crengi şi păsări cu picioroange. Dintr-o cutie de argint, a scos un chibrit lung, din lemn de cedru, a aprins cu el lampa, şi peste întreg biroul s-a pogorât un văl de căldură. Fără să se aşeze, a suflat lin peste chibrit şi l-a stins, şi cu el încă în mână a continuat:

— N-a întârziat să mă aleagă pe mine, nu l-am întrebat niciodată de ce.

A înaintat spre fereastra cea mare. Vorbea cu spatele la el, poate ca să nu trebuiască să-şi dezvăluie intimitatea faţă în faţă.

— Singurul lucru sigur e că s-a străduit în chip special să scurteze cât mai mult termenul, asumându-şi perversitatea situaţiei: două surori puse în vitrină, obligate să intre într-o involuntară concurenţă la vârsta la care încă n-aveam maturitatea necesară pentru a pricepe multe lucruri. Până când, în noaptea dinaintea nunţii, cu casa plină de flori şi invitaţi străini, cu rochia mea de mireasă atârnând de *chandelier*, Inés, care la început le părea tuturora că acceptă alegerea neaşteptată fără dramatism, în patul ei de lângă al meu, în odaia pe care o împărţiserăm întotdeauna, cea pe care acum o ocupi tu, s-a prăbuşit într-un plâns neconsolat, care a durat până-n în zori.

S-a întors la fotoliul ei şi s-a rezemat de spătar. Cu toate că istorisea lucruri care îi atingeau sufletul, de astă dată l-a privit în faţă.

— Nu eram îndrăgostită de Edward, dar eram ingenuu sedusă de stima pe care începuse să mi-o arate. Şi de lumea pe care credeam că mi-o pune la picioare, presupun, a adăugat uşor acid. O nuntă mare în Colegiata, un trusou splendid, o *maisonette* în Belgrave. Reveniri la Jerez de două ori pe an, la zi cu ultima modă şi încărcată cu noutăţi. Paradisul pentru tânăra romantică, necumpănită şi răsfăţată care eram pe atunci, un copil naiv care nici măcar nu bănuia ce amară avea să-i fie dezrădăcinarea, nici ce greu avea să trăiască în primii ani atât de departe de a ei alături de un străin cu treizeci de ani mai în vârstă şi care, în plus, mai aducea şi un fiu insuportabil în viaţa conjugală. Eram o zăpăcită, şi nici măcar nu mi-a dat prin minte că logodna avea

să-mi strice pe vecie legătura cu fiinţa care, încă de când mă născusem, îmi fusese cea mai apropiată.

Mauro Larrea continua s-o asculte cu mare atenţie. Fără să bea, fără să mănânce, fără să fumeze.

— Am învăţat să-l iubesc pe Edward, trecând peste orice. A fost întotdeauna atrăgător, atent şi generos, cu un har extraordinar în relaţiile cu oamenii, făcea conversaţie plăcută, avea multă experienţă de viaţă şi purtări impecabile. Azi ştiu, totuşi, că l-am iubit altfel decât aş fi iubit un bărbat ales de mine.

A sunat direct, tulburător, deşi nu asta urmărise.

— Într-un fel radical diferit de cel în care aş fi iubit pe cineva ca tine. El şi-a scărpinat cicatricea cu unghiile, aproape până la sânge.

— Dar a fost mereu un splendid tovarăş de călătorie; cu el am învăţat să înot în ape liniştite şi tulburi, şi graţie lui sunt femeia de azi.

Atunci, minerul s-a ridicat. Îi era de ajuns, refuza să mai asculte. N-avea nevoie să-şi roadă sufletul imaginându-şi cum ar fi fost să fi trăit în toţi aceşti ani alături de Soledad. Deşteptându-se lângă ea în fiecare dimineaţă, făcându-şi iluzii împreună, zămislindu-i fiică după fiică în pântecele fecund.

S-a apropiat de fereastra mare, de la care ea plecase cu câteva clipe în urmă. Nu mai ploua, iar cerul cenuşiu începea să se însenineze. În piaţă, câţiva puşti zdrenţăroşi clefăiau prin băltoace amestecându-şi goana şi hohotele.

Gata de-acum, cumetre. Rupe-te de trecuturile fără întoarcere şi de imaginile unui viitor care nu va exista nicicând; reia-ţi viaţa de unde te-ai oprit. Revino la jalnica ta realitate.

— Trebuie să aflăm pe unde naiba umblă nerodul ăsta, căutând să ne complice existenţa, a bodogănit.

Înainte ca Sol să reacţioneze în faţa subitei schimbări de subiect, un glas a umplut încăperea.

— Cred că ştiu eu.

Surprinşi, amândoi au întors capul spre uşă. Sub uşorul ei, escortat de Palmer, se afla Nicolás.

— Santos Huesos a luat iar străzile la colindat în căutarea lui: el mi-a povestit.

A intrat cu dezinvoltură, deşi avea hainele pe jumătate ude.

— Mi-a istorisit că umblau disperaţi după o rudă a familiei Gorostiza care venise din Cuba, o doamnă arătoasă şi uşor diferită de cele de pe-aici. N-am avut nevoie de mai multe informaţii ca să-mi amintesc de ea. O întâlnisem… în Santa María del Puerto?

— Puerto de Santa María, l-au corectat la unison.

— Aceeaşi Marie cu altă pălărie; am întâlnit-o azi dimineaţă pe cheu, gata să ia spre Cádiz vaporul de pe care eu abia debarcasem.

47

Se întunecase de tot când Mauro Larrea a bătut în uşă cu *aldaba* din bronz în formă de coroană de lauri. El şi-a strâns nodul cravatei, ea şi-a potrivit şnurul pălăriei. Apoi şi-au dres glasurile practic la unison, fiecare pe tonul său, iar el a spus:

— Am înţeles că doamna de peste ocean, care a venit să mă caute, ar fi pe-aici.

Genaro, bătrânul majordom, i-a condus fără vorbă în salonul pentru vizite comerciale, unde Mauro Larrea fusese primit după ce abia debarcase şi ajunsese la casa Fatou cu o scrisoare de recomandare de la Calafat. Din acea dimineaţă, nu mai călcase în salonul formal destinat clienţilor şi înţelegerilor: în zilele de după aceea, devenise un invitat iubit şi avusese la dispoziţia lui un dormitor confortabil, salonul de familie şi sufrageria în care dimineaţă de dimineaţă i se servea ciocolată cu *churros* călduţi, vegheat de chipurile neschimbate ale strămoşilor bărboşi în ulei. Dar acum, fusese retrogradat în ghereta de la ieşire şi era din nou acolo: stătea pe aceeaşi tapiţerie brodată cu fir, înconjurat de aceleaşi brigantine pietrificate din litografii. Ca şi cum ar fi fost din nou un străin în odaia slab luminată. Singura diferenţă era că acum avea alături o femeie.

— Fatou al nostru e negustor pe mare la a patra generaţie, a lămurit Soledad, şoptind printre dinţi. Duce mărfuri prin Europa, Filipine şi Antile; şi mult vin de Jerez. Are nave şi depozite proprii şi, în plus, împrumută bani pentru mari tranzacţii, fiind remizier şi furnizor de alimente al Guvernului.

— Nu-i rău deloc.

— Aş vrea şi eu, pentru sufletul meu, a cincea parte din toate astea.

În pofida tensiunii, le-a venit să pufnească în râs. Hohote inoportune, sonore, nepotrivite şi golăneşti care să-i scape de neliniştea adunată şi să le dea curaj, ca să înfrunte toate incertitudinile care se apropiaseră de ei. N-a fost să fie, totuşi, deoarece chiar în acel moment şi-a făcut intrarea stăpânul casei.

Nu l-a salutat cu simplul şi afabilul *Mauro* cu care se despărţiseră în urmă cu câteva zile: un sobru bună seara, domnilor a arătat încă de la început că atmosfera urma să fie încordată ca o piele de tobă. Sol Claydon a fost prezentată drept vara prin alianţă a fugitei Carola Gorostiza; imediat, Fatou, rigid şi evident incomodat, s-a aşezat în faţa lor. Înainte să deschidă gura, şi-a potrivit meticulos flanela reiată şi fină a pantalonilor peste oasele genunchilor, îndreptându-şi atenţia asupra acelei ocupaţii lipsite de substanţă, prin care nu căuta decât să câştige ceva timp.

— Ei bine…

Minerul a preferat să-l scutească de acel moment neplăcut.

— Regret enorm, stimate Antonio, supărarea pe care ţi-ar putea-o aduce această chestiune neplăcută. Fireşte, nu-i folosise numele de botez la întâmplare; urmărea să refacă, pe cât posibil, complicitatea din alte momente. Am venit la tine de cum am bănuit că doamna Gorostiza s-ar putea afla aici.

Unde, dacă nu în acest loc, s-ar fi putut băga nebuna aia în Cádiz? se gândise de cum îi aflaseră destinaţia de la Nicolás. Nu cunoaşte pe nimeni în oraş, n-are decât un nume şi o adresă notate pe un petic de hârtie, cu care a plecat din Havana în căutarea mea. În casa familiei Fatou a primit informaţii difuze despre locul unde aş putea să stau eu în Jerez, iar acesta este singurul loc legat de sosirea ei unde poate reveni. Acelea au fost elucubraţiile lui şi a venit aici fără să piardă niciun minut. Pe Nico, cu toate că ar fi preferat de o sută de ori să-l ia cu ei, chiar dacă numai ca să aibă ceva de făcut, l-au trimis să-l pună la curent pe Manuel Ysasi, prins cu consultaţiile şi vizitele de fiecare zi. Şi să aştepte posibilul răspuns al celor din Madrid. E foarte important, fiule, îi atrăsese atenţia, strângându-i antebraţul în semn de bun rămas. Fii atent, fiindcă de ceea ce vor hotărî în cele din urmă depinde viitorul nostru.

Soledad şi cu el cântăriseră diferite modalităţi de a acţiona. Şi optaseră pentru una limpede şi simplă: să demonstreze că doamna Gorostiza e o străină hrăpăreaţă şi extravagantă, nedemnă nici de cea mai mică fărâmă de încredere. Cu această idee în minte au sosit în strada Verónica şi au luat loc acolo, printre luminile şi umbrele a două lămpiţe cu gaz.

Aşteptând să-i poată oferi lui Fatou versiunea lor asupra întâmplării, au ascultat mai întâi ce avea de lămurit acesta.

— E sigur că avem de-a face cu ceva destul de tulbure. Şi mă pune într-o situaţie de-a dreptul compromiţătoare, cum vă puteţi închipui. Această doamnă aduce împotriva domniei tale, Mauro, acuzaţii foarte grave.

Abandonase numele de familie şi reluase adresarea mai apropiată; un punct în favoarea lui. Dar nu i-a fost de folos prea mare pentru a uşura implacabila salvă de flăcări la gura ţevii care a venit ulterior.

— Reţinere fizică împotriva voinţei sale. Însuşire necuvenită de bunuri şi proprietăţi ale soţului său. Folosire ilegală de acte testamentare. Afaceri ilicite cu case de toleranţă, inclusiv comerţ cu negri.

Dumnezeule atotputernic! Până şi tripoul din Manglar şi afacerile monstruoase ale faianţarului Novás le băgase nebuna aia în sac. A observat că Sol îşi încorda spatele şi a preferat să nu se mai uite la ea.

— Sper că domnia ta nu i-ai acordat nici cea mai mică încredere.

— Tare mi-ar plăcea să nu trebuiască să mă îndoiesc de cinstea domniei tale, prietene, dar există împotriva dumitale date numeroase

şi nu total incoerente.

— Doamna v-a arătat şi unde vrea să ajungă cu aceste incriminări absurde?

— Pentru moment, mi-a cerut s-o însoţesc mâine la un tribunal, să vă denunţe.

A pufnit neîncrezător.

— Presupun că n-o veţi face.

— Încă nu ştiu, domnule Larrea.

Nu i-a scăpat faptul că Fatou revenise la adresarea formală.

S-au auzit paşi; uşa pe care Fatou îşi luase precauţia s-o închidă s-a deschis brusc, fără ca cineva s-o atingă pentru a cere voie să intre.

Ea purta o rochie într-o nuanţă discretă de vanilie, cu un decolteu mult mai puţin generos decât obişnuia. Părul negru, altă dată lăsat pe spate şi plin de flori, bucle şi podoabe, lucea întins şi strâns într-un conci sobru pe ceafă. Singurii neschimbaţi erau ochii pe care el îi cunoştea: aprinşi ca două lumânări, arătau hotărârea ei de a făptui orice nerozie.

Domina scena jucând un rol calculat cu îndemânare. Unul la care Larrea nu se gândise şi care l-a tulburat pe loc: acela de victimă îndurerată. Ştoarfă mizerabilă şi escroacă! a bodogănit pentru sine.

A evitat s-o salute, făcându-se că n-o văzuse.

— Bună seara, doamnă! a salutat Carola din uşă, după ce-a privit-o atent pe Sol preţ de câteva clipe. Presupun că domnia voastră sunteţi Soledad.

— Ne cunoaştem deja, chiar dacă nu vă aduceţi aminte, i-a răspuns ea cu aplomb. Aţi leşinat la mine acasă de cum aţi sosit. V-am îngrijit multă vreme, v-am pus comprese cu alcool şi rozmarin la încheieturi şi v-am frecat tâmplele cu ulei de dafin.

Afară din odaie, Paulita, tânăra soţie a lui Fatou, se lupta să privească în salon, dar Carola Gorostiza, nemişcată în prag, nu-i dădea voie.

— Tare mă tem că leşinul n-a fost întâmplător, a trântit-o mexicanca, intrând în cele din urmă cu aerul unei eroine maltratate. Aş zice că mai curând mi l-aţi provocat cumva dinadins, ca să mă puteţi reţine. Apoi v-aţi crezut la adăpost şi m-aţi închis într-o odaie mizeră. Dar, după cum vedeţi, n-aţi obţinut prea multe.

Cu un anume aer regal, s-a aşezat într-un fotoliu, iar Mauro Larrea a contemplat-o pe muteşte. În minte, prevăzuse o reîntâlnire cu eterna Carola Gorostiza: semeaţă, călită în luptă, mândră. O persoană cu care să-şi măsoare puterile faţă în faţă şi strigând cât îi ţinea gura, la nevoie. Şi nu se îndoia că în acea împrejurare ar fi putut să câştige. Dar soţia lui Zayas avusese vreme din plin să-şi aleagă strategia şi, dintre toate soluţiile, o alesese pe cea mai imprevizibilă şi, poate, mai inteligentă. Să se dea drept martiră. Să pară victimă: o grandioasă

desfăşurare de ipocrizie cu care putea câştiga partida pe mâna ei, dacă Mauro Larrea nu se punea în gardă.

S-a ridicat împins de o reacţie inconştientă, presupunând, poate, că statul în picioare l-ar fi ajutat să-şi facă vorbele să pară mai sincere. Ca şi cum simpla schimbare de postură ar fi putut face faţă demolatoarei şarje de muniţii cu care venise pregătită Carola.

— Chiar credeţi, prieteni, că eu, un om de afaceri solvabil în domeniul minelor, în care corespondentul domniilor voastre cubanez don Julián Calafat, are deplină încredere, aş fi fost în stare…

— … în stare de cele mai rele ticăloşii, a intervenit ea.

— În stare să comit atari samavolnicii cu o doamnă pe care abia dacă o cunosc, care a trecut Atlanticul, urmărindu-mă fără niciun motiv de bun-simţ şi care, în plus, este sora mai mică a propriului meu cuscru?

— Imprudentul meu frate nu ştie în ce familie intră, dacă se învoieşte ca fiica lui să se mărite cu cineva de teapa acestui bărbat.

Soţii Fatou luau prânzul când li se anunţase sosirea unei străine înlăcrimate. Cerea ajutor, făcea apel la legăturile familiei Fatou cu familia Calafat din Cuba şi chiar cu soţia şi fiicele bancherului, împreună cu care jura că frecventase la Havana cercurile protipendadei. Fugea de Mauro Larrea, anunţase printre sughiţuri. De bruta aceea fără conştiinţă. De sălbaticul acela. Şi a oferit despre el detalii care le-au trezit îndoieli celor doi. Nu vi se pare ciudat că a venit din America doar ca să vândă câteva proprietăţi pe care nici măcar nu le cunoştea? Nu vă dă de bănuit că le-a dobândit fără să ştie măcar în ce constau? Şi când, câteva ceasuri mai târziu, a apărut şi minerul, căutând-o, ea o avea deja în buzunar pe gingaşa soţie şi-i ţinea soţul pe jăratic, cufundat în incertitudini.

— Ştiţi, oare, dragi prieteni, ce ascunde individul ăsta sub aerul lui plăcut şi hainele lui distinse? Ei bine, pe unul dintre cei mai mari trişori văzuţi vreodată în insula Cuba. Un băgăcios ruinat; un caraibian fără scrupule, un… un…

El a murmurat un răguşit pentru numele lui Dumnezeu, în timp ce-şi trecea degetele peste vechea cicatrice.

— Pe străzile din Havana vâna cele mai mizerabile oportunităţi, ca să facă rost de ceva gologani. A avut pretenţia să scoată de la mine, pe la spatele soţului meu, parale pentru o afacere dubioasă; apoi l-a instigat pe el să-şi joace patrimoniul într-o partidă de biliard.

— Nimic din toate astea nu a decurs cum spui, a negat Larrea categoric.

— Mi-a dus soţul la un bordel dintr-o mahala de derbedei şi fanfaroni negri, l-a jupuit pe căi necinstite şi a plecat ca o furtună spre Spania, înainte să-l poată opri cineva.

S-a plantat în faţa Carolei. Nu putea îngădui ca ea să-şi înfigă dinţii

în demnitatea lui ca o vulpe flămândă şi să-l scuture după bunul ei plac, târându-l prin praf fără să-i dea drumul.

— N-aţi vrea să puneţi capăt acestor nerozii?

— Şi, dacă am venit urmărindu-vă tocmai din Cuba, a continuat Carola Gorostiza, înfigându-şi privirile în el ca pe nişte pumnale, n-am făcut-o decât ca să vă cer să-mi înapoiaţi ce-i al nostru.

Minerul a tras aer în piept cu poftă animalică. Istoria asta nu-i putea scăpa din mâini; dacă pierdea frâiele, nu făcea decât să-i dea dreptate.

— Toate actele de proprietate sunt pe numele meu, legalizate de un notar public, i-a tăiat-o categoric. Nicicând, în niciun moment, cu niciun chip şi sub nicio formă, n-am comis nici cea mai mică ilegalitate. Nici măcar cea mai mică imoralitate, ceva ce nu-s sigur că aţi putea afirma şi domnia voastră. Să ştiţi, prieteni…

Înainte să-şi aprofundeze argumentele, a măturat salonul cu o privire rapidă. Tânăra pereche privea întreaga scenă fără să clipească: anihilaţi, speriaţi de lupta acerbă care le mânjea covoarele, draperiile şi tapetul. Totul era previzibil până aici; ar fi fost ciudat ca familia Fatou să nu amuţească în faţa unei asemenea încăierări, mai obişnuită într-o tavernă portuară decât într-o asemenea reşedinţă din Cádiz unde niciodată nu încăpuse vorba de scandal.

Lui nu i-a convenit, totuşi, reacţia celui de-al treilea martor. Adică a lui Soledad. Spre stupoarea sa, pe chipul aliatei lui n-a găsit ce aştepta. Poziţia ei nu se schimbase: stătea jos, atentă, cu umerii drepţi; aproape nu se mişcase de când veniseră. Dar ochii ei mari trădau altceva. Acel ceva Larrea îl sesizase imediat. O umbră de neîncredere şi de suspiciune ameninţa să ia locul unei complicităţi până atunci fără fisuri.

Priorităţile lui Mauro Larrea s-au schimbat pe loc. Temerile lui cele mai rele au încetat subit să-l mai preocupe: posibilitatea de a se vedea acuzat în faţa unui tribunal spaniol, ameninţarea de a i se perpetua ruina, inclusiv de către nemernicul Tadeo Carrús, cu termenele lui blestemate. Toate au trecut în plan secundar într-o fracţiune de secundă, înlocuite de un ţel mult mai presant şi infinit mai important: să recapete încrederea ei spulberată, s-o aducă la simţămintele dinainte.

I S-au încordat muşchii, şi-a înţepenit bărbia, a strâns din dinţi. Şi vocea i-a tunat atunci în salonul destinat vizitelor.

— Până aici!

Geamurile au părut să tremure.

— Procedaţi cum consideraţi că e mai bine, doamnă Gorostiza, a continuat categoric, şi să rezolve această chestiune cine-i îndreptăţit s-o facă. Acuzaţi-mă formal, prezentaţi în faţa unui judecător probele de care dispuneţi împotriva mea, şi am să văd eu pe ce căi mă voi apăra. Dar vă cer să nu mai atentaţi la integritatea mea.

O tăcere lungă şi încordată a cuprins încăperea. A rupt-o vocea soţiei lui Zayas, de parcă ar fi trecut cu briciul prin ea.

— Scuzaţi-mă, domnule dragă, dar n-am de gând s-o fac. Treptat, Carola părăsea rolul de martiră ultragiată şi îşi reintra în piele. Nimic nu s-a încheiat, domnule; mai am multe de spus despre domnia voastră. Multe lucruri pe care aici nimeni nu le ştie, şi pe care eu am să le fac publice. Negocierile cu faianţarul din strada Obrapía, de pildă. Să ştiţi, domnilor, că acest bărbat lipsit de nobleţe s-a târguit cu un traficant de sclavi, ca să obţină profituri zdravene din comerţul mişelesc cu carne africană.

Nici chiar dacă Mauro Larrea s-ar fi supus intenţiilor ei, Carola Gorostiza n-ar fi renunţat să mai arunce asupra lui şi alte lături. Neîndoios, ea nu urmărea doar să recâştige moştenirea soţului său: răzbunarea pentru chipul cum fusese primită în Jerez făcea şi ea parte din revanşă.

— A sosit fără o amărâtă de băncuţă de aramă în buzunar, cât să-şi plătească o trăsurică ori o *volanta* care să-l ducă de colo colo, cum face orice persoană onorabilă la Havana, a continuat, arătându-şi de-acum întreaga exuberanţă. Până şi părul i s-a destins din strânsoarea pudică, obrajii i s-au îmbujorat, iar pieptul voluminos şi-a recăpătat opulenţa. Venea la petreceri unde nu-l cunoştea nimeni; locuia în casa unei cvadragenare, fosta ibovnică a unui peninsular, cu care bea nenumărate pahare de rom şi Dumnezeu mai ştie ce.

Pe când continua să lanseze alice cu otravă, lumea părea să fi stat în loc pentru Mauro Larrea, care nu mai depindea decât de o privire.

Fără cuvinte, transmitea singurul lucru de care îi păsa în acel moment al vieţii sale.

Nu te îndoi de mine, Soledad. Până ce ea a hotărât să intervină.

— Ei bine, domnilor, cred că acest spectacol deplorabil a durat deja mai mult decât era cazul.

— Ce tot spui tu acolo, blestemato? Ce îndrăzneşti să afirmi despre mine? Fiindcă n-am să accept nimic, să ştii! Bărbatul acesta nu-i singurul autor al nefericirilor mele, căci cu mult înainte ca el să-mi intre în viaţă, domnia ta erai deja prezentă.

O întrerupsese strigând în gura mare: în sfârşit, nervii o dădeau de gol pe mexicancă. Lunga noapte fără somn, când aşteptase să fugă, zilele de dinainte, frământările. Se resimţea în urma tuturor: rolul de victimă supusă îi explodase în faţă ca o bombă cu săpun.

O linişte încordată s-a aşternut în salon.

— Nimic din toate astea n-ar fi început dacă domnia ta n-ai fi persistat în mintea bărbatului meu. Dacă Gustavo nu s-ar fi temut atât de tare de o reîntâlnire cu domnia ta, nicicând n-ar fi lăsat să-i fie luată moştenirea.

Mintea lui Mauro Larrea a zburat în salonul turcoaz al Chuchei, imaginile şi clipele s-au suprapus cu o viteză febrilă. Zayas jucându-şi revenirea în Spania cu un tac şi trei bile, punându-şi destinul la bătaie, la cheremul hazardului, întrupat într-o partidă de biliard jucată cu un străin. Luptând cu turbare ca să câştige şi dorind totodată să piardă; presimţind neîntrerupt o femeie pe care n-o mai văzuse de peste douăzeci de ani şi pe care, de când traversase oceanul, nu încetase măcar o singură zi s-o dorească. Un procedeu insolit: să lase soarta să hotărască. De-ar fi câştigat, s-ar fi întors bogat şi solvabil pe teritoriul de unde fusese gonit după drama pe care o provocase; s-ar fi reîntâlnit cu viii şi morţii. S-ar fi întors la Soledad. De-ar fi pierdut şi n-ar fi obţinut paralele de care avea trebuinţă ca să revină cu oarece fermitate, îi ceda adversarului său proprietăţile de familie, se spăla pe mâini şi se desprindea pe vecie de casa înaintaşilor lui, de podgorie şi de cramă. De culpă şi de trecut. Totul sau nimic. Ca oricine riscă viitorul unui sinucigaş dând cu banul.

Între timp, Carola Gorostiza a început să caute fără rezultat o batistă în manşetele rochiei; doamna de Fatou i-a întins-o amabilă pe a ei, ea şi-a dus-o la ochi.

— De-o jumătate de viaţă lupt cu fantoma ta, Soledad Montalvo. De-o jumătate de viaţă tot încerc să-l fac pe Gustavo să simtă pentru mine un pic din ceea ce nicicând n-a încetat să simtă pentru tine.

Acum o tutuia, ca să descopere o intimitate de care până atunci nimeni n-avusese habar: o tutuia făţiş, ca să dezvăluie nefericirea unei căsnicii blestemate, lipsite de afecţiune, şi plânsul surd al unei femei neiubite.

Ceva s-a tulburat în Sol Claydon, dar era foarte departe de a o arăta.

A rămas ca o cariatidă, cu spatele elegant de semeţ, pomeţii ridicaţi şi degetele împletite în poală, lăsând la vedere cele două inele pe care le purta. Acela care o logodise, conform hotărârilor de nerefuzat ale marelui don Matías, şi distrusese astfel pasiunea juvenilă a vărului ei. Şi acela care o măritase cu străinul, rupând-o de sora şi de lumea ei. Soledad Montalvo a rămas aparent rece în faţa durerii străinei. Deşi inima i se uscase ca pergamentul, şi-a ascuns-o în spatele unei faţade de falsă pasivitate.

În cele din urmă, senină şi sumbră, a vorbit.

— Mi-ar plăcea să nu fi trebuit să ajungem până aici dar, date fiind împrejurările, mă tem că trebuie să vă vorbesc cu dureroasă sinceritate.

Vorbele ei au avut efectul unei trăsături de penel, pictând pe chipurile celor prezenţi nedumerirea.

— Cum aţi putut constata câtă vreme am lăsat-o să se desfăşoare, sănătatea mintală a doamnei de Zayas e vizibil deteriorată. Din fericire, vărul meu a informat întreaga familie.

— Tu şi vărul tău sunteţi încă o dată împreună pe la spatele meu!

Făcându-se că n-aude, Sol a continuat să se explice năucitor de coerent:

— De aceea, zilele acestea, răspunzând unor prescripţii facultative, am preferat s-o ţinem închisă în dormitorul ei. Din nefericire, într-un moment de neatenţie a servitorilor şi pradă maniei sale, Carola a hotărât să plece de una singură. Şi să vină aici.

Într-un acces de neîncredere, Carola Gorostiza şi-a ieşit din fire şi a simulat că voia să se ridice din fotoliu. Antonio Fatou a oprit-o brusc, intervenind cu o putere până atunci străină de el.

— Potoliţi-vă, doamnă Gorostiza! Continuaţi, vă rog, doamnă Claydon.

— Musafira domniilor voastre, stimaţi prieteni, suferă de un profund dezechilibru emoţional: o nevroză îi alterează viziunea asupra realităţii, deformând-o capricios, şi îi dictează purtări excentrice peste măsură, ca aceea la care tocmai aţi asistat.

— Ce spui tu acolo, metiso? a chiţcăit mexicanca cu chipul descompus de furie.

— De aceea, şi la cererea soţului ei…

Sol şi-a strecurat mâna lungă în poşeta de pe genunchi. De acolo a scos un etui din piele de căprioară de culoarea tutunului, al cărui conţinut a început să-l despacheteze cu neliniştitoare cumpătare. Mai întâi a pus pe marmura mesei un flacon de cristal plin pe jumătate cu un lichid tulbure.

— E un compus al morfinei, hidrat de cloral şi bromură de potasiu, a lămurit în şoaptă. Cu ajutorul lui va depăşi criza.

Minerului i s-a oprit aerul în mărul lui Adam. Flaconul era mai mult

decât un tertip ingenios ori o momeală superbă, ca aceea pe care o lansase la cramă cumpărătorilor din Madrid. Era un adevărat gest temerar. Soledad avea mereu la ea drogurile soţului, aşa îi zisese în după-amiaza când îi reţinuse fiul ei vitreg. Pentru orice eventualitate. Şi, ca să stingă furia nesăbuită a ciclonului cu chip de femeie, încerca să le ofere unui organism total diferit.

Scoasă din sărite, Carola Gorostiza s-a ridicat în cele din urmă şi a făcut un pas înainte, gata să-i smulgă medicamentele. Mauro Larrea şi Antonio Fatou, parcă puşi în mişcare fiecare de câte un resort, au oprit-o imediat, prinzând-o cu putere de braţe, în vreme ce ea încerca să le facă faţă ca posedată de toţi diavolii din infern.

Între timp, Soledad a scos din etui o seringă cu piston. Şi, în sfârşit, un ac gol din metal, pe care l-a fixat la un capăt al ei cu îndemânarea câştigată prin repetarea acelui act de nenumărate ori.

Cei doi bărbaţi au imobilizat-o pe mexicancă pe divan. Ciufulită, cu pieptul ieşit prin decolteu şi furia scrisă în ochi ca tatuajele lupilor de mare.

— Ridică-i mâneca rochiei, te rog, i-a cerut Sol Paulitei.

Speriată, tânăra soţie i-a dat ascultare.

Soledad s-a apropiat, din capătul acului au ieşit două picături mari.

— Efectul e instantaneu, a constatat ea cu voce adâncă şi întunecată. În douăzeci, treizeci de secunde, e adormită. Paralizată. Inertă.

Revolta turbată a lăsat loc pe faţa Carolei Gorostiza unei strâmbături de spaimă.

— Îşi pierde cunoştinţa, a adăugat Sol fără să-şi schimbe tonul sumbru. Cuprins de teroare, trupul mexicancei nu se mai agita. Gâfâia, buzele îi deveniseră două linii albe şi fine, perle de sudoare i se iţeau pe frunte. Soledad voia să-i contracareze alegerile cu orice chip. Chiar insinuând că simţămintele lui Gustavo Zayas pentru ea, veridice fără nicio îndoială, erau nebuneşti. Chiar făcând uz tot de armele cu care ataca şi răul pervers ce îi devastase soţului ei creierul, iar ei îi sfâşiase viaţa.

— Şi cade într-un somn profund şi lung.

Deruta plana în salon, densă ca o ceaţă groasă. Soţia lui Fatou privea îngrozită la toate; încordaţi, bărbaţii aşteptau următorul pas al lui Soledad.

— Doar dacă nu… a şoptit Soledad cu seringa la o palmă de carnea presupusei demente.

A lăsat să se scurgă câteva clipe tensionate.

— Doar dacă nu se calmează singură.

Vorbele ei au avut un efect imediat asupra presupusei bolnave psihice.

Carola Gorostiza a închis ochii. Şi, după câteva secunde, a consimţit.

Mişcând uşor din bărbie, fără niciun gest brutal. Dar cu gestul acela abia perceptibil tocmai îşi semnase abdicarea.

— Puteţi să-i daţi drumul.

Concentratul de droguri pe care îl absorbea trupul lui Edward de ani de zile împotriva dezordinii mintale n-ajunsese în venele mexicancei: dar spaima că va fi neutralizată cu substanţe chimice, da.

Minerul şi Soledad au evitat să se mai uite unul la celălalt, în timp ce ea punea cu mare grijă instrumentele la loc în etui, iar el se îndepărta de trupul femeii care se predase. Amândoi ştiau că tocmai se folosiseră de o manevră mizerabilă; o manevră sfâşietoare şi meschină, oricum ai fi privit-o. Dar n-avuseseră altă ieşire. Nu le mai rămăsese nicio carte de jucat.

Ori încetezi, ori te anihilez, îi spusese Sol soţiei vărului său. Şi aceasta, în pofida furiei şi a dorinţei de a riposta, o înţelesese. Inofensivă la sfârşit, după pactul tăcut, Carola Gorostiza s-a lăsat condusă la etajul superior. Fără să iasă din cunoscutul patio central, doamnele au privit-o cum urca scara. Demnă şi ţeapănă, muşcându-şi limba, ca să nu se mai ia în gură cu ei. Orgolioasă, în orice caz, în pofida monumentalei lovituri pe care tocmai i-o dăduseră. Sol şi-a petrecut un braţ peste umerii bietei Paulita: pradă unui amestec de groază şi uşurare, aceasta se pusese pe un plâns neconsolat. Bărbaţii au flancat-o pe mexicancă până într-o cameră pentru musafiri, au încuiat uşa cu cheia, iar Fatou a dat câteva porunci slugilor.

— Ar fi de dorit să fie izolată, deşi mă îndoiesc că această criză se va repeta. Va dormi liniştită, iar mâine va fi pe deplin potolită, i-a asigurat Sol când au coborât. Am să vin dis-de-dimineaţă să veghez asupra ei.

— Rămâneţi amândoi să petreceţi noaptea aici, dacă doriţi, a propus tânăra stăpână a casei cu un fir de voce.

— Ne aşteaptă nişte prieteni, mulţumim foarte mult, a minţit Larrea.

— Am să-i procur un bilet pe următoarea navă care pleacă în Antile, a adăugat Mauro Larrea. Am înţeles că va pleca în curând o navă poştală. Cu cât se întoarce mai repede acasă, cu atât mai bine.

— Nava e Reina de los Ángeles, dar pleacă abia peste trei zile, a lămurit iar speriată Paulita, ţinând batista în colţul dinspre nas al ochiului.

O teroriza fără doar şi poate gândul de a sta atâta vreme cu bomba aceea cu ceas sub propriul acoperiş.

— Ştiu asta, fiindcă nişte prietene pleacă cu ea la San Juan.

Nu se întorseseră în salon, stăteau de vorbă în patio, iar Soledad şi Mauro Larrea îşi puneau pelerinele, mănuşile şi pălăriile, gata să plece de acolo cu viteza a doi ogari de vânătoare.

Antonio Fatou a şovăit câteva secunde, apoi a vorbit.

— Avem ancorată în port o fregată prevăzută pentru o încărcătură de două mii de *fanegas*[72] de sare. Va pleca poimâine în zori, în mai puţin de douăzeci şi patru de ore, către Santiago de Cuba şi Havana.

Minerului i-a venit să hăulească. Chiar dacă nava ajungea în Caraibe făcută pastramă, totul era s-o scoată cât mai iute pe femeia aceea din Cádiz.

— Era prevăzut să se accepte doar mărfuri, a adăugat Fatou, dar odinioară această navă obişnuia să ducă şi câţiva pasageri; cred că-mi amintesc că există două cabine mici cu paturi vechi, care s-ar putea amenaja. Cum nu face escală nici în Canare, nici în Puerto Rico, va ajunge înaintea navei poştale.

S-au abţinut să-l îmbrăţişeze. Marele, marele Antonio Fatou. Demnul fiu al legendarei burghezii din Cádiz, un domn din cap până-n picioare.

— Dar ea va putea…? Poate ar fi convenabil s-o vadă un doctor, a propus precaută Paulita.

— Ca o zambilă, iubito. Începând de acum se va simţi grozav, ai să vezi. S-au înţeles să facă ultimele calcule a doua zi, iar cei doi soţi i-au însoţit până în vestibul: femeile în faţă, bărbaţii în spate. Soledad a sărutat căţeluşa pe obrăjori, Fatou a strâns mâna lui Mauro Larrea cu un sincer regret foarte mult, prietene, că ţi-am pus onoarea la îndoială. Nu-ţi face griji, a răspuns Mauro cu ruşinoasă neobrăzare. Domniile voastre aţi făcut şi aşa destul, suportând în casă această poveste urâtă cu care n-aveţi nici în clin, nici în mânecă.

Au inspirat cu lăcomie aerul mării, pe când majordomul ieşea să le aducă lumina unui felinar cu ulei.

— Bună seara, Genaro, şi multe mulţumiri pentru ajutorul dat! Drept răspuns, acesta a tuşit de două ori şi a înclinat din cap.

Au pornit la drum: două canalii, doi trădători fără scrupule care hoinăreau pe străzile pustii în toiul nopţii, au gândit amândoi. Abia făcuseră câţiva paşi, când au auzit glasul bătrânului în spatele lor.

— Don Mauro, doamnă! S-au întors.

— La hanul Cuatro Naciones din piaţa Mina veţi fi bine serviţi. Eu am să arunc o privire străinei şi domnişorilor, nu vă grăbiţi. Dumnezeu să vă ocrotească!

S-au depărtat tăcuţi, incapabili să stoarcă măcar un strop mizer de bucurie din acel triumf amar, care le lăsase tristeţe pe piele şi un gust greţos de fiere lipit de suflet.

49

Auzind lovituri în uşă, s-a ridicat dintr-un salt. Prin draperiile întredeschise spre piaţă se strecurau deja lumina şi zgomotele zorilor.

— Ia te uită, Santos, de unde ai răsărit?

Abia a terminat de pronunţat ultima silabă când, ca împinse de o nemaivăzută lovitură de lopată, în capul lui au revenit în trombă toate faptele din ultimele zile. Începând cu sfârşitul.

Îi primiseră în han şi le dăduseră două dormitoare vecine, fără să le pună vreo întrebare, apoi le serviseră o cină săracă la acea oră nepotrivită, într-un colţ al sufrageriei lipsite de farmec. Aperitive reci din carne de vacă. Jambon fiert. O sticlă de *manzanilla*[73]. Pâine. Au vorbit puţin, au băut puţin şi abia dacă au înghiţit ceva, cu toate că nu mai mâncaseră de la micul dejun.

Au urcat scara în paralel şi au parcurs coridorul cot la cot, ţinându-şi fiecare cheia în mână. Ajungând la uşile odăilor, amândurora le-au rămas înţepenite în fundul gâtlejelor urările de noapte bună. Şi, lipsindu-le vorbele, Soledad s-a apropiat de Mauro. Şi-a sprijinit fruntea de pieptul lui şi şi-a îngropat chipul frumos între reverele redingotei lui, căutând un refugiu, ori consolarea, ori siguranţa din care amândoi începeau să aibă tot mai puţină şi pe care numai împreună, sprijinindu-se unul pe altul, păreau s-o poată întări. El i-a înfipt nasul şi gura în păr, adulmecând-o aidoma unui bolnav incurabil care respiră pentru ultima oară liber. Dar, tocmai când s-o strângă în braţe, Soledad a dat un pas înapoi. Apoi i-a dus mâna la bărbie şi l-a mângâiat mai puţin de-o secundă. A urmat sunetul unei chei care se răsucea în broască. Când a pierdut-o în spatele uşii, el a simţit de parcă i s-ar fi jupuit pielea de pe carne dintr-o singură mişcare.

În ciuda oboselii acumulate, i-a fost foarte greu să aţipească. Fiindcă bătălia i se dădea în continuare în creier, poate, cu îngrijorătoare scene, voci şi chipuri aidoma cocoşilor de luptă din arenă. Ori poate fiindcă trupul lui năzuia cu furie la femeia care, de cealaltă parte a peretelui, îşi scotea în tăcere hainele, îşi lăsa pletele dese libere pe umerii ascuţiţi şi goi şi se adăpostea sub cuverturi, îngrijorată de soarta unui bărbat care era departe de a fi el.

S-o atingă, să-i simtă suflarea, să se încălzească în zorii aceia negri. Tot puţinul pe care îl avea acum, averile de care dispusese odinioară, ca şi ceea ce destinul incert avea să-i mai ofere în cele din urmă în viitor: toate la un loc le-ar fi dat doar ca să petreacă noaptea aceea strângând în braţe talia lui Soledad Montalvo. Ca să-i plimbe palmele şi vârfurile degetelor pe tot trupul, ca să-şi împletească picioarele cu ale ei şi să se lase îmbrăţişat de ea. Ca să se cufunde în ea, să-i audă râsul în urechi şi, gură în gură, să se piardă în cutele ei şi să-i soarbă

savoarea.

A pus geană peste geană abia când în apropiatul turn al bisericii San Francisco s-a auzit bătând de trei şi jumătate. Şi nu era încă opt dimineaţa când Santos Huesos a intrat în odaie şi l-a trezit din somn, aspru, fără menajamente.

— Doctorul Ysasi are nevoie să vă întoarceţi la Jerez.

— Ce s-a întâmplat? a întrebat, săltându-se în capul oaselor în patul răvăşit.

— Şi-a făcut apariţia englezul.

— Lăudat fie Domnul! Pe unde-a umblat mişelul?

Începuse să se îmbrace cât mai grabnic cu putinţă, şi era deja cu piciorul stâng într-un crac al pantalonilor.

— Ieri după-amiază i l-au lăsat lui don Manuel chiar la poarta spitalului. L-au jefuit, se pare.

A înjurat atroce. Asta mai lipsea, a bombănit.

— Mă duc să vă caut un ulcior cu apă, a anunţat slujitorul. Văd că azi v-aţi trezit ca de obicei.

— Stai potolit, aşteaptă. Şi acum unde e?

— Cred că şi-a petrecut noaptea în casa doctorului, dar nu-s sigur, fiindcă, de cum am aflat, eram chitit să vin să vă caut.

— A ajuns rănit?

— Numai niţel. Mai mult spaima de el decât altceva.

— Şi lucrurile lui?

— În desagii celor care l-au jefuit, presupun; unde dacă nu acolo? La întoarcere nu mai avea niciun real. L-au curăţat până şi de pălărie şi ghete.

— Dar actele au zburat şi ele?

— Ar fi prea mult din partea mea să ştiu şi asta, nu vi se pare, stăpâne?

— Du-te şi caută-mi hârtie şi o pană.

— Dacă vreţi să-i lăsaţi câteva rânduri doamnei Soledad, mai bine nu vă deranjaţi.

Prin oglinda în faţa căreia se străduia să-şi potolească cu degetele părul nărăvaş, l-a văzut stând în spatele lui.

— S-a trezit mai devreme ca domnia voastră, am întâlnit-o când intram. Mi-a dezvăluit că se duce la casa Fatou; chiar unde abia întrebasem de domniile voastre.

Pe când se încălţa rapid, vârful unui cui de ruşine i s-a înfipt în amorul propriu. Uite ce-i, pramatie, ar fi trebuit să fii mai sprinten.

— I-ai povestit despre fiul vitreg?

— De la cap la coadă.

— Şi ce-a zis?

— Că vă veţi ocupa de el domnia voastră şi don Manuel. Că ea se va îngriji de doamna Carola. Că să-i trimit bagajele acesteia cât mai iute,

ca s-o îmbarce curând.

— Dă-i drumul, deci. Să mergem!

Cu pletele lui lucioase şi un poncho mexican pe umăr, Santos Huesos nu s-a mişcat de pe dala din pardoseală pe care o ocupa.

— Şi a mai poruncit ceva, don Mauro.

— Ce? a întrebat, căutându-şi pălăria.

— Să-i trimiteţi mulatra.

L-a găsit la un colţ de stradă, aşezat pe un suport pentru umbrele.

— Şi?

— Păi, Trinidad nu vrea să plece. Şi *doña* îi e datoare.

Şi-a amintit de înţelegerea originală evocată de sclavă printre lacrimi: dacă ea o ajuta să scape, Carola urma s-o elibereze. Cunoscând-o, se îndoia serios că avea cea mai mică intenţie să îndeplinească partea ei de înţelegere. Dar mulatra nevinovată avea mintea plină de păsărele. Şi se pare că şi Santos Huesos la fel.

Pe când îşi încheia redingota, l-a privit în sfârşit în faţă. Slujitorul credincios, tovarăşul său în mii de cazne. Indigenul lunecos care se afla sub aripa lui încă de când era un băietan de curând coborât din munţi, acum îndrăgostit lulea, ca un ţap de prăsilă, de o mulatră slăbuţă de culoarea scorţişoarei.

— Ce hoţomance-s femeile…

— Păi, în ultima vreme, scuzaţi-mă că v-o spun, nu prea puteţi domnia voastră să-mi daţi lecţii.

Nu prea putea, era adevărat. Nici lui, nici nimănui. Mai ales după ce stăpânul hanului îi spusese la ieşire că doamna plătise nota. Cuiul care îi spuzea în acea dimineaţă pudoarea bărbătească i s-a înfipt o idee mai adânc.

Încă nu izbutise să scape de tulburare, când au intrat pe strada Francos, câteva ceasuri mai târziu.

— Sper că nu te-a zărit englezul.

— Nici pomeneală, vă jur.

— Atunci ar fi mai bine să nu mă vadă nici pe mine.

Un real a fost soluţia: l-a dat unui băietan care trecea pe stradă fără nicio treabă aparentă pentru serviciul de a se duce până la casa medicului. Spune-i lui don Manuel că îl aştept în dugheana din colţ. Şi tu, Santos, du-te să-l cauţi pe Nicolás.

Doar de trei minute a avut nevoie Ysasi ca să ajungă foarte încruntat, dovedind astfel încă o dată neplăcerea pe care i-o provoca situaţia. S-au informat reciproc asupra detaliilor, aşezaţi la masa cea mai depărtată de tejghea, în faţa unei farfurii cu măsline şi a două pahare cu vin tulbure din regiune. N-a avut nevoie să recurgă la mereu stânjenitorul limbaj medical, pentru a descrie starea în care se afla Alan Claydon.

— Era o epavă, dar fără mari vătămături.

În continuare, i-a relatat cele întâmplate aşa cum i le povestise şi Santos Huesos, dar în versiunea amănunţită.

— A fost victima unei cete de tâlhari obişnuiţi, dintre mulţii care jefuiesc zi de zi pe drumurile astea din sud. Cred că le-a lăsat gura apă văzând măreaţa caleaşcă englezească în care venise din Gibraltar fără să-l escorteze măcar un amărât de purtător de flintă; nefericitul supus al reginei Victoria încă nu ştie ce ne poate pielea în ţara asta. I-au luat chiar şi negrul de sub unghie, ca să nu mai vorbim de trăsură şi vizitiu! Pe fiul vitreg l-au lăsat aproape în pielea goală, printre limba-boului şi limba-soacrei, pe fundul unei râpe. Din fericire, un cărăuş care trecea pe acolo când mai că se lăsase noaptea l-a auzit strigând după ajutor. N-a izbutit să priceapă decât două vorbe: Jerez şi doctor. Dar i-a descris cu gesturi barba şi puţina mea carne. Iar bărbatului, care mă cunoştea fiindcă în urmă din câţiva ani îi tratasem o lingoare din care şi-a revenit ca prin minune, i s-a făcut milă de el şi mi l-a adus la spital.

— Şi actele?

— Care acte?

— Cele pe care Claydon pretindea să le semneze Soledad când i-a reţinut în dormitor.

— Presupun că zac în focul care încălzeşte un *puchero* pentru mânuitorii de *trabuco*. Vandalii ăştia nu ştiu să se semneze nici cu degetul, aşa că închipuie-ţi cât de puţin i-ar putea interesa nişte terfeloage scrise în engleză. În orice caz, chiar şi fără hârtii, e sigur că fiul lui Edward are multe alte metode de-a o inculpa: acest incident poate să întârzie împlinirea intenţiilor lui dar, fireşte, de cum va reveni în Anglia, va găsi chipul în care să contraatace.

— Deci, cu cât ajunge mai târziu acolo, cu atât mai bine.

— Aşa-i, dar soluţia nu e să-l reţinem în Jerez. Cel mai bine ar fi să-l trimitem înapoi în Gibraltar; până ajunge, îşi revine şi pregăteşte voiajul la Londra, aşa cel puţin câştigăm câteva zile în care familia Claydon se poate pune la adăpost de el.

Se apropia amiaza, şi dugheana cu bârne aparente şi pământ pe jos se umplea treptat cu oamenii din cartier. Erau tot mai puternice glasurile şi clinchetele paharelor de sticlă, care se ciocneau între afişele coridelor de tauri. În spatele tejghelei de lemn, fâţâind spuma poloboacelor suprapuse, doi băieţi cu creta la ureche vindeau vin din cramele învecinate în şuvoaie.

— Despre tată nu ştim nimic, presupun.

— Aseară şi azi-dimineaţă am trecut pe la mănăstire. După cum era de prevăzut, Inés refuză să mă vadă.

Un chelner s-a apropiat de masă, aducând alte două pahare şi o farfurie cu *altramuces*[74] gătite, din partea altui pacient mulţumit. Ysasi a făcut un gest recunoscător, pe care cineva l-a primit de la

distanţă.

— Soledad mi-a lămurit motivele, mai mult sau mai puţin. Dar pe stânca asta care îi e soră nu pare s-o poată dărâma nici cu burghie mari de puşcat.

— Pur şi simplu, a hotărât să ne scoată din viaţa ei. Asta-i tot.

— Magnetismul surorilor Montalvo, prietene, a adăugat cu sarcasm. Îţi intră în oase şi n-ai cum să le scoţi.

Mauro Larrea a încercat să-şi ascundă dezorientarea în spatele unei sorbituri zdravene.

— Aceeaşi atracţie pe care o simţi tu acum pentru Sol, a continuat Ysasi, am trăit-o eu pentru Inés în tinereţe.

Lichidul chihlimbariu i-a ars gâtlejul. Pe naiba, doctore!

— Şi ea mi-a zis da, apoi mi-a zis nu, după aceea mi-a zis iar da şi apoi m-a respins din nou. Pe atunci, se credea îndrăgostită de Edward, dar era târziu. El alesese deja.

— Soledad m-a pus la curent.

Bunicului îi era totuna care nepoată era aleasa, căci trebuia să-şi consolideze serios contactul comercial cu piaţa engleză. Ticălos bătrân!

— Apoi, când la Doñano s-a petrecut ce s-a petrecut cu Matías, la doar câteva zile după nunta lui Edward cu Sol, şi toată familia a explodat, Inés m-a rugat să n-o părăsesc. A jurat că greşise când îşi dăruise iubirea celui care era deja soţul surorii ei, că avea sentimente contradictorii, că se lăsase dusă de fantezie. Mi-a plâns seri întregi pe băncile de pe Alameda Cristina. Şi a promis că o să vină cu mine la Cádiz. La Madrid, la capătul lumii.

În ochii negri ai medicului a strălucit o umbră de melancolie.

— Continuam s-o iubesc din tot sufletul, dar bietul meu orgoliu era neîmblânzit ca un taur fioros de câmpie. La început am refuzat, dar apoi am reflectat. De Crăciun, când m-am întors la Jerez şi eram gata să-i spun da, ea se călugărise deja, şi n-am mai văzut-o până acum două nopţi.

Ridicându-se, a dat vinul pe gât dintr-o singură duşcă şi a schimbat radical tonul.

— Mă duc să-i dau micul dejun englezului şi să pun să-ţi aducă bagajul soţiei lui Gustavo în strada Tornería. Ce-ar fi dacă între timp îţi dă prin minte o aiureală de-a ta, ca să-l scoţi din casa mea şi să punem capăt o dată pentru totdeauna acestui vodevil deplorabil?

A pus paharul pe masă cu o lovitură puternică. Şi a plecat fără să-şi ia rămas-bun.

O jumătate de ceas mai târziu, Mauro Larrea s-a aşezat cu Nicolás la masă în bufetul Victoria. Acolo îl dusese notarul în ziua când sosise în oraş, când încă nu se prinsese în pânza deasă de păianjen din care acum nu mai vedea nicio cale omenească de ieşire. Şi acolo se întorcea

acum cu fiul său, la aceeaşi masă, de lângă aceeaşi fereastră.

L-a lăsat să insiste asupra minunilor Parisului, în timp ce mâncau amândoi pui înăbuşit. Ar fi sărit cu plăcere peste prânz, ca să se ocupe de numeroasele urgenţe care îl aşteptau: să se ducă până la mănăstire, unde poate avea mai mult noroc decât Ysasi. Să vadă ce putea face cu fiul vitreg, să se întoarcă la Cádiz şi să verifice dacă totul era în ordine în casa familiei Fatou. Să planifice îmbarcarea pe nava care transporta sare, să se întoarcă la Soledad. Totul îl îmboldea aprig ca un vultur pleşuv din Veracruz care zboară pe deasupra unei catârce moarte, dar el era conştient, în acelaşi timp, şi de faptul că nu-şi văzuse de cinci luni de zile fiul, care avea nevoie de cel puţin un strop de atenţie.

Accepta de aceea tot ce istorisea Nico şi întreba din când în când câte un amănunt, ca să nu se observe că în cap îi roiau gânduri foarte străine.

— Ţi-am zis, desigur, că la un spectacol de la Comédie Française m-am întâlnit cu Daniel Meca?

— Asociatul lui Sarrión, cel cu diligenţele?

— Cu fiul lui cel mare.

— Băiatul nu lua parte deja la afacere?

— Doar la început.

A dus la gură furculiţa cu o jumătate de cartof într-un dinte, iar Nicolás a continuat.

— Apoi a venit în Europa. Să înceapă o viaţă nouă.

— Bietul Meca! a comentat fără urmă de ironie, amintindu-şi de tovarăşul atâtor discuţii din cafeneaua Progreso. Nu-i de colo neplăcerea de a-şi vedea moştenitorul luând-o la fugă.

Continua să-şi stoarcă creierii, încercând să afle soluţii la problemele pe care le avea, dar veştile despre vechi cunoscuţi mexicani îl îndepărtau pentru moment de ele.

— Presupun că a fost dureros, a observat fiul. Dar e de înţeles.

— Ce e de înţeles?

— Ca fiii să înşele, în cele din urmă, aşteptările.

— Aşteptările cui?

— Ale părinţilor, logic.

A ridicat privirea din farfurie şi l-a privit cu îngrijorată curiozitate. Ceva îi scăpa.

— Unde vrei să ajungi, Nico?

Băiatul a sorbit îndelung din vin; ca să capete curaj, mai mult ca sigur.

— La viitorul meu.

— Şi se poate şti de unde începe viitorul tău?

— De la renunţarea la căsătoria cu Teresa Gorostiza. Şi-au înfipt privirile unul în celălalt.

— Lasă-te de nerozii, a murmurat Mauro Larrea cu asprime. Totuşi,

glasul tânărului a sunat limpede.

— N-o iubesc. Şi nici ea, nici eu nu meritǎm sǎ ne legǎm de o cǎsnicie nefericitǎ. De asta am şi venit, ca sǎ ţi-o spun.

Linişteşte-te, cumetre. Linişteşte-te. Aşa îşi spunea Larrea în timp ce-şi reţinea cu mare greutate impulsul de a bate cu pumnul în masă şi a-i striga fiului său cu toată puterea plămânilor: ţi-ai pierdut minţile sau ce?

A izbutit să se stăpânească. Şi să vorbească liniştit. Cel puţin, la început.

— Nu ştii ce vorbeşti; nu ştii în ce situaţie te pui, dacă renunţi la această căsătorie.

— La iubirea ei ori la averea tatălui ei? a întrebat acru.

— La amândouă, dumnezeii mă-sii! a urlat Larrea lovind brutal cu palma peste faţa de masă.

Ca împinşi de un resort, muşteriii de la mesele vecine au întors instantaneu capetele spre arătoşii indieni care le acaparaseră toată atenţia încă de când intraseră. Conştienţi de asta, amândoi au tăcut. Dar şi-au păstrat privirile de câini bănuitori. Abia atunci l-a zărit Mauro Larrea pe cel pe care nu-l văzuse mai înainte. Numai atunci a început să înţeleagă.

În faţa lui nu mai era fiinţa fragilă din primele luni de după moartea Elvirei, nici puştanul ocrotit din copilărie, nici măcar adolescentul impulsiv care îi luase locul. Când a izbutit să-şi blindeze temporar într-un colţişor al creierului propriile nedumeriri, când a fost în stare să-şi privească fiul pe îndelete pentru prima oară de când sosise, de cealaltă parte a mesei a văzut un tânăr înarmat – greşit sau nu – cu o hotărâre fermă. Un tânăr care semăna în parte maică-sii, în parte lui şi în parte nimănui, cu excepţia lui însuşi, cu un caracter efervescent şi debordant, care nu mai putea fi oprit.

Îi lipsea, totuşi, ceva fundamental. Nu ştia ceea ce încă de la început el se îngrijise cu orice preţ să nu afle. Deşi în acel moment asta nu mai avea nicio însemnătate. Aşa că a pus tacâmurile pe farfurie, şi-a împins trupul înainte şi a vorbit cu glas şubred şi lentoare furioasă.

— Nu. Poţi. Opri. Această. Nuntă. Suntem. Ruinaţi. Ru-i-naţi.

Aproape că a scuipat ultimele silabe, dar tânărul n-a părut să se alarmeze.

Poate că intuia. Poate că-i era indiferent.

— Aici ai proprietăţi. Fă-le să devină rentabile. A răbufnit cu furie reţinută.

— Nu te încăpăţâna, Nico, pe ce ai mai scump! Mai gândeşte-te, lasă timpul să hotărască.

— De săptămâni întregi mă tot gândesc, şi asta e hotărârea mea.

— S-au făcut deja strigările, toată familia Gorostiza aşteaptă întoarcerea ta, fata are până şi rochia de mireasă atârnată în şifonier.

— E viaţa mea, tată.

Între ei s-a lăsat din nou o linişte tăioasă, pe care muşteriii din apropiere n-au ignorat-o. Până ce Nicolás a rupt tăcerea.

— N-ai de gând să mă întrebi de planurile mele?

— Probabil că vei continua să trăieşti pe picior mare, a venit răspunsul brusc şi zeflemitor. Doar că nu mai ai cu ce.

— Poate că greşeşti. Poate că am un proiect.

— Unde, dacă se poate şti?

— Între Ciudad de México şi Paris.

— Făcând ce?

— O nouă afacere.

A râs caustic. O afacere. O afacere, Nico al lui. Pentru numele lui Dumnezeu!

— Comerţ între cele două continente cu piese de artă şi mobilă pe stil vechi. Li se spune antichităţi. În Franţa pun în mişcare averi întregi. Şi mexicanii au înnebunit după ele. Am făcut contracte. Am un asociat la vedere.

— Teribile perspective! a şoptit Larrea cu capul în jos, prefăcându-se concentrat să separe pielea de carnea pulpei.

— Şi mai aştept, a continuat tânărul ca şi cum nici nu l-ar fi auzit.

— Ce aştepţi?

— Am unele sentimente pentru o femeie. O mexicancă expatriată care doreşte să se întoarcă, asta ca să fii liniştit.

— Iete-te, deci! Însoară-te cu ea, fă-i cincisprezece plozi, fii fericit, i-a răspuns tatăl sarcastic, continuând să desfacă pasărea cu avânt.

— Mă tem că pentru moment nu-i cu putinţă.

A ridicat în sfârşit privirea din farfurie, pe jumătate curios, pe jumătate plin de lehamite.

— E pe punctul să se mărite cu un francez.

I-a lipsit doar o fărâmă ca să-şi transforme furia în hohote. Ca să pună capac grămezii de destine, era şi îndrăgostit, pe deasupra de o tânără logodită. Dar n-ai s-o iei deloc pe calea cea dreaptă, sânge din sângele meu?!

— Nu ştiu de ce te uimeşte alegerea mea, s-a mirat Nicolás cu ascuţită ironie. Cel puţin ea n-a trecut încă prin faţa altarului, n-are un soţ bolnav închis într-o mănăstire, nici patru fiice care o aşteaptă în altă patrie.

A tras avid aer în piept, de parcă acesta conţinea ţăndări din răbdarea de care avea atâta trebuinţă.

— Ajunge, Nico. E bine.

Băiatul şi-a luat şervetul de pe genunchi şi l-a pus fără menajamente pe masă.

— Cel mai bine ar fi să încheiem această discuţie în alt moment.

— Dacă tu vrei să-ţi aprob aiurelile, n-ai nicio şansă, nici acum, nici

altădată.

— Atunci am să mă ocup singur de toate treburile mele, nu te mai ambala. Ai destul de furcă să rezolvi droaia de încurcături în care te-ai băgat.

L-a privit cum pleca cu pas energic şi furios. Şi, odată rămas singur la masa din birt, în faţa unui scaun gol şi a oaselor de la puiul pe jumătate mâncat, l-a cuprins ceva aidoma dezolării. Şi-ar fi dat sufletul pentru ca Mariana să fie pe-aproape, ca să mijlocească între ei doi. Oare de ce insistase ca fiu-său să plece în Europa chiar înainte de căsătorie? s-a lamentat. Ce naiba căutau amândoi pe aceste meleaguri străine care îl umpleau de nesiguranţă; cum şi când începuse să se fisureze alianţa de fier care existase mereu între ei, mai întâi în zilele teribile când lucra în mină şi apoi în splendoarea marii capitale? În ciuda sfidărilor lui tinereşti, era întâia oară când Nicolás îi punea ferm sub semnul întrebării autoritatea paternă. O făcea, în plus, cu puterea unui obuz de tun lansat împotriva unuia dintre foarte puţinele ziduri pe care le înălţase în existenţa lui aproape devastată deja, şi care încă mai stăteau în picioare.

Şi, dintre toate momentele inoportune care pluteau în cosmos cu milioanele, pe toţi dracii că Nico îl alesese pe cel mai prost.

După ce a lăsat pe masă o sumă generoasă, fără să aştepte nota, a zburat din birt direct la conac. Bagajul Carolei Gorostiza îl aştepta în vestibul.

— Apucă tu de-acolo, Santos, că eu ridic de aici.

În acel moment, îi era egal dacă lumea din Jerez îl vedea cărând bagaje ca un hamal obişnuit. Sus, unu, doi, trei! Gata, haide! Totul mergea prost; totul îi scăpa printre degete, la ce-i folosea să-şi adauge la avere o dezonoare în plus?!

Ultimul lucru pe care l-a făcut înainte să plece a fost să-l trimită pe bătrânul Simón cu un bilet la casa doctorului. Rog însoţeşte-o pe interesată până la Cádiz. Piaţa Mina, îi scrisese. Hanul Cuatro Naciones. Ne vedem acolo la noapte, ca să hotărâm cum vom proceda.

Larrea era convins că Fatou avea să-i ajute să afle cum să-l îmbarce cât mai iute pe englez pentru Gibraltar, şi, până când sosea momentul acela, el nu mai avea în mânecă alte subtilităţi şi combinaţii: nu-i dăduse prin minte decât să-l instaleze pe fiul vitreg într-o cameră de hotel. Să aştepte nava lângă cheu, în timp ce ei o expediau pe Carola Gorostiza la Havana cu cea pentru transportat sare. Apoi, Dumnezeu avea să hotărască.

Când au ajuns la Cádiz, în amurg, sclava tot mai plângea ca un copil de ţâţă. Pe drum, Santos Huesos, morocănos ca niciodată, se mărginise să răspundă monosilabic la întrebările stăpânului. Asta mai lipsea, a bombănit pentru sine.

— Faceţi o plimbare, luaţi-vă adio, le-a spus, apropiindu-se de poarta mare şi ghintuită din strada Verónica. Şi fă ce-oi şti, Santos, ca să se liniştească: nu vreau scene când o să-şi vadă stăpâna.

— Dar doamna mi-a promis… a început din nou să sughiţe Trinidad. Atunci a izbucnit în suspine atât de ascuţite, că unii trecători au întors capul după ea. Spectacolul era cel puţin pitoresc: o mulatră cu un turban roşu atrăgător plângea ca pe drumul spre ghilotină, un indigen cu părul până la mijlocul spatelui încerca fără succes s-o calmeze, iar un domn chipeş, ca de peste ocean, îşi stăpânea cu greu iritarea în faţa celor doi. În elegantele case din vecinătate, s-au tras câteva zăvoare cu un interes iscoditor discret.

Le-a aruncat o privire asasină. N-avea nevoie în clipa aceea de noi incidente gratuite în contul favorurilor pe datorie pe care îl avea deschis la Fatou. Şi dacă nu îi oprea cu iuţeală, cu numărul acela de operetă în plină stradă îl aduceau şi mai aproape de ceea ce nu voia.

— Fă-o să tacă, Santos, l-a bruftuluit înainte de a le întoarce spatele. Taci odată, pe morţii tăi!

L-au întâmpinat din nou Genaro şi tusea lui.

— Intraţi, don Mauro, sunteţi aşteptat.

De data asta, nu l-au primit în salonul pentru vizite comerciale, ci în încăperea de la etajul întâi. Cea din noaptea în care sporovăiseră în faţa sobei aprinse, cu cafea şi lichior. Salonul de familie. Cei doi soţi, încă uşor schimbaţi la faţă, în pofida efortului de a o ascunde, ocupau un divan îmbrăcat în damasc sub două *bodegones* în ulei pline de pâini, ulcioare de lut şi potârnichi roşii de curând vânate. Lângă ei, aşezată într-un fotoliu, Soledad l-a primit în aparenţă senină, cu un foarte scurt salut de bun venit, pe care nu l-a observat decât el. Sub calmul lui forţat, Mauro Larrea ştia totuşi că încă se duela cu o trupă de diavoli neliniştitori.

Să mergem, să plecăm de aici, a vrut să-i spună când li s-au încrucişat privirile. Ridică-te, lasă-mă să te îmbrăţişez întâi; lasă-mă să te simt şi să te miros, să-ţi ating buzele, să te sărut pe gât şi să-ţi ating pielea. Iar apoi prinde-te bine de mâna mea şi să mergem. Să urcăm pe o navă de pe chei: pe oricare ne poate duce departe, unde să nu ne ia cu asalt dezastrele. Spre Orient, spre unul din Antipozi, spre Ţara de Foc, spre mările Sudului. Departe de necazurile tale şi ale mele; de minciunile amândurora şi de şmecheriile fiecăruia. Departe de soţul tău dement şi de fiul meu zăpăcit. De datoriile mele şi de fraudele tale, de eşecurile noastre şi de trecut.

— Bună seara, prieteni; bună seara, Soledad! a fost, însă, tot ce a pronunţat.

I s-a părut că, făcând un gest aproape imperceptibil, ea îi răspunsese să dea Dumnezeu. Să dea Dumnezeu să pot. Să dea Dumnezeu să n-am nici poveri, nici legături, dar asta mi-e viaţa, Mauro. Şi oriunde mă duc, iau cu mine şi acuzaţiile care mi se aduc.

— Bine, pare că totul se rezolvă.

Vorbele lui Antonio Fatou au făcut să-i sară în aer absurdele fantezii.

— Sunt dornic să aud primele informaţii, a anunţat, aşezându-se. Vă rog să-mi scuzaţi întârzierea, dar câteva chestiuni importante m-au obligat să mă întorc la Jerez.

I-au dat amănunte despre pregătiri: imediat ce s-a terminat de mutat sarea groasă din smârcurile Puerto Real, Fatou a trimis să se amenajeze cabinele sărăcăcioase şi s-a ocupat de livrările necesare. Curăţenie mare, saltele, pături, o rezervă uriaşă de apă şi mâncare. Inclusiv capricii, adăugate de mâna miloasă a Paulitei, soţia lui: jambon dulce, biscuiţi englezeşti, vişine însiropate, limbă cu trufe. A pus chiar şi un flacon mare cu apa lui Farina[75]. Totul cu intenţia de a îmbunătăţi groaznicele condiţii oferite de vechiul cargou, care nicicând nu-şi închipuise că avea să sfârşească prin a transporta în burdihanul său o doamnă cu ifose pe care toţi voiau s-o trimită cât mai departe, de parcă ar fi suferit de râie câinească.

Deşi nava nu urma să ridice ancora până a doua zi în zori,

hotărâseră s-o îmbarce pe Carola Gorostiza chiar în noaptea aceea. Fără lumină, ca să nu fie prea conştientă de situaţie, până ce Cádiz n-avea să se piardă în depărtare.

— Nu se va bucura de confortul unei pasagere cu cabină pe o navă convenţională, dar sunt convins că va fi o călătorie suportabilă. Căpitanul e din Vizcaya şi e de absolută încredere, iar echipajul, mic şi paşnic; n-o să o supere nimeni.

— Şi cu ea va călători şi slujnica, bineînţeles, a subliniat Sol.

— Sclava, a corectat-o el.

Chiar tânăra care implora neconsolată să rămână cu Santos Huesos. Cea care îi copleşea cu hohote de plâns, cerând să i se acorde libertatea negociată într-un pact la fel de fragil ca o foaie de gheaţă:

— Sclava ei, au încuviinţat oarecum stânjeniţi ceilalţi.

— Echipajul e deja gata, a anunţat Larrea.

— În cazul acesta, a conchis Fatou, cred că putem începe.

— Îmi permiteţi mai întâi să vorbesc cu ea între patru ochi? Voi încerca să fiu scurt.

— Cum să nu, Mauro, te rog!

— Şi v-aş fi recunoscător dacă mi-aţi împrumuta câteva ustensile de scris. Carola l-a primit aparent reţinută. Cu rochia din ziua anterioară şi părul întins la loc; fără sulimanurile şi pudra de orez după care se dădea în vânt la ea acasă, în Cuba. Se aşezase lângă balcon în odaia pentru invitaţi, tapiţată cu *toile de Jouy*, la lumina slabă a unei lămpi cu gaz.

— Ar fi o ipocrizie din partea mea să vă spun că regret faptul că nimic n-a ieşit după cum vă aşteptaţi.

Carola a întors faţa către noaptea timpurie din spatele draperiilor şi al geamurilor. De parcă nici nu l-ar fi auzit.

— Cu toate acestea, am încredere că veţi ajunge la Havana fără mari neplăceri.

Era netulburată, deşi probabil că sufletul îi fierbea, şi nu i-ar fi displăcut să-l blesteme.

— Sunt două chestiuni, totuşi, despre care aş dori să vorbim înainte să plecaţi. Puteţi să colaboraţi cu mine sau nu, cum doriţi, dar de rezultatul discuţiei noastre va depinde starea în care veţi debarca. Presupun că nu vă încântă să ajungeţi în ultimul hal la cheiul Caballería: epuizată şi murdară, fără să vă fi schimbat hainele timp de câteva săptămâni. Şi fără o lăscaie.

— Ce vrei să spui, nenorocitule? a întrebat, în sfârşit, Carola, renunţând la falsa somnolenţă.

— Că e totul pregătit pentru îmbarcarea domniei voastre, dar n-am de gând să vă înapoiez bagajele până nu binevoiţi să rezolvăm două chestiuni.

Acum, da, l-a privit.

— Domnia ta eşti un fecior de lele, Larrea.

— Ţinând seama că mama m-a părăsit înainte să împlinesc patru ani, nu văd cum aş putea contrazice o atare afirmaţie, a răspuns Mauro, apropiindu-se de birouaşul aflat într-un colţ din dormitor. A pus pe el hârtia, pana bine ascuţită, călimara din cristal şi sugativa pe care tocmai i le dăduse Fatou. Aşadar, cu cât pierdem mai puţin timp, cu atât mai bine. Fiţi amabilă, luaţi loc aici şi pregătiţi-vă de scris.

S-a opus.

— Vă amintesc că nu vă e în joc doar garderoba. Ci şi banii din moştenirea pe care aţi primit-o şi pe care i-aţi adus cusuţi în jupon.

După zece minute şi alte câteva insulte, după multe refuzuri şi reproşuri, Carola a izbutit să scrie una câte una vorbele dictate de el.

— Să continuăm, a poruncit Larrea după ce-a suflat în cerneala de pe hârtie. A doua chestiune se leagă de Luis Montalvo. Adevărul gol-goluţ, doamnă. Asta vreau cu tot dinadinsul să ştiu.

— Din nou fericitul Comino, i-a răspuns acru Carola Gorostiza.

— Vreau să-mi spuneţi de ce a sfârşit prin a-l numi moştenitor pe soţul domniei voastre.

— Şi domniei tale ce-ţi pasă? a întrebat furioasă.

— Riscaţi ca toată Havana să ştie în ce stare proastă v-aţi întors din marea călătorie în patria mumă.

Carola şi-a înfipt unghiile în mâini şi a închis câteva secunde ochii, de parcă voia să-şi controleze furia.

— Fiindcă aşa se făcea dreptate, domnul meu, a admis în cele din urmă. Asta e tot ce trebuie să vă lămuresc.

— Se făcea dreptate pentru ce?

Socotind dacă să mai avanseze ceva ori s-o ţină morţiş pe-a ei, Carola Gorostiza şi-a muşcat buzele. Mauro Larrea o privea cu braţele încrucişate. Aşteptând în picioare, de fier.

— Pentru că timp de peste douăzeci de ani soţului meu i s-a reproşat o vină cu care n-avea nici în clin, nici în mânecă. Şi, din pricina ei, a suportat exilul, dispreţul alor lui şi izolarea pe viaţă. Nu vi se pare destul?

— Până nu pricep la ce vină vă referiţi, nu vă pot spune.

— La aceea de a fi cauzat moartea vărului său.

S-a lăsat o tăcere groasă, până ce ea a ajuns conştientă că n-avea altă ieşire decât să termine.

— Nu el a tras glonţul acela.

Mauro Larrea şi-a întors privirea, apoi şi-a îndreptat-o spre geamuri.

— Continuaţi, a repetat.

Refuzând, Carola Gorostiza a strâns din buze până şi-au pierdut culoarea.

— Continuaţi, a repetat Mauro iar.

— Luis a făcut-o.

— Fiul casei, bolnăviorul, benjaminul, a bâiguit mexicanca, scuipând cinism. Degetul lui a apăsat pe trăgaciul asasin, care i-a lichidat fratele.

Piesele se apropiau, gata să se îmbine.

— Matías şi soţul meu se băteau, puseseră flintele deoparte, strigau unul la altul, se blestemau cum n-o mai făcuseră nicicând. Şi micul Luisito, care îi însoţea, dar n-avea armă, s-a înfuriat şi a avut pretenţia să mijlocească între ei. A pus mâna pe una din arme, poate vrând doar să tragă un glonţ în aer, ori să-i sperie, ori Dumnezeu mai ştie ce. Dar, când vânătorii cei mai apropiaţi au ajuns la ei, flinta lui Gustavo era în ţărână şi se trăsese de curând cu ea. Matías sângera întins pe jos, iar Comino plângea deasupra trupului cald încă, pradă unui atac de nervi. Soţul meu a încercat să lămurească cele petrecute, dar totul pleda contra lui: ţipetele şi blestemele din timpul bătăii se auziseră de la distanţă, iar arma îi aparţinea.

Mauro n-a avut nevoie să mai insiste, rugând-o să vorbească: Carola însăşi părea să-şi fi dat drumul.

— Văzând în ce stare se afla fratele lui mai mare, piticul a căzut pradă unui atac de nervi şi n-a mai zis nici pâs. În loc să fie considerat un asasin, cum era de fapt, a fost tratat ca a doua victimă. N-a existat niciodată vreun denunţ formal împotriva lui Gustavo, totul a rămas în familie. Până ce bunicul i-a pus o pungă cu bani în palmă şi l-a desţărat.

Niciodată n-a crezut că merita patrimoniul pe care îl moştenise. Asta îi răspunsese Manuel Ysasi la cazinou, când îl întrebase de unde veneau chefurile monstruoase şi viaţa dezlânată ale lui Luisito Montalvo; şi de ce era atât de neinteresat de comerţ şi de proprietăţile familiei. Atunci nu fusese în stare să-l înţeleagă pe doctor.

— Şi, fiindcă îmi scoţi vorbele cu cleştele dentistului de pe strada Merced din Havana, lasă-mă să-ţi mai spun ceva. Domnia ta vrei să ştii de ce se certau?

— Îmi închipui, dar confirmă-mi.

— Cum să nu? Mereu la mijloc, marea Soledad. Gustavo era dezolat, fiindcă ea tocmai se măritase cu englezul, şi-şi acuza vărul mai mare că nu oprise povestea aceea de amor în lipsa lui; el locuia pe atunci la Sevilia. Îl acuza de trădare şi lipsă de loialitate. Spunea că vărul colaborase cu bătrânul pentru ca verişoara, pe care o iubea de când se ştia, să se îndepărteze de el.

Acum, Carola Gorostiza vorbea ferm, ca şi cum nu-i mai păsa de nimic, odată ce începuse să desfacă firul de pe ghem.

— Ştii ceva, Larrea? A curs multă apă pe gârlă de când mi-a povestit soţul meu toate astea: pe atunci, spaimele îl trezeau în zori, încă mai vorbea cu mine şi se străduia să pară că mă iubeşte măcar niţel, deşi blestemata umbră a altei femei convieţuia neîncetat cu noi. Dar n-am

uitat niciodată că aici i s-a frânt viaţa lui Gustavo, de aceea i-am scris lui Luis Montalvo în cursul anilor. De aceea, ca o rudă iubitoare, i-am pus la dispoziţie casa şi averea noastră, spunându-i că soţul meu dorea să-l întâlnească iar, când el nici nu bănuia ce urzeam eu. Nu urmăream decât să-i trezesc sufletul şi să-i fac sângele să fiarbă în trup, după ce dusese atâta amar de vreme în cârcă ruşinea unui păcat străin de el. Şi m-am gândit că puteam izbuti, înapoindu-i scenele acelei lumi fericite din care ai lui îl dăduseră afară în pumni şi palme. Casa familiei lui, crama, podgoriile din copilărie. Aşa că mai întâi l-am adus pe Comino din Spania, ca să se împace, şi apoi, fără ştirea soţului meu, l-am convins să-şi schimbe testamentul. Asta-i tot.

O strâmbătură plină de acreală s-a desenat pe faţa Carolei Gorostiza.

— Totul m-a costat doar câteva lacrimi false şi un notar public cu prea puţine scrupule: nu-ţi poţi închipui ce simplu e pentru o femeie cu mintea bine mobilată să schimbe voia unui muribund cu conştiinţa pătată.

Mauro Larrea a preferat să ignore insolenţa, era grăbit să termine cât mai iute: familia Fatou şi Soledad aşteptau neliniştiţi în salon, totul era gata. Dar el, implicat până în măduva oaselor în molozul familiei Montalvo, refuza s-o lase pe Carola să plece fără să priceapă mai întâi definitiv.

— Continuaţi, a poruncit din nou.

— Ce mai vrei să afli? De ce a fost soţul meu atât de nesăbuit la sfârşit, încât să pună tot ce avea ca miză a unei partide de biliard cu domnia ta?

— Exact.

— Fiindcă m-am înşelat de la un capăt la celălalt, a recunoscut Carola Gorostiza cu un rictus de amărăciune. Fiindcă reacţia lui n-a încăput în previziunile mele, fiindcă n-am putut să-l fac să se iluzioneze, cum speram. M-am crezut în stare să-i propun un viitor promiţător pentru amândoi: să ne vindem proprietăţile din Cuba, să plecăm împreună în Spania şi s-o luăm de la capăt pe meleagurile după care jinduise atât de mult. Totuşi, departe de ceea ce speram eu, ştiindu-se proprietar peste toate după moartea vărului său, în loc să se simtă reconfortat, s-a cufundat şi mai mult în nehotărârea lui neobosită, când a aflat că vară-sa se întorsese cu soţul ei la Jerez.

S-au auzit zgomote de afară, paşi, oameni; noaptea mergea înainte, cineva venise să-l caute. Dar, auzindu-i vorbind, oricine fusese, alesese să nu-i întrerupă.

— Ştii ce-a fost mai rău între toate, Larrea, cel mai trist pentru mine? Să pricep că eu n-aveam niciun loc în planurile lui; că dacă, în sfârşit, s-ar fi hotărât să se întoarcă, n-avea să mă ia cu el. De aceea nici nu s-a gândit să vândă proprietăţile noastre din Cuba, nici casa, nici plantaţia de cafea, pentru ca eu să pot subzista singură, fără el. Şi

ştii ce nădăjduia, despărţindu-mă de toate?

N-a lăsat-o să-şi înfăţişeze ipotezele.

— Singurul lui obiectiv, singura lui raţiune de a fi, era s-o recucerească pe Soledad. Şi pentru aşa ceva avea nevoie de ceva ce-i lipsea: bani peşin. Paralele cu care să se întoarcă cu pas apăsat şi nu ca un ratat, implorând iertare. Ca să revină cu un proiect în mâini, cu un plan dătător de iluzii: să-şi pună patrimoniul pe roate, să reînceapă să-l ridice.

Şi-a amintit-o în noaptea balului din casa Casildei de Barrón, solicitându-i complicitatea printre plantele stufoase din grădină, în timp ce arunca priviri precaute în salon.

— De aceea m-am şi străduit ca Gustavo să nu afle ce îmi aduseseşi domnia ta de la Ciudad de México: banii aceia erau singurul lucru de care avea nevoie ca să facă pasul definitiv. Un capital iniţial, ca să se întoarcă acasă solvabil şi nu ca un ratat. Ca să se dea mare în faţa ei şi să mă abandoneze pe mine.

Lacrimile, acum adevărate, începuseră să-i curgă pe obraji.

— Şi de ce a hotărât să mă includă în maşinaţiile lui, dacă nu întreb prea mult?

Plânsul amar şi mutra plină de cinism au fost la fel de nefireşti şi neruşinat de sincere ca şi istoria pe care o desluşea.

— Asta a fost marea mea greşeală, domnul meu. Faptul că te-am băgat pe domnia ta la mijloc, că am inventat escrocheria presupusului amor pe care îl nutreai pentru mine; am ales prost momentul pentru aşa ceva. Nu voiam decât să-l îngrijorez pe Gustavo, oferindu-i o altă preocupare, ca să văd dacă se aprindea văzând că e în primejdie cel puţin demnitatea lui publică, aceea de soţ.

Faţa i s-a crispat.

— Şi n-am izbutit decât să-i dau pe tavă o funie cu care să se spânzure.

În sfârşit. În sfârşit, totul se îmbina în mintea minerului. Toate piesele aveau deja profilul şi poziţia lor în acel complicat joc de minciuni şi adevăruri, de pasiuni, înfrângeri, maşinaţiuni şi iubiri frustrate, pe care nici anii, nici oceanele nu izbutiseră să le distrugă.

Acum ştia deja tot ce avusese nevoie. Şi nu mai era timp şi pentru altceva.

— Mi-aş dori ca Dumnezeu să-mi îngăduie să vă răspund doamnă, dar, ţinând seama de urgenţele care ne presează, cred că cel mai bine ar fi să vă începeţi pregătirile.

Carola a întors capul către balcon.

— Nici eu nu mai am nimic de spus. Mi-ai înşfăcat deja tot viitorul, la fel cum de decenii Soledad Montalvo îmi zdrobeşte necontenit prezentul. Vă puteţi simţi satisfăcuţi amândoi.

A ieşit cu gândul să se ducă în salonul de familie, zăpăcit şi copleşit

încă. Dar trebuia să acţioneze cât putea de iute. Gata, la treabă, avea să-i spună lui Fatou; mai târziu va avea vreme să reflecteze. Dar n-a putut merge mai departe, ceva îl împiedica. Cineva ghemuit pe podea, printre umbrele livide de pe coridor. O fustă întinsă pe podele, un spate curbat pe perete. Capul cufundat între umeri, braţele în jur, dându-i adăpost.

Ai ei erau paşii pe care îi auzise venind pe coridor în timp ce Carola Gorostiza îşi vomita vechile necazuri. Ea venise să-l anunţe că trebuia să se grăbească şi se oprise lângă uşă să asculte vorbele descărnate ale soţiei vărului său.

Acum, făcută ghem ca un orfan într-o noapte de coşmar, plângea pentru ceea ce nu ştiuse nicicând despre trecut. Pentru vinile altora şi ale ei. Pentru tot ce i se ascunsese, pentru minciunile care i se spuseseră. Pentru vremurile trecute, fericite şi sfâşietoare după ani şi clipe. Pentru cei care nu mai erau, pentru tot ce pierduse pe drum.

51

Cheiul i-a primit negru şi tăcut, fără urmă de viaţă omenească, dar mustind de nave ale căror parâme groase fuseseră înfăşurate pe fierul babalelor şi ale căror vele strânse stăteau acum lipite de catarge. Goelete şi feluce îşi dormeau somnul de noapte, cutere şi veliere aţipiseră. În jurul grămezilor obişnuite de lăzi, butoaie şi boccele venite din tot soiul de lumi, abia dacă se mai zăreau ici-colo câte un docher gălăgios ori căruţe şi animale de povară care zilnic intrau şi ieşeau din Puerta del Mar. Nu se mai auzea decât bătaia surdă a apelor negre în blănile de lemn din care fuseseră întocmite cocile navelor şi în stânca falezei abrupte.

Fatou, minerul şi slujitorul lui au însoţit femeile în şalupa care le ducea la nava pentru transportul sării. Paulita rămăsese acasă, pregătind un punci de ouă, după cum spusese, pe care să-l bea cu toţii când aveau să se întoarcă cu frigul în oase.

Soledad, la rândul ei, a privit din spatele geamurilor de la galeria unei încăperi de la etajul întâi siluetele care se depărtau. Mauro Larrea o săltase de pe podeaua coridorului; strângând-o la piept, o dusese într-o odaie din apropiere, străduindu-se tenace să nu se lase purtat de sentimente şi de impulsurile cărnii, încercând să acţioneze cu sânge rece şi raţiune de gheaţă. Mă ocup eu, revin, îi şoptise la ureche. Iar ea acceptase.

Soledad Montalvo n-a avut vreme să schimbe vreo vorbă cu Carola Gorostiza. Ori poate, pur şi simplu, nu mai era nimic de spus între ele. Şi atunci ce rost mai avea să-i trimită ceva lui Gustavo prin soţia lui?! Cum să acopere cu câteva fraze grăbite mai mult de douăzeci de ani de vină arbitrară şi peste două decenii de ciudă pe cât de sfâşietoare, pe atât de cumplit de nedreaptă?! De aceea şi alesese să stea pe margine. Cu buricele degetelor sprijinite de geamuri şi ochii plini de lacrimi, fără să-şi ia adio de la Carola, femeia care, în pofida căsătoriei şi a îndelungii convieţuiri cu Gustavo, nicicând nu izbutise s-o înlocuiască în inima acelui bărbat de la care, în alte vremuri şi locuri, nu izbutise să-şi ia adio.

Păstrând o atitudine demnă în cursul acelei scurte călătorii, Carola Gorostiza n-a deschis gura, părând să fi acceptat realitatea cu resemnare, iar mulatra Trinidad abia dacă s-a făcut auzită. Santos Huesos a privit tot timpul hăt, către luminile de argint ale oraşului.

Dacă, trecând de pe şalupă pe bătrânul cargou, mexicanca a avut bănuiala că acela nu era locul cel mai potrivit pentru o doamnă din lumea ei, şi-a ascuns gândul cu un dispreţ plin de semeţie. Pur şi simplu, i-a dat un scurt bună seara căpitanului şi a cerut ca lucrurile să-i fie duse imediat în cabină. Numai când s-a încuiat în încăperea aceea care, în ciuda strădaniilor familiei Fatou, rămăsese strâmtă şi

opresivă, cu toţii au auzit de pe covertă un urlet plin de turbare.

Era gata să scape de sacul de plumb din cârcă, dar uşurarea lui Mauro Larrea se amesteca cu o senzaţie contradictorie. De când îi smulsese cu vicleşuguri de trişor cele mai ascunse intimităţi, ceva se schimbase în felul cum percepea fiinţa Carolei care, cu matrapazlâcurile şi înşelătoriile ei, îi întorsese viaţa pe dos. Deşi femeia care urma să plece spre Lumea Nouă de cum avea să se crape de ziuă, cauzatoarea partidei de biliard care îi schimbase destinul, rămânea pentru el complicată, făţarnică şi egoistă, el ştia acum că în spatele faptelor ei se ascundea ceva ce până atunci el nici nu putuse intui. Ceva mai presus de simpla goană după câştig pe care i-o atribuise la început. Ceva care într-un fel pe ea o izbăvea şi o umaniza, iar pe el îl descumpănea: dorinţa deznădăjduită de a se simţi iubită de soţul căruia acum îi atribuia un profil diferit, cu ţăndări dureroase înfipte în inimă.

În orice caz, nu mai avea niciun sens să se gândească la pricinile şi urmările a tot ce se petrecuse între mexicancă şi el de când o cunoscuse la petrecerea de la El Cerro din Havana. Cu ea incomod instalată în cabina mai mult decât modestă, nu-i mai rămânea decât un lucru de făcut. De aceea, pe când Fatou şi căpitanul lichidau ultimele detalii lângă postul de comandă, Mauro Larrea l-a luat deoparte pe Santos Huesos. Servitorul s-a prefăcut că nu-l aude şi s-a aşezat la probă pe un rulou de odgoane. L-a chemat din nou, tot fără rezultat. Şase paşi mai încolo, l-a înşfăcat de braţ şi l-a obligat să se ridice.

— Mă asculţi sau nu, ticălosule?

Erau deja faţă în faţă, amândoi cu picioarele desfăcute, ca să-şi ţină echilibrul, în ciuda mării liniştite din noaptea aceea atlantică. Dar slujitorul refuza să ridice ochii.

— Uită-te la mine, Santos.

Amerindianul s-a ferit, privind spre apa neagră.

— Uită-te la mine!

În cursul anilor îndelungaţi de când stătea în umbra stăpânului său, nicicând nu-i ignorase vreo poruncă. Cu excepţia acesteia.

— Aşa de greu v-ar veni să mă lăsaţi nu mai mult de o clipă în pace?

— Să fie-al naibii ăl de nu vrea să afle că doamna s-a ţinut de cuvânt! Abia atunci şi-a ridicat chichimecul ochii strălucitori.

— Fata e liberă, a afirmat minerul, ducându-şi mâna la piept şi pipăind hârtia pusă la păstrare în buzunarul interior al redingotei. Am să dau căpitanului înscrisul care spune chiar asta; el îl va duce lui don Julián Calafat.

În numele Dumnezeului atotputernic, amin. Dau de ştire tuturor că eu, María Carola Gorostiza y Arellano de Zayas, acum, când scriu aceste

rânduri, în deplinătatea tuturor facultăţilor mintale, o scutesc şi eliberez de orice aservire, captivitate şi servitute pe María de la Santísima Trinidad Cumbá y (fără al doilea nume) şi îi acord această libertate benevol şi fără niciun stipendiu pentru ca, în calitate de persoană liberă, să dispună de drepturile şi voinţa ei.

Asta o obligase să scrie pe birouaşul din odaia sa: s-o slobozească pe tânăra pentru care suferea credinciosul lui Santos Huesos.

— Fugi şi spune-i lui Trinidad să zboare la casa bancherului de cum debarcă la Havana, a adăugat, coborând tonul. Imediat ce va citi acest înscris, el o va învăţa cum trebuie să procedeze.

Slujitorul înlemnise şi n-avea cuvinte.

— O să ne gândim cum vă veţi putea reîntâlni la momentul potrivit, a conchis Larrea, bătându-l viguros pe umăr ca pentru a-l ajuta să scape de nedumerire. Acum, grăbeşte-te şi hai să mergem!

***

Nimeni n-ar fi trebuit să-i întâmpine pe chei, dar îi aştepta o siluetă neagră cu felinar. Pe măsură ce se apropiau, au înţeles că era un băiat. Un comisionar cu coş, care vâna ultimul hamalâc al zilei, ori un stâlp al străzilor, ori un îndrăgostit care privea la golful întunecat în vreme ce suferea, *ay!*, pentru o iubire nefericită; cu siguranţă, n-avea nici în clin, nici în mânecă cu ei. Până ce, chiar când să debarce, l-au auzit.

— E printre domniile voastre cineva numit Larrea?

— Slujitorul domniei voastre, a salutat acesta de cum a pus picioarele pe uscat.

— Sunteţi chemat la hanul Las Cuatro Naciones. Fără zăbavă, dacă e cu putinţă.

Ceva nu-i ieşise lui Ysasi cu englezul, n-avea nevoie să întrebe.

— Aici ne despărţim, prietene, a spus, întinzându-i o mână grăbită lui Fatou. Vă rămân neînchipuit de recunoscător pentru generozitatea domniei voastre.

— V-aş putea, oare, întovărăşi…

— Am abuzat deja suficient de domnia voastră, mai bine vă las să mergeţi acasă. Faceţi-mi, totuşi, favoarea de a o înştiinţa pe doamna Claydon. Iar acum vă rog să mă scuzaţi, dar trebuie să plec imediat; mă tem că nu-i vorba de o chestiune minoră.

Pe aici, domnule, i-a atras atenţia băiatul, nerăbdător şi făcând lumina să tremure. I se poruncise să-i însoţească la iuţeală până la han, şi nu era dispus să piardă realul pus în joc. Iar minerul l-a urmat cu paşi mari, cu Santos Huesos în spatele lui, încă rumegându-şi nedumerirea.

Au ieşit din port, au mers pe strada Rosario şi, în sfârşit, pe ulicioara Tinte, la ceasul acela aproape fără alţi trecători decât cine ştie ce suflet trist şi zdrenţăros, care dormea cu spatele rezemat de câte o faţadă. Dar n-au izbutit să ajungă la han: cineva le-a tăiat calea

drept în mijlocul pieţii Mina şi i-a oprit printre umbrele ficuşilor şi ale palmierilor de Canare.

— Ţine, i-a cerut Ysasi, întinzându-i o monedă băietanului. Lasă-ne lampa şi grăbeşte-te.

Au aşteptat ca acesta să se mistuie în întuneric.

— Pleacă. A găsit o navă care să-l ducă la Bristol.

Larrea ştia că medicul vorbea despre Alan Claydon. Şi mai ştia şi că vestea era o surpriză complet neplăcută, fiindcă presupunea că în opt, zece zile cel mult, fiul vitreg va ajunge la Londra şi va încerca să otrăvească iar afacerile de familie. La vremea aceea, Sol şi Edward abia ar fi avut timp să se retragă.

— L-am adus de la Jerez, şi era convins că va pleca spre Gibraltar doar mulţumită politeţii mele, dar am avut ghinion, ne-am întâlnit în sufrageria hanului cu trei englezi, trei importatori de vin care îşi sărbătoreau cu o cină bună ultima noapte în Spania. Aşezaţi cu câteva mese mai încolo, vorbeau despre poloboace şi galoane de vin *oloroso*[76] şi *amontillado*, despre excelentele operaţiuni pe care izbutiseră să le facă; despre calităţi şi preţuri, precum şi despre cât de urgent era să scoată totul pe piaţă.

— Şi el i-a auzit.

— Nu numai. I-a auzit, s-a ridicat de la masă, s-a apropiat de ei, le-a vorbit…

— … şi le-a cerut să-l ducă direct în Anglia…

— … cu un *sherry ship* gata să ridice ancora şi încărcat cu vin până în vârful catargului principal. S-au înţeles să se întâlnească din nou la cinci dimineaţa.

— Mizerabil ghinion!

— Exact aşa am socotit şi eu.

Imbecil am mai fost! a constatat atunci. Cum îi venise să-i propună medicului să-l expună pe fiul vitreg într-un stabiliment public dintr-un oraş unde compatrioţii lui nu-s deloc puţini? Obsedat să scape de Carola Gorostiza, preocupat de vânzarea iminentă a proprietăţilor şi de exasperantele hotărâri ale lui Nicolás, nu luase în seamă acest amănunt. Şi tocmai el devenise acum o greşeală uriaşă.

Stăteau în picioare în amurgul pieţei, care fusese odinioară grădina mănăstirii San Francisco, şi vorbeau domol cu gulerele pelerinelor ridicate, sub reţeaua din fier forjat pe care urcau sumbre ramuri de bougainvillee fără flori.

— Nu-i vorba de simpli negustori în trecere: englezii ăştia sunt oameni de afaceri, cu contacte solide pe aici, a continuat Ysasi. Îl cunoşteau pe Edward Claydon, fac parte din acelaşi circuit, aşa că, în cursul traversării împreună până în Anglia, vor avea timp cu ghiotura, ei să afle tot ce îi va conveni lui Alan să le istorisească, iar el ca să-şi dozeze scornelile.

— Bună seara!

Vocea femeii de la doar câţiva paşi de ei i-a înfiorat pielea. Soledad se apropiase prin spatele lui, învăluită în pelerina de catifea, deşirând noaptea în ritmul sprinten al paşilor. Hotărâtă, îngrijorată, însoţită de Antonio Fatou. Saluturile au fost scurte şi şoptite, iar ei nu s-au mişcat din umbra grădinilor. Locul cel mai sigur, fără îndoială. Ori cel mai puţin compromiţător.

De cum s-au apropiat, Mauro Larrea i-a zărit în ochi urmele plânsului amar. Faptul că ascultase din spatele uşii confesiunile făcute fără ocolişuri de Carola Gorostiza despre vărul ei Gustavo dărâmase dintr-o singură lovitură atroce şarpanta pe care familia ei ridicase o crudă şi nedreaptă versiune a realităţii. Şi nu-i venea uşor să accepte acel adevăr tulburător după mai bine de douăzeci de ani. Dar viaţa mergea înainte, a părut să-i spună Soledad într-un rapid dialog mut. Durerea şi remuşcările nu pot să mă tragă la fund acum, Mauro, dar o să vină momentul să le înfrunt. Pentru moment, trebuie să merg înainte.

Cu un gest simplu, el s-a arătat de acord. Şi apoi, tot fără vorbe, a întrebat-

O ce căuta Fatou acolo. L-am sâcâit şi aşa destul; i-am servit multe minciuni şi ne-am expus suficient în faţa lui, i-a mai zis. Sol l-a liniştit, înălţând curba uneia din armonioasele ei sprâncene. Am înţeles, a răspuns Larrea cu o mişcare uşoară din bărbie. Dacă l-ai adus cu tine, vei fi având tu un motiv.

Medicul le-a expus necazul în câteva fraze scurte.

— Asta anulează cele prevăzute, a şuşotit Sol drept răspuns.

Ce naiba s-a prevăzut? s-a întrebat Larrea. În ziua tumultuoasă pe care o ducea în cârcă, n-avusese vreme să prevadă nimic, absolut nimic.

Vorbele lui Fatou i-au justificat atunci prezenţa printre ei.

— Scuzaţi-mă că intervin în această chestiune străină mie, dar doamna Claydon m-a pus la curent cu situaţia ei familială nefericită. Ca s-o ajut s-o rezolve, eu îi oferisem posibilitatea să-şi îmbarce fiul vitreg pentru Gibraltar pe o felucă de cabotaj. Dar nu-i prevăzut să ridice ancora, în orice caz, până poimâine.

Aşadar de-aia eşti aici, iubite prieten Antonio, a conchis minerul, ascunzându-şi sarcasmul. Şi tu ai sânge fierbinte în vene, şi pe tine te-a captivat Soledad a noastră. Ea o luase înainte, ca întotdeauna: ultima Montalvo nu cosea nicicând cu un ac fără aţă. Acum înţelegea Mauro Larrea de ce rămăsese ea toată ziua în Cádiz. Ca să facă progrese: să-l tatoneze pe Fatou, să-l convingă subtil, să-l seducă aşa cum îl cucerise şi pe el. Să ia în stăpânire, în definitiv, voinţa negustorului, nedorind decât să influenţeze cât mai iute cu putinţă soarta lui Alan Claydon. Şi a mariajului ei după aceea. Bineînţeles.

Tăcerea s-a căţărat în curmali şi s-a răsucit pe trunchiurile magnoliilor; l-au auzit apoi pe paznicul de noapte anunţând de pe-o latură a pieţei, cu bastonul lui din lemn şi cu lanterna, ora douăsprezece fără un sfert. Între timp, într-un mic cerc, patru creiere se munceau sub stele fără să afle vreo ieşire.

— Tare mă tem că povestea asta ne scapă din mâini, a conchis Ysasi cu obişnuita-i pornire de a vedea mereu jumătatea goală a paharului.

— Nici vorbă de aşa ceva, a spus tăios Soledad.

Capul care ieşea dintre pliurile de catifea ale unei pelerine elegante după moda pariziană tocmai luase o hotărâre.

52

Începând din acel moment, totul a fost doar mişcare. Paşi, paşi şi mai mari, porunci încrucişate, drumuri peste drumuri. Temeri şi incertitudini în valuri. Îndoieli, ranchiune. Poate că totul era o elucubraţie smintită. Poate că aceea era cea mai temerară dintre toate căile posibile de a-l scoate pe Alan Claydon din peisaj o lungă perioadă dar, cu zorii suflându-le în ceafă ca o bestie flămândă, ori se grăbeau, ori Bristolul avea să câştige înfruntarea.

Sarcinile au fost împărţite imediat. În strada Verónica au grăbit-o pe tânăra Paulita să pregătească un bagaj redus la câteva haine bărbăteşti ieşite din uz; patru marinari de încredere au fost treziţi din somnul care abia îi lovise; bătrânul Genaro a pregătit câteva pachete cu hrană. Era aproape unu când doctorul a intrat din nou în han.

— Fiţi amabili şi treziţi-l pe domnul englez de la camera numărul şase, vă rog.

Băiatul care era de serviciu în acea noapte l-a privit somnoros.

— Mi s-a cerut să-l deştept la patru şi jumătate, domnule.

— Fă-te că tocmai a bătut patru şi jumătate, a zis Ysasi, strecurând un *duro* pe tejghea. Ştia că Claydon n-avea cum să ştie ora exactă după care mergea lumea: din fericire pentru ei, ceasornicul fusese primul obiect de care îl curăţaseră tâlharii.

Fiul vitreg a ajuns în doar câteva minute în patioul central. Avea degetele mari în atele şi bandaje şi o tăietură pe obraz; pielea de pe faţă, înainte albă şi îngrijită, vădea degradarea adusă de ziua teribilă pe care o petrecuse pe fundul unei râpe: probă concretă a clipelor anevoioase pe care i le oferise acel ţinut sudic, fanatic şi ciudat, cu o fiică a căruia, spre neplăcuta lui surprindere, hotărâse tatăl lui să se însoare. Tot ce se petrecuse în cursul scurtei lui şederi în Spania fusese violent, brutal, nebunesc: apariţia în forţă a presupusului amant al mamei lui vitrege chiar în dormitor, amerindianul care îi rupsese degetele mari de la mâini fără să i se citească nimic pe chip, jaful la drumul mare, în care fuseseră gata-gata să-i şterpelească până şi numele. Judecând după paşii năvalnici cu care Ysasi l-a văzut apropiindu-se, era probabil mânat de o imensă dorinţă de a părăsi cât mai iute acele meleaguri cu ghinion.

O strâmbătură i s-a ivit totuşi pe chip când n-a zărit nici măcar umbra negustorilor din Bristol.

Doctorul l-a liniştit. Tocmai au plecat spre chei pentru ultimele aranjamente, l-a lămurit în engleza pe care o învăţase de la institutoarele familiei Montalvo; s-a devansat ora îmbarcării, pentru a preîntâmpina schimbările nefavorabile ale vremii, eu însumi am să vă însoţesc. Suspiciunea a trecut în fugă pe chipul lui Alan Claydon, dar, înainte să se poată gândi măcar o clipă la vorbele medicului, Ysasi a

peferat să-i adreseze un categoric *come on, my friend*.

Conveniseră să-i vadă doar pe Ysasi şi Fatou, care să-l şi însoţească. Medicul era o carte sigură, fiindcă îi câştigase deja încrederea. La fel şi tânărul moştenitor al companiei de navigaţie, fiindcă, incitat de iscusitele şi interesatele farmece ale lui Soledad, acesta hotărâse să treacă orbeşte de partea ei, fără să dea ascultare miilor de motive înţelepte pe care i le dictau atât soţia cât şi bunul simţ.

Pe chei stăteau două luntri legate în aşteptare, fiecare cu câte doi barcagii la vâsle: abia treziţi furtunos de pe saltelele lor, întrebându-se încă somnoroşi ce gâză îl pişcase pe domnişorul Antonio, ca să le dea un *duro* de argint dacă ieşeau la ora aceea pe mare. Fireşte, Fatou nu-i spusese fiului vitreg numele lui, dar acţionase cu toată seriozitatea posibilă, comunicând cu noul sosit în engleza formală pe care o folosea zi de zi în afaceri, ca să-şi mute mărfurile de pe pielea de taur în Perfidul Albion. Patru sau cinci lucruri vagi despre presupusul vânt schimbător sau improbabila ceaţă matinală, două referiri la *gentlemen from Bristol*, care plecaseră deja, se presupunea, spre acel *sherry ship* ancorat în golf, şi urgenţa ca mister Claydon să-i urmeze cât mai repede cu putinţă. O strângere de mâini drept bun rămas; *thank you* pe ici, *thank you* pe dincolo. Rămas deja fără alegere între îndoială ori căinţă, fiul vitreg s-a acomodat de bine, de rău, în micuţa ambarcaţiune. Bezna nopţii nu i-a împiedicat să-i citească nedumerirea pe faţă, când capătul parâmei a rămas liber. Ysasi şi Fatou l-au privit de pe faleza abruptă, pe când luntraşii începeau să vâslească. Du-te cu Domnul, prietene. *God bless you, may you have a safe voyage!*

I-au îngăduit câteva minute, ca să nu-i amărască scurta călătorie înainte de vreme. El nu ştia, dar îl trimiteau fără prea multă ceremonie drept în Antilele Mari. Într-o insulă caraibiană zgomotoasă, fierbinte, agitată şi palpitantă, unde englezul avea să fie un intrus primit ca săracii şi de unde – fără relaţii şi fără bani, cum plecase – sperau ca întoarcerea să-i fie un lung infern. De cum au socotit că depărtarea era prudentă, din decor şi-a făcut apariţia în beznă restul trupei, ca să pună capăt spectacolului. Majordomul Genaro şi un tânăr slujitor de-al casei au cărat proviziile până la a doua luntre. Alte butoaie cu apă, alte merinde, alte două saltele, trei pături, o lampă cu gaz. Soledad li s-a alăturat lui Antonio Fatou şi Manuel Ysasi, ca să schimbe câteva ultime impresii şi, între timp, Mauro Larrea l-a chemat lângă el pe Santos Huesos sub un parasol de prelată de lângă zid.

— Îngăduiţi-mi o clipă, nu mai mult, stăpâne, să sfârşesc de dat ajutor.

— Vino neîntârziat aici!

— Te duci cu ei.

— N-am nicio încredere în englez, a continuat Larrea.

— Chiar îmi cereţi să mă întorc în Cuba fără domnia voastră?

Sprijinul, leagănul, raţiunea aventurilor lui. Toate astea era pentru băiat minerul care îl scosese din hăurile puţurilor de argint unde îl cufundase sărăcia fără margini, încă de când nu era decât un puşti nesigur, cu oase ascuţite adunate în pielea care-i bătea în arămiu.

— Vreau să stai întreaga călătorie lângă feciorul ăsta de lele şi să ţii ochii bine deschişi, a continuat Mauro Larrea, luându-l pe după umeri. Serveşte-l cât îţi îngăduie şi nu-l lăsa, pe cât posibil, să intre în contact cu doamna Gorostiza. Şi, dacă ajung să vorbească între ei, lucru de care mă îndoiesc, fiindcă niciunul nu cunoaşte limba celuilalt, să nu care cumva să pleci de lângă el, e limpede?

A încuviinţat cu un gest, incapabil să scoată vreo vorbă.

— Odată ajunşi la Havana, a continuat Larrea pe nerăsuflate, vă faceţi nevăzuţi, pentru ca niciunul din cei doi să nu vă poată găsi. Calafat îţi va spune unde să vă duceţi, dă-i această scrisoare de cum ajungi.

Te implor prin prezenta, dragă prietene, să-mi ocroteşti slujitorul şi pe mulatra liberă, căutându-le amândurora un refugiu în afara oraşului. Asta spunea mesajul mâzgălit la repezeală. Curând, am să-ţi comunic unde mă aflu şi am să recompensez cum se cuvine serviciul pe care mi-l faci, continua. În încheierea scurtei note, un semn ironic, pe care bătrânul bancher avea să ştie cum să-l interpreteze. Cu mulţumiri anticipate, te salută fiul tău adoptiv, veneticul.

— Şi ia cu tine şi asta, a adăugat.

Ultimii lui bani, păstraţi până atunci acasă la Fatou, au trecut dintr-o mână într-alta: începând din acel moment, ori vindea rapid patrimoniul, ori muşcăturile din punga contesei deveneau reale.

— Sunt ai tăi, a spus, împungându-l cu ea în stomac pe Santos Huesos, incapabil să reacţioneze. Dar foloseşte-i cu cap, ştii că nu mai sunt alţii. Şi fii atent cu fata cât sunteţi la bord: nu cumva căldurile voastre dintre picioare să ne joace o altă festă. Apoi, du-ţi viaţa, frate, unde vrei s-o duci. Lângă mine ai să ai întotdeauna un loc, dar am să fiu de acord cu tine şi dacă până la urmă vei vrea să rămâi în Antile.

Ceva umed a străbătut obrazul chicimecului sub luna în creştere.

— Nu-mi veni cu sentimentalisme, băiete, i-a atras atenţia Larrea, râzând fals, ca să uşureze tristeţea amândurora. N-am văzut nicicând un bărbat din munţii San Miguelito lăsând să-i curgă măcar o jumătate de lacrimă; şi doar n-ai să fii tu primul, pramatie!

Îmbrăţişarea a fost pe cât de rapidă, pe atât de sinceră. Dă-i drumul, urcă în luntre. Fii tot timpul atent, nu te da bătut. Ai mare grijă. Şi de tine, şi de ea.

De cum a auzit primul plescăit al vâslelor, s-a întors; prefera să nu se uite cum, trăind o neliniște mare cât cerul care îi ocrotea, amerindianul devenit bărbat sub aripa lui se ducea, legănat de apele

negre, către nava ancorată în depărtare. Şi, cum suferise destul la despărţirea de Nicolás în aceeaşi zi pe la amiază, nu mai avea nevoie să-şi înfigă cuţitul în trup a doua oară.

S-au întors tăcuţi, în grup, pe strada Verónica, mestecând fiecare în măselele propriei conştiinţe implicaţiile silniciei pe care o comiseseră împreună. Până ce, intrând pe strada Correo, Soledad a încetinit pasul şi a scos ceva din pliurile rochiei.

— Chiar azi-dimineaţă au sosit două scrisori: Paula m-a rugat să ţi le dau, în caz că nu te vezi cu ea.

S-a oprit pentru câteva clipe sub lumina unui felinar din fier şi a zărit urmele palpabile ale deteriorării pe două misive care trecuseră peste văi, munţi, insule şi oceane până să ajungă la el. Pe una a distins caligrafia frumoasă a împuternicitului său. Pe cealaltă, numele expeditorului: Tadeo Carrús.

A doua a strecurat-o într-un buzunar; sigiliul primei l-a rupt fără menajamente. Era datată cu o lună mai devreme.

După o zi şi o noapte de travaliu laborios, spunea scrisoarea, Mariana ta a adus pe lume o fetiţă splendidă, care a ieşit având curajul bunicului ei strâns lipit de plămâni. Cu toată îndărătnicia grosolană a cuscră-tii, ea refuză s-o creştineze cu numele de Úrsula. Se va numi Elvira, ca mama Marianei. Dumnezeu să le binecuvânteze şi pe ele şi pe tine, frate, acolo unde eşti.

A ridicat ochii spre stele. Fiii care plecau şi fiii fiilor care soseau: ciclul vieţii, aproape întotdeauna incomplet şi aproape mereu la întâmplare. Pentru întâia oară în mulţi ani, Mauro Larrea a simţit o poftă nesăbuită să plângă.

— E totul în ordine? a auzit atunci la ureche.

O mână fără greutate i s-a aşezat pe braţ, iar el şi-a înghiţit deodată amărăciunea, revenind la realitatea nopţii din port şi la singura certitudine pe care o mai avea intactă acum, când niciuna dintre fortificaţiile lui nu se mai ţinea pe picioare.

De data aceasta, nu s-a mai putut abţine. Apucând-o de încheietura mâinii, a tras-o spre un colţ al străzii unde nimeni nu i-ar fi putut vedea, dacă ar fi întors capul după ei, întrebându-se unde naiba se aflau. I-a prins faţa în mâinile lui mari şi muncite; şi-a trecut degetele în jurul gâtului svelt şi s-a apropiat de ea. Într-un sărut uriaş, pornit din dorinţa lui primară şi acceptat de ea fără rezerve, Mauro Larrea şi-a unit buzele cu ale lui Soledad Montalvo; acel sărut aduna în el toată dorinţa înnămolită de-a lungul zilelor, tot zbuciumul care îi sufoca sufletul şi toată uşurarea lumii, pentru că cel puţin un lucru, unul singur dintre miile de dezastre care îl îmboldeau ca pintenii îi ieşise cum trebuia.

Ocrotiţi de zorii zilei, care musteau de silitră şi de clopotniţa bisericii San Agustín din apropiere, învăluiţi în aroma mării, sprijiniţi

de piatra ostioneră[77] atâtor faţade, s-au tot sărutat. Nestânjeniţi, pasionali, nesăbuiţi; legaţi unul de celălalt ca doi naufragiaţi sub turnurile şi acoperişurile-terasă din acel oraş străin, păcătuind faţă de cele mai elementare norme ale bunei-cuviinţe publice. Aristocrata distinsă, cosmopolită şi cu o familie reuşită şi indianul adus de vânturi de peste ocean, îmbrăţişaţi în lumina felinarelor de pe stradă ca o simplă femeie fără ancoră şi un miner aspru şi rebel, lipsiţi pentru câteva clipe de temeri şi cuirase. Numai dorinţă, numai viscere. Numai pori, salivă, căldură, carne şi suflare.

Gura lui lacomă a parcurs oasele claviculei lui Soledad până a ajuns în refugiul adânc al umărului de sub pelerină, dorind să se cuibărească acolo în vecii vecilor, în timp ce-i pronunţa numele cu glas răguşit şi simţea cum dorinţa turbată îi pleacă dintre picioare, din pântece şi inimă.

Abia la câţiva paşi, a sunat tăios tusea astmatică a lui Genaro. Fără să-i vadă, îi anunţa discret că fusese trimis de cineva să-i caute.

Degetele ei lungi nu i-au mai mângâiat obrazul pe care la ceasul acela încolţea o barbă deasă.

— Ne aşteaptă, i-a şoptit la ureche.

Dar el ştia că nu e adevărat. Nimic şi nimeni nu-l aştepta nicăieri. Se afla în singurul loc din univers unde dorea să arunce ancora pentru vecie, în braţele lui Sol Claydon.

53

Nimeni n-a dormit la întoarcere, în ciuda oboselii acumulate. Legănată de huruiala ritmată a roţilor pe hârtoapele drumului, Soledad Montalvo îşi lăsase capul într-o parte a caretei, stând cu ochii închişi. Alături de ea, Mauro Larrea încerca fără succes să-şi bage minţile în cap. Şi, între ei doi, la adăpostul fustei plisate şi al întunericului, zece degete împletite. Falangele, buricele degetelor, unghiile. Cinci ale ei şi cinci ale lui, strâns unite asemenea convertiţilor la o credinţă intimă şi împărtăşită, în vreme ce acolo afară, dincolo de geamuri, lumea era tulbure şi cenuşie.

În faţa lor era aşezat Manuel Ysasi, sever în spatele bărbii negre şi al eternului său bagaj de gânduri opace.

Prevăzuseră să ajungă la Jerez în zori, când oraşul încă îşi curăţa ochii de urdori, ca să se desfăşoare în ceea ce putea fi o dimineaţă ca oricare alta, cu lucrători care intrau în conace, ieşeau pe câmp ori coborau în crame; cu clopotele bisericilor care băteau, cu catârce şi căruţe care îşi începeau drumurile cotidiene. Numai când animalele şi-au rărit brusc paşii, cei doi au intuit că se petrecea ceva. Au tras perdeluţele şi au încercat să vadă. Mauro Larrea a deschis portiera. Prin praf, nechezături şi tulburare, a distins lângă caretă, în spinarea unui cal abia sosit, o figură întru totul nelalocul ei.

A coborât dintr-un salt şi a trântit portiera în urma lui, izolându-i pe Soledad şi pe doctor de ceea ce era pe punctul să audă din gura lui Nicolás.

— Mănăstirea.

Tânărul a arătat spre nord. Un fum de culoarea blănii de şobolan se înălţa deasupra acoperişurilor din Jerez.

Atunci Soledad a deschis portiera.

— Se poate şti ce…? a întrebat, coborând singură cu sprinteneală.

În faţa privirilor de piatră ale minerului şi fiului său, a întors capul în aceeaşi direcţie. Chipul i s-a strâns într-un rictus de spaimă. Degetele care mai înainte le strângeau pe ale lui într-un nod cald i s-au înfipt acum în braţ ca ghearele unui carnivor.

— Edward, a şoptit.

Iar el n-a putut decât să încuviinţeze.

Au trecut câteva clipe de linişte rigidă, până ce doctorul, care coborâse şi el din caretă şi era conştient de ce se petrecea, a început să arunce întrebări. Când, unde, cum?

— A izbucnit după miezul nopţii într-o chilie, îşi închipuie că de la un simplu muc de lumânare ori de la o lampă cu ulei, a început băiatul. Avea părul, faţa şi ghetele pătate cu cenuşă. Vecinii au ajutat încă din zori; din fericire, focul n-a atins biserica, a lovit însă dependinţele. Din interior, cineva a dat de veste la reşedinţa familiei

Claydon, iar majordomul, neştiind la cine să apeleze, m-a dat jos din pat. Am mers cu el până acolo, amândoi am încercat… am încercat… Lăsând fraza neterminată, vorbele lui şi-au schimbat cursul. E practic stins.

— Edward, a repetat domol Soledad.

— Au izbutit să salveze maicile, le-au dus la case particulare, a continuat băiatul. Lipseşte numai una, se pare, a spus, apoi a coborât tonul. Nimeni n-a vorbit de un bărbat.

Amintirea lui Inés Montalvo, a monahiei Constanza, s-a împletit cu frigul zorilor.

— Mai bine să nu pierdem vremea, a spus minerul, încercând să-i ducă iar spre caretă.

Ea nu s-a clintit din loc.

— Haide, Sol, a insistat doctorul, punându-i un braţ pe umeri.

Tot n-a reacţionat.

— Haide, a repetat doctorul.

Roibul cu care sosise Nicolás a nechezat chiar atunci. Era calul din grajdul familiei Claydon, pe care îl călărise ea când se duseseră la podgoria La Templanza pentru prima oară. Auzindu-l, Soledad a scuturat brusc din cap, a închis şi deschis ochii, clipind vijelios, şi a părut să revină în prezent. Să pună mâna pe frâie, ca întotdeauna. De astă dată în sensul cel mai literal.

S-a apropiat de animal, l-a atins cu palma peste crupă. Cei trei bărbaţi au priceput imediat ce voia, şi niciunul n-a încercat s-o oprească. Nico a ajutat-o să încalece. De cum a pornit în galop, cu pelerina în vânt, ei s-au repezit în caretă, grăbindu-l pe vizitiu. S-au tot dus pe urmele ei, printre nori de praf şi ţărână săltată în aer, asurziţi de zgomotul copitelor şi al şinelor de fier, care înveleau roţile ce săltau supărate foc pe pietre, pe când spatele svelt al lui Soledad Montalvo se făcea tot mai mititel în depărtare, şi ea pătrundea singură-singurică pe străzile oraşului şi în incertitudinea vâscoasă şi neagră ca gudronul.

Galopul întins al roibului le-a luat-o înainte cailor de tracţiune mânaţi de vizitiu, şi ei au pierdut-o curând din vedere.

Au ajuns în apropierea mănăstirii cu armăsarii făcând spume la gură. Deşi au cerut să intre cu strigăte, ameninţări şi sudălmi, n-au izbutit să bage careta în piaţeta plină ochi. Au coborât dintr-un salt; tatăl, fiul şi doctorul s-au străduit să-şi croiască drum prin mulţimea care încă se mai înghesuia, chiar dacă se crăpa de ziuă. În timp ce înaintau anevoie, au auzit că trei crame din apropiere aduseseră pompe cu apă, ca să limiteze dezastrul. Aşa cum le spusese şi Nicolás, izbutiseră să împiedice întinderea focului până la biserică. Dar altceva era mănăstirea.

Pe pământ, se împiedicau de obiecte risipite printre bălţi şi grămezi

de moloz: găleţi din lemn răsturnate şi golite, ulcioare din lut şi chiar ligheane din faianţă de prin cuhnii, pe care vecinii înspăimântaţi şi le trecuseră din mână în mână până pe la prânz, formând lungi lanţuri umane între puţuri şi câte un patio din vecini. Ocolind mulţimea şi uneltele risipite, au izbutit să ajungă la faţadă: arsă, înnegrită, devastată de focul din care nu mai rămăseseră decât tăciunii. În faţa ei, prin tumultul de suflete, se deschisese o zonă diferită de tot restul. În mijlocul acesteia era calul epuizat cu nările fremătânde, iar Palmer, ostenit şi murdar, îl ţinea de frâie. Alături de el, paralizată în faţa ravagiilor, stătea Soledad.

Jerez era, pe termen lung şi pe termen scurt, o redută în care toţi se cunoşteau şi în care trecutul şi prezentul urcau şi coborau pe scări paralele. Şi, dacă nu, exista mereu cineva în stare să stabilească legătura. De aceea, la vederea acelei distinse doamne care privea scena lugubră cu pumnii strânşi şi faţa marcată de nelinişte, bârfele au început să alerge din gură în gură. Murmurând şi şoptind la început, fără nicio reţinere mai apoi. E sora uneia dintre măicuţe, îşi spuneau unii altora, dându-şi coate. Domnişoare dintre cele mai fine; uită-te la ea ce bine făcută e şi ce haine bune poartă; pelerina ei de catifea face pe puţin trei sute de reali. Nepoatele unui pivnicer mai cu moţ, fiicele unui fluturaş care zbura din floare în floare, nu vă mai amintiţi? Eu cred că asta-i cea care s-a măritat cu englezul. Şi că e sora maicii stareţe. Ori a aceleia de care se spune că n-apare, să vedem.

Au flancat-o ca o adevărată gardă pretoriană. Ysasi la dreapta, cei doi Larrea la stânga: umăr la umăr cu toţii în faţa deznădejdii. Gâfâiau, asudau, trăgeau întretăiat în piept aerul murdar şi tot nu puteau evalua anvergura şi consecinţele celor petrecute. Deasupra capetelor li se legănau cadenţat fulgi de cenuşă şi volute negre; printre picioare le trosneau ultimele bucăţi mărunte de jăratic. Niciunul n-a putut să spună nimic iar, printre anunţuri domoale şi bombăneli, glasurile vecinilor şi ale curioşilor s-au stins treptat. Până ce tăcerea a acoperit locul ca o pătură mare de linişte alarmantă.

Atunci s-a auzit un zgomot cumplit, de parcă s-ar fi rupt crengile unui copac uriaş. Şi a urmat un sunet de pietre şi bucăţi de moloz care se rostogoleau, lovindu-se între ele. S-a prăbuşit o parte din claustru, a anunţat un băiat, apărut pe şosea din lateral. Soledad a strâns iar din pumni, tendoanele de pe gât i s-au încordat. Mauro Larrea a privit-o cu coada ochiului, intuind ce-avea să urmeze.

— Nu, i-a tăiat-o categoric. Şi i-a întins un braţ în faţa trupului, ca pe un drug cu care să oprească pasul pe care Sol voia să-l facă.

— Trebuie să dau de el, trebuie să-l găsesc, trebuie să dau de el…

Pe buzele ei, cascada a dat în clocot. Conştientă că braţul minerului va continua să-i stea în cale ca o barieră, Soledad s-a întors spre doctor.

— Trebuie să intru, Manuel, trebuie să… Reacţia prietenului său a fost la fel de fermă. Nu.

Bunul simţ le dădea dreptate amândurora. Focul nu mai ardea de-acum cu furia din urmă cu câteva ceasuri, dar consecinţele puteau fi la fel de grave, cu toate acestea. Şi chiar aşa se întâmpla.

Atunci, Soledad s-a desprins cu o mişcare felină de braţul lui şi l-a apucat de încheieturi cu puterea a două capcane de vânătoare, obligându-l s-o privească în faţă. Deşi nu era deloc potrivit, în trupul şi sufletul minerului, ca împinse de şuvoaiele unei ape ieşite din matcă, au revenit bulucind mii de senzaţii. Sărutul prelung care îi unise cu doar câteva ceasuri înainte, lacom şi pasionat printre umbre. Gura lui cutreierând-o flămândă, şi ea dăruindu-i-se fără rezerve; mâinile care acum îl strângeau ca nişte cleşti, colindându-i atunci cu lăcomie ceafa virilă, chipul, ochii, croindu-şi drum pe tâmple pentru a se încurca în păr, coborând pe gât, înfigându-i-se în umeri, ancorând pe pieptul şi trunchiul lui, în esenţa şi fiinţa sa. Viscerele şi dorinţa lui Mauro Larrea, străine de răceala de chirurg pe care o cerea acel moment, s-au simţit aţâţate iar, ca nişte lumânări în care suflau foale mari din piele. Nu mai bate câmpii, ticălosule! şi-a poruncit cu brutalitate.

— Trebuie să dau de el…

Nu i-a venit greu să-şi dea seama ce avea să-i ceară în continuare. În mănăstire, poate într-un loc iertat cu pioşenie de flăcări, poate într-un cotlon care prin graţia divină nu fusese atins de foc, Edward încă mai spera. Poate că mai e viu, Mauro. Dacă nu mă laşi să intru, găseşte-l tu în locul meu.

— Dar şi tu ai înnebunit, omul lui Dumnezeu? a tunat doctorul.

O găleată cu apă, a cerut, strigând în gura mare. Glasul s-a stins. O găleată cu apă, o găleată cu apă, o găleată cu apă. În câteva secunde, la picioarele lui erau trei găleţi. Şi-a smuls atunci redingota şi cravata, a udat batista, acoperindu-şi cu ea gura şi nasul. În cursul vieţii, trăise multe incendii teribile: focul era parte din viaţa minelor. În fundul puţurilor şi al galeriilor de înaintare îi rămăseseră prieteni, camarazi şi angajaţi, echipe întregi înghiţite adeseori de flăcări; bărbaţi arşi, asfixiaţi ori zdrobiţi în prăbuşirile schelelor. El însuşi scăpase ca prin urechile acului de multe ori. De aceea ştia cum să acţioneze şi tot de aceea avea conştiinţa clară a ceea ce urma să întreprindă cu monstruoasă temeritate.

Doctorul continua să-l certe fără niciun rezultat; vecinii îi lansau sfaturi precaute şi circumspecte. Aveţi grijă, domnişorule, că focul e foarte înşelător. Unele femei şi-au făcut cruce, alta a început să intoneze o *Ave Maria*, o bătrână prefăcută se lupta cu mulţimea, ca să ajungă până la el şi să-l atingă cu o imagine a Fecioarei. Nico s-a socotit să-l însoţească şi a început să-şi scoată hainele. Dă-te înapoi, a urlat Mauro Larrea, împins de cel mai pur instinct animal, acela care îl face pe tată să-şi ocrotească copilul în faţa intemperiilor, a urgiilor, a duşmanilor şi a necazurilor. În pofida altor răzvrătiri, băiatul a ştiut că pierduse bătălia.

Ultima imagine care i-a rămas pe retină înainte să intre în tenebre a fost spaima din ochii lui Soledad.

A înaintat prin fum, călcând în picioare tăciunii, cufundându-le în grămezi de cenuşă care încă mai ardea. Se lăsa condus de instinct, fără nicio orientare. Deschiderile erau miniaturale, abia dacă intra lumină. N-a durat mult până au început să-l usture ochii. S-a clătinat, dând să se caţere pe o grămadă de moloz, s-a sprijinit pe o coloană din piatră, a tras o înjurătură simţind ce fierbinte era. A traversat apoi ceva ce trebuie să fi fost sala canonică, cu parte din tavan căzut şi aşchii de lemn carbonizate în locul băncii care îi definea perimetrul. Şi-a ridicat batista udă care îi acoperea o parte din chip, a tras cu putere aer în piept, apoi l-a expirat şi a mers mai departe. A presupus că înainta spre zona privată a mănăstirii. A călcat pe pietre, cioburi şi geamuri. Gâfâind răguşit şi întretăiat, a străbătut ceea ce intuia că fuseseră chiliile maicilor. Dar n-a găsit nici umbră de om: numai ligheane făcute fărâme, schelete de paturi şi, din când în când, pe jos, câte o carte de rugăciuni ruptă în bucăţi ori câte un crucifix căzut cu faţa în jos. A ajuns la capătul lungului coridor respirând sacadat şi a făcut cale întoarsă. Nici nu mersese bine vreo două *varas*, când a auzit un zgomot ca de tunet în spatele său. A continuat să înainteze impetuos, fără să privească în urmă, căci preferase să nu vadă zidul de piatră

care tocmai se prăbuşise, lăsând un gol sub bolta cerească. Dacă ar fi căzut doar cu câteva clipe mai înainte, i-ar fi zdrobit capul.

S-a întors în zona comună plin de sudoare, cu propria respiraţie asurzindu-l. După trapeză, cu masa lungă şi băncile calcinate, a intrat aproape orbeşte în cuhnii. Îi ardea gâtlejul şi abia dacă mai vedea. Batista care îl proteja i se umpluse de un praf gros, aşa că a început să tuşească. A încercat să dea pe pipăite de o butie cu apă, căci voia să-şi bage capul în ea, dar n-a aflat niciuna. Din pricina unui perete despărţitor care se prăbuşise peste o poliţă cu ulcioare, se risipise peste o *arroba*[78] de ulei pe dalele din lut; a lunecat, s-a lovit de un scăunel, a căzut pe-o coastă şi pe cotul stâng, a urlat ca un animal.

Au trecut câteva minute infernale în care durerea îl împiedica să-şi tragă suflarea. S-a târât peste balta grasă de ulei de măsline, a izbutit cu mare greutate să se aşeze cu braţul lipit de trunchi şi şi-a sprijinit spatele de resturile zidului pe jumătate prăbuşit. S-a pipăit cu precauţie, a reînceput să urle. Cotul îi sărise din loc, iar osul era acum doar o protuberanţă obscenă. Trăgând cu dinţii, şi-a făcut fâşii mâneca de la cămaşă. A răsucit-o cu degetele, a făcut din ea un ghem inform, l-a băgat în gură şi l-a muşcat din răsputeri. Strângând din dinţi şi măsele, gâfâind şi suflând din greu pe nas, a început să-şi legene antebraţul stâng cu mâna dreaptă. Mai întâi l-a mişcat lent şi delicat, iar după câteva clipe, când era deja pe jumătate amăgit, i-a tras o smucitură barbară care i-a smuls lacrimi cât pumnul şi l-a obligat să se întoarcă pe-o parte ca să scuipe căluşul de pânză mototolită. Apoi, de parcă şi l-ar fi scos pe Necuratul din suflet, a vomitat feroce.

A stat cu ochii închişi şi picioarele întinse în ulei vreo câteva minute, cu izul de ars imprimat în nări, cu spatele căzut, cu propria borâtură la o palmă depărtare şi un braţ legănându-l pe celălalt. La fel cum făcuse de atâtea ori în nopţile din copilărie cu Nico şi Mariana, când îi hărţuiau coşmarurile; la fel cum avea să facă şi cu trupşorul călduţ al micuţei Elvira, abia venită pe lume, când soarta potrivnică se va fi plictisit să-i mai croiască viaţa cu cureaua.

Puţin câte puţin, tâmplele au încetat să-i mai duduie, respiraţia lui şi-a reluat ritmul, iar lumea a început să se învârtă în jurul axei dintotdeauna, cu osul lui dislocat revenit la loc. Chiar atunci, când încerca să se ridice, i s-a părut că aude ceva. Ceva diferit de zgomotele care îl însoţiseră de când intrase în mănăstire. S-a lăsat să cadă iar, a închis ochii din nou şi şi-a încordat auzul. S-a încruntat, auzind acelaşi zgomot pentru a doua oară. A treia oară n-a mai avut nicio îndoială. Sunetul slab dar inconfundabil, care ajungea până la el, era scos de o fiinţă vie, care se lupta să iasă dintr-un loc unde, fără nicio îndoială, nu voia să stea.

— Mă aude cineva? a strigat.

Drept răspuns, a ajuns la el ecoul unor lovituri slabe în lemn.

În sfârşit, a izbutit să scape de uleiul vâscos, a înaintat murdar de grăsime şi gata să alunece din nou spre locul de unde veneau zgomotele, acolo unde dădea colţul un coridor care unea probabil cuhnia cu cine ştie ce altă dependinţă secundară. O cămară, un atelier, poate o spălătorie. În orice caz, nu era cale de acces: o barieră de moloz nu îngăduia uşii să se deschidă.

Întâi a reuşit să deplaseze bârnele căzute şi să le ridice pe întuneric, pas cu pas, când cu un umăr, când cu celălalt. Apoi a început să mişte pietrele cu un singur braţ. N-a putut calcula cât timp i-a luat să elibereze intrarea, poate o jumătate de oră, poate trei sferturi, poate o oră şi jumătate. În orice caz, a izbutit. Tocmai atunci, din partea cealaltă nu mai răzbătea nicio voce, iar el a preferat să se gândească la persoana căreia i-ar fi putut aparţine. Doar din când în când auzea lovituri date de un pumn nervos, dornic să revadă lumina.

— Am să intru, a anunţat, dând la o parte ultimele bucăţi de moloz.

Dar n-a izbutit s-o facă, pentru că înainte măcar să atingă suprafaţa, uşa s-a deschis, scârţâind de mai mare mila. Şi-a făcut apariţia un chip slab sub un păr foarte scurt, cu un rictus de spaimă infinită, parcă sculptat cu dalta.

— Scoate-mă de aici, pe tot ce ai mai sfânt.

Glasul era opac, iar buzele, abia două linii albicioase.

— Şi el?

Ea a făcut semn cu capul că nu, strângând din pleoape. Avea pielea de culoarea cerii şi o arsură adâncă pe un obraz. Nu ştiu, a şoptit. Domnul Dumnezeu, cu mila Lui fără de sfârşit, să mă ierte, dar n-am habar.

Printre oameni, s-au auzit strigăte de bucurie. Un miracol, un miracol! au cântat în cor femeile, unindu-şi degetele la înălţimea pieptului şi înălţând privirile spre cer. Fericita Rita de Cascia[79] a făcut un miracol! Pruncul din Leagănul de Argint a făcut un miracol! S-au auzit bătăi din palme şi chiuituri. Băieţii făceau salturi şi fluierau în sâmburi goi de piersică. Un vânzător de morişti îşi făcea marfa să sune fără măsură.

Sol Claydon şi bărbaţii care o flancau au păstrat totuşi o tăcere de gheaţă şi şi-au ţinut răsuflarea.

Siluetele se iţeau din beznă cu tot mai mare claritate. Murdar şi cu torsul gol, Mauro Larrea o sprijinea pe monahia Constanza. Ori pe Inés Montalvo, cum vreţi. O ajuta să ocolească resturi arse şi tăciuni care încă mai scoteau fum, ca nu cumva să-şi ardă picioarele goale. Din resturile unsuroase ale cămăşii îşi improvizase o bandulieră în care să-şi sprijine braţul neascultător. Când lumina dimineţii le-a intrat în ochi, amândoi au mijit pleoapele.

Nu, a fost răspunsul pe care l-a dat încă de departe şi fără cuvinte chipului îngrozit al lui Soledad. Nu ţi-am găsit soţul. Nici viu, nici mort. Nu este.

S-a despărţit atunci de măicuţă, l-a văzut pe Nico lângă el, primindu-l euforic, cineva i-a întins un ulcioraş cu apă rece, pe care a băut-o lacom; fiul său a aruncat apoi o găleată întreagă de apă peste el, şi aşa şi-a desprins de pe trup un strat de cenuşă amestecată cu ulei şi sudoare. Dar supărarea i-a rămas încrustată în toţi porii.

În acest timp, Mauro nu încetase s-o privească pe Soledad. Sau să le privească. Pe amândouă. Câţiva paşi, iubirea unui bărbat şi peste jumătate de viaţă sub steaguri diferite le despărţeau pe surorile Montalvo. Una purta o rochie aleasă, cealaltă, o rasă grosolană din pânză pe jumătate arsă. Una îşi strânsese părul într-un coc care la ora aceea era practic desfăcut, dar care încă îi vădea eleganţa naturală. Cealaltă, fără tocă, avea craniul aproape ras şi o arsură din care trecerea timpului urma să facă o cicatrice urâtă.

Cu toată nepotrivirea abisală dintre figurile lor, Mauro a observat până la urmă ce mult semănau.

Faţă în faţă, nemişcate, se priveau. Soledad a reacţionat prima, făcând domol un pas spre Inés. Apoi altul. Şi al treilea. În jurul amândurora, locul se golise şi se făcuse tăcere. Manuel Ysasi îşi înghiţea neliniştea ca pe un leac amar; Palmer părea gata să-şi piardă calmul în faţa persistentei lipse de veşti despre *milord*. Nicolás, străin de mare parte a întâmplărilor care alcătuiau întreaga istorie, încerca intrigat şi fără succes să facă unele legături. Cu apa unei a doua găleţi încă şiroindu-i pe păr şi pe piept, Mauro Larrea îşi susţinea cotul

strâns în cleştii durerii şi continua să se întrebe unde naiba putea să se fi băgat soţul tulburat.

Scatoalca a răsunat ca o lovitură de bici, iar în jur s-au auzit exclamaţii de uimire. Lui Inés Montalvo, care se întorsese cu faţa către efectul loviturii, a început să-i curgă sânge pe nas. Au trecut câteva momente de agonie, până ce şi-a îndreptat domol poziţia capului, din nou faţă în faţă cu sora ei. Nu s-a dat nicio palmă mai încolo. Nu şi-a dus mâna la obrazul înroşit, dar nici n-a protestat, nici nu s-a plâns. Ştia ce însemna palma primită, cunoştea motivul violenţei de neoprit.

Câteva picături mari de sânge i s-au rostogolit pe cămaşa de noapte. Atunci Sol, care îşi descărcase furia, a deschis larg braţele. Braţele ei lungi, care pe el îl captivau şi îl seduceau şi pe care nu obosea să le privească. Cele care, în Cádiz, îl îmbrăţişaseră în zorii zilei, la adăpostul clopotniţei-turn a bisericii San Agustín; cele care se întinseseră precum aripile de pescăruş ca să-i arate sala de joc a familiei Montalvo şi se lăsaseră pe spatele lui când dansaseră împreună valsuri şi poloneze în urmă cu un veac. Ori asta fusese abia cu două nopţi în urmă? În orice caz, atunci dansaseră în braţele lui. Obosite acum, umflate de tensiunile ultimelor zile şi ore. Cu acele braţe s-a agăţat Soledad şi de gâtul surorii ei mai mari. Şi abia atunci, cele două surori, îmbrăţişate strâns, pentru timpul trecut şi durerile prezente, s-au pus pe plâns.

— Trebuie să veniţi chiar acum, don Mauro.

S-a răsucit brusc. Încă simţea un nod în gât, o masă compactă de cenuşă amestecată cu salivă.

Îi vorbise Simón, bătrânul slujitor, care abia ajunsese lângă el.

— Să nu întârziaţi, domnişorule, a spus, iar sub părul ciopârţit alandala şi pe sub pielea tăbăcită ca un burduf de vin centenar, se vedea că bărbatul era îngrozit. Veniţi cu mine chiar acum acasă la domnia voastră, pe tot ce-aveţi mai sfânt.

I s-a părut că-l înţelege. Ghemul tot mai dureros din mărul lui Adam îl sufoca neîncetat.

— E nevoie să ne însoţească doctorul?

— Aş zice că da.

Au ieşit iar din piaţă, împingând din răsputeri lumea adunată şi au înaintat fără să scoată o vorbă, păstrându-şi energiile ca să poată grăbi pasul. Văzându-l cum arată, câteva capete s-au întors uluite. Strada Carpintería, strada Sedería, piaţa Clavo. În sfârşit, strada Tornería.

Angustias îi aştepta descompusă în vestibul. Alături de ea, trei bărbaţi care o stinghereau vădit deşi, evident, nu ei erau motivul pentru care bătrânul servitor plecase să-l caute.

— În sfârşit, prietene Larrea! Aducem veşti bune!

Surâsul triumfător care tocmai se lăţise pe gura cărnoasă a agentului de vânzări imobiliare s-a şters când a văzut cum arăta Mauro Larrea.

În spatele lui, muşteriii din Madrid s-au pus în gardă. Sfinte Dumnezeule, ce l-o fi apucat pe indian, de unde vine cu mutra asta infamă? Fără cămaşă sub redingotă, muiat de apă până la oase, şiroind murdărie şi ulei. Cu ochii înroşiţi ca două răni deschise şi duhnind a pârlit. Oare am venit într-adevăr ca să încheiem un contract cu individul ăsta? păreau să se întrebe din priviri.

Între timp, Mauro se străduia să-şi aducă aminte numele lor. Dar n-a izbutit.

— Le-am atras deja atenţia domnilor că nu era momentul să stea de vorbă cu domnia voastră, domnişorule, s-a scuzat stângaci Angustias. Că e mai bine să revină după-amiază. Că azi trebuie… că azi trebuie să ne ocupăm de alte chestiuni.

Dacă Larrea ar fi avut două minute la dispoziţie, ca să gândească lucid, poate că s-ar fi purtat altfel. Dar nervii acumulaţi i-au jucat o farsă. Sau poate sfârşeala. Ori soarta, aşa cum era ea scrisă.

— Căraţi-vă!

— Vedeţi, don Mauro, că domnii s-au hotărât deja şi au şi banii.

— Afară!

Potenţialul cumpărător şi ciracul lui continuau să-l privească. Dar ce-i asta? au murmurat printre dinţi. Ce i s-o fi întâmplat acestui domn, care părea atât de ferm şi de solvabil?

Zarco se înroşise iar, pe frunte îi luceau picături de sudoare mari ca boabele de mazăre.

— Uitaţi, don Mauro… a repetat.

Ca prin ceaţă, i s-a părut că-şi amintea că bărbatul acela nu era decât un agent cinstit căruia chiar el îi ceruse anumite servicii. Dar asta fusese probabil în altă viaţă. În urmă cu cel puţin o eternitate.

Intermediarul s-a apropiat de el şi a coborât tonul, încercând să-i câştige încrederea.

— Sunt dispuşi să plătească tot ce-a cerut doamna, aproape că a susurat. Tranzacţia cea mai mare care s-a făcut pe aceste meleaguri de multă vreme.

La fel i-ar fi păsat şi dacă Zarco i-ar fi vorbit în aramaică.

— Ieşiţi, vă rog.

Fără nicio altă vorbă, a intrat în patio.

Unde s-o fi aghesmuit în halul ăsta? i s-a părut că îl întreabă în şoaptă ciracul pe bogătanul din Madrid. Pare ieşit dintr-o cocină. Astea au fost ultimele vorbe pe care le-a auzit. Dar nici că i-a păsat.

Pe la spate, posibilul cumpărător a făcut un gest de nemulţumire suverană. Ia te uită cum mai sunt şi americanii ăştia din vechile noastre colonii. S-au îndărătnicit s-o rupă cu patria mumă şi uite cum le merge. Volubili, frivoli, lăudăroşi. Altfel le-ar merge dacă n-ar fi fost atât de rebeli.

Întărâtat, grasul îşi ştergea între timp sudoarea cu o batistă uriaşă.

Doctorul a intervenit ultimul:

— Du-te să te răcoreşti niţel, omule, că ai să faci o criză de epilepsie. Şi domniile voastre, prieteni, l-aţi auzi deja pe domnul Larrea. Vă rog să-i respectaţi dorinţa.

Au plecat furibunzi, şi cu ei s-au dus pe apa Sâmbetei toate proiectele şi nădejdile lui. Ca şi capitalul de care avea nevoie ca să se întoarcă în Mexic şi să-şi recupereze proprietăţile, statutul şi trecutul. Ca să-l însoare ori nu pe Nico. Ca să reintre cu onoarea însănătoşită în pielea bărbatului care fusese odinioară. Cu siguranţă, când va izbuti să vadă lucrurile cu mintea mai limpede, se va căi. Dar acum n-avea vreme să chibzuiască ce era potrivit ori nepotrivit în hotărârea lui, îl presau alte urgenţe.

— Trage zăvorul la poartă, Simón! a poruncit Angustias, ţipând ascuţit.

În ciuda artrozei şi a multelor osteneli care i se implântaseră în oase, de cum s-a văzut scăpată de vizitatori, Angustias a luat-o pe scări în sus sprintenă ca o iepuroaică, suflecându-şi fustele cu mâinile şi lăsându-şi la vedere pulpele bătrâne şi goale.

— Fugiţi, domnişorilor! Fugiţi, fugiţi…

A urcat treptele din două în două. Slujnica bătrână s-a oprit brusc când a ajuns în vechea sufragerie. Sub uşor, s-a închinat şi a sărutat zgomotos crucea pe care a făcut-o cu degetul mare şi arătorul. Apoi s-a dat la o parte şi i-a lăsat să privească scena.

Se aşezase cu spatele la uşă. Stătea drept, într-un capăt al mesei mari a familiei Montalvo. Aceeaşi masă la care se servise prânzul după nunta lui, la care încheiase înţelegeri cu don Matías, gustând cel mai bun *oloroso* al casei. Masa la care el râsese în hohote, auzindu-şi teribilii prieteni, Luis şi Jacobo, şi schimbase priviri galante cu două frumuseţi aproape adolescente dintre care o alesese în cele din urmă pe cea care urma să-i devină soţie.

Bărbaţii au intrat cu paşi prudenţi în odaie. Întâi l-au văzut din profil: contur de patrician, colţuros, cu nasul ascuţit şi gura întredeschisă. Aidoma unui aristocrat normand, aşa îl descrisese doctorul. Îi mai rămăsese o tufă leonină de păr blond presărat cu meşe mari de argint; niciun fir de grăsime pe trupul osos, prost acoperit de o cămaşă de noapte mototolită. Mâinile veştejite, pline de nervuri odihneau paralele pe masă, cu degetele larg răsfirate. S-au apropiat domol, într-o tăcere respectuoasă.

În sfârşit, l-au văzut din faţă.

Două găvane adânci dădeau adăpost ochilor deschişi. Verzi, sticloşi, ieşiţi din orbite.

Pe piept, şiroaie de sânge. Înfipt în gât, un echer din sticlă.

Medicului şi minerului le-a stat inima în loc.

Scăpat din lesa logicii şi a lucidităţii, pradă unui atac de nebunie ori

în urma unei capitulări iraţionale, Edward Claydon îşi luase viaţa, retezându-şi jugulara cu precizie de chirurg.

L-au privit câteva clipe eterne.

— *Memento mori*, a şoptit Ysasi.

Atunci doctorul s-a apropiat şi i-a închis delicat pleoapele.

Mauro Larrea a ieşit pe galerie.

Şi-a sprijinit mâinile pe balustradă, şi-a îndoit trupul din talie şi şi-a sprijinit fruntea pe piatră, simţindu-i răceala. Şi-ar fi dat viaţa să se poată ruga.

Prin apă sau prin foc, eu văd pe cineva care pleacă, îi spusese o ţigancă bătrână şi fără dinţi, ghicindu-i norocul în urmă cu cel puţin un mileniu. Sau poate doar cu câteva nopţi în urmă. Ce importanţă mai avea? Soţul lui Soledad iscase un foc nemilos şi apoi fugise de el ca să înceapă, din conacul părăginit în care cu ani în urmă fusese fericit, drumul fără întoarcere spre tenebre. Fără conştiinţă, raţiune, teamă. Ori nu.

Fără să se ridice, Mauro Larrea şi-a căutat în buzunare o batistă, dar n-a dat decât de resturi de hârtie udă şi ilizibilă. Pe locul unde pe ceea ce fusese odinioară o scrisoare figurase numele expeditorului Tadeo Carrús, era acum o pată înceţoşată de cerneală şi ulei. A făcut-o fărâme între degete, fără s-o privească şi a lăsat să-i cadă bucăţelele la picioare.

A simţit o mână pe spatele arcuit, deşi n-auzise paşi. Apoi, glasul medicului.

— Să mergem.

Septembrie i-a adus primul cules de vii şi, odată cu el, crama s-a umplut de viaţă. Prin porţile necontenit deschise intrau şi ieşeau căruţe pline cu mustul strugurilor trecuţi prin teascuri; ţărâna era tot timpul udă, iar legiuni de voci, trupuri şi picioare erau fără răgaz în mişcare.

Trecuse un an de când yankeele îmbrăcate aidoma corbilor sosiseră intempestiv la casa mexicană care fusese şi nu mai era a lui, ca să-i anunţe ruina şi să-i deturneze drumul către nesiguranţă. Dar, când se uita înapoi, i se părea uneori că între ziua aceea şi prezentul pe care îl trăia trecuseră, totuşi, câteva veacuri.

În pofida reţinerilor lui iniţiale, banii cuscră-sii îl ajutaseră, în cele din urmă, să facă primii paşi, ca să reconstituie legatul familiei Montalvo: ceea ce voia, la urma urmelor, bătrâna contesă era o investiţie optimă, iar el era dispus să-i ofere profit la momentul oportun. Nu te mai gândi să redevii ce-ai fost, încearcă să priveşti către alte zări. Oriunde ai ajunge, în această parte a lumii noi vom fi mândri de tine.

Tadeo Carrús murise trei zile după data limită a primului termen de patru luni, când el nu izbutise să plătească. Cum n-a luat în seamă ameninţările cămătarului, fiul său Dimas n-a distrus fundaţia casei; nici măcar o dală sau un geam. O săptămână după ce-şi înmormântase în mare mizerie tatăl şi spre stupoarea întregii capitale, s-a instalat în ceea ce fusese palatul bătrânului conte de Regla cu braţul său uscat şi câinii lui sfrijiţi, dispus să locuiască permanent pe noua lui proprietate.

La sfârşitul toamnei, au debutat legăturile lui Mauro Larrea cu La Templanza, printre podgorii, dar şi în sufletul său. În decembrie, minerul a căutat oameni, în ianuarie a anunţat culesul, în februarie s-au lungit zilele; în martie au sosit ploile, iar în aprilie totul a început să înverzească. Luna mai a umplut pământurile alburii cu viţe-de-vie moi, iunie a sosit cu tunderea lăstarilor, în cursul verii, mlădiţele iţite din butucii de viţă s-au înălţat, ca să aereze ciorchinii şi să nu-i lase să atingă pământul fierbinte, iar în august Mauro Larrea a asistat la miracolul fructului pe deplin copt.

Cu ochii plini de colinele albe pe care şirurile de butuci le împărţeau în pătrate, învăţa puţin câte puţin alfabetul fiecărei faze şi al fiecărui model centenar al îngrijirii podgoriilor. A învăţat să deosebească zonele viticole şi norii; şi zilele în care vântul african de răsărit, uscat şi temut, tulbura pacea podgoriilor de zilele în care vântul umed de apus ajungea benign dinspre Atlantic, încărcat cu săruri marine. În ritmul anotimpurilor, al muncilor agricole şi al vânturilor, Mauro Larrea căuta sfaturi şi cunoştinţe înţelepte. I-a

ascultat pe bătrâni, pe lucrătorii cu ziua, pe pivniceri. Cu unii a împărţit tutunul tocat mărunt în eternele băcănii, bodegi şi dughene cu lucruri de la munte. Pe alţii i-a ascultat, aşezat lângă ei la umbra viţei-de-vie, în timp ce frecau *gazpacho* într-o strachină. Uneori, foarte rar, numai când avea nevoie de răspunsuri ori îl pândeau îndoielile, s-a bucurat de sunetele pianului şi de cupe de cristal faţetat în mii de nuanţe prin saloanele tapetate cu mătăsuri ale marilor familii ale vinului.

Aceleaşi priviri, care decenii la rând străbătuseră negurile de sub pământ, s-au obişnuit cu lungile ceasuri de nemiloasă lumină solară; mâinile care cercetaseră adâncurile pământului în căutarea filoanelor de argint s-au strecurat printre mlădiţele de viţă-de-vie, ca să pipăie cum se umflau ciorchinii de struguri. Mintea care mustise mai mereu de proiecte ambiţioase a păstrat tenace un singur ţel, precis şi palpabil: s-o ia din nou de la început, chiar de la dezastru.

A cumpărat un cal arab, cu care umbla pe poteci şi pe drumuri, şi-a recâştigat vigoarea braţului pe care şi-l rupsese în mănăstire, a lăsat să-i crească o barbă deasă, a adoptat doi câini famelici, care hoinăreau prin împrejurimi şi, cu toate că într-o noapte s-a ivit pe nepusă masă la cazinou şi a stat o vreme la taclale cu Manuel Ysasi, cea mai mare parte a timpului a convieţuit cu o tăcere curată, cu care nu i-a fost prea greu să se obişnuiască. Din bătrâna casă a viţei-de-vie din La Templanza şi-a amenajat un cămin, după ce a zidit intrările măgăoaiei din strada Tornería şi, când s-au năpustit căldurile peste lume, a dormit pe jos, sub firmamentul cu ghintuiri strălucitoare care, la alte latitudini, învăluia şi prezenţele cărora el se străduia fără prea mare succes să nu le mai simtă lipsa. Cu toate acestea, s-a obişnuit să coexiste şi cu alte lumini, cu alte vânturi şi alte luni planetare, şi şi-a însuşit puţin câte puţin acest colţişor din Lumea Veche, unde nicicând nu-şi închipuise că avea să se întoarcă.

În acea penultimă dimineaţă de cules al viilor, Larrea asculta atent spusele vătafului său. În zgomotosul patio pietruit al cramei, stătea cu spatele, cu mânecile cămăşii suflecate, mâinile în şolduri şi părul ciufulit de-atâta du-te- vino.

Până când, la jumătatea unei fraze despre căruţele care intrau fără răgaz pe poartă, vechiul lucrător al lui don Matías care, la vârsta lui înaintată, purta brâu şi lucra acum pentru el, s-a uitat deodată peste umărul lui şi s-a oprit brusc din vorbă. Atunci s-a întors şi el.

Trecuseră mai bine de nouă luni de când Soledad ieşise din Jerez şi din viaţa lui. Fără soţul ei alături, nu mai avea nevoie să se ascundă la locul de vărsare a râului Duero, în La Valette, faţă în faţa cu Mediterana, ori în vreun *château* franţuzesc. De aceea şi făcuse mişcarea cea mai simplă şi mai raţională: se întorsese la Londra, în lumea ei. Lucrul cel mai natural. Nici măcar n-ajunseseră să-şi ia adio

în acele zile tulburi de doliu şi de necazuri de după moartea lui Edward Claydon. În loc de orice alte vorbe de adio, primise din partea ei un *faire-part* impersonal cu margini negre, aşa cum le trimisese tuturor cunoscuţilor şi prietenilor, cu mulţumiri pentru condoleanţe. Două-trei zile după aceea, însoţită de slujitorii ei credincioşi, care îi cărau nenumăratele cufere, şi copleşită de durere, a plecat pur şi simplu în zori.

Înainta acum spre el cu pasul ei graţios dintotdeauna, întorcând capul în dreapta şi-n stânga, ca să urmărească vânzoleala chelarilor cu musturile şi poloboacele; revenirea la avântul vechii crame. Ultima oară când o văzuse era îmbrăcată în negru din cap până-n picioare, iar un voal gros îi acoperea faţa. Erau la slujba de înmormântare din Biserica San Marcos, iar ea era înconjurată de prietenul Manuel Ysasi şi membrii clanurilor de pivniceri, cărora şi ea le aparţinuse cândva. El stătea departe de cortegiu, singur în spatele bisericii, în picioare, cu cotul în bandulieră. Nu vorbise cu nimeni; şi, de cum pronunţase preotul *requiescat in pace*, plecase. În ochii oraşului şi graţie vicleniilor doctorului, bătrânul negustor englez murise de moarte naturală în patul lui. Cuvântul sinucidere, aproape diavolesc, nu se pronunţase. Inés Montalvo asistase la despărţire; mai târziu aflase că se mutase la o mănăstire din zona de podiş despre care nu vorbise nimănui.

De la acel doliu dezolant, Soledad trecuse acum la o rochie de *chintz*[80] gri deschis, încheiată cu nasturi în faţă; nu mai purta văl peste păr, dar avea o umbrelă de o eleganţă nespus de simplă. Stăteau faţă în faţă, fără să se atingă: nici măcar nu s-au apropiat o jumătate de palmă dincolo de limitele strictei politeţi. Sol a rămas prinsă ferm de fildeşul din care era confecţionat mânerul umbreluţei de soare; la rândul lui, Mauro nu şi-a schimbat postura, deşi maţele i se făcuseră ghem, iar sângele îi pompa în vene ca împins de un baros.

Ca să nu-l taie ca un cuţit amintirea acelei femei ori de câte ori respira, şi nici să nu i se înfigă dorul în viscere ca un pumnal, ca să-i schimbe absenţa cu consolarea, minerul trudise pur şi simplu neîntrerupt. Douăsprezece, treisprezece, paisprezece ore, până când, la sfârşitul fiecărei zile, cădea epuizat ca o greutate moartă. Şi o făcea doar ca să nu mai scurme în memoria clipelor petrecute împreună; doar ca să nu-şi mai închipuie cum ar fi fost să se încălzească unul pe celălalt în nopţile de iarnă ori s-o iubească domol cu fereastra deschisă în dimineţile de primăvară.

— Culesul strugurilor a fost anul acesta glorios, din câte am auzit.

Aşa pare, i-ar fi putut răspunde. Şi deşi marii aliaţi ai miracolului au fost vânturile, aşa cum m-ai învăţat tu, m-am străduit să colaborez cu ele. După ce i-am trimis cu nechibzuinţă la toţi dracii pe cumpărătorii din Madrid şi am considerat că tot ce-am lăsat în Mexic era pierdut pe vecie, am ales să nu mă mai întorc dar, dacă mă întrebi de ce, mă tem

că n-am răspuns. Din pură laşitate, poate: ca să nu trebuiască să mă înfrunt din nou cu ceea ce fusesem odinioară. Ori fiindcă mă iluzionam să încep un nou proiect, când deja credeam pierdute toate bătăliile. Ori poate ca să nu mă rup de acest ţinut unde, în toate clipele şi toate sunetele, în toate aromele şi toate colţurile de stradă, dau mereu de tine.

— Fii binevenită, Soledad, a fost, totuşi, singurul lucru pe care i l-a spus. Ea a întors iar capul, cercetând zarva din jur. Sau prefăcându-se că o face.

— E reconfortant să vezi iar toate astea.

Minerul a imitat-o, lăsându-şi privirea să hoinărească în jur fără niciun ţel anume. Amândoi încercau să câştige timp, cu siguranţă. Până ce unul din ei a trebuit să spargă tăcerea. Acesta a fost Larrea.

— Cred că totul se va rezolva, în cele din urmă, în chipul cel mai bun. Soledad a ridicat din umeri cu graţia ei naturală. Aceiaşi ochi de mânză frumoasă, aceiaşi pometi, aceleaşi braţe lungi. Singurul lucru care i s-a părut diferit au fost degetele ei: unul, mai exact. Inelarul stâng gol, de pe care dispăruseră cele două inele care înainte îi certificau legăturile.

— A trebuit să înfrunt câteva pierderi importante dar, în sfârşit, am izbutit să-mi descâlcesc înşelătoriile şi fraudele, înainte ca Alan să se întoarcă de la Havana. Începând de atunci, aşa cum planificasem, mi-am tot restrâns ţelurile, ca să mă ocup doar de *sherry*.

A consimţit, asumându-şi răspunderea, deşi nu asta îl interesa chiar cel mai mult. Ce mai faci tu, Sol? Cum te simţi, cum ai trăit în aceste luni departe de mine?

— În rest, sunt bine, mai mult sau mai puţin. M-au ţinut ocupată afacerea şi fiicele mele, care şi-au luat zborul, ajutându-mă să trec mai uşor peste absenţele morţilor şi ale viilor.

El a plecat capul şi şi-a trecut o mână murdară peste gât şi ceafă, fără să ştie dacă printre acele absenţe se număra din întâmplare şi a lui.

— Îţi stă bine cu barba asta, a continuat ea, schimbând tonul şi vorba. Dar confirm că arăţi ca un sălbatic.

În colţul buzelor a zărit o undă din ironie specifică ei, chiar dacă avea dreptate: cel puţin aşa o indicau chipul, braţele şi torsul, foarte bronzate de viaţa dusă neîntrerupt pe podgorie, sub soarele nemilos. Cămaşa descheiată, pantalonul strâmt, ca să se poată mişca cu uşurinţă, şi bătrânele ghete pline de pământ nu-i dădeau deloc un aer de mare senior.

— Îţi răpesc doar un minut, frate…

Un bărbat matur, chel, foarte grăbit şi cu ochelari cu montură fină din aur, s-a apropiat de ei, privind fix un teanc de hârtii. Îi mai stătea ceva pe limbă, dar a zărit-o pe Soledad.

— Iertaţi-mă, doamnă, s-a scuzat zorit. Regret că v-am întrerupt.

— Nu-i niciun deranj, i-a tăiat-o ea cordial, îngăduindu-i să-i sărute mâna. Aşadar, ea este, s-a socotit Elías Andrade, privind-o cu aleasă discreţie.

Şi din nou aici. Ce hoţomance-s muierile! Acum încep să pricep.

A dispărut mai iute ca un suspin, invocând treburi urgente.

— Împuternicitul şi prietenul meu, a lămurit-o Larrea, în timp ce îl priveau amândoi pe Andrade din spate. A trecut oceanul în căutarea mea, pretinzând că vrea să mă convingă să revin acasă dar, ţinând seama că nu izbuteşte, pentru moment rămâne o vreme alături de mine.

— Dar fiul tău şi Santos Huesos, s-a întors vreunul?

— Nico e tot la Paris, a venit de curând să mă vadă aici; apoi a plecat la Sevilia, să caute câteva tablouri baroce pentru un muşteriu. În pofida previziunilor mele nu prea optimiste, îi merge bine. S-a asociat cu un vechi cunoscut de-al meu, şi-a deschis magazinul de antichităţi pe care şi-l dorea şi s-a săturat şi de a nu ştiu câta iubire. În ce-l priveşte, Santos s-a stabilit la Cienfuegos. S-a căsătorit cu mulatra Trinidad şi au adus deja pe lume un fiu; eu cred că l-au zămislit chiar sub acoperişul bunului nostru doctor.

Hohotele doamnei au izbucnit ca o dairea în mijlocul peisajului populat doar de glasuri virile şi trupuri de bărbat, de muncă brută şi sudoare. Apoi Sol a schimbat tonul şi subiectul.

— Ai mai primit veşti de la Gustavo şi soţia lui?

— Niciodată în mod direct, ci prin Calafat, corespondentul meu din Cuba, ştiu că-s tot împreună. Remarcându-se când unul, când altul. Supravieţuind.

Ea a tăcut câteva clipe, de parcă se îndoia de cele auzite.

— Eu i-am scris vărului meu, a lămurit în cele din urmă. O scrisoare amplă, o pledoarie pentru iertare în numele meu şi în memoria înaintaşilor noştri.

— Şi?

— Nu mi-a răspuns.

Tăcerea s-a încurcat iar în aer, în vreme ce lucrătorii continuau să-şi vadă grăbiţi de treabă în jurul lor. Şi printre ei, preţ de câteva secunde, a hoinărit umbra unui bărbat cu ochii plini de apă. Acelaşi care construise în aer castele pe care vântul crud al vieţii le dărâmase fără pic de milă; cel care se agăţase de un tac de biliard, în căutarea ultimei soluţii pentru ceea ce nicicând n-avea să mai aibă întoarcere.

Soledad a rupt tăcerea.

— Ce-ai zice să intrăm?

— Fireşte, iartă-mă, desigur, cum să nu?

Trezeşte-te, pramatie, şi-a poruncit, lăsând-o să treacă pe sub uşa din lemn închis la culoare şi ştergându-şi fără succes mâinile pe

coapsele pantalonilor. Ai grijă cum te porţi; stai de atâta vreme departe de oameni, că are să creadă că ai devenit un animal.

La cramă, i-a întâmpinat un umbriş înmiresmat, care a făcut-o să mijească ochii şi să tragă cu poftă nostalgică aer în piept. Must, lemn, speranţă de vin bun. Între timp, el a profitat s-o privească pe furiş. Era acolo, din nou lângă el, fiinţa care i se infiltrase în viaţă într-o amiază de toamnă, pe care el crezuse că n-avea s-o mai revadă vreodată şi care acum se reîntâlnea cu aromele, coordonatele şi prezenţele lumii unde crescuse el.

Au pornit la drum prin penumbra răcoroasă, printre străzi lungi, flancate de şiruri de poloboace suprapuse. Varul şi grosimea pereţilor, înalţi cât catedrala, puneau stavilă căldurii de la prânz; petele de praf evidenţiau umezeala nesfârşită.

Au schimbat păreri despre câteva nimicuri, păşind pe terenul alburiu şi umed, ascultând sunetele surde ale muncii neîntrerupte din jurul lor. E bine că nu a plouat până acum; la Londra căldura a fost oribilă în iulie; se pare că butoaiele bunicului tău promit un vin glorios. Până ce amândoi au rămas fără pretexte, iar el, în sfârşit, privind iar în ţărână şi scurmând-o cu bombeul, a îndrăznit.

— De ce te-ai întors, Soledad?

— Ca să-ţi propun să ne unim din nou drumurile. S-au oprit în loc.

— Piaţa englezească e pradă unei concurenţe infame, a adăugat. Vinuri de Jerez australiene, vinuri de Jerez italieneşti; chiar şi vinuri de Jerez din Cape Town, pentru Dumnezeu! Imitaţii care distrug prestigiul vinurilor de pe meleagurile noastre şi trag la fund comerţul de aici; o grozăvie cumplită.

Mauro Larrea s-a sprijinit de un vechi poloboc vopsit în negru şi şi-a încrucişat braţele pe piept. Cu seninătatea celui care crede totul pierdut. Cu răbdarea pofticioasă a celui care vede cum printr-o crăpătură a porţii mari, pe care o credea blindată, începe să se zărească lumina.

— Şi ce legătură are asta cu mine?

— Acum, că te-ai hotărât să devii pivnicer, faci deja parte din această lume. Şi, când în ea izbucnesc războaiele, cu toţii avem nevoie de aliaţi. De aceea vin să te rog să luptăm alături.

Un fior i-a străbătut şira spinării. Îi cerea să fie iar complici, camarazi: să lupte fiecare cu armele lui. Ea cu intuiţia fără margini, el cu puţinele-i certitudini, ca să abordeze umăr la umăr alte provocări şi dispute cu faţa spre viitor.

— Am auzit că serviciul poştal din Marea Britanie este deosebit de eficient. Poate din pricina apropierii Gibraltarului.

Ea a clipit, nedumerită.

— Vreau să spun că, pentru a-mi propune un acord comercial, ai fi putut să-mi trimiţi o scrisoare.

Soledad a întins o mână spre alt poloboc mare şi privirea lui a urmărit-o. L-a atins distrată cu vârful degetelor, până ce şi-a recâştigat sângele rece, dispusă în sfârşit să-şi expună adevărul pe faţă, fără ocolişuri.

— Dumnezeu ştie bine că în cursul acestor luni am luptat din răsputeri cu mine însămi, ca să mi te scot din minte. Şi din inimă.

La strigătul aspru al vătafului, băieţii care se foiau pe-acolo au lansat imediat în aer chiote de uşurare. Părăseau locul de muncă: sosise ora prânzului, aveau să-şi spele sudoarea şi să-şi liniştească muşchii. Vorbele care s-au desprins în continuare de pe buzele lui Soledad Montalvo au rămas de aceea pierdute între zgomotul uneltelor lăsate să cadă şi vigoarea glasurilor de bărbaţi care au trecut prin apropiere, strigându-şi foamea de lup.

Doar câteva cuvinte au continuat să plutească printre arcadele înalte, agăţate de colinele din arome de vin vechi şi must nou. Au fost totuşi suficiente pentru ca el să le interpreteze din zbor. Cu tine, eu, aici. Acolo, cu mine, tu.

Alianţa dintre indianul care trecuse oceanul cu forţa de două ori şi moştenitoarea devenită de nevoie negustor de vinuri s-a făurit lângă şuvoaie de must, butoaie cu vin vechi şi butoaie cu vin nou. Ce-a spus el după aceea şi ce-

a răspuns ea, ca şi ce-au făcut apoi amândoi s-a vădit în viitorul brăzdat de drumuri şi în etichetele de pe sticlele care an de an au ieşit din cramă, începând din acel septembrie. Montalvo & Larrea, Fine Sherry, se putea citi pe ele. Înăuntru, cernut prin sticlă, se afla rodul pământurilor alburii din sudul invadat de soare, armonie şi aer de la apus, aerul străduniei şi pasiunii cu care au trudit un bărbat şi o femeie.

Mulţumiri

Într-un proiect care trece oceanul, zboară în timp şi intră în lumi cu esenţe locale profund diferite, care aproape întotdeauna au încetat să mai existe, sunt mulţi aceia care mi-au întins o mână ca să mă ajute să recompun fragmente din trecut şi să dau limbii, scenelor şi întâmplărilor rigoare şi credibilitate.

Urmând deplasarea geografică a naraţiunii înseşi, aş vrea să-mi exprim în primul rând gratitudinea fată de Gabriel Sandoval, director editorial la Planeta México, pentru amabilitate şi căldură; editoarei Carmina Rufrancos, pentru tactul său dialectal, şi istoricului Alejandro Rosas, pentru precizările lui documentare. Lui Fernando Macotela, directorul Târgului de Carte din bătrânul Palat al Mineritului din Capitala Federală, pentru că m-a invitat să vizitez toate cotloanele superbului edificiu neoclasic, pe unde a trecut odinioară Mauro Larrea.

Pentru că a revăzut capitolele cubaneze cu ascuţita şi nostalgica lui privire havaneză, vreau să-i mulţumesc lui Carlos Verdecia, vechi jurnalist, fost director al *El Nuevo Herald* din Miami, şi azi complice în iluzii literare care în viitor vor ajunge, poate, să se materializeze. Şi colegei mele Gema Sánchez, profesor la Departamentul de Limbi Moderne din University of Miami, care mi-a facilitat accesul la fondurile din Cuban Heritage Collection şi m-a invitat să mâncăm *mahi mahi* la cină, în noaptea caldă din sudul Floridei.

Trecând Atlanticul, îmi exprim recunoştinţa faţă de profesorii din Universitatea din Cádiz Alberto Ramos Santana şi Javier Maldonado Rosso, specialişti în istoria comerţului cu vin în Jerez, pentru magnificele lor lucrări de cercetare şi pentru că s-au lăsat ciuruiţi de miile mele de întrebări. Şi faţă de prietena mea Ana Bocanegra, director al Serviciului de Publicaţii al aceleiaşi case, pentru că mi-a facilitat întâlnirea cu amândoi între urzicuţe şi omlete cu creveţi.

Intrând în acest univers, care într-o zi a învăluit, poate, familia Montalvo, vreau să-mi exprim gratitudinea faţă de un grup de persoane alese din Jerez, legate de miticii pivniceri din sec. XIX. Faţă de Fátima Ruiz de Lassaletta şi Begoña García González-Gordon, pentru entuziasmul lor contagios şi belşugul amănuntelor pe care mi le-au oferit. Faţă de Manuel Domecq Zurita şi Carmen López de Solé, pentru ospitalitatea pe care mi-au arătat-o în splendidul lor palat din Camporreal. Faţă de Almudena Domecq Bohórquez, pentru că ne-a dus să vizităm acele podgorii care ar fi putut găzdui chiar La Templanza. Faţă de Begoña Merello, pentru că a proiectat plimbări literare şi a păstrat secrete, faţă de David Frasier-Luckie, pentru că m-a lăsat să-mi închipui că splendida lui casă a fost a lui Soledad şi fiindcă ne-a îngăduit s-o luăm de multe ori cu asalt. Şi, într-un mod cu

totul special, faţă de două persoane fără al căror sprijin şi complicitate această legătură din Jerez şi-ar fi pierdut mare parte din magie. Faţă de Mauricio González-Gordon, preşedinte al González-Byass, pentru că ne-a primit în legendara lui cramă atât în particular cât şi în grup, pentru că ne-a fost maestru de ceremonii în prima noastră prezentare în societate şi pentru căldura sa atât de plăcută. Şi faţă de Paloma Cervilla, pentru că a orchestrat, făcându-şi iluzii, aceste întâlniri şi mi-a demonstrat cu generoasa ei discreţie că prietenia este mai presus de zelul jurnalistic.

Dincolo de contactele personale, numeroase au fost şi lucrările pe care le-am parcurs ca să extrag uneori portrete panoramice şi alteori amănunte miniaturale, care sunt sarea şi piperul acestei istorisiri. Deşi poate să-mi fi scăpat involuntar vreuna şi nu sunt toate cele care există, sunt, fireşte, toate cele care figurează aici: *Pe străzile bătrânului Jerez*, de Antonio Mariscal Trujillo; *Jerezul pivnicerilor*, de Francisco Bejarano; *Vinul de Jerez, făuritor de cultură*, de Carmen Borrego Plá; *Case şi palate din Jerez de la Frontera*, de Ricarda López; *Podgoria, crama şi vântul*, de Jesús Rodríguez, şi *Cádiz, oraş romantic*, de Alberto González Troyano. Pentru *sherry* şi grandioasa lui dimensiune internaţională, mi-au fost extrem de utile clasicele cărţi *Sherry*, de Julian Jeffs, şi *Jerez-Xérez- „Sherish“*, de Manuel María González Gordon. Nu pot să nu menţionez evocările marelui scriitor din Jerez, José Manuel Caballero Bonald care, împletite în proza lui magistrală, fac deliciul oricărui cititor. Şi fiindcă au străbătut atmosfere şi ambianţe cu ochi de femeie atât de lacomi şi aproape atât de străini ca ai mei, vreau să citez volumele pline de umor şi sensibilitate scrise de patru femei de odinioară care, la fel ca mine acum, s-au lăsat şi ele seduse de nişte lumi minunate: *Life in México, 1843*, de Frances Erskine Inglis, marchiză de Calderón de la Barca; *Voiaj la Havana*, de Mercedes Santa Cruz y Montalvo, contesă de Merlín; *Headless Angel*, de Vicki Baum, şi *The Summer of the Spanish Woman*, de Catherine Gaskin.

Revenind la realitate, fac cu ochiul ca întotdeauna familiei mele: celor prezenţi în cotidian şi celor care au plecat de lângă noi, pe când eu scriam acest roman, lăsându-ne în suflet un gol imens pe care nu-l vom putea umple nicicând. Prietenilor care au străbătut împreună cu mine unele dintre aceste scene; celor care bat din palme de cum aud că se scoate dopul de plută al unei sticle şi tuturor celor cărora le-am furat prenumele, numele, originile ori modul de viaţă, pentru a le dărui câtorva personaje.

Antoniei Kerrigan, care ameninţă deja să-i transforme în prieteni ai calzilor locuitori din Jerez pe cititorii mei din toată lumea, şi întregii trupe competente a agenţiei sale literare.

Închei aceste rânduri la doar puţine zile după ce José Manuel Lara

Bosch, preşedintele Grupului Planeta, ne-a spus adio. Fără viziunea şi tenacitatea lui, poate că această poveste n-ar fi ajuns nicicând în librării sau ar fi făcut-o, fără îndoială, într-un mod complet diferit. În memoria lui şi a celor în care am încredere că ocrotesc sute de scriitori şi le fac cărţile să crească, vreau să-mi exprim gratitudinea cea mai profundă. Echipei editoriale care mă învăluie cu noua ei configuraţie: Jesús Badenes, Carlos Revés, Belén López, Raquel Gisbert şi Lola Gulias, vă mulţumesc din adâncul inimii mele pentru calitatea umană şi imensul vostru profesionalism. Prin telefon, e-mailuri cotidiene şi sub lumina matinală din piaţa Paja, în birourile din Madrid şi Barcelona şi în plimbările prin Cádiz, Jerez şi D.F., aţi fost mereu accesibili, statornici, complici chiar şi în zori de zi, în neasemuitele subterane din Guadalajara. Isei Santos şi Laurei Franch, ofiţeri de presă, pentru că aţi urzit din nou o splendidă acţiune de promovare şi aţi izbutit ca o activitate care ar fi putut părea extenuantă să devină aproape o călătorie de plăcere. Magnificelor echipe de proiectare şi markerting, marii reţele comerciale cu care am împărtăşit atâtea suprize. Pictoriţei Merche Gaspar, pentru că le-a dat corporalitate lui Mauro Larrea şi Soledad Montalvo cu frumoasa el acuarelă.

Tuturor cititorilor din Ciudad de México şi Havana, din Jerez şi Cádiz, care cunosc profund coordonatele pe care evoluează povestea mea, cu speranţa că-mi vor ierta unele mici licenţe şi libertăţi necesare pentru a spori fluiditatea şi calitatea estetică a acţiunii.

Şi, în sfârşit, tuturor celor care au fost legaţi într-un fel de lumea minelor şi a vinului. Cu toate că este de la început până la sfârşit o operă de ficţiune, acest roman încearcă şi să aducă un sincer omagiu minerilor şi pivnicerilor, mici şi mari, de ieri şi de azi.

[1] Compoziţii care înfăţişează în general scene din taverne sau bucătării şi prezintă obiecte din lut, faianţă şi porţelan, flori, legume, fructe, păsări etc.

[2] Reşedinţă de vară a regilor din Tenochtitlanul aztec, a împăratului Maximilian I şi a preşedinţilor Republicii, aflată pe muntele vulcanic cu acelaşi nume.

[3] Noua Spanie, numele colonial al unui viceregat spaniol din viitoarea Americă Latină, care acoperea actualul teritoriu al Mexicului.

[4] Traducere a cuvântului *criollo*, cu multe conotaţii în spaniolă şi de mare expresivitate. Creoli sunt numiţi descendenţii europenilor născuţi în America colonială, adică „autohtoni, tipici pentru America“. Creolii sunt şi azi minoritari faţă de metişi, dar domină în fostele

colonii spaniole din America, fiind aristocraţia latifundiară şi burghezia economică.

[5] . Numele purtat de Ciudad de México pe când era capitala imperiului aztecilor, fondată de aceştia în 1325 pe o insulă de pe lacul Texcoco.

[6] Amerindian din poporul *chichimeca*, din nordul Mexicului, care s-a instalat pe podişul central al ţării către sfârşitul sec. Al XII-lea, începutul sec. Al XIII-lea.

[7] O *vara* măsoară acum 83,5 cm.

[8] Armă de foc cu gura largă, care aruncă multe proiectile cu rază scurtă de acţiune.

[9] Băutură alcoolică uşor gelatinoasă, obţinută prin fermentarea sucului dulce numit *aguamiel*, extras din *maguey* sau *pita* (plantă numită în Spania şi „agavă americană“), prin incizii făcute înainte de înflorire.

[10] Sfânta Fecioară din Guadalupe.

[11] Membri ai tribului amerindian omonim (descendenţi ai chichimecilor), care se găsea în sec. Al XIX-lea în centrul Mexicului şi care în zilele noastre mai numără cca 375.000 de persoane.

[12] Mic grătar portabil.

[13] Diminutiv al lui „taco“, mâncare tipic mexicană, care constă dintr-o *tortilla* călduţă rulată şi umplută cu carne, legume etc.

[14] Turtă din mălai.

[15] Moneda spaniolă numită uncie valora în sec. Al XIX-lea cca 320 reali.

[16] Alee mărginită de copaci.

[17] Benito Pablo Juárez (1806-1872), om politic, considerat părintele statului mexican modern.

[18] Vechi indigen mexican.

[19] Numele náhuatl al unei băuturi preparate din făină de porumb dizolvată în apă sau lapte.

[20] Înflăcărata chemare la luptă cu care a început războiul mexican pentru independenţă: la 16 septembrie 1810, preotul Miguel Hidalgo a dat, din satul Dolores, din care fusese exilat, semnalul răscoalei împotriva autorităţilor din viceregat, în numele regelui Fernando VII,

al Sfintei Fecioare din Guadalupe, al religiei şi al independenţei.

[21] Sintagma „Liturghia s-a sfârşit, mergeţi în pace“ este formula finală cu care preotul se desparte de enoriaşi la sfârşitul slujbei catolice în limba latină.

[22] Argintari, Infantele don Manuel, Paji Regali, Arhiepiscopat.

[23] Cutie cu Biscuţi, Smochin, Cuţite, Flăcău tomnatic.

[24] 5572,2 m.

[25] Copaci din specia Terminalia şi familia combretaceelor, cu frunze alterne, flori fără petale şi fructe asemănătoare măslinelor, cultivaţi în regiunile tropicale mai ales pentru a ţine umbră.

[26] Cod, tăiat în bucăţi de mărimea unei cutii de chibrituri, apoi uscat, sărat, afumat sau congelat, aliment tradiţional în Spania.

[27] Numele generic al oricărei monede de cinci pesete sau cenţi.

[28] Denumirea comună a mai multor specii de copaci din America Latină, înalţi de până la 15 m, cu flori albe şi parfumate şi fructe rotunde şi galbene, cu pulpa comestibilă şi dulce, foarte apreciate.

[29] Rasol foarte apreciat în America Latină, compus din felurite legume şi diverse soiuri de carne tăiată în bucăţi foarte mici, peste care se toarnă un sos din *ají*, numele generic al mai multor specii de ardei.

[30] Scriitoare cubaneză (1814-1873), considerată una dintre cele mai importante reprezentante ale romantismului hispanoamerican. A scris romane, drame, versuri şi un epistolar.

[31] Fructul comestibil al unui arbore de dimensiuni medii, din familia anonaceelor, care creşte în regiunile tropicale ale Americii de Sud, dar se cultivă şi în alte zone ale lumii.

[32] „Ouă ca la fermă“, reţetă tradiţională mexicană.

[33] În perioada colonială, „piaţa armelor“ din oraşele hispanoamericane era şi piaţa mare, centrală.

[34] Palmier subţire şi scund, cu frunze îndoite şi fără spini, din fibrele cărora se împletesc pălării.

[35] „Domnule“, „doamnă“.

[36] Negru recent adus din Africa în America.

[37] Arbust cățărător, din familia nictaginaceelor, originar din America

de Sud şi cultivat în Europa cu scopuri ornamentale. Are trunchiul relativ gros, de circa 10 m înălţime, şi frunzele perene. Florile portocalii, roşii sau roz, grupate câte trei, acoperă aproape întreaga plantă.

[38] Fernando VII (1784-1833), rege al Spaniei (1808-1833), fiul lui Carlos IV şi al Maríei Luisa de Parma.

[39] Melodii vesele care se cântau cu acompaniament de chitară.

[40] Numele portughez al Companiei Royal Mail Steam Packet.

[41] În perioada colonială, acest grad militar era rezervat comandanţilor din Armata Regală Spaniolă, de obicei viceregi şi guvernatori generali, care conduceau căpitănia generală.

[42] Numită şi *panela*, *raspadura* (răzătură) este un îndulcitor natural, obţinut din sucul de trestie de zahăr, uscat înainte de a trece prin procesul de purificare în urma căruia devine zahăr brun (*moscovado*).

[43] Joc de cărţi la care iau parte trei persoane, care primesc nouă cărţi, şi la care câştigă cine obţine cele mai multe levate.

[44] Joc de cărţi de origine spaniolă, cu număr nelimitat de jucători şi bancher, la care se urmăreşte câştigarea tuturor levatelor.

[45] Sfânta Fecioară a [Caritătii] Cuprului sau Cachita este, începând din 1916, patroana Cubei, venerată în Bazilica-Sanctuar din Santiago de Cuba, care îi poartă numele. Legenda spune că imaginea ei s-a arătat celor trei marinari numiţi Juan în 1612, în Golful Nipe din nordul Cubei.

[46] Copac mare, din familia Papilionaceelor, cu flori albe sau galbene, mici şi frumos mirositoare, fructe plane, lungi şi netede şi lemnul tare, greu şi compact, în tonuri de galben-ruginiu sau roşu de culoarea vinului.

[47] Culesul trestiei de zahăr.

[48] Isabel II (1830-1904), fiica lui Fernando VII şi a Maríei Cristina de Borbón, a fost Regina Spaniei (1833-1868) în detrimentul infantelui Carlos, fratele tatălui său.

[49] Zeitate a tribului african *yoruba*, de unde fuseseră aduşi în Cuba mulţi negri: ea e şi zeiţa apelor dulci, a senzualităţii, a cochetăriei, a sexualităţii feminine, a iubirii şi fertilităţii. Peste imaginea ei s-a suprapus cea a Sfintei Fecioare a Cuprului, patroana Cubei.

[50] În Jerez de la Frontera, un asemenea stabiliment reunea conceptele

sociale de cârciumă şi bodegă pentru degustarea şi desfacerea vinurilor vărsate (împreună cu o gustare).

[51] După cucerirea Americii, în Spania era numit „indian“ oricine se întorcea bogat din colonii.

[52] Gogoşele din apă, făină şi sare, prăjite în ulei; sunt consumate, după tradiţie, la micul dejun, însoţite de sos de ciocolată.

[53] Numele popular primit de Bordeaux, oraş situat într-un lung estuar maritim al râului Garonne, de forma cornului lunii, care apare şi pe stema lui.

[54] „Beţivănei“, prăjituri tradiţionale, emblematice pentru statul mexican Puebla, pudrate cu mult zahăr, umplute cu creme din fructe şi bine însiropate.

[55] Poartă mai mare sau mai mică (în general, din fier forjat) instalată în pragul unei case spaniole, pentru a nu permite liberul acces al străinilor în portal sau vestibul. În casele din Andaluzia, această portiţă (vopsită în alb sau negru) ia şi locul portalului, permiţând să se admire întregul patio.

[56] Grefieri.

[57] Vin alb andaluz, fin şi aromat, elaborat ca o imitaţie a vinului făcut în sec. XVIII în Montilla, Spania, uşor mai închis la culoare decât alte vinuri albe şi cu note de alună.

[58] Vin franţuzesc cu nume de origine controlată, produs în regiunea omonimă şi considerat unul dintre cele mai bune din Burgundia.

[59] Vin dulce pentru desert din regiunile vinicole andaluze (Marco de Jerez, Montilla-Moriles, Málaga etc.), din struguri Pedro Ximénez uscaţi la soare.

[60] Tipul de habitat rural eterogen din sudul Spaniei, constituit din zone de locuinţe şi dependinţe, în vederea exploatării unui teritoriu înconjurător extins.

[61] În limba spaniolă, *por la vera* se foloseşte şi cu sensul de „pe lângă“.

[62] Ceară obţinută din frunzele palmierului *Copernicia prunifera*, din America de Sud. Considerată cea mai bună din lume, dă un luciu intens şi îmbină puritatea cu rezistenţa.

[63] Parale (în rromani, în orig.).

[64] Pahar înalt sau sondă, folosit în Andaluzia (în rromani, în orig.).

[65] Şal mare, parte din costumul popular în Spania, în general din tul, dantelă ori mătase, cu care îşi acoperă capul femeile şi care uneori ajunge până pe umeri şi pe spate.

[66] Biserică importantă, care celebrează slujbe asemenea celor din catedrale, deşi nu e condusă de un episcop sau arhiepiscop, ci de un abate şi un corp de canonici seculari.

[67] Icoană catolică andaluză, cu variante care îl reprezintă pe Iisus crucificat şi jeluindu-Se Cerului înainte de smerire şi moarte. Imaginea Sfintei Fecioare de lângă El este o *Mater Dolorosa*.

[68] Spaniolii afirmă că ţara lor are forma unei piei de taur.

[69] El Peñón, „stânca cea mare“, este numele familiar dat Gibraltarului.

[70] Chipsuri din banane verzi.

[71] Arbore de 6-20 m înălţime, din specia *Bulnesia sarmientoi*, cultivat în mod special pentru lemnul său foarte dens şi dur, cu miros intens şi foarte plăcut, care pentru indigeni se leagă direct de sentimentul legăturii cu pământul.

[72] Veche măsură din Castilia pentru boabe, legume şi fructe uscate (55,7 l.) şi măsură pentru suprafeţe agrare (3,57 ha).

[73] Variantă a vinului alb de Jerez, care se produce în Sanlúcar de Barremeda şi în alte locuri din zonă.

[74] Lupin alb; fructe asemănătoare boabelor de porumb, consumate adesea ca gustare.

[75] Juan María Farina (1685-1766), mort la Köln (Colonia), în Germania, a fost creatorul cunoscutei „Ape de Colonia“, căreia în epocă i se spunea adeseori şi „Apa lui Farina“.

[76] Varietate de vin de Jerez de 18 grade, auriu-închis, foarte aromat.

[77] Rocă sedimentară maronie, foarte poroasă şi aspră, formată din resturi de scoici, crustacee şi pietre de mare, utilizată în construcţii la Cádiz şi în alte localităţi din zonă.

[78] Veche unitate de măsură, cu o valoare care variază, după regiune, între 11,5 kg şi 14,7 kg.

[79] Sfânta Rita de Cascia (Margherita Lotti, 1381-1457) e una dintre cele mai populare sfinte ale Bisericii Catolice. A fost beatificată în 1627 şi canonizată la 24 mai 1900.

[80] Pânză simplă de bumbac, asemănătoare cretonului, imprimată prin xilografie sau pictată, fabricată iniţial în India (1600-1800) şi exportată în Europa spre 1600. *Chintzul* european reproducea desene originale indiene, dar mai târziu a trecut la scene tipice câmpeneşti şi pastorale europene, cu personaje colorate în albastru, roşu, verde şi gri pe fond

Table of Contents

I. Ciudad de México
II. Havana
III. Jerez
Mulţumiri